

De Voragine Iacob.
sybs R. e. 27. 15. IV

Conventu montis sancti.

xps eum repulit dicens: Uade sathana
 i. in infernu. Scriptu e enim: dñm deuz
 tuu adorabis & illi soli &c. Beate. vi. In
 alijs duab⁹ tētatōib⁹ que videbantur
 cōtinere iniuriā suā patiēter rñdit. In
 ista autē que cōtinebat iniuriā creatōis
 dure redarguit. Unde Chyso. In pro/
 pñis iniurijs eē quēquaz patiēte lauda/
 bile ē. Iniuriās vero dei dissimulare i/
 pium ē. L. Ex supradicto ordine tēta/
 tionis p³ q³ cōsuetudo diaboli ē incipe
 a leuiorib⁹ & pcedere ad grauiā: & dein/
 de ad grauiora: deinde ad grauiissima.
 Istud ē p³ in Job. Incepit autē a leuiō/
 ribus. s. qñ oēs res spales sibi abstulit.
 deinde pcessit ad grauiā qñ filios extin/
 xit. deinde ad grauiora qñ corpus eius
 vulnerauit. tādē ad grauiissima qñ fi/
 duciā de deo p amicos suos sibi auferre
 conatus fuit. Illi enīz merita sua extin/
 guebant dicētes q³ pp peccata sua fue/
 rat pcussus: q³ fuerat tyrānus & hypo/
 chritā magn⁹. Sed Job ptra pñmā tē/
 tatōnē se defendit p natiuitatis & mor/
 tis cōsideratōnē dicens: Nudus egres/
 sus sum de vtero mris mee: & nudus re/
 uertar illuc. Cōtra scđam p datoris ab/
 latōnē: q³ ille qui filios dedit: ille acce/
 pit sic dicens: dñs dedit: dñs abstulit.
 Cōtra tertiā p manus paternē percus/
 sionē: q³ manus ei⁹ percusserat q³ pcu/
 tit ad cōceptionē nō ad subuersionē vi/
 cens: si bona suscepimus de manu dñi
 &c. Cōtra quartā p bonorū suorum nu/
 merationē. Unde. xxxi. caplo. Bona
 sua enumerat nō ad factātam sed ad
 spem excitādā dicēs: oculus fuit ceco &
 pes claudō &c. Istū ē ordinē seruauit
 diabolus in tētatōne xpi. Incepit enīz
 a tētatōne leuiā: cū tētauit de gula. tēta/
 re de pane & maxime famis tpe: leuiā tē/
 tatio ē. pcessit ad graue qñ cū tentauit
 d vanagloria. pcessit ad grauiorē: qñ cū
 tētauit de auaritia. pcessit ad grauiiss/
 mā: qñ eum tentauit de idolatria. B
 Istas autē tētatōnes xps superauit: sapiē/
 ter: fortiter: & pfecerat. C Sapienter
 quidē q³ p scripture testimonia ip³ dyā/
 bolus vicit qđ figuratū ē. i. Reg. xxvii.
 in victōia golye vbi dicit glo. Dauid vi/
 cit golyā tribus lapidibus de torrente. &

xps diabolū tribus testimonijs de lege.
 Eodē mō & nos possumus cōtra dia/
 bolum scripture testimonijs responde/
 re. Si enim tētat nos de supbia & appe/
 titu bonorū: debemus rñdere: scriptū est
 Eccl. x. Quid superbi⁹ terra & cinis: ois
 potētatus breuis vltā. Si tentat de ap/
 petitu diuitiarū: respōdeam⁹: scriptū ē
 i. Thimo. vi. Nihil intulimus in hunc
 mūdū. haud dubiū q³ nō auferre quid
 possumus. Itē Job. i. Nudū egres/
 sus sum de vtero mris mee: nudus reuertar
 illuc. Si tētat de appetitu delictiarū car/
 naliū rñdeamus illud. i. Cor. xv. La/
 ro & sanguis regnū dei non possident.
 Glo. Per carnē & sanguinē: vētrē & libi/
 dinē. i. opa carnalia designant. Exē/
 plo enim xpi qui tētatōes suas vicit p
 scripture debem⁹ ēt iniurias nfas vni/
 cere sapiēter magis q³ potēter. Ille sapi/
 enter vicit: qui scit iniuriātū⁹ rñnabit
 rñdere: vel qui scit cor suū vincere & dis/
 simulare. vel qui scit a facie iniuriātūz
 se absentare. De primo Sap. v. Abellor
 ē sapiētia q³ vires: & vir prudens q³ for/
 tis. De scđo Prouer. xvi. Abellor ē pa/
 tiens viro fortis: & qui dñat aīo suo expri/
 gnatore vrbū. De tertio Prouer. xx.
 Honor ē homini qui sepat se a cōtētiōnē/
 bus. oēs autē stulti pmisscent p̄tūmelij.
 C Scđo xps vicit fortiter. nō enim ali/
 quādo cessit s³ fortiter resistit: & sic nos
 debemus resistere. Jac. iii. Resistite dīa/
 bolo & fugiet a vobis. Diabolus ei⁹ dī
 a dīa qđ ē duo & bolus: q³ vult facere d
 hoīe duos bolos: corpus. s. & aīam de/
 uorādo. Talr enim diabolo debemus
 resistere & fugiet a nobis. & bñ dicit fu/
 giet. a quibusdā enim non exīt sed i eis
 quiescit: sicut in auarīs: supbijs: & luxu/
 riosis. Job. xl. sub vmbra dormiuit. ecce
 vmbra auaritiē: in secreto calami. ecce
 vanitas supbie: in locis humētib⁹. ecce
 purpitudō luxuriē. Alb aliquibus vero
 exīt: s³ nō recedit s³ ibi ppe expectat. si/
 cut ab illis qui sepe patiunt reciditūz
 ad quos citō se scit reuersurū. Juxta
 illud Luc. xi. Reuertar in domū meāz
 vñxiui. Alb aliq³ autē exīt & recedit: s³
 nō fugit: s³ lēto passū incedit: sicut a re/
 pidiis quos nō plene deserit. Alb aliq³

bb

Incumb.

I

1

vero exit et fugit: sicut a viris pfectis qui fortiter ei resistit et ipsum in fuga pervertunt. Nam sicut dicit Gregorius, diabolo cum resistit et ut fornicator. cum vero eius suggestio recipit fortis et ut leo. Et Tertio vicit christus per se, ueraciter quod in nullo ei cessit, sic et nos ipse, ueraciter vicimus ut nunquam diabolo cedamus. tunc autem ei non cedimus quoniam ad instar apostoli cum ipso pugnamus. quod dicitur. I. Cor. ix. Ego igitur sic curro sicut qui in certum. Et Adles eius strenuus prius dicitur habere robustum animus ad aggrediendum ut. scilicet. per hostem fortiter currat. et quasi certus de victoria ipsi iudicat. id dicitur: ego si curro non quasi in certum. Job. xxxix. Exultat audacter: in occasibus pergit armatus. Et Secundo dicitur habere robustam manum ad ferendum. Idem ibidem sic pugno non quasi aere preberis. quod dicitur. non pugno verbis sed factis. Beati. xlii. Manu tua in ceruicibus inimicorum tuorum. Leuiter diaboli est ipsa suggestio quod quasi apud: ex toto diabolus vincit. Et Tertio dicitur habere fortiter humerum ad sustinendum. dicitur enim fortiter sustinere macerationes sponte assumptas. id dicitur: sicut castigo corpus meum et. Et tribulationes a deo immixtas. ps. Posuisti tribulationes in dorso meo: ab inimicis illatas. ps. Supra dorsum meum fabricauerunt et. Et Ad officia prima quadragesime. Sermon secundus.

Quoniam cum ieiunass. xl. diebus et xl. noctibus: postea esurijt. Procellus et ordo tetatiosis christi talis fuit. ipse enim ieiunauit: ieiunando esurijt: esuriendo tetatus fuit: tetatus superuit: et tunc post victoriam ministerium angelorum accepit. Et Prius ergo ieiunauit. xl. diebus. et xl. noctibus: exemplo moysi et helie: qui in isto numero ieiunauerunt. sed nullus eorum virtute propria ieiunauit. Moyses enim ieiunauit sustentatus diuina allocutione. Helias sustentatus angelica refectione. Christus autem propria virtute. Et Nos autem in isto numero ieiunare debemus tribus de causis quas ponit Gregorius. I. omel. Et Nos enim offendimus deum de corpore nostro: de tempore nostro: et de operibus nostris. Corruptus enim nostrum ex quattuor elementis est compositus: et ideo ad diuersa vitia est promptus. Quia igitur propositum est de terra: ideo promptus

est ad desiderandum terrena et ad peccatum auaritie. Quia de aere. ideo promptus est ad desiderandum sublimia: et ad peccatum superbie. Quia est de igne. ideo promptus ad inflammationem male concupiscentie. Quia est de aqua ideo promptus est ad vitium leuitatis et inconstantie. Quia igitur ex corpore ex quattuor elementis compositus ad diuersa vitia promptus sumus. ideo sepe mandata que per decalogum sunt accepta contempnimus. et ideo iustus est ut ipsum corpus quaterdecies affligamus. Et Secundo offendimus deum de tempore nostro. dicit enim nobis ipse ut in ipso penam faciamus. et tamen nos ipsum in vanitatibus nostris expellimus. Job. xxxix. Dedit ei locum pueri: et ipse abiit eo in superbiam. facit tamen deus nobiscum pactus: ut. scilicet. nouem temporibus partes teneamus nobis in quibus nostra negotia faciamus. et saltem decimam partem demus sibi: qua sibi seruamus et penam agamus. et ista est quadragesima que decima pars anni. Sicut dicit Gregorius. A prima inquit dominica quadragesime usque ad pascha sex hebdomade euntur: quarum dies. xlii. sunt ex quibus dum sex dies dominicales ab abstinentia subtrahunt. xxxvi. in abstinentia remanent. Dum vero per trecentenos. lxxv. dies annus ducit quasi anni nostri decimam deo damus. Et Tertio offendimus deum de operibus nostris. opera enim nostra debent esse circa obseruationem. x. mandatorum: et complerem quattuor euangeliorum tunc complent quoniam habemus dilectionem dei et proximi. vel quoniam compleremus duo mandata. scilicet. ut faciamus aliquid quod nobis volumus fieri. et non faciamus aliquid quod nobis volumus fieri. sed nos in operibus nostris: nec precepta seruamus: nec euangelia custodimus. et ideo iustus est ut per xl. dies deo satisfaciamus. B. Est autem ieiunium nostrum magne virtutis quod deum placat et demonem fugat. Placat quidem et reconciliat deum. sicut patet Ione. ii. in niniuitis qui ieiunauerunt et summa filii ieiunare fecerunt. et ideo deus eis reconciliatus fuit: ut dicitur Esaias. Quale est hoc christianum non facere: quod pecudes fecerunt: nisi quod stolidior est pecude: qui in dicto sibi a sacerdote ieiunio non ieiunat? Et pecus quidem declinat foueam et cauet precipitium. tu autem non vis declinare periculum ieiunando quod cernis. Desolationis

enim genus est tunc māducare cum ie-
iunare debeas: tunc gaudere cū debeas
deplorare. ¶ Secūdo ieiunū diabolus
fugat. diabolus enim ē serpens: piscis:
lupus: et canis. sicut enim scdm Amb.
Sputū hominis ieiunū serpētem inter-
ficiat: sic ieiunū diabolū occidit. et sicut
piscis natat in fluuio et morit in sicco:
sic diabolus delectat in aquis delictay:
et morit in sicco abstinentiay. et sicut sa-
mes expellit lupum de nemore: sic ieu-
niū expellit diabolū de corde. et sic aqua
bulliēs fugat canē de cogna: sic orō fer-
uens fugat diabolū d aia. Mat. ix. Hoc
genus demonior in nullo pōt eijci nisi
in orōe et ieiunio. B C Scdo xps ieu-
nādo esurit. In hoc aut q xps ieiuna-
uit. xl. diebus et xl. noctibus oñ dif om-
nipotēs de°. In hoc at q esurit: oñ dif
hō fuisse ismus. Legimus aut tribus
vicibus xpm esurisse. ¶ Prima vice esu-
riuit et nō habuit ad comedēdū nisi la-
pides sicut hic pz. lapis ē durus: frigi-
dus: et siccus. Per lapides enim intelli-
gunt hoies q nō pñt ad pñiam tangi.
Hoies frigidū q nō pñt igne diuini amo-
ris inflāmari. Hoies aridū qui nō pos-
sunt aqua diuine gfe humectari. tales
non pñt incorporari a xpo sed a diabolo.
Diabolus enīz cū sit lapideus: lapides
sibi incorporat. Job. xli. Cor eius in dura-
bitur quasi lapis. ¶ Alia vice esuriuit
et nō habuit ad comedēdū nisi folia. vt
habetur Mat. xxi. de ficulnea que non
habuit nisi folia cui xps maledixit. Si-
cut aut xps nō comedit lapides. i. corda
dura: sic nō comedit folia. i. verba. Efr-
boi pducit folia: gēmas: flores: et fruct°.
folia sunt bona verba. gēme bone cogi-
tationes. flores bone volūtates. fructus
bona op̄a. Sicut igit homo non pasci-
tur de folijs: nec de gēmis: nec de florib°:
sed de fructibus. sic deus non delectat:
nec in nostris verbis: nec in cogitationi-
bus: nec in volūtatibus: s3 in bonis ope-
ribus. ¶ Tertio xps quotidie esurit. s.
nostram cōuersionē et salutem. Istū ci-
bum xps tantum desiderat q etiā illuz
ostiatim mendicat. Apoc. ij. Ego sto ad
ostium et pulso. si quis aperuit mihi ia-
nuam: intrabo ad illum et cenabo cum

illo et ip̄e mecū. i. ad scotum siue ad sin-
bolum. E In ista cena debet peccator
tria fercula ponere. s. cōtritiōe: p̄fessio
nem: et satisfactiōe. Deus at ponit tria
alia. s. remissiōz culpe: collatiōe gr̄e: et
p̄missiōem gl̄orie. Sed multi sunt de
natura socalatoruz qui semper vellent
comedere de alieno et nihil de suo. vel-
lent q deus eis peccata dimitteret: gra-
tiam suam tribueret: et gl̄oriam suā da-
ret. Ipsi autem nec volunt habere con-
tritiōem: nec facere confessiōem: nec
exhibere satisfactiōem. C Tertio xps
exuriendo tentatus fuit. quāuis autem
sint multe causē quare xps voluit tenta-
ri. apostolus tñ principalē ponit dicēs.
Heb. iij. Nō enim habemus pontificem
qui non possit compati infirmitatibus
nostris. tentatum aut per omnia zc. S
Ex quo patet q voluit tentari vt tenta-
tis et tribulatis melius sciret misereri.
nemo enim pōt moueri ad compassiō-
nem et misericordiam nisi altiorum co-
gnoscat miseras: quas quidem pōt co-
gnosceret vel audiēdo vel videndo vel
experiēdo. sicut ēbi gr̄a. si audio q pas-
sio illata sit grauis pena: iam illud scio
p auditum: et tunc habētibus multū co-
patior. Si autem video aliquem a dicta
passiōe detentum: et video ipm in ma-
gna tribulatione consistere: se horribili-
ter agitare: et querulosos vībus cōcla-
mare. iam illud scio per visum: et tunc
magis cōpatior. sed si illam passiōē in
corpe meo patior: tunc illud scio per ex-
perientiam: et tunc deinceps patietib°
maxime compatio. Humanū autē ge-
nus ante incarnationē xpi multas ten-
tationes et miseras patiebat ppter qd
sepe ad deum clamabat et totum celum
clamoribus replebat. et tunc deus eius
miseras licet ab eterno sciret. tñ quo-
dāmodo sciuit per auditum. Exo. ij. In
gemiscentes filij israel propter op̄a
vociferati sunt: et ascendit clamor: eorū
ad deum: et audiuit gemitum eorū. tunc
deus humani generis clamoribus exci-
tatus de celo descendit et carnem assu-
mens in mundum venit et triginta tri-
bus annis in mundo mansit: et n̄as tē-
tationes et miseras vidit. et sic illud qd
bb 2

sciebat per auditū postea sciuit per vi-
sum: tūc est magis misericors factus.
Exo. iij. Uidi afflictiones populi mei q
est in egypto: et clamores eius audiui: et
descendi liberare eū. Tandē nostras tē-
tationes et miseras sciuit per experien-
tias: q: oēs in sua psona expertus fuit: et
ideo factus est maxime misericors. Ex-
pertus enim est paupertate: tentationem
lassitudinē: famē: tribulationē: et mortē.
In his enim voluit nobis eē simillis vt
sciret meli⁹ nobis misereri. Heb. ij. De-
buit p oia fratribus similari vt miseri-
cors fieret. Si igit aliq paupertate pre-
mit scit mō melius misereri: q: ipse pau-
per fuit. Si aliq tentat⁹ scit ei mō me-
lius misereri: q: ipse fuit tentatus. Si
aliq patit tribulationē: famē: lassitudi-
nē: vel dolorē mortis: scit ei mō melius
misereri: q: hec oia passus est ipse: et tē-
tatus potēs est eis q tentant auxilia-
ri. Heb. xij. In eo enī in quo passus est
ipse et tētatus potēs est eis q tentant
auxiliari. C Quarto xps tētatus supe-
rauit et vicit. Vicit aut tētationes ipsas
eis in suis pncipijs obuiando. nā mox
vt in eū diabolus tētationes iserebat:
xps eas repellebat: sic et hō mox vt dia-
boli suggestiōes senserit: eas in suo ini-
tō dē repellere. Nā vt dicit Hiero. Lu-
bricus est serpens antiquus: et nisi in ca-
pite teneat totus statim illabit. S Na-
ber igitur serpens isernalis caput. s. ma-
lam suggestiōnē. habet corpus. s. malū
consensum. habet caudā: q: consuma-
tionē operis. vbi aut ponit caput sug-
gestionis: statim ponit corpus p̄sensu.
et vbi ponit corpus cōsensu: statim po-
nit caudā operis. et ideo in suo capite
i. in sua suggestiōe est cōtendendus. In
aliquibus igit ille serpens est quātū ad ca-
put: corpus et caudā: qui. s. huius malas
suggestiōes: cōsensu et opa. Sunt tñ
gda q in ista qdragesima dimittit pcc-
catū quātū ad opus: sed tñ post pascha
ad illud redire intēdunt. isti amputa-
uerunt serpēti caudā: sed tñ adhuc vi-
uit in eis quātū ad corpus et caput. i.
q̄tum ad p̄sensu et suggestiōnē. Aliq
petm dimittit q̄tum ad opus et cōsen-
su: tñ tñ adhuc malas suggestiōes.

isti amputat corpus et caudā: adhuc tñ
viuit in eis quātū ad caput. sed si vis
istum serpentē vincere: bñ studeas ca-
put ei āputare. i. priuā eius suggestiō-
ne repellere: tñ tibi nocere nō pote-
rit. nec q̄tum ad corpus. i. cōsensu. nec
q̄tum ad caudā. i. opus. q: amputato
capite suggestiōis tota p̄tracta est vir-
tus isernalis serpētis. ideo dicit Bēn.
iij. Ipsa p̄teret caput tuū. C Quarto
post victoriā ministrū angelor accē-
pit. ideo dē: Et ecce angeli accesserūt et
ministrabāt ei. q ministratio tripl pōt
accipi. C Primo de tpali subuētiōe vt
sit sensus ministrabāt. i. sibi esuriētī ei-
bo subueniebāt. talē cibū olim angeli
hēlye misrauerunt. C Scōdo pōt itelli-
gi de adozatiōe: vt sit sensus. sibi mini-
strabant. i. tanq deus suppliciter ado-
rabant. Juxta illud ps. Adorate eum
oēs angeli eius. C Tercio pōt itelligi
de p̄gratulationē: vt sit sensus. ministra-
bant. i. sibi pugnanti p̄gratulabant. vñ
ps. Bñ dicitē dño oēs virtutes eius mi-
nistri eius q faciunt voluntatē eius. II

C Seria. ij. p̄me hebdo Sermo p̄mus.
O Am venerit filius hoīs
in maiestate sua et
oēs āgeli eius cū eo. Mat.
xxv. Sicut dicit beatus Jñs
dominus i libro de sumo bono. in q̄libet iu-
dicio tres psone regunt. s. iudex: reus
et actor: et ideo in isto dei extremo iudi-
cio iste tres psone regunt. nā psona iu-
dicis exprimit cū dē: Luz venerit filius
hoīs in maiestate sua. Persona actoris
cū dē: et oēs angeli eius cū eo. Persona
rei cū dē: et congregabunt ante eum oēs
gētes. C Iudex igit erit xps q iuste iu-
dicabit: cui⁹ iudiciū corūpi nō pōt. A
Quattuor enim modis vt dicit Jñsido.
corūpi iudiciū p̄suevit. s. timore: amo-
re: odio vel munere. P Xpi at iudiciū nō
corūpi timore q: potētissimus ē. Job
xxij. Nunqd timens arguet te et veniet
tecū ad iudiciū: Immo quāto potētio-
res erunt: tāto durius iudiciū sustine-
būt. Sap. vi. Potentes potēter tormēta
patient. P Scōdo nō corūpi amorē: q:
iustissimus ē. ideo cōtra frēs suos. s. fal-
sos xpianos iniaz p̄feret et nihil p̄derit

eis allegare fraternitatē q. s. sit frater
eor. ps. xlvij. Si nō redimet. nec allega
re similitudinē q. s. sit hō filius eius. iō sub
dit: redimet hō: et debet allegari iter
rogatū: et rīderi negatiue. nec eis ali
qd valebit pēu multiplicitas. i. deo sub
dit: non dabit placationē suā. nec san
guinis xpī p̄ciositas: q. ipm p̄ciū p̄re
p̄ferūt. i. deo subdit: et p̄ciū redēptio
nis aīe sue. ¶ Tercio non corūp̄et mu
nere: q. dīctissimus est. Prover. vi. Non
accescet cuiusq. p̄ciū nec suscipiet p
redēptionē dona plurima. Ber. Veniet
dies illa in qua plus valebūt pura cor
da q. astuta verba: conscientia bona q.
marsupia plena. Aug. Expectat dies
iudicii: et aderit eq̄ssimus iudex q. nulli
us potētis p̄sonā accipiet. cuius pala
tū nullus ep̄s vel comes vel abbas au
ro vel argēto corūp̄e poterit. ¶ Quar
to non corūp̄et odio: q. optimus ē. In
eo enim q. optimus est: odiū cadere nō
potest: ipse enī oīa diligit que creauit.
Sap. xij. Diligit oīa q. sunt: et nihil eor
um odiū que fecisti. et q. diligit nō odio s.
cum dolore: et p̄passione punit. ¶ Isaac. i.
Deu cōsolabor: sup hostibus meis: et vin
dicabor de inimicis meis: vbi sic dicit
glo. Mox p̄p̄ patris punit et plangit.
¶ Secūdo ponunt actores siue accusato
res q. crunt angeli nobis ad custodiam
deputati. qui tanq. scientes oīa mala q.
peccatores fecerūt ipsos grauit̄ accu
sabūt. Job. xx. Reuelabūt celi iniquitatē
eius. B. P̄ter aut̄ istos accusatores
stabūt p̄tra peccatores. s. diaboli: tot
mūdus et p̄p̄iū scelus. De accusatione
diaboli sic dicit Aug. Dicturus ē aduer
sarius in iudicio. eq̄ssime iudex iudica
istū meū esse ob culpā: qui noluit tuis
esse p. gratiā. tuus p. misericordiā: meus
per miseriā. tuus p. passiōē: meus per
fusiōē. tibi inobediēs: mihi obediēs.
a te accepit immortalitatis stolā: a me ac
cepit hāc p̄nosam tunicā. tuā vēstē di
misit: cūz mea huc venit. eq̄ssime iudex
iudica istū ēē meū: et meū dānandū ēē.
Et ponit diaboli: lus quinq. allegatiōes
quibus vult ostēdere peccatorē dānan
dū esse secū. L. Prima est talis: tu obru
listi sibi gratiā tuā: ego meā culpā. tuaz

gratiā p̄tempist: meaz culpā recepit. er
go d. esse meus. ¶ Secūda talis est: tu cre
astī cū per naturā: i. deo deberet ēē tu.
sed fecit se meū per magnā suā culpā: et
miseriā: i. deo d. esse meus. ¶ Tercia ta
lis est: tu sustinuiisti p. eo grāuē passio
nē: i. deo deberet esse tuus: ego vero obtuli
sibi meā suggestiōē. sed ipse tuā passio
nē p̄cepit et meā suggestiōē recepit: i. deo
d. esse meus. ¶ Quarta est talis: duo sūt
scz obediētia et inobediētia. Quicūq.
ergo est tibi obediēs et mihi inobediēs
est tuus: et tibi obediēs est meus. s. iste
fuit tibi inobediēs: ergo d. esse meus.
¶ Quinta talis est: tuū est facere hōi ve
lē fulgida virtutū: meū ē facere sibi ve
stem p̄nosā: s. sordidā vitior. Quicūq.
aut̄ h. vēlē virtutū est tuus. q. vero h.
vēlē vitior est meus. s. iste tuā abiecit
et meā secū portauit: ergo d. esse meus.
¶ Secūda accusator est totus mūdus: oīa
scz elementa. Istud ostēdit hugo de scō
victore dicēs. Celū dicit: ego sibi lucem
ministravi ad solatiū. Aer dicit: ego oē
genus auiū sibi dedi ad obsequiū. Aq.
dicit: ego diuersa genera pisciū sibi ve
di ad vsū. Terra dicit: ego p̄amē et vi
nū dedi sibi ad nutrimentū. Ideo ignis
clamabit: a me p̄buras. Aqua clamabit:
a me demergas. Aer clamabit: a me vē
tile. Terra clamabit: a me absorbeas.
Infernus clamabit: a me deglutiatur.
Sap. v. Armabit oēm creaturā p̄tra in
sensatos. ¶ Tertius accusator est p̄p̄iū
scelus. Nā oīa peccata que modo sunt
occulta: extra tūc p̄siliēt: et suū accusa
būt actore. Nā tūc vestimētoz accusa
bit vanagloriosum: erugo metalloz ac
cusabit auar. Merces pauper defrau
data accusabit tyrānū violētū. Iniquū
edificiū accusabit vsurariū. De tribus
p̄mīs dicit Jaco. v. Diuitie vestre pu
tresacte sunt: et vestimēta vestra a tine
is comesta sunt. Aur et argētū vestrum
eruginauit et erugo eor in testimoniū
vobis erit. Et isra. Ecce merces opera
rioz que defraudata est vobis clamat
et clamor eorum in aures dñi sabaorh
itrouit. De quarto dicit Abachuc. in.
Lapis de pariete clamabit: et lignū qd
est inter iuncturas edificij rīdebit. B

Tertio ponunt rei ipsi mali. s. a sinistris collocati qui erunt in multa angustia positi. Sicut ostendit Grego. dicens: Quod anguste erunt tunc via reprobos. Superius erit iudex iratus: inferius honendum chaos. a dextris peccata accusantia: a sinistris infinita demonia ad supplicium trahentia. intus conscientia mordens: foris mundus ardens. Quid faciet peccator sic dephensus: latere erit impossibile: apparere intolerabile. Ex his patet quod peccator non poterit fugere sursum: quia ibi est iudex stratus: quod gladio bis acuto quod de ore eius procedit ipsum incidet. Nec fugere a dextris: quia ibi sunt peccata que ipsum apprehenderent. Nec fugere a sinistris: quia ibi sunt demones qui cum ad supplicia traherent. Nec fugere vel abscondere intra se: quia ibi est vermis conscientie qui ipsum totum corrodet. Nec fugere extra mundum: quia totus est plenus igne: qui ipsum totum combureret. Et ideo non restat nisi ut inferius fornicetur cadat. Matth. xxv. Ibi in supplicium eternum etc.

Seria secunda prime hebdomadae Sermo sanctus.

Esurium et non dedisti mihi manducare. Sicut dicit beatus Augustinus. Si aliquis esset qui de tota sacra scriptura nihil sciret nisi solum ista lectio nem preterea. hoc solum sibi sufficeret ad salutem: quia ibi continentur merita et demerita: premia et supplicia bonorum et malorum. Quamvis in extremo iudicio omnia facta discutiuntur: tamen solum de elemosynis fit hic mentio. Et rationem huius assignat Augustinus in libro Lomel. dicens: Tacet dominus omnia recta facta iustorum et omnia mala iniquorum: et solum laudat elemosynas largitiones: et donat auiditatem. Quare hoc: quia omnia crimina elemosynis redimunt: si tamen mores mutaueris. Pro peccatis enim preteritis elemosynas quis facit. si vita mutata et inde recedat et huc accedat. Si autem dicat aliquis in corde suo. si quoti die peccauero et elemosynas fecero: num quid peccata extinguo? Et respondit Augustinus. Extinguis: sed tamen tu cum eis extingueris. pereunt enim peccata tua: sed tecum non enim in gehenna peccare permittitur aut te cum ceperit torqueri ignis eternus: de

satians libidinibus non cogitabis. Quamvis igitur de solis elemosynis videatur in iudicio questio mouenda. de omnibus tamen factis ratio reddet: et in ipso iudicio dominus ordinate preceperit. Et primo primas culpas examinabit: deinde examinatas poterit. postmodum poterit sententiarum. ultimo sententiarum executioni demandabit. Et primo igitur culpas examinet. quod notat cum dicit: Esurium et non dedisti mihi manducare. De qua examinatione dicit Job. xxix. Causam quam nesciebam. id est. quam me nescire ostendebat: diligenter inuestigabam. Examinabit quidem et inuestigabit omnia cogitata. Sap. i. In cogitationibus impij interrogatio erit. Examinabit omnia verba. Mat. xij. De omni verbo ocioso quod loquuti fuerunt homines: reddet rationem in die iudicii. omnia facta. Ecclesiastes ultimo. Lucta que sunt adducet dominus ad iudicium: omnia omnia. sicut patet in hoc euangelio ubi de omnis reprobi arguuntur omnia commissa. B Quattuor enim nobis deus permittit. scilicet tempus ut ipsum utiliter expendamus. res temporales: ut ipsas pauperibus erogemus. Corpus ut ipsum in munditia teneamus. Animam ad imaginem dei factam: ut ipsam honoremus. Sed de ipse mala rationem reddet ocioso: qui ipsum negligenter expendunt. Bern. Domine tempus nobis ipsum super regretur a nobis quali sit expensum. De rebus materialibus rationem reddet avarus: qui noluit eas communicare: sed ipsi soli manducare. Ecclesiastes xi. Inveni regem inibi: et nunc manducabo de bonis meis solus. De corpore mala rationem reddet luxuriosus: qui corpus suum maculauerunt. Unde dicit de Salomone Ecclesiastes xlvij. Potestatem habuisti in tuo corpore: de dedisti maculam in gloria tua. De anima mala rationem reddent superbii et luxuriosi: qui dei imaginem deleuerunt: et imaginem. id est. diaboli superinduxerunt. Romo. i. Mutauerunt gloriam incorruptibilis dei in similitudinem imaginis hominis corruptibilis. et voluerunt: quo ad superbia: quod super alios volare voluit. et quadrupe: quod ad luxuriosos: quia luxuria in corpore exercuerunt. quod quattuor elementis ponit. et serpenti: quo ad avaros: qui semper terram appetunt. C Secundo iudex eter

nus culpas examinatas pōderabit qñ dicit: Eñe dico vobis: quādiu fecistis vni de fratribus meis minimis mihi fecistis. Ecce magna ponderatio: qñ illud qđ sit vel nō sit egenis: fieri vel non fieri reputat deo. De ista pōderatione dicit Prover. xvi. Pondus ⁊ statera iudicia dei sūt. Solent capsores monetas in statera pōderare: ⁊ eas quas iueniūt nullius pōderis. i. nullius valoris vel mīnoris in ignē pūciūt vel scidunt. Illas autē quas iueniūt equalis vel maioris: thesauro reponunt. ⁊ Michael nāq; archāgelus scōs ecclie repūtatōes aīas pōderabit: que oēs in q̄ttuor ordinibus erūt. Nā qđā erūt vacue: quedā semiple ne: qđā plene: qđā supple. Ille erunt vacue: que nulla bona secū portauerūt. Talis appēdet ⁊ sibi dicit Bas. v. Ap̄p̄sus es in statera ⁊ inuentus es nihil hñs. Talis pūciē in fornacē iserni. Ille erūt semiplene qđ ad pñiam redierūt. sed tū satisfactionē pgruā mōrte pueniente nō impleuerūt. talis appēdet ⁊ sibi dicit. Appēsus es in statera ⁊ inuentus es minus hñs: ⁊ pūciē in fornacē purgatorij. Alie sunt que spūs deliquerūt: tñ satisfecerūt. Talibus dicit. Appēsus es in statera ⁊ inuentus es satisf. Alie sunt que opa satisfactiōis habuerūt: sicut sunt viri pfecti. Talibus dicit. Ap̄p̄sus es in statera ⁊ inuentus es multus habēs. Isti duo reponētur in thesauro celesti. Tertio index eternus culpas ponderatas sentētiabit qñ dicit: Discedite a me male dicti in ignem eternum qđ paratus est diabolo ⁊ angelis eius. De qua sentētia manifeste colligit qđ i placabiliter deus ptra reprobos sit iratus. Bato enim qđ reprobi sibi vscant. Non sumus dñe digni regnū vstrum possidere: tamē placeat vobis vt possimus ad pedes vestros manere. Respondebit: Discedite a me. Bato qđ sibi dicāt Et si nos repellitis a vobis: saltem benedictionē vestrā nobis date. Respondebit: Et vos maledictionē meam habetis. Ideo subdit: Maledicti. Bato qđ dicant: saltem ad aliquē locum refrigerij nos mittatis. Respondebit: In ignē. Bato qđ subiungāt: salte breuē terminum

nobis p̄figatis. Respondebit: Eternus. Bato qđ dicant: saltem aliquē bonum dñm nobis p̄ficiatis qui clemētē nos regat. Respondebit: Qui paratus ē diabolo. Bato qđ subiungant: salte aliquā bonam societate nobis date cū quibus possumus p̄solari. Rñdebit: Et angelis eius. Quasi dicat pro dñō habeatis diabolu maiore. p̄ socijs vestris demones minores. Sentētia autē iustorū cōtraria erit cū dicit: Venite bñdicti patris mei ⁊c. Ac si dicat: Illis dixi: discedite a me sed vobis dico venite ad me. Illis v. dī meā maledictionē: sed vobis de meā benedictionē. Ideo venite bñdicti. Illos mitto in ignē: vos introduco in regnum celeste. Ideo possidete regnum. Illis dixi vt maneat in igne perpetuo: vobis dico vt maneatis in regno eterni: no qđ parati sūt vobis. Illis dixi vt habeant in principē suū ipsū diabolū: vobis dico vt habeatis in principē vestrū patrē meū. Ideo venite bñdicti patris mei. Illis dixi vt habeat in socios demones infernales: vobis dico vt habeatis in socios angelos meos celestes. illos scilicet angelos de quibus dictū est: Cum venerit filius iouis in sede maiestatis sue ⁊ oēs angeli eius cū eo. Quarta index eternus culpas sentētiat ex cutioni mādabit. qđ notat cū dicitur: Et hi ibunt in supplicij eternum: iusti autē in vitā eternā. Et Quattuor autem modis qđ se iuuare cōsuevit ne sententia executioni mādē: aut per appellationē: aut p supplicationē: aut per querelā falsi: aut p in integrū restitutionē. Nullo autē istorū modorū dānatī se iuuare vel defendere poterūt quin illa sententia executioni mādetur: aut per appellationē: aut per supplicationē: aut per querelā falsi: aut p in integrū restitutionē. nō p appellationē: qđ eorū crīa erunt notoria ⁊ in notorijs appellatio non habet locum. Niero. Aderit dies illa in qua facta nostra qñ in quadam tabula picta demonstrabunt. non per supplicationē: qđ si oēs sancti pro ipsis supplicarent deus non audiret. Niero. itē. Noli orare pro populo isto in bonū: qñ gladio ⁊ fame ⁊ peste cōsumā eos. Job

xxi. Nō parca eis verbis potēb? & ad deprecadū cōpositis. nō p querelā falsi vt dicat q illa scia lata sit per falsos testes iudice circūuento: qz sicut dī Job xxiij. Saluatorem aīe tue nihil fallis. Et iudē. xij. Ipse nouit decipiētem & eū qui decipit. non p in integrū restōnem: vt. s. ad statū pristinū restituat: qz sicut dicit Heb. v. Impossibile ē eos q semel illuminati sunt & gustauerūt bonū celeste & principes sunt spūs sancti & plapfi sunt. s. per finalem impenitētia renouari rursus ad penitentiā.

13
C Seria tertia p̄ie hebde Sermo p̄m.

Quam intraret ierosolima cōmota ē vniuersa ciuitas &c. Mat. xxi. Sicut p̄z in supioribus. illud qd in isto euāgelio legis factū fuit in dñica i ramis palmarū quādo scilz dñs cum magnō honore fuit receptus. sed ppter exhibitā reuerētiā non dñmisi iusticiā: qz mox tēplū intrauit & oēs vendentes & emētes inde eiecit. nec ppter seuerā iusticiā omisit suā misericordiā qz cecōs & claudos sanauit. p qd dñs intel ligi q iudez & p̄elatus ppter impēsuz sibi fauorē nō dī dimittere iusticie rigo rem. nec p rigoze iusticie dī dimittere dulcedinē misericordie. A In serie autem huius euāgelij notat q xps tria loca intrauit. s. hierusalē: tēplum: & bethaniam. Per que loca signat mēs humanā: qz dī eē pacifica: & tunc erit hierusalem que interpretat visio pacis. Bz eē dei habitatio grata: & tunc tēplum iij. Loz. vi. Vos estis templum dei vni. Debet ē ad obediēdum p̄mptat: tunc ē bethania que interpretat domus obediētie. ps. In auditu auris obediuit mihi. C Ingrediete autēz dño primuz locū scilz hierusalē tota ciuitas cōmota ē. ita intrāte dño aīam p grām p̄ue nītem oēs potētie aīe debēt cōmoueri p dolorē & cōtritiōē peccati. ps. Cōmouisti terrā & cōturbasti eā: sana cōtritiō nes eius qz cōmota ē. B Sed notādū ē q quidā sunt duri. s. qui nullo modo cōmouent. Alij qui leuiter cōmouēt. Alij qui cordialit cōmouent. Sunt enīz

quidā duri: quidā attriti: quidā cōtriti. Duri sunt obstinati qui ad penitētiam nō possunt fragi. de quib? dī Roma. ij. Scdm duritiā & impenitens cor tuum thesaurizas irā in die ire & reuelationis iusti iudicij dei. & Eccle. ij. Loz durum male habebit in nouissimo. & qui amat piculū: in illo pibit. Alij sunt attriti qui scilz de suis peccatis leuiter & superficialit cōmouent. in istis ē attritio. i. quedam leuis penitudo. & ista attritio lz sit bona: tñ non sufficit. nō enim parū sī magnū dolorē de peccatis deus requirit q dī Hieremie. vi. Luctū vni geniti fac tibi planctū amarū. Alij sunt qui p̄cor dialiter cōmouent qui scilz oīa peccata sua dolendo minutatim cōterunt & in multas ptes frangūt dolendo p̄funde de peccatis magnis & putis: & peccatorū cōstantijs. & nō tñ de omnib? in cōtritiōē & de quolibet in spāl. & talis dolor vocatur p̄tritiō. i. simul tritio. quādo scilz cor simul dū oībus virib? aīe minutatim oīa peccata terit. ps. Loz cōtritiū & humiliatum deus nō despiciet &c. min? dī & plus significat: id est multum diliget. Ista tria. s. obstinationē: attritionem: & cōtritiōē videre possumus p tria exēpla. Prīmū ē q semen iactū in terrā dura & nō scissam & grossam nō crescit. i. actum vero in terram scissam in grossas ptes puū fructum reddit. iactū autē in terrā cultā & minutatim fractā multum fructū affert. cor obstinātū ē tāquā terra dura que nullū fructū facit. cor attritū ē tāquā terra in grossas ptes scissa que parū fructū reddit. cor cōtritū ē terra minutatim trita que multū gignit. Scdūdū exēplū ē: qz species aromatica si ē integra redolet parū. si fragit multū redolet. si cōterat redolet plurimū. Sic etiā cor hoīs integrū & durū corā deo nō redolet sī feter. scissum vero p quādam attritiōē redolet sī parū. cōtritū vero p vehemētē dolorē redolet multum. Tertiū exēplū ē: qz de grano integro nō pōt fieri panis. de grano vō grosso modicū trito fit panis sī nō sapiidus. s. grano autē miutatis p̄trito fit panis sapiidus & delicat. Eodem modo de corde inter gro & duro nō pōt fieri panis dei sī pa-

nis diaboli. De corde aut[em] attrito & si pa-
nis fiat tñ non multũ sapidus. de corde
autem cõrrito fit panis deo sapidus an-
gelis delicatus: & penitentiũ nutritiuus.
ps. Libabis nos pane lachrymar[um]. De
cũdo intrauit in tẽplum & eiecit inde v[er]-
dẽtes & ementes: & m[en]-sas nũmulariorũ:
& cathedras v[er]dentiũ colũbas euertit.
Et ẽ intelligẽdũ q[uod] eiecit de tẽplo v[er]-
dẽtes & ementes & oues & boues. put[er] dicit
Joãnis. ij. in alia eiectione. Postquam
xps intrauit cor hois p[er] gr[ati]am p[re]ueniẽtẽ
tem mouẽdo ip[su]m ad cõrritiõnẽ: tũc in-
trat p[er] gr[ati]am p[re]ficiẽtẽ purgãdo illud per
cõfessionẽ & eiciendo inde oues & boues
nũmularios & colũbas. Per colũbas q[ue]
ẽ aut[em] libidinosa significat peccatũ lu-
xurie. per nũmularios signat peccatũ auaritiẽ.
per boues qui cornibus venti-
lant peccatũ sup[er]bie signat. per oues si-
gnatur peccatũ accide[n]t[is] & inertie. omnia
ista que a tẽplo cordis p[er] cõfessionẽ sunt
abijciẽda. Vel p[ot]est dici q[uod] p[er] illos q[ui] ven-
dunt colũbas signant simoniaci q[ui] ven-
dunt dona sp[irit]us sancti q[uod] ẽ peccatum
clericor[um]. p[er] nũmularios intelligunt cu-
pidi & auari q[uod] ẽ peccatũ mercatorũ. p[er]
boues signant sup[er]bi q[uod] ẽ peccatũ ma-
gnatorum & prelator[um]. p[er] oues signat pec-
catũ hypochritar[um] q[uod] ẽ peccatũ religio-
sum. iuxta illud Mat[th]. vij. Attẽdite
a falsis p[ro]phetis qui veniunt ad vos i[n] ve-
stimentis ouium &c. Purgato aut[em] cor
de p[er] cõfessionẽ xps illud sanat dando i[n]-
dulgẽtiẽ remissionẽ. Unde subditur q[uod]
acce[sser]ũt ad eũ infirmi: cecidit & claud[us]: &
curauit eos. curat quidẽ illos qui pec-
cant p[er] infirmitatẽ humanã: isti sunt in-
firmi. curat illos qui peccat[ur] p[er] ignorantiã
isti sunt ceci. curat illos qui peccat[ur] per
malitiã: isti sunt claudi qui volũt serui-
re deo & m[un]do. iij. Regũ. xvij. Usque
quo claudicatis i[n] duas p[ar]tes: si deus est
deus sequimini eũ. si aut[em] baal sequimini
eũ. Tercio xps intrauit in bethaniã.
Postquã eim xps intrauit cor pigrat[us] &
p[re]ueniẽtẽ cõmouẽdo p[er] cõrritiõnẽ. p[er]
gr[ati]am subsequẽtem purgãdo per cõfessionẽ
p[re]ficiẽdo ip[su]m cor p[er] obedie[n]tiẽ satisfactio-
nem. & hoc ẽ intrare bethaniã: q[uia] betha-

nia domus obedientie interpretat[ur]. Ille
aut[em] vere obedit qui d[omi]n[o] oib[us] peccatis su-
is plenam & p[er]fectaz satisfactiõnẽ facit.
E satisfactio eni[m] ipsius aliquãdo est
minor: q[uam] d[icitu]r: aliqui equalis: aliquãdo ma-
ior. Quãdo ẽ minor: deus tunc supplẽ-
bit i[n] purgatorio de rigore sue iusticie:
q[uia] sicut dicit Aug[ustinus]. Sicut nullũ bonũ
ẽ irremuneratũ: sic nullũ malum rema-
net impunitũ. Qu[ando] vero ẽ equalis tunc
valet ad dimissionẽ culpe. & equali satis-
factione dicit Rom[anus]. vi. humanũ dico
p[ro]pter infirmitatem carnis v[est]re. Sicut
enim exhibuistis m[em]bra v[est]ra seruire i[n]-
muditiẽ & iniquitati ad iniquitatẽ: ita tunc
exhibete m[em]bra v[est]ra seruire iusticie i[n]
sanctificationẽ. Qu[ando] aut[em] ẽ maior: q[uam] vi-
deant peccata requirere: tunc valet illa
satisfactio ad dimissionẽ culpe & ad cu-
mulũ glorie. de qua d[icitu]r Luce. vi. Ad[hesi]-
ram bonã & cõsertam & coagitata[m] & sup-
effluentem dabũt i[n] sinũ v[est]rum. 14
S[er]ia tertia p[re]be[do]. Sermo sc[ri]ps.

Omnis domus t[em]plis vocabi-
tur. Quicunq[ue] d[omi]n[u]s i[n] hieru-
salem ibat statim ad tẽplu[m]
p[er]erat. p[er] hoc nos instrues vt quãdo
ad aliquẽ locũ i[m]mo: p[ri]mo ad ecclesiam
p[er]gere debemus. Postquã ad tẽplu[m] iuit
inde o[mn]es v[er]dentes & emẽtes de templo
eiecit. Sacerdotes vero p[ro]pter auaritiã
ordinauerat vt i[n] porticu tẽpli oues &
boues & colũbe v[er]derent ne aliqui ex ve-
fectu hostie sacrificia intermittere coge-
rent. & si forte aliqui ad emẽdũ pecuniã
n[on] h[ab]erent ordinauerunt vt ibi nũmularij
e[ss]ent qui eis mutarent. Xps aut[em] sacro
flagello de funiculis o[mn]es istos eiecit. Et
sicut dicit Hiero. Inter cetera miracu-
la que fecit xps: illud fuit potissimu[m]. s.
q[uod] vnus h[om]o cũ tãta p[ro]p[ri]etate vendentes &
emẽtes eiecit: & m[en]-sas nũmulariorũ: &
cathedras v[er]dentiũ colũbas euertit. s[ed]
miru[m] fuit qu[od] iudei ista fieri p[er]miserunt.
Ad q[uod] dicit Hiero. q[uod] a facie xpi quidaz
fulgor: mirabilis p[re]cedebat qui o[mn]es i[n]
terrorem querebat: & sibi cõtradicere
non audebat. nusquã legi[us] q[uod] tãta vin-
dictam exercuerit sicut h[ic]. multa eni[m]
opprobria sepe audiuit. multas iniuri-

as sustinuit et nūquā vindictā expetit nisi mō et rō ē: q̄ ille alic in iuriā erat sue p̄prie: et tō eas vindicare noluit. ista autē erat iniuriā p̄prie: et tō eā seuerē vindicauit vt doceret nos q̄ iniurias p̄prias debemus remittē: iniurias vō dei seuerē vindicare. Nos autē ecōtrario facim⁹ q̄ d̄ iniurijs dei nō curam⁹. n̄ras autē iplacabiliter p̄sequimur. eliciēdo at̄ x̄ps oues et boues de tēplo dicit q̄ supra positū ē. domus mea: do. ora. voca. **A** Ex quo v̄bo habet q̄ ecclā dei ad duplex officiū edificat. s. deo ad hīrādū. tō dīc: do. mea. id est mibi ad habitādum electa: et hoīd ad orādū. tō sub dīf. domus orōis vocabit. **E**st igit domus dei ecclā: q̄ in ipā habitat. Juxta illō. h. Paral. viij. Elegi eiz et sacrificauī locū istū vt sit nō mē mēi ibi in sempiternū. Et p̄maneāt oculi mei et cor mēi ibi cunctis diebus. Oculi quoq̄ mei erūt ap̄ri: et aures mee erecte ad orōes et q̄ in loco isto oraue rit. **B** Ex quibus v̄bis habet q̄ deus i ecclā ponit nomē suū: cor suū: oculos et aures. Nomē suū ibi ponit: q̄ a seipso eā notari voluit. Sicut enī domus in q̄ hīrāt supbi vocari p̄t dom⁹ luciferi et dom⁹ illa i q̄ hīrāt vsurarij: dom⁹ mā mone. et dom⁹ i q̄ hīrāt imūdi dom⁹ asmodei. et taberna p̄t vocari dom⁹ beelzebub: q̄ p̄ multitudinē epulaz ibi cōuenit multitudo muscar. Sic domus i qua habitāt fideles et cōueniūt et deuoti dī domus dei. Gen. xxvij. Nō est hic aliud nisi domus dei zē. **S**ecdo i ecclā cor suū posuit. i. amorē suū. Et iō multū p̄ malo h̄z q̄si aliq̄ aliqua illicita exerceat ibi. Sicut p̄z hic oī de tēplo vēdentes et emētes eiecit. **L**egit in historijs q̄ p̄p̄eius porticū tēpli dei in stabulum equoz suoz quertit: et vsq̄ ad t̄p̄ illud semp fuit victor hostijm. nūquā postea pugnauit qn semp vinceret. **T**ertio deus in ecclā posuit oculos suos qui bus videt genuflexiōes et elemosynarū largitiōes: q̄bus et videt ornamētorum p̄p̄as et vanitates. Amb. Qui in orōne vult exaudiri amota a se p̄p̄a inclinare se d̄z vt dei misericordiā puocet. habitus nāq̄ supbus nec impetrat: nec de se recta cre dī facit. et quātomagis mul

lier hoībus splēdescere vītātō magis a deo despici. **L**egit Hester. xv. q̄ cum hester regina se ornasset et depinxisset vt regi assueri placeret: ipā ecōuerso regē in trā cōuertit. s. colore roseo in pallore cōuerso ipm placauit. Sic et q̄si mulier vultum suū pingit: deū offendit. s. q̄si de vultu tuo nō curat: deum placat. **Q**uarto de⁹ in ecclā posuit aures suas quibus audit orōes deuotoz. **I**saie xxxvij. Audiuī orōes tuas: et lachrymas tuas lacias vidi. Quibus et audit verba detractoroz. **L**egit de scō Syro ianueni. ep̄o q̄ semel in ecclā cōsistēs in risum maximū ē puocatus: asserens se vidisse demonē qui verba loquētium in ecclā scribebat. Et cū carta deficeret et ille dētibus eā elōgare velleret: carta subito fracta fuit. et ille euz capite suo sic ad murū peusiss vt sonitus collisionis audiret: et vulnus capitis sequeret. **A**udit et illos clericos et monachos qui negligētē cātāt: et psalmos et versus et lectiones multas omittūt. **L**egitur q̄ quidā sanctus monachus vidit quēdā demonē nomine Tituillū: p̄ sedes monachoz discurrete qui videbat. aliqua colligere et in sacculo recondere. Quia sancto viro adiuratus dixit se colligere omisiōes psalmoz: et quolibet die mille vicibus sacculū adimplebat. Unde de hoc quidā fecit huiusmōi v̄sus. **F**ragmina psalmoz tituillus colligit horū. **Q**uotidie mille vicibus se sarcinat ille. **S**ecdo ecclā cōstructa ē ad adorandum. Deus enim oratiōes fidelij i ecclā oratiū libēter exaudit. Unde dicitur. h. Paral. vi. Quicunq̄ orauerit in loco isto exaudietur de habitaculo tuo. **D**icit tamen Beda q̄ tribus de causis contingit orationes non exaudiri. **P**rimo quādo petimus indigna. i. ea que non decet deum dare: et nobis non expedit accipere: vt sunt temporalia. **C**hryso. Illa pete a deo que tibi expedit: accipere et illum deceat dare. Si autem semper tu petis terrena: aut difficile impetras: aut forte nō impetras. Quomodo enim illa tibi prestabit libenter non habenti: que si haberes admonet vt cōtēnas. **L**egitur in fabulis poe

tarus q̄ mida rex petijt ab apolline deo suo vt quicquid rageret aurū fieret. Et cōcessum ē ei. Lū ergo cibū ⁊ potū tangetet manibus vel labijs: statim vertebatur in aurū: ⁊ same mor⁹ ē. Per qđ datur itelligi qđ auarus semp diuitias desiderat: que tñ sunt sibi cā mortis. Iuxta illud. i. Tñ. vi. Qui volūt diuites fieri incidunt in tētatōes ⁊ in laqueum diaboli: ⁊ in desideria multa ⁊ nocua que imergūt hoīem in interitū ⁊ perditionē. Et subdit. Que imergūt homines ad interitū. ⁊ Scđo orōes nō exaudiuntur qñ petimus indigne. i. existentes in aliquo crimine. Isa. i. Lū multiplicaueris orōes nō exaudiat. Vanus enīz vře sanguine plene sunt. Thren. i. Opposui sibi nubem tibi ne trāsiret orō. Zacha. v. Misit massam plūbi i os ap̄horc. i. ate. ⁊ dixit: Nec ē iniquitas. B Ex his habetur qđ peccatum assimilāt sanguini: ⁊ nubi: ⁊ plūbo. Quia igit peccatū ē tāquam sanguis: iō orōem cōmaculat vt nō audeat in sp̄ectu dñi apparere. Q: et peccatū ē tāquā nubes: iō orōem obtenebrat: ⁊ ideo nescit per viam dñi incedere. Quia et peccatū ē tāquam plumbū: iō orōem aggrauat intātū vt nō possit i celum ascēdere. ⁊ Tercio orōes nře nō exaudiunt qñ petis p indignis. i. p peccatoribus qui sunt in pposito peccadi. Jo. ix. Scimus qđ peccatores deus non audit. Hiere. xv. Si steterint moyses ⁊ samuel corā me: nō erit oīa mea ad populū istū. C Exēplum legis i vitas patrū qđ cū quidā grauitē tētare ⁊ qdam sanctus pater p eo oraret ⁊ tētatō nō recederet: vidit sanctus pater deo si bī reuelāte qđ spūs fornicatōis in diuersis formis mulier corā illo fratre ludebat ⁊ ille talibus applaudebat: nec i aliquo resistebat. Vidit et ipm Angelum increpātē quare nō resisteret ⁊ quare se nō iunaret. Tūc dixit pater illi fratri Inueni cām quare orōes mee quas prote faciebam nō exaudiunt: qđ nō es dignus. Oportet igit qđ te adiues qđ corpus maceres ⁊ tētatōibus resistas: qđ cum ille fecisset sanatus est.

C Feria quarta p̄e hebdomade. Sermo p̄mus.

Accesserunt ad Iesum scribe ⁊ pharisei dicētes: Magister volumus a te signū videre: qui rñdēs ait illis: Beneratio mala ⁊ adultera signū querit ⁊c. Mat. xij. Semp a mūdi principio fuit duplex gnatio. s. malor⁹ ⁊ bonor⁹. Et iste due gnatiōes adinuicē current vsqđ ad diem iudicij. Post iudiciū aut oēs boni erunt per se in celo: oēs mali per se erūt in inferno. A Prima igitur generatio scilz mala hz tres dñas hominum puerforum. ⁊ Quidam enim sunt curiosi ad sciēdum ⁊ inquirenduz. ⁊ Alij sunt duri ad conuertendū. ⁊ Alij sunt recidivantes in peccatum. C Primi scilz curiosi sunt illi qui dixerūt. Magister volumus a te signū videre. Tales enīz nolunt credere nec ad deū cōverti nisi videant mirabilia. Sed sicut dicit Augu. Si qđ adhuc p̄digia vt credat ingrit: magnū p̄digiū ē qui mūdo credere nō credit. B In primitiua ecclesia mirabilia frequētius fiebāt q̄ mō. Et hoc triplicit̄ de cā. C Prima ē: qđ erat tūc ecclesia introducta. hz postqđ ē introducta: iam miracula non sunt necessaria. Sicut cera filo imponit vt ipm i ducat seu introducat. ⁊ postquā filū introductus fuerit: cera necessaria nō erit. C Scđo qđ ecclesia tūc nō erat in fide roborata. mō aut qđ roborata ē: mirabilia necessaria nō sunt. Et ponit Brego. exēplū de planta cui tādiu aquā infundimus quoad usqđ ipam in terra cōualuisse videamus. Et postqđ radices firmaverit: inūdatio necessaria non erit. C Tercio qđ ecclesia mō est in meritis cumulāda. Sz sicut dicit Brego. Fides nō hz meritū cui humana rō p̄bet exp̄imentū. C Secundū de genere malorum sunt duri qui nullo modo volūt cōverti: nec p efficaciam passionis dominice: nec p verba diuine sapientie: nec per exēpla sanctitatis ⁊ vite. C Non enim volūt cōverti per efficaciam dñice passionis: qđ notat cū dicit: Generatio praua ⁊ adultera signū querit: ⁊ signū non dabit ei nisi signū iōne pphete. Quasi dicat: istud sit vobis signū vt credatis. Sicut enim iōnas fu,

It in vêtre etti tribus dieb⁹ ⁊ trib⁹ nocti-
bus: sic trib⁹ diebus ⁊ tribus noctibus
sepultus ero: ⁊ postea resurgam. Qui
igit ad memoria dñice passiois nō con-
uertitur vñ q̄ eius cor sit durius petris
q̄ in passioe xpi scisse sunt. Eius consci-
entia sit feridior monumentis: q̄ tunc
aperta fuerunt. Eoz aīe sunt miserabi-
liores mortuis: q̄ tunc multa corpora
surrexerūt. Sunt terre insensibiliores:
q̄ tūc terra contremuit. ⁊ Secdo nolūt
cōuerti p verba diuine sapiētie ⁊ sacre
scripture: ⁊ tamē niniuite ad p̄dicatōez
ione quersi fuerūt. Ideo dicit: Viri ni-
niuite surgēt in iudicio cū gnātioe ista
⁊ cōdēnabūt eā opatione scilz facti: q̄ il-
li crederunt simplici pphete. Isti aut
nolūt credere dño pphetarū. Tales ho-
die sunt multi qui nolunt cōuerti ad p̄-
dicationem veritatis: sed ipa verba dei
aut fastidiunt: iuxta illud ps. Omnem
escam abhōrata ē aīa eoz. Aut in memo-
riam nō recōdūt. Aggei. i. Qui merce-
des cōgregauit. i. verba dei que sūt mer-
ces vite eterne. misit eas in sacculū ptu-
sum. aut certe opibus p̄plere cōtēnunt.
Jaco. i. Estote factores verbi ⁊ nō audi-
tores tñ: fallētes vosmetipsos. ⁊ Tertio
nolūt cōuerti per odorem sanctitatis ⁊
vite. Fama enim sanctitatis xpi tāta su-
it q̄ ad se oēs cōuerrere debuit. Sicut
fama sapiētse salomonis regina austri
ad se traxit: multo forti⁹ fama xpi q̄ fuit
sapiētior ⁊ sanctior salomone oēs ad se
trahere debuit. Jō dicit. Regina austri
surget in iudicio cū gnātione ista ⁊ cō-
demnabit eā: q̄ venit a finibus terre au-
dire sapiētiam salomonis: ⁊ ecce plus
q̄ salomon hic. Odor quidē fame xpi af-
similatur odor cedri: myrrhe ⁊ vinee.
Eccl. xxiij. Quasi cedrus exaltata sum
in libano. Ibidē. Quasi myrrha electa
odi suauitātē odoris. Ibidē. Ego q̄ vi-
tis fructificauī suauitātē odoris. Odor
aut cedri fugat serpētes. Odor myrrhe
fugat vermes. Odor vinee fugat bufo-
nes. L In xpo aut fuit magna pauper-
tas: magna humilitas: ⁊ maxima puri-
tas. Odor igit sue paupertatis ē sic odor
cedri. ⁊ iō d̄z fugare oēs serpētes. i. oēs
motus auaritiē. Sicut enim terraz co-

medit serpens: sic auarus semp terrena
cōcupiscit. Sz odor paupertatis xpi debz
mutare eius aīam serpētīnū vt terrena
nō dīligat sed celestia cōcupiscat. Pau-
peritas ē xpi apparuit in natiuitate: q̄
in p̄sepio reclinatus. In vita: q̄ nul-
la ppria domo fuit dotatus. In morte:
quia in alieno sepulchro fuit sepultus.
Mat. viij. Vulpes foveas hñt: chris-
tus in morte nō habuit foueā ppria: sz alie-
nam. Volucres celi nidōs: xps in nati-
uitate nō habuit nisi p̄sepio aspey. Si-
lius aut hoīs nō hz vbi caput suū reclī-
net: id est domuz ppriā ad habitādum.
Odor humilitatis ē tāquā odor myrrhe
qui debet expellere vermes. i. mor⁹ su-
perbie. Nō est enim aliquis vermis qui
ita corodat sicut supbia: que quidē ro-
dit in aīa nra merita. Eccl. vi. Nō te ex-
tolles in cogitatōe aīe tue velut taurus
ne forte elidat virrus tua p stultitiā: ⁊
folia comedat: ⁊ fruct⁹ tuos perdat: ⁊ re-
linquaris velut lignū aridū in heremo.
Odor igit humilitatis xpi d̄z expellere
istos vermes superbie. Mat. vi. Discrete
a me: q̄ mitis sum ⁊ humilis corde. Au-
gu. O pellis morticina quid tēderis? o
fames segda qd inflaris? princeps tuus
humilis ⁊ tu supbus. Odor sue purita-
tis ē sicut odor vinee qui expellit bufo-
nes. i. motus luxurie. D̄z ad lram q̄ de
genitalibus hoīs mortui sepe nascunt
bufones. Vñ in foueis sepe bufones i-
ueniūtur. Puritas igitur chrisi d̄z ex-
pellere istos bufones diaboli. Christus
enim semp puritātē dilexit. ⁊ i ortu suo
q̄ de purissima matre nasci voluit. ⁊ in
vita: q̄ ipam seruauit puritatē ⁊ docuit
Mat. v. Beati mundo corde: quoniam
ipsi deum videbunt. Et in morte: quia in
lintheis purissimis corpus suum inuol-
ui voluit. ⁊ modo regnat in celo: quia
non nisi in mundis corporibus requie-
scit. Sap. viij. In aīas fictas se trāsferre
C Terty de genere malorum sunt illi
qui recidiunt sepe. Sepe enim contin-
git q̄ homo ad penitentiam redit: ⁊ tūc
imundus spiritus ab eo recedit. Ille
autem circuit per corda sanctorū si for-
te in eis habitare possit. Et hoc est quod
dicit: Lum imundus spiritus exierit ab

homine ambulat per loca inaquosa &c. B Diabolus enim non habitat nisi in corde vmbroso & vacuo & humido. Iuxta illud Job. xl. Sub vmbra eius dormit in secreto calamit: & in locis humilibus. Loca autem sanctorum non sunt vmbrosa: sed fulgida claritate virtutum. Non sunt vacua: sed plena abundantia bonorum operum. Non humida: sed arida ab humore delictiarum. Et ideo redit ad primos vnde exiit. Sed tamen inuenit domum cordis illorum vacuam scopis mundatam & ornatam. Tria namque sunt necessaria cuilibet penitenti. scilicet bonorum operum exercitatio: cordis purificatio: & honesta conuersatio. Quando igitur quis habuerit ista: diabolus non inuenit qua parte intrare possit. Sed si aliquod foramen inuenit: mox intrare conatur. Sepe igitur contingit quod penitens domum conscientie sue mundat scopis confessionis: & conuersationem exteriorum ornat moribus honestis. Sed tamen vacat ab operibus bonis. Et hoc est quod dicit: Inuenit eam vacante & scopis mundatam & ornatam. Et quod foramen inuenit: ideo septem spiritus. scilicet septem peccata mortalia sequi assumit: & in domum illius intrat: & sic homo periculosissime reciduat. Et hoc est quod dicit: Et fuit nouissima hominis illius peiora prioribus.

16

C Seria quarta prime hebdoe Sermo secundus.

Quicunque fecerit voluntatem patris mei qui in celis est: ipse meus frater & soror & mater est. Superius dominus egit de generatione malorum: hic agit de generatione bonorum. De qua duo ostenduntur. Primum quate sint sanctitatis: cuius dicitur. Quicunque fecerit voluntatem &c. Secundum quate sint dignitatis: cui subditur. Ipse meus frater & soror & mater est. Sanctitas igitur illorum qui sunt boni consistit in eo quod dei faciunt voluntatem. Et sicut in generatione malorum sunt tres differentie qui dei resistunt voluntati: scilicet curiosi: duri: & recidivantes: sic dicitur in sermone superiorum. Al sic in generatione bonorum sunt quatuor:

tuor: differentie qui dei faciunt voluntatem. Hanc assignat apostolus Roma. xij. dicens ut probetis que sit voluntas dei bona: beneplacita & perfecta. Quod autem dicit beneplacens: claudit etiam placens. Sunt igitur qui faciunt voluntatem dei bona: & isti sunt boni. Alii qui faciunt voluntatem & placent: & isti sunt meliores. Alii qui faciunt voluntatem dei beneplacenter: & isti sunt optimi. Alii qui faciunt voluntatem perfectam: & isti sunt perfecti. Voluntas dei bona consistit in vitando prohibita. scilicet precepta negativa. Sicut non occides: non mechaberis: non furtum facies &c. Voluntas dei placens consistit in faciendo precepta affirmatiua. Sicut honora patrem & matrem. Estote misericordes: Bate & dabit vobis. Et ad ista implenda indiget quislibet timore & amore. Nam timor inducit hominem ad vitandum mala. Prover. xiiij. Per timorem domini declinat omnis homo malum. Amor enim incitat hominem ad seruandum dei precepta. Ioan. xiiij. Si diligitis me mandata mea seruare. Voluntas dei beneplacens consistit in conseruando dei consilia. scilicet consilia paupertatis: castitatis: & obedientie. Voluntas dei perfecta consistit in seruando supererogata. Sicut quando quis consilio paupertatis superaddit nihil habere seu conseruare: relinquere superflua & etiam necessaria. Consilio castitatis superaddit non tantum seruare castitatem continentie: sed etiam virginalem munditiam. Consilio obedientie superaddit seruare obedientiam non tantum usque ad vana verba: sed usque ad mortem. B Dignitas autem huius generationis bonorum consistit in hoc quod sunt fratres: sorores & matres christi. Et istas dignitates habet homo & seruando dei voluntatem: & habendo cum christo eadem naturam conformitatem. Nam seruando dei voluntatem efficitur homo frater: soror & mater christi. Tunc igitur homo est mater christi quando in cordibus aliorum christum generat. Talem mater erat qui dicebat Bar. iij. Filioli mei quos iterum parturio donec foveretur in vobis christus. Tunc est frater & soror christi quando facit cum christo eiusdem patris voluntatem. Nam christus facit voluntatem patris. Io. vi. Descendi de celo non ut faciam voluntatem meam: sed voluntatem eius qui misit me. Illos

etiam petimus ut dei voluntate faciamus.
Mat.vi. Fiat voluntas tua sicut in celo
et in terra. C. Secundo homo acquisiuit
ista dignitate ut scilicet vir dicat frater christi:
et mulier soror christi propter eandem nature
conformitatem: propter quod christus vocat suos
fratres dicens: Narrabo nomen tuum fra-
tribus meis. Et per Ex quo videtur quod iter
deum et homines est maior fraternitas et ma-
ior affinitas et maior consanguinitas quam
inter deum et angelum. Est enim fraternitas
maior: quod patet ex hoc quod fraternitas que
causatur ex altero parentum est magna.
que autem causatur ex utroque parentibus est
maior. Angelus est frater christi tantum ex
parte patris celestis qui est pater christi:
scilicet per eternam generationem. et ange-
lorum scilicet per creationem. Homo vero
est frater christi ex parte patris: sicut et an-
gelus. et ex parte matris: quia virgo beata
est mater christi et nostra. Per Secundo inter
deum et hominem est maior affinitas quam in-
ter deum et angelum. Affinitas enim que
causatur dando tantum: aut recipiendo tan-
tum: est magna. Sed que contrahitur ex
utroque modo: dando scilicet et recipiendo
eo maior. Sed deus filium scilicet ima-
ginem suam et similitudinem angelus de-
dit: quando ipsius ad similitudinem suam
creauit. Homini vero et imaginem suam
dedit: et insuper sororem nostram: scilicet
humanam naturam filio suo accepit. Die
re. xxxi. In charitate perpetua dilexisti te:
ideo attraxi te miseris. Per Tertio inter
deum et hominem est maior consanguinitas
quam inter deum et angelum. Altius enim vero
vult ex una linea est magna consanguini-
tas. ex duabus lineis est maior. Quando
deus angelum ad imaginem suam crea-
uit: tunc ipsum de progenie sua quodam
modo fecit. Hominem vero et de suo gene-
re fecit. Iuxta illud Act. vii. Ipse enim
genus sumus. Et insuper de nostro ge-
nere se fecit. Romani. iij. Qui factus est
ex semine david secundum carnem. Quia
igitur inter deum et hominem est tanta fra-
ternitas: affinitas et consanguinitas: ideo
talis parentela erit homini ad magnam
securitatem in iudicio: et ad magnam fe-
licitatem in regno. Per Primo quidem erit
ei ad magnam securitatem in iudicio.

Valde enim homo iustus securus esse po-
test in iudicio: qui fratrem suum iustum iu-
dicem esse videbit. Bernar. Puto quia
iam spernere non poterit os ex omnibus
meis: et caro de carne mea. Demones qui
dem in iudicio videbunt christum tanquam
iudicem punientem: angeli videbunt ip-
sum tanquam dominum presidentem. Sed homi-
nes videbunt ipsum tanquam fratrem do-
minum de sua progenie descendantem.
Quia sicut dicitur Hebr. x. Nunc angeli
apprehendunt: semen abrahe apprehendit.
Per Secundo ista talis fraternitas.
et parentela erit homini ad magnam feli-
citatem in regno. Legitur Gen. xlii.
quod ioseph in convivio suo dedit maiores
partem beniamin qui erat frater suus
ex utroque parente: quam ceteris qui erant fratres
sui ex altera parentela. Christus enim angelis qui
erant fratres sui ex parte patris celestis dedit
unam partem: scilicet resurrectionem in sua
deitate. Homini vero dedit duas partes:
scilicet resurrectionem in sua deitate in qua
reficitur anima. et resurrectionem in sua hu-
manitate: in qua reficitur omnis quod
sensu corporis. Nam visus reficitur
in videndo christi faciem: ita ut quilibet
dicat Hester. v. Valde mirabilis es dominus
et factus tua est plena gratiarum. Olfactus
reficitur in sentiendo redolentiam christi:
ita ut quilibet dicat Lant. i. Trahe me
post te. curr. in odo. vnguentum. Os refi-
cietur loquendo ore ad os cum christo: ita ut
quilibet dicat: quam dulcia faucibus meis
elo. tua super mel et cetera. Auditus reficietur
in audiendo dulcissimam vocem christi: ita ut
quilibet dicat Lant. ij. Sonet vox tua in
auribus meis. Vox enim tua dulcis. Ta-
ctus reficitur in tangendo et amplexan-
do vestigia christi: ita ut quilibet dicat
Lant. iij. Tenui eum nec dimittam.

C. Seria quinta prime hebdomade Sermo primus.
Iacebat Iesus ad eos qui
iudeos. Joa. viij. Buz qua-
da vice dominus predicaret: erant
ibi discipuli sui. erant etiam ibi quidam de
iudeis de nouo conuersi. Dominus igitur
dixit sermones suos ad illos qui
de nouo fuerant conuersi dicens: si vos
miseritis in sermone meo et cetera. Quibus

ostendit qd si sermonē suū bene seruauē
runt tria bona ide qsequēf. A C Pā
mo qd erūt vere discipulī sui. ideo dicit:
si manse. in sermone meo ve. discipulī
mei eritis. Audire enī libetē r veri
nere verba dei indicat qd homo sit vere
discipulus dei. Joā. viij. Qui ex deo est
verba dei audit. C Secundo qd cogno
scent veritatē dei. Un subdit: Et cogno
scetis veritatē. Verbū dei intellectū il
luminat: qd veritatē dei cognoscat.
ps. Lucerna pedibus meis verbū tuū.
C Tercio qd liberant a seruitutē pecca
ti. iō subdit: Et veritas liberabit vos.
Verba eiz dei diligētē recōdita faciūt
vitare pctā. ps. In corde meo abscondi
eloga tua vt nō pec. ubi. Ista audiētes
q erat ibi r q nō dū erat qseruī grauiter
tulerūt: maxime p eo q dixerat. r veri
tas liberabit vos: putates xpm de car
nali liberatiōe dicē: r q ipsi seruī eēnt.
r ppter hoc iter ipsos iudeos r xpm lō
ga r disputatio orta est. tota enī ista di
sputatio nō est nisi de libertate r serui
tute. iudei eiz volebāt ostēdere se eē li
beros: xps aut ostēdit se eē seruos. B
ostēdit igit se eē liberos: qd hnt tripli
cē libertatē. C Prio libertatē que cau
sat ex carnis ppagatiōe: qd hnt liberuz
patrē dicētes: scmē abrahe sumus: r in
fra. Pē nē abrahā est. C Secūdo dicūt
se hē libertatē ex animi virtutē cū di
cūt: r nemini seruiutū vñq. ac si dicāt:
tātē sumus magnanimitatis r virtutis
qd nullis natiōibus vñq volumus ser
uire nec subiei nisi deo. Ubi dicit Glo.
mētunt: qd ioseph seruauit i egypto: pa
tres seruierūt i luto: isti seruierūt cesari
i tributo. C Tercio dicūt se hē liberta
tē q causat ex diuina filiatōe r adoptiōe
cū dicūt: nos ex fornicatiōe nō sum⁹ na
ti. vñ patrē hēmus deū. Ex his igit tri
bus volūt ostēdere se liberos esse. r qd ex
libero patre nati sunt: qd hnt libertatē
animi: r qd sunt in dei filios adoptati.
xps aut ostēdit qd nullā de istis liberta
tē hnt. C Et pmo ostēdit qd nō hnt liber
tatē illā que causat ex carnis ppagatio
ne: qd l3 abrahā pater eoz fuit: ipsi tñ
de eius filiatōe degenerāt eo qd ipsum
in suis opibus nō imitant. Abrahā eiz

tria opera smēdabilia fecit. Unum qñ
ad dei pceptū filiū suū imolare voluit.
Scdm qñ deo ptime obediuit dicentī
sibi Gen. xij. Exi de terra tua r d cogna
tione tua. Tertiū qd deo credidit dicēt
sibi: Semini tuo dabo terrā hāc. Abrahā
hā igit ad dei pceptū filiū suū occidere
voluit: sermoni dei obediuit: r veritatē
dei credidit. Iudei ergo ptra pceptū
dei volebant xpm occidere. Unde ait:
scio qd filij abrahe estis: sed queritis me
sterficere. sermoni xpi nōlebāt obedire.
Un subdit: qd sermo meus nō capit in
vobis. glo. Interl. quia est sicut hamus
qui dum capit capif: r veritatē quā eis
pdicabat nōlebant credere. Un subdit:
Si filij abrahe estis: opa abrahe fa. Nūc
aut qritis me sterficere: vñem q verita
tē loquit⁹ sup vobis quā audiūt a deo:
hoc abrahā non fecit. C Secūdo ostēdit qd
nō hnt illā libertatē que causat ex ani
mi virtutē: qd sūt seruī peccati. Un ait:
qd facit pctm seruus est peccati. ij. Petri
ij. A quo qd supatus est: hui⁹ r seruus ē.
r qd seruī sunt: iō sunt exheredadi. Un
subdit: Seruus nō manet i domo i eter
nū. Ista aut libertatē non pnt asleg nisi
p filiū. Un subdit: Si ergo filius vos li
berauerit: vere liberi eritis. Gal. iij. q li
bertate christus vos liberauit. C Tercio
ostendit qd non hnt illā libertatem que
causat ex diuina filiatione. C Si enim
deus esset pater eoz: tunc xpm diligerēt
tāq filiū suū. Un ait: Si deus patrē ve
ster eēt vtiq diligeretis me. ego enī ex
deo pcessi r veni sicut filius a patre per
eternam generationē. ps. Bñs dixit ad
me: filius meus es tu. C Secūdo diligerēt
tāq nūcium r legatū suum. Un sub
dit: Neqz a meipso veni. Hiere. xlix. Au
ditū audiui a deo r legātus ad gentes
missus sum. C Tercio diligerent eū tan
q verbū suū: qd filius est verbū patris.
Un subdit: Quare loqia r nō cognosci
tis. q. d. debetis me cognoscē: qd ego lo
quor verba patris mei: cū sum verbū pa
tris mei. Eccl. xxiij. Ego ex ore altissi
mi prodij. sicut autem iudei ex timidia
nō poterāt videre xpm. iuxta illō Sap.
ij. Grauis est nobis ad vidēdū. sic ex in
uidia nō poterāt eū sustinere vel eū au

dire. & ideo subdit: qz nō potestis audire sermonē meū. Postq̃ xps ostēdit qz nō h̃nt istas tres libertates qbus gloria bant: nec libertatez originis: nec virtutis: nec diuine filiationis. cōsequēter ostēdit q̃tum defecerūt: qz de filiatione dei trāsierūt in filiationē diaboli. & qz s̃ueuerāt habere patrē celestēz deū: mō h̃nt patrē diaboli infernalē. Unde subdit: Vos ex patre diabolo estis. qz autē diabolus sit pater eoz ostēdit: qz ipm i tribus imitant. 1. Ille enī est iniquus: mō desiderādo: crudelis in occidēdo: & mēdax in fallēdo. Eodē mō se h̃nt iudei i xps. & Diabolus eiz est iniquus in desiderādo: sic & iudei p̃tra xpm inique cogitādo. vñ dicebat: Desideria patris vestri vultis facere. Hiēre. xviij. Venite & cogitemus p̃tra iustū cogitationes. & Secūdo diabolus ē crudelis in occidēdo. Eodē mō iudei xpm occidere disponebant. Uñ subdit: ille homicida erat ab initio. vbi dicit Glō. homicidā esse non soluz q ferro: sed ēt q verbo occidit: vt diabolus p̃mos parentes occidit. vñ de ps. Lingua eoz gladius acutus. & Tercio diabolus est mēdax in fallēdo. eodē mō iudei xps suis mēdaciū infamabāt. vñ subdit: In veritate nō stetit: qz veritas i eo non est. cū loquē mēdaciū ex p̃p̃ijs: loquē qz mēdax est & pater eius. sic & iudei suis mēdaciū xpm infamabāt dicētes ipm ēē peccatorē in corde. Joā. viij. Nos scimus qz hic hō pctōr ē. seductōrē i ore. Mat. xxvij. Recordati sum⁹ qz seductor: ille dixit adhuc viuens zē. Et trāsgressorē in ope. Joā. ix. Nō ē hic hō a deo qz sabba. nō custō. qz igit iudei p̃tra xpm sic inique cogitabant: sic crudeliter eū occidere disponebāt: sic mendaciter eum infamabant: ideo ex patre diabolo erant.

18

Et eadē feria.v. prime hebde Sermo. ij.
Si māseritis i sermone meo vere discipuli mei eritis & cognoscetis veritatē. veritas liberabit vos. Joā. viij. Cum qdā ex iudeis ad fidē essent pueri dñs volēs eos in fide recepta p̃firmare: hortat eos vt sermonē suū diligēter obseruaret: tūc erunt veri sui discipuli. In

verbis igit p̃missis duo tāgunt. & Primo enim dñs hortat eos ad sui sermonis obseruatiā: cū dicit: Si māseritis in sermone meo. & Secūdo huius obseruatīe sermonis ponit triplicē efficacīā cū dicit: Vere mei discipuli eritis. 1. Et causa primū notā dñ qz vtile est valde sermonē dei obseruare. nā sic dicit Amb. sup beati immaculati. verbū dei h̃z triplicē virtutē. s. inflāmatiuā: illuminatiuā & mūdatiuā. Prio virtutē inflāmatiuā. si enim hō in amore dei est frigidus verbū dei ipm inflāmat cū sit ignis. Hiēre. xxiij. Nunquid nō verba mea sūt quasi ignis ait dñs. ps. Ignitū eloquiū tuum ve. & ser. tu. di. illud. Prouer. xxx. Dñs sermo dei est ignit⁹. sic inflāmāt erat qz dicebat Luce. xxiij. Nōne cor n̄m ardes erat in nobis dum lo. no. in vīa. Secūdo h̃z virtutē illuminatiuā. si enim hō est ignorās vel i fide dubius verbū dei ipm illuminat cū sit lux. ps. Lucerna pe. me is verbū tuū. Prouer. vi. Mandatū dei lucerna est & lex lux. Tercio h̃z virtutē mūdatiuā. si hō aliquibus vitijs est infectus: verbū dei ipz mūdāt cū sit aq̃ celestis. Ezech. xxxvi. Et fūdā sup vos aquā mūdā & mūdabimini ab oibz iniquitatib⁹ vestris. Joā. xv. Jaz vos mūdī estis p̃pter sermo. quē lo. suz vobis. Sz si sermo dei h̃z inflāmāre: illuminare & mūdare: quare ergo illi qz audiūt verba dei nō statim inflāmant: illuminātur & mūdant⁹: ad qd dicitur qz l̃z verba dei sint ignis: tñ multi inflāmari nō p̃nt ex eo qz iter se & istū ignē diuisione faciūt & mūr ferreū ponūt ipz pctm. Ysa. lix. Ecce nō ē abbreviata manus dñi vt saluare nequeat sed iniquitates vestre diuiserūt inter vos & deū vestrū: & pctā ṽsa absōderūt faciē eius a vobis ne exau. Et iudē. xxx. Erit a vobis hec iniquitas si cut interruptio cadēs & regita in muro excelsō. Multi ēr sūt quos l̃z verba dei sicut lux habeāt illuminare: tñ nō illuminant ex eo qz ad ipm lumē nō appropinquāt sed nimis se elongāt. Nā sicut dicit Deut. xxxij. Qui appropinquant pedib⁹ eius accipiet de doctrina illi⁹. ps. Accedite ad eū & illumi. Multi sūt quos l̃z verba dei habeāt mūdare cum

sint aqua celestis. tñ non mūdant ex eo
 q̄ animus eor̄ puerfus est in terrā. Nā
 hicut dicit Aug. Talis est vnusq̄sq̄ qua
 lis est dilectio sua. Si terrā diligis: ter
 ra es. Si deū diligis: deus es. sicut enīz
 lateres aqua nō lauant: sed magis inq̄
 nant: sic nec tales cū in terrā sint puer
 si. Osce. ix. Facti sūt z abhominabiles:
 sicut ea que dilexerūt. C Scōdo ponitur
 efficacia verbi dei que triplex ē. C Pu
 ma est q: verba dei faciunt hoīem t̄ctet
 pulum xp̄i. ideo subdit: Vere discipuli
 mei eritis. Istud enīz signū est q̄ hō sit
 discipulus xp̄i qñ verbu dei libenter au
 dit. Joā. viij. Qui ex deo est: verba dei
 audit. Aliō signū est qñ discipulus xp̄i
 respuit oēm amorem illicitū z appetit
 oēm amorem diuinū. C Amor aut̄ illici
 tus triplex est. s. domesticus: terrenus z
 carnalis. Domesticus est qñ quis in ma
 lo amat parētes suos. Carnalis est qñ
 quis amat suas aialitates z carnalita
 tes. Terrenus qñ q̄ nimis amat mūda
 na. Istos tres amores d̄z abijcere disci
 pulus xp̄i. Luce. xij. Si quis venit ad
 me z nō odit patrē suū z matrē suam:
 hoc refert ad amorē domesticū. Adhuc
 z animā suā: z hoc refertur ad amorē
 carnalē. Et qui non renūciat oibus que
 possidet non pōt meus esse discipulus:
 z hoc refertur ad amorē terrenum. De
 bēt aut̄ discipuli xp̄i habere amorē spi
 ritualē z diuinū qui cōsistit in dilectiōe
 dei z pr̄imi. Joā. xij. In hoc cognoscēt
 oēs q̄ estis mei discipuli si dilectionez
 habueritis adinuicē. C Secūda effica
 cia sermonis dei ē: q: illi q̄ verba dei ob
 seruāt veritatē dei cognoscūt. ideo ait:
 Et cognoscetis veritatē. D Sicut vi
 cit Aug. Veritas opponit falsitati: di
 plicitati z vanitati. Istud enim qd̄ ve
 rū est nō est falsum: nō est duplex: nō est
 vanū. Verba ergo dei faciūt nos agno
 scere de mūdo veritatē: q: faciunt nos
 cognoscere q̄ oīa mūdana sunt falsa:
 duplicia z vana. C Falsa quidē sunt: q:
 mūdus promittit in diuitijs saturatēz
 z dat vacuitatē. sicut pater Luce. xvi. In
 illo diuite qui ad tantam vacuitatē ve
 niuit q̄ guttam aque habere non po
 tuit. In delitijs p̄mittit delectationem

z dat amaritudinē. Prouerb. v. Sauus
 distillas labia meretricis: nouissima au
 tē illius amara quasi absinthiū. In ho
 noribus p̄mittit sublimitatē z dat deie
 ctionē subitā. Job. x. Tenet tympanūz
 z cytharā z gaudēt ad sonitūz organū.
 Ducit enim in bonis dies suos z in pū
 cto ad inferna descendit. Eiusdē. xxx.
 Eleuasti me z quasi sup ventū ponens
 allisisti me valide. C Scōdō ipsa mūda
 na sūt duplicia z mixta. In mūdo enīz
 nihil est purū: sed oīa sunt mixta. Ysa.
 Vinū tuum est mixtū aqua. Sigdē gau
 diū est mixtū dolore: sapiētia est mixta
 obliuione: sanitas est mixta egritudine:
 vīta est cū morte mixta. E In p̄senti
 enīz vīta ista sunt mixta: sed in beata vi
 ta erunt pura: in inferno erunt fetulēta.
 Deus enīz separabit a gaudiō dolorē:
 a sapiētia obliuionē: a sanitate egritu
 dinē: a vīta mortē. Et oēs feces. s. dolo
 rez: obliuionē z infirmitatē: z mortē p̄ij
 ciet in infernū. Sanctis aut̄ remanebunt
 oīa purissima. s. gaudiū sine dolore: sa
 piētia sine obliuione: sanitas sine egrit
 tudine: vīta sine morte. C Tercio ip
 sa mūdana sunt vana. Habēt enīz vani
 tates ex parte p̄ncipij: q: ex nihilo sunt.
 Ex pte mediij: q: multiplici mutabilita
 te sūt subdita. Ex parte finis: q: cito ad
 nihilū redigēda sunt. Eccl. iij. Luncta
 subiacēt vanitati. hoc refert ad vanita
 tes ex pte mediij. De terra facta sūt. hoc
 refert ad vanitatē ex parte p̄ncipij. Et
 in terram pariter reuertent. hoc refert
 ad vanitatē ex parte finis. C Tercia effi
 cacia verbi dei: q: illi q̄ seruāt verba dei
 assequunt plenā libertatē. ideo subdit:
 Et veritas liberabit vos. Teles eīm ha
 bēt libertatē animi in arguēdo z in nō
 peccādo. Ip̄si enīz libere arguunt vitiā
 potētū. Eccl. xlvij. In diebus suis non
 primumit p̄ncipē: z potētia nemo vicit il
 lū. Hanc libertatē animi habuerūt etiā
 phisosophi. C Un diogenes pbs cū ale
 xādri argueret z ille suā potētā alle
 garet: sibi respōdit diogenes: Potētia
 tua z gl̄ia tua aut est p̄terita: aut ē futu
 ra: aut p̄sens. P̄terita nō timeo: q: fāz
 nō est. Futura z non timeo: q: dubia
 z incerta est. P̄sentem parūpēdo: q:

momentanea et in ictu oculi annullanda est. Tales etiam hinc libertate animi in non peccando: quod de dignant se seruos esse peccati. Aug. Petrus est seruus tot orationum quot vitiis. Unde etiam cum alexander coram pho supra dicto oratores mundi se esse dicebat. Ille ait: Nequaquam es orator: sed seruus meorum es seruus. Supbia enim est ancilla mea et domina tua. Quia pascenda carnis est ancilla mea et domina tua. Ista enim sub pedibus teneo: et tibi dantur. et ideo es seruus ancillarum mearum. Cuius igitur famuli alexandri vellent in eum irruere. ait alexander: Videte ne quis eum cōstringat: quia seruus dei est et veritatem dicit. 19

Quia. vi. prime heb. xl. Sermo primus dices festus iudeorum et ascendit iesus hierosolymam. Joā. v. Cum esset festus pethecostes dominus ad templum iuit. erat tunc iuxta templum quidam congregatio aque quod dicebatur probatica piscina. Dicebat autem probatica a probato: quod est omnis: quoniam oues que deo imolabant ibidem lauabatur. Piscina autem per contrarium dicebat: quia piscibus carebat. Ibidem autem erant quique porticus in quibus iacebant multi egroti qui expectabant aque motum qui fiebat per angelum. Dominus igitur tanquam bonus filius sepe ibat ad templum ut partem honoraret et eundem liberet ad ecclesiam exemplum daret. Tanquam predicator sollicitus: sepe ibat ad festa ubi conueniebant multi ut multos lucrificaret. Tanquam benignus medicus sepe infirmos visitabat ut ipsos sanaret. Sicut hic: qui infirmos et porticibus sacetes visitauit et vni sanauit. Illi autem forte de notio venerat. Iste autem multo tempore fuerat ibi moratus. Vel forte alijs expediebat ut haberet illam infirmitatem corporis ut sanaret infirmitas mentis in eis. Vel forte secundu(m) hunc. vnu sanauit ut vnitatem promederet. Bebet enim quilibet esse vnitus cum deo per fidem. cum proximo per charitatem. et sibi ipsi per cordis integritatem. Circa istos infirmos de quibus hic fit mentio duo sunt videnda. scilicet diuersitas et grauitas morbi: et modus curandi. Diuersitas et grauitas morbi notatur in hoc quod dicitur quod ibi erat multitudo languentium magna: cecorum: clau-

dorum et aridorum. A. Omne peccatum autem fit per inertiam: aut per ignorantiam aut per infirmitatem humanam: aut per certam malitiam: aut per consuetudinem longam. Illi qui peccant per inertiam et desidiam sunt languidi: et languet propter defectum et propter inopiam gratie. Propter oculi mei languerunt propter inopiam. Iste languor qui est recens cito potest curari. Sed qui homo longa tempore in desideria pseuerat cum difficultate curat. Ecce. x. Languor prolixior grauat medicum. breuiem languorem precidit medicus. Illi qui peccant per ignorantiam intelliguntur per cecos. y. Petri. ij. Qui non presto sunt hec: cecus est et manu tetens obliuione: accipies purgationes veterum suorum delictorum. Ille qui peccat per infirmitatem humanam intelligitur per claudos: qui non habent firmum gressum. iij. Reg. xlvij. Usque claudicatis in duas partes. Illi qui peccant per malitiam intelliguntur per aridos. De quibus dicit in psalmo. Aruit tanquam testa viri mea. Tales enim arefacti sunt ab omni humore gratie et voluntatis bone. ideo dicit: Aruit tanquam testa mea. Tales enim vix aut nunquam veniunt ad confessionem. ideo subdit: Et lingua mea adhesit faucibus meis. Tales et in suis malitijs sepe moriuntur. ideo subdit: Et in porta ueritatis deduxisti me. Illi qui peccant per consuetudinem inueteratam intelliguntur per illi infirmos qui triginta octo annos in infirmitate sua habebat. In quorum persona dicit propheta. Inueteraui inter oves inimicos meos. Baruch. iij. Quid israel quod in terra inimicorum es. Inueterasti in terra aliena: coniungatus es cum mortuis: deputatus es cum descendentibus in lacum inferni. Ideo autem potius sanauit istum inueteratum. quam aliquem languidum: cecum: claudum vel aridum. Et id videndum quod si deus aliquem iustificat hominem qui peccauit per consuetudinem longam: non debet desperare aliquis qui peccauit per desideria vel languidus. per ignorantiam vel cecus. aut per infirmitatem humanam vel claudus aut per malitiam vel aridus. C. Sedo potest modus curandi gerat per inersio: nem in piscinam: quia prius descendebat post motionem aque saluus fiebat. B

Istā autē virtutē ista piscina a tribus habebat. Primo ab hostijs sacratis que ibi lauabant et postea deo sacrificabant. Secundo a ligno crucis. Dicit enim in historia scholastica q. regina sabba iuenit in domo salus quoddam lignum de quo dixit salomoni q. in illo ligno quod super dandum erat: p. cuius morte regnum suorum deleri debebat. id salomon illud lignum in profundum terre in visceribus abscondidit. Postea vero ibi pbatia piscina facta est. Tunc vero passionis christi predictum lignum superatauit. et illud in dei acceperunt: et crucem de eo parauerunt. Tertio habebat illam virtutē a motu angeli descendētis. Per illā igitur piscinā intelligit penitentiam qua lauantur omnia peccata. Zacharie. xii. Erat fons patris domus dauid et habitatibus in hierusalem in ablutione peccatorum et menstruate. Iste fons penitentie olim erat occultus: quia nullus tantā penitentia facere poterat q. regnum celeste acquireret. Sed mox oibus est patet. id dicit: Erat fons patris. In isto est fonte lauant a negligentia viri actiui: q. intelligitur per dauid: q. interpretat manu fortis. Lauant et viri prelati uigilant per habitates in hierusalem. Oēs enim tā actiui q. prelati sepe aliquas negligentias committunt: et id lauari indigent. In isto etiā fonte lauant peccatores omnia peccata: siue sint carnalia siue spiritualia. id dicit: Et menstruate. Tunc autē iste fons et piscina pnie est virtuosa ad sanandum omnia peccata: q. in ea inuenit hostia salutaris: lignum crucis et motus angeli descendētis ut supra dictum est. Per hostia salutare intelligit mortificationem carnis. Roma. xii. Exhibeatis corpora uestra hostia uiuentis: sancta: deo placente. Greg. Hostia quippe et imolata et uisita: ubi homo ab hac uita non desinit: tamen se carnalibus desiderijs occidit: et ad illam mortificationem nos monet apostolus dicens Col. iii. Mortificate membra uestra q. sunt super terram fornicatione: immunditia: libidine: cupiscentia mala et auaritia que est idolorum seruitus. Per lignum crucis signatur memoria passionis christi. talis enim est intantum virtuosa q.

sanat omnes infirmitates predictas. scilicet languidos: cecos: claudos et aridos et inueteratos. Sanat enim omnes desideria: et hoc signatur q. in passione christi terra mota fuit: q. meditatio passionis christi desideriosos monet ad sollicitudines et seruos q. signatum est. i. Mach. vi. Ubi dicit q. elephantes ostenderunt sanguinem uie et mori ad acedum eos ad prelium. Christus enim uia est in torculari crucis oppressa. Unde multum sanguinis emanauit. Sicut et mori quia in morte denigratus fuit. Huius igitur uie sanguis debet nos acuerere: ut simus seruentes ad prelium contra demones et peccata. Secundo passio christi cecos sanat. i. peccata facta per ignorantiam: q. signati est in longinquo: qui cum clare non uideret gutta sanguinis: ut in eius oculis cecidit et clare uidit statim. Est enim sanguis christi collyrium q. sanat omnem infirmitatem et cecitatem oculorum. Apoc. iij. Collirio unge oculos tuos ut uideas. Tertio sanant claudos. i. peccata facta per infirmitatem humanā: sicut patet in petro qui ex humano timore christum in sua passione negauit: sed christus ipsius respexit et eum sanauit. Quarto sanat aridos. i. peccata que sunt per malitiam: sicut patet in latrone q. erat a dextris eius qui multa mala commisit et tamen christus sibi pepercit et regnum celeste sibi dedit. Quinto sanat peccata que sunt per consuetudinem legem in quibus homines putrescunt. hoc signatum est in passione christi: quia multa corpora sepulta et iam putrida surrexerunt. Et per motum aque qui fiebat per angelum: signat motus anime: qui ipsa anima ministerio angelorum quantum ad omnes suas potestates scilicet memoria: intelligentiam et uoluntates: debet in penitentia moueri. Memoria debet quidem moueri ad cogitandum et uolendum de oibus peccatis suis. Ysa. xxxvii. Recogita uobis omnes annos meos in amaritudine anime mee. De isto motu dicit in ps. Ipsi uideretis. scilicet sua peccata: sic ammirati sunt. de dei potestate: turbati sunt. per magnam contritionem: commoti sunt: ad se curandum per satisfactions ueras: tremor appropinquat eos propter penam eternam cui se obligauerat. Intelligentia debet moueri sapienter et de

serete ad cōfiteūdū et cognoscēdū: et ad i-
telligēdū cōfūctatias peccatorū. De isto
motu pōt intelligi qd dicit in ps. Tur-
bati sunt et moti sunt sicut ebrius et. Si
cui etis ebri? illd qd bibit cū delectatōe
postea reijcit cum dolore: sic et penitens
peccata quē fecit cū delectatōe: d3 vome-
re p cōfessionē et ruborē. Prover. xxx.
Verba cōgregātis filij vomētis. pecca-
ta enī que peccator cōgregauit mala
opando d3 vomē pntēdo. et sicut ebrius
nullū t3 secretū. sic nec peccator: d3 sa-
cerdoti aliq3 celare peccatū. Volūtas
d3 moueri ad satisfaciēdū. De isto mo-
tu pōt intelligi illud ps. Comoueatur a
facie eius vniuersa terra. Terra ē caro
nra de terra formata a qua maxime sa-
tisfactio ē assumenda. Juxta illud Ro-
ma. vi. Sicut exhibuistis mēbra vestra
seruire inīditiē et inīgrati ad inīgrates
ita nūc exhibere mēbra vīa seruire iusti-
cie in satisfactiōe et. Et dicit vniuer-
sa: q3 oīa que sunt in nro corpore debent
satisfacere. s. oculi lachrymādo. aures
verba dei diligēter audiēdo. et deū lau-
dando et orādo manus elemosynas lar-
giedo. pedes ad eccliam pperādo.
Eadem feria sexta prime hebdoma-
de. Sermo secundus. 20

Serge tolle grabatū tuū et ambula. Peritus
medicus medicinā adhsbet
put infirmo expedire videt
si eim videt infirmū malis humoribus
plenn: dat ei medicinā purgatiuā. et si
nimis videt eū debilitari dat ei aliquā
medicinā cōfortatiuā. et si videt in
ipso aliqua infirmitatis accidētia remā-
sisse: dat ei medicinā melioratiuā que ip-
si infirmo quotidie sanitatē augeat et
nec ipm pūstine sanitati restituat. et ni-
hilominus postq fuerit restitutus dat
ei medicinā pseruatiuā q ipm a casu et i-
firmitate futura pseruet ne ipm recidit-
uare cōtingat. A Istas quattuor: medi-
cinas spūali loquēdo iste medic⁹ spūa-
liter isti infirmo p quē pētor intelligit
exhibuisse vi. C Pilo enī exhibuit me-
dicinā purgatiuā. ista ē cōfessio et con-
fessio q peccatorē ab oib⁹ humorib⁹ cor-
ruptis. i. ab oibus vicijs et peccatis nū-

dat et purgat. Istas medicinā exhibuit
cū cū a peccato surge pcepit: dices: Sur-
ge. i. a peccato cōterēdo et cōfiteōdo rece-
de. hoi eim stāti nō dī surge: s3 sedenti
et taceti. sedēs tñ cito surgit. iacens vō
difficili⁹. sancti aut viri stant. iō necesse
nō habēt surgere. debēt tñ vidē ne ca-
dat. i. Lox. x. Qui se exultim stare vi-
deat ne cadat. Peccatores aut de nouo
cadētes sedēt: et iō de facili surgere pnt.
tales ppha alloq3 dices: Surgite post-
quā sederitis quī māducatis panē do-
loris: quāsi dicit. Postquā sedistis i pec-
cato ibidem aliquātulū sedēdo surgite
priusquā iaceatis i ipso inueterascendo.
nihilomin⁹ māducetis panem doloris:
magnā cōfessionē hūdo. Illi eis q sunt
in peccatis inueterati iacēt: et iō difficil-
ius surgūt. de quorū numero erat iste q
triginta octo annis infirmus iacuit: tales
sunt qui a sua inuētute vsq3 in senectū-
tem in peccatorū fecibus requiescunt.
quorū cor ē pars diaboli et plenum vino
corrupto malorū desideriorū: nec aliquā-
do vel raro efficit vas dei vt recipiat vi-
nū grē spūalis. Idere. xlvij. Fertilis fu-
it moab. s. in malis opibus ab adolescē-
tia sua et requieuit in fecibus suis: nec
trāsfusus est de vase in vas. C Scdo de-
dit ei medicinā cōfortatiuā: ista est spes
venie que aīam multū cōfortat. Ista ex-
hibuit cū dixit: tolle grabatū tuū. Gra-
batum dī a graba qd ē caput: et signifi-
cat mētē que ē aīe caput. Tunc igit grā-
batum tollit qd mētē nostram ad deū
per verā spem venie erigim⁹ et ista spes
venie aīam peccatoris multū cōfortat
et firmat cū sit anchora dei. Heb. vi. Luz
fugimus ad tenēda pposita vobis spes
quā sicut anchorā aīe tenēs tutam et
firmā. multū cōfortat cum sit galea dei.
Eph. vi. Induti lorica fidei et galeaz. s.
spem salutis assumite. multum delectat
cum sit nuncia misericordie dei. Eccl. ij.
Qui timetis dñm sperate in illum et in
oblectationem veniet vobis misericor-
dia. C Tertio dedit ei medicinā me-
lioratiuā: ista ē satisfactio. istam exhi-
buit cū dixit: et ambula. s. satisfaciendo
de virtute in virtutē. de bono i melius
pcedēdo. B Sunt aut tres species: q

affactionis. s. orōnes: ieiunia: et elemosy
ne. Sūt igit quidā qui ambulāt: quidā
qui subsistunt: quidā qui retrocedunt.
Illi qui ambulāt sunt qui de orōib⁹ trā
seunt ad ieiunia. de ieiunio ad elemosy
nas. Illi subsistūt qui tm̄ stāt in vno. s.
orōdo vel i ieiunādo: vel in elemosynas
largiēdo. Illi autem retrocedūt q oīa
ista dimittūt et ad vomitū reuertuntur.
Quarto dedit ei medicinā p̄seruari
uam que ē p̄seruare ab his que sunt vel
ē p̄st occasio peccati. istā medicinā ex
hibuit cū ait. Ecce sanus factus es. iam
noli peccare ne deterius tibi cōtingat.
vbi dñs monet q̄ quilibet q sanā a pec
cato caueat sibi a recidiuio: cum ait: ecce
sanus factus es iaz noli peccare. Dein
de ponit recidiuatiōis magnū periculū
cū subdit. ne deterius tibi cōtingat. Et
ut homo vero a recidiuio sibi caueat: ne
cesse ē vt duo faciat. s. vt carnē mortifi
cet: et peccādi occasiōes vitet. debz ergo
corpus suū mortificare. Juxta illud. i.
Lxx. v. Castigo corpus meū et in fer. re.
et. Col. iij. Mortificate mēbra v̄a que
sunt sup terrā. nō dicit que sunt sub ter
ra vel in terra: s. sup terrā. Mēbra qdē
nra sūt ibi fra i morte et tūc si sūt apta ad
mortificādū s. ad putrefactionē: i terra
sunt i senectute qñ. s. p̄strata sunt ex de
bilitate. Vñ et senes dicere cōsueuerunt
ego sum in terra. et tunc nō sunt mēbra
apta ad mortificationē s. ad vegetatiō
nem. Sup terrā vero sunt in iuēntute.
Vñ de talibus dicere cōsueuē ē. iste ē sup
se: et tūc mēbra apta sunt ad mortificatiō
nē ne vitiā in eis regnēt. Rom. vi. Non
ergo regnet pctm̄ in vestro mortali cor
pore nec obediatis cōcupiscentiis eius.
opz ēr q ille qui nō vult recidiuare oc
casiōes peccati vitet: sicut sunt male so
cietates. Prouer. xij. Qui cū sapiētib⁹
gradit sapiēs erit amicus stultoz effi
ciet eis similis. Sicut sunt male cogita
tiōes. Prouer. vi. Nūqd abscondē pōt hō
ignē in sinu suo ne vestimēta illi arde
ant. sic sūt male oporunitates. q sic dī
Eccl. xix. Si ab imbecillitate viriū vere
tur peccare si inuenerit ips malefaciē
di malefaciat. sicut sunt ipudici respe
ctus et lascīue cōfabulatiōes cū mulieri

bus. Eccl. ix. Spēm mulieris multi ad
mirati reprobī facti sunt et. B. Dein
de ponit dñs q̄ periculosa sit recidiua
tiō in pctm̄ cū ait: ne deterius aliqd tibi
cōtingat. et illud piculū attendit. p̄ Pri
mo ex pte dei q̄ recidiuās grauē peccat
p̄ suā ingrati tudinē. et iō a deo grauē
punit. p̄ Secōdo ex pte diaboli q̄ recidi
uās fortius a diabolo custodit. sic eim
miles castrū qd semel p̄didit si postea il
lud recuperat fortius munit et cauti⁹ cu
stodit: sic diabolus peccatorē recidiuā
tē fortius munit q̄ septe z spūs nequio
res se ibi ponit vt p̄z Mat. xij. i. ad oīa
septē pctā mortalia ipm̄ trahit. Terc
tio ex parte hoīs q̄ recidiuās facilius
postmodū in pctā labit. nā postquā to
tiēs recidiuare se conspiciunt ex qua
dam mala cōsuetudine peccare p̄ nih i
lo ducit. Prouer. xviij. Impius cū in p
fundū venerit peccatorū: cōtēst. s. ze
quet eū ignominia et opprobriū.
C Sabbato pñc hebdo. Sermo palm⁹.

A Si uispe it iesus pe
trum et
iacobū et iōanem: et duxit il
los in montē excelsum seor
sum et transfigurauit ē ante eos. Mat.
xviij. Ista transfiguratio signat gloriā
beatorū. nā cū petrus modicū gustū vi
uine dulcedis p̄gustasset tanta dulcedi
ne ē repletus q̄ quodāmo factus ē ebri
us. Vñ dixit: faciam⁹ hic tria tabernacu
cula. tibi vñ. moysi vñ. et helye vñ.
nesciēs qd dicēt. Sicut dī Luc. ix. Nec
petiuit p se vt aliqd tabernaculū sibi
fieret q̄ beatū se putabat si i talibus ta
bernaculis tamto fieri mereret. Si er
go modicus gustus tantā fecit dulcedi
nem: quātā faciet plenitudo qñ. s. imple
bit sicut dicit p̄p̄a. Inebriabuntur ab
vbertate domus tue. A Per illam t̄is
transfigurationē: sanctorū gloriā significa
tur q̄ a quattuor describit. C Priō ab
amenitate loci. Secōdo a maiestate dei.
Tercio a locūditate cōsortiū. Quarto a
glorificatiōe p̄p̄ij subiecti. C Amentas
aut loci ostenditur in hoc qd dī q̄ ista
transfiguratio est facta in monte. nam i
monte herba viridis apta pascuis na
sci cōsuevit. In monte igit celesti per

Sermo.xxi.

ba viridis nascitur que ouibus dei in pascuis datur. Juxta illud Ezech. xviij. pasca eas in montibus israel ibi requiescet in herbis viridibus. Ista herba est xps juxta illud Gen. i. Berminet terra. i. beata virgo. herba viridet. i. xpm dei et hominem. et de xps viridis et non albus vel niger. q. color albus vel niger sunt colores extremi. color aut viridis est color medius inter albu et nigrum. natura aut non delectat circa extrema: sc. circa medietatem. i. oculus non delectat naturaliter circa colores extremos. i. albu et nigrum sed circa colores medios. i. viride. iuxta illud Ecc. xl. Sram et spem desiderabit oculus et super hoc virides facies. Natura igit divina et humana sunt quasi duo extrema. s. albu et nigrum. natura enim divina habet excessibilem claritatem. et oculus noster ad ea non potest pergere. i. Timoth. vi. Solus habet immortalitatem et lucem habet inaccessibilem. Natura vero humana habet de se quandam obscuritatem. oculus igit humani intellectus in naturam divinam non poterat se eleuare propter nimiam claritatem. nec in humana poterat inuenire refectionem propter suam imperfectionem et obscuritatem. id coniuncta est natura diuina nature humane in unitate persone in xpo tanquam. s. color albus et niger. et sic ipse xps totus viridis. i. amicus et delectabilis est factus. id xps vocat se lignu viride. Lu. xxiij. dices: si in viridi ligno hoc facit in arido quid fiet. In monte igit celesti inuenis herba viridis. i. xps totus delectabilis cuius visio est pascua ouium. q. pascunt et intrant in contemplatione deitarum: et extra in contemplatione humanitatis. Joan. x. Ingredietur et egredietur et pascua inueniet. In hoc est more celesti inueniunt rose martyrum. viole confessorum. et lilia virginum. B. Secundo describitur ista transfiguratio xpi a maiestate dei. In illa enim transfiguratione tota diuina maiestas. i. tota trinitas appuit. s. pater in voce. filius in humanitate. et spiritus sanctus in nube sicut dicitur glo. per quod datus intelligi quod gloria sanctorum consistit in fructione beate trinitatis. C. Habet quidem homo tria tabernacula in anima ubi non moyses nec helyas sed tantum ipsa bea-

ta trinitas habitat. s. memoriam. intelligetiam: et voluntatem. nam filius habitat in tabernaculo intelligente implendo ipsam dei plenissima cognitione. spiritus sanctus habitat in tabernaculo voluntatis implendo ipsam dei suavissimo amore. pater habitat in tabernaculo memorie implendo ipsam cognitioni et dilectioni perpetua retentione. De istis tribus tabernaculis et mansionibus trinitatis dicitur. Jo. xiiij. Ad eum venimus et in mansionem apud eum faciemus. C. Tertio describitur hec transfiguratio a iocunditate plourum. q. ibi fuerunt moyses: helyas: petrus: iacobus: et iohannes. B. In celesti eis gloria habebimus in societate sanctos sanctos veteris et noui testamenti. sancti autem veteris testamenti distinguuntur ad duos ordines. s. in patriarchas qui intelligunt per moysen. et in prophetas qui intelligunt per helyam. sancti autem noui testamenti distinguuntur in tres ordines. s. in martyres qui intelligunt per iacobum qui interpretatur supplicator. in confessores qui fuerunt pleni sapientia dei qui intelligunt per petrum qui interpretatur agnoscens. et in reges qui intelligunt per iohannem qui ergo a deo electus. Vel potest dici quod xps voluit hanc testamenti sui aduentum ab illis qui sunt in celo. i. a patre qui dixit: hic est filius meus dilectus. Ab illis qui sunt in mundo. i. a petro iacobo et iohanne. Ab illis qui sunt in terra restituti per iacobum. et ab illis qui sunt in inferno sive in limbo. i. a moysese ut non tamen in ore duorum vel trium testium stet omne verbum: sed in ore quattuor: testium stet omne verbum. C. Quarto describitur hec transfiguratio a glorificatione subiecti: cuius respicitur sicut sol facies eius. vestimenta eius sicut nix. In hoc signatur beatitudo et gloria quibus corpora sanctorum induentur. maxime autem per hoc quod facies eius respicitur sicut sol notat quattuor dotes quas corpora sanctorum dotabuntur. E. Soleis habet in se claritatem et per hoc signatur dos claritatis. Mar. xij. Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno patris eorum. Est et radius solaris tante subtilitatis quod vitru penetrat. et per hoc ostendit dos subtilitatis. per quam nullum corpus obfiscet. sicut per quando xps post resurrectionem tantis clauis intrauit. Est et sol magne velocitatis. et per hoc notatur

dos agilitatis: q̄ sicut ait Aug. Ubicū,
q̄ vōlet spūs illic erit p̄tinus & corpus.
Est et sol subitit in corruptibilis. & per
hoc notat dos impassibilitatis. i. Loz. xv.
Semina in corruptione surget in coru-
ptionem.

Et eodē sabbato p̄se hebdomade qua,
dragasime. Sermo scūdus. 22

Hic est filius meus dile-
ctus in quo mihi
bñ cōplacuit. Christus h̄z in
celo p̄tin sine m̄se. & in ter-
ra h̄z m̄sem sine p̄se. quāuis aut p̄ p̄po-
sitiū verbū dixerit. nihilominus tamē
z m̄si cōuenire p̄t vt dicat. hic ē filius
meus dilectus. p̄t igit m̄si p̄uenit tria
de filio dixit. C̄ p̄mo q̄ ipm tāquā vera
m̄s filiū genuit. cū dixit: hic ē filius me-
us. C̄ scōdo q̄ ipm singulari amore di-
lexit: cū ait dilectus. C̄ Tertio q̄ sibi sem-
per in oibz cōplacuit. cū subiūxit i quo
mihi bñ cōplacuit. A Circa p̄tinū notā
dū q̄ ipa fuit xpi vera m̄s & tota mater.
alie m̄ses & si sint vere m̄ses nō sunt to-
te m̄ses. q̄ p̄ in gn̄atione filij p̄e habz.
ipa aut tota m̄s fuit q̄ tota substantia
corp̄is xpi de suis visceribus sumpta exi-
stit. iō d̄ d̄ d̄. xxxi. Creauit d̄s nouū
sup̄ terram. femina circūdabit virū q̄
tribus mōis exponi p̄t. B C̄ p̄mo
sic: solet h̄o circū dare q̄d ē suū. p̄p̄iū nō
q̄d ē alienū. ceterē m̄ses puerū in vtero
non circū dē derūt. q̄ caro pueri nō fuit
tota p̄p̄a ipsaz sed est ibi de alieno. s.
de semine paterno. sola aut virgo Aa-
ria in vtero circū dedit filiū suū: quia in
eius vtero nihil de alieno fuit sed totū
virginis existit. C̄ scōdo p̄t alit̄ sic
exponi. nam sicut dicit Aug. ceterē figu-
re v̄t̄eris l̄neis clauduntur. sola aut
linea seu figura circularis vna t̄m l̄nea
claudis. caro aut ceteroz pueroz ex v̄-
neris l̄neis pficit: q̄ ex semine v̄t̄eris.
q̄z parētū generat. gn̄atio aut xpi dicis
circūdatio. q̄ facta est t̄m de vna l̄nea
i. de carne v̄rgine. C̄ Tertio exponit̄
sic. illud ē circūdatū q̄d ex omni parte
ē clausum. nā si in aliqua pte aptū fue-
rit: circūdatio non erit. Beata igit v̄r-
go: xpm circū dedit: q̄ ante p̄tū: z in p̄u-
z post p̄tū clausa p̄mansit. C̄ scōdo

beata virgo singulari amore xpm dile-
xit. Scōm enim Ber. debem⁹ diligē deū
dulciter ne caro nos alliciat. fortiter ne
aduersitas mūdi nos frāgat. & sapiēter
ne diaboli astucia nos decipiat. Ihs tri-
bus modis beata virgo xpm dilexit.
C̄ p̄mo dulcis cū dilexit: q̄ p̄t n̄m̄ia
dulcedine tota liq̄facta fuit. sic enīz au-
rū liq̄scit ad ardorē ignis. sic ei⁹ aia to-
ta liq̄facta fuit ad ardorē d̄uini amoris
Lant. v. Aia mea liq̄facta ē. Tā dulciter
dilexit q̄ amor: ei⁹ i ea extasim faciebat.
fecerat q̄daz amor extasim in filio qm in
cruce existens sua vulnera obliuisc̄i tra-
debat & m̄sis memor erat sic & extasiz fe-
cerat in m̄se q̄ in medio interfectoz mā-
nebat nec ipos expauescebat. C̄ scōdo
dilexit cū fortis. nā tpe passiois xpi q̄dā
fuerūt fortes in amore s̄z debiles i asso-
ciatione z fide: sic apli q̄ ipm viuū dile-
xerūt: s̄z t̄m ab ipō recesserūt & fidē p̄di-
derunt. Alij fuerūt fortes in associatiōe
& in amore: s̄z t̄m debiles in fide. sic deu-
te mulieres q̄ xpm mortuū dilexerunt &
ab ei⁹ cruce nō recesserūt: s̄z t̄m fidē p̄di-
derunt. B B̄a aut virgo fuit fortis i
amore. q̄ filiū semp dilexit. imo facili⁹
fuit: ei⁹ mori q̄ ab eius dilectiōe separi.
Lant. viij. Fortis ē vt mors dilectio. su-
it fortior in associatiōe. q̄ iuxta cruce i-
mobilis stetit. Jo. xix. Stabat iuxta cru-
cē iesu m̄s eius &c. fuit fortissima i fide:
q̄ fides in ipa sola remansit. nec tēpore
passiois extingui potuit. iō bñ d̄ d̄ ea.
Prover. vltio. Nō extinguet in nocte. i.
in tribulatiōe passiois ei⁹. lucerna ei⁹. i.
fides ei⁹ q̄ totū mūdu illuminat. E Ter-
tio dilexit cū sapiēter q̄ p̄z p̄ tria signa
C̄ p̄tinū ē quātūcūq̄ fili⁹ su⁹ cēt puer
delicatus. t̄m in his que dei erāt sibi par-
cere nollebat: sed ad festiuitates euz du-
cebat. C̄ scōm ē q̄ quātūcūq̄ cū dili-
geret t̄m nūquā sibi dissuadē voluit qm
cruce ascēderet & mortē p̄ humano ge-
nere sustineret. C̄ Tertium ē q̄ quātūcūq̄
sciret filium suum in cruce positū gra-
uissimos dolores pati: tamen nūquam
sibi suaserit vt de cruce descēderet & a do-
loribus sibi parceret. ex quo instruitur
parentes q̄ filios suos a pueritia bo-
nis studiis debent assuescere: nec a

ab bonis ppositis et opibus penitentie eos retrahere nec ut penam assumptam deserant ut eis persuadere. **Tertio** xps matrem suam placuit. Ille filius matris concipit: q de matre curam sollicitam habet. **Xps** cura de matre habuit in sua infanzia: q figilla pudoris sibi illibata servauit. In sua pueritia: q in oibus sibi subditus fuit. Luce. ij. Descendit et venit nazareth: et erat subditus illis. In sua iuuetute: q iuitatus ad nuptias ad preces matris aqua in vinum mutauit. In sua passione: q de cruce ipsas iohanni predicauit. Post suam resurrectionem: q sicut dicit Sedulius xps resurgens primo matre apparuit. Post suam ascensionem: q ad eius mortem venit in anima et in corpore ipsas assumpsit: et ad sue maiestatis dexteram collocavit.

Domínica secunda in quadragésima Sermo primus. 23

Gressus iesus fecerit in ptes tyri et sydonis: et ecce mulier chanaea a finibus illis egressa clamabat dicens: Misere mei fili dauid. **Mat. xv.** Ista mulier volens filie sue sanitatem petrare sapienter scilicet allegare. **Primo** enim apud xpm captabat beniuolentiam in eo q vocabat eum dominum et filium dauid. Et in hoc ostendit eum esse verum deum iquatum vocat eum dominum. Et verum hominem iquatum dicit ipsum esse filium dauid. **Secundo** insinuat suam tribulationem et miseriam cum dicit: Filia mea male a domino vexatur. **Tertio** ipso etiam eius misericordia cum dicit: Misere mei. **Al** Christus autem quattuor magnas duritias ostendit sibi non ut eam confundere sed ut eius fidem et constantiam probaret. **Prima** duritia fuit in hoc q nihil sibi respondere voluit tanquam si esset excoicata vel christi responsione indigna. Unde dicitur q non respondit ei verbum. **Secunda** duritia fuit in hoc q dixit ipsas non esse de oibus israel. Unde dicit: Non sum missus nisi ad oues que perierunt domus israel. Oues autem israel erant oues dei. In hoc ergo q dixit eam non esse de oibus israel: insinuauit ipsam non esse de oibus dei: et per consequens relinquebat

q esset de oibus diaboli. **Tertia** duritia fuit in hoc q ipsas canem appellauit. Non solus enim ipsas dixit non esse dei ouem: sed etiam esse canem. **Quarta** duritia fuit in hoc q dixit eam non esse dignam vesci pane cum dixit: Non est bonum sumere panes filiorum et mittere canibus. Ecce quot et quantas magnas duritias xps sibi ostendit: ut eius constantia probaret. Non est aliqua mulier ita patientis nec ita sancta que si alicui quancumque magno ystro loqueretur et ipse sibi tanquam excoicate loqui nolleret. Et insuper illa oues diaboli diceret et canem appellaret et idcirco eam pane esse assereret que non recederet turbata et scandalizata. Ipsa autem in oibus ostans et patiens semper fuit. **Na** quantum ad primam duritiam se habuit patienter. Quis enim a principio ire noluerit ad petrum nec ad iacobum nec ad iohannem nec ad aliquem alium discipulum: sed ad ipsum christum. Tunc videtur q xps sibi respondere nolebat prout dicit sibi et ad discipulos fuit rogans eos ut pro ipsa intercedere dignarentur. Tunc accedentes discipuli rogabant eum dicentes: Dimitte eam. I. fac quod ipsa petit. et sic recedat: q clamat post nos. In hoc enim eam tenes: q quod petit non compleret. **Quatuor** ad secundam duritiam habuit se magnanimiter. nam dum discipuli pro ea rogarerent et ipse diceret eam non esse de oibus dei et consequenter de oibus diaboli. Illa hoc audies sumpta fiducia peruenit ad eum appropinquauit et adorauit eum dicens: Domine adiuua me. Ac si dicat: Usque modo sum ouis diaboli: modo velle esse de oibus dei. Et in signum huius adorationis sicut ouis pastoris fuit. Idcirco etiam adiuua me sicut pastor adiuuat ouem suam debilem et infirmam. **Quantum** ad tertiam duritiam se habuit humiliter: q quoniam xps canem eam vocauit ipsa hoc non negauit sed canem se esse confessus fuit dicens: Etiam domine. Ac si dicat: Domine me vocas canem: canis tuus volo esse. **Ubi** autem canis non expellunt eos: et si eos expellunt per viam portarum: per aliam reuertuntur. Si ergo sum canis non debes me expellere a te. et si expuleris me: ad te primum redibo. **Quarta** ad quartam duritiam se habuit sapienter quoniam et dixit q non erat digna comedere

panē filiorū. Illa rñdit sapiēter: Dñe nō peto panē sed micā: q̄ illud q̄ peto est tibi parua micā. ⁊ maxime si ego suz cānis sicut me vocasti. Et p̄suetudo est q̄ dñi dant canibus ⁊ catellis suis saltem micās. Ergo da istā micā quā peto. i. fili mee curationes. Et rñdit ei iesus: O mulier magna est fides tua. Jā non voce te canē: sed mulierē fidele. Quia tāta est fides tua q̄ me superauit ⁊ vicit. Et ideo fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia eius ex illa hora. **C** Notā dñi est autē q̄ qñ quis ad aliquā sublimē personā gratiā aliquā petiturus accedit: illos secus in societate ducit: quos illi p̄sone amicos esse credit. Ista igit mulier ad xpm volēs accedere ⁊ sanitatē pro filia ipetare: illas virtutes secus assūpsit quas xpo magis gratas eē cognouit. s. patiētia: fidē: humilitatē ⁊ p̄seueratē orōnez. Patiētia enim fuit soror xpi. Fides aut filia xpi. Humilitas ē mater xpi. Et ora tio nūcius fidelis ad xpm. **B** **C** Primo igit assūpsit patiētia que fuit soror xpi: q̄ ipm nunq̄ deseruit nec i vltā nec in morte: sed tanq̄ soror idiuina semp eū associauit. **Ysa. xliij.** Tacui: semper filii: patiētiā fui zel. **L** Ista aut patiētia in tribus iniurijs p̄probat. s. verborū: rerū ⁊ p̄sone. In his tribus patiētia istius mulieris p̄bata fuit. **C** Primo nāq̄ sustinuit iniuriā i verbo qñ xps ipsam canē appellauit. Nō est aliqua mulier ita patiens q̄ si canis diceret ab aliquo salte rñderet nō est vez q̄ sim canis: s. bona vñā de terra mea. Ista aut nō tm̄ patiētia portauit q̄ xps eā canē vocauit: s. etiā seipsaz canem appellauit. Sciebat eniz q̄ xps dicebat hoc nō causa iniuriandi: sed cā p̄bandi. **C** Secdo sustinuit iniuriā i rebus: q̄ oibus bonis expoliata fuit a iudeis. Un̄ dicit hylari q̄ chanaanē terras in q̄bus iudei sunt prius coluerūt. q̄ vltimo bello p̄sumpti vel in loca vicina dispersi vel in seruitutē subiecti: nomē tm̄ suum circūferūt. Ex illis ergo ista chanaanē fuit que iudeis admixta credid cognouisse ex lege xpm ex semine dauid nasciturū eē. Illa aut iniuriā scz bonorū suorū ablationez libenter portabat. **C** Tertio sustinuit iniuriā

p̄sonalez scz filie sue opprēssionem: q̄ a diabolo grauter opprimebat: quā opprēssionē p̄p̄ia reputabat. Un̄ nō dicebat. Dñe miserere filie mee: s. miserere mei dñe. Ista aut talē iniuriā nō libēter sicut primā nec patiēter sicut secūdā: s. grauter ferebat. Si xps canē eā vocauit: de hoc habuit magnā letitiā. Si hō bona sua rapuit ⁊ in seruitutē ipsaz redegit de hoc habuit patiētia. S. q̄ vltā bolus in domo sua habitaret de hoc patiētia habere nō poterat: ⁊ ideo ad xps clamabat: miserere mei zel. Hoc est p̄tra multos q̄ in aduersitatibus a deo datis murmurāt ⁊ in p̄secutōibus toīnz blasphemāt. S. si i domo aie sue diabolus habitat de hoc nō curāt nec ad deū clamat. **B** Secdo assūpsit fidē que est filia xpi: q̄ ab ipso in cordibus nris generat. **Ephē. iij.** Habitare xpm p̄ fidē in cordibus nris. Illa aut fidē ista mulier habuit. Un̄ dixit ei xps: O mulier magna est fides tua. Tūc aut fides ē magna qñ est opibus p̄iūcta: charitati admixta: p̄ueras ⁊ firma. Fides eniz q̄ est sine opibus hz ociositatē. ⁊ talis ē fides malorū xpianorū. **Jaco. iij.** Fides sine opibus mortua ē. Si vero nō ē charitati adiuncta hz inutilitatē. **iij. Cor. xij.** Si habueris fidē ita vt mōtes trāsferā: charitates nō hūcro n̄hil suz. Et ista ē fides demonū q̄ sunt extra statū merēdi: nec vltēri charitatē hēre p̄nt. De quoz fide dicit **Jac. ij.** Tu credis q̄ vn̄ ē deus ⁊ bñ faciēs. ⁊ demones credūt ⁊ tremiscūt. Si aut fides nō ē p̄seueras ⁊ firma hz pusillanimitatē. Et ista ē fides debilita. **De q̄ dicit Mat. viij.** Hodicce fides q̄re dubitasti. **Luce. viij.** Ad tps credūt ⁊ in tpe rētationis recedūt. His tribus modis fides istī mulieris fuit magna. Fuit eniz opibus p̄iūcta: q̄ vacabat opibus misericordie tē corporalibus: inquātuz filie infirme seruebat: q̄ spūalibus: inquātuz pro ipsa orabat: fuit charitati admixta. Vera enim charitas aliena incōmoda reputat sua. Un̄ ista mulier vexationē filie sue suā p̄p̄ia reputabat. Fuit etiā p̄seueras ⁊ firma: q̄ sepe repulsa fuit: ⁊ n̄ p̄seuerauit. **C** Tertio assūpsit humilitatem que fuit mater xpi. Dicit enim

Bea. q. beata virgo et si virginitate placuit: ex humilitate cocepit. quātūcūq; enim fuisset virgo si humilis nō fuisset: deū nō cocepisset. Et q. per humilitatem cocepit: id humilitas quod dāno nō fuit xpi. Ista autē humilitate ista mulier secū habuit: et id exaudiri meruit. Juxta illud ps. Respexit in ordē humilium. Et humilitatē autē suā ista mulier ostēdit exēplo: vbo: et facto. Exēplo: q. xpm adorauit. Verbo: q. se catulam aseruit. Facto: q. inter iudeos in seruitute humiliter cōuersabatur qd fuit magne virtutis: cū in dei ecclā superbi. Inter superbos enim scire humiliter cōuersari magna virtus ē. Duo enim humiles et māsuēti pnt adinuicē cōuersari. Unus humilis et vnus supbus pnt adinuicē cōuersari. Unus humilis et vnus supbus pnt adinuicē pacificari. Duo autē supbi nūquam adinuicē pacificari pnt nec cōuenire. Videmus enim q. duo corpora plana pnt adinuicē applicari. vnu autē corpus spericu et vnu corpus cōcauum recipit intra suā cōcauitatē illius tumorē. Duo autē corpora sperica et tumida applicari nō pnt nisi in pūcto. eodē mō duo hoies hūiles et māsuēti pnt adinuicē pacificari et letari. ps. Audiāt māsuēti et letent. Huius erat humilis. discipuli eius erat humiles: et ista mulier erat hūilis. id adinuicē bñ cōueniebāt. nā ipa orabat. discipuli p ea intercedebāt. et xps eius pces exaudiebat. Unus autē hūilis et vnus supbus pnt adinuicē pacificari. q. humilis i. ra suā humilitatē recipit et supponat illius tumiditatem. ps. Lū his q. oderūt pacē crā pa. Eodē mō ista mulier erat hūilis et iudei supbi q. ipam subiugauerāt in seruitutē: et tñ cū illis humiliter seruebat et sciebat viuē et eoz supbiā humiliter supportare. duo autē supbi adinuicē pacificari nō pnt nisi in pūcto. pūctō qd se pnt: pacificari nō pnt. Prou. xii. Int supbos sp. iurgia st. De eadē dñica scda qdragesime. Sermo secundus.

24

Ecce mulier cananea a finibus illis egressa clamat. fili dauid. Si aliquibus viris in exēplū pponeretur

sancti qui pcesserūt: forsitan se excusaret et diceret. nō possumus scdōs imitari q. tot domus spūs scī pueri fuerunt. Rursus si pponerent feminis in exēplū aliqui viri fortiter deo seruientes: forte se excusarent et dicerēt: nos cū simus fragiles: viros nō possumus imitari. ablata ē eiz excusatio in ista muliere cananea tā viris q. feminis. Si ergo nō potes tu vir imitari scdōs. vel tu femina non potes imitari viros: saltem vterq. imitemini hāc mulierē que tāte fidei et orōnis existit apud deū. In pñti euāgelio de quatuor psonis fit mētio. s. de xpo: de muliere cananea: de filia a demonio male vexata: et de discipulis p ea oratibus. In xpo autē cōmendat magna misēratio. in muliere istas postulatio. in filia a demonio mala vexatio. in discipulis magna ppassio. Et cōmendat igit in xpo magna misēratio. id mulier quāuis sciret xpm hīc oipotētā p quā filiā suā sanare posset. hīc sapiam p quā sanare sciret nō perit potētiam sapias: s. tñ miseri cordiam eius dices. Misere mei dñe fili dauid. Et eim deus an incarnatōez multū eēt misēricors. tñ possit assūpsit carnē de dauid et factus ē hō. tñ factus ē magis misēricors. s. eiz de prius vide res humano generi durus. tñ in ipa incarnationē oleo spūs scī sic fuit vinctus q. factus ē postmodū molis et māsuētus. Sicut enim accidit in corio duro et rigido qd qm iungis flexibile et mole efficit. Isa. lxi. Spūs dñi sup me: eo q. vincerit me: ad auiciā dū māsuētis misit me. B. Olim erat qrtuor dura et inflexibilia. s. celū: qd nullū hoiez voluit recipere. angelus: q. nullū aiām volebat ad celū portare. de: q. hūanū genū sibi nolebat recōciliare. et mors: q. bonos et malos ad isernū festinabat deducē. S. in xpi incarnationē itā abūdatia effusa ē vinctio spūs scī: q. ista qrtuor dura facta sunt flexibilia. si qd celū ē vinctū: et sic factū ē flexibile q. oēs penitētes suscipit. Angelus et vinctus ē: et sic factus ē māsuētus vt aiās oīz sanctorū viroz ac sanctarū mulierū deducat. De autē p ē vinctus et factus ē itatū ad misēricordiā flexibilis q. pctōre penitētē ad miseri-

cordia recipit. **A**dors ē vncta: et facta est
māsueta ita q̄ mō a sanctis desiderat et
nulli sancto viro decetero dñaf. Sz di-
cunt illud **Phil.** Lupio dissolui et cū
xp̄o. Scies ergo ista mulier xp̄m i incar-
natione fuisse vnctū et factū ēē māsuētū
is ad memoriā h̄ redūxit dicens. Misere-
re mei dñe fili dauid. **L. p̄** Scdo ponit
persona mulieris cananec: in qua fuit i-
stans petito. petijt eiz vtiliter: humiliter:
seruēter: et sapiēter. **p̄** Vtiliter quidē pe-
tijt petēdo. s. illud qd erat sibi vtile et do-
acceptū. nō enim petijt diuitias: s. oib⁹
bonis eēt a iudeis expoliata. nō eiz pe-
tijt vindicta: s. de terra sua eēt expulsa.
nō petijt libertatē: s. ceteris canane-
is in seruitutē eēt a iudeis subiugata. s.
petijt demonis expulsionem: a quo filia
sua tenebat obsessa. sed multe sunt ma-
tres q̄ plus curāt filijs suis cōgregare
diuitias q̄ demonis expulsionē. tales
multū flebūt qm̄ filios suos ad inferna-
le patibulū duci videbūt: et dñi poterit
eis. filie hierlm̄ nolite flere sup me sed
sup filios v̄ros. flebūt qdē sup xp̄m: vt
īducāt eū ad p̄passionē. flebūt sup ip̄as:
qm̄ nō adhībuerūt circa filios suos debi-
tā correctionē. flebūt sup filios quos vi-
debunt traditos ad eternā dñationem.
Sz p̄las lachrymas dñs remouet: ne. s.
sup eis ploret: q̄ nō possent eū ad miseri-
cordiā inclinare. alias duas cōcedit eis
q̄. s. ploret sup se: et sup filios suos. ac si
dīcat dñs: nolite flere sup me: qm̄ nūquā
me ad misericordiā inclinabitis. s. flete
sup vos: qm̄ filios v̄ros uō corripistis. et su-
per filios v̄ros quos i p̄petuo tormento
videtis. **B. p̄** Scdo petijt humiliter: et in
tantū hūiliat se q̄ canē siue catulā se
appellauit. **p̄s.** Respexit i orōez hūiliū.
hūilitas cū oīni coniueta tria bona
facit. **C.** Unū ē: q̄ ip̄am in celū deducit.
C. Scd⁹ ē: q̄ vsq; ad deū appropinqua-
re facit: iūno nō p̄solat donec deo appro-
pinquat. **C.** Tertiu⁹ ē: q̄ nisi de⁹ cōcedat
illud qd petijt nō recedit. Ita tria tan-
gunt **Ecc̄l. xxxv.** orō hūiliat⁹ se: nubes
penetrat. ecce p̄mū. et donec appropin-
quat non cōsolat. ecce scdm̄. et non disce-
dit donec respiciat altissimus. ecce ter-
tium. **C.** Tertio petijt seruēter. qd nota

tur in clamore. nō cū clamabat tñ ore
s. maxime corde. iuxta illud **p̄s. cxxvij.**
Clamauit in toto corde meo exaudi me
dñe. **E.** Et bñ dixit in toto corde meo.
cū cū in corde sunt duo. s. intellectus et
affect⁹. alii clamāt i toto corde: q̄ i orōe
sua attentionē suam hñt et deuotionē
iuxta illud. **i. Cor. xliij.** Diabo spū ora-
bo et mēte. Alii clamāt cū medio corde
q̄. s. hñt attentionē et nullā sentiūt deu-
otionē. **Dee. x.** Diuisum est cor corū. Alii
clamāt cū nullo corde: quia. s. nullaz ha-
bēt attentionē nec deuotionē. **Marc. vij.**
Populus at hīc labijs me honorat. cor
autē eoz lōge ē a me. **C.** Quarto petijt sa-
piēter: q̄ sapiēter sciuit allegare dīces:
Nā et catelli edūt d̄ micis et c. Unū chas-
tū rñdit et vt dī **Marc. vij.** Propt̄ hūc ser-
monē dixit vade exijt dmonia a filia tua
Allegauit ēt supius xp̄i misericordias:
cū dixit. Misere me dñe fili dauid.
Et suā miseriaz cum dixit: filia mea et c.
Ista duo multū inclinat deū ad nos sicut
dicit p̄pha. **p̄s. cii.** **E.** **C.** P̄mo eiz incli-
nat ip̄m ad misericordiā suā p̄mā miseri-
cordia: iō dicit qm̄ miseres p̄ filioz mi-
sertus ē dñs timentib⁹ se. **C.** Scdo incli-
nat eū nra miseria. ideo subdit: qm̄ ip̄se
cognouit figmētū nrm̄ vbi ponit misē-
riam quā h̄z ex pte principij: q̄ ē sic
figmētū d̄ terra foenatiij. iō dicit: qm̄ ip̄se
co. fig. nrm̄. **B.** Deinde ponit miseriā
quā h̄z ex pte finis: vbi futurus ē pul-
uis et cinis. iō subdit: recordatus est qm̄
pulsus sumus. **C.** Tertio ponit miseriā
quā h̄z ex parte mediij. v̄te. q̄ ad istar
herbe vel floris hō in vita mō florescit i
iunētutem: nō arescit i senectute. mō mar-
cescit et putrescit i morte: iō subiūgit. hō
sicut fenu dies et c. **D.** **C.** Tertio ostē men-
tio de filia male a demonio vexata: p̄
hoc signat p̄ctōz q̄ aliqui a demonio ve-
xatur male. aliqui pelus. aliqui pessime.
male vexat dñe et inter p̄s̄pā et aduersa.
nā inter p̄s̄pā h̄z hō ipatiētia. inter ad-
uersa h̄z ipatiētia. **I.** Bictentim Aug.
q̄ hō aliqui ē bon⁹ iter bōa. aliqui malus
iter mala. aliqui malus iter bona. Est eiz
aliqui bon⁹ iter bōa: sic qm̄ aliq; sanct⁹
vir iter honores et diuitias p̄stitit: n̄ dī
mīttit suā bōitātē. deinde int̄ p̄s̄pā seruat

tpantia et humilitate. talis fuit abrahā:
 tob: et dauid. et alii sancti p̄s: qui de di
 uitijs paupes sustinebant: et inter hono
 res se nō exaltabāt. Ubi dicebat vn̄ cor
 ps. cli. Bñe nō ē ex al. cor meū. aliqui est
 bonus inter malos: sicut quādo aliquis
 seruus dei inter mala aduersa patit: s̄
 inter hec nō frāgī: sed sicut aurū i igne
 recipit maiore claritatē. sic seruus dei in
 ter aduersa maiore acquirit sanctitatē.
 Aug. Nō somax auro. lima ferro. flagel
 lum grano. hoc facit tribulatio viro iu
 sto. Eccl. ij. In igne pbat aurū et argētū.
 homines vero reprobiles: in camino
 humiliatiōis. aliquādo homo ē malus
 inter mala. sicut quādo aliquis pecca
 tor: aliqua patit aduersa: tamen non
 emendat: s̄ p̄ior: efficit. Hier. vi. Gru
 stra cōflauit cōflator. malitie enim corū
 non sunt cōsumpre argētū reprobū vo
 care eos. q: de? piecit illos. aliqui vero
 hō ē malus iter bōa. sicut qñ hō malus
 multa bñficia a deo recipit et nō cogno
 scit sed potius intumescit. vn̄ ps. lxxij.
 Prodiit quasi ex adipe iniquitas eorum.
 R. Isti igit q vel hñt ipatieria in aduer
 sis: vel elationem in p̄speris. male a de
 monto verant. peius aut vexit pctō: in
 ter pctā. Nā sicut colligit ex dictis salo
 monis. Tria sunt que hōi nō dāt quietem
 in domo sua. s. fumus stillicidiū: et vxor
 mala. Per fumū intelligit supbia: que
 ascēdit s̄ cito euanesceit. et sicut fumus
 oculos excecāt. sic supbia mentē obscu
 rat. per stillicidiū intelligit auaritia: q
 in corde hōis multas anxietates et solli
 citudines stillat. i. Tim. vi. Qui volunt
 diuites fieri incidunt in tērationē et in la
 queū diaboli. per malā vxorē intelligit
 mala carnis cōcupiscētia: que homines
 stimulat et inquietat. Male igit pctō: ve
 xatur q in pctō supbie vel auaritie vel
 luxurie ē. pessime aut vexit pctō: i con
 suetudine lōga. tūc enim a diabolo te
 netur et p diuersa vitia vexat. Aug. in li
 bro cōses. Suspīrābā ad te ligatus non
 ferro alieno: s̄ mea ferrea volūtate. vel
 le meū tenebat inimicus: et inde cathe
 nam inhi fecerat: et constrinxerat me.
 Quippe ex volūtate pueria pfecta ē li
 bido. Et dñ seruū libidini: facta ē plue

tudo. et dum cōsuetudini non resistitur
 facta est necessitas. Quibus quasi anu
 lis sibi inierat anxia vnā cathēna appella
 uit: tenebat me obstrictū dura seruitus.
 Quarto fit mentio de discipulis in
 quibus fuit magna compassiō: rōgabāt
 p ea dicētes: Dimitte eā: q: clamar post
 nos. Ex quo docemur q quādo aliquid
 a deo petere volumus et nos indignos
 eē reputamus: ad sanctos viros accede
 re debemus. 2. Ut aut illoz orōnes
 petenti p̄stint: quattuor in se d̄ habere
 put ondit Dionisius in ecclesiastica hie
 rarchia. C. Primū ē vt illud qd petit. de
 sideratē cōcupiscat. ps. viij. Desideri
 um pauper exau. do. Aug. Seruat tibi
 dñs qd non cito vult dare: vt tu discas
 desiderare. C. Scōm est: vt sit in statu
 gr̄e: q: aliter deus nō exaudiret si i pec
 cato mortali esset. Hier. xv. Si steterit
 moyses et samuel corā me: non ē anima
 mea ad populū istū. C. Tertiū ē vt se in
 sufficiētem recognoscat: et istum ad quē
 accedit sufficiēte eē credat. Unde ami
 cis iob qui nō erant digni exaudiri p̄ce
 pit dñs Job. xlij. Job seruus me? ora
 bit pro vobis: faciem eius suscipiam.
 Quartū ē vt iusta petat. Eius. Illa
 p̄te a deo que et ibi expediant: et istum
 deccat dare. Si autem ei semper petas
 terrena. aut difficile impetras: aut for
 te non impetras. Quomodo enim illa
 tibi libenter p̄stabit nō hñt: que si ha
 beris admonet te vt cōtemnas. 25

C. Seria scda scde hebdo. Sermo p̄m.

Quo vado et queritis
 me et i pec
 cato v̄ro moriemini. Jo. viij.
 In isto euāgelio dñs ponit
 quedam verba que pertinent ad ipsum
 inquitum ē filius dei. quedam que per
 tinent ad ipsum inquitum est filius ho
 minis. et quedā que p̄tinent ad iudeos
 p quos peccatores intelligunt. A. In
 quātum ergo xps ē filius dei tria se h̄c
 dicit. s. celestē originē. essentia inuariabe
 lem. et eternitatē stabilitē. B. Primū igit
 h̄z celestē originē: qd ondit cu dicit. Ego
 de sup̄nis suz. B. H̄z quiddē xps quod
 dā sup̄mū. s. deitatē. quod dā inf̄mū. s.
 humanitatē quātū ad carnē. et quod dā

mediū. s. aīam rōabile. Nō elīnerat fa-
melicus: captiū? et a dei vīsiōe exclusus
Quia igit hō erat famelicus? iō xps de-
dit sibi suū infimū. s. suaz carnē in refe-
ctiōe. Jo. vi. Caro mea vere ē cibū: et
sanguis meus vere ē potus. Quia vero
erat captiū: dedit ei suū mediū. i. ani-
mā in redēptiōe. Jo. x. Animā meā po-
no p oībus mēis. Quia autē erat a dei
vīsiōe exclusus dedit ei suū supremū
i. diuinitatē in fructiōe. Jo. xvij. Nec ē
vīta eterna vt cognoscant te solū verū
deū. C Scō hz xps essentia suā rōabile.
iō subdit. Si eim nō credideritis quia
ego sum. Nō dicit: q: ego fui vel ero: sed
ego sum vt ostēdat suā inuātabilē cēntiā.
Exod. iij. Ego sum q sum. Jac. i. Apud
quē nō ē trāsmutatio nec vicissitūdis obī-
bratio. C Oīe eim creatura mutabilis
ē ex pte principij: q: de nihilo facta est.
Ex pte mediij: q: multiplici vanitati sub-
lecta ē. Et ex pte finis: q: in terrā oīa re-
digenē. Eccl. iij. Lūcia subiacēt vanita-
ti: quo ad mediū. De terra facta sūt om-
nia: quo ad pīcipiū. Et i terrā pariter
reuerunt: q: no ad finē vltimū. In dō at
nulla ē mutatio: s: ipse manēs imobīlis
oīa mouet. Boetius. Stābilis ipse ma-
nens dat cuncta moueri. B C Terto
hz eternitatem stābilē. Jo dicit: Ego pī-
cipiū qui ē loquor vobis. In hoc autē
q vocat se pīcipiū ostēdit q hz cū pīe
coeternitatē et equalitatē. Eternitatem
ostēdit Aug. duplici exēplo. Pīmo
exēplo ignis dīcēs: Da mihi ignē sine
splēdore et credā pīez sine filio eē. P Se-
cūdo exēplo imaginis et vīrgulti dīcēs:
Ponamus aliquīd natū sup aquam vt
vīrgultū aut herbā: nōne cū imāgie sua
nascunt. Equalitatē autē eius cum pīe
ostēdit B: eg. duplici rōe dīcēs: Quid nū-
rū si equalis ē pīi qui pīor ē mīe: Xpm
quoq: dei virtutē et dei sapiētiaz eē apo-
stolo attestāte vīdicim⁹. q: aut hō equa-
līmīter ferret si quis ei dīcēt. Bagn⁹
q dīcēs: s: sapiētia tua minor est te. E
P Scō inquantū fuit filius hoīs tria de
eo dicunt. s. q fuit valde securus: val-
de sicutus: ad patēdum valde sponta-
neus. C Pīmo quīdem fuit valde secu-
rus: quod notatur cum dīcīt: Qui me

mīsit mecū ē: et nō reliquit me solū. Do-
mo cū in nullo statu ē securus: nec i vi-
ta: nec in morte: nec post mortem. Nam
in vīta potest cadere. i. Lox. x. Qui stat
videat ne cadat. In morte diabolus ni-
til ipm decipere. Bēn. iij. dictū fuit ser-
pentī. Tu inhi diabert⁹ calcaneo illius.
Post mortē diabolus conat laqos ap-
ponere. ps. clxij. In hac qua ambulabā
absconde. supbi laque. mīhi. Chīstus
aut fuit valde securus: q: pīe cū nūquā
reliquit: sed semp secū fuit in vīta i mor-
te et post mortē. Nā secū fuit in vīta om-
nia opā faciēdo. Jo. xij. Pater autē in
me manēs. ipse facit opā. Item eīusdem
x. Si nō facio opā pīs mei nolite mīhi
credere: si autē facio et si non vultis mīhi
credere: opibus credite vt cognoscatis
q: ego in pīe et pī in me est. Sūti secū in
morte demones et oēs hostēs. debellan-
do. Bīere. xx. Dīs mecum ē tāquā bella-
tor fortis: tēcīro qui psequuntur me ca-
dent et infirmī erūt. Fuit secū post mor-
tem ipm resuscitando. ps. xv. Non vere-
linques aīam meā in inferno: nec dābis
sanctū tuū videre corruptionē. C Scū-
do xps fuit valde sanctus: cū volūntates
dei semper fecit. qd notat cum dicitur:
Quae placita sunt ei facio semp. Ne-
mo eīz ē q: et si aliqñ bīplacita dei faciat
q semp faciat. Nemo ē q aliqñ nō omī-
tat aliqua: vel q aliqñ aliqua negligēt
nō faciat: vel q aliqñ ventalia nō comī-
tat. Chīstus nihil vnquā omīsit. ysa. v.
Quid ē qd debui facere vince mee et nō
feci. Nihil vnq negligēter sed sollicitē
fec. ps. xvij. Exultauit vt gygas ad cur-
rendā viā. Nullū ē peccatūz comīsit. i.
Petri. ij. Qui peccatū nō fecit nec inuē-
tus ē dolus in ore eius. C Terto xps fu-
it volūtate passus. qd notat p hoc q in
suis pīdicariōib⁹ passiōē suā manifesta-
bat dīcēs: Eī exaltaueritis filiū homī-
zē. Vocat aut exaltationē suā passiōē:
eo q xps non sub tecto voluit parī: sed
in aere voluit eleuari. S Partebatur
enī non tantum vt homīnes redīme-
ret: s: et vt elementa purgaret. Infecta
quīdem fuerat terra: ex inocentis san-
guinis effusione. Infecta fuerat aqua:
ex hostiarū idolatrarū oblatione. Inf

sectus fuerat acriter imolatorum thurificatione. Infectus ignis: ex sacrificiorum crematione. Sed Christus mundavit terras: quoniam triginta tribus annis super eas ambulavit. Munda uis aquam: quoniam in flumine torquens baptizari voluit. Munda uis aerem: quoniam in aere crucifixus fuit. Munda uis ignem: quoniam spiritus sanctus in specie ignis descendit. Tercio Christus dixit quidam que spectat ad iudeos: per quos in telligunt peccatores. De quibus tria dixit. Primo quod habuit uiam uice contrariam Christi: cui dicit: Quo ego vado: vos non potestis venire. Christus enim ibat per uiam humilitatis: et ipsi erant superbi. Per uiam paupertatis: et ipsi erant auari. Per uiam puritatis: et ipsi erant immundi. Ysa. lv. Sicut exaltant celi a terra: sic exaltate sunt uie mee a uis uis: et cogi. mee a cogi. ve. Secundo dicit quod habituri sunt regionem infernam: cuius ait: Vos de deo: sum estis. Et est eis post hac uita quodam locum superum. scilicet celi: ad quem ituri sunt uiri perfecti. quodam medius scilicet purgatorium: ad quem ituri sunt uiri imperfecti: qui secum portauerunt lignum: fenem et stipulam. Quidam est locus infernus. scilicet infernus: ad quem ituri sunt peccatores et mali. De quibus dicit hic. Vos de deo: sum estis. De hoc triplici loco dicit in psalmo. lxxviii. Calix in manu domini uini meri plenus mixto: et inclinauit ex hoc in hoc: uerumtamen fex eius non est exinanita: bibet omnes peccatores terre. Calix plenus uino mero est regio beatorum: ubi pura gloria percipitur. Calix plenus uino mixto est regio purgandorum: ubi post admixtionem pene dabit gloria. Calix plenus fece est regio inordinatorum: ubi ira dei usque ad feces bibetur. Iuxta illud Ysa. v. Bibisti de manu calicis ire eius: et potasti usque ad feces. Tercio Christus dixit de malis quod habent mortem periculosam: cui ait: Aduertimini in peccato uestro. Dicitur quod sciendum quod aliud est mori per peccatum. aliud mori peccato: et aliud mori in peccato. Pro peccato autem non est mortuum nisi uisum. scilicet Christus: qui pro peccatis nostris mortuus est iustus pro iniustis. i. Pet. iiij. Pro peccatis nostris mortuus est iustus pro iniustis. Peccato autem mortuum iusti sancti. i. Pet. iiij. Peccatis mortui: iuste autem uiuamus. In peccato autem mortui: scelerati. De quibus dicit

hic: Aduertimini in peccato uestro. Et ad idem feria secunda secunde hebdomade Sermo secundus.

Quam exaltaueritis filii dei: tunc cognoscetis quod ego sum. Quia homo in terra iacebat et sursum ascendere non poterat: ideo Christus ad terras venit ut ascendere hominibus appareret et ad celum per eum ascendere posset. Si ergo Christus in loco semper mansisset nimis fuisset in loco alto: nec homo ad ipsum se erigere potuisset. Si uero in terra stetisset: nimis fuisset in loco depresso. Quod Christus uoluit pati in loco medio. id est in aere: ut homo ad ipsum posset ad celum ascendere. Et hoc est quod dicit: Tu exaltatus. homo. scilicet in aere ipsum crucifigendo: tunc cognoscetis quod ego sum. scilicet mediator: vos deo reconciliando. Nota autem est quod Christus in cruce uoluit exaltari tanquam in cathedra: uisum nos doceret. tanquam in speculato: uisum nos ab hostibus preseruaret. tanquam in spectaculo: uisum nos reuocaret. tanquam in patibulo: uisum peccatores recuperaret. Primo igitur exaltari uoluit in cruce tanquam in cathedra: uisum nos doceret. Aug. super Iosue. Tamen illud in quo fixa erat membra mortuorum: et cathedra fuit magistri docentis. Docuit autem Christus de cathedra crucis quatuor lectiones. Prima fuit lectio magne pietatis quod scilicet matrem Iosue comedauit dicens Iosue. xix. Ecce mater tua. per quod dicitur intelligi quod filij tate debent esse pietatis ad parentes quod non tamen in uita debent eis curam agere: sed etiam quando mortui debent pro eis orare. Secunda lectio est charitatis: quoniam dixit Luce. xxiij. Pater dimitte illis: quod nesciunt quid faciunt. ecce ergo charitas: quod illi cum occidebant et ipse per ipsos orabat. Tertia lectio est magne passionis quoniam dixit Mat. xxvij. Deus meus ut quid dereliquisti me. ecce ergo passio: quod dereliquit eum pater et proximi seu propinqui. Dereliquerunt eum discipuli. derelictus uidebat a patre: sola mater cum non dereliquit quoniam iuxta crucem spiritus stabat. Quarta lectio fuit magne deuotionis quod dixit Lu. xxij. Pater in manus tuas commendo spiritum meum. ecce ergo deuotio: quoniam totum uulnerat erat. Inter uulnera sue anime memor erat. per quod dicitur intelligi quod in articulo mortis Christus omnia alia deus dimisit

z curam sue aie bz hēre. C Scdo xps in cruce exaltari voluit tanq in speculaz vñ possz nos ab hostibus pseruare. So lent hoies speculā erigere: z hoies speculatores ibi ponere vt viatoribz ibi clāmet vt ab hostibz se obseruet. C Ambulātibz verop vtā mūdi multa picula iminēt tā a mūdo q vult frāgere p ipa tiētā: q a carne q vult allicere p pūpi scētā: q ē a diabolo q vult decipe per astutiā. Jō xps i speculaz crucis ascēdit z clāmat ne dimittam nos a mūdo frāgi: nec a carne allicī: nec a diabolo decipi. D Clāmauit aut multiplex i cruce. Prio orōnibus deuotis. Scdo lachrymis amaris. De his duobz habet Heb. v. Qui in diebz carnis sue: pces suppli catiōesqz ad deū q posset illū saluū facē a morte cū clamore valido z lachrymis offerēs zc. Tercio clāmauit sanguis zc. Heb. xij. Accēssistis ad sanguinis aspersionē: meli⁹ loquētē q abel. Quarto clāmauit corde. Nā ipz cor hōi māifestauit qñ lat⁹ suū apiri voluit. z talis apitio fuit maxima amoris clāmatio. C Tercio ascēdit in cruce tāq ad spectaculū: vñ nos reuocaret. Qñ eiz aues ad dños suos redire nolūt solēt ad spectaculū ascēdere z onō aliquo frusto carnis assibi lare: z sic eas reuocare non cessant. Hō autē contumax a deo auolauit. Osee ix. Efraim qñ auis auolauit. Jō xps crucis spectaculū ascēdēs totū corpus suū crucētauit: vt ad se fugitiuos hoies reuocaret. E Sz notādū q triplici de cā aues ad dños suos redire nolūt. Aut qñ sūt nimis replere: aut qñ i deuotio nē pde sūt occupate: aut qñ nō sūt bñ domesticē. Ista triplici de cā hoies ad deū nō rediūt: sz poti⁹ fugiūt. Prio qñ diuitijs sūt repleri nimis. Deut. xxxij. Inerāssat⁹ ē dilect⁹ z recalcitrauit: inerāssat⁹ ē ipm. dilatat⁹ derelict⁹ deus sacrorē suū z re. a deo sa. suo. Secūdo qñ spurcitijz pctōz sūt dediti. Tales filios sūt coquo: quē nec de arca emisit: q deuotioi ca dauez se dedit: zō ad arcas nō rediit. Tercio qñ nō sūt bñ domesticī. Bz de leone q qñ corā leone flagellatur canis: leo domesticatur. Multo aut fort⁹ domesticat canis si an ipz flagellat.

laref leo. Pueri ēt volētes domesticare aues z ad loquēduz docere: dant eis vñ nū bibere. Nullus ē animal ita siluestre qd ex bñficijs nō efficiat mansuerū z leue. Et tñ multi sūt ita siluestres: q domesticari nō pñt. Nec ex flagellatōe leonīs. i. xpi: nec ex potu sui sanguis: nec ex collatis bñficijs. C Quarto ascēdit i cruce tāq in parillū: vt ide pditos recuparet. Cōsuetudo sūt atig⁹ q res pdirē qñ iuentebant: i parillo suspēdebant: Oliz pditī erāt angeli qñ ad sui nūeri dūminutōez. Erāt pditī actiui: qñ si poterāt facē aliq meritoria opa. Erāt pditī plati: qñ si poterāt subditos istrue p aliq salutifera exhortatōez. Erāt pditī tēplati: qñ si poterāt deo vacare p aliquā dulces ispiratōez. Sz ista oia z q crāt pdira p xps sūt iucta: z in parillo crucis suspēsa. Et hoc ē qd dī Ysa. xxij. Siga illū parillū i loco fidelit⁹ suspēda sup illū oēs glia z dom⁹ pñs ei⁹. Cias diuersa gnā. Oē vas puulū a vasis crateraz vsqz ad oē vas musicorū. Et hoc qd dī: Suspēda sup illū oēs glia z pñs ei⁹: referat ad angelos q sūt gloria dom⁹ dei. Hoc qd dī: Omne vas puulū: referat ad subditos z actiuos. Hoc qd dī: A vasis crateraz: referat ad platos qui vino sacre scripture alios hñt imbuerē. Hoc qd dicit: Vsqz ad oē vas musicorū: referat ad cōtēplatiuos qui habēt in cordibus suis decātare dño. Ephe. v. Nolite inebriari vino in quo est luxur: sz impleamini spiritu sancto loquētes vobismetipsis in psalmis z hymnis: z canticis spiritualibus cantātes z psallentes in cordibus vestris dño.

C Seria. iij. scde hebē Sermo pmo. **S**aper cathedra moysi sederūt scribe z pharisei. Omnia ergo quęcūqz dixerint vobis seruate z facite. Mat. xxij. In pñti vita domini cē voluit quosdā platos z quosdā subditos. z vtriusqz certas regulas dedit. Al pcelatis naqz dedit tres regulas. P prima est: vt subditos verbis z exēplis instruat. P Scda ē q sibi fortia z subditis leuio- ra iponat. P Tertia ē q d pñte sibi col- lata nō glo: sent nec supbiat. Cōtra pma

regulā: faciūt verbosi. Cōtra scōaz: sup-
sticiosi. Cōtra tertiaz: ambitiosi prelati.
¶ Est igit prima regula platoy: vt sub-
ditos verbis et exēplis instruat. Sed cō-
tra hanc regulā faciūt prelati verbosi q
bona multa viciūt sed nulla bona faci-
unt. quos dñs reprehēdit dicēs: Super
cathe dra moysi cē. Nā ergo qñqz cē.
sequit. Scdm opa eoz nolite facere. vi-
cūt enīz et nō faciūt. B. Monet igitur
subditos vt qñ sunt alig prelati qui hñt
bona verba sz mala opa: nō despiciant
verba ppter opa: sed relinquat vitas et
accipiat doctrinā. Et illud dicit Chriſ.
sup Mat. triplice exēplo dicens: ¶ Ec-
ce viliſ terra p̄ciosum auz pducit. nū
quid ppter vilē terrā p̄ciosum auz pte-
nit? Auz eligē et terra relinquitur: sic et
vōs doctrinā accipite et mores relingre.
¶ Scdm exēplū pōit dicēs: Nā et apī-
bus herbe nō sunt necessarie: sed flores
colligūt et herbas relinquit. Sic et vōs
flores doctrine colligit: et quersationē
relingre. ¶ Pōt addi tertiu exēplū: qz
spine lilia pducūt: et tñ hō lilia odorat
et spinas vitat. Sic etiā glibet. v3 vitare
vitā spinosā plati et accipe dei doctri-
nāz odoriferā. ¶ Primū exēplū ptinet
ad prelatū imūdū: qui est sicut lutum
hñs auz. Est enīz lutū ppter imūda vi-
tā. et ideo de plateis celestis hierlez ex-
purgabit et in cloacā infernalē p̄iectē.
ps. xviij. Ut lutū plateaz delebo eos. In
isto luto auz inueniſ qñ doctrina sana
ab eo proferē. Verba enīz dei dicunt au-
rū: qz sicut auz est incorruptibile: sic ver-
ba dei pseruat hoiez a putrefactōe pec-
cati. ps. cxviij. In corde meo abscondi
eloga tua vt nō peccē tibi. ¶ Scdm exē-
plū ptinet ad prelatū superbū. Est enīz
sicut herba hñs florē amenā. Sicut enīz
herba viret et cito areſcit: sic supbus ci-
to extollit et subito deſciit. ps. Mane fi-
cut herba transeat: mane floreat et tran-
vespe deci. in du. et areſ. Per mane intel-
ligit iuuētus siue ſanitas siue vita. Per
vespe ecōuerſo intelligi pōt senect⁹ vel
firmitas siue mors. Et hñc triplici ſta-
tū rīdent tria verba que sequunt. s. de-
cidat: iduret et areſcat. Est ergo ſenſus
qz superbus viſcet in mane ſanitatō:

sed deciderit in lutum in vespere infirmi-
tatis. Floreat in mane iuuētutis: sed in-
duratur in vespere senectutis. Viret in
mane pñtis vite: sed areſcit in vespere
mōtis. Ista herba florē pducit qñ pla-
tus supbus verba dei pponit. Et dicunt
tur verba dei ſos. qz sicut ſos pducit
fructū: sic verba dei faciūt hoīem gene-
rare opus suū bonū. Iaco. i. Volūtarie
enīz genuit nos verbo veritatis. ¶ Ter-
tiu exēplū ptinet ad prelatū auarū: qz est
sicut spina hñs lilia. Inſtie enīz spine
vocant. sicut habet Luc. viij. Nō autē
in spinis cecidit hī sunt qui audiūt et a
sollicitudinibus et diuitijs et voluptati-
bus vite cūtes suffocati sunt. Tūc autē
ista spina pducit liliū. qñ plar⁹ auarus
pferet dei verbū. Et vī verbū dei liliū. qz
sicut ad odorē lilij serpētes fugiūt et ho-
mīnes attrahunt: sic homīnes serpētinū
verbum dei fastidiunt. ps. cvi. Omnem
escā abhominata est aīa eoz. Boni autē
dulciter appetunt. ps. cxliij. q̄ dulcis
ſauicibus meis eloga tua. C. Scōa regu-
la prelatoy est vt sibi ſortia et subditis le-
uioza iponāt. Cōtra istā regulā faciunt
prelati supsticiosi quos dñs reprehēdit
dicēs: Alligat onera grauia et iporabi-
lia et iponūt in humeros hoīum: digito
aut suo nolūt ea mouere. Et istud est cō-
tra sacerdotes q penitētias nimis gra-
ues iponūt. L. Nō tñ nō v3 fieri trib⁹
de causis secūdū Chriſo. ¶ Prima est p-
pter matius p̄culū: qz sepe talis hō peni-
tentia sibi datā p̄iicit: et tanq̄ despatus
ad pctā redit. Et ponit exēplū dicens:
Si enīz pōdus sup humeros adoleſcen-
tis posueris q non possint portare: ne-
ceſe h3 vt aut pōdus reſciat aut sub
dere p̄tingat. Sicut hōi cui graue pon-
dus pnie ponis: necesse est vt aut pniaz
deſciat aut ſuſcipiens dū terre non pōt
ſcādalizetur. et amplius peccet. ¶ Se-
cūda rō est ppter vitā dū dei iudiciū.
Unū subdit: Beniqz si erramus modicā
pniam iponētes: nōne melius est ppter
miſericordiā dare rōnez q̄ ppter crude-
litatē. Iaco. ij. Iudiciūz ſine miſericor-
diā ſiet illi qui nō fecit miſericordiā. ta-
lis poterit dicere deo. Bñe ſicut feci ali-
is: facias mihi. Alijs ſui miſericor: et tu

estis mihi misericors. Ista allegationem facit propheta dicens: ps. xxxix. nō abscōdi misericordiā tuā et veritatē tuā a cōmulto. dñe nec lōge facias misera tuas a me. ac si dicat: sicut alijs misericordiā meā nō abscōdis: sic et tuā a me nō abscōdes. **¶** Tertia rō ē ppter liberalē dñm. Lxxv. vbi p̄familias largus est: dispensator: nō d̄ esse tenax. si deus ē benignus ut qd sacerdos eius austerus? ēus qd adeo largus est q̄ pctm dimittit aliqñ tribus syllabis: sicut patet qñ dauid b̄i x̄it peccauit. ij. Reg. xij. Aliqñ cū paucis lachrymis: sicut patet in petro q̄ egresus foras sicut amare. Mat. xxvi. et Mar. xlij. Aliqñ cū solo pposito cordis. Intra illō pphēdici. i. firmiter de liberaui. Constitute aduer. me iniusti. meā dñō: et tu remi. ip̄etate peccati mei **¶** Tertia regula platōz est q̄ de sua potestate nō supbiat. p̄tra quā regulā faciunt platī ambitiosi quos dñs rephēdit cū dixit: oīa vero op̄a faciūt vt videant ab iob. dilatāt eiz philatēria sua. **¶** Illud vitii vane gl̄ie vere platī est cōe et difficile pōt vinci duplici de causa si. cut dicit Ch̄is. B **¶** Prima cā ē: q̄ oīa vitia h̄nt bona cōrraria p̄ q̄ vincunt. si. cut fornicatio vincit p̄ castitatē. supbia p̄ humilitatē. iracūdiā p̄ mansuetū dñe. sola aut vana gloria nō h̄z aliqd bonuz per qd superet. **¶** Scda cā est quā sibi dē L̄hyf. assignat: q̄ ex oī re nascit qd ea exterminat. sicut ex ligno nascit vermis q̄ ipm corodit. ex vestimēto nascit tinea: q̄ ipm exterminat. ex oleribus nascitur cruca que olera corrumpit. sic ex aliquo bono opere nascitur vana gloria: que ipsum opus inficit. Et quoniam vana gloria de bono ope nascit. iō non extinguit per bonuz sed magis nutrit. Postea subdit L̄hyf. Nullū ergo remediū pōt ēē p̄tra vana gloriā nisi oīo sola. et adhuc ipsa vanitate hēbit nisi caute effusa fuerit. **E** **¶** Scdo x̄ps ponit in euāgelio regulas subditoz que sunt tres. **¶** Prima est vt sibi nō assumat officii docēdi vñ ait: Vos autē nolite vocari rabbi. **¶** Officiū enim subditorum nō est docere s̄ audire. sicut enī in cor. pore aliud est officii oculi: aliud auri;

et aliud ceteroz mēbroz: sic ecclesia aliud h̄z officii ad platos: aliud ad subditos. **¶** Pr̄lar^{us} enim ad istar oculi h̄z illuminare. subdit^{us} vero ad istar auri h̄z audire. sicut ergo cōfusio esset in corpe si oīa mēbra essent oculi: sic pfusio ēēt i ecclesia si oēs fideles vellent docere. i. Lxx. xij. Si dixit auri qm nō suz: oculus nō sum de corpe. nō iō non est de corpe. Si totū corp^{us} oculus vbi auditus. si totū audit^{us} vbi odorat^{us}. **¶** Scda regula subditoz est vt nō appetat ēē filij terreni s̄ filij dei. et iō subdit: patrē nolite vocare vobis sup̄ terrā. vnus eiz ē pater vester q̄ in celis ē. **E** **¶** Sūt enī tria signa p̄ que cognoscantur filij dei et filij terreni. **¶** Pr̄mū est q̄ filij dei respiciūt ad celū ecclesia desiderādo dicētes: P̄r noster q̄ es in celis. Filij autē mundi respiciūt ad terrā terrena desiderādo. i. Jo. iij. Ip̄i de mūdo sunt et iō de mūdo loquunt^{ur}: et mūdos eos audīt. Istō mō probat agla pullos suos. naz illos quos videt respicere ad celos tanq̄ p̄prios nutrit. illos aut quos videt ad terrā respicere: tanq̄ degeneres abiicit. **¶** Scdm signū est: q̄ filij dei sunt albi per puritatē: filij autē terreni nigri sūt p̄ impuritātē. Dicit enī glo. sup̄ illō ps. clvi. Pullis coruoz iuo cantib^{us} eū. q̄ pulli coruoz q̄ diū h̄nt p̄ nas albas pascunt a deo. i. postq̄ inclipiunt nigrescere pascunt a coruis. p̄ qd dat itelligi q̄ deus pascit illos tanq̄ filios q̄ sunt albi p̄ mūditiā. diabolus aut pascit illos q̄ sunt nigri p̄ malitiā. **¶** Tertiū signū est: q̄ filij dei parētes suos honorant et nutriūt. filij autē terreni ecōuerso eos despiciūt. Legit q̄ cyconie parētes suos cū senuerint in mūdo collocant et vsq̄ ad mortē eos nutriūt. Si filij aut viperaz ventrē m̄ris lacerāt et occidūt. Illi ergo sūt filij dei q̄ parentes honorāt et fouent. Eccl. iij. Qui timent dñm honorāt parētes. Illi aut qui eos despiciūt nō sunt filij dei sed viper: et iō maledicti. Eccl. iij. Est maledictus a deo q̄ exasperat matrē. **¶** Tertia regula subditoz est q̄ nō debēt exaltari sed humiliari. ideo subdit: qui autē se exaltauerit humiliabit. **E** **¶** Sūt enī qdā leuia: et qdā graui: et qdā media. nam

leuiū est sursum eleuari: et grauiū ē deici
deorsus. Humilitas enim facit cor leue.
et ideo ipm eleuat vsqz ad celum. Eccl.
xxv. Oio humilantis se nubes pene
trat. Supbia vero facit cor graue. et iō
ipm in pfundū deicit. ps. Deiecisti eos
dū alleuarent. Unū dictū est lucifero di
centi: In celū pscēdā: verūm ad isernū
detraheris in pfundum laci. ysa. xliij.
Alia vero dū ē corpi adiuncta: lz de se ha
beat leuitatē: tñ a corpe hēt grauitatem
iuxta illud Sap. ix. Corpus qd corūp
tū aggrauat aīaz. et iō aīe sanctorūz qd diu
sūt i hac vita nec oīno eleuant pp corpo
ris grauitatē. nec oīno in terra pmozā
cū habeāt celestīū dīderioz auditatē:
sed in medio pmozant. mō ascēdētes p
pēplationē in celūz. mō descēdētes ad
terrā p necessariūz pūfionē. Unū dicit
Ezech. viij. Eleuauit me spūs iter terrā
et celū. nō dicit ppba. Posuit me i terrā
q: ibi sūt auari. nec dixit eleuauit me in
celū: q: ibi sunt supbi. sed dixit: eleuauit
me inter celū et terrā: q: ibi sunt sancti. p
ut sunt in hac vita corruptibili positi.
Eadē feria tertia secunde hebde qua
dragelime Sermo scōs. 28.

Qui se exaltauerit humili
abit. et qui se humili
auerit exaltabit. Postq dñs
scribas et phariseos de sup
bie ambitiōe rephēdit. psequēter disci
pulos ad humilitatē reducit. q: sicut dī
cit Lhrys. Infructuosus verbū ē in quo
sic alter pfundis vt alter nō erudiat. nā
et deus inq: nō pp malos castigationēz
sup terrā trāsmittit lz pp bonos. scilicet eīz
q: malos flagella nō corrigūt: lz malos
castigat vt corrigat bonos: q: nisi bonus
ammonitus fuerit p negligētā euane
scit. A Ponit autē dñs in verbis pre
dictis duas vias et duos fines viarū.
P Prima est via supbie que ē lata et spa
ciosa et ducit ad perditionē. C Scda est
via humilitatis que est arcta et angusta
et ducit ad saluationēz. B C Supbia
autē est quoddā tritiū eo qd habet tres
vias. I. tres spēs superbie. Prima est su
perbia in affectu. et ista oīū habuit i ce
lo. Scda est in intellectu: que oīū habuit
in paradiso. Tertia est in actu: et ista est

sparsa p totū mūdum. C Prima igff. s.
supbia est in affectu que pñsit in appe
ritu excellētē. et istā habuit lucifer in ce
lo qui voluit dñari et vsqz ad celū exal
tari. ysa. xliij. In celū pscēdā sup astra
celi exal. so. meū et. Et q: supbia est na
ture celestis ex eo qd in celo orta fuit. iō
sepe viros spiales et celestes inuadit: si
cut inuasit aplos. Luc. ix. Intrauit autē
cogitatio i eos qd eoz cēt maior. Mat.
xx. et Mat. x. Accesserūt ad iesuz iacob
et iōānes et dixerūt: da nobis vt vnus ad
dexterā tuā et alius ad sinistrā tuam se
deamus in gloria tua. C Scda supbia ē
in intellectu: que pñsit in appetitu va
ne et mūdane sciētē. et ista oīū habuit
in paradiso qñ pmi parētes voluerūt ha
bere sciētā dei. Gen. iij. Eritis sicut dī
sciētes bonū et malum. Ista supbia mul
tos inuadit: q: multi superbi sūt in suo
sensu. Ideo dī Thob. iij. Superbiā nū
quā in tuo sensu aut in tuo verbo dñari
pmittas. ysa. v. Ne qui sapiētes etis in
oculis vestris: et corā vobismetipsis pu
dentes. tales nō appetūt sapiētiam dei
sed mūdi. Hier. iij. Sapiētes sūt vt fa
ciāt mala. bñ at facere nescierūt. Rom.
vii. Sapiētia carnis mors ē. C Tertia
supbia est in actu: que pñsit in irroga
tione iniurie: et ista sparsa ē in toto mū
do: q: mali et potētes bonos opprīmūt
et psequunt. Sap. ij. Opprīmam? paupe
res iusti et nō pcamus vīdūe nec vetera
nos: sit autē fortitudo nostra lex iusticie.
Albachuc. i. Impt? pualet aduersus tu
stū quare respicis sup inique agentes et
taces deozare impio iustiozem se. et fa
cles hoīs qñ pisces maris. L Sed nūc
videam? ad quos fines vīe iste pducūt.
C Prima est via supbie que pducit ad
pfunditatē infimā. vñ dictū fuit lucife
ro dīcēt: in celo ascēdam et. verūm ad
isernū detraheris i pfundo laci. C Le
gis qd qdaz dicit alexandro supbo. qñ
leo sit rex aīalū: tñ sit sepe cibus formi
cay: et arbor pccra cito eradica? a violē
tia vētoz. sic et tu qñis sis rex hoīū: tñ
cito eris cib? vermitū. qñis sit altus tñ
cito eris depñsus. C Scda supbia ducit
ad eternā ignoratiā. C Legit qd Aristo.
post mortē suā cuidā discipulo suo ap.

paruit dicēs se totaz sciam suā amississe:
nec aliqd scire nisi penaz suam. Ecc. ix.
Nec rō: nec sapia erunt apud inferos.
C Tertia supbia pducit ad infernalem
cruciationē. mali eiz psequunt bonos i
psona. aliqn vsqz ad sanguinē psequen-
do. aliqn in terrena substātia bonis oi-
bus spoliādo. aliqn ifama: falsa crimi-
na iponēdo. Sz illi q in psona vsqz ad
sanguinē alios psecuti sūt: sanguine ire
dei inebriabunt. Apoc. xvi. Sanguinez
scōz & pphetaz effuderūt & sanguinez
dedisti eis bibere vt digni sūt. Eiusdem
xliij. Hoc bibit de vino ire dei. C Legif
qz thamaris regina caput cyri regis in
vtrē sanguine plenū misit dicēs: fatiare
sanguine quē sitisti. Illi q psequunt ali-
os i terrena substātia in vtrē scindunt.
& in auro liquefacto cremabunt. Job
xx. Diuitias quas deuorauit cuomet &
de vtrē illius extrahet eas deus. C Le-
gif qz nero iperator q fuit alienaz rerū
raptor: vsus ē apud iferos balneare se
in auro liquefacto. & cū vidisset cuneos
aduocatoz dixit eis: venite ad me vena-
le genus hōiū & mecū balneamini: qz
vobis optima partē reseruauit. Illi qui
psequunt alios in fama: falsa crimina
imponēdo eia sua crimina in collo suo
iponunt. & ab oibz cognoscunt. Thren.
i. Uigilauit iugū iniquitatū meaz: & i ma-
nu dñi quolute sūt & iposite collo meo.
Nau. iij. Reuelabo pudēda tua & osten-
dā cunctis gētibz nuditatē tuā: & cun-
ctis regnis ignominia tuā. B C Scda
via est humilitas. Et per istam viā iuit
xps. Phil. ij. Humiliauit semetipm fa-
ctus obediēs vsqz rē. Fuit beata virgo.
Luce. i. Respexit hu. an. sue. Fuerūt oēs
sancti tam maiores q minores. Psa. xl.
Omnis mons & collis humiliabitur. E
Finis autē vie huius humilitatis ē: qz du-
cit ad gratiā in pñi. Jaco. iij. Deus su-
pbris resistit. humilibus autē dat gratiā.
Et ducit ad gloriā in futuro. Job. Qui
humiliatus fuerit erit in gloria. & Ip-
sa quisqz humilitas meretur gratie im-
plerionem. implete augmentationē: aug-
mentate pseruationē: conseruate glori-
ficationem. P Primo nāqz meret gratie
impletionē. ps. Qui emittit fontes in cō-

uallibus. i. gratiā suā pstat humilibus.
inter mediū montiū pertrāsbūt aque.
Duo mōres sunt due species superbie.
Quaz vna nascit ex re tpali: alia ex re
spūali. Inter istos duos mōres ē vallis
humilitatis nō declinās ad aliquā spe-
ciem supbie. & in isto medio ptrāsbunt
aque gratiaz. P Secdo humilitas meret
grē implete augmentationē. Et hoc potest
ostendi per tria exēpla. P Primo p exē-
plū pupille. qz scdm Breg. qto pupilla
est nigrior: & minor: tāto ē lucidior. Sic
& hō qto ē despicior: corā seipso: tāto est
maior corā deo. Lant. i. Nigra suz. i. re-
putatōe mea: & iō somosa i spēctu dei.
P Secundo p exēplū candele: que dēle: que
plus inclināt: tāto magis accēdit. Sic
& hō qto plus corā se inclinat p humilia-
tionē: tāto plus inflāmat in dei charita-
te. P Tercio p exēplū aq: que qto plus
descēdit: tāto magis ascēdit. Aug. Be-
scendite vt ascēdatis ad deū. cecidistis
eniz ascēdēdo ptra cū. Sic & hō quanto
plus descēdit p humilitatē: tanto plus
ascēdit p gratiā. C Tercio humilitas
meret grē augmentate pseruationē. Et
hoc ostēdit p tria exēpla. C Primo p
exēplū cineris. Sicut eniz cinis ignem
pseruat: sic humilitas pseruat gratiaz
spūales. Taliter pseruada docet. Ecē.
x. Quid superbis terra & cinis. Taliter
conseruabat qui dicebat Ben. xviij. Lo-
quar ad dñm meū cum sim puluis & ci-
nis. P Secdo per exēplū arboris. Ramē
eniz arboris q sunt in imo positi sūt: se-
cū. sed qui sunt in alto sepe frangunt
a violētia venti. Ideo lucifer conuit: qz
in imo stare noluit. C Tercio p exēplū
pulueris. Virtutes eniz sine humilita-
te sunt sicut puluis: sed cum humilita-
te sunt sicut terra firma & solida. Breg.
Qui sine humilitate virtutes cōgregat
quasi qui puluerē ante ventum ponat.
C Quarto hūiltas meret grē augmē-
tate glificationē. Et hoc ostēdit p tria
exēpla. C Pmo p exēplū turris dicentis
Logitaz magna fabricā qstruē i altitu-
die: dō fūdamēto cogita hūiltatis. Qui
eiz vlt turrē qstruē p quā ascēdat ad ce-
li celsitudinē: ponat p fūdamēto hūilita-
tē. Ills fūdamētū ponit aplo. i. Loy. iij.
ad

dicēs: Dei edificatio estis vt sapiēs ar-
chitectus fundamentū posui. ¶ Secūdo
per exēplum arboris. Vñ dicē: Arborē
artēdite: figit radicē in humili: vertice
rēdit ad celum. sine radice auras pētit:
ruina ē non incrementū. Qui igit figit
radicē in imo hūilitatis faciet fructus
sursum celestē facietatis. iij. Reg. xix.
Quodcūq; reliquū fuerit de domo iu-
da mittit radicē deorsum ⁊ faciet fru-
ctum sursum. ¶ Tertio per exēplū eta-
tis. Vñ magn⁹ ē a minimo icēpe. Hō
etia pātis ē puus ⁊ postmodū p. etatem
crescit ⁊ fit magn⁹. Jo dī Regu. xv. Nō-
ne cū puulus ēēs in oculis tuis caput
factus es in tribubus israel. Ideo dicē
Mat. xvij. Aduocans iesus puulum
statuit in medio eorū ⁊ dixit: Quicūq;
hūiliauerit se sicut puulus iste: hic ma-
ior est in regno celorum.

Seria quarta secunde hebdomade.
Sermo primus.

Ascendēs iēsus hīe,
rosolinaz
assumpsit duodecīm disci-
pulos suos secreto: et ait il-
lis: Ecce ascēdīm hīe. 22. Mat. xx. Se-
pe dñs passionē suam et resurrectionē
suam discipulis suis predicebat: siue vt
ex hoc se deū eē ostēdēt q; futura preui-
debat: siue vt discipulorū aīos roborā-
ret ne. s. adueniētē passiōis tēporē scan-
dalizarent. Q; sicut dicit Greg. Adm̃
enim mala feriūt q̃pudent: siue vt pas-
siōe et ius vidētes resurrectionē ei⁹ fu-
turam sparent. In hoc ergo euangelio
dñs tria facit. C Primo suā passiōem
p̃dicat: hoc in p̃ncipio huius euan-
gelij. C Secō indifferēte petētes redar-
guir. Et ista pars incipit ibi. Tūc accēs-
ad eū mī filiorū zebedei 22. C Tertio vt
discipulos indignatos ad viā pacis red-
cit. et ista pars incipit ibi. Et audiētēs
hecēm indignati sunt. C Circa p̃mīs
notandū q; lz modo non sūt rēpus pas-
siōis: ecclā mī in hoc euangelio d. pas-
siōe mentionē facit. vt ad sustinēdaz
qua dragesimalē p̃niam fideles feruēt
et ius animēt. A In hac enim. xl. fide-
les debēt hīe cōr̃sionē cordis: confes-
sionē oris: et satisfactiōē operis. Et

ista satisfactio consistit i tribus. s. iactu
nando: in orando: & in elemosinas largi
endo. Memoria autem passionis ad
omnia ista hominem inducit. ¶ Prio
iuducit ad doēdum & conterendūz de
peccatis suis. Hoc signatū est in hoc q
in passione xpi petre scisse sunt. per qd
datur intelligi q memoria passiois xpi
sepe corā lapideā ad cōtritionem fra
git. ¶ Legit q ē quoddā genus lapi
dum adamāntū qui non possunt fran
gi: nec p ignis cōbustionē: nec p mallet
pulsionē. frangunt aut p sanguinis ca
lidi infusionem. Sic etiam multi sunt
quos non frangit ad penitentiā: nec mar
tyrum tribulatio: nec iudiciū dei cō
minatio: frangit aut eos dominica pas
sio. ¶ Secūdo memoria passionis xpi i
ducit hominē ad confitendū. In hu
i us significatiōem in passioe xpi mo
numenta apta sunt: multa corpa san
ctorum q dormierant exierunt & surre
xerūt. Monumētū feri dū ē cor nostruz
in quo tot sunt corpa mortua qd sunt
peccata mortalia: tō monumētū tūc
apit & mortui resurgūt qī pctōi ad me
moriā pas. xpi os suuz aperit & peccata
vicario dñi dicit. Jo. di Eph. v. Surge
q dormis & exur. a mor. & il. te chris?
¶ Terrio inducit ad ieiunandū. qui
enim cōsiderat q xps ieiunauit & esuri
uit: de facilia sua ieiunia sustinebit. B
Christus enim tribus vicibus esuriuit.
¶ Pmo quādo. xl. diebus & noctibus
ieiunauit: & tunc non habuit ad comē
dendū nisi lapides. Sicut habet Mat.
tiij. p. Alia vice esurinit & sitiuit. s. i pas
sione qñ dixit: Sitio. vt hētur Jo. xix. &
tūc non habuit ad comedēdū nisi fel: &
ad bibēdū acerū. ps. Bederūt in escam
meā fel: & in siti meā potauerūt me ace
to. ¶ Alia vice esuruit vt habet Mat.
xxi. & tunc non habuit ad māducandū
nisi folia fici. Sed xps nec lapides vo
luit comedere nec folia māducare: nec
acerū bibere: qīpe non incōspat hoies
lapideos nec duos & obstitatos: nec ha
bentes tm folia. s. verbosos tm. nec ho
mines acetosos p odia & rācores ama
ros. ¶ Quarto inducit ad orādū. Mul
tū enim inducit hō ad orādū qñ cōsi
derat q xps orauit & tunc non habuit

rat q̄ xps i cruce talr orauit. Nā orauit
v̄bis pietatis. Lu. xxiij. B̄n̄dicite illis nō
enim sciūt qđ faciūt. Orauit lachrymis
heb. v. In dieb⁹ carnis sue. i. passionis
sue. p̄ces supplicatōesq; ad deū q̄ possz
illū saluū facere a morte cū clamore va
lido z lachrymis offerēs. Orauit effusio
ne sanguis. heb. xij. Accēssistis ad san
guinis effusione melius loq̄ntē q̄ abel
q̄ sanguis abel petebat vindictaz; san
guis vero xpi misericordia. ¶ Quinto
inducit nos ad elemosynarū largitibez
Nō eiz v̄z hō eē auarus qm̄ cōsiderat q̄
xps in passiōe sua fuit tā largus. Ipe q̄
dē largus fuit i largēdo: q̄ latroni pa
ra dissim dedit. Larg⁹ in p̄cedo q̄ p̄secu
torib⁹ suis totalr idulit. Largus i redi
mēdo: q̄ nō guttā sz totū sanguinē p̄
bis dedit z effudit. ¶ Secūdo i discrete p̄
tētes redarguit. Jac. z Jo. mediatē m̄re
petierūt q̄ vn⁹ sedēt ad dexterā z alijs
ad sinistrā. Nō eim hoc petē voluerūt p̄
sci: q̄ petere primati p̄ aliquo ignoratē
tollerabile ē. Ipo v̄o sciētē z p̄sentiente
reprehēnsibile ē. p̄ se v̄o verēdū z virtu
pabile. B̄ns aut volēs ipas rephēdē nō
r̄ndit m̄ri sz filijs. Tū q̄ sciebat q̄ ista p̄
titiō a filijs p̄cedebat. Tūq; semina erat:
ad inuēdū q̄ nō ē honor hoi cōtēdē cū
mulie. Tū q̄ erat vetula: z p̄iū ē mulie
res vetulas cōsolari nec eas obiurgare.
Tū q̄ erat amica: z iō noluit eā rephēde
re sz sibi offerre. Tū q̄ erat m̄r: z ipē scie
bat q̄ q̄libz m̄r nāl̄r amat filios suos: z
bonū iporū desiderat. ¶ Rūdit aut v̄s
eis valde modeste z discrete: q̄ nō dixit
dabo: q̄ ex hoc alij fuissent indignari.
Nec dixit nō dabo: q̄ ex hoc isti fuissent
cōfusi: sz suā r̄n̄sione t̄pauit dicens: Bā
bo vobis z non dabo. Non enim dabo
ex eo q̄ estis mei p̄p̄inquit: dabo autem
si fueritis meriti. i. ideo dixit: Potestis
bibere calicem. i. p̄ssionē: quem ego bi
bitur⁹ sum. dixerūt: possumus. Nā Joā
nes bibit qui fuit v̄gis flagellat⁹: i. oleo
adustus: veneno potat⁹: in exiliū relega
tus. Jacobus bibit: q̄ fuit capite truca
tus. Eoz aut p̄tētio quod dāmodo veri
ficata ē: quia ad dexterā z ad sinistrā sūt
ambo. habent enim plusquāz petierūt.
Per sinistram v̄ita p̄iis. Per dexteram

aut: v̄ita beata designat. B̄ Sedēt igit
hī duo apostoli a sinistris dei: q̄ corpus
beati Jacobi: z sepulchri beati Joānis
in multa gl̄ia habent. Sedent a dextris
dei: q̄ eoz aie beatificānt. Vel potest dī
ci q̄ dextra xpi ē oriēs: sinistra ē occidēs
Sedēt igit Joānes a dextris: q̄ ei⁹ mo
numētū ē ex p̄re oriētis. Seder Jacob⁹
a sinistris: q̄ eius corpus ē ex p̄re occi
dentis. Vel pōt dici q̄ per dexterā intel
ligi pōt xpi deitas: p̄ sinistrā eius huma
nitas. Per igit beatam resurrectionem
ibi apli z alij sancti sedent ad dexteraz;
q̄ eoz aie beatificānt in p̄p̄latōe diuī
nitatis. Sedebūt ad sinistrā dei: q̄ corū
v̄lūs corpalis beatificabī in v̄isōe hu
manitatis xpi. ¶ Tercio xps discipulos
indignatos ad pacē reduxit eos ad
hūilitatē deducēdo: z seipm̄ in exēplo
p̄bēdo. Sciebat eim q̄ hūilitas ē cā pa
cis: sicut cōuerso supbia ē diuisiōis. iur
ta illō p̄ouer. xij. Inter supbes sem
per iurgia sunt: q̄ aut oīa agūt cū p̄silio.
regūtur sapia. videmus eim q̄ duo cor
pora plana p̄nt adinuicē applicari. cor
pus aut spericū z cōcauū p̄nt adinuicē
cōuenire. q̄ cōcauū recipit spericū i tra
suā cōcauitatē. duo aut spica non p̄nt
applicari nisi in puncto. Eodem modo
duo hoīes plani z māfueti viuūt pacifi
ce z iocūde. ps. Audiāt māfueti z letent
vnus eis supbus z vnus māfuetus cōue
nire p̄nt. q̄ māfuetus intra cōcauitatē
sue humilitatis recipit tumorē illi⁹ ela
tidinis. ps. cxxvij. Tū his q̄ oderūt pa
cē paci. zc. Duo aut supbi nō p̄nt que
nre nec applicari nisi in p̄ucto. pungē
qdē se p̄nt. pacificari vero non p̄nt. z iō
bū dicit salomon. Inter supbos semp
sunt iurgia.

¶ Eadem fēta quarta scde hebdoma
de. xl. Sermo secūdus.

Potestis bibē calicē quē
ego bibiturus
suz. dicūt ei: possumus. ait il
lis: calicē qđ meū biberis zc.
Isti duo apli i petitiōe ista nō fuerūt b̄i
discerit: q̄ voluerūt metē aīquā semina
rēt. coronā p̄cipe aīquā dēcassent. b̄a
uū habere antequā cucurrissent. z iō
xps eos reprehēdēs dicit. nescitis quid
ad 3

petatis. potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum. hoc est potestis pari pro nomine meo sicut ego passurus sum pro vestra salute. **A** Appellatur autem passio christi calix: quia calix dicitur a calore. vel secundum Iheronimum. dicitur a caliditate quod est lignum. erat enim calix antiquus quod adda vas lignum in quo infirmis medicina propinabatur: quod medicina erat amara: et calida: et sanativa. quia passio christi fuit propinata in ligno crucis cum amaritudine doloris. cum feruore amoris. et cum effectu nostre curationis. **B** Notandum autem quod deus habet tres calices in presenti. et tres in futuro. **P**rimus calix presens est plenius balsamo. **S**ecundus est plenius absinthio. **T**ertius est plenius sanguine rubicundo. **P**rimus calix in presenti est plenius balsamo. Est enim calix gratie innocencie. **S**ecundus calix est presentie. **T**ertius calix est passionis dominice. **I**n primo calice quod est plenius balsamo spiritus sancti et gratie bibit christus quod spiritu sancto plenus fuit: de cuius plenitudine accipiunt omnes. bibit virgo Maria: quia dei gratia fuit plena. biberunt omnes sancti apostoli in penthecoste. qui spiritu sancto fuerunt repleti. biberunt omnes iusti quod habent gratiam dei. **S**unt autem signa per que cognoscitur quis aliquis in isto calice biberit. et ex ista potatione tria sequuntur. **P**rimum est mundane sitis extinctio. **I**ohannis. iiii. Qui biberit ex aqua hac fiet iterum. qui autem biberit aquam quam ego dabo ei non sitiet in eternum. **C**hrysostomus. Vere non habet super terram quod amet qui donum celestis in veritate gustauerit. **A**ugustinus. Qui biberit de fluuiio paradisi cuius gutta est maior oceano. restat ut in eo sitis mundani huius penitus extincta sit. **V**ocat Augustinus fluuium paradisi amorem spiritus sancti. oceanus autem vocatur collatione omnium amorum mundanorum. quando igitur una gutta amoris spiritus sancti in cor hominis venit. tota collatione amorum mundanorum extinguitur. **S**ecundum est meritis celestibus habitatio. quod enim calicem spiritus sancti bibit: frequenter in celum per desiderium salit. **I**ohannis. iij. Aqua quam ego dabo fiet in eo fons aque salientis. id est salire facietis in vitam eternam. taliter faciebat qui dicebat **Philippus. iij.** Nisi conuersario in celis est. **T**ertium est meritis exultatio. sicut enim super nubes semper est ferrenum. infra vero nubes turbulentia et impetus ventorum. sic in cordibus

sanctorum virorum semper est ferentia et locum ditas cordibus. in cordibus vero terrenorum semper turbulentia cogitationis et nullas iocunditates facit spiritus sanctus. **psalmus. ciiij.** Unum letificat cor hominis. **Proverbia. xl.** Secura mens fuge contumaciam. **S**ecundus calix est plenius absinthio. **I**ste calix est presentie in quo calice biberunt apostoli post christi passionem. bibit maria magdalena: biberunt omnes penitentes. si enim ille qui biberat in calice balsami diuine gratie perdidit ipsam gratiam accedat ad hunc calicem et bibat de absinthio amare presentie: et quanto fuerit amarior tanto erit virtuosior. **C**hrysostomus. Aspa medicina melius curat ubi morbus curabilis est quam lentus. **I**stud autem absinthium amare presentie dicitur coram propter spem celestis glorie. **Matheus. iij.** Agite presentiam appropinquabit ei regnum celorum. ecce promissum premium. **E**t dixit agite. non dicitur. quod est contra predicationes verbosorum qui dicunt et non faciunt. **N**ec dixit cogitate: sed agite. quod est contra illos qui habent multa bona proposita sed non complerunt per bona opera. nec dixit fugite: sed agite. quod est contra hypocritas et ostentatores qui fingunt se habere exterius: pellunt ouem. **Matheus. iij.** habent voluntatem lupinam. nec dixit agere in futuro sed agite in presenti quod est contra pernitatores: cum tamen dicat **Ecclesiastes. v.** Ne tardes peruenire ad diem et ne differas donec dies in diem et sequis superiorum auctoritas. **A**ppropinquabit enim regnum celorum magna liberalitas dei: quia regnum celorum nobis appropinquare facit. **Matheus. xij.** ipse regnum nobis tribuit. **Lucas. xij.** Nolite timere pusillus grex: quia populus presens vestro dare vobis regnum. **M**aria: quia ipse regnum intra nos est. **Lucas. xvij.** Regnum celorum intra vos est. **T**ertius calix est plenius sanguine. **I**ste est calix dominice passionis. in isto calice bibit ipse christus sicut ipse dicit **hinc.** potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum. **B**iberunt omnes martyres. **Apocalypsis. viij.** hi sunt qui venerunt ex magna tria et la. isto. suas in sanguine. **B**is autem alius sanguis habet istum. solus vero sanguis christi habet dealbare. et ideo habet nomen lactis. nec mirum: si enim lac est sanguis bis coctus. **s. in venis.** hi sunt qui venerunt ex magna tria et la. isto. suas in sanguine. **hinc.** solus vero sanguis christi habet dealbare et non tantum bis sed ter

fuit excoctus. s. igne amoris. Jo. ix. Asa
ioze hac dilectione nemo hz vt aia z sua
pdat qz p amicitia suis. Amoz. eiz ignis
ē supra illud Lu. xij. Ignē veni mittere in
terrā. ignē passionis. ps. Ignē me exami
nasti: sicut examinat argētū. Item ossa
mea sicut cremii aruerūt. Cremiū ē lar
dum in sartagine adustū z aridū d quo
ois pinguedo exiuit. Corp⁹ ergo christi
fuit cremiū: qz in sartagine crucis sic fu
it igne passionis adustū q totus sanguis
de eo exiuit. z in cruce sicut lignū aridū
remanit. Fuit etiā cocus igne doloris
Thien. i. O vos oēs qui trāsitis p viam:
attēdite z videte si est dolor. zē. E. Do
lor eiz xpi fuit magnus intēsiue. qz intē
sum dolorem in cruce sensit. z pp loci
neruositate: qz pedes z manus sunt
neruose. z pp totius corpis pōderosita
zē. Fuit et magnus oñsiue. illā eim ma
gnū fuisse dolorē ostendit xps qui in
cruce flevit vt habetur Heb. v. Oñēdit
sol qui lucem suam subtraxit: ostendit
terra que cōtremuit. Fuit etiam magn⁹
extēsiue. qz ab istanti sue conceptiōis
vsqz ad vltimā horā sue passionis se
extendit. mox enim vt cōceptus fuit su
am passiōem pēuēdit z semp in imagi
natione habuit. z ideo nūquam vnū
diē: nec vnā noctē i tota vita sua sine do
lore prāsiuit. ps. Defecit in dolo. vita
mea z aui mei in gēmi. C. Habet etiam
deus tres calices post hanc vitā: quoru
primus ē plenus vino mero. scōs vīno
mixto. tertio sece. De his trib⁹ calicib⁹
dī in ps. Calix in manu dñi viri meri q
tum ad primū. plen⁹ mixto. s. quātum
ad scōm. verūti sex eius nō ē exinanita
bi. oēs pctōies frē. q̄tū ad tertiu. Que
dam aie sunt q statim euolāt: qdā q ali
qua purgāda secū portāt. quedā que in
mortalī pctō decedūt. iste igit prim⁹ ca
lix dei ē plen⁹ mero. Et iste calix ē celū:
vbi est pura glā scōp. in hoc calice bi
bunt aie sanctorū que statim euolant. qz
glā merā accipiūt. talib⁹ dicit deus
illud Lant. v. Bibite amici mei z iebria
mini charissimi. sancti enim put sunt i
pñti vita sunt deo chari. put sunt i pa
trā cū aiab⁹ sunt dō amici. put dō erūt
cū corpibus erūt deo charissimi. S. Sā

cti etgo q sunt deo chari d hoc vīno me
ro quēdā gustū recipiūt dū sunt in hac
vita aliqūē gustū diuise dulcedis hauri
unt. put sunt amici bibūt. qz eoz aie ex
visiōe diuinitatis suas delectatōes accē
piūt. put vero erūt charissimi in coipe
z aia glorificati ebri erūt. ebrietas enim
nō causat ex vīno semel gustato. sed ex
frequēti actu bibēdi. tunc enim sc̄i bi
bēt qz delectatōes suam hauriēt ex cōtē
platoe diuinitatis. tūc rebibēt qz delecta
tione suā pēpiēt ex visiōe hūanitatis.
C. Scōs calix ē plen⁹ vīno mixto. z iste
calix ē purgatoriū. in isto purgatorio
seu calice bibūt aie q portāt secū crema
bilis z purgāda. hñt qdē glāz sz eā pē
piunt cū admixtiōe pcedētis pene. Ysa.
i. Vīnū tuū mixtū ē aqua. i. Corp⁹. iij. Ipse
salu⁹ erit. ecce vīnū purū. sic tñ quāsi p
ignē. ecce mixtū aq. Vel pōt dici q lo
cus purgatoriū dī calix vīni mixti: qz
ibi multiplex mixtio repetit. S. Est eiz
mixta pena cūz glā. securitas cū timore
sunt eiz de glā securi hñda: sz semp ti
ment ne nlmis differant a glā. Est ibi
cōsolatio cū desolatōe. hñt eniz cōsola
tione de tali securitate: de ageloꝝ visiō
ne. sz hñt desolatōes de pene acerbitate
z de demonū vicinitate. T. Tertio calix
plenus ē sece. z iste calix ē infern⁹: i quo
bibēt aie sinortali decedētes. H. In in
ferno qdē sūt feces oīuz elemētorum z
oīuz rex. post resurrectionē eiz purga
bunt oīa eleuēta. nā ab acre remouebit
ois turbulētia nubū. z tota turbulētia
tāquā sex p̄iecte in cloacā infernalē: z
remanebit aer clarissimus sic cristallus
sifr a terra remouebit ois spurritas z p
iecte tāquā sex in cloacā infernalē. z re
manebit terra fulgida sic aur⁹. Apocal.
xvi. Vidi celū nouū quo ad renouatio
nē aeris. z frā nouā quo ad renouatio
nē terre. sifr renouabit mare: qz tota tē
pefluositas a mari auferet z in infernū
p̄iecte. z remanebit mare trāquillum z
fulgidū sicut vitru. Apoc. xv. Vidi tā
quā mare vitreū. Sifr ab igne auferet
z diuīdes calorē a luce: z totus calor trā
sibit ad regiōē dānatoꝝ vt ampli⁹ cru
cient. z tota lux transibit in regiōz bea
toꝝ vt amplius iocūdent. ps. Vox dñi

intercidētis. i. diuidētis flāmā ignis. s. a luce. in inferno ē. erūt feces aliāz rerum. **S**ūt enīz sex que i hac vita appetunt ab hoībus que sūt feces suas. s. pulchritudo: sanitas: gaudiū: vita: lux: et diuitie. Sex aut pulchritudinis est seditas et turpitudine. sex sanitatis est infirmitas. sex gaudiū est dolor et tristitia. sex vite ē mors. sex lucis est tenebra. sex diuitiaz est paupertas iuxta hoīz opionē. Deus igit post resurrectionē leuabit vīnū de fece et torū vinum pur. s. pulchritudinē: sanitatē: gaudiū: vitā: lucē. et diuitias ponet in calice et cellario brōūz. feces aut. s. turpitudinē: infirmitatē: dolorē: mortē: tenebras: et paupertatē in cloacā proficiet infernalē. ysa. li. Bibi. sūt de manu dñi calices ire eius vsqz ad fundum: calices foporis bibisti et potasti vsqz ad feces.

Seria. v. scde hebdo. xl. Sermo pñ.
Homo qdaz erat diues et inducēbas purpure et bysso. Luc. xvi. Sc. cū dum beati Aug. Status hoīs triplex cōsiderat. s. iñ vita: in morte et post mortē. **Q**uātū ad hunc triplicē statū describit hic diues et pauper. Status enīz diuitijs in vita fuit in magnis diuitijs: quia erat diues. in magnis honoribus: qz inducēbas purpura et bysso. in magnis delirijs: qz epulabatur quotidie splendide. **N**ō autē reprehēdit ex eo qd diues erat: sed qz circa diuitias triplr peccabat. **P**rimo eas auare retinēdo: qz nihil pauperi dare volebat. Hoc est enīz pñū auari: vt oīa sibi bona regineat et nihil alteri tribuat. vñ in personā auari dī Ecclī. xi. Inueni requiē mihi et nunc manducauo de bonis meis solus. nō fuit talis alexāder qz nihil habere volebat qd suis militibz diuidere nō poterat. **U**n cū semel p quādam filiā pgeret et ipse cū exercitu suo fere siti deficeret: quidā p magno muncere cīphū aque sibi dedit: quē ille fundi mandauit. noluit enim solus bibere ex quo alijs nō potuit cōicare. **S**ecūdo eas vane expēdebat. i. vestibus curiosis et delicatis epulis. debemus qdē bona tpalia vtiliter expēdere: cū sint non no-

stra sed a deo ad dispēsandū nobis cōmissa ip̄s paupibus. qz enim nō sūt nostra ppria: patet i morte: qz nobiscū eas portare nō possumus. qñ enīz canis dux os hoīes sequit cuius sit ignorat. s. qñ hoīes abinuicē separant: tñc canis dñz suū sequit. sic quasi due persone sūt hō et mundus. et cuius sunt diuitie hoīs vel mūdī in vita non apparet sed in morte: diuitie remanent in mūdo: et hō nudus recedit de mūdo. Et ppter ea dī Job. i. **N**udus egressus suz dī vtero mris mee: nudus reuertar illuc. **T**ertio ip̄as diuitias nimis amādō. nūmīs enīz iste diues diuitias suas amabat et cor suūz in eis posuerat. p̄tra illud ps. Diuitie si affluat nolite cor apponeret merito non debemus cor apponere: qz amātes se i mergūt in interitūz: vt dī. i. Lūc. vi. Et ideo nos eas porius mergere debemus sicut fecit socrates thebanus: qz sicut refert Hiero. Collecto magno auri pōdere p̄iecit in mare dicēs: Abite male cupiditates in pfundūz ego vos mergam ne ipse mergar a vobis. **S**cōs status eius fuit in honoribus: qz i duebas purpure et bysso ad ostētationē et vanā gloriā. **H**ō quidē per p̄ctm fuit vulneratus: excecatus et in furto deprehēsus. et iō qñ deus vestes sibi dedit tanqz vultnerato ligaturā adhibuit. tanqz excecato: velamē apposuit: et tanqz furi caute. rñ ip̄e sit. tale igit est de pulchritudine vestīz gloriari quale ēēt si alijs vulneratus gloriaret de eo qd hz ligaturā fercā vel excecatus de eo qd hz velamē deauratū. vel fur de eo qd hz pulchrū cauteriū. vñ qz gloriat in veste sillis est furi qui de cauterio gloriat. **T**ertio fuit in delitijs: qz epulabatur quotidie splendide. faciebat enīz quīta lauta. vñ dī epulabatur. nā epule ab epulētia sūt dicte. et talia ducunt hoīes ad fopīa. **P**rouer. xxi. Qui diligit epulas in egestate erit. **C**onuiuiā p̄tinua. vñ dī quotidie: et talia dūcunt ad intēperatias. **P**rouer. xxiij. Nō licet in quīijs potatorz cē. **C**onuiuiā delicata. **U**n dī splēdide: et talia ducunt ad luxuriā. **B**reg. Pene semp: epulas comitāt voluptas. Status aut mendici erat ecōuersio. ille enīz fuit in diuitiaz yber.

tate: iste in extrema paupertate. ille pur-
pura et bysso indutus: iste ulceribus cir-
cūdatus. ille abundabat delictis: iste indi-
gebat mīcis. **B** Ille pauper secundū
Greg. tria magna icōmoda patiebat. s.
paupertatē: infirmitatē et grauē tentatio-
nē. Adagnas enīz tētationes patiebat
cū videret se nō habere panē neqz salu-
tem. et diuītē salutē et tantā voluptatē: et
tū quodlibet istoz sibi ad penā sufficie-
bat. s. aut paupertas sine infirmitate. aut
infirmitas sine paupertate. aut tētatio si-
ne vtroqz. sed deus ad pbatōnē hec si-
bi viderat qdē lazarus autē desimar-
garita dei et stella dei. **E** Uigil pba-
ret: positū est illud autē in camīno pau-
pertatis et nō potuit corrūpi. posita est
ista margarita in sterquilino vlceroso in-
firmitatis et nō potuit infici. Posita est
ista stella in nebula tētationis et nō po-
tuit obfcurari: sed modo extractū est au-
rum de camīno et positū est in celesti the-
sauro. Leuata est margarita de sterqui-
nio et posita in regali ornamēto. purga-
ta est stella ab omni nebula tētationū et
refulget nobis p exēplū. **¶** **S**ecun-
do describit statū istoz in morte: quia
vterqz mortuus: qz vterqz de mundo ra-
ptus: sed differēter. nā diues mortuus ē
morte culpe: qua sepat aīa a deo. post-
modū mortuus ē morte nature: qua se-
parat aīa a corpe suo: tādē morte gehē-
ne qua sepat aīa a dei vīsiōe et beatorūz
pfortio. Lazarus mortu⁹ est vnica mor-
te. s. morte nature. vterqz ē fuit de mun-
do raptus s. differēter: qz lazarus in si-
nū abrahe ab angelis fuit deportatus.
Ista portatio facta ē ppter custodiā. ps.
Angelis suis deus mādauit de te vt cu-
sto. et c. ppter reuerētiā sicut epī in mani-
bus portant qm̄ intronizant. ppter leti-
tiā. Chy. Sufficiebat ad portandū vn⁹
angelus pauperē: sed ppter ea plures
veniūt vt chorū letū faciāt. Bīues autēz
tāqz parochianus diaboli ad cimiteriū
isernale fuit deduct⁹. talī sepultura se-
peliunt vsurarij et ipī. de qua sepul-
tura dī Isere. xxi. Sepultura asini sepel-
tur putrefactus et piectus extra portas
hierles. Sepultura asini talis ē: qz pelle
excouat. et ipsa pellis a suo dño possi-

detur. carnes vero eius a canibus lace-
rant. ossa autē pluuijs et gradinib⁹ expo-
nunt. sic ē qm̄ aliqs diues mort⁹ paren-
tes sui cū oībus suis expoliant. vermes
carnes eius lacerāt: gradines inferna-
les aīaz eius cruciāt. que qdē aīa natu-
rā ossis h. i. qz psumi non poterit. Ecē. x.
Lō mort⁹ hō hereditabit serpētes. s. in-
fernales quo ad aīaz. et bestias. i. paren-
tes vastates terrā. i. substantiā. bestia eim̄
qm̄ vastia dī et vermes. s. corodētes car-
nē p. p. x. **¶** Tercio describit stat⁹ istoz
Post mortē: qz paup in sinu abrahe rege-
scit. et dī sinus abrahe loc⁹ supior iserni
hīs aliqūa lucē: qui dī sinus ppter trā-
qilitatē. sicut funz maris dicim⁹ aliqūē
locū a vētis quietū. Bīues vero fuit i tor-
mētis diuersis: sicut fuerat in diuersis
peccatis. Nā sicut dī Sap. xi. Per que
peccat qz per hec torquet. **¶** Peccaue-
rat qdē iste bīues in diuitiaz vbertate.
ideo puni⁹ in extrema paupertate. nā nō
petebat balsamū neqz siculam aque: nec
manū plenā aqua: sed tū minimū digi-
tū in aqua intingit: tū non potuit obti-
nere. qz sicut dī Jac. ij. Iudiciū sine mi-
serico: dia fiet et q non fecerit misericor-
diā. Vocat autēz extremū digiti Lazari
modicū suffragiū meriti sui. et vocabat
guttā aque modicū qd refrigerat mī-
sericordie. **¶** Scō peccauerat in vestitū
varietate. ideo puni⁹ peccauerat in vesti-
te. Habuerat enī duo mutatoria vesti-
um scz purpurā et byssum. et ideo mō h. z
duo mutatoria penarū de qbus dī Job
xxij. Ad calorē nimis trāseat ab aquis
niuiū. q enīz induebat purpura que h. z
colorē igneū modo induit veste ignea. et
q induebat bysso que h. z colorē niuium
seu candidū: mō induit vestimēto nūis.
qm̄ igitur diues est in igne ardetissimoz:
tunc indutus est purpura. qm̄ est in nīue
frigidissimoz: tūc indutus est bysso cadē-
da. **¶** Tercio peccauerat perō gula. iō
puni⁹ adustioē lingue. nō ē autē dicēdū
qz diues iste habuit linguā corpale: sed
dī cruciari in lingua. i. in aīa q pro pctō
lingue torqbat. **B** Tripliciter enīz pec-
cauerat lingua. **¶** Prio pauper ē irriden-
do. **¶** Scō nimis voluptuose edendo.
¶ Tercio iter putias detractōes ipsam

laxādo. Petr^o rauē. Lingua magis ar
det q̄ paupi insultauit: nunc degustat
cruciatu. q̄ preciosos cibos ⁊ odorata
pocula degustauit. T^{er}tio peccauit
rat in lingua iter cōtinua ad detractio
nes spām laxādo. Christ. Qui in cōtinua
do magis in loquacitate peccauerat: in
lingua atroci^{us} ardebat. Multū sunt et
q̄ p̄ isto triplicē peccato lingue puniē
⁊ qui de paupibus derisionē faciūt: ⁊
laute ⁊ voluptuosos comedūt: ⁊ bonis
detrahere non desistunt.

Eadē feria. v. scēde hebde. Sermo se
cundus.

32

Mortuus ē aut ⁊ diues.
⁊ sepultus ē i
iferno. Postq̄ dñs d̄scripsit
diuitis vitā subiūxit eius pe
nam: vt oēs cōsiderātes penā: nō imitē
vitā. Pena aut̄ hñius diuitis auget
ex multis. C^o p̄mo ex rōne loci in quo po
situs fuit: q̄ sepultus ē in inferno. Ibi
eiz sepulturā hñt sup̄bi: luxuriosi: ⁊ aua
ri. De sepulturis eiz talis d̄r Exe. xxxij.
Ibi assur ⁊ oīs multitudo eius i circui
tu illius sepulchra eoz. Ibi mofoch ⁊
oīs multitudo ei^{us} in circui tu ei^{us}: sepul
chra illius. qui descēderūt ad infernū
cū armis suis. Ibi elā ⁊ oīs multitudo
eius p̄ gyrū sepulchri fuit. qui descēderūt
ad terrā vltimam. B^o Ponunt aut̄ hic
tres demones principales. s. assur. mo
foch. ⁊ elā. i. māmona: a. smodēus: ⁊ lu
cifer. Assur it̄rpretatur diues: ⁊ significat
māmonā: q̄ ē demō sup̄ auaros. Iste h̄z
sepulchrū altissimū in inferno: ⁊ circui
tu ei^{us} sunt sepulchra oīuz auaroz. Mo
foch it̄rpretat̄ captiua: ⁊ significat a
smodēū. i. demonem q̄ ē sup̄ luxuriosos
quos ip̄e capit ⁊ illaq̄at. Ipe eiz in infer
no sepulchrū maximū habz ⁊ i circui tu
ei^{us} sūt sepulchra oīuz luxuriosoz. Elā
it̄rpretat̄ sup̄ lumare. ⁊ significat lucife
rū q̄ ē sup̄ sup̄bos q̄ volūt alijs eminare.
Iste h̄z in inferno sepulchrū altissimū: ⁊
i circui tu ei^{us} sunt sepulchra oīum sup
boz. Et q̄ diues fuit auarus luxurio
sus ⁊ sup̄bus: iō merito i inferno h̄z hec
tria sepulchra. Nā tristat ⁊ p̄lorat cum
auaris. feter ⁊ luget cū luxuriosis. de
sperat ⁊ v̄olet cū sup̄bis. C^o Scōo auget

ei^{us} p̄a rōe b̄te v̄isōis quā p̄didit. q̄d no
tat cū dicit: Vidit abrahā ⁊ lazār in fi
miciis. Plus eiz aia: eius cruciabat ex
eo q̄ amiserat v̄isōē b̄tōz q̄ ex eo q̄ su
stinebat supplicia tormētoz. Christ. sup
illō. Inter nos ⁊ vos chaos firmatū ē.
dicit sic: Vidē possumus trasire nō pos
sumus. ⁊ nos videmus q̄d fugimus: ⁊
vos videtis q̄d p̄didistis: ⁊ nra gaudia
accumulat v̄ra tormenta: ⁊ v̄ra tormēta
accumulat nra gaudia. Sicut aut̄ dicit
Breg. Usq̄ ad iudiciū bōi malos ⁊ ma
li bouos vidēt. Postmodū aut̄ mali nō
videbūt bonos. Bōi at̄ semp videbūt
malos vt sic semp eoz gaudia crescant:
q̄ mala cōspiciūt q̄ misericorditer eua
serūt. C^o Ex illa v̄isōe q̄q̄ colligunt.
Vnū ē q̄d post hāc vitā boni cognoscēt
bonos: q̄ abrahā cognouit lazār ⁊ la
zarū cognouit abrahā. Scōm ē q̄ mali
cognoscēt malos: q̄ diues sciēs q̄ fra
tres suos cognoscēt si in infernū descen
derēt ⁊ ex hoc pena eius augetē nolē
bat q̄ illuc venirēt. Tertiū ē q̄ boni co
gnoscēt malos: q̄ abrahā ⁊ lazār v̄iui
tē cognouerūt. Quartū ē q̄ mali co
gnoscēt bonos: q̄ diues cognouit abra
hā ⁊ lazār. Quitū ē q̄ post hāc vitā
nō solū cognoscem^{us} illos quos i hac vi
ta vidim^{us}: s̄z et̄ quos nūquā vidim^{us}.
Nā diues cognouit lazārū quē i hac vi
ta viderat. Abrahā cognouit lazār ⁊ di
uitem quos nūquā i hac vitā viderat.
T^{er}tio auget pena eius rōne doloris
sensibilis quē incurrit. iō d̄r. Eleuās aut̄
di. oculos suos cū eēt in tormētis. B̄i at̄
tormētū quasi torquēs mētē. B^o Torq̄
bat aut̄ de gl̄ia lazari quā v̄idebat. d̄ sua
pena sensibilis quā incurrerat. ⁊ des̄pos
sibilitate remediū pro quo des̄pabat. ps.
Peccator: videbit. g. gl̄iaz sanctorū ⁊ tra
sces: d̄ctib^{us} suis fremet ⁊ ta. pp cruciatū
quē sentit. d̄sideriū peccatoz p̄bit: q̄ v̄l
tra sp̄z nō h̄bit. Propt̄ ista tormēta se
pultus fuisse d̄r i inferno. scōz glo. in p̄
funditate pene. Est eiz ifern^{us} q̄si qdam
puteus hñs sup̄ficiē i qua sunt p̄ctōres
maiores. hñs profundū in quo sunt p̄c
catores maximī. ps. Non me demergat
tempestas aq̄: quo ad illos q̄ sunt i me
dio. neq̄ absorbeat me p̄ fundū: quo

ad illos qui sunt in fundo. neq; vrgeat super me puteus os suū: quō ad illos q sunt in superficie. et lz sint i superficie tñ nū quā in de exiibuit: quia puteus vrget et claudit os suum. Quarto auget eius pena ex rōne remediū qd habere non potuit. Petierat quidē vt ad se lazarus mitteretur: et cū extremo digito i aqua madefacta lingua eius rescriberetur. Sed ad primū respondit abraham q venire non poterat dicens: Int nos et vos chaos magnum firmatū ē. Scdm btñ Amb. illud chaos meritorū significat dñam. Unde ait: Inter dñi. et pau. cha. mag. fir. ē. q post mortem imitari merita non possunt. Scdm theophilū chaos magnū significat distantiam sanctorum et peccatorū. Nā sicut effect⁹ eorū fuerunt varij: sic mansiones eorū nō modicum differunt. Vel illud chaos pōt esse distātia inter lucem et tenebras: qñ boni sunt in luce: et mali in tenebris. ij. Cor. vi. Que societas lucis ad tenebras. Ad scdm respondit dicens: Sili recor dare q rece. bo. in vi. tu. Ac si dicat: Lū bene tibi erat nolūisti lazaro dare micā et iō nō recipies guttā ab eo. Nille aut sunt et āplius q diues petijt vnā guttā et adhuc hēre non potuit nec in ppetuū hēbit. Nō eis ē a liquid ita miser q alt. quid recuperare non vossit: aut precio: aut mutuo: aut mendicādo aut laborādo. Sed dānati nullū resurgētū nullū bonum recuperare poterūt nec precio: quia precium glorie sunt ipa bona opa que ibi fieri nō pñt. Joā. ix. Venit nox qñ nemo pōt opari. Nec mutuo: q sancti de suis meritis nihil eis mutuabunt. Vñ cū fatue virgines a pūdētibus oleum peterēt: rñderūt eis. Ne forte non sufficiat nobis et vobis. Mat. xxv. Nec medicādo: q nullas poterūt inuenire elemosynas. Prover. xl. Ppter frigus piger arare noluit: mendicabit estate et non dabitur ei. Nec operando: q habebunt manus ligatas et iō non poterunt operari. Mat. xxij. Ligatis manib⁹ et c. Quinto auget eius pena ex rōe frūz suorum quos in inferno expectabat. Jō dicebat: Rogo ergo te p vt mittas lazaram in domo pñs mei. Et Jsa aut pe-

titio fuit ex pte iniqua: ex pte fatua: et ex pte pūda. C. Iniqua fuit q lazaru quē viderat miserū iterū volebat ad miseriam destinare. Fletit dñs sup lazaru quē suscitauit ex eo q ipm sicut dicit Hiero. ad huius mūdī miserāltē reuocabat. P Scdo ista petitio fuit fatua: ex eo q plus mortuis q scripturis credēdū ē putabat. S. Ad aut sit fatuū asserē dicit Chyso. triplici rōe. Prio q: lazarus resurrexit et multi cū ipō surrexerunt. et tñ iudei credere noluerūt: imo ipm lazaru occidere voluerūt. P Scdo q: scripture sunt a deo: q: qd dicit scripture dicit deus. Jō magis credēdū ē scripture q altcui hominī viuū vel mortuo. P Tertio q: si ēēt cōsuetudo q mortui resurgerēt et hoies eis crederent: diaboli aliquos fantastice resuscitare possz qui multa falsa dicerent. P Tertio ista petitio fuit pūda. Sciebat enim q ex dānatiōe fratru crederet eius suppliciu et iō pūde faciebat si hoc impediebat. Rogabat aut vt ad frēs suos lazaru mitteret: q sciebat eos ēē adhuc in mūdo. ex eo q non videbat eos in sinu abrahe cū lazaro: nec fecit in inferno. Pter at istum modum sciendū Augu. in libro de cura p mortuis agēda. ponit alios tres modos qbus mortui ea que in mūdo sunt scire possunt. P Primo alijs animabus que de mūdo veniūt ea referentibus. Sic forte abrahā scinī statū lazari et diuitis ipō lazaro indicāte. P Scdo scire pñt ab angel qui pñtes sunt oib⁹ que agunt. P Tertio pñt scire nō solū pñtentia: s; et pñterita et futura spū di reuelāte. C. Seria sexta scde hebde quadragesime. Sermo primus.

Homo qdā erat pñfami-
lias q plantauit
vineā et c. Mat. xxi. Expo-
nēdo istud euāgeliū hñst si-
cut exponit glose. C. Dicēdū ē q iste pñ-
familias ē dñs sabaoth q plantauit vineā
i. plebē iudatā. De q dicit ysa. v. Vinea dñi
exercitūū dom⁹ israel est. Jsa vineā trā-
stulit dñs de egypto: et in terrā pmissio-
nis plātauit. ps. Vinea de egypto tran-
stulisti elecisti gētes et plan. ea. P Sepe
ea circūdedit: q custodiā āgeloz ea mu-

uit. Sed ppter eorum obstinatā malitiam ipsa custodia angelica eos deferuit. Juxta illud dicitur. li. Curauimus babilonem et nō est curata: derelinquamus eā. Et vocat ipas plebē iudaicā babiloniam ppter cōfusionē earum. Ubi dicit glo. quēdā q̄ audire sunt voces angelorū in aere dicentium. Transeamus ab hīs sedibus. Et Torcular in ea fodit q̄si legē sibi dedit: quē multis pcepit eos torquebat. Turrē edificauit q̄n tēplum erexit. Et Locauit eā agricolis. Isti agricolae sunt oparij vinee. De quibus dicit Mat. xx. de illō patrefamilias qui oparios in vineā suā cōduxit. Post multū tps misit seruos. i. pphas ad recipiendū fructū bonorū opē. Sed agricolae alios secauerūt vt ysā. alios excerebiauerunt: vt Eze. alii occiderūt: vt dicitur. alii lapidauerūt: vt zachā. Tandē misit filii suū et illi extra vineā eiecerunt: q̄ extra ciuitatē ipm crucifixerūt et occiderunt. Postea xps interrogauit eos dicens: Eū igitur dñs vinee uenerit quid faciet agricolis suis. Inter eos erāt quidā simplices et boni qui dixerūt. Da los male pdet et. Erāt etiā quidā sapiētes: qui istā pabolā intellexerūt: q̄. s. deberent xpm occidē. Propter qd dñs uolebat vineā suā gentibus locari. Et iō rēpōderūt vt habet Luc. xx. Absit q̄. s. xpm occidat: uel vineā p̄lant. q̄ at hoc facturi erāt oñdī dñs p pphām. Lapidem quē reprobauerūt edificātes: hīc factus ē in caput anguli. Ad istam lapidis iste fuit lapis quidā patus p edificatio nē tēpl. qui tñ nūquā cōgrue locari poterat: sed cōsumatio ope positus ē. summus in angulo ita ogrue q̄ oēs miraretur. Iste lapis ē xps qui fuit a iudeis reprobatus: sed a deo in caput anguli positis. q̄ a deo caput ecclesie ē constitutus. et iō inquit. tolletur a uobis regnū dei. i. ipe christus qui dicit de seipso Luc. cc. xvij. Regnū dei intra uos est et dabitur gentibus. i. illis qui recipient fidem eius. Uel regnū dī. i. sacra scriptura et cognitio vniū dei. Uel regnū dei ad istam. i. regnū celorū qd a iudeis est ablatum. et gentibus traditū est. Matth. viij. Venient ab oriēte et occidente et re-

cumbent cū abrahā: isaac: et iacob in regno celorū. Filij autē regnificient in tenebras. Postea subdit. Qui ceciderit sup lapidem istum cōfringet sup quem uero ceciderit cōteret eum scdm glo. Ille qui credit et tamen peccat cadit sup lapidem et non cōteritur s; cōfringitur quia ad penitentiā reseruatū: s; quādo quis ē in iudiciis sicut erat iudei: lapis super eū cadit et cōterit: q̄ nūquā pōt ad penitentiā resurgere quādo non habuerit fidem. Uel tunc aliquis sup lapidem cadit: q̄si quis peccat quādo est in presenti uita. s; tñ nō cōterit q̄ resurgē pōt. Scdm autē Lhuiso. Illud qd cadit fortiter cadit pp duas cās: aut pp pondus suū: aut ppter altitudinē nūtiām. Et Sic quidā grauitē cadūt: aut quia graue peccatū cōmittūt: aut q̄ sunt in magnitū dīne statū: et tñ quia gdhuc ī uita pñti sunt. I. sup lapidē cadāt resurgere tñ pñti: sed in iudicio post hanc uitam lapis diuine snie sup eos cadet. et tūc nūquam resurgēt. qm mali in coru pñonibus deteriores sūt. Iō pharisei et principes sacerdotū dignati uoluerūt ipm tenere: s; timore populi q̄ sicut pphetā eum habebāt nō fuerūt ausi. Et Asyrtice autē vinea ista ē ecclesia in qua tot sunt palmites quot dñe hominū. Sūt autē quidā palmites qui uiti adherēt s; nō fructificant. Isti sunt qui habent fidē s; nō opa. de quibus dī Joā. xv. Quē p salmī ē in me nō ferēt fructum tollēt eū. s. a cōsortio beatorū. Alij palmites sunt qui nec uiti adherēt: q̄ sunt precisi. nec fructificant. isti sunt heretici qui a xpo sunt per fidē precisi: et iō nullum bonū facē pñti: sicut dī Heb. xi. Sine fidē impossibīle ē placere deo. d talibus dī Jo. xv. Si quis in me nō manserit mittet foras sicut palmes. et colligent eū et in ignē mittēt et ardet. alij palmites sunt qui uiti adherēt et fructū faciunt. de quibus ibidē dī: Qui manet in me et ego in eo hīc fert fructū. Et Sepes quaz circa istā vineā. s. ecclesie deus posuit. signat custodiam angelorū: quia deus ecclesiam ipam muniuit. ipi enī angeli dei sunt milites dei ecclesie ipaz custodietes. De quibus dī Job. xxv. Num

quid ē numerus militū eius. Sicut autē videmus q̄ i curia terrestris regis sūt quidā milites qui semper regē associāt ⁊ corā illo decātant. Alij qui hostes expugnant. Alij qui castra ⁊ ciuitates regni custodiūt. sic in curia regis celestis sunt quidā angeli qui ip̄m associant regē ⁊ ad eius honore decātant: sicut cherubin ⁊ seraphin. ysa. vi. Clamabāt alter ad alterū. sanctus sc̄tus sc̄tus dñs deus sabaoth deus exercitū. Job. xxx. viij. Cū me laudarent astra matutina ⁊ subleuāt oēs filij dei. Alij sunt qui contra hostes dei. i. demones preliant. sicut sunt v̄tutes ⁊ potestates. Apoē. xx. Factum est preliū magnum in celo mīchaēl ⁊ angeli eius p̄eli. cum dracone. Et alij sunt qui custodiūt puīcias: sic p̄cipatus. alij sunt qui custodiūt ciuitates ⁊ loca sp̄alia sicut archangeli. alij personas singulares sicut angeli. ysa. lxij. Sup̄ muros tuos hierlū constituit custōdes tota die ⁊ nocte non tacebūt. B Torcular qđ fodit: signat crucē in qua christus manibus iudeorū sic fuit calcatus ⁊ cōpressus qđ totus sanguis dñi eius corpore exiuit. Chylus enī ē vna nata de ita vīte virginea que dīc Ecē. xxiiij. Ego quasi vītis fructificauī suauitā. odo. Ista vīta fuit alba in natūta: tēq; xp̄s sine omni peccato fuit cōceptus ⁊ natus. in cruce autem facta est rubea ppter sanguis asperionē. vnde angeli admirātes dixerūt: quare rubrū est indumentū tuum: ⁊ vestimenta tua sicut calcantium in torculari. ysa. lxij. Post mortem autē ista vīta remāsit nigra. Apoē. vi. Sol factus est niger quā si facies cilicinus. E C Tūris iūius vinee est ip̄a fides: de qua ecclesia se defendit aduersus hostes. ip̄i enim fideles impugnant nunc per p̄p̄amō per aduersa. S Per p̄p̄era impugnat caro: mūdus ⁊ diabolus. nam caro nīstī trahē ad delectabilia. mūdus ad terrenas diuitias. diabolus ad sublimes honores: sed istis resistit fides: qđ cōtra delectabilia assumit carnis aspitatē. contra diuitias volūtariā paup̄tatē. cōtra honores hūilitatē. Heb. xi. Sī de moyses gradus facit. negauit se cē filiū filie pharaonis. ecce quō per fidē cōtempnit honores magis eligens affligi cū populo dei qđ tp̄alis p̄cti habere. locū dītarē. ecce per fidē vicit carnis molestias ⁊ asperitatē. maiores diuitias existimans thesauro egyptiorū impropriū xp̄i. ecce qđ p̄ fidem despectit diuitias. de hac etiā turri fidei: fides se defendunt contra aduersa siue sint aduersa imissa a deo: siue a diabolo: siue a mūdo. Mat. vij. Omnis qui audit verba mea ⁊ facit ea assimilabit viro sapiētī qui edificauit domum suā sup̄a petram. ⁊ descendit pluuia: ⁊ venerunt flumina ⁊ flauerūt ventī ⁊ irruerūt in domū illā: ⁊ non cecidit fundata enim erat sup̄a petra. istō fundamentum p̄ciosius ē fides xp̄i. A. Cor. xij. Fundamentum enī aliud nemo pōt ponē p̄ter id qđ positū ē qđ ē xp̄s iesus. qui enim sic ē in xp̄o fundatus non timet pluuia. i. aduersitatē de celo descendētē. nec timet flumina. i. p̄secutiones a terrenis tyrānis irruētē: nec timet vētū. i. rētatōnē a demonibus. q̄ sunt i aerē venientem.

raons. ecce quō per fidē cōtempnit honores magis eligens affligi cū populo dei qđ tp̄alis p̄cti habere. locū dītarē. ecce per fidē vicit carnis molestias ⁊ asperitatē. maiores diuitias existimans thesauro egyptiorū impropriū xp̄i. ecce qđ p̄ fidem despectit diuitias. de hac etiā turri fidei: fides se defendunt contra aduersa siue sint aduersa imissa a deo: siue a diabolo: siue a mūdo. Mat. vij. Omnis qui audit verba mea ⁊ facit ea assimilabit viro sapiētī qui edificauit domum suā sup̄a petram. ⁊ descendit pluuia: ⁊ venerunt flumina ⁊ flauerūt ventī ⁊ irruerūt in domū illā: ⁊ non cecidit fundata enim erat sup̄a petra. istō fundamentum p̄ciosius ē fides xp̄i. A. Cor. xij. Fundamentum enī aliud nemo pōt ponē p̄ter id qđ positū ē qđ ē xp̄s iesus. qui enim sic ē in xp̄o fundatus non timet pluuia. i. aduersitatē de celo descendētē. nec timet flumina. i. p̄secutiones a terrenis tyrānis irruētē: nec timet vētū. i. rētatōnē a demonibus. q̄ sunt i aerē venientem.

Eadē seria. vi. scēde hebē quadragesime. Sermo scds.

Homo erat p̄familias qđ plātuit vineā i. qualibet atam fidelē quas p̄familias. i. deus in corpore plātuit ⁊ ip̄am āgelice cure depurauit ⁊ quā sepe munīuit qđ p̄plari ⁊ fodi ⁊ suo tpe vindemiarī. A C Circa istā igit vineā septē p̄ ordinē videnda sunt. C P̄io q̄re dē p̄familias dī. ad qđ dicendū ē: tres familias possidē dī seu cognoscit. P̄ Una ē in hoc mūdo. q̄gregatio oīum electorū. P̄ Alia ē i purgatorio. C Tertia ē in celo. Illi autē qui sunt i inferno non sunt de familia dei s̄ de familia diaboli. illō rep̄ntat sacerdos qđ de corpore xp̄i facit tres p̄tes. ad iūndū qđ corp⁹ xp̄i mīsticū in tres p̄tes ē diuisum. B Illa enim p̄s quā sacerdos in calicē abscōdit ⁊ in vino cōsecrato infundit signat illā p̄tē qđ ē in celo: qđ ab oībus penalitātib⁹ abscōdit ⁊ tōtē te diuine volūtatis potat ⁊ inebriatur. Alia autē due p̄tes signat illā que ē i mūdo ⁊ illā qđ ē in purgatorio: qđ illi adhuc

diuino amore fruunt. **C** Secūdo vidēdū est q̄re aīa vinea dicat. ad q̄d dicēdū est q̄ scdm̄ Lxx. sup̄ d̄at. Sicut d̄ vinea nascunt gēme: et ex gēmis flores: et d̄ flo- ribus vīe: et de vīis vinum elicit. sic de aīa viri iusti nascunt bone cogitatōes tanq̄ gēme. sicut enīz gēme sunt p̄nci- piū oīum fructuū: sic cogitatōes bone sūt p̄ncipia bonorū op̄er. priusq̄ eīm hō aliquid boni faciat illud cogitatōe p̄tra- ctat. et nō illō p̄ncipiū hēre nō possum⁹ a nobis sed a deo. ij. Cor. ij. Nō q̄ iusti cētes simus cogitare aliquid boni a no- bis: et ex nobis. et sicut ex gēmis nascunt flores: sic de bonis cogitatōib⁹ bone vo- lūtates que sic sūt ap̄d dñz suaues quē- admodū odoriferi flores. et sicut ex flo- ribus nascunt vīe: sic de bonis volūtati- bus nascunt bone op̄atōes. Eccl. xliij. Flores mei fruct⁹ bonorū et honestatis. Ista aut̄ duo. s. bonas cogitatōes et bo- na opa a nobis sūt hēre non possumus sed a deo. Phil. ij. Deus ē q̄ operat⁹ in o- bis velle et p̄ficere p̄ sua voluntate. Si- cut aut̄ de vīis vinū elicit: sic ex bonis op̄ibus ē in p̄nti magnū gaudiū gene- rat. M̄ sup̄ illud ps. In custodiēdis il- lis retribuit multa. dicit Glo. non tñ pro eis in futuro reddet p̄m̄is: sed ē in eorū custodiā magnus est gaudiū. **C** Tercio vidēdū ē q̄re deus istā vineā idēst aīaz in corpore humano plātauit. Ad hoc dicēdū q̄ fecit p̄pter tres cās. **C** Prima est vt opa sua deus p̄ficeret. se- cit q̄d creaturā pure sp̄ritualem: sicut angelū. pure corpale: sicut lapidē vel li- gnū. et iō ne in dei ope vniuerso remane- ret aliquid icōplet⁹ oportuit q̄ deus fa- ceret tērtiā creaturā. s. corpale et sp̄iale. et iō ip̄az aīam corp̄ adiunxit. **C** Secūda cā ē vt aīa in corpore et p̄ corp⁹ multa me- rita acquereret. Queda enim sūt in q̄bus aīa sine corpore pōt mereri. sicut in diligē- do deū: et in cognoscēdo deū: et in cō- memorādo deū: et in meditādo de deo. imo sepe aīa in talib⁹ a corpore impedit. Sap. ix. Corp⁹ q̄d corumpit aggrauat aīam et deprimit terrena ībabitatio sen- sum multa cogitat. Alia quedā sūt in q̄bus aīa non pōt mereri nisi in corpore et per corpus: sicut in ieiunādo: et p̄gri-

nationes faciēdo: et martyriū sustinen- do. **C** Tercia cā est vt maiore gloriā p̄ci- peret. si enim aīa fuisset a corpore sepa- rata: fuisset gloriificata tñ in p̄tēplatio- ne diuinitatis: nunc aut̄ hō gloriificat⁹ in aīa in p̄tēplatiōe diuinitatis: et in corpore in vīsiōe humanitatis. **B** Quarto vi- dēdū est que sit sepes huius vinee. ad q̄d dicēdū q̄ sepes hui⁹ vinee est custo- dia angelorū. quolibet enim aīa hz vnūz angelū ad sui custodiā deputatū. et hoc in q̄ntuplici statu suo. s. dum est in vte- ro ne suffocet a diabolō: dū ē egress⁹ ab vtero ne a p̄mo baptisino īpediat⁹: dū ē viuēs in mundo ne ad p̄ctā p̄trahat. dū est in morte ne de fide tēnēt. vel a p̄fēs- sione īpediat⁹: dum recedit post mortē ne diaboli laqueis capiat⁹. Iste sunt q̄i- que vīe q̄s aīa facit in q̄bus angeli eam custodiūt. ps. Angelis suis deus mada. De te vt cust. et. **C** Quinto vidēdū est q̄liter ista vinea sit putāda. Ad q̄d dicē- dum q̄ sicut dicit Ambrosius: Vineā p̄cisa fructificat: semiputata fronde- scit: neglecta luxuriat. Vineā igit̄ ani- me nostre ab omnibus vicijs recisa fru- ctificat bona opera. Ioan. xv. Omnem qui fert fructū purgabit eū vt fructum plus afferat. Vineā semiputata. i. aīa negligēt et semiplene purgata fron- descit: q̄ talis hz multa folia verborū et paucos fructus op̄erū: et iō tales a deo sunt maledicti. Sicut patet in ficulnea q̄ habebat tñ folia: cui dñs maledixit h̄. Mat. xi. et d̄at. xxi. Vineā ergo ne- glecta. i. aīa nullis virtijs purgata ī pal- mites luxuriat. et iō nō p̄fert vīas dul- ces. i. opa deo grata: s. labiascas. i. opa deo odioſa. Ysa. v. Expectaui vīas vt fa- ceret vīas et fecit labiascas. In talē vi- neā sepe ascēdunt vepes cōcupiscētie carnalis. Ysa. v. Non putabis et nō so- dietur et ascēdent super eā vepes et sp̄i- ne. **E** Sexto vidēdū est qualiter ista vinea sit fodiēda. Et dicēdū q̄ isti us vinee quattuor sūt foflores. s. pudor: dolor: timor: et amor. **C** Primus pudor quidē habet terrā durā et cordis molli- ficare. Debet enim p̄ctō: erubescere de seipso. Ro. vi. Quē ergo fructū habuit: tunc in illis in q̄bus nunc erubescit.

tis: Talis autem pudor cor dñi emollit. Un dicebat Job. xxiij. Deus emolluit cor meū et os potens turbauit me. C. Secundus fossor est dolor: q cor molliū scilicet dñi vomere cōtritionis. Iohel. ij. Scindite corda vestra et nō vestimenta vestra. C. Tertius fossor est timor: qui oēs lapides. i. peccata oīa que in corde scisso inuenit habet extra p̄icere. Eccl. i. Timor dñi expellit peccatū. C. Quartus fossor est amor dei: q oēs palmites infructuosos ad radicem vitis subortos. i. omnes amores mūdānos h̄z euellere et eradica re. Aug. Quid biberit de flumīe paradisi cuius gutta maior est oceano restat et in eo sitis mūdi penit̄ exticta sit. C. Quintus vidēdum est de vindemiatōe istius vinee. Ad qd dicendūm q ista vinea vindemiat in morte: et in iudicio qñ. s. deo de oībus opibus nrlis rōnez redde mus. Sed multi crūt q nō dabunt deo viuas dulces. i. opa deo suauia: s̄ viuas felleas. i. peccata venenata. Beut. xxi. Una cor viua fellis: et bo. ama. De talibus dicitur. xliij. Cōfusi sunt agricolae operuerūt capita sua. S. Hodie qdem sunt tres mali vindemiatōres q vineas istā vindemiat. s. auaritia: luxuria: et superbia. De quib⁹ dicitur in ps. Vindemiant eā oēs qui p̄tergrediunt viā. exterminant eā aper de silua. singularis ferus depastus est eā. Ambulātes per viā sūt auari q non cessant discurre. Asper de silua est porcus siluestris: et significat luxuriosum qui efficit porcinus et imūdus. Singularis ferus est superbus: q vult esse singularis et nullus sup se vult habere. Et est ferus. i. crudelis: q vult oēs opprimere. Isti oēs istā vineam sic vindemiat q christus vix aliquos racemos. i. aliquos pauperes et simplices potest habere. Mich. vi. Ne mihi quontam factus sum sicut qui colligit in autumnō racemos vindemie.

C. Sabbato secunde hebdomade quadragesime Sermo primus.

Homo qdā habuit duos filios: et dixit adolescētio: ex illis pa. Luc. xv. In isto euangelio fit mētio de filio p̄digo auerſo: et postmo

dū quērſo: et de p̄e benigno. Et idē trā sunt notāda. C. Primo p̄ctōis auerſio cū dicitur: Peregre p̄fectus ē in regione longinquā. C. Secūdo p̄ctōis quērſio cū dicitur: In se reuerſus. C. Tertio dei benigna receptio: cum dicitur: Vidit illū p̄r et misert cordis motus est. A. C. Circa primum notādum q p̄ctō a deo se auerſus tres miseras icurrit. C. Prima ē q se a deo elōgat. vnde dicitur q p̄fectus ē in regione longinquā. ps. Longe a pec. et. Et p̄ner. xv. Lōge est dñs ab ipſis: et tñ in veritate se deus nō elōgat ab ipſo s̄ ita videatur. s̄ hō se elōgat a deo: sicut ponit exēplū Dionysius dicens: q si nautis impingat in petrā nō elongat̄ petrā a nauis: sed nautis a petrā. quāto autē p̄ctō magis se elōgat a deo: tāto magis appropinquat ad deū. Sicut hō volēs se elōgare ab oriēte appropinquit ad occidētē: et se elōgat se ab austro: appropinquit ad aquilonē. In deo eīz qñ oriēs et occidēs sūt eius misericordia et iustitia. auster et aquilo sūt eius grā et potētia. Qui igitur se elōgat a misericordia dei pueniente appropinquat ad iustitiā vlciscētē. Et qui elōgat se ab eius grā subsequēte: appropinquit ad eius potētā puniētē. Si cut patet de sona q fugere voluit deum p̄cipiētē: et inuenit deū puniētē. C. Secūda miseria peccatoris est q: oīa bona sua dissipat. Unde dicitur: Dissipauit substantiā suā vtūdō luxuriose. qñs enim cetera p̄ctā oīa bona p̄sumat: precipue tñ luxuria dissipat oīa bona t̄palia: corporalia: naturalia: spiritualia et gratuita. B. Dissipat qdem corporalia bona: q ip̄s corpus deducit ad cōsumptionē. i. Cor. vi. Qui fornicat: i. corpus suū peccat. s. in sui corporis cōsumptionē. Dissipat bona sua naturalia: quia memoriā h̄betat vt nihil spūale possit reminisci. Rationez obnubilat: vt nihil spūale possit intelligere. i. Cor. ii. Alialis hō non percipit que sunt spūs sancti. Dissipat etiā bōa gratuita. Lxxv. Nulla res sic p̄cidit virtutem sicut corporalis voluptas. Dissipat bona t̄palia: q: deducit hominem ad paupertatem. Prover. xxix. Qui nūrrit scorūm: p̄dit substantiā suā. C. Tertia miseria est: q: p̄ctō: famē tolerat. Jā

dicis: q; cepit egere. Nulla enī satietas est in delictis: diuitijs: nec ī honoribus. Unde Proverb. xxx. dī q; tria sunt insatiabilia. s. infernus: terra sitis: et ignis. Per infernū significat supbus: q; sicut infernus nō satiat aīabus: sic et supbus nō satiat honoribus. Per terrā significat auarus: q; sicut terra sitis nō satiat aqua: sic nec auarus pecunia. Per ignē significat carnalis cupiscētia: q; sicut ignis nō satiat lignis: sic nec cōcupiscētia delectatiōib; prauis. **E**t secundo ponit pctōis quēstio. Ad cuius quēstionē tria tangunt. **P**rimū ē statū sui recognitiō cū dī: In se reuersus dixit: Debet aut pctō: penitēs quattuor: recognoscere sicut dicit Brego. vbi fuit: vbi est: vbi erit: et vbi nō est. **U**bi fuit: qm in pctō: et ibi dī dolere. Hier. ij. Scito q; malū est et amara reliqisse te dñm deū tuū. **U**bi erit: q; in iudicio. et ideo dī timere. ps. At tu dīxisti cū tuis timui. **U**bi est: q; in miseria. et ideo dī gemere et erubescere. ps. Neui me: q; i colatus meus plogatus est. Bern. Agnosce vbi es et in gemisce. **U**bi nō est: q; nō in loco pprio scz gloria ad quā ex sua creatiōe fuerat ordinatus. et ideo dī inspirare et illā cū desiderio petere. ps. Unam petij a dño hanc requirā vt inhabitez in domo dñi oībus diebus vite mee. **S**ecūdum est oris p̄fessio. qd notat cum dī: Pater peccauī in celū. i. corā angelis et sanctis dei et corā te. i. corā te sciēte et vidēte. Quia igit peccauī corā te q es iudex me: multum debeo erubescere et timere. Boetij. Magna est vobis si dissimulare nō vultis in dicta necessitas pbitate. euz oīa agitis ante oculos iudicis cūcta cernētis. Quia peccauī corā angelis dei qui sunt custodes mei: debeo multū dolere. q; iquātuz in me fuit eos p̄stulauit. ysa. xxxij. Angeli pacis s̄lebunt amare. **Q**ui peccauī corā sanctis et curia celesti qui suis meritis me nutriūt: debeo multum dolere et flere: q; ipsam nutriticē meāz cōstulauit. Baruch. iij. Contristati nutrice m vestra hierlem. **T**ertij est satisfactiō. qd notat cum dī: Fac me sicut vnu de mercenarijs tuis. Quasi dicat: paratus suz amo do satisfacere spe mercedis

eternę. **E**t Est autē differētia iter seruū mercenariū et filiū. Seruus est qui solo timore abstinet a pctō. Mercenarius ē q intuitu mercedis seruit et cauet offensam. Filius est q solo amore seruit et vitat offensas. **I**ste igit primo erat seruus: qui vni ciuili. i. remonī adhibebat. et qm porcos pascebat. i. brutales motus satiat. sed postea factus mercenarius qm spe mercedis vite eternę deo voluit seruire. Sed pater celestis cū filiū fecit qm ad suā hereditatē eū recepit. Ecce quāta benignitas dei: q; peccatorē de seruitute diaboli extrahit: ipm tanq mercenariū spe mercedis eternę facit seruire sibi: et tādē tanq filiū ad eternā hereditatē eū recipit. **E**t Terto ponitur benigna dei receptiō. Recepit enim euz velociter: dulciter: honorabiliter et letiter. **V**elociter qdē eū recepit. **U**n dī: Et accurre et c. Scmp enī deus promptus est in miserādo: tardus in puniendo. q; aut sit tardus in puniendo dicit sc̄i. iij. Lū audisset vocē dei deambulātis in paradiso ad aurā post meridiem et c. Ecce q; vadens ad puniendū transgressiōne non curabat: sed deambulabat. i. lento passu incedebat. Et nō ibat ipsulū ab aurā sz p̄tra aurā. qm ad puniendū vadit: sua misericordia sibi resistit. Et nō iuit ī meridiē statim. s. qm adā peccauit: sed expectauit vsq; post meridiē. Vadēs vērō ad miserādū dicit q; curriebat. Nā sicut dicit L̄yys. Illud qd homo p̄tra naturā facit: pigre facit. **V**ero deo est p̄tra naturam suā punire: ideo ad puniendū est tardus. Quia secundū suā naturā est misereri semper et parcere: ideo ad parcēdū et miserādū ē promptus. **S**ecō recepit eū dulciter: qd notat cum dī: Cecidit sup collū ei. **F**acit deus erga peccatorē ad similitudinē vulturis: q; primo cadauer a loge videt: dein de aduolat: postea icūbit sup eū. tādē sibi incorporat. Sic etiā dñs hic facit: q; cū adhuc loge ēēt cū oculis misericordie vidit. dein de accurrens alia misericordie et virtutis ad euz volauit. Postea collū eius supincūbit et icidit et tādē cū de osculā et recōciliās ipm sibi tanquā mēbrum suū incorporauit.

P Tercio recepit eū honorabiliter: q̄ se
cit eū in dui scola prima. i. in oecetia quā
in baptismo induerat: sed p̄ peccatū eā
p̄diderat. per p̄nsam vero eā recupaue
rat. Sed q̄ nō sufficit habere in oecetia
nisi fiant bona opa. non sufficit abstine
tia a malo nisi fiat q̄d bonū ē. Ideo sub
dit: Et date annulū in manu eius. i. gra
tū opandi. B̄ra enī dei est anulū siue
signaculū quo signat serui dei a seruis
diaboli. De quo signo dī. ij. Timo. ij. S̄r
mū fundamētū dei stat hūc signaculū
hoc. Cognouit dōs q̄ sunt eius. Sed q̄
in opando multa aduersa incurrunt: iō
īdigent forti patiētia. Et hoc est q̄d dī.
Et calciamētū in pedes eius. Calciamē
ta enī pedes eius muniūt p̄tra duritā
vici: ideo significat p̄stātia p̄tra aduer
sa. § **P** Quarto ipm̄ recepit gratatē.
Uñ dicit: Adducen? et epulemur. In
p̄uersione enī p̄ctōis magnū est gau
diū. Juxta illud Luce. xv. Gaudīū ē an
gelis dei sup̄ vno p̄ctōre p̄nsā agēte. cē.
Nam gaudēt deus: angeli: et oēs sancti.
Ideo dī ysā. lv. In letitia egrediemini
f̄ez de peccatis. et in pace deducemini. i.
ad p̄nsas. Adōtes. i. altitudo et sublimi
tas p̄sonaz. et colles: id est altitudo age
loz cantabūt corā vobis laudem. et om
nis lingua regionis: id est collectū om
nium sanctorū plaudēt manibus.
Eodem sabbato secunde hebdo. xl.
Sermo secundus. 36

R Ali tu semp̄ mecum es et
oīa mea tua sūt.
Quāvis ista vba dixerit pa
ter filio qui secū remanserat
v̄t ipm̄ placaret: p̄nt tñ eē verba virgīs
loquētis ad filiū et dicētis: Fili tu semp̄
mecū es cē. In q̄bus verbis tria notan
tur. Prīmū ē ex pte virginis m̄na dile
ctio: cū vocat eū filiū dicēs: fili. **P** Scōm
ē ex pte xpi cū m̄se indissolubilis h̄itatio
cū subdit: Tu semp̄ mecum es. **T** Tertiū
ē ex pte vtriusq̄ oīum bonoz cōdicatio:
cū subdit: Oīa mea tua sūt. **A** **C** Lir
ca p̄mū notādū q̄ brā virgo fuit vera
m̄ xpi: et nō tñ vera m̄: s̄z ēt fuit studio
sa et pia m̄. **C** Vera qdē m̄ fuit: q̄ ma
teria carnis sibi dedit: pueniētē locū in
vtero sibi tribuit: et pueniēs nutrimentū

sibi ministravit. Ista enī tria faciūt ve
rā matrē. Sap. vii. In v̄tre m̄is mee fi
guratus sum caro. ecce q̄ xps in vtero
locū pueniētē a matrē habuit. decē mē
sū tpe coagulatus suz in sanguine ex se
mine hoīs. ecce q̄ xps materiā corpis a
virgine totā sūpsit. et ideo dī ex semine
hoīs. i. ex sanguine hoīs. Alij eīz hoīs
formant ex semine hoīum. xps vero ex
semine. i. sanguine hoīs. i. virgīs. Et se
quit: delectamēto somni pueniētis. ec
ce q̄ acceptē pueniēs nutrimentū quo in
vtero nutriebat et delectabat. **C** Scōo
fuit sollicita et studiosa m̄. Adeo qdēz
studiosa fuit. q̄ sicut dicit Bern. omnia
opa misericordie circa p̄sonā filiū exhi
buit. Ip̄m eīm idūmēto carnis induit.
ip̄m in hospitio vteri sui nouē mēsis
tenuit. ip̄m lacte virgineo nutrit et po
tauit. ip̄z p̄ infantile etatē s̄rmū souit.
ip̄m i carcere crucis positū visitauit. et
sepulture interfuit. **T** Tercio fuit m̄
pia. Sōns eīz pietatis nouē mēsis in
vtero suo habitauit: et iō tota pietate re
splēdit. **B** Ideo similes auroz: soli
et lune: armatez aciei: et maris stelle.
Lanf. v. Que ē ista q̄ p̄gredit q̄i auro
ra p̄sur. pul. vt luna ele. vt sol ter. vt ca
aci. or. Assimilat enīz auroz: quia eius
misericordia omnibus ē necessaria. Si
cut enim aurora est media inter noctez
et diem: sic et ipsa ē mediatrix inter de
um et homines. Assimilat lune: q̄ eius
misericordia oīb? ē vicinior. Sicut eīm
luna p̄e ceteris planetis: terre magis ē
vicina: sic et ipsa p̄ ceteris scīs p̄ctōib?
ē magis p̄pinq̄. Assimilat soli: q̄ ei? m̄
sericordia oīb? est cōior. Sicut eīz sol lu
cē suā et calozē oīb? tribuit: sic et ipsa lu
cē et calozē ei? misericordie oībus expē
dit. Assimilat armate aciei: q̄ ei? mise
ricordia oībus ē potētior. Quia ip̄a ho
stēs. i. demones conterit et expellit et eis
terribilis existit. Nihilomin? assimilāt
stelle maris: q̄ ei? misericordia ē oībus
eiuturnior. Sicut eīz ceteris stellis occi
dētib? stella maris n̄ occidit: sic ceteris
scīs n̄ exaudietib? maris tñ n̄ s̄ferit. **L**
C Scōo ponit ex pte xpi īdissolubilis cū
m̄se habitatio: cū dī: Tu semp̄ mecum es.
Xps eīz semp̄ cū m̄se fuit i triplici statu

suo. s. dū eēt in matris vtero: dū vlueret
in mūdo: et dū recessit de mūdo. Nā dū
eēt in vtero matris ipsa scificauit. dū
vlueret in mūdo ipsa ab oī pctō cōser-
uauit. dū recessit de mūdo ipsa glorio-
saz totā et luminosam fecit. B. p. Prio
tāqz ipsa scificauit. Tres qdē sunt pce-
ptōes et natiuitates. p. Una qua qs sine
pctō concipit et sine pctō nascit. Et hoc
mō non est pceptus et nat^o sine pctō nisi
solus xps q fuit pcept^o et nat^o sine pctō.
p. Alia est qua qs cuz pctō pcepit et cum
pctō nascit. et ista est pceptio nra et nati-
uitas nostra: qz cū pctō pcepimur et cuz
pctō nascimur. p. Alia est media qua qs
cū pctō cōcipit et sine pctō nascit. Et se-
cundū Bern. talis fuit pceptio et natiui-
tas bte virginis. Fuit enim vt asserit in
ep̄la ad canonicos lugdun. cū pctō ori-
ginali cōcepta et sine pctō nata: qz a spū
scō fuit scificata et ab omni pctō mūda-
ta. Et iō scōz Bern. fuit ante scā q̄ nata.
Ista triplex differētia tāqz Job. iij. vbi
loquit de nocte originalis culpe dicēs:
Pereat dies in qua natus suz: et nox in
qua dicitū ē pceptus est hō. Et sequitur:
Obtenebrent stelle caligine eius. expe-
cter lucē et nō videant nec ortū surgentis
aurore. Ecce qz hīc nōiat lucē: aurore: et
stellas. Per soles xps: per aurore virgo
maria. p. stellas ceteri sancti itelligunt.
Nox igit originalis culpe non vidit xpm
nec quātū ad pceptū nec quātū ad ortū.
ideo dicit: Expectet lucem et nō videat.
Aurore. i. virginē beatā vidit quātū ad
pceptū: sed nō vidit quātū ad ortū. Et
ideo dicit: Nec ortum surgētis aurore.
Stellas aut. i. viros scōs ipsa nox origi-
nalis pceptū vidit et in pceptu et in
ortu. Et ideo ex toto obtenebrent sunt et
hīc tenebrosus pceptū et tenebrosus or-
tū. iō dī: Obtenebrent stelle caligine ei^o.
p. Secūdo fuit secū dū vlueret in mūdo: qz
ipsa ab oī pctō pseruauit. Fuit enī vt
pulchre deducit scūs thomas tertia pre
q. xxvij. ar. iij. sine pctō mortali: origi-
nali: et veniali. Rari sūt qz sibi caueāt a pctō
mortali. rariores qz sibi caueāt a venia-
li. rarissimi qz nascunt sine originali. Iō
dī rarissimi: qz nō fuerūt nisi tres i vete-
ri et nouo testamēto. s. xps: Hieremias:

et Joānes baptista. De beata vīrgine dē
Lant. iij. Tota pulchra es amī. mea et
ma. nō est in te. Ipsa eīz fuit pulchra: qz
ab oī peccato mortali penitus elongata
Ipsa fuit tota pulchra: qz in carne et aīa
ab oī originali aliena. Ipsa fuit sine ma-
cula: quia ab oī ventasi immunis effecta.
p. Tercio fuit secū qz exiit de mūdo:
qz ipsa tota glorioz et luminosaz fecit.
Hec ē illa mulier de q dī Apoc. xij. Mul-
lier amicta sole et luna sub pedib^o eius
et in capite ei^o corona stellarū duodecim
et in vtero hīs zē. Et Ipsa enī ē lumī-
nosa a pte supiori: qz hz coronā stellarū
in capite. Duodecim stelle sūt duodecīz
ordines. s. nouē ordines angelorū et tres
hōiū. s. martyz: p̄fessorū et vīrginū. Isti
oēs eā coronāt: qz eaz exornāt. Est lumi-
nosa a pte inferiori: ideo dī: Et luna sub
pedibus eius. Per lunā significat eccle-
sia quā sub pedibus hz: qz eā sub prote-
ctiōe tenet. Et luminosa ex pte exteriori
qz ē amicta sole. s. glificata corpe. Et lu-
minosa ex pte interiori: qz in vtero hīs.
Ipsa enim diuinū splēdorē in vtero ha-
buit: et tota luminosa remāsīt. S. Ter-
tio ponit ex pte matris et filij bonorum
oīum cōsolationē. iō dī: Oīa mea tua sunt.
Oīa eīz q fuerūt filij: fuerūt et matris. et
ecōuerso. Filius tria habuit. s. carnem
aīaz et diuinitatē. Et ista fuerunt vīrgis
s. caro p generationē. aīa p amorē. diui-
nitas p fructiōē. Lant. vlti. Que ē ista
que ascē. de deserto deli. afflu. et implexa
sup dilectū suū. Caro xpi et vīrgis fuit
terra. sed nō terra orti: sed deserti: qz ab
oī humore pceptū fuit arida et nul-
li vitio vnqz apta fuit. Et iō ambo i de-
serto fuerūt habitatores: qz carnē clau-
saz et itegram habuerūt. Fuit et affluēs
delitiis inquātū delectabaf in ptempla-
tiōe et fructiōe deitatis. Fuit et sup dile-
ctū inplexa: inquātū ipsa eius aīe p amorez
fuit p̄fusa. Oīa et q fuerūt in matre fue-
rūt filij. i. a filio. s. eius humilitas: vīrgi-
nitas: et secūditas. Et filio qdē habuit
humilitatē suā: que tāta fuit qz dēu d ce-
lo ad se traxit. Lant. i. Cū eēt rex in ac-
cubitu suo. i. in sinu p̄no. nardus mea
dedit odorē suū. Nardus ē herba pua et
odoriferā et significat humilitatē marie

ad cuius odorē xps in etus vterū venit. Iste est vnicornis q a nemie capi potest nisi a puella dū in sinu eius caput reclinat. C Scdo a filio habuit vīrginitatez sua: que tāta fuit q et alioz corda pene trahat z oēs mot⁹ p̄ciosos extinguebat. Tñ q̄uis pulcherrima fuerit: a nullo tñ vñq̄ potuit ꝑcupisci. ex eo q p̄ puritas penetrabat oīa corda z ea reddēbat casta. Jō assimilat myrrhe z cedro. Sicut enim odor myrrhe expellit vermes: z cedrus expellit serpētes: sic eius puritas expellebat de cordib⁹ alioz oēs motus brutales. C Tertio a filio habuit secūditatē que tāta fuit q matrē secūdauit z totū mūdū fatiāuit: recreauit z reconciliāuit. Fuit enīz tāq̄ arbor fecundā: q nobis illū fructum attulit. De quo dī Luc. i. Bñdict⁹ fruct⁹ vētris tui. Cuius odor patrē reconciliāuit: vt possit dicere Bñ. xxiij. Ecce odor filiū mei sicut odor agri plenī. Cui⁹ sapor totū mūdū delectauit. Eccl. ix. Breuis ē i volatilib⁹ ap̄torz initiū dulcoris hz fructus etus. Cui⁹ color: i. spēs z visio faciei bītudīnē facit. Joā. xviij. Hec est vita eterna vt cognoscat te solū vcz deū. 37.

C Dñica. iij. q̄dragesime Sermo p̄m⁹.

Quātesus egrediens demoniū z illud erat mutus. Luc. xi. Quia diabolus in isto tpe q̄dragesimali magis exerceat conatus sue tērationis. ideo ecclia in duabus dñictis p̄cedētib⁹ z i ista tēratōe suas admonet eē cauēdas. A Eoz enīz quos tētat quattuor sūt genera. C Quosdā enim tētat sz nequaquā superat. Isti significātur p tērationem xpi. Alios tētat z superat z per diuersa vitia vexat. isti significant per filiā mulieris chanaanee. Unde dī Matt. xv. Filia mea male a demōnio vexat. C Alios tētat z superat: sed tñ postmodū per p̄titionē expellit. isti significant p̄stus demōniacū qui curat⁹ fuit. ⁊ Alios tētat z superat sed postmodū fugat: sed tñ dem postmodū ad eos redit. Isti significant per hoc qd dicit. cū imūdus spiritus exierit ab hōe zc. Iste autē demōniacus nō tñ mutus erat sed etiā cec⁹: vt dī Matt. xij. z ideo p cū p̄tōr: signifi-

cat. B C Circa ei⁹ curationē xps ostēdit: suā potētā: sapiētia: z bonitatem. C Primo qdē triplex opus magne potētē circa eū ostēdit. C Prīmū est: q de moniū ab eo expulit. P̄tōr enim i domū cordis sui demōniū ꝑducit: sed christus tanq̄ malū p̄sionariū de domo expellit. C In tribus enīz casib⁹ qs de domo ꝑducta pōt expelli. P̄mo qdem qñ p̄sionē nō soluit. deus eis dedit hōmini tria de qb⁹ vult p̄sionē hēre. s. cor: pus: aīaz: z res tpales. nā de corpe requirit ieiuniū. de aīa requirit orōnes. de reb⁹ requirit elemosynas. Diabolus autē phibet ieiuniū qd sibi venenū. Dicit enim Amb. q sputū vōis ieiunī ē serpētī venenū. p qd vāc itelligit: q venenū serpētī ifernali ē ieiuniū. Prohibet orōnes: q sūt icēdū ei. Thob. vi. Lordis ei⁹ particulā sup carbones penas. sum⁹ etus extirpat omne genus demōniōz. sum⁹ est oratio que qñ exīr a corde inflāmato p amorē fugat oēm demōnē. Prohibet elemosynas: q sibi sunt iaculā. vñ dī de elemosyna Eccl. xxiij. Sup scutū potētis z sup lanceā aduersus inimicū tuūz pugnabit. Scdo pōt qs expelli de domo ꝑducta qñ in p̄ciū vsum eā vertit. Diabolus eis cor vōis in p̄stibulū. querit dū ibi ponit imūditias oīus p̄tōrū. Dicitur Apoc. xviij. Facta est babilon habitatio demōniōz quo ad p̄tū avaritiae: q avaritia est simulacrorum seruitus: vt dī Col. iij. Et custodia oīs spiritus imūdi. quo ad peccatū luxurie. z custodia omnis volucris imūde. quo ad peccatū superbie. C Tertio de domo cōducta expellit quis potest qñ dñs etus caret habitatione z eam vult habere. B In aīa sunt tres domus in qbus dñs habitare vult. s. memoria: itelligētia: z voluntas. z iō diabolus merito dī expelli. In domo qdē memoriē vult habitare p suorum bñficiozū recordationē. ps. Ademō: sui dierū antiquoz me suz in om. o. tu. zc. In domo itelligētie vult habitare p peccatoz nostrōz cōtinuā meditationē. Ysa. xxxviij. Recogitabo tibi oēs ānos meos i amaritudine aīe mee. In domo volūtatis vult habitare p sui p̄tinuā dilectionē. Vñ postq̄

dominus dixit Jo. iiii. Siquis diligit me ser-
monem meum serua. Et subdit. et ad eum ve-
nietur et mansione apud eum faciemus.
¶ Et secundum opus potestie fuit quando
muto loquella restituit. id est peccator quicunque lo-
quatur. tunc mutus est. ¶ Deus enim dedit
homini linguam ad tria officia. scilicet ut deum
laudet. ut proximum edificet. et se peccatis
suis accuset. sed peccator est mutus: quia
deus non laudat sed blasphematur. Romanus.
ii. Nomen enim dei per vos blasphematur
inter gentes. unde prophetas: omnes creatu-
ras ad deum laudandum inuitat. inter ce-
teras dracones: infernum serpentes di-
cens: laudate dominum de terra: draco-
nes et omnes abyssi. Item serpentes et vo-
per. musquam autem inuitat superbos auaros et
luxuriosos: quales non laudat dominum sed
blasphemant. ex quo videtur quod peccatores
sunt peiores draconibus: serpentibus: et
inferno. ¶ Secundo peccator est mutus: quia
primum non edificat sed scandalizat. Ec-
clesiasticus. xxviii. Lingua tertia multos como-
uit et dispergit eos de gente in gentem.
¶ Prima lingua est diuina seu angelica:
que est perfectior cuius est loqui ea quod
sunt ad dei laudem et edificationem proximi.
Ecclesiasticus. li. Dedit mihi dominus linguam meam
et in ipsa laudabo eum. ¶ Secunda lin-
gua est humana: que est lingua imperfe-
ctorum cuius est loqui de mundo et de
his que requirit necessitas humana. i.
Iosaphat. iiii. Ipsi de mundo sunt et ideo de
mundo loquuntur et mundus eos audit.
¶ Tertia lingua est diabolica: et ista lin-
gua est puerorum hominum cuius est de-
trahere et mendacium dicere. Iosaphat. vii. Cum lo-
quitur mendacium ex propriis loquitur. Qui
igitur deum laudat et proximum edificat. ille lo-
quitur prima lingua. id est angelica siue di-
uina. qui secularia negotia pertractat.
ille loquitur lingua secunda. id est humana: quod
proximum scandalizat. ille loquitur lingua ter-
tia. id est diabolica. ¶ Et tertio peccator
est mutus quia de suis peccatis se in consen-
sione sua non accusat: cum tamen dicatur
Proverbia. xvi. Iustus in principio ser-
monis accusator est sui. Peccator eius hinc
principium. id est mala cognitionem. habet et
medium. id est malum consensum. hinc et finem. id est ma-
lum opus. non tamen media. id est malum consen-

sum sed est principium. id est malas cogitatio-
nes et delectationes. ¶ Tertium opus po-
tentie fuit: quod sibi lumen restituit. signum
est autem quod peccator est illuminatus quando
videt ante et retro: a dextris et a sinistris
sicut dicitur de sanctis animalibus. Apoc-
calypsis. iiii. quod plena erat oculis ante et retro et in
circuito. Ille videt retro: qui considerat
peccata sua et hinc inde dolor. Ille videt
ante: qui considerat dei iudicium et ideo hinc
timor. Ille videt a dextris: qui consi-
derat mundi prospera quod sunt vana et ad
ea non allicitur per amorem. Ille videt
a sinistris: qui considerat aduersa quod sunt
breuia et inde non frangitur per despe-
rationem. ¶ Secundo Christus ostendit su-
am sapientiam in calumniatorum confutatione.
dicebant enim Christum expellere demonia
in beelzebub principe demoniorum. sed
Christus ostendit per quatuor rationes non
esse vera que dicebant. ¶ Prima assumit
a parte demoniorum: et talis est. si enim in al-
quo regno aliqua diuisione oris: oportet
quod ad nihilum redigatur. si ergo demones
mutuo se expellerent sibi inuicem contrarij
essent. et ideo iam ad nihilum redacti essent: et
in malorum cordibus non regnaret quod ta-
men verum non esse regnat: et ideo diuini non
sunt. ista ratio adiuuat per hoc quod dicitur hic. Lo-
cordia parue res crescunt. discordia ma-
xime dilabuntur. ¶ Secunda ratio sumit ex par-
te iudeorum et apostolorum. et est talis filij vestri
id est apostoli mei de vobis progeniti: expel-
lunt demones virtute nominis mei. vel filij
vestri. id est ex oraculis vestri expellunt demo-
nes virtute exorcismi. si igitur illorum cie-
ctione deo attribuitis: meam quoque sibi
attribuere deo debetis. ista ratio adiu-
uat per illud quod dicitur in hystoria scolastica quod
Salomon fecit quosdam exorcismos per
quos exorcisse iudeorum demones expel-
lebant. ¶ Tertia ratio sumit ex parte Christi et
ipsius diaboli. et est talis. diabolus tanquam
fortis mundum tanquam castrum suum paci-
fice possidebat. sed ego fortior ipsum vici
et ligavi. ex quo igitur ego sum fortior: et ip-
sum vici et ligatum teneo et auxilio non
indigeo. Istam ratio adiuuat per illud quod
dicitur. Per. ii. Al quo quis superatus est huius
et seruus est. ¶ Quarta ratio sumit ex parte
Christi et ipsorum demonum. et est talis. ego et dia-

bolus hēmus p̄traria volūtate: q̄i qui n̄
ē meū cōtra me ē. ego enim volo omne
bonū: ille oē malū. ego hūilitatē ille su
perbiā. hēmus eim cōtraria opationē:
q̄i qui nō colligit meū: disp̄git. ego ei
colligo oēs ad fidei veritatē. ille disper
git per errorē. ego colligo ad virtutes
ille disp̄git ad vitia. Ista rō adiuuatur
p̄ ill d̄s q̄i d̄i. ij. Loy. vi. Que cōuēto xp̄i
ad belsal: aut quo societas lucis ad tene
bras. Tercio ostendit xp̄s suā bonita
tem. et hoc in sua benigna ammonitōe
quia nos amonet vt recidiū caueam⁹.
cū dicit: cū inuidus sp̄s exierit ab ho
mine: et pōt intelligi de iudeis vt sit sen
sus. vos dicitis q̄ ego eycto demonia i
p̄ncipe demonioꝝ. s̄z ego possem dicē
de vobis q̄ prius. i. ante legem hēbatis
vnū demonē qui vos faciebat idolatra
re: s̄z mō habetis septē. i. oēs: q̄ per se
ptenarium numerū vniuersitas designa
tur. q̄i. i. vobis suadent vt me debeat
tis occidē. Vel pōt intelligi de recidiuā
tibus vt sit sensus. quāuis diaboli vī
derim et ligauerim tū nullus de se confi
tur. q̄i q̄i ab alio expellit vadit ad p̄
secutos: et inueniēs eos sine humore vi
tiorum: reddīt ad p̄imos assumēs oēs
modos tēdā tam nequiter eos tētat q̄
sepe eos vincit et supat.

Eadem dñica tercia quadagesime.
Sermo secundus. 38

In beelzebub p̄nci
pe de
monioꝝ ejicit demonia. In
des miracula xp̄i dep̄auabāt
et ea p̄ncipi demonioꝝ attribuebant
quē beelzebub appellabant. Idolum
enim qd̄ fecerat derisiois causa: appel
labant beelzebub qd̄ sonat vīr muscay
pp̄ sordes sanguinis imolatici quē mu
sce sequebātur. In isto idolo p̄ncipem
demonioꝝ iudei asserēbant habitare: et
in talī p̄ncipe xp̄m miracula sua facere
dicebāt. ex hoc ergo v̄ q̄ inter d̄mones
sunt alig p̄ncipes. Videamus igit qui
sunt p̄ncipes et quali expellāt. A Cir
ca p̄mū notādū q̄ inter demones sunt
quattuor p̄ncipes qui sp̄alibus vitijs
dñat siue p̄ncipant. C̄mus ē q̄ p̄est
supbie et vocatur lucifer: de quo d̄ p̄sa.

xiii. Quō cecidisti de celo lucifer. Iste
multos subditos h̄z quibus p̄ncipat.
Job. xli. Iste ē rex sup̄ oēs filios supbie.
C̄lius ē qui p̄est luxurie et vocatur
asmodeus. De quo habet Thobias. iij.
Qui interfecit septēz viros sarre. Dd̄it
enim legitimū m̄fimoniu et diligit adul
teriū. et ideo p̄ hūc modū volebat illam
puellā in adulteriu ducere. vt. i. p̄pos̄
nō poterat legitimo m̄fimonio vti: co
geret ad fornicationē labi: et iste multos
h̄z subditos quibus p̄ncipatur. Quia
sicut dicitur. i. Joā. v. Totus mūdus in
maligno positus est. i. in maligno igne
concupiscētie. C̄tertius est qui p̄est
auaritiē: et vocat māmona. Mat. vi. Nō
potestis deo seruire et māmonē. Est aut
māmona vt dicit glo. nomen demonis
qui p̄est diuitijs. nō q̄ in eis potesta
te sint: sed q̄ eis vti ad decipiendum.
Et iste multos habet subditos quibus
p̄ncipatur. Juxta illd̄ d̄iere. vi. A ma
iore vsq̄ ad minore oēs auaritiē studēt.
C̄quartus est qui p̄est in mūdīs co
gitationibus et odijs et rācoribus et ma
lis volūtātib⁹. et vocat beelzebub. i. vīr
muscay. Immittit enim muscas. i. cogi
tationes imundas que dicuntur mu
sce: quia ad animam sepe volant et ip̄as
molestant atq̄ comaculant. Iste habet
multos subditos quibus p̄ncipat: q̄
sicut dicit Prouer. xx. Quis pōt dicere
mūdū est cor meū: purus sum a pecca
to. B̄ C̄vīso qui sunt isti p̄ncipes:
videamus qualiter expellantur. Circa
qd̄ sciēdū q̄ diabolus ē serpens: vt habe
tur Gen. iij. Serpens aut malus p̄ quat
tuor expellit. C̄primo per odorē vinee
florētis: q̄ naturalr illū odorē odit et ip̄
sum fugit. C̄Secdo per sputū hominis
ieiunātis. Dicit enim Amb. in examerō.
q̄ tāta est vis ieiunij vt moriat serpens
si gustauerit sputū hominis ieiunij. Ter
tio per denudationē hominis. Nā sicut
d̄i in historia scolastica. Serpens i hōiem
vestitū isilit: nudū fugit. Et rō assigna
tur ibidē. Quia q̄i deus posuit inimi
citas inter serpētē et mulcrē et semē ei⁹
tūc hō erat nudus: et iō nāliter fugit bo
minē nudū tāquā inimicū. C̄Quarto
p̄ carmina incantatoris. Vñ q̄i incantant

se sentit vna anre in terra figit: et alia cu
cauda claudit ne vocē incātoris audi
at. ps. Sicut aspidis surde et obduratis
aures suas. C. Primus igit dmon. s. lu.
cifer qui pest supbie expellit p odo: ē vi
nee florētis. i. p verā humilitatē cordis.
Humilitas enīz itatū ē odorifera: q ei^o
odor deū trahit. demonē expellit: et oīa
eius tētamēta pstringit. Trahit qdē deū
Sicut pz in bēa virgine que traxit ad
se deū sua humilitate. Lān. i. Lū esz rex
in accubitu suo nar dūs mea dedit odo
rem suū. Est aut nar dūs humilis et odo
risera herbar: et signat humilitatē virgi
nis: cuius odor in celū ascēdit et xpz ad
se descendere fecit. Iste etiaz odor demo
nes expellit. Unde legif de beato anto
nio q diaboli dixit ei: si tu vigilas:
ego somnū non capio. si tu ieiunas: ego
cibum non sumo. si tu diuitias cōtēnis:
ego terrenū nihil possideo. vñū solum i
te est quod expellit me. s. sola humilitas
tua. Iste etiam odor omnia tentamen
ta diaboli frangit. Unde legif in vitis
patrum: q quidam sanctus vidit totūz
mūdum laqueis plenū. Ipe vero suspi
rans clamauit. O vñe quis istos laque
os euadet? Et respōsum ē et: humilitas.
C. Secundus demon ē asmo deus qui est
pater luxurie: iste expellit p sputū ho
minis ieiunātis. i. per ieiunū et mortifi
cationem carnis. Mar. ix. Hoc gen^o de
moniorum in nullo pōt exire nisi in ie
iunio et orde. Taliter se mortificabat q
dicebat. i. Lox. ix. Ego enim sic pugno
non quasi aerē verberās: sed castigo cor
pus meū et in seruitutē redigo. L. Qui
dam enim sunt qui scipos macerāt so
lum volūtate: sicut perastinantes q p
ponunt in furno tñ pñiam agere: sed
illud incertū ē. Contra quos dicit apo
stolus. Sic curro nō quasi in incertum
futura enim sunt incerta. Eccl. ix. Om
nia in futurū seruant incerta. Alij autē
sunt qui istā macerationē hñt in ore: sic
sunt simulatores et verbosi pdicatores et
hypocrite. Quidā enim se dicūt graue
pñiam facē et nullā faciūt. Alij graues
pñias pdicant et in ducūt et ipi modicas
facere nolūt. Iuxta illud Mar. xxiij. Al
ligant enim onera graua et ipotabilia

et iponūt in humeros hominū: digito at
mouere nolunt. Isti tota die sermonib^o
suis aerē verberāt: q vox aeris ē tenuis
simus scit. Et ptra hos dicit apls. Pu
gno nō quasi aerē sberāa. Alij sunt vñ
penitētes qui corpus suū castigāt: ipsūz
ieiunij disciplinādo et refrenāt ei^o cō
cupiscētias extinguēdo. Ideo subdit.
Sed castigo corpus meū et in seruitutes
redigo. C. Tertius demon est qui pceit
auaritie. Et iste expellit per denudatio
nem. i. p abiectionē rerū paltū. Ista at
fit aliqñ totalr. Iuxta illud Mar. xix.
Si vis pfect^o eē vade et vde oīa q hēs et
da paupibz. Aliqñ fit piculariter. Iu
xta illud Luce. xi. Qd supēst date ele
mosynā tē. i. de his que vobis supēst.
Aliqñ nullo mō fit: sicut pz in auaris q
nihil dare volunt. Job. xx. Nā remāsit
de cibo eius: et ppterea nihil remansit
de bonis illius. Eccl. xi. Nūc māducabo
de bonis meis solus. et nescit q ips pte
reat et oīa relinquat alijs. Illos igit q
nullo mō volūt se de bonis suis denu
dare nec aliqd paupibz tribuere sed
volūt eē diuitijs sarcinati: diabolus ser
pēs. isfērals iuadit. i. Timo. vi. Qui
volūt diuites fieri icidūt i tētades dia
boli. Illos aut qui totalr se denudāt. i.
qui oīa mūdāna drelinquit: et illos qui
piculariter. i. qui de sua abundantia ele
mosynas faciūt diabolus fugit. Elemo
syna enīz expellit pctim: expellit diabo
lum. Eccl. ij. Ignē ardentē extinguit aq
et elemosyna resistit pctō. Expellit etiaz
diabolū i morte: q qñ aīaz plenā opib^o
misericordie iuenit: ab ea pfusus rece
dit: sic pz i scō martio. Expellit p^o mor
tē: q ē scūtū et lācea ptra eū. Un de ele
mosyna Eccl. xxvij. Sup scūtū potētis:
et lācea aduersus inimicū tuūz pugna.
C. Quart^o demō. s. beelzebūb q itēpta
tur vñ musca: expellit p icatationē. i.
pfeffionē. Sic aut musca sup carbones
mortuos residēt: super tepidos volitat:
ignitos aut fugiūt: sic male cogitatōes
sēu tētades residēt sup corda in dī amo
re frigidā: volitat sup tepid a. s. fugiūt
corda in dei amore issāmata. Iste at de
mon expellit vt dictū ē p incatationēz.
Incātatores dei sunt ipi sacerdotes: q

serpētē infernalē incatāt: qñ sup caput
pctoris absolutidēs faciūt. Et qñ diabo-
lus sic se videt p cōfessionē expellit: iō ip-
sam p̄fessionē nūq̄ ip̄dire ad filitūdi-
nē lupi q nō capr ouē. i. hoiem pedē:
s; dimittit ipm ire ad ecclias. nec p au-
rem: s; dimittit cū ire ad p̄dicatōes. nec
p manus: s; dimittit cū extēdē manum
ad paupem: s; caput ipm p gulā ne pos-
sit p̄fessionē emittē. Aug. Nec eis diabo-
lo acriter dolores infligim⁹ q cū pla-
gas pctorū n̄rōz p̄ntēdo z penitēdo sa-
nāmus.

¶ Seria scda tertie hebdo. xl. Sermo
primus. 39

Quanta audiui⁹ in sa-
cra in caphar-
naū: fac z hic i patria tua.
Luc. iiij. Ad itelligēdam
hystorā istius euāgelij notādū q cōpa-
ritore xp̄i illi. s. de nazareth vbi xp̄s fu-
it nutritus: pcept⁹ z querat⁹ ipm despi-
ciebāt: in ipm nō credebāt: z sibi inuide-
bāt. Despiciebāt qdē xp̄m pp̄ genus iſr-
mū q nō uerāt. z q apud se nutritū z p-
eritū ipa p̄fessio viderāt: nō credebāt
miracula que de ip̄o referebant. Un̄ dī
Mar. vi. Abijt iesus in p̄siam suā z di-
cebant. Un̄ huic hec oīa z que ē sapien-
tia que data ē illi: z virtutes tales que p
manus eius efficiūt. Nōne iste ē fabri
filius z Marie: frater iacobi z ioseph z
iudē z simonis. Nōne z forores eius hic
nobiscum sunt. Ecce quāta despectio.
Et sequit. Et mirabā iesus pp̄ incredū-
litatem eorū. Ecce quāta incredulitas
z quāta incredulitatē: tāta hēbant etia;
inuidiam. Quia sicut dicit Hiero. Pro-
prie naturale ē ciues ciuibz inuidere.
Quia igitur erant superbi: increduli: z
inuidi: ideo xp̄s tot ibi miracula nō fe-
cit sicut fecit in capharnaū z i alijs ter-
ris. Unde dicitur Mar. vi. Et nō pote-
rat ibi vllā virtutem facere. nisi q pau-
cos infirmos impositis manibz cura-
uit. z nō poterat. s. de iusticia sua: quia
illi indigni erant. Cum ergo quadā vi-
ce xp̄s i nazareth ueniret: accesserūt ad
eū cōpatriote sui dicētes illud qd̄ refert
hic Luc. quāta audiui⁹ in caphar-
naū: fac z hic in p̄sia n̄ra. quasi dicat.

Lū magis tenearis tuis cōpatriotis q
alienigenis: bñficia tua que alijs impē-
dis z miracula tua que alijs facis: debe-
res hic multo magis facē. Xps at̄ respō-
dit eis: q si inter eos miracula nō fa-
ciebat hoc nō erat q. s. patria despicēt
quā sua natiuitate honorauerat. vel pp̄
hoc q ipotens ē: s; q ip̄i indigni erāt.
Tū ppter supbiā: q cū despiciebāt. Tū
ppter eorū incredulitatē: q in ipm nō
credebāt. Tū ppter eorū inuidiā: q sibi
inuidebāt. z iō ipm nō honorabāt: sed
ipm despiciebāt: cū tñ alienigene ipsum
honorabāt. Et iō illis plura miracula fa-
ciebat q: magis digni erant. Et hoc est
quod subdit. Amen dico vobis. q ne-
mo ppheta acceptus ē i patria sua. Ista
aut̄ duo. s. q pphete aliqñ magis apud
extraneos q apud domesticos honora-
rentur. Et aliquādo pphete inter extra-
neos oparent: ostendit duplici exēplo he-
lye z helysei. q enim pphete in maiori
honore habent apud extraneos q do-
mesticos ostendit exēplo helye: quia iu-
deis expellebat z cōtēnebat. a gētibz
aut̄ honorabat. Sicut pz: q cum mul-
tie vidue i israel cēnt: z tñ nulla fuit di-
gna eum recipere nisi vidua apud fare-
ptam sydonie que cū honorifice recepit
q vero pphete inter extraneos aliquā-
do plura miracula faciebant q inter do-
mesticos ostendit exēplo helysei pphete
qui multis leprosis in iudea existētibz
nullus tñ mūdatus ē nisi naaman syr⁹.
Illi aut̄ hoc audiētes q: scilz eos in di-
gnos reputaret inter quos miracula fa-
ceret: indignati sunt: z duxerunt eū vs-
q; ad supercilium montis vt precipita-
rent eum. In hoc sicut dicit Beda. Pe-
iores sunt discipuli iudei magistro suo
diabolo. Ille enim ait. Aditte te deor-
sum. Isti vero de facto mittere conati
sunt: sed qñ dominus non elegerat mo-
ri per precipitium sed per crucis pati-
bulum. z quoniam nōdū venerat hora
mortis sue. ideo de manibus eorū ext-
uit. z sicut dicit Beda. z habetur in glo.
quod cum dominus de manibus eo-
rum lapsus de rupe descendisset: at
que in ipsa rupe latere vellet: subi-

bito ad tactū dñice vestis saxū illud sub
terfugit: et ad instar cere resolutus: quē
dā finū in quo dñicus corpus recipitur
effecit. tante quippe capacitatē quāte
ipsum corpus exiit quātūtatē in quo
liniāmēta et ruge vestis que a tergo dñi
fuerāt velut de manu sculptoris impressa
seruant. In hoc igit euāgelio tangitur
duplex hystoria: scilicet de helya et helyseo.
¶ Circa hystoriā helye instruimur circa
duo. s. vt mūda nos strepitus fugiamus.
et vt elemosynis insistamus. helyas q̄
dem vt habet. iij. Reg. xviij. Ad p̄ceptū
dñi mūdānos strepitus fugit et in soli
tudine habitauit: ibiqz dñs eum p̄auit:
mittēdo sibi per comū mane et vesp̄e pa
nem et carnē et de tonēte bibebat. deus
enim aiām que mūdānos strepitus fu
git: pascit. s. celesti refectio pane et car
ne. A In xpo quisdem est duplex natū
ra. s. diuina et humana. Per panē intel
ligit diuinitas: que habet in se omne de
lectamētum. Sap. xvi. panē de celo pre
stitisti eis oē delectamētū in se hñtem.
Per carnē intelligit humanitas. aiām
igit que humanos strepitus vitat et in
terne quieti vacat deus pascit: pane et
carne reficiēdo eā in cōtemplatione di
uinitatis et humanitatis. B ¶ Sc̄do
notādum q̄ ista refectio h̄z in hoc mū
do ip̄fectionē: admixtionē et defectio
nem. C Imperfectionē quidē h̄z: q̄ p̄fe
cte p̄solationes et refectioes in patria
sunt. i. Cor. xij. Ex pte cognoscimus et
ex pte p̄phetamur. Lū autē euenerit q̄
perfectus est: euacuabit q̄ ex parte est.
Istud notat per hoc q̄ dicit q̄ helyas
pascēbat mane et vesp̄e et non in meri
die. In mane quidē et vesp̄e sūt lux et ca
lor: sed non in sua p̄fectione. in meridie
aut sūt in sua p̄fectioe. Sacti igitur
viri pascunt in presenti vita in mane et
vesp̄e: q̄ hñt lumen diuine cognitionis
et calorem diuini amoris: sed imperfecte.
In futuro aut pascunt in meridie: quia
tunc habēt plenā dei cognitionē et p̄fe
ctū dei amorē. ideo sp̄sa desiderat pa
sci in meridie dicens: Indica mihi vbi
pascas in meridie. C Sc̄do sp̄uales re
fectioes sanctorū in p̄nti habēt admix
tionē. pure enim p̄solationes in patria

sunt. in p̄nti aut multum hñt de admix
tione cōtrarij siue a carne siue ab hoste
siue a mūdo. istud significat per hoc q̄
helyas h̄z habet s̄licitatē cibū. habebat
in insipidū de tonēte potum. Ysa. l. Vt
num tuū mixtū est aqua. Vñū enīz pu
rum. i. p̄solatio pura ē in celo. sex. i. tri
bulatio in inferno: sed vinū mixtū. i. cō
solatio mixta est in mūdo. L Istaz aut
triplicem d̄fferentiā tangit p̄pheta dī
cens: Liliū in manu dñi vī. me. plenus
mix. ¶ Tertio sp̄uales p̄solationes san
ctorū in presenti habēt defectioē: q̄ se
pe ab eis subtrahunt ad tēpus. hoc no
tat per cibū helye quē deus subtraxit et
ad tantā penuriā deuenit: q̄ vix bucel
lam panis et modicū aque habere potu
it. Sepe enim a sanctis v̄ris p̄solatio
nes sp̄uales subtrahunt intantū q̄ vix
modicā possint habere. et hoc ideo facit
deus ne de illis gratijs supbiāt et vt fer
uentius eas requirāt et cautius eas cu
stodiant. C Sc̄do instruimur vt ele
mosynis insistamus. et per hoc q̄ vidua
modicā elemosynā vedit helie et multi
plicationē bonorū accepit. B Qui cū
dat bona tēporalia: deus dat sibi et tē
poralia ad sustentandū: et corporalia ad
p̄solationē: et sp̄ualia ad iustificationē: et
celestia ad glorificationē. Ysa. lix. Frā
ge esuriēt panem tuū. ecce datio elemo
synarū. Sequit: et sanitas tua citius orie
tur. hoc refert ad bona corporalia. et an
faciē tuam ibit iustitia tua. hoc refertur
ad bona sp̄ualia. et gl̄ia dñi colliget te.
et hoc refert ad bona celestia. et eris q̄si
hortus irriguus cuius nō deficiēt aque.
hoc refert ad bona t̄palia que sic adeo
elemosynarū largitione cōtinuantur vt
numq̄ tibi deficiēt. Ex secunda hystoria
instruimur: vt nos in sanguine xp̄i ablu
mur. sicut etiam naaman in iordane se
pties fuit lotus et mūdatus. sic et nos si
in sanguine xp̄i p̄ deuotionē abluimur
a septē vitijs mortalibus mūdabimur.
ideo xp̄s septies sanguinē suū fudit: vt
a septē mortalibus peccatis mūdaret
nos. p̄mo in circūcisione p̄tra p̄ctm lu
xurie: que in p̄mo v̄ice in illo mēbro pul
lulabat. sc̄do in sudore p̄tra p̄ctm gula.
ex gula enim sepe nascunt mali humo

res qui sanant per sudorem. tertio in capite propter peccatum superbie. nam sicut dicit Augustinus. Sub spinoso capite non decet membrum fieri delicatum. non decet esse caput humile si membrum superbum. quarto in corde propter peccatum ire. nam secundum Bernardum. Ira est accensio sanguinis circa cor. quanto in flagellatione propter peccatum inuidie. inuit diuini sunt sicut canes mordaces. si igitur leo tunc quando canis flagellatur: multo fortius isti canes. id est peccatores alios mordaces et lacerantes timere debent: quoniam vident leonem. id est christum esse flagellatum. sexto in manibus propter peccatum avaritie. ostendit enim se liberale in manuum profectione: extensione et aptatione. nam in cruce habuit manus extensas ut daret utiliter. habuit aptas: ut daret liberaliter. habuit profectiones: ut daret totaliter. septimo in pedibus affixione propter peccatum accidie. Pedes enim anime sunt intellectus et affectus. qui sepe sunt pigri ad bonum. sed quando in christi sanguine tinguntur: tunc velociter currunt ad bonum et ad omne bonum. ps. Ut intringatur pes tuus in sanguine recte.

Eadem serie secunda tertie hebdomadae quadragesime Sermo secundus. 40.

Multi leprosi erant in israel sub helyseo propheta et nemo illos mundatus est nisi naaman syrus. Inter ceteros morbos: lepra est abominabilior apud omnes. Est enim morbus fetidus: sitibundus: et contagiosus. in quantum est fetidus: significat peccatum luxurie. in quantum est sitibundus: significat peccatum avaritie. in quantum est contagiosus significat peccatum superbie. Leprosus autem in quantum est morbus fetidus: significat peccatum luxurie. que coram deo et hominibus fetet. Iohel. v. Loppu truerunt tumeta in stercore suo. Breg. Iumentum proputrescere in stercore: est carnaliter homines in fetore luxurie vitis finire: tunc autem luxuriosus est fetidus quoniam est quatuor duanus. Iohann. xi. Dilectus iam fetet quatuor duanus enim est. Ad primum enim dicitur esse mala cogitatio et delectatio: et tunc ad huc non fetet. Secunda dies est malus consensus: et tunc adhuc non fetet. Tertia est malum opus: et tunc quando alius sit mortuus: tamen per unicum actum adhuc non fetet.

Quarta est mala consuetudo seu obliuio: et tunc animus est mortuus et fetidus. Ista sunt quattuor scelera damasce. de quibus dicit amos. i. Super tribus sceleribus damasce. et super quattuor non quarta enim ubi dicitur Balaam. Primum peccatum est mala cogitare. secundum sentire. tertium opere implere. quartum non penitere. Et subditur glo. q. in tribus prioribus peccat. si penitet: querit cum deus ad vultum clementie sue. Si vero non penitet: auertitur ab eo vultus clementie sue. et quoniam animus carnalis fetet in vita per culpam: ideo fetebat in inferno per penam. B. Quis fetor causa bis in inferno a quattuor. Primum a fetenti loco: quoniam terra infernalis tota fetida est: quoniam omnium immunditiae sentina est: quoniam omnes immunditie post iudicium ab elementis et a rebus ceteris sepabuntur et in cloaca infernali precipientur. Secundum a fetenti personis. Demones enim qui sunt socii damnatorum sunt valde fetidi. Ysa. xxxiii. Ascendet fetor eius: et ascendet putredo eius. quoniam superbe egit. Tertio causabitur a fetenti supplicio. quoniam fetenti pena. id est sulphurea punientur. ps. Ignis sulphuris cellas per calcis eorum recte. Quarto causabitur a fetenti corpore suo. quoniam corpora damnatorum fetida erunt. Ysa. xxxiii. Be cadaveribus eorum ascendet fetor. Secundo lepra est morbus sitibundus. et quantum ad hoc signat peccatum avaritie. avarus enim adeo fitit quod satiari non potest. est enim insatiabilior omnibus rebus insatiabilibus. nam sicut dicit Proverb. xxx. Tria sunt insatiabilia: infernus: os vulue: et terra: que nunquam saturabitur aqua. Ignis vero nunquam dicitur sufficit. Infernus quoniam sit insatiabilis ex eo quod quotidie quando infinitas animas recipit saturari non potest. tamen veniet quando dicitur sufficit. Iudicio enim extremo celebrato infernus replebitur et manu dei claudetur: tunc dicitur sufficit: nolo plures. sic carnaliter concupiscentia licet sit famelica et saturari non possit. tamen tempus veniet quando dicitur sufficit. quoniam enim homo senescit valde ita quod calor naturalis in eo deficit: tunc concupiscentia dicitur sufficit. si terra sitiens quantum aqua absorbere desideret: tamen tempus veniet quando dicitur sufficit. quoniam enim est magna inundantia pluviarum ita quod aquae super

abundat. tunc terra dicit sufficit. Ignis autem insatiabilior est inferno. carnali concupiscentia: et sicut terra. non enim dicit sufficit quoniam est plenus lignis sicut dicit infernus quoniam est plenus vanitatis. nec dicit sufficit pre diuturnitate temporis. sicut dicit carnalis concupiscentia: quoniam si ligna essent perpetua. ignis et esset perpetuus. nec dicit sufficit pre nimia abundantia lignorum: sicut dicit terra sities pre nimia abundantia pluviarum. imo ex hoc magis augetur. et ideo merito per ignem auaritia designatur. quoniam est insatiabilior inferno: concupiscentia carnalis: et terra sitiet. **L. P.** Primo igitur auarus insatiabilior est quam infernus. quia infernus postquam plenus fuerit dicit sufficit. auarus autem quanto magis plenus est tanto magis cupidus est. Prover. xxvij. Infernus et perditio nunquam replentur. scilicet modo. similiter oculi hominum insatiabiles. Eccl. v. Auarus non impletur pecunia. **P.** Secundo auarus est insatiabilior quam concupiscentia carnalis que in homine senescit. dicit sufficit. Auaritia vero in homine senescit: sed amplius iuuenescit. Hiero. Cum cetera virtus senescant in homine senescente. sola auaritia iuuenescit. Tullius. Auarus quid sibi velit non intelligit. quid enim absurdum esse potest quam quomodo restat vie eo amplius vitatici querere. **P.** Tertio auarus est insatiabilior quam terra sities que dicit sufficit quoniam est magna inundatio aquarum. et quoniam ipse aque superabundantes per diuersa loca discurrunt. Auarus autem et si habet magnam abundantiam diuitiarum non tamen dicit sufficit: si diuitie sue discurrant ad terras longinquant ad diuersas nationes. adhuc tamen non dicit sufficit. sicut dicit infernus quoniam est plenus vanitatis. et sicut dicit carnalis concupiscentia quoniam calor naturalis deficit in homine senescente. nec sicut dicit terra sities quoniam habet abundantiam pluviarum. sed sicut dicit ignis non sufficit quantumcumque sit diuturnus. postquam habet ligna supposita. sic dicit carnalis concupiscentia. et sic ignis non dicit sufficit quoniam habet magnam abundantiam lignorum. sic ignis auaritie non dicit sufficit. nec in homine diuitiis pleno: nec in homine veterato: nec in homine suppleto. Eccl. xxij. Alia calida quasi ignis ardens non extinguitur do-

nec aliquid glutiat. **T.** Tertio lepra est morbus contagiosus. et per hunc morbum signatur superbia que est contagiosa iuxta illud Eccl. xlij. Qui tetigerit peccatum inquinabitur ab eo. et qui conicit superbo induet superbiam. et affumilat superbiam peccatorum: quoniam peccata sunt nigra et multum adherent. sic superbia animam obscurat et impedit ne veritas ad eam transeat. Hiero. Tumor mentis est obstaculum veritatis. et etiam tate adherent quoniam alijs virtutibus superbia ipsa superari non potest. **D.** Nam inter virtutes ipsa est prima in accessu. continua in processu. et vltima in recessu. non solum autem superbia sed omne peccatum mortale in se est contagiosum. Sicut enim leprosum generat leprosum corporaliter: sic peccator generat peccatum rem spiritualiter. **i. Cor. xv.** Conuersus moribus bonos colloquia mala. Quoniam sanus stat cum sanis in sanitate mutuo se conseruat. quoniam et leprosi stat cum leprosis magis ac magis se vitant et conuersant. de quo modo est curandum. Quoniam vero sani stat cum leprosis vel conuerso. sanus sepe inficitur a leprosis. leprosi autem multi adiunguntur a sanis: id non est periculum stare leprosis cum sanis. sed periculum est sanis stare cum leprosis. Eodem modo quando boni cum bonis stant: mutuo se ad bonum prouocant. unus enim alium prouocat ad humilitatem. alius alium ad patientiam et sic de alijs. Prover. xxvij. Ferrum ferro acuitur. et homo acuit faciem amici sui. **ps.** Cum sancto sanctus eris etc. Quoniam vero mali sunt cum malis: mutuo ad malitiam se incitant. **ps.** Dies dies cruciat verbum et nox nocti indicat scientiam. Bonus enim qui est dies dat alteri diem. i. alteri bono bonum documentum. et nox. i. malus dat noctem. i. malo alteri malam doctrinam. et sic peiores efficiuntur. **Apoc. xxij.** Qui nocet noceat adhuc. et qui est sordibus et sordescat adhuc. Quando boni stat cum malis vel conuerso non est periculum malis: sed vitium. quoniam sepe meliorantur. Est autem periculum bonis: quia sepe vitiantur. **ps.** Cum puer puer. Prover. ix. qui cum sapientibus graditur sapiens erit. Amicus enim stultorum similis efficitur. id non dixit dominus babilonijs ut exiret de medio populi sui. sed dixit populo suo ut exiret de medio babilonis: quoniam populus dei in multis poterat perdesse babilonijs

babilonij aut in nullo poterant pdesse
pplo di. Hiere. li. Egredimini d medio
babilonis ppls me: vt saluet vnusq;
qz aiaz sua ab ira furoris dñi: et ne for
te mollescat cor vestru et ne timeatis au
ditu qui au dicit in terra. Et Ex quibus
verbis ostēdit q ille qui vitat malas so
cietates quattuor mala vitat. Primo
aie sue pditionē. iō postq dixit: egredi
mini de medio babilonis. subdit. Ut
saluet vnusquisq; aiam suā: qz sepe bo
ni inter malos aias suas p dūt. Secū
do vitat diuinam indignationē quā se
pe incurrūt q iter malos pītanti nō sub
dit. Alb ira furoris dñi. Et. ij. Paralip.
xix. His qui oderūt dñm amicitia iuge
barris. et tccirco irā dñi merebarris. Ter
tio vitat mētis enervationē: qz sepe bo
ni habitātes cum malis a rigore virtu
tū mollescunt. iō subdit. ne forte molle
scat cor vestru. Quarto vitat diaboli
cā tētationē: qz sepe diabolus p malos
puertit bonos. iō subdit. ne timeatis au
ditu q audiet in terra. Iste auditus est
diabolica tētatio seu suggestio. qz sepe
diabolus infestat bonos vt possit eos
cōmpere p malos.

¶ **S**eria tertia tertie hebde. Sermo pri
mus.

41

Si peccauerit i te fra
ter tu
us vade et coripe eū inter te et
ipm solū. Mat. xvij. Hīs no
ster aliqn ostēdebat miracula sue pote
statis vt malos puerteret. aliqn exhibe
bat exēpla sue scītatīs vt bonos ad me
liora alliceret. Aliqn dabat sue verita
tis documēta vt oēs ad salutē traheret
et iūduerit: sic p3 in pñti euāgelio vbi po
nit quqz verissima documēta. Primo
documētū ē p qd oñdis qualr fraterna
coneprio siñfēda. cū dicit. Si peccau
erit in te frater tuus. i. te solo scīte: vel i
te. i. cōtra te in iurias et p̄tunelias irro
gādo. vel in te. i. p̄tra te malo. si exēp
lo cōripēdo. vade et coripe eū iter te et ip3
solū. Et Ubi notat q nō oēs equalr et
eodē mō sunt cōripēdi. Quidā autem
cōripēdi sunt qz amores: sicut humiles
et māsueti. qui si aliqn offendūt cōtinuo
recognoscunt. et iste modus intelligit

cū dī inter te et ipm solum. i. dulciter et
secrete. tales enī aliquādo emēdantur
leni amonitōe. Aug. Pūdetem virum
et corrigi paratū breuiter amonuisse suf
ficiat. imo aliquādo supioris respectōe.
Amb. sup ps. Iusti aspect⁹ p̄fectioribus
letitia ē. inspectioribus vero conepcio
nis amonitio. quidā vero cōripēdi sūt
cū rōe sicut astuti. iste modus tangit cū3
dī. Si at te si audierit: adhibe tecū vnu
vel duos: vt in ore duorū vel triū testiu3
stet oē verbū. Multi enim sunt astuti q
peccata sua abscondūt et defen dūt nec se
corrigere volūt. Prelatus aut vel in dex
d3 ē astutus cū astutus: debet eos cor
rigere per testes et per oēs alios modos
quibus pōt. Istū modū seruauit Dani
el cōtra fenes et astutos quos rōnabilē
et astute conuicit. vt legitur Dani. xij.
Alij sunt coercēdi cum timore: sicut su
perbi et p̄sumptuosi. iste modus tangit
cū dī: qz si non audierit te: dic ecclesie. i.
plato eccleie ad quē spectat duos et p̄e
sumptuosos castigatōibus subicere et
penis et flagellatōibus coercere. Talis
enī3 platus et in dex d3 esse qui possit su
perbos comprimere et domare. Eccl. vij.
Noli querere fieri iudex: nisi valeas vir
tute irrumpere iniquitates. ne forte ex
timeas facie potentis et ponas scan
dalu in agilitate tua. iō dī Timo. ij. ar
gue eū omni implo. Alij sunt coercēdi
vel abieciēdi cū rubore sicut obstinati: q
debēt ab ecclesia p̄scindī et ex cōcari. iste
modus tangit cū dī si ecclesia nō audie
rit tibi sicut ethnicus. i. gentilis et pu
blicanus. i. cū eis tāquam ex cōcatis nō
cōtices. Pharisei enim cum istis duob⁹
generibus hominu non cōicabāt. i. cū3
gentilibus. iuxta illud Joā. iij. Nō eim
contunt iudei samaritanis. nec cū3 pu
blicanis et peccatoribus vñ dī. Mar. ij.
quare cum publicanis manducat et bi
bit magister vester. Isti igit sunt ab ec
clesia ex cōcandi. nec aliquis cū3 eis de
bet p̄cipare. nec in salutatione. ij. Jo.
i. Sigs venit ad vos et hāc doctrina nō
affert nolite eū recipere in domo. nec aue
re dixeritis. nec publica orōne. i. Joā. v.
Est enim peccatum ad mortem. nō p il
lo dico vt roget quis. nec cum eis co

medere. i. **L**oz. v. Si quis frater noster i-
ter vos ē et fornicator: aut auar⁹. et seget
cum huiusmodi cibū non sume. **C** Se-
cū dū documentū ē per qd ostēdit quā-
ta sit platorū iurisdīctio: cū subdit. amē
dico vobis quod cūq; alligaueritis sup
terrā erit ligatū et in celis. **B** Ex qb⁹
verbis habet qd magna sit potestas et iu-
risdīctio p̄latorū: q; possunt ligare et sol-
uere. celum aperire et claudere. Pecca-
tor quidē h̄z sup se celum clausum. in-
fra se infernū aptū: intra se habet cul-
pam interficiētem et p̄dit grām spūalē.
extra se amittit meritorū ecclesie cōdicatio-
nem. de quibus meritis dī ps. Partici-
pem me fac deus oīus timentū. **P**re-
latus aut siue sacerdos pōt peccatori pe-
nitēti celū ap̄ire. **A**bat. xvi. Tibi dabo
claves regni celoz. **U**nī cantat de aplīs
h̄nt p̄tātē claudē celū nubibus et ap̄ire
portas eius: q; lingue eorū claves regni
facte sunt. **S**ecūdo pōt infernū claudē.
Abat. xvi. porte inferi scōz glo. sunt pec-
cata que infernū aperitūt peccatori. sed
qn̄ sacer dos peccatū dimittit. tunc por-
tas inferi claudit. **T**ertio pōt sacer-
dos culpā dimittē. **J**o. xx. Accipite spi-
ritū sanctū quoz remitt. p̄ca remittunt
eis etc. **Q**uarto pōt grām spūs sancti
p̄ferre. **A**ct. viij. Tūc imponebant sup
il. ma. et ac. spūs sanctū. **Q**uinto pōt
platus merita sanctorū cōicare et indul-
gentias facere. **U**nde dicebat aplūs. ij.
Loz. ij. Nā et ego qd donauī siquid do-
naui p̄pter vos in p̄sona xpī. **T**ertiu
documentū ē per qd ostendit scōz viro-
rum quātū valet orō: cū dicit. Ierū vi-
co vobis: q; si duo ex vobis cōfenserint
super terrā de omni re quacūq; p̄tē. si-
et vobis a p̄e meo qui in celis est. **E**
Nū enim aliqui sancti viri cōueniūt ad
rogandū deum eos exaudīt. aut quātū
ad votū: si expedit ad salutē. aut quātū
ad meritū si hoc eis non expedit. **D**eus
enim aliquādo exaudīt ad voluntatem
sed non ad vtilitatē. sicut exaudīuit de-
monē perētē tentare **J**ob. et demones
petentes intrare porcos. **A**bat. viij. **A**li-
quando exaudīt ad vtilitatē nō ad vo-
luntatē. sicut exaudīuit **P**aulū peten-
tem stimulum amoueri. ij. **L**oz. xij. **N**ō

enim exaudīuit eū ad suā volūtātē: sed
dixit ei: sufficit tibi grā mea. **E**xaudīuit
aut ad suā vtilitatē. vnde dicit: nā virt⁹
in infirmitate p̄ficif. **A**liquādo at exau-
diuit ad volūtātē et ad vtilitatē: sic exau-
diuit ap̄los in missiōe spūs sancti inter
ascens. et p̄thecost. postulātes: q; ipsum
spūm sanctum receperunt ad libitū et
ad suoz meritū. **U**nī dī **A**ct. i. **H**ic omnes
erāt p̄suerātes vniūmter in orōe cūz
mulieribus et maria mīse iesu. **Q**uar-
tum documentū est per qd ostendit qd vti-
lis est seruoꝝ dei cōgregatio: cum dicit:
Ubi duo vestrum vel tres congregati
fuerint in nomine meo: ibi sum ip̄ me-
dio eorum. **I**lle qui dicit se eē in medio
cōgregationis seruoꝝ dei: est iesus xp̄s
filius dei. **I**n cōgregatiōe quidē sūt
aliquādo aliqui timidi qui p̄p multitu-
dinem p̄ctoꝝ que fecerunt timent grāz
dei non p̄mereri. **S**ed non debēt d̄ hoc
timere: q; h̄nt iesum qui interpretat sal-
uator: q; a peccatis suis oēs saluos facit
Abat. ij. **V**ocabis nomen eius iesu et ip̄
se enim sal. sa. po. su. a pec. eorum. i. **J**o.
ij. **S**i quis peccauerit a duocatione habe-
mus apud p̄em iesum xp̄m et ip̄e est p̄-
piciatio p̄o peccatis n̄ris. **I**bi etiā ali-
qui sunt tribulati. **S**ed debēt cōsolatio-
nem recipere: q; h̄nt secū xp̄m qui interp̄-
tatur vinctus: qui eos vngit oleo letitie
et exultatiōis. ps. **U**ngit te deus deus
tuus oleo leti. p̄e cōsol. tu. **P**sa. lxi. **S**pi-
ritus dñi super me: eo qd vn̄xerit me do-
minus. **A**d amūciandū mansuetis misit
me: vt mederer cōtritis corde et predica-
rem captiuis indulgētiā et clausis ap̄-
tionem. i. **J**o. ij. **E**t vos vnctionē quā ab
eo accepistis maneat in vobis etc. **I**bi
sunt etiam aliqui pusillanimes: q; timēt
ex p̄p̄is meritis se posse saluari. **S**ed
nō debent de hoc timere: q; habēt secū
filiū dei qui gloriā suam eis tribuit.
Jo. iij. **S**ic deus dilexit mūdum: vt fili-
um suū vnigenitū daret: vt oīs qui cre-
dit in ip̄m non pereat s; h̄eat vitā eter-
nam. **D**e hīs tribus dicit **B**er. **V**enit ad
nos iesus xp̄s filius dei: venit cū salute
venit cum vnguentis: venit cum gloria.
Neq; est enim sine salute iesus: nec sine
vnguentis xp̄s: nec sine gl̄ia filius dei.

Quantum documentum est per quod ostendit quod iniurias semper debemus remittere. quod notatur cum dicitur. Tunc accedens petrus ad eum dixit: Domine quod tuens peccabit in me frater meus: dimitte tam ei usque septies. Dixit ei Iesus: Non dico tibi usque septies: sed usque septuagies septies. Et ponitur numerus ibi determinatus pro indeterminato. id est quod tuens peccabit: totiens dimitte. Vel id ponitur iste numerus: quod ab adam usque ad christum fuerit. lxxvii. generatibus. Sicut igitur christus totius humani generis deleuit culpas. sic et homo omnes suas dimittere debet iniurias. Vel iste numerus constat ex numero vniuersitatis. id est septem. et numero transgressionis. id est vndecim: quod septies vndecim faciunt. lxxvii. Est ergo sensus. Dimitte septuagies septies. id est vniuersas tibi factas iniurias et transgressiones.

Eadem tertia feria tertie hebdomade. Sermo secundus. 42

Si peccauerit in te frater tuus
vade et corripe eum inter te et ipsum solum. Mat. xviii. Quia sepe fit peccatorum remissio: id sepe debet fieri fraterna correptio. Eccl. ix. Corripe amicum: sepe eius fit remissio. Ne autem ista correptio prelatorum despiciat ostendit quate sit auctoritatis: cum dicitur: Amen dico vobis: quicumque alligaueritis super terram etc. Ex his duobus habetur quod prelati debent subditos corrigere: et quod subditi eorum debent correptionem in magna reuerentia habere. Aliter circa primum notandum quod sunt multi qui peccant et peccatum suum non intelligunt. quod dandum intelligunt et tamen peccare non desinunt. Alii sunt qui peccatum suum negant et confiteri erubescunt. Iam utilis est correptio ut ex hoc ille qui peccat primum suum cognoscat: et cognitum confiteri non renuat: et sic iterare non presumat. Ista talis sententia tangitur Eccl. xix. Corripe amicum ne forte si intellexerit: dicat non feci. Si autem fecit ne iterum addat facere. Corripe proximum ne forte non dixerit: et si dixerit ne forte iteret. Istud autem preceptum spectat ad omnes ex debito charitatis. Maxime autem spectat ad prelatos ex debito officii. Ideo apostolus platos ammonet dicens: Bas.

vi. Si preoccupatus fuerit homo in aliquo delicto vos qui spirituales estis humilissimi in spiritum lenitatis. Non dicit in verbo lenitatis nec in opere lenitatis: sed in spiritu lenitatis. Quodam enim sunt obiurgandi in sermone asperitatis. Alii sunt reprehendendi in disciplina severitatis. omnes tamen in spiritu lenitatis ut nunquam fiat aliqua reprehensio cum mentis perturbatio sed cum cordis compassione. ut dicit quedam glossa super Iohel. Laudatur illud architegarum qui cum villico suo iratus esset ait. O infelix anima te occiderem si iratus non essem. Bene ergo dicit apostolus in spiritu lenitatis. quatumcumque sonet asperitas in voce: quatumcumque exhibeat severitas in correptione. semper tamen debet esse lenitas in mente. B. Ille autem qui alium vult corrigere quinquagies considerandos debet servare: quarum tres ponit Augustinus super illud Mat. vii. Hypocrita eijce primum trabem de oculo tuo. Reliquas duas ponit Gregorius in moralibus. Primo namque qui alium vult corrigere debet considerare si est ei similis. id est si in eodem peccato vel equali vel maiori: tunc maxime si peccatum est notorium non debet eum corrigere: sed se et ipsum ad penitentiam commovere debet. alias posset sibi dici illud Ro. ii. qui alium docet: te ipsum non doces. qui predicat non furandum: furaris. Gregorius. Durum est ut qui nescit tenere modum vite sue: iudex fiat vite aliene. Idem. Durus debet esse a vitiis qui aliena corrigat: eo quod non bene maculam in alio considerat oculus quem pluit grauat. Neque tergere valet sordes manus que lutum tenet. Augustinus. Iudex in nullo horum sit iudicandus qui in alio est paratus iudicare. Si autem non est et similis debet secundo videre si aliquando fuit similis et tunc sicut nolebat despici sed compassio nem sibi impendat: sic nec ipse fratre peccantem et penitentem debet despiceret: sed compassionem et misericordiam exhibere. Eccl. viii. Ne despicias hominem auertentem se a peccato et ne impropere et. et memento quoniam omnes in corruptione sumus. Eiusdem Eccl. xxxi. Intellige quod sint proximi tui ex teipso.

Si autē non est ei similis nec aliquādo fuit similis: tunc debet tertio cogitare q: potest esse similis. Et ideo ratione talis dubij non debet superbire sed delinqueretur concedere. ij. Reg. xx. Ne gloriatur accinctus: equi vi discinctus i. Cor. x. Qui se existimat stare videat ne cadat. Aug. Nemo est qui securus ēē possit in hac vita que tota tēratio nominatur ut qui potuit fieri ex deteriori melior non possit fieri ex meliori deterior. Si autem nō est ei similis nec unq̄ fuit similis et de dei bonitate confidit q: nūquā erit similis: tūc debet quarto videre si ille qui sit reprehēibilis: in aliquo alio est commendabilis. si ille qui tot habet defectus habeat aliquos pfectus: et tunc ratio illorum bonorum que habet debet supportari in his queminus habet. Unde Apoc. ij. vōles dñs reprehēdere episcopū Ephesi pmo ponit quoddam viciū quod habebat dicens: Habeo aduersum te pauca: q: charitatē tuam primam reliquisti. Sed tū statim ponit quoddā bonum quod habebat dicens: sed hoc habes bonum q: odisti facta nicholitarū que ego odi. Sic vōles reprehēdere episcopum sardis pmo ponit quēdam suū defectum dicens: Non inuenio opera tua plena coram deo meo. Deinde ponit statim quēdam suū profectum dicens: Sed habes pauca nomina in sardis qui non conquinauerunt vestimēta sua. Ecce dñs postq̄ ponit illa in quibus ipsi erant reprehēdibiles: statim subiūgit illa in quibus erant commendabiles ad innuēdum q: si aliquis propter aliquod viciū est reprehēdendus si tamen hz aliqd bonū est supportandum. hoc dato q: aliquis oīno videatur esse malus: ne habet aliqd ppter qd est supportandus seu tolerandus: tunc debet cogitare: q: ille qui sic videtur ēē malus forte in conspectu dei est sibi in merito preponendus. Et ponit exēplum Grego. de stephano et paulo. xxij. moral. super illo verbo. Audi igit iob eloquia mea dicens: Nam cum stephanus cōfentierte paulo et adiuuante lapidaretur: tunc stephanus oīno erat bonus et paulus oīnino videbatur esse malus: et tamē

in conspectu dei paulus qui sic erat malus: erat stephano in merito et i premo preponendus. Et Scō subdit debet conceptionē prelatorū in magna reuerentia habere: q: eorum sentētias deus approbat et cōfirmat. Unde dicit: Amē dico vobis: quod cūq: ligaueritis sup terram: erit ligatū et in celis. B. Un tantum q: in celo sunt omnes soluti: in inferno omnes ligati. In mundo vero quidā sunt ligati: quidā soluti. p. Primo igitur in celo oēs sunt soluti. in presenti et vita sancti viri hñt ligatū intellectū: q: nō pñt deum libere ac clare videre. Habēt ligatā potētā affectiuā: q: nō pñt deum ex toto corde et ex tota mēte seu aīa diligere. Hñt ligatā potētā deprecatiuā: q: nō pñt dei laudibus indefinēter insistere. In celo autē oīa ista habebūt soluta: q: deū clare et sine fine videbūt et ipm totaliter amabūt et ipsū indefinēter laudabūt. Aug. de ciuit. dei. Ipse est finis desideriorū nostrorū qui sine fine videbit: sine fastidio amabitur: et sine tedio laudabit. Si aliquis hz amicum quē libet videt et p cordialiter diligit: eius visio aliquñ habet finē. eius dilectio aliquñ habet fastidiū. eius laudatio aliquñ habet tedium. Sed tūc visio nostra nō habebit vllū finē sed cōtinuationē. ideo dicit: Qui sine fine videbitur. Dilectio nostra nullā habebit fastidiū sed sumū desiderium. ideo agit: Sine fastidio amabit. Laudatio nostra nullā habebit fatigationē sed sumam dilectionē et delectationē. Ideo subdit: Sine fatigatione laudabit. In inferno vero oēs erunt ligati. Iuxta illud Matt. xxij. Ligatis manibus et pedibus mittite eū in tenebras exteriores. Habēt enī ligatā potētā opatiuā: q: nullū bonū meritouum poterūt facere. Affectiuā hñt ligatam: q: deū nūquā poterūt diligere. ideo dñs: Ligatis pedibus et manib⁹. Per pedes enim scōm Amb. affectus aīe significatur. Habēt ligatā potētiam intellectiua: q: deum nūquā poterunt videre nec cognoscere cū sint in tenebris et in terram obliuionis. ideo dñs: Mittite eum in tenebras. Habēt ligatā potētiam repatiua: q: nūquā poterūt ad penitētiā reparari.

ideo di. Exteriores. Peccata enim put sunt in hac vita sūt tenebre interiores: q: sunt intra ambitū misericordie diuine. in inferno aut peccata sunt tenebre exteriores: q: sunt extra ambitū diuine misericordie. In mūdo aut qdam sunt soluti: sicut vtri pfecti qui edificat aurum et argētum et lapides piosos. sicut di. i. Cor. iij. Tales nullū habēt vinculū culpe nec obligati sunt pene eterne. nec obligati sunt alicui pene satisfactorie. Alij sunt ligati: sicut peccatores obstinati. tales habēt vinculū culpe. et hoc figuratur Judic. xv. cū dicit: ligauerūt sampson duobus nouis funib⁹. Duo funes sunt nexu culpe et pene. Alij sunt ex pte soluti et ex pte ligati. sicut sunt penitētes qui soluti sunt vinculo culpe: sed ligati sūt funibus pene satisfactorie. in huius significatiōe di. Diere. xxxviij. Extraxerūt hieremā funibus et eduxerūt eū de lacu. Potestas igitur ligandi et soluedi quā plati sūt nō extēdit in celū: q: oēs ibi ita sūt soluti q nō pnt ligari. nec extēdit in infernū: q: oēs ibi sunt ligati q nūquā pnt solui: sed tñ h3 locū in mūdo vbi peccatores penitētes pnt ligari per penam satisfactorie. et pnt absoluti a culpa qui sūt p tritionē verā et p sessionem purā et satisfactiōē integrā. pnt etiā ligari p excoicationis vinculū et solui p absolutiōis bñficiū.

¶ Seria quarta tertie hebdoe. xl. Sermo primus.

Accesserūt ad iesuz solymis scribe et pharisei dicētes: p̄re discipuli tui trās/grediunt traditiōes senioy. nō enīz lauāt manus suas cum panem māducāt. Mat. xv. Ad intelligēdum istud euāgelium: notādum est q pharisei q erat iter iudeos nobiliores et doctiores erat supstititiosi: autē impij. Supstititiosi quidē erat: q: plus curabāt de mūditiā exteriori q de interiori. plus de lotionē manūū: calicū et vitreoꝝ: q de lotionē alay. vnde subdit Mat. vi. reliquētes enim mādatum dei tenētis traditiōes hoīum baptisimata vreoꝝ: calcum: et alia silia. his multa facitis. Uidenies

igitur discipulos comedētes non lotis manibus indignati sūt et dixerūt ad iesum: trās/grediunt traditiōes senioy. nō enim lauāt ma. su. cū pa. māducāt. ¶ Secūdo erat auari: q: inducebāt iudeos qui habebāt penes: vt omnia deo deuouerēt. ac si eis dicerēt q tale mūdo factum deo sibi pderit ad vitam eter. nam. et per talem modū pharisei bona illoꝝ cum filiis diuidebāt postea. ideo christus subdit: quare et vos transgredimini pcepta dei ppter traditiōes patrum vestroꝝ. ¶ Tertio erat impij in parētes. Audiētes enim parētes q oia deo cōsecrata erant eis vt deuitabant ne sacrilegij crimē incurrerent et sic fac me affliciebātur. ideo christus subdit: et nō honorificabit patrem suum aut matrem etc. Illud enim mādatum. honora patrē tuum et matrē tuā: intelligitur de duplici honore. s. de necessario prouisione: et de reuerentiā exhibitiōe. Al Et q: isti pharisei sicut supstititiosi: sic auari: sic impij. ideo xps vocat eos hypocritas: plantas eradicādas: cecos et duces cecoꝝ. nam in quātū erat supstititiosi plus curātes de mūditiā corpōꝝ q aīarum: vocat eos hypocritas dicēs: bene pphetauit de vobis ysaias etc. Uñ di. Mat. xxiij. Ne vobis scribe et pharisei hypocrite qui mūdatis qd de foris est calicis et parafidis. itus autem pleni estis rapina et imūditia. ideo xps ostēdit q cibus qui itrat per os siue comedat manibus lotis siue nō lotis nō pōt animā iquare: sed que pcedūt de ore. illa sūt que coīgnant aīaz. In quātū aut erat auari dixit eos ēē cecos et duces cecoꝝ. nā illi qui docebāt iudeos vt sua deo deuouerēt: ne parētib⁹ puiderēt: erant duces cecoꝝ. illi qui eis credebāt erant ceci. et ideo ambo cadebāt in foueas infernālē. ideo dicit: simite illos ceci sūt et duces cecoꝝ. in quātū erat ipij ad parētes: erat plātationes eradicāde a pfortio. s. beatoꝝ. q: sicut di. Eccl. iij. Bñdictio patris pfirmat domos filioꝝ. male dicitio aut matris eradicat fundamēta. ideo di: oīs plātatio quam nō plātauit pater meus celestis eradicabit. In hoc igit euāgelio sicut patet ex pmissis tria

dicuntur. C. Primo enim ponit phariseo-
rum supstitio q. discipulos reprehende-
bat de hoc q. nō lotis manib. panē mā-
ducabāt. hōz filijs sunt multi q. volunt
habere exteriora pulchra. interiora vero
fēda. de q. bus sic dicit Augu. Bona vis
habere z bon. nō vis eē. qd est q. velis
hēre malū yihil oīno: non vxorē: non fi-
liū: nō seruū: nō iumēta: nō rīnīcā pla-
ne: nō caligā. z tñ vis hēre malā vitā.
Postea subdit: rogo te p. pone vitā tuā z
caligē tue. Multi aut. sūt q. nō p. ponunt
salte vitā adequarēt. si enī caligā tua
est luto infecta mox ipsaz ablūt. si ē pul-
uere respersa mox ipsaz excutit. si est la-
cerata mox ipsaz cōsūt. vade ergo z tu
fac sistr de aīa tua. si est infecta luto pec-
cati mortālī vade z ipsaz abluē p. con-
fessionē. Hīere. itij. Laua a macula cor-
tuū hīerlem vsq. quo morabūtur i te co-
gitationes tue noxie. Ysa. i. Lauamini:
mūdi estote zc. Si ē lacerata p. nīmia
vetustate in peccatis. vade z ipsaz p. sue
similiter p. g. fessionē. Sutores enī sūt
sacerdotes q. aīam laceratā p. sūt. Ysa.
xlvij. Ite angeli veloces ad gētes puul-
sam z dilaceratā. Si ē puluere aspsa ve-
nīalī: ipsaz excute iuxta illud Mat. x.
Excute puluerem de pedibus vestris.
C. Scdo ponit ipsius supstitiōis a xpo
p. nēdēs p. fūatio: cum dī: Quare z vos
trāsire. mādatum dei p. pter tra. ve. zc.
Blo. si vos mādarū dei p. nēntis. p. tradi-
tōibus hōiū: quare discipulos argui-
tis qui mādata hōiū dīmīttūt z p. ce-
pta dei custodiunt? Et quāvis pharisei
alia dei p. cepta nō obseruarēt de nullo
tñ eos rēphendit nisi de inhonoratōne
parentū. ad īnuēdū q. displicet deo qñ
parētes inhonorant. B. Debemus au-
tēz īnduci ad honorādū parētes. p. pter
q. tuos. P. Prio per p. ceptū: q. deus hoc
p. cepit z īsup p. ceptū seruātibus ad-
dit remunerationē: nō seruātib. eter-
nam dānationē. cū dixit Exo. xx. Hono-
ra patrē z matrē: vt sis lōgeus sup ter-
raz. Et iudē. xxi. Qui maledixerit patri
suo vel matri sue morte moriet. z tñ in
nullo alio p. cepto īuenīst istā p. missio-
nem vel p. minatio. per qd dat ītelligi q. tu z
placet deo qñ honorant parētes. z q. nū

sibi displicet qñ inhonorant. C. P. Se-
cūdo īnducimur p. exēplum: q. ipse ie-
sus de matre sua magnā curam habu-
it: z in vitā: z in morte: z post mortem.
nam in vitā valde sibi obediens fuit z
subiectus. Luce. ij. Venit nazareth z
erat subditus illis. Bern. q. q. bus: de
loibus. Aug. Erubescat hō fieri supb.
q. humilis fact. est deus. honorauit in
morte: q. in cruce p. dēns ioānī eā p. mē-
dauit. honorauit post mortē: q. sicut di-
cit Sedulius. Rursus p. mo appuit si-
bi. Ite honorauit eā morientē: q. p. sona-
liter cū tota curia celesti ad eius obitūz
venit. honorauit matrē viuētē: q. ma-
trē dei eā fecit. honorauit eā de hoc secu-
lo recedētē: q. ipsaz in cope z aīa ad
suā dexterā collocauit. D. Tercio in-
ducimur p. pter debitiū. nos enīz a parē-
tibus recepim. esse. nutrimentū z docu-
mentū: q. igit ab eis recepim. esse debe-
mus eis magnā reuerentiā exhibere.
Ecē. vij. Honora patrē z matrē tuā z ge-
mit. matris tue nō obliuiscaris. mēmen-
to q. nisi p. eos nat. nō fuisset: q. ab eis
accepimus nutrimentū. debemus ipsis
magnā diligētia: vt sicut nos diligētē
nutruerūt in īnuētute: sic z nos cū ma-
gna diligētia dōbemus eos nutrire in se-
nectute. Ecē. iij. Glī suscipe senectaz pa-
tris tui: q. ab eis recepimus documentū:
debemus eis magnā obediētiā. Eph.
viij. Filij obedite parentibus vestris in
dño. hoc enim est iustuz. E. Quarto
īducimur p. nature instinctū. natura eīz
oēs docet q. debemus parētibus subue-
nīre. z qñ sunt in necessitate positi z qñ
sūt senectute p. fecti: z qñ sūt mortui. Et
ad istā triā ostēdēda ponit Valerius
trīa exēpla. ad ostēdēdū q. debem. pa-
rētibus subuenire qñ sūt in necessitate po-
siti recitat q. cū quedā mulier nobilis
ob quodā flagitiū fuisset morti adiudi-
cata. noluit eā rex p. burere vel alia mor-
te publica punire p. pter honorē parētū
sed īclusa est in carcerē vt ibi fame pe-
rīret. Glīa vero eius quē erat nupta de
licētia iudicis eaz quoridie visitabat in
carcere. prius tñ eā diligētē p. scrutaba-
tur ne aliquid comestibile sibi deferret. il-
la vero extracto p. bere singulis diebus

De proprio lacte matrē alebat. Luz vero
iudex miraret q̄ tāto tempore suputue-
ret: reatum est q̄ sic fiebat: tūc iudex ple-
tate cōmōtus matrem filie donauit. Ad
ostēdendū q̄ debemus parētibus subue-
nire qm̄ sunt senectute cōfecti. ostēdit
per exēplum cyconie dicens q̄ cyconie
fili: parētes suos in nido ponunt ⁊ ve-
luti infantes iuxta pectus suū collocāt:
fouent ⁊ nutriūt: soli vultures parētes
suos fame mori permittūt. Ad ostēden-
dum vero q̄ de parētibus curā debem⁹
agere etiā in morte eis sepulturā debitā
preparādo: ostēdit exēplo scytariū. Vt
cū enī cū dardus rex: fines scitaz inua-
sisset ⁊ sepulchra parētum suorum inua-
dere vellet. miserūt ei scyri dicentes q̄
depopulationē agrorū ⁊ vinearū equa-
nimiter ferret. sed si sepulchra parētum
contingeret: tūc scitaz potētiam ⁊ vires
sentiret: q̄ p̄ ipsis defendendis mori pa-
rati eēnt. Tercio ponitur vere doctri-
ne a xpo traditio: cū inbdit: nō qd̄ intrat
in os coīquinat hōiem: sed qd̄ p̄cedit ex
ore hoc coīquinat iōiez. ⁊ iō cōnumerat
multa vitia ⁊ mala que ab ore p̄cedūt. s.
adulteria: homicidia: furta: falsa testi-
monia: blasphemie. ⁊ ideo ipsius os dili-
gēter est custodiendum. § Et q̄ nō suf-
ficat humana custodia petēda est diuina
sicut petebat ppheta dicens: Pone dñe
custodiam ori meo. Legit q̄ fuerūt tres
philosophi qui iter alijs loquētes mul-
tum fuerūt taciturni. s. socrates: solon:
⁊ xenocrates. Quādā igit̄ vice cū inter
multos loquaces socrates sederet ⁊ ta-
ceret. interrogatus cur sicciteret: rñdīt.
q̄ me loquūtū fuisse sepe penituit: taci-
isse vero nunq̄. Ideo dī. Prover. x. In
multiloquo nō deest p̄ctm̄. Solon etiā cū
alijs loquētibus taceret interrogatus ē si
taceret q̄ loq̄ nesciret: vel q̄ stultus eēt
rñdīt: nullus suū tacere pōt. Ideo dī
Eccl. x. Stultus verba multiplicat. Xe-
nocrates etiā cum alijs loquētibus tace-
ret interrogatus quare hoc faceret rñdīt:
q̄ oī vnum: aures duas a natura acce-
pimus. Quasi dicat: multa debemus au-
dire ⁊ pauca dicere. Ideo dicit̄ Jaco. i.
Sit oīs homo velox ad audiendum: tar-
dus ad loquendum. Idem etiā philoso-

phus cuiādam verboso dixit: Si nostris
auribus te audires taceres. quasi dicat:
si verba tua displicerēt tibi sicut nobis
taceres. Ideo dicit̄ Eccl. xx. Est tacens q̄
inuenitur sapiens: ⁊ est odibilis qui pro-
tax est ad loquendum.

Eadem quarta seria tertie hebdo. xl.
Sermo secundus.

44

Omnis plātatio quā nō
plantauit pater
meus eradiciabit. A Homo
et planta sine arbor euersa.
Habet enī ramos inferius. s. manus ⁊
brachia ⁊ pedes. Ad ostēdendū q̄ nō de-
bet fructificare. l. opa misericordie supe-
rius facere: sed inferius. i. nō debet ea fa-
cere in celo: sed in mūdo. Nā sicut Aug.
in omel. In celo misericordie opa: non
sūt necessaria. Nemo enī induit nudū:
q̄ oēs sunt ibi veste imortali induti. Ne-
mo ibi hospitabit peregrinū: q̄ sunt ci-
ues ppetui. Nemo ibi pascet famelicos:
q̄ oēs ex visione dei sūt saturati. Nemo
ibi potabit sitibūdum: q̄ oēs vīne spūs
sancti sunt ebrj. Nemo ibi visitabit isrl̄:
mū vel tribulatū: q̄ oēs sūt ibi sani ⁊ cō-
solati. Nemo ibi redimet incarcerationū:
quia oēs ibi sunt liberi ⁊ sanati ⁊ soluti.
Nemo ibi vadit ad sepulturā: q̄ omnes
imortales effecti sunt. Et iō ista plāta. i.
hō nō hz ramos extēsos supius. sed infe-
rius: q̄ nō hz homo fructificare in celo:
sed in mūdo. Habet et ista plāta radices
supius. s. capillos. ad inuēdū q̄ nō de-
bet plātari inferius: hoc est in mūdo: sed
supius. hoc ē in celo. Radix aut̄ i plāta
est sicut os in aīali: q̄ radices humorē
attrahit vñ plāta nutrit ⁊ fructus pdu-
cunt. Quādo ergo radix est plātata in
bona terra: tūc attrahit humorē bonum
⁊ facit fructū bonum. Quādo vero plā-
tata est in mala terra: tunc corruptū hu-
morē attrahit ⁊ malum fructū facit. B
Notādum aut̄ q̄ triplex est terra. s. cele-
stis. ps. Credo videre bona dñi in terra
vīuentiū. Mundialis. ps. Celum celi do-
mino: terra autē dedit filiis hominū.
Infernalis. Job. x. Terrā miserie ⁊ tene-
brarū vbi vmbra mortis ⁊ nullus ordo
sed sempitern⁹ horor inhabitat. ⁊ Plā-
ta igit̄ que est in celo plātata sicut sancti
ff

virt attrahit humore pingue & dulcem.
 & ideo facit fructu bonu. Sic plantata
 erat illa planta que dicebat Philip. iij.
 Nostra conuersatio in celis est. ꝑ Plata
 vero que est platata in mudo sicut aua-
 ri qui sunt sicut terra arida & vacua nul-
 lus attrahit humore: & ideo nullus fru-
 ctu facit. Hiere. iij. Asperi terraz & ecce
 vacua erat. Gen. i. Terra erat ignis & va-
 cua. ꝑ Planta vero que est platata i ter-
 ra isernali sicut sunt peccatores miseri
 trahit humores venenatu. & ideo faciunt
 fructu acerbos & ad nihilu aptos. Sap.
 iij. Fructus eoru iutiles & acerbis ad ma-
 ducandu & ad nihilu apti. C Prima igitur
 platata que est in terra celestis: sicut sunt
 viri sancti: ꝑducit sicut dicit Chryso. bo-
 nas gemas: idest bonas cogitationes. bo-
 nos flores: idest bonas voluntates que na-
 scuntur de bonis cogitationibus: sicut
 flores nascuntur de gemis. Producit eti-
 am de floribus bona poma: idest bona
 opera que nascuntur de bonis volunta-
 tibus: quoda dino duz poma nascuntur de
 floribus. Et sicut plata fructificat in om-
 nibus suis ramis: sic sancti viri seruiunt
 deo de omnibus sensibus & membris sui
 corporis. Sicut dicit Chryso. in quadam
 omel. Oculis enim deo prestat obsequi-
 um: quando a vanitatis se auertit.
 Auris quando verba dei libeter audit:
 & verba detractiois fugit. Os: quando
 libeter deum laudat: & mendacia & va-
 na verba deuitat. Manus quando ho-
 mo ad pauperes porigit: & ad rapinas
 aliquas non extendit. Pedes: quando
 ad malu non currunt: & ad ecclesia liben-
 ter vadunt. Et sicut rami plante quan-
 to magis sunt fructibus onusti: tato ma-
 gis ad terra sunt procliu. Sic sancti vi-
 ri quato sunt bonis operibus fertilio-
 res: tato magis sunt coram deo humilio-
 res. C Secunda plata que est platata in
 mudo: idest in terra arida & vacua: sicut
 sunt homines mudani nullum humo-
 rem attrahit: & ideo nullu fructu facit.
 Si aliquis haberet platam in horto suo
 circa quam multuz laboraret & nulluz re-
 ciperet fructu ipsam plantam prescindere
 deberet. B Talis plata est istemundus.
 Illi enim qui nimis illa terra aridam &

vacua diligunt: in vita magnu habent la-
 borez. Iuxta illud Eccl. viij. Est homo
 qui diebus & noctibus somnu oculis no
 capit. Itē Eccl. xxxi. Laborauit diues in
 cōgregatione substatte sue. In morte ve-
 ro habet magnu dolore: qd no possunt si-
 ne magno dolore dimitti: que cum magno
 amore poskella sunt. Eccl. v. Diuitie con-
 seruate in malu domini sunt. pereunt enim
 in afflictione pessima. Habent enim afflictio-
 nem mala: quia eas dimittunt. peiores qd
 secū portare non possunt. pessima: quia vi-
 det qd causa sue perditionis fuerunt. Post
 vero mortez dant vacuitate. Job. xxvij.
 Diues cum dormierit nihil secus afferet.
 aperiet oculos suos & nihil inueniet. E
 Ecconuerso autē bona spūalia habet in vi-
 ta delectatione. ps. Lātābiles mihi erāt
 iustit. tue &c. In morte dant securitate.
 Prouer. iij. Si dormieris non timebis:
 quiesces & quietus eris somnu tu. Post
 mortē dant securitate & satietatem. ps.
 Satiabor cum appuerit gloria tua. Quia
 igitur iste mūdus est talis plata que in
 vita dat labore: i morte dolore: post mor-
 tem vacuitate. Ideo esset penitus ꝑscin-
 dendus. i. amo: eius penitus relinquē-
 dus. Ista est illa planta infructuosa de
 qua dicit Luce. xlij. Ecce anni tres sunt
 ex quo ego venio querens fructu in ficul-
 nea hac & no inuenio. succide ergo illaz
 vt quid etiā terrā occupat. Et dixit cul-
 tor: vince ad patrē familias. Dñe dimitte
 illā & hoc anno vsqz dum fodia circa
 illā & mittā stercorea & siquidē fecerit fru-
 ctum: sin autē in futuro succides eas. S
 Ista ficus infructuosa est iste mundus. i.
 amator mūdi. Tres anni sunt trā tēpo-
 ra. i. tēpus ante legē: tunc non fecit fru-
 ctu. tēpus sub legē: tunc etiā fructu non
 fecit. & tēpus gratie: sub quo etiā multi
 sunt qui fructu non faciunt. Vel tres an-
 ni sunt tres etates hominū. i. a adolescē-
 tia: iuētute: & matura etas. Sunt aurez
 qui fructu no faciunt bonū: nec in ado-
 lescētia sua: nec in sua iuētute: nec in
 sua matura etate. Et xps habet curā de
 peccatoribus rogat patrē vt adhuc ex-
 pectet vsqz ad quartum annu: idest vsqz
 ad senectutē. Et hoc sepe facit de. Iux-
 ta illud ysa. xlii. Usqz ad senectaz ego

ipse et usque ad canos ego portabo et ego
seram. ego portabo et saluabo. **S**unt
autem tria que plantam infructuosam se-
pe fructificare faciunt. scilicet flosio: irrigatio:
et finis appositio. Et hoc est quod subdis:
Usquequo fodiam circa illam etc. **I**n tria
etiam sunt que peccatore sepe ad conuer-
sionem adducunt. Primum est peccatorum
suorum cognitio: et ista est flosio. Avarus
enim peccata sua aperit de terra. Super-
bus lapide duro. Luxuriosus luto. Et
ideo peccata sua non possunt aspicere: et
ideo fodienda est terra avaritie: lapis su-
perbie: lutum luxurie. Et tunc videbit ab-
hominatorem peccatorum suorum: et inde
plurimum erubescet. Juxta illud Roma.
vi. Quid ergo fructum habuistis tunc qui
benedicti erubescitis. Ideo dicit Eze. viij.
Sicut hominis sode pariete: et videbis ab-
hominatorem pessimas quas isti faciunt.
¶ Secundum est elemosynarum largitio: et
ista est irrigatio. Elemosyna enim est ab-
solutio quod est deus: et moys quod est
aqua: quasi aqua dei. Ista elemosyna pec-
catorum disponit ad gratiam. Tum quia in-
tercessores sibi acquirit. Juxta illud Lu-
ce. xvi. Facite vobis amicos de mam-
mona iniquitatis. Tunc quia peccata extin-
git. Ecce. iij. Ignem ardentes extinguit
aqua: et elemosyna resinit peccatis. Tunc
quia diabolum vincit. Unde dicit Glo. su-
per illud ps. Misericordia mea et refu-
gium meum. De nulla re sic vincitur dia-
bolus sicut de misericordia. ¶ Tertium
est mortis recordatio: et ista est stercoreis
sive finis appositio. In morte enim ho-
mo stercoreus efficitur et putredo. i. Ma-
cha. ij. Et a verbis viri peccatoris ne ti-
mueritis: quia gloria eius vermis et ster-
cus est. ¶ Ipsa enim mortis memoria
a peccato preferuat. Ecce. vij. Memoria-
rare nominis tui et in eternum non pec-
cabis. In bono opere sollicitat. Brego.
Valde enim se sollicitat in bono opere:
qui semper cogitat de fine. Et gratiam
dei conseruat. Sicut enim cinis conser-
uat ignem: sic memoria mortis conser-
uat gratiam spiritualem. Ideo dicitur
Ecce. x. Quid superbis terra et cinis? Ta-
lem cinerem se recognoscebat abraham
dicens Gen. xviij. Loquar ad dominum

meum cum sim pulvis et cinis. **T**ertia
planta que plantata est in terra inferna-
li sicut sunt illi qui sunt in peccato mor-
tali: attrahit corruptum humorem. ideo fa-
cit aliquando mortiferos fructus: id est
peccata mortalia. Ista planta est similis
illis plantis que nascuntur in loco ubi so-
doma subuersa fuit et gomora: que faci-
unt poma exterius pulchra: intus autem
ferida. De talibus dicitur Jude. ij. Ar-
bores autumales infructuose his mortue.
Sicut enim arbores his moriuntur: scilicet
et in folijs et fructibus: sic et isti habent
verba venenata et opera mortifera. Ali-
quando vero si ista planta facit fructus
id est opera de genere bonorum: tamen
inutiles sunt quantum ad mercedem vite
eternae. Dicit enim Aristoteles quod arbo-
res siluestres aliquando plus fructifi-
cant quam hortenses: sed fructus hortenses
sunt meliores. Sepe enim contingit quod il-
li qui sunt in peccato mortali multas ele-
mosynas et ieiunia faciunt. Sed tamen
vna elemosyna cum gratia facta cuius sit
fructus hortensis: multo plus valet quam
multe facie in mortali: cum sint fructus
plante siluestris. Aliquando vero ni-
mia vetustate in peccatis ista planta sic
arida facta est quod nullum bonum desi-
derium vel propositum habere potest. In
quorum persona dicit propheta: Aruit
tanquam testa virtus mea. Sicut enim te-
sta ab igne exsiccata facta est arida: sic
tales igne concupiscentie exsiccati ab
humore bone cognitionis facti sunt ar-
idi pre nimia vetustate peccati. Dicit etiam
Aristoteles quod cum amigdalus est vetus
debet perforari: et tunc humor in medul-
la depurabitur et fertilis efficitur. Eo-
dem modo quando quis est vetustus in
peccato faciat tria foramina in corde suo
scilicet dolorem contritionis: pudorem
confessionis: et laborem satisfactionis. Et
tunc ista planta renouabitur: et bonum
fructum faciet.

Seria quinta tertie hebdoe quadrage-
sime Sermo primus.

Arges ⁴⁵ Iesus de synago-
ga intrauit in do-
mum symonis. Socrus autem
symonis tenebatur magnis fe-
ff 2

bus. Luce. iij. **A** In pñti euāgelio ostēdit q̄ xps tria magna opa fecit. s. **O**pus magne potētie. **O**pus magne misericordie. **O**pus magne sapiētie. **O**pus magne potētie ostēdit in so-
crus simonis curatione. Cum enim ma-
gnis febribus teneret: xps febribus im-
perauit: et illa cōtinuo sanata surrexit.
Ostēdit et opus magne potētie in hoc
q̄ cū sol occubuisse multos sanauit. In-
ter quos fuit multitudo magna infirmo-
rum. Unde dicitur. Variis languorib⁹
fuit facultas cure. Unde dicit q̄ singu-
lis manus imponēs curabat eos. **S**e-
cundo ponit opus misericordie: et hoc i
demoni expulsiōe. Magna enim pie-
tas xpi erat q̄ demones ab obsessis cor-
poribus expellebat. Magna enim xpi
misericordia erat in hoc q̄ demones q̄
suspiciabant eū eē xpm loqui non pmit-
tebat. Et hoc iō xps faciebat ne homines
audientes demonē predicare mō verita-
tem: deinceps acutescerent sibi predi-
canti falsitatē. Unde dicit glo. Ideo p-
hibet loqui ne dū aliquis audire demo-
nē vera predicantē postea sequat̄ errā-
tē. Impiobus enim magister veris sal-
sa pmissit vt sub specie veritatis testi-
monii veritatis obtegat. **T**ertio po-
nit opus magne sapiētie: et hoc in sapi-
ti predicatione. Vñ cū turbe eū vellent
detinere vt inter eos miracula faceret di-
xit se nō eē missus tm̄ ad curationē cor-
porū: que fit in miraculorū opatione: sed
maxime ad curationē animarū que fit i ver-
bi dei p̄dicatiōe. et iō erat predicas in sy-
nagogis galilee. **B** **C**irca p̄mū op⁹
s. potētie p̄ quā curauit socrum simonis
tria sunt vidēda. s. infirmitatis genus.
curādi modus. et curationis effectus.
Genus siue species infirmitatis erat
magna febris per quā mortale peccatū
significat. Inter cetera aut̄ incommoda
que patit̄ febricitas ē: q̄ h̄z palatū inor-
dinatū: ppter qd̄ dulcia sibi videntur
amara et insipida et eōuerso. **E**odē
mō sic h̄z inordinatū peccator palatum
aie: q̄ oīa spūalia sibi vident̄ amara et i-
sipida. Et hoc ostēdit̄ Ch̄is. sup̄ Mat.
p̄ tria exēpla. **P**rimū est q̄ si leont
ostendat̄ prātū virens non excitat̄ eius

appetitus: quia de natura sua non ē co-
medere herbas virētes: s̄z carnes. **S**e-
cundū exemplū est q̄ si pluuia cadit
super lapidē: lapis quidem foris bal-
neatur: intus aut̄ siccus manet. **T**er-
tium exēplū ē: q̄ si in aliquo vase ple-
no aceto gutta mellis infundit̄ et mel p-
ditur et acetum non dulcorat̄. **P**rimū
exēplū p̄tinet ad luxuriosos: quibus
si ostendant̄ herbe virentes. i. si predicē-
tur eis celestes amenitates: non excitā-
tur eorum volūtates ad eas desideran-
dum: q̄ nō ē d̄ natura sua desiderare ce-
lestes amenitates sed carnales volupta-
tes. Quia sicut dicit̄. i. **L**oz. ij. **A**lūma-
lis homo non percipit que sunt spūs
dei. **E**c̄c. xxi. **A**udiet luxuriosus. s. ver-
bū castitatis et displicebit ei: et proiciet
illud post dorsum suum. **S**ecūdū
exēplū p̄tinet ad superbos qui habēt
cor lapideū ita q̄ si deus dat pluiam
grat̄ie sue: vel inspiratiōis iterne unise-
rit eis: cor eorū exterius pōt tangere: sed
interius nihil pōt intrare. et ideo rema-
nent aridi et siccī ab omni humore gra-
tie. Dicit̄ **J**ob. xli. **L**oz eius indurabitur
quasi lapis. Magna eīm misericordia
dei est quādo tale cor durum mollificat
vt gr̄a dei intrare valeat. **E**c̄c. xxxvi. **A**u-
feram cor lapideū de carne vestra et da-
bo vobis cor carneū: et spūm meū ponā
in medio vestri. **T**ertū exemplū p-
tinet ad auaros qui h̄nt cor acetosum: et
multis amaritū dñib⁹ repletū. Habēt
enim amaritū dñe laboris in acquirē-
do. timoris in custodiēdo. et doloris in
amittēdo. Et iō dñstie vocant̄ spine: vt
habet̄ **L**uce. viij. ex eo q̄ cor taliter pun-
gunt. **S**i igit̄ mel. i. verbū celeste vel in-
spiratio dñina in talium corda immitti-
tur: et verbū perdit̄ et cor eorū nō mutat̄.
Et iō faciēduz ē qd̄ dicit̄ **A**ug. **D**isce nō
diligere mundum: vt diligas deū. **D**ifficū
de vt impleris. auerte vt conuertaris.
Sc̄do notat̄ modus curādi cū dī. Et
rogauerūt eum p̄ illa: stans sup̄ illam
impauit sebi et dimisit illā. Ex quo ha-
betur q̄ dñs ad preces discipulorū: eas
sanauit. Per quod dat̄ intelligi q̄ ali-
quādo deus ad preces viroꝝ sanctorū
alicui peccatori salutē aie concedit. **B**

Peccator enim ē inimicus dei inimicus:
 & claudus. Quia enim ē inmundus non
 audet corā deo apparere q̄ deus tales
 abhōiat. ps. Utroz sanguis. 2. do. abhō.
 dñs. Quia est dei inimicus nihil pōt a
 deo impetrare. Jo. ix. Scimus q̄ pecca
 tores deus non audit. Et iō talibus de
 o indignat potius q̄ placat. ysa. lxi. Lo.
 gnosceat man⁹ dñi seruis eius & idigna
 bitur inimicis suis. Greg. Lum is qui dī
 splicet ad intercedendū mittit: irari aut
 mus ad deteriora puocat. Quia vero ē
 claudus non potest ad deum accedere.
 Quāvis enim habeat pedem fidet: non
 tamen habet pedem boni operis. De ta
 libus dicitur. iij. Regū. xviij. Usquequo
 claudiscatis in duas partes &c. Ideo pec
 cator indiget auxilio sanctorū viroꝝ:
 quia ipsi sunt mūdi. ps. Ambulās i vīa
 smaculata hic mihi ministrabat. Ipi sūt
 amici dī. Sap. viij. In animas sanctas se
 trāsferit. amicos dei & pphas constituit.
 Ipi sunt sancti & recti. Heb. xij. Rectos
 gressus facite pedibus: vt non claudī
 cans quis errer: magis autem sanctetur.
 ¶ Tertio ponit curatiōis effectus: cum
 dī. Et cōtinuo surgēs ministrabat illis.
 Naturali vt dicit glo. hō febricitans in
 cipientē sanitatē cōsuevit lacerare: sed
 ista cōtinuo surrexit & xpo ministravit.
 Per qd dat intelligi q̄ peccator: nō de
 bet diu stare in peccato sed cōtinuo sur
 gere. alioquin de peccato in peccatū ca
 dit. Et hoc accidit propter tres cās.
 ¶ Prima ē ppter peccati ponderosita
 tem. Peccatū enim ē valde onerosum.
 ps. Iniquitates mee supgressē sunt caput
 meū: & sicut on⁹ graue granate sūt sup
 me. Et ideo peccator qd per penitentiaz
 cito non diluit mox sua ponderositate
 ad aliud trahit. ¶ Scda causa ē ppter
 peccatoris cecitatem. Et ponit exemplū
 Chriſo. de sampſone: cui cum capilli in
 quibus erat virtus sua detrūcati essent:
 philistei ipsum ligauerunt & sibi oculos
 eruerunt: & ipm mollere fecerunt: q̄ qñ
 peccator: perdit robur virtutum suarū:
 mox demones ipm funibus peccatorū
 ligant: oculo fidei ip̄s excecant. de vitio
 in vitium eū currere curant. ¶ Tertia
 causa ē ppter quādam cōnexionē. Nam

anaritia trahit ad rapinam & furtum &
 ad multa mēdacia. Bula trahit ad ebrie
 tatem & luxuriam. Superbia trahit ad
 multas iniurias inferendas & ad mul
 tas ambitiones appetendas. Unde dici
 tur ysa. xxiij. Qui fugerit a facie for
 midinis: cadet in foueam: qui exierit de
 fouea tenebit laqueo. Per formidinem
 intel ligit auaritia. q̄ auarus semper ē
 in timore. Per fouea intelligit luxuria.
 Prouerb. xxiij. Fouea p̄funda est me
 retrix. Per laqueū intelligit superbia
 que oēs illaqueat. Sepe autē contingit
 q̄ quādo auarus dimittit auaritiā: non
 dat se inertiē: cadit in luxuriā. Et quā
 do luxuriosus supat oēm cōcupiscētiā:
 cadit i vanagloriā & superbiā. ¶ Circa
 scdm opus. s. misericordie quo xps de
 mones fugauit. Notādum q̄ demones
 habent magnāz potentia. Job. xli. Non
 ē ptas super terram que cōparet ei. Ha
 bent magnā astutiā. ij. Cor. xi. Timeo
 autē ne sicut serpens euam seduxit astu
 tia sua: ita compans sentus vestri &
 excidant a simplicitate que est in xpo se
 su. Habent magnā seuitiā. i. Pet. v. Ad
 uersarius vester tāquā leo rugiens cir
 que. quez deuo. Magna ergo misericor
 dia dei ē: qñ a nobis expellit aduersari
 um tā potētē & tā astutū & tā seuentem.
 Nihilominus enim eius potentia vinci
 mus resistendo. Jac. iij. Resistite diabo
 lo & fugiet a vobis. Eius astutiā vinci
 mus: dum ad deū p orōnem reuertimur
 ij. Paral. xx. Lum ignoramus quid age
 re debeamus hoc solum refugium habe
 mus vt oculos n̄ros dirigamus ad te.
 Eius seuitiam frāgmus nosipſos mace
 rando: q̄ quādo nosipſos maceramus
 hostem p̄sternimus. i. Cor. ix. Dis enim
 qui in agone p̄tendit ab omnibus se ab
 stinere: ego non sic curro quasi in incertū
 ¶ Circa opus sapiētē. i. predicatorē
 xpi. Notādum q̄ xps ibat sapiētē pre
 dicando. Ibat enim predicādo sine ex
 penſis vsqz ad esuriē. Mat. xxi. Cū exi
 ret a bethania esuriuit. Ibat sine equis
 vsqz ad lassitudinē. Joā. iij. Iesus sati
 gatus ex itinere. Ibat sine cliētibz vs
 qz ad captōēz. Unde dixit pilato: Si ex
 hoc mūdo esset regnum meum ministrā

mei ytiq; decertarent vt nō tar derer su-
deis. Predicator q alit iret: insipient iret.
Si videlz iret aut dissipatus equis: aut
diutius suffocinat: aut seruitoribus:
aut domicellis vallatus.

Eadem quinta seria tertie hebde. xl.
Sermo secundus.

46

Secrus autē simonis te-
nebat magnis se-
bribus. p febre significat pecca-
tum mortale: q sicut febricitas
mō parit frigus: mō est. sic peccator: mō
parit timorē qui ē frigus aie. mō cupidit-
tatē que ē calor aie. Vñ Augu. sup ps.
Incēsa igni & suffosa. quia oīa peccata
due res faciunt. s. timor & cupiditas. Ti-
mor facit fugere oīa que sunt carni mo-
lestia. Cupiditas facit apparere oīa que
sunt carni suauia. A Sicut aut diuer-
se sunt species febriu. sic ē sunt diuersa
genera peccator. C Prima febris ē quo-
tidiana & significat peccata venialia q
quotidie agimus: que scdm Augu. assi-
milant guttis aque: arene: & scabiei. But-
tis aque assimilant: q: feruorē charita-
tis remittūt. Arene: q: sepe ab oībus ho-
nis opibus aiam sterile faciunt. Et sca-
biei q: decorē aie diminuūt. Et dicit ibi
dē Aug. q sicut multe gutte nauī faci-
unt naufragiū: & mltā grana harenē fa-
ciunt onus ponderosum. & multitudo
scabiei red dīr hoīem corruptū. sic pecca-
ta venialia qn cōtemnunt sepe sua mul-
titudine grauitate & deformitate dispo-
nunt animam ad mortale. Vel febris
quotidiana potest esse gula propter exa-
ctiōem quotidianam. ysa. lvi. Venite
sumamus cibum & triplicamur ebrieta-
te & erit sicut hodie: sic & cras & multo
amplius. Gulosus enim si hodie bene
comedit: cras melius appetit comedere.
ideo assimilatur sanguisugę. Prou.
xxx. Sanguisugę due filie sunt dicētes:
affer affer. quia gulosus post vnū ser-
culum dicit affer aliud. C Secunda fe-
bris est effimera. & dicit ab effimero pi-
sce marino. qui eo die quo nascit morit.
& significat subitum ire motum: qui de-
bet finire ante occasum solis. Ephe. iij.
Sol non occidat super iram vestram.
Talīs enim motus subitus quasi oēs in

uadit. quia sicut dicit Hiero. Qui nul-
la animi perturbatione mouet: aut de-
us est: aut lapsus. B Dicit tamen Greg.
nazāzenus q tres sunt qui non possunt
moueri. duo in celo. s. deus & angelus.
tertius in terra. s. xpianus populus. q
uis enim deus dicat irasci tñ scđdum
Augu. nō dī irasci ppter aliqñ turbu-
lentum affectū. s. p vindictā. Angeli
ēt quis de pāditōe pctor dolē dicant: tñ
nullā sentitū passiōē: s. dicunt dolē: q
ad modū dolētū se hñt. Chřstianus at
populus appellat ille q in dei amore ē
pfectus: talis enīz lz aliqñ pturbationē
pariat: tñ ex hoc eius rō nō obnubilat:
q: talē pturbatōēz r3 sub dñio rationis.
C Tertia febris ē erratica que nō acci-
dit certis horis. & significat inuidiā que
quando aliq; laudat accedit: quando
vituperat recedit. non habet horam de
terminatam sed quotiēscūq; renouant
laudationes totiens renouant accessio-
nes. hoc patet. i. Reg. xvij. de saul q in-
uidebat dauid. Lum eim diceret. Saul
percussit mille: & dauid decem milia. tunc
saul passus ē magnas accessiones: & quo-
tiens audiebat de sua pbitate tunc la-
borabat torrens illa accessione. Quādo
aut dauid canē & pulcē mortuūz se no-
minabat: tunc ista accessio recedebat. id
inuidus significatur per hely de quo di-
citur. i. Reg. iij. q non poterat videre lu-
cernam domini sui antequā extinguere-
tur lucerna. accensa lucerna lucet: sed
extincta fetet. Lucerna igit accensa: sūt
viri virtuosi. extincta peccatores fetidi.
Inuidus igit non pōt sine magna affli-
ctione sustinere vt videat viros virtuo-
sos: libenter autem videt viros miseros
& abiectos. ideo dicit Socrates. Utināz
inuidi in omnibus ciuitatibus oculos
& aures haberent: vt de cūctorum felici-
tatibus torquerent. C Quarta febris ē
tertiana: qua laborant illi q de peccatis
suis nolunt satī sfacere. Habent enīz cō-
tritōem & confessionē: sed nolūt habere
satisfactōēz. Vñ dī q cū qdaz demonia-
cus ad quēdam virum sanctum fuisset
ductus: & ille demonē adiuraret vt rece-
deret & nomē suū ei diceret: ille ait. nos
sumus tres frēs q habemus nostra offi-

etia determinata. ego enim vocor claudens cor. alius vocat claudēs cor. alius vocat claudēs marsupii. officiū eiz meum ē cor pcoris idurare ne possit ptri- tionē hēre. et si forte cōterit: laborat frat meus. s. claudēs os: vt a pēssidē ipedia- tur. et si forte cōfessus fuerit laborat frat meus. s. claudēs marsupii ne satissaci- at. ne male ablata restituat. C Quinta febris ē cōtinua. ista laborat auari et ma- xime vsurarij. ceteri pcoros interpola- tionē faciūt in pēssis. Usurarius vō pti- nue peccat. s. die et nocte: et quilibet hora: et quolibet momēto: et quolibet scōlo. id vī ēē pcori iudas scarioth. ille enim vendi- dit xpm. L. Iste vedit xpm: beatā Ma- riā et oēs scōs et scōas dēti: q: ipsoz festi- uitates cōputat in vsuris. et q: vsurari- silis ē iude: imo pcori i culpa. id similis erit ei in pena. iudas eim i aere iterijt q ē habitatio demonū. ad inuēdū q nō de- bebat stare in celo cum angelis. nec i ter- ra cū hominibz. sed i aere cū demonibz. Eodē mō vsurari- us nō habitabit in ce- lo: q: dēti et beatā virginem et oēs scōs offendit: nec i mūdo: q: hoies p- turbauit sed in inferno cū demonibz quos p aua- ritia adorauit. iuxta illud Lōk. iij. Aua- ritia que ē idolorz seruitus. B. Ista fe- bris p- tinua. s. auaritia cito extinguit ho- minē q: tollit tria que sunt cā vitē. s. ci- bū: somnū: et quietē. Auarus enīz nō po- test comedere. Eccl. xij. Non satiabit pane indigens: et in tristitia erit sup mē- sam suam. Nō pōt dormire. Eccl. ij. Lū- cti dies citius doloribus et crūnis pleni sunt. nec p noctē mēte requiescit. nec po- test quietē hēre. Hiere. xliij. Pie sollici- tudine quiescere non potuit. E C Se- xta febris ē quartana et significat supbia ppter quattuor spēs supbie: de quibus dicit Bieg. Quattuor sunt spēs tūmo- ris. s. cū quis bonū qd hz a se habere ext- rimat. vel p suis meritis datus sibi pu- tat. vel cū tactat se habere qd non habz. vel cū despectis ceteris appetit singula- riter videri habere qd non hz. Vel pōt significare luxuriā que p corpus explet: qd ex quattuor elementis cōponit. Vel pōt significare cōsuetudinē lōgā peccan- di: vt prima dies sit mala suggestio. secu-

da malus consensus. tertia malū opus. quarta mala p- suctudo. Ista qd duplex species quartane difficult- curat. Sup- bia eiz difficult- curat: q: semp ē i ascēsu ps. xxxij. Supbia eorum qui te oderūt ascendit semp. Luxuria difficult- curat: q: in corpe radicat: q: tūc totū corpus i- flāmat. Job. xxi. Ignis ē vsqz ad p- s- mationē duorās. ipz vulnerat. Job. xvi. Lū vulnerauerūt lūbos meos. ipz com- pit et sedat Job. i. Lōputruerūt iumē- ta in stercore suo. Bieg. Iumēta in ster- core cōputrescere ē carnales hoies in se- tore luxurie vitā finire. Mala aut p- sue- tudo difficult- curat. hoc signatum ē Jo. xi. in lazaro quatruiduano: quē dñs cū quadā difficultate voluit resuscitare s. cum oratione. cum clamore. et cum sui cōturbatione. et cum lachrymarz effusio- ne. C Septima febris ē ethica: que radi- catur in medullis et naturalē humidita- tem cōsumit. et significat tristitiam illaz d qua dī. ij. Lōz. vij. Seculi tristitia mor- tem operat. Prouer. xvj. Spūs tristis. eliccit ossa. i. robur virtutum. Sunt tñ quedam ossa que non tantū sunt eliccā da sed etiā incinerāda. Almos. ij. Ince- derunt ossa regis ydumee vsqz ad cine- rem. ydumea interpretatur sanguinea et signat diabolū qui sanguinē nostrū sitit. etius ossa sunt nra peccata: per que cōtra nos diabolus assumit robur. Sūt igit quidam qui ossa habent integra q s. de suis peccatis non cōterunt. alij sūt qui illa ossa in grossas partes frangunt qui s. superficialiter cōteruntur. alij vero sunt qui ista ossa incinerat. s. qui peccoz dialiter cōterunt. et istam cōtitionē fa- cit salubris tristitia. d qua dī. ij. Lōz. vij. Que enim secūduz deum tristitia ē: per penitentiam in salutem stabilem ope- ratur.

C Seria sexta tertie hebdo. xl. Sermo primus. 47

Iesus fatigatus ex itinere sedebat sup fon- tē. Jo. iij. Dñ vñs noster per diuersa loca p- dicādo discur- reret. et quadā vice fatigat ēer: sup quē- dā fontē sedere cepit. Et hīc dicitur fons: tamen inferius vocatur puteus.

Sed sicut dicitur glo. ubique aqua de terra manat dicitur fons, sed si manat in superficie fons tunc dicitur, si vero manat in profundo etiam puteus appellatur. et secundum hoc omnis puteus est fons: sed non omnis fons puteus est. Unde igitur sic federet venit mulier de samaria haurire aquam: inter quam et christum magnus dialogus fuit: quod plures collocutiones mutuas habuerunt. Cuius prima fuit quod christus suam humanitatem ostendit in eo quod bibere petiit. probabile enim est quod christus post fatigationem sitiebat. et in hoc ostendit se esse verum hominem: quod deus sitire non potest. ad hoc respondit mulier cum quadam admiratione dicens: quomodo tu cum iudeus sis a me bibere potes etc. iudei enim habebant in vestimentis sinitas per quas distinguebantur ab alijs gentibus. Ad secundam collocutionem fuit qua christus ostendit suam divinitatem cum ait: si scires donum dei et quis est qui dicit tibi da mihi bibere tu forsitan petisses ab eo et dedit tibi aquam vivam. id est spiritus sancti gratiam. hoc non poterat nisi inquam deus. sed mulier intellexit quod hoc facere non poterat: quod nec situlam nec chordam habebat: et puteus profundus erat. immo nec ipse iacob quo ipse maior non est: aliter ipsam aquam habere non potuit nisi cum adiutorio. Tertia collocutio fuit qua christus ostendit aque materialis et spiritualis magnam differentiam cum dixit: omnis qui bibit ex aqua hac sitiet iterum. Aqua enim materialis ad tempus potest auferre sitim. aqua vero spiritualis semper aufert. ad hoc respondit mulier: Domine da mihi aquam hanc. quasi dicat: magna pena est mihi sitire. magna fatigatio est huc venire. magnus labor est haurire. ergo da mihi aquam hanc que penam sitis auferat. fatigationem itineris tollat: laborem haurienti amoveat. Quarta collocutio est qua christus dixit ei ut virum suum vocaret. id est illum quem loco viri tenebat. Ad hoc respondit mulier quod non habebat virum scilicet legitimum matrimonium sibi coniunctum. Quinta collocutio est qua christus dixit totam vitam suam preteritam cum ait. Bene dixisti. id est verum dixisti: quod non habeo virum: quoniam enim viros habuisti. Ad hoc mulier respondit quod

credebat ipsum prophetam esse. Postquam totam vitam suam ei dixerat. Post hec autem mutatur ordo loquendi. Hucusque enim christus quesivit et mulier respondit. Ad hoc autem mulier querit et christus respondit. Querit enim ex quo ipse est propheta ut soluat controuersiam que est inter iudeos et samaritanos. Iudei enim dicebant quod non licet alicubi adorare nisi in templo dei. Samaritani autem dicebant quod poterat adorare in monte samarie: quod patres sui scilicet iacob et filij eius ibi adorauerunt. Et vocabant samaritanum iacob patrem summi: siue quia ipse legem tenebat moysi: siue quia iacob et filij eius ibi habitauerunt. siue quia ille mons ex hereditate iacob ad eos pervenerat. Ad hoc christus respondit quod in orando deus non requirit locum corporalem: sed spiritalem: id est cor mundum et devotum. Ista responsio non placuit mulieri: quia volebat quod diceret quod in monte illo poterat adorare. et ideo dixit quod questio: ne illam determinanda reservabat messie id est christo: qui christus cum venerit de hoc veritatem eis annuntiabit. Ad hoc christus respondit quod ipse erat ille messias. quo audito quod ille erat: per gaudium hydris dimisit et in ciuitate currus nunciavit omnia. Et tunc christus ad preces samaritanorum ciuitatem intravit. et omnes ad fidem convertit. B Sicut patet ex predictis christus hanc mulierem et nos ad tria inducebat. C Primo ad continentiam amorem mundi cum dixit: Omnis qui bibet ex aqua hac: sitiet iterum. Amor enim mundanorum: scilicet diuitiarum: deliciarum: et honorum: sitis non extinguit: sed auget. De quibus dicitur Proverb. xxx. Sanguisue due sunt sitis que semper dicunt affert affert. Sanguisue mater est superbia que est causa omnium malorum. Eccl. x. Intus omnis peccati superbia. Habet autem duas filias: scilicet cupiditatem et voluptuositatem. Quia superbus non tantum honores ambit: sed etiam aliorum bona rapit et voluptuose vivit. C Ista autem sitis quod sit valet ostenditur in morte alexandri: qui cum esset totius mundi dominus diuitis plenus: libi dinosus: et eius ossa in vase aureo fuissent reposita philosophi conueenerunt. Unus igitur volens ostendere domi-

nium suum fuisse vanum ait: Hec iste non sufficit totus mundus: hodie parua sepultura est contentus: Alius volens ostendere esse vanum aurum et argentum congregatum ait: Hec iste faciebat thesaurum de auro: hodie aurum thesaurum facit de ipso. Alius volens ostendere vanum esse corpus dicitur nutritur dixit: Hec iste nutrebat corpus suum diversis delictis: hodie vero comedit a vermibus infinitis. **E**t secundo christus inducebat istam mulierem et nos cum ipsa ad desiderandum amorem dei cum ait: Qui autem biberit ex aqua quam ego do: non sitiet in eternum. Augustinus. Qui biberit de paradisi flumine cuius gutta maior est oceanus: restat ut in eo sitis penitus extincta sit. Huius fluminis paradisi vinam gutta perciperat Paulus: et statim extinguit in eo omnes superbiam: ita quod ferocem lupum mutavit in agnum mansuetum. Percipit mattheus: et mox extinguit in eo omnem avaritiam: ita quod raptores convertit in contemptores. Nam qui prius rapiebat aliena: postmodum contemnit propria. Percipit magdalena: et mox extinguit in ipsa omnem luxuriam: ita quod concusculam nigrissimam convertit in columbam candidam. **E**t tertio inducebat eam et nos in ipsa ad sui cognitionem. Gradatim autem hec mulier surrexit ad christi cognitionem. Nam primo dixit eum esse ventum veri dei cultorem: in hoc quod dixit eum in deum esse: et hoc fuit magnum. Deinde ipsa dixit eum prophetam: et hoc fuit maius. Tandem et dixit et credidit ipsum esse christum: et hoc fuit maximum. Per quod dat intelligi quod debemus incipere a minimo: et paulatim ascendere ad maiora. Iste gradus significat Adam. ubi dicitur: Ultimo enim terra fructificat herba primum. Deinde spicas. Deinde plenam fructum in spica. Hoc est secundum Bionem: penitentiam et charitatem. Illi qui generat herbam. i. timore sunt incipientes qui debent incipere a timore. Si autem enim herba est principium spice: sic timor dei est principium nove vite. Prover. i. Timor dei principium sapientie. Illi qui generant spicam: id est penitentiam duras sunt proficientes. qui sicut fuerunt delectati in peccatis sic debent se affligere in penitentia et lamentis. Job. xlii. Ipse me re-

prehendo et ago penitentiam in favilla et cinere. Illi qui producant plenum fructum in spica. i. charitate et bonorum operum plenitudine sunt perfecti qui habent charitatem dei et proximi. Quasi dicitur Roma. xiiij. Plenitudo legis est dilectio. **E**t eadem sexta feria tertie hebdomade. xl. Sermo secundus. 48

Omnis qui biberit ex aqua hac sitiet iterum. **P**onit dominus hic tres differentias aquarum. **P**rima est que facit sitim cum dicit: Omnis qui biberit ex aqua hac sitiet iterum. **S**ecunda est que sitim extinguit: cum dicit. Qui autem biberit ex hac aqua quam ego dabo: non sitiet in eternum. **T**ertia est que in vita eterna fluit cum subdit: Sed aqua quam ego dabo fiet in eo fons aque salientis in vitam eternam. **P**rima aqua significat amorem mundi: scilicet amorem divitiarum: deliciarum: et honorum. Et ideo istam aquam que sitim non extinguit sed facit: nullus debet appetere cum sit turbida et amara. Hieronimus. ii. Quid tibi in via egypti: ut bibas aquam turbidam? Superbus enim habet cor turbidum pre concupiscentiis et contentiosa emulatione. Prover. xxiiij. Inter superbos semper iurgia sunt. ps. cliij. Tange montes et fumigabunt. Avarus semper habet cor turbidum pre nimia tristitia et sollicitudine. Eccl. xliij. In tristitia erit super mesam suam. Hieronimus. xliij. Turbati sunt in mari. pre sollicitudine gessere non poterunt. Libidinosus habet cor turbidum pre nimia concupiscentia et servore. Job. xxxi. Ignis est usque ad consumationem devorans et omnia eradicans germina. **B** Non solum autem ista aqua est turbida per effectum: sed etiam in seipsa. Aqua vero turbida non est apta ad bibendum cum sit amara. nec ad speculandum: cum sit turbulenta. nec ad lavandum: cum sit imunda. Amor mundi eodem modo non est aptus ad bibendum: quia est amarus. Facit enim amaritudinem in conscientia. Prover. v. Nouissima illi amara quasi absinthium. Et tamen facit amaritudinem in pena. ysa. xxiiij. Amara erit potatio bibentibus illas. Similiter amor mundi non est aptus ad speculandum: cum in

sit turbulētus. Non enim possumus tibi speculari deū p cōtemplationē: nec pēta nra p cōtritionē. **C**Legis i vitis patrū q cū quidā frater cor plenū anxietatibus et tribulatiōibus hēret: et more solito deū cōtemplari nō possit. quidā sanctus pater ad quēdam fontē duxit eū: et cum aquā cū quodā baculo perturbasset dixit vt respiceret si faciē suā videret. et cū nō possit videre expectauit quousq; aqua clarificata fuit: tūc vidit. Applicatio huius exēpli plana ē. Similis amor mūdī nō ē apud ad lauandū: cū sit imūdus. Si q; ergo h; cor imūdum et illud vult lauare cū amore mūdī: magis se inquinabit. **U**nī **A**mb. in libro de vīrginitatibus pictagorā reprehēdit dicens: Pictagoras postquā cubitū lerat tibi cinē iubebat molliora canē: vt anxia curis secularibus corā mulceret. Sed ille facit si cutis qui laterē lauat. secularia secularibus frustra cupiebat abolere. **A**gās enim lineabat se luto q; remediū a voluptate querebat. **A**ug. Quisq; es qui es in mūdo ad te venit qui fecit mūdū vt eripiat te d mūdo. q si forte aliqua delectatione te retinet mūdus semp vis esse imūdus. **S**ecūda aqua ē que sūit; extrinsecus. et ista est amor spūs sancti qui extrinsecus amorē diuinitat; delit; et honorū. Hoc figuratū ē iudicū. **xliij. in Sāpōne.** De quo dī q spūs dñi irrūit in eum: et sic leonem interfecit: et phylisteos expugnauit: et vīcula rupit. Per leonem intelligitur supbia. Per phylisteos qui in terprecant; cadentes: intelligit avaritia. **S**icut enī dī **Prouer. xi.** Qui confidit in diuitijs suis corruet. Per vīcula intelligit carnalis cōcupiscentia. **L** **Q**uī igit; amor spūs sancti aduenit: supbiam expellit: avaritia occidit: cōcupiscentia; tollit. **I**sta aqua est contraria supiori. Est enim dulcis ad bibēdū. **Eccli. xxiiij.** Qui bibūt me adhuc sitiēt. Est clara ad speculandū. **ij. Lox. ij.** Nos aut; reuelata faciē gloriā dei speculantes. Est munda ad lauandū. **Eze. xxxvi.** Effundam super vos aquam mūdā: et mūdabimini ab omnibus inquinamentis vestris. **S**pīritus enim sanctus quodā līxiuū in corde hōis generat per quod oīa peccata la-

uat. In quo quide; līxiuū ponit lachrymas. p aqua que habent peccata lauare: **ps.** Lauabo per singulas noctes lec. me. la. **zē.** Ponit memoriā mortis p cinere: que similiter habet aīam peccatis mūdare. **Eccli. vij.** **A**demorare nouissima tua et in eternum non peccabis. Ponit amorē celestē p ignē: qui ipm līxiuū inflāmet. **L**ixiuū enim frigidū non bene lauat: sed calidum optime lauat. Quādo igit; lachryme nostre et memoria mortis ab igne diuini amoris inflāma;: tūc omnis macula et rubigo peccati tollitur. **Lūc. vij.** Dimissa sunt ei peccata multa: qm dilexit multū. **U**bi dicit glo. Incendit plene peccati rubiginē qui ardet valide per amoris ignē. **Q**uī igit; in tali līxiuū abluit: quātūcūq; fuerit niger: albus efficit. **ps.** Lauabis me et sup nūc dealbabor. **ysa. i.** Si fuerint peccata vestra vt coccinū: quasi nix dealbabuntur. **I**stud p; de quadā muliere de qua legis in vitis patrū. **Q**ue cū per ciuitatez euz nimia ambitōe pcederet: ep; quidā sanctus eam vidēs ad terrā corruit et amarissime flere cepit. **E**t cū interrogaretur cur fleret. **R**espondit **glo. q; ista mulier plus sollicita ē placere mūdo q; ego deo.** Cum igit; ep; domum redisset p eorauit: cuius dñs preces exaudiuit. **S**equenti autem nocte visum ē sibi q; quēdam corniculā nigerrimā ad eū veniret quam ille accipiens in aquam demersit et statim in colūbam candidā conuersa fuit. **S**equenti igit; mane illa mulier tota in lachrymis resoluta ad pedes eius pēdit: que prius fuerat peccādo nigerima postmodū in lachrymis baptizata tota facta est candida. **I**stā autē aquam spūalem deus nobis grātis dare pmitrit. **ysa. lv.** Omnes sitiētēs venite ad aq; et qui non habetis argētum proparate. emite. et comedite. **S**i ergo aliquis istaz aquam non habet culpa est ipsius non recipientis et non dei offerentis. **S**i eim offero tibi ciphum aque frigide et tu nō vis os apire. **i.** h porigo tibi rosam et non vis eam accipere. si sol ad fenestrā verberat: et tu tenes eam clausam. si pulso ad ostium et non vis mihi aperire: tua culpa ē et non mea. **D**eus aquā sue gra-

tie nobis infundit: et nos os cordis claudimus. rosam gratie sue nobis porrigit et nos accipere negligimus. radium sue gratie nobis mittit: et nos voluntatem nostram referre cōtēnimus. Ad ostiū nostrī cordis pulsati: et nos sibi apire dissimulamus. **B** **T**ertia aqua ē que in vitā eternam fluit que ad instar fluij ibi datur: q̄ sancti ibi habent in maxima plenitudine abundantia sp̄it^s sancti. Apoc. vlti. Ostendit mihi flumen aq̄ viue. Aliter enim cōcat aquam suā puteus. aliter fons. aliter fluius. Puteus enim habet aquā absconditā et cū labore haurit. Fons vero habet aquā patentē et haurit sine labore. tū non diffundit se in magna plenitudine. Fluius vero h3 aquam patētē et de facili haurit: et i magna plenitudine se diffundit. Beata igitur dei ē ad instar putei peccatorib³: q̄ ē eis abscondita cū non sint digni. et oportet q̄ cum multo labore penitentie eaz hauriat. est tamē ille labor modicus respectu gratie quā acquirūt. Eccl. li. Ad idicū laborant et inveni multā requiē. bonis autē ad instar fontis: q̄ facili³ possunt haurire: s3 tñ in pñti modici pñt gustare. ps. xli. Sitiuit aīa mea ad deū fontē viuū. Beatis autē datur ad instar fluij: q̄ in maxima abundantia habent amorē sp̄s sancti. ps. Inebriabunt^r ab vbertate domus tue.

C Sabbato tertie hebdo. xl. Sermo p̄t. mus.

Aducunt ad ierum scribe et pharisei mulierē in adulterio dephēsam. Joā. viij. Isti scribe et pharisei sepe voluerūt iesū capere in sermone vt ipm infamarēt et cōtra eū populū puocarēt. sicut p3 in isto euāgelio. in quo quidē ponunt tres differentie psonarū. s. pharisei. xp̄s. et mulier in adulterio dephēsa. In phariseis quidem duo fuerūt. s. subdola adlario. et fallax interrogatio. **C** Subdola adlario fuit in hoc q̄ magistrū eū vocauerūt. Chriſto magistrū eū vocauerunt vt quasi honoratus: fuit secretū cordis simpliciter eis apiret. hec ē enī hy pocritate p̄ma potētia simulata lauda-

tio. Istam autē laudē magistrū xp̄s recipiebat a discipulis. Joā. xliij. Vos vocatis me mag^r et dñe: et bñ dicitis. sum et enim. q̄ sciebat q̄ eū sic vocabant causa honoradi. ab istis tñ recipe noluit: scies q̄ eū sic appellabant causa tētandi. **A** Adulatores eim sunt scorpiones et apes. Scorpio enim facie applaudit sed cauda pungit. apes mel portant in ore sed pungit a posteroi parte. sic tales in facie laudant. in absentia vituperant. sūt enim sicut syrene que sunt p̄sces mari. nī qui habent faciem mulieris. sicut dicit glo. super illud. ysa. xliij. Syrene in delubris voluptatis. que ita dulciter cantant q̄ nautas dormire faciūt et sic naufragium patiuntur. sed sapientes naute aures claudūt: et sic periculū euadunt. sic et contra tales adulatores sapientes debent claudere aures et non eos audire. Hiero. Nos ad patriam festinantes mortiferos syrenarū cantus debemus aures furda transire. **B** Nullus enim in hoc mundo debet velle laudari respiciendo ad vitam presentem: futuram: et preteritam. si enim respiciant ad vitam preteritam. inueniūt se multa pmississe de quibus debet erubescere. Roma. vi. Quem ergo fructum tunc habuisti in illis in quibus nunc erubescitis. Si respicit ad vitam presentem inueniūt se eē in loco exilij: de quo multum debz dolere. ps. Deu me: quia incolatus meus prolongatus est. ecce exilium. habitauit cum habitantibus cedar multum. ecce periculū qui habitant cum hominibus tenebrosis. Si respicit ad vitā futurā inueniūt sup se dei iudicia: de quibus multum debet timere. ps. Al iudicis enīz tu is timui. Nullus ergo in hac vita debet velle laudari. postquam habet causam tantū ruboris: doloris: et timoris. illi autē qui sunt in prima secure possunt laudari: cum nec de preterito habeant d quo debeant erubescere cum sint in omnimoda sanctitate. nec de presenti vnde debeant dolere cum sint in plena iocunditate: nec de futuro vnde debeant timere cum sint in eterna iocunditate et securitate. **C** Secundo in phariseis fuit fallax interrogatio: cum dicitur.

Magister hec mulier modo deprehensa
 ē in adulterio. hoc aut dicebat vt eum
 possent accusare. **L** In xpo fuit veri-
 tas doctrine: masuetudo misericordie:
 et rectitudo iusticie. iuxta illud ps. xliij.
 Propter veritatem et masuetudinem etc.
 Logitauerunt igit pharisei et dixerunt i-
 tra se. aut ipse dicet qd ista mulier dz lapi-
 dari: aut qd no dz: aut omnino tacebit.
 Si ipse dixerit qd ista mulier dz lapi-
 dari: tunc cum deridebimus qd no hz man-
 suetudinem misericordie: quā ipse predicat
 ppter qd ē a populo adamat. si dixerit
 qd non debeat lapidari: sed dimitti. tūc
 dicemus qd no hz rectitudinem iusticie:
 et accusabimus eum qd hostis est legis
 et cōtrarius moysi et deo actor: legis. et iō ē
 potius cum adultera lapidandus. Si at
 tacebit omnino: tūc sibi imponemus qd
 non habet veritatem doctrine. sed ppter
 timorē humanū ipsam veritatem predica-
 re formidat. sed christus sic respondit
 qd de nullo istorum deprehēdi potuit: si
 cū infra dicitur. **B** In ipso aut fue-
 runt duo. **P**rimo matura discretio: in
 eo qd digito scribebat in terrā. Per digi-
 tum intelligit discretio. iudex ergo qm
 audit accusantes non debet statim sta-
 tim dare: sed discutere: et ea que audit de-
 ber in corde scribere. i. discrete inquire-
 re: et que agenda sunt videre. Unde di-
 cit glo. Debet vos ad iudicium alienis malis
 non temere iudicare: sed digito discre-
 tionis prius vos ipsos discutere seu di-
 scurrere. Ad hoc autē qd iudex discrete
 iudicat dz seruare illud qd dicitur Danie. v.
 Numerauit: appendit: et diuisit. Hic enī
 culpas numerat: et inquirere. inquisitas
 in statera sui iudicii ponderare. ponde-
 ratas diuisim punire. Non enim debet
 culpas equaliter punire sed diuisim: qz
 leues debet punire leuiter. mediocres
 mediocriter. et graues grauitur. Quid
 autē christus in terra scriberet. Amb. di-
 cit qd scribebat in terra. terra terrā accu-
 sat. Augu. dicit qd scribebat illud quod
 postea voce expiessit. qui sine peccato ē
 vestruz primus in ea lapides mittat etc.
 Glo. dicit qd scribebat eoz peccata que
 illi legebant et ppe verēdū dū extērent.
 Chy. dicit qd scribebat in terraz. absor-

be hos viros abdicatos. i. apte cōdēna-
 tos. Pharisei enim in ista mulier erant i
 duobus similes et in duobus dissimiles
 similes erat in nature fragilitate. et quā-
 tum ad hoc cōuenit prima scriptura. s.
 terra terram accusat. Et in peccatorum
 multitudine. et quātū ad hoc cōuenit se-
 cunda scriptura. s. qui sine peccato ē ve-
 strum primus in eam lapidem mittat.
 quasi dicat si ista ē peccatrix et vos simi-
 liter estis peccatores. Dissimiles autem
 erant: quia peccata eoz coram deo erat
 scripta. Peccata autē istius mulieris
 per cōtritionem erat deleta. et ideo cō-
 uenit alia scriptura que peccata eorum
 et nō istius scribebat. Illi etiam scripti
 erant in terra infernali. hec aut ppe pe-
 nitentiam iam scripta erat in terra cele-
 sti. et quātū ad hoc cōuenit illa scriptu-
 ra qua scripsit. terra absorbe hos viros
 abdicatos. Nomina enim peccatorū scri-
 pta sunt in terra infernali. dicitur. xviij.
 Recedētes a te in terram scribent: quia
 dereliquerūt venam aquarum viuentiū
 vīm. Et Nomina autē sanctorū deus in
 quattuor locis scripsit. s. in palatio suo
 vt nunquam possint repobari. Luc. x.
 Gaudete qz nomina vestra scripta sunt
 in celis. In libro suo: vt nunquam possint
 falsificari. ps. In libro tuo oēs scribent.
 In manibus suis: vt nunquam possint
 obliuioni tradi. ysaie. xliij. In manib⁹
 meis scripsi te etc. In corde suo: vt nun-
 quam possint non amari. ij. Corinth. iij.
 Epistola citis christi scripta nō atramē-
 to sed spiritu dei. viui. **S**ecundo in xpo
 fuit iuxta diffinitio cuius ait. Qui sine pec-
 cato ē vestrum primus in istam lapides
 mittat. In hoc christus seruauit rectitu-
 dinem sue iusticie. Unde dicit glo. si lex
 iubet puniri reos: non tñ pñaliter pu-
 niēdos. ecce plena iusticia vt mala sunt
 puniat. Illi ergo vel ream dimittat vel
 cum ea penā subeant. Seruauit et man-
 suetudinem sue misericordie: cuius dixit.
 Nemo te cōdēnauit mulier: nec ego te
 cōdēnabo. Seruauit etiam veritatem do-
 ctrine. de qua dicit Mat. ix. Misericor-
 diam volo et non sacrificiū. **I**n mu-
 liere autē duo fuerunt. **P**rimo thori
 maritalis violatio. ideo adultera nūc

patur. et ideo lapidanda erat. quare ante
 debebat lapidari vxor: que fornicat ma-
 gis q̄ vir. tres cause ponit. Eccl. xxiij.
 C Primo q̄ contra legē dei fecit. C Se-
 cūdo q̄ fidem suā non seruauit. C Ter-
 tio q̄ viro suo heredes extraneos acqui-
 uit. Unde dī ibidem. sic. mulier omnis
 relinquit virum suū et statuitur heredi-
 tatem cū alieno in iunio. C Primo ē
 in lege altissimi incredibilis fuit. C Se-
 cūdo virum suū dereliquit. C Ter-
 tio in adulterio fornicata ē et ex alieno
 viro filios sibi statuit. S Aug. autem
 in enchiridion aliter respondet et dicit
 q̄ mulier h̄z quattuor retrahentia a pec-
 cato fornicationis. et vir tū vnū. et ideo
 maiori pena ē obnoxia que habet plura
 retrahētia. C Primum ē diligens custo-
 dia viri. Viri enim custodiūt vxores et
 nō vxores viros. Eccl. xxv. Si nō ambu-
 lauerit mulier ad manū tuam cōfunder
 te in cōspectu inimicorum tuorum. C Se-
 cūdum ē verecūdia et confusio mundi
 quia maior est cōfusio mulieris quando
 fornicat q̄ viro si fornicatus fuerit. Pro-
 uer. xij. Putredo in ossibus eius que cō-
 fusione res dignas gerit. C Tertius est
 terror legum. lex enim diuina et huma-
 na iubet puniendam mulierē fornicatā
 et non virū fornicariū. Unde dī hic in le-
 ge aut moysi mandauit nobis huiusmo-
 di lapidare. C Quartū ē timor dei qui
 debeream retrahere a peccato. Prover.
 xv. per timorē dñi declinat omnis a ma-
 lo. et illud solum sicut dicit Aug. viros
 retrahit. non enim timent vxoris custo-
 diam: nec mūdī verecūdiam nec legum
 aliquā penā. timent autē dei offensas. C Se-
 cūdo in muliere fuit dei magna mise-
 ratio q̄ nullā sibi penitentiā iniunxit: s̄
 tantus ei dñs vade et amplius noli pec-
 care. Id vidit enim ipam habere con-
 tritionem tantā que ad satisfactionem
 sufficiebat. Aliter enim non sufficit q̄
 quis peccata dimittat nisi satisfaciatur. si-
 cut ostendit Greg. in pasto. p tria exem-
 pla. 3. C Primum exemplū ē: q̄ si quis
 istis vel instrumentis falsum scripserit:
 non sufficit q̄ ulterius non scribat: nisi
 etiam q̄ male scriptū ē deleat. peccata
 autem nostra coram deo scripta sunt.

Hier. xvij. Peccatum iuda scriptū ē sti-
 lo ferreo in vngue adamantino. non igit
 sufficit vt quis ampli⁹ nō peccet nisi qd
 male fecerit p contritionē et lachrymas la-
 uet. talis enim scriptura nō pot melius
 lauiri q̄ per aquā lachrymar. ps. Laua-
 bo per singu. noc. le. meū et. C Secūdu
 exēplū ē: q̄ si quis alicui blasphemias dī-
 xerit: non sufficit q̄ ulterius non dicat
 nisi d̄ his que male dixit satisfaciatur. Nū
 igit quis peccat tūc deum blasphemat.
 Rom. iij. Nomen dei per vos blasphe-
 matur. non ergo sufficit vt ab his pecca-
 tor blasphemijs abstineat: nisi de his q̄
 fecerit coram deo se reprehēdat et peni-
 tentiam agat. Job. xli. Iecro ipse me
 reprehēdo et ago penitentiā in sauiilla et
 cinere. C Tertiu exēplū ē: q̄ debitor nō
 absoluit a debitis que cōtraxit p eo q̄
 alia nō multiplicat: nisi ea que cōtraxe-
 rit perfoluat. Nū aut peccamus dei de-
 bitores sumus. ab his ergo peccatorum
 debitis absoluti nō sumus p eo q̄ alia
 peccata non multiplicamus: nisi de his
 que contraximus deo digne satisfacia-
 mus. ab istis debitis quotidie absoluti
 petimus cum in oratione dominica dici-
 mus. Et dimitte nobis debita nostra si-
 cut et nos dimittim⁹ debitorib⁹ nostris.
 C Eodē sabbato tertie hebdo. xl. Ser-
 mo secundus.

Iesus autem inclinās se deor-
 sum digito scribebat in terra
 Inclinatio xpi significat eius
 humilitatē: qua intatus se inclinauit q̄
 in vterū virginis descendit. inclinando
 aut se in terrā scripsit. Per terrā signifi-
 catur virgo maria: que sic fructifera fu-
 it q̄ illū fructū ptulit. d quo dī ysa. xlv.
 Aperiat terra et germinet saluatore. In
 ista terra xps scripsit qm̄ nescim suā om-
 nitibus donis et virtutib⁹ dotauit et ador-
 nauit. In verbis igit premistria no-
 tantur. C Primo ostēdit de filio quāte
 fuerit humilitatis: cū dī. Iesus aut ichi-
 nans se deorsum. intelligit de se de p̄is
 in mūdū. C Secūdo ostēdit de matre
 quāte fuerit excellētie et dignitatis: cum
 dī: digito scribebat. C Tercio ostēdit
 de ipa m̄re quāte fuerit cōstantie et firmi-
 tatis

Sabbato tertie hebdomade.

tatis in eo quod terra vocatur. **A** **C** **L**ir-
ca eius inclinationem. id est eius humilitatem
qua in vteru virginis descendit. Notandum
quod tunc Christus magis inferius se inclinavit
quod inclinare potuit. ideo signatè dicitur:
inclinans se deorsus. Natura quidem divi-
na super omnia est. infra autem divina an-
gelica. infra angelica natura humana.
infra naturam humanam est pena. infra pe-
nam est culpa sine peccatu. infra vero pec-
catu est nihil: quia omnibus rebus istius
peccatu infimu locu tenet. Inquatu igitur
Christus in vteru virginis se inclinavit et
naturam passibilem assumpsit. inclinavit in-
tantum naturam divinam: quod infra seipsum
exinanivit. **Phys. ii.** Qui cum in forma dei
esset non rapina arbitrans esse se equa-
lem deo: sed semetipsum exinanivit for-
ma servi accipiens. Inclinauit se infra na-
turam angelicam: quia paulo minus ab an-
gelis minoratus est. **ps.** Adinuvisti cum pau-
lo minus ab angelis etc. Inclinauit se in-
fra naturam humanam: quod opprobriu homi-
num factus. **ps. xxi.** Ego sum vermis et non
homo: opprobriu hominum et abiectionis plebis
ysa. liij. Non est ei species neque decor: vi-
dimus enim eum non erat aspectus eius. Inclina-
uit se tandem usque ad penam: quia propter
nos vulneratus est. **ysa. liij.** Vulneratus
est propter scelera nostra. Usque ad culpam sine
peccatu se non inclinavit: quod deus erat in
quod peccatu cadere non poterat. Debuit
etiam esse sine peccato qui omnia vicerat
auferre peccata. **B** Secundo ostenditur
de matre quare fuerit excellentè et digni-
tatis in eo quod scripta fuit. tota enim trinitas
in ea scripta. nam pater in ea scriptus
sua potentia. filius sua patientia. spiri-
tus sanctus sua bonitate et misericordia
et sic pater fecit eam potentem ad adiuvan-
dum. filius fecit eam sapientem ad advocan-
dum. spiritus sanctus fecit eam clementem ad
miserandam. **P**rimo pater fecit eam po-
tentem ad adiuvandum. **Eccl. xxiiij.** In hieru-
salem potentia mea. Est enim tam potens
effecta quod potest nos adiuuare in vita in
morte: et post mortem. Si enim quis habe-
ret amicum qui posset eum iuvare in vita esset
bonus. si haberet alium qui posset iuvare
in morte esset melior. si vero haberet alium

qui posset iuvare post mortem iste esset opti-
mus. **L** Beata igitur virgo in isto tripli-
ci statu adiuvari nos potest. Unde can-
tat ecclesia. **M**aria mater gratie mater mi-
tu nos ab hoste. **p.** et **ho. mor. su.** **P**rimo
quidem adiuuat in vita. in presenti tenet
vita quidam sunt iusti et quidam peccatores.
iustos adiuuat: quod peruat in eis dei gra-
tiam. ideo dicitur mater gratie. peccatores
adiuuat: quod ipse eis divinam misericor-
diam. id est subdit mater misericordie. **S**e-
cundo adiuuat in morte: quod tunc a diabolo
nos defendit. diabolus enim est tante au-
dacie quod non tantum ad peccatores sed etiam
ad viros sanctos qui moriuntur venit: vo-
les scire si aliquis ius in eis habeat. sicut
venit ad mortem sancti **M**artini. **S**ed bea-
ta virgo qui moriuntur aliqui sui deuoti ad
eos venit et a demonibus eos protegit et
defendit. **I**deo dicitur tu nos ab hoste prote-
ge. **T**ertio adiuuat etiam post mortem:
quoniam enim aliqui sancti virtutem moriuntur: tunc
angeli veniunt et alas eorum deducunt in ce-
lum. sed qui moriuntur aliqui deuoti beate ma-
rie virginis. ipsa ad eos venit et eorum alas
suscipit et in celum deducit. id est subdit: et ho-
ra mortis suscipe. **S**ecundo filius eam facit
sapientem ad advocandum. vnde significata est
illa mulierem sapientem simam de qua dicitur
Regum. xiiij. **A**ssit ioab thecnam et tulit in
de mulierem sapientem que per abisalon apud
dauid advocauit: allegas generale ius iu-
ritate. dicens omnes morimur et quasi aequi-
bimur super terram que non reuertuntur. ubi
beata virgo allegat primo humane miserie ge-
neralitate: quod omnes moriuntur. secundo per-
tinentie: quod quasi aequi libabuntur. tertio irreu-
cabilitate: quod non reuertuntur. hoc eis est spiritus
vades et non redies. **h**ic enim ista aduoca-
ta omnia illa bona que in bono aduocato
requiruntur. bonus enim aduocatus tria
debe habere. bonam diligentiam ut sit valde sol-
licitus in promouendo causam suam. quod si negli-
gens esset cito succuberet. sed si esset sollici-
tus et parum esset iuris peritus non esset bo-
nus aduocatus. ideo oportet ut prater di-
ligentiam habeat etiam magnam sapientiam.
sed si sollicitus esset et peritus et regi aui-
quem aduocaret et toti familie sue esset
odiosus. non esset idoneus aduocatus. et
ideo oportet quod coram rege et familia sua

habeat gratiā. **B** Ille tñq̃ optim⁹ est
aduocat⁹ q̃ h̃z magnā diligētiā: magnā
sapiētiā: z magnā gratiā. ista tria h̃z n̄ra
aduocata. sicut dauid in spū scō puidēs
dixit: Assistit regina a dextris tuis: ecce
quāta diligētiā. nō enīz ad horā recedit
sed a dextris filij semp̃ assistit z p̃ pecca-
toribus intercedit. In vestitu deaurato.
ecce quāta sapiētiā. Per auruz enim in
sacra scriptura diuina sapiētiā signifi-
catur. Alij enīz sancti habuerūt aurū. i.
sapiētiā diuinā: sed nullus vestitus fuit
auro vt virgo beata. iō d̃: in vesti. deau.
Tūc enīz diuina sapiētiā ipsam vestiuit
qñ nouē mēsb⁹ in vtero eius habitauit.
hinc ē colligēdū est quāta sapiētiā cor
eius respēdit qñ diuina sapiētiā nouēz
mēsb⁹ in vtero eius hitauit. ista est illa
mulier de qua d̃ Apoc. xij. Signū ma-
gnū apparuit in celo. mulier amicta so-
le. Tūc enīz amicta sole fuit: qñ sol iussit
cie in ea descēdēt. Circūamicta varietate
ecce quāta gr̃a coraz regē z sua familia.
intātū est enīz toti celesti curie gr̃atiosa
q̃ oēs eam circūdāt. nā in celo quot sūt
ordines tot sūt varietates. iste varietatē
tanq̃ domicelle eā circūdāt. z tanq̃
dn̄az z reginā eā semp̃ associāt. ideo can-
tat ecclesia. sicut dtes verni circūdabāt
eā flores rosaz. i. oēs societates martyz
z liliā pualli. oēs societates angeloz: cō-
fessorz: z virginū. **P** Tercio spūs sanctus
fecit eā clemētē ad miserādū. Sūt enim
qdā sancti in celo qui qñ rogant sequūt
ifformationē sue p̃sciētie. z iō qñq̃ deuz
rogare nolūt: q̃ hñt p̃sciētā q̃ illi non
sūt digni exaudiri. Alij sancti sunt q̃
rogant sequūt rectitudinē diuine ius-
ticie. Et ideo si rogant z sciūt q̃ diuine
iusticie hoc nō p̃petit rogare nō audēt.
Beata aut̃ virgo nō respicit ad consien-
tiā nec ad iustitiā sed ad misericordiā.
ac si dicat teneant se ad suas p̃sciētiās
qui volunt: respiciāt ad dei iustitiā. ego
me semper tenebo ad misericordiā. **E**
Propter istaz misericordiā tam excellē-
tem ipsa dicit de seipsa. Eccl. xxiij. qua-
si oliua speciosa in campis. Ex quo ha-
betur q̃ ipsa habet misericordiā excedē-
tem: congruentē: z patētē. Excedentēz
qdē per hoc quod dicit: oliua. Sicut

enīz oleuz omnib⁹ liquorib⁹ eminet:
sic misericordiā eius omnib⁹ sanctoruz
misericordijs p̃ceminet z illas excellit.
vnde illō quod d̃ Eccl. xviij. de dñō po-
test dici etiā de dñā. misericordia hoīs cir-
ca proximū suū. Misericordiā autē dñi
super omne carnē. Habet etiā miseri-
cor-diā p̃gruentē. ideo d̃: Speciosa. Tunc
enīz d̃ speciosa qñ i tēpore necessitatē
z tribulatōis ipēdit. Juxta illud Eccl.
xxxv. Speciosa misericordiā dei in tpe
tribulatōis. Istā misericordiā p̃gruentēz
in tpe tribulatōis bt̃a virgo ipēdit z sub-
uenit. Jō vocat luna. z lucet in nocte: q̃
ipsa ipēdit lucē p̃solatōis i tribulatōe.
Habet ē misericordiā patētē: iō d̃ oliua
in capis nō i hortis. Ad oliuas qdē hor-
tor nō oēs possunt accedere. ad oliuas
aut̃ campoz oēs possunt ire. Quidā san-
cti vident esse oliue horti celi: q̃ miseri-
cordias suas nobis clausas tenēt: q̃ di-
gni nō sum⁹. Br̃a aut̃ virgo ē sicut oliua
in capis: q̃ eius misericordiā ē cōis. **M**
dicit Bern. de plenitudine eius capiunt
vniuersi. egri curationē: tristes p̃solatio-
nē. p̃ctōres veniā. iusti gr̃az. angeli leti-
tiā. fili⁹ hoīs humane carnis substantiaz.
tota trinitas gloriā. ita vt nō sit q̃ se ab-
scondat a calore eius. **T** Tercio fuit ma-
ria multe p̃stātē z firmitatis: qd̃ ostēdit
in hoc quod terra vocat. Eccl. v. Bene-
ratio p̃terit z generatio aduenit. terra
autē in eternū stat. Nam in passione xp̃i
generatio apostolorū p̃terit: q̃ fidē ami-
sit. Sed in resurrectione aduenit: q̃ tunc
eaz recuperauit. Sed terra. i. beata vir-
go cadere non potuit. **E** Ceciderunt
qdēz apostoli in passiōe xp̃i a fide: a gra-
tia: a societate xp̃i: q̃ ipsuz soluz relique-
runt. **S** Sed beata virgo a fide cadere
non potuit: quia in altitudine sapientie
diuine erat fundata. ps. Fundamētā ei⁹
in montibus sanctis. Ideo significatur
per stellā maris que ceteris stellis occi-
dentibus: illa non occidit. sic beata vir-
go ceteris apostolis cadētibus ipsa ca-
dere nō potuit. **S** Secūdo cadere nō po-
tuit a gr̃a: q̃ septē colūnis. i. septem do-
nīs spūs sancti fuerat stabilita. Prouer-
b. Sapiētiā edificauit sibi domus: exci-
dūt colūnas septem. **T** Tercio nō potuit

cadere a societate xpi: q: cruct eius fuit
semp cōiuncta. Joan. xix. Stabat iuxta
cructe iesu mater ei⁹. Et q: sic firma fuit
ita q: nec a fide nec a gra nec a societate
xpi cadere potuit: ideo ipsa dicit Eccl.
xxiij. Ab initio et ante secula creata suz:
et usq: ad futurū seculum etc.

Enica q̄rta. xl. Sermo p̄m⁹.

Abit iesus tras mare ga
lilee qd est syberia.
dis. Jo. vi. In p̄sti euāgelio
fit mentio de tribus generi-
bus p̄onarum. s. de xpo: de discipulis: et
turbis. A In xpo fuerūt tria. s. magna
clemētia: magna potētia: et magna pui-
dētia. Clemētia eius fuit in duobus.
P̄mo i hoc qd dī q: oculis subleua-
uit et turbam vidit. Bēda. q: subleuasse
oculos iesus et ventente ad se multitu-
di- nem vidisse p̄hibet: diuine pietatis indi-
tū est: q: videlicet cūctis ad se venire q:
rentibus gratia misericordie celestis oc-
currere p̄suevit. B Notādum autē q:
duos deus oculos h̄s. s. oculū sapiētie.
Eccl. xiiij. Omnia videt oculus eius. Et
oculū misericordie. Sap. iij. Gratia dei
et misericordia eius in sanctos eius: et re-
spectus in electos illi⁹. Istos duos o-
culos olim deus clausos tenebat. Et oculū
sapiētie q: nulli viā eūdi ad patriā ostē-
debat. Et oculū misericordie: q: nullum
sibi recōciliare volebat. Job. xxx. Sto et
nō respiciēs me. s. oculo sapiētie. mutat⁹
es mihi in crudelē: q: nō vides me o-
culo misericordie. Tādē aperuit deus ocu-
lū sapiētie: q: iudeorū populo legem de-
dit. Oculū autē misericordie clausus tene-
bat: q: nullū ad se recipiebat. Adodo au-
tem oculos ambos aperuit. Et oculus sa-
piētie: per quē nobis viā ostēdit. Et ocu-
lū misericordie: p quē nos ad suā gloriā
recipim⁹: ideo dī: Lū subleuasset oculos ie-
sus. P̄ Scdō eius clemētia fuit in hoc q:
de his que facturus erat tā familiariter
cū suis discipulis p̄ferbat. Cū dixit ad
Philippū: Unde eme. pa. vt mā. h̄ij etc.
Ipsa nōq: iter discipulis mō exp̄bebat
se supiorē dicēs: Joan. xxiij. Vos vocatis
me dñe et magister: et vñ dicitis etc. Ado-
do inferiorē. Luce. xxiij. Ego aut in me-
dio vestrū sum sicut q ministrat. Adodo

equalē. Joā. xxiij. Jā nō dico vos ser. sed
ami. L In hoc vā exēplū p̄latis: q: in
ter suos subditos aliq: debēt se ostēde-
re tanq: supiores: et hoc in officio core-
ctionis. Tim. ij. Argue cū omni sperio.
Aliq: tanq: inferiores: et hoc in humili-
tati sui reputatōe. i. Tessa. ij. Facti sum⁹ par-
uuli in medio vestruz aē. Aliq: tanquā
equales: et hoc in amabili conuersatiōe.
Eccl. xxiij. Rectorē te posuerūt noli extol-
li: sed esto in illis quasi vnus ex illis. B
C In xpo fuit magna potētia: que osten-
ditur i duobus. P̄mo i hoc q: qnq:
panes sic multiplicauit q: quinq: milia
hoiūz ide satiauit: exceptis mulieribus
et puillis. Sicut dī Mat. xxiij. Et nihilo
minus duodecim cophini sup̄suerunt.
Hoc enī fuit potētie infinite. Multipli-
cabant aut iter man⁹ xpi ipsi panes duz
eos frāgret. Inter manus discipulorū
vum eos distribuerēt: et iter dētes eden-
tū: dū eos ederēt. Istud aut miraculū
quotidie fit: et tñ nemo mirat. Aug. Ma-
ius miraculū est gubernatio toti⁹ mun-
di q: saturatio qnq: miliū hoium de qn-
q: panibus: et tñ hoc nemo mirat. Istud
miratū hoies: nō q: maius est: s: q: rari-
us est. Cū eim multiplicat de paucis gra-
tis segetes: ide multiplicauit i manib⁹
suis qnq: panes. P̄tās in xpi manibus
erat: Panes autē illi qnq: semina erant
nō q: de terre mādata: sed ab eo q: terrā
fecit multiplicata. E Ideo notādū
q: sūt qdaz miracula que h̄nt tñ vtilita-
tes sed nullā admirationē: q: ex vsu vt
lucrūt: sicut est mūdus gubernare: sege-
tes de terra pducere: hoies de muliere
facere: et huiusmodi. P̄ Quedā sunt que
h̄nt ammiratōes sed nullā vtilitatē: sicut
sunt miracula magorū et antixpi. sicut est
per aerē volare: statuas facere loq: et hu-
iusmodi. P̄ Quedā sunt que h̄nt amira-
tionē et aliquā tpalez vtilitatē: sed nullā
necessitatē: sicut sunt miracula malorū
xpianorū: q: dicūt. Mat. viij. Bñe dñe nō
ne in noie tuo pphetauimus. Nō enim
faciūt illa vt iñdeles quertātur vel fide-
les in fide p̄firmēt: sed vt ipsi reputen-
tur. Miracula autē que fecit xps et aliq:
sancti h̄nt ammirationē: q: sūt p̄ter ordi-
nē cursumq: nature. Et h̄nt vtilitatē: q:

sunt ppter solationē idigentū. Et habēt necessitatē: q̄ sunt qm̄ iminet necessitas fidei vel aliquod periculū. Tale fuit miraculū xp̄i. Dabit enīz amirationē. Unde dī q̄ illi hoīes cū vidissent q̄ fecerat signū: dicebāt: Dic est vere ppheta q̄ venturus est in mūdus. Dabit vilitatē: q̄ quinqs milia hoīuz saturauit. Dabit necessitatē: q̄ cū illi infideles eēnt ex hoc multos ad fidēz cōuertit. ¶ Secundo ostēdit potentia suam in hoc q̄ panes asperos. i. ordeaceos: in panes dulces et suaves cōuertit. ¶ Credendū est enīz q̄ nūquā fuerūt panes et pisces dulcoris saporis. Et ratio potest esse. Quoniam aliqd fieri potest: aut per naturam: aut per artem: aut per miraculū. Id autē quod fit p naturā: melius est in eodē genere et in eadē specie q̄ illud qd fit p artificiū. Illud vero qd fit p miraculū: melius est q̄ illud qd fit per naturā vel per artē. Verbi gratia. Alux alchēmicuz qd fit p artificiū hoīs videt esse pētosuz: sed atq̄ naturaliter radijs solaribus in terre visceribus generatū est pētosius. Si vero aliquis sanctus in miraculose aliqua materia in aurū cōuerteret: sicut fecit Joānes euāgelista: illud aurū eēt preciosissimū. Lū igit istī panes fuerūt miraculose multiplicati: manifestum est q̄ fuerūt dulcoris saporis q̄ alig alij panes: q̄ isti panes partiz fuerūt opus nature: in quātū grana naturalr sunt pducta. Et fuerūt opus artis: in quātū grana fuerūt cōtrita et farina semētata: et panes modo alioz decocti. Fuerūt etiam opus gratie in quātū miraculose fuerūt multiplicati. ¶ Tertio in xp̄o fuit magna prouidentia in eo q̄ precepit q̄ fragmēta et reliqas colligerēt: vt denuo pauperibz darēt. ¶ Notandū tñ q̄ sunt quedā relige dispōdē: sicut sunt relige peccatoruz. i. mala cogitatio et delectatio: que remanēt aliquādo post peccatū. Ysa. xliij. Per dā babilonis nomen et reliqas et germen et progenitē. Nomina babilonica sunt verba lasciuia. Germīna sunt mala opera. Reliquie sunt cogitationes male. Ista omnia sunt dispergēda. ¶ Illie sunt relige colligēde et cōseruandē: sicut sunt relige bonaruz cogita-

tionū. ps. Relique cogitationis diez festum agēt tibi. Relique cogitationū. i. ipse cogitationes bone que relinquunt post op̄ bonū: deo faciunt festū magnū. Vel reliquie cogitationū sūt somnia sanctorum viroz que causant ex cogitationibus pcedētibz. Et ille relige faciunt deo magnū festū. Quia sicut dicit Breg. Somnia sanctorū nō vacāt a merito. ¶ Tertia relige sūt que sunt erogāde: sicut sūt relique ciboz que sunt paupibus erogāde. Sed tñ de multis dī illud ps. Saturati sūt filijs. i. cū filijs suis. Et tñ reliqas nō dederūt: sed dimiserūt eas puulis suis. ¶ Secūdo fit mentio de discipulis. Inter quos fuerūt tres differētie. Quorūz qdā erāt in fide adhuc tardī: sicut Philippus qui respōdit. Ducētoz denarioz panes non sufficiunt eis. Alij adhuc erāt in fide imperfecti: sicut andreas q̄ dixit: Est vnus puer hic et alij erāt deuoti et seduli sicut alij discipuli q̄ panes a xp̄o receptos sollicite distribuēbāt. Nō est ergo mirādūz si aliqua relige alig inueniuntur tardī: sicut sunt iscipientes. Aliq nōdū pfecti: sicut sunt proficiētes. Aliqz deuoti: sicut sūt perfectionē apprehēdētes. ¶ Tercio fit mentio de turbis in qbus tria fuerūt. ¶ Vnū est humilis sessio. Unde dicis: Discubuerūt ergo viri et. Per sessionē igit corporis intellegit qes mentis. Qui igit vult a deo spiritaliter pasci oportet q̄ sedeat. I. a curis supfluis et anxietatibus et perturbationibus quiescat. Hinc est q̄ filij israel non potuerūt pasci māna celesti quādiū fuerūt in egypto: q̄ diū farinā secū tulerūt: q̄ diū non trāserūt mare egypti. qui ergo vult pasci manna celesti: exeat de egypto. i. de tenebrositate peccati. abijciat farinā egypti. i. occasiōes peccati. transeat mare. i. turbationes et fluctuationes mūdi. Secūdo in turbis fuit plena refectionio. qd notat cum dicis: Lū aut impleti essent et. et signat celestē refectionē in q̄ sancti plene satiant. ¶ In inferno quidem est fames omnimoda et tāta q̄ pēnima fame tantum pellis in eis remanebit. Thres. iij. Adhesit cutis eorum ossibus: aruit et facta est quasi lignū. tanta q̄ fames intra costas eoz conclusa erit.

Job. xviij. In media inuadat costas eorum. tā
 ta q̄ linguas p̄pas māducabūt. Apoc. i.
 Cōmāducauerunt linguas suas. tāta q̄
 brachia sua deuorabunt. Ysa. lvi. Unus
 quisq̄ brachia sua vorabit. In celo erit
 satietas plena. ps. Satiabor cum appa
 ruerit gloria tua. sed in mūdo est satie
 tas semiplena. ps. Calix in manu dñi vi
 ni meri. ecce satietas celi: plenus mixto.
 ecce satietas mūdi. verū tamen sex eius
 nō est exinanita &c. ecce miseria & fames
 inferni. Tercio in turbis fuit deuota
 laudatio cum dicitur: illi ergo homines
 cū uiderent signū quod fecerat deus di
 cebat: quia hic est uere propheta &c. 2.
 Tūc igitur comedimus prius debet pre
 cedere benedictio: cū dicit: Accepit ergo
 iesus panē &c. Et cū gratias egisset &c. 3.
 Tūc. iij. Omnis creatura dei bona est &
 nihil reijcitur dūm qd cū gratiarū actione
 percipit. sanctificat enim per uerbū dei
 & orationē. Deinde debet cōscari lectio.
 Aug. Lū acceditis ad mēsam donec ide
 surgatis quod uobis secūduz cōsuetudi
 nem legitur sine tumultu & cōtentione
 audite. Ultimo debet subsequi gratia
 rum actio. i. Lor. x. Siue māducatis si
 ue bibitis uel aliquid aliud facitis: om
 nia in gloria dei facite.

C Eadem dñica quarta quadragesime
 Sermo secundus.

52

Accepit ergo iesus pa
 nes & cum gra
 tias egisset distribuit discum
 bētibus. Istud euāgelii bis
 in anno recitat in ecclesia. scilicet ultima dñica
 ante aduētū. & hoc est ppter finē euāge
 lij ubi dñi: hic est uere ppheta qui uenit
 rus est in mūdū. Et in q̄rta dñica q̄dra
 gesime. & hoc ppter p̄cipiū euāgelij ubi
 dñi: Erat autē p̄cipium pasche dies festus
 iudeorū. Vocat autē ista dñica dupli. scilicet
 dñica de rosa: & dominica de panibus.
 Causa autē prime appellationis est. q̄
 i hac die sumus p̄nter p̄ uerbū portat ro
 sas aurea musco & balsamo stes plenaz:
 quā postmodū dat p̄fecto uerbis. Quare
 autē ista rosa portat rō triplex assignari
 pōt. Una litteralis. alia spūalis. & tertia
 moralis. Rō autē litteralis prout dicit
 Innocentius in sermone quodam. qm̄

corruptibile corpus nostruz ex hūmo la
 bore & fatigatōe deficeret: nisi ipsum ad
 recreatōis remediū releuaret. Unde
 dicit: Interponit tuis iter dū gaudia cu
 ris. nā qd̄ caret alterna requie durabile
 nō est. C Unde & sanctus Antonius post
 lōgum laborē solitus erat ducere aliquā
 recreationē & cum hoc cuidā sagittario
 displicuisset. docuit eū sanctus Antonius
 us per arcus nimia extensionē q̄ opor
 tet interdū laxare vigorez. Ecclesia igitur
 populū ieiunijs fatigatū triplici reme
 dio nris hodie releuare. Primo uer
 bo letificat. omnia enīz que sunt in ho
 dierna missa taz in introitu q̄ in episto
 la q̄ in toto officio sūt gaudiosa. & ideo
 eos qui in penitētia laborāt fortificat: q̄
 delectatio fortificat opationē: ut dicit in
 ethicis. Secūdo cibo q̄ fortante: sicut
 pater in euāgelio. Istud enīz miraculūz
 de quinqz panibus sicut tunc refecit cor
 poraliter: sic nos debet reficere spūaliter.
 Tercio quodā solatio recreare. rose
 deportatōe. unde dicit ibidē Innocē. Ne
 populus ppter asperitatē quadragesi
 malis obseruatōe continuo labore defice
 ret. in hac media dñica rose solatiūz in
 terponit ut anxietas tēperata melius sus
 feratur. Secūda ratio est spūalis. per
 rosas enim illā taz naturalē q̄ artificia
 lem xps signat. Et in illa enīz rosa ar
 tificiali tria sūt. scilicet aurū: muscū & balsa
 mū. Similiter in xpo sunt tres substan
 tie. scilicet caro que signat per aurū quod cor
 rūpi nō potest. ps. xv. Nō dabis sanctuz
 tuū uidere corruptionē. Anima que ple
 na fuit musco. i. odore omniū uirtutūz &
 gratiarū. Cant. i. Trahe me post te. curre
 mus in odore uingetōis tuorū. Et di
 uinitas que signatur per balsamū. Eccl.
 xxij. Quasi balsamū non mixtus odor
 meus. Diuinitas enīz fuit carni unita:
 sed nō admixta. Qui igitur uult laborē pe
 nitētie ferre debet hāc rosam i corde por
 tare. Signat etiā xps per rosas natura
 lem que pre ceteris floribus magis dele
 ctat uisūz suo colore. magis recreat olfa
 tum suo odore. magis confortat gustum
 suo sapore. sic etiā xps est delectabilis ad
 intue dūm. i. Petri. i. In quē desiderant
 angeli. p̄spicere. est sua uis ad adorandū

Lant. i. Trahe me post te: curremus in odore vnguentorum tuorum. Est dulcis ad gustum dum. ij. Pet. ij. Sitam gustasse quod dulcis est visus. Non debet igitur fatigare fideles labor penitentiae considerando hanc rosam in qua recepturi sunt tante claritatis visionem. tante suavitatis odorem: et tante satietatis refectionem. Tertia ratio est moralis. per rosam enim signatur quod per penitentiam spine vitiorum nostrorum quertuntur in rosas virtutum. Unde dicit Ambrosius in sermone. quod per abstinentiam spine quertuntur in rosas virtutum. producit enim igitur per iunium libidinis continentiam. superbia humilitatem. ebrietas sobrietatem. Nec est intelligendum quod vitia per se producant virtutes cum per vitia sint. sed quod per ieiunium fit quod qui prius erat libidinosus efficitur castus. qui prius erat superbus: efficitur humilis et mansuetus. qui prius ebriosus efficitur sobrius. Ysa. ly. Pro saluifica abies ascendet. et per verticem crescet myrtus. saluifica est herba spinosa dicta a saluendo eo quod se concutientes salire facit. Abies dicitur ab eundo: eo quod per ceteris arboribus longe eat et in excelsis promineat. Per saluicam igitur intelligitur amor mundi qui est spinosus. iuxta illud Mat. vij. Nihil colligunt de spinis vvas etc. Eius consideratio facit homines resilire ab eis amore. Naum. iij. Omnis quod viderit resiliat a te. Per abietem intelligitur amor dei qui facit animas ascendere usque ad celum. Urtica facit purpurinam. myrtus vero habet frigiditatem. Est ergo sensus quod per penitentiam amor mundi vertitur in amor dei. et purpura concupiscentie carnalis vertitur in refrigerium continentie. Ysa. xxxv. In cubilibus in quibus prius dracones habitabant orietur viros calami et tunc in cordibus peccatorum in quibus habitabant dracones qui demones dicuntur per penitentiam vitiorum. oritur per penitentiam viros virtutum. B C Secundo hec dicitur vocatur de panibus ex eo quod Christus quique multa hominum de quinque panibus saturavit. Sicut autem tunc saturavit de quinque panibus corporaliter: sic quotidie reficit fideles de quinque panibus spiritualiter. C Prius est panis penitentialis. et iste conficitur de tribus farinis. quarum una est tota amara. alia tota est dulcis. tertia est et

amara et dulcis. C Verus enim penitens debet habere timorem et spem. Timorem qui debet habere de consideratione peccatorum. et ista est farina amara. Ezech. xij. Panem tuum in turbatione comedet. Adultus enim penitens debet timere et perturbari quasi considerat horribiles penas inferni. Job xxi. Quando recordatus fuero concutit carnem meam tremor. C Secundo penitens debet habere amorem de consideratione celestis glorie. et ista farina est tota dulcis. Nihil enim dulcius quam dei gloriam mente conspicere et ipsam considerare. ps. Magna multitudo dulcedinis tue domine. De illo pane dicitur Luce. ix. Beatus qui manducabit panem in regno dei. C Tercio penitens debet habere spem de consideratione peccatorum et venie. et ista farina est dulcis et amara. amara: quando considerat peccatorum multitudinem. Ysa. xxxvij. Recogita. boni tibi omnes annos meos in amaritudo anime mee. Dulcis vero quando habet spem de venia obtinenda. Proverb. xij. Qui novit amaritudinem anime sue. ecce quanta amaritudo pro culpa: igitur deus non miscebit extraneus. ecce gaudium pro venia. B C Secundus panis est sacramentalis quem in festo pasche recepturi sumus. et iste panis formatus fuit in arca veteri vtriusque de farina eterna: id est sempiterna. de farina antiqua: id est de carne ab adam traducta. et de farina nova. id est de anima de novo creata. Iste panis sic formatus: triplici igne fuit excoctus. scilicet igne amoris. de quo igne dicitur Luce. xij. Ignem veni mittere in terram. C Iste igne amoris fuit insaturatus. quia propter amorem nostrum fuit passus. Joan. xv. Datorem hac dilectionem nemo habet: ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Igne doctus. Thren. i. O vos omnes qui transitis per viam: attendite et videte si est dolor similis sicut dolor meus. Igne passionis. ps. Igne me examinasti etc. Item idem. Vasa mea sicut crementum aruerunt. C Iste panis sic formatus et sic decoctus in quinque partibus vultnerum fuit incisus. C Primum vultnus ut patrem reconciliaret. C Secundum ut celestem ianuam aperiret. C Ter

tuum ut ruina angelica reparet. **¶** Quartum ut scotos de limbo educeret. **¶** Quintum ut demones subjugaret. **¶** Tertium panis est materialis quem quoties petimus in oratione dicere. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Iesu panem pauperibus debemus comicare si volumus quod ieiunia nostra deo sint accepta et grata. Unde postquam dixit dominus ysaia. lviij. Nonne hoc est ieiunium quod elegi. Et subdit. Fruge esuriendi panem tuum etc. Dicit enim petrus rauenensis. quod elemosina conuenit ieiunio sicut oleum lucerne. sicut sol diei. et sicut anima corpori. **¶** Sicut enim lucerna extinguitur cum oleum deficit: sic ieiunij meritum perditur cum elemosyna subtrahitur. Gregorius. Talia sunt sine charitate ieiunia qualis est sine oleo lucerna. fumigare quidem et fetere potest: lucere non potest. est etiam sicut sol diei. sicut enim sol nubes expellit: et glaciem soluit. sic elemosyna peccatum extinguit. **¶** Ecclesi. iij. Elemosyna enim patris non erit in oblivione. et sicut in sereno glacies dissolvitur. sic i elemosyna peccata tua solvuntur. Est et elemosyna fundamento ieiunio sicut anima corpori. Sicut enim anima corpus vivificat: sic elemosyna ieiunium gratificat. Et sicut corpus moritur quando anima recedit: sic ieiunij meritum perditur cum elemosyna deficit. **¶** Quartus panis est infernalis qui conficitur ex peccatis. Prover. iij. Comedunt panem impietatis et vinum iniquitatis bibunt. Nil enim predest a cibo abstinere et pane materiali: nisi abstineat ab isto pane peccati. Unde dicit ysaia. lviij. Nonne hoc est ieiunium quod elegi: dissolve colligationes impietatis: solve fasciculos opprimentes. Quidam habent impietates colligatas: quod et mala cogitatione cadunt in delectatione: et de delectatione in consensum: et de consensu in opus: et de opere in consuetudinem: et de consuetudine in necessitate peccandi. Habent etiam fasciculos peccatorum depilantes: quod cum deberet de isto fasciculo diminueres: semper volunt peccata peccatis addere. **¶** Sicut legitur in vestris patrum quod sanctus Anselmus ostendente sibi angelo vidit tres viros. **¶** Unus in memore faciebat fascem lignorum et semper ligna addebat donec ferre non posset.

¶ Alius infundebat aquam in cisternas prostrantemque tota effluebat. **¶** Alius quendam trabem non in longum sed transversum in quendam ecclesiam ducere volebat. **¶** Et exposuit angelus sibi quod primi sunt qui peccata peccatis addunt: cum deberent minuire. **¶** Ecce. xvij. Precare coram domino et minuire offencicula. **¶** Secundi sunt qui habent cor suum diversis criminibus prostratum: ita quod si aliqua opera de genere bonorum faciunt: omnia perdunt. Aggei. i. Qui merces congregavit constituit eas in sacculum pertusum. **¶** Tercii sunt superbi qui nolunt ire recti sed transversi. nolunt se inclinare: sed eleuare. Et ideo cum porta sit angusta: in domum celestem intrare non possunt. **¶** Matth. vij. quod angusta porta et arcta via que ducit ad vitam. **¶** Quintus panis est celestis quem sancti inuadunt in mensa christi. **¶** Luc. xxiij. Et ego dispono vobis regnum sicut disposuit michi pater meus etc. Sequitur super mensam meam. Ex quibus verbis habetur quod illud conuiuium habebit ministrantis nobilitatem: cum dicit. Ego: non aliquis angelus. non petrus apostolus. non aliquis alius sanctus sed ipse christus. **¶** Eiusdem. xxiij. Amen dico vobis quod percingeret se et faciet eos discubere: et transiens ministrabit illis. Habebit quatuor ordinum nobilitatem: cum dicit: dispono vobis. i. i diuersis mensis pono. Nam in vna mensa erunt patriarche in alia prophete. in alia apostoli. i. alia martyres. i. alia confessores. in alia virgines. Beata autem virgo habebit vnam mensam per se a dextris filij collocatam. **¶** Jo. xxiij. In domo patris mei mansiones multe sunt. Habebunt plenam satisfactionem: ideo dicit. Ut edatis et bibatis etc. **¶** Cant. v. Comedite amici: bibite et sibi mini charissimi. Habebunt mensam nobilitatem: quod sedebunt in eadem mensa cum deo. **¶** Ideo dicit: Super mensam meam. ps. Et sicut tui sicut nouelle oliuarum etc. Habebunt locum amenitatem. ideo dicit: In regno meo. Numeri. xxiiij. quod pulchra tabernacula tua iacob et tetatoria tua israel: ut valles nemoiose ut hortus iuxta flumines irrigui.

¶ Scripta secunda quarta hebdomade. xl. Sermo primus.

Tu uenit iesus in templo
vêdêtes oues ⁊
boces. Joā. ij. Quādocunq;
iesus hierosolimā uenibat.
statim tēplū intrabat. Unde dicit Lxxij.
Proprium erat boni filij vt ueniens hie/
rusalem ad domū curreret patris. Tu
autem imitator christi factus: cū aliquaz
ingressus fueris ciuitatem. primo aut om
nem actum ad ecclesiam debes currere.
Intrās aut xps in templū oues ⁊ boues
de porticu templi eiecit. Sacerdotes eis
auaritie sue cōsulêtes in porticibus tem
pli oues ⁊ boues ⁊ colūbas faciebant vē
di: vt uenêtes e longinquo hostias in
uenirent preparatas: ne forte ex defectu
hostiaz recederet ⁊ nihil offerent. ⁊ ne
pauperes qui denarios non habebāt se
excusarent qd emere non poterant. Ideo
numularios ponebant ibi qui denarios
talibus accōmodarent. Non ad vsuraz:
quia non licebat eis: sed aliqua munu/
scula uilia. sicut uias passas: cicera po/
ma: ⁊ huiusmodi accipiebant ab eis. Sz
quia indecens erat in templo dei talia
agere: ideo xps zelum magnū assumpsit
⁊ omnia talia de tēplo eiecit. In isto igit
euangelio tria notat. Primo: quia xps
magnū habuit zelum ⁊ magnaz cōstan
tiam in uictorū punitione. qd notatur in
hoc qd oues ⁊ boues de templo eiecit.
¶ Secūdo qd habuit potentiaz magnaz
in sui corporis resurrectione. qd notat
in hoc qd dicit. Soluite templū hoc: ⁊ in
triduo reedificabo illud. ¶ Terrio qd ha
buit magnam sapiētiam in secretorū co
gnitione: qd notat in hoc qd dicit. Iesus au
tem non credebat semetipsum eis: eo qd
nosset oēs. Et Circa primū ē notandū
qd xps nūquam fuit ita seuerus in puni
endo sicut hic. Et ratio ē quia fuit inu/
ria dei patris. Iniurias ppriaz xps pa
tienter portauit: sicut pater Joā. viij.
quādo iudei dixerunt ei. Demoniū ha
bes. In iniurijs discipulorū xps se oppo
suit ⁊ eos excusauit. Sicut pater Mat.
xv. quādo pharisei discipulos reprehen
derunt qd non lotis manibus manduca
bant. Iniuriā aut dei grauer puniuit
sicut pater hic. Per hoc dat nobis exem
plū vt nos similiter faciamus. Inu/
ria enim aliqua: aut redūdat in deū: aut
in pximū: aut in nos ipsos. Iniuriā autē
que redūdat in deū: non debemus patē
ter portare: sed grauer punire. Diero.
Iniuriā meā pauēter tuli: iniuriā autez
dei ferre non potui. Lxxij. In pprijs in
iurijs eē quēpiā patientem laudabile est:
iniurias vero dei dissimulare nimis im
pium. Si aut iniuriā redūdat in pximū:
debemus nos opponere. Sed de
multis dicit Eze. xij. Non ascendistis ex
aduerso: nec opposuistis uos iniurijs p
domo israel. Aliq uero nō tñ nō oppo
nunt se: sed et fugiunt. Jo. x. Mercēna
rius aut uidet lupū ueniēte ⁊ dimittit
oues ⁊ fugit. Aliq tñ non fugiūt corpo
re: sz mēte. De quibus dicit Aug. O mer
cenarie lupum uidisti ⁊ fugisti. Sorte di
ces. Ecce hic sum: nō fugi. Fugisti qd ta
cuiisti. Corpore stetitisti. sed mente fugisti.
Si uero redūdat iniuriā in nos ipsos de
bemus et patienter portare. imo si volu
mus cōpsecti debemus iniuriatibus da
re bñficiū cordis ipsos diligēdo. bñficiū
oris p eis orādo: ⁊ bñficiū operis eis be
nefaciēdo. Mat. v. Diligite inimicos ue
stros quo ad bñficiū cordis. Benefacite
eis qui oderūt uos: quo ad bñficiū opis.
Et orate p psequētibz ⁊ calūniatibz
uobis: quo ad bñficiū oris. Circa secun
dū notādū ē qd in dei cōtra xpm uersi sūt
in magnā indignatōez: ex eo qd occasio
nem lucri sui auferebat dum de templo
oues ⁊ boues expellebat. Uersi sūt i ma
gnū stuporē: uidētes qd vnus hō men
sas capsorū subuertebat ⁊ a talia expelle
bat. Et hoc faciebat solus: ad que multi
sufficere nō potuissent. Uersi sunt in ma
gnū timorē uidētes radīū ⁊ fulgorē ex
eius facie pcedere. Tradūt enīz qui
dā sicut dī in historijs. scilicet qd fulgor ra
diosus egrediebatur ex oculis eius. quo
territi sacerdotes ⁊ leuite nō poterāt ei
resistere: ⁊ id sic indignari sic stupefacti
sic territi dixerūt: qd signū ostendis no
bis: qd hoc facis. quasi dicerēt. Non cre
dimus tibi hoc licere: ergo offendē no
bis signū qd credamus. Vel forte in do
lo petebant vt signū faceret: vt sic circa
aliqua signa occupatus. ab eorum infe
stinatione desisteret. Chastus autez eis

ria enim aliqua: aut redūdat in deū: aut
in pximū: aut in nos ipsos. Iniuriā autē
que redūdat in deū: non debemus patē
ter portare: sed grauer punire. Diero.
Iniuriā meā pauēter tuli: iniuriā autez
dei ferre non potui. Lxxij. In pprijs in
iurijs eē quēpiā patientem laudabile est:
iniurias vero dei dissimulare nimis im
pium. Si aut iniuriā redūdat in pximū:
debemus nos opponere. Sed de
multis dicit Eze. xij. Non ascendistis ex
aduerso: nec opposuistis uos iniurijs p
domo israel. Aliq uero nō tñ nō oppo
nunt se: sed et fugiunt. Jo. x. Mercēna
rius aut uidet lupū ueniēte ⁊ dimittit
oues ⁊ fugit. Aliq tñ non fugiūt corpo
re: sz mēte. De quibus dicit Aug. O mer
cenarie lupum uidisti ⁊ fugisti. Sorte di
ces. Ecce hic sum: nō fugi. Fugisti qd ta
cuiisti. Corpore stetitisti. sed mente fugisti.
Si uero redūdat iniuriā in nos ipsos de
bemus et patienter portare. imo si volu
mus cōpsecti debemus iniuriatibus da
re bñficiū cordis ipsos diligēdo. bñficiū
oris p eis orādo: ⁊ bñficiū operis eis be
nefaciēdo. Mat. v. Diligite inimicos ue
stros quo ad bñficiū cordis. Benefacite
eis qui oderūt uos: quo ad bñficiū opis.
Et orate p psequētibz ⁊ calūniatibz
uobis: quo ad bñficiū oris. Circa secun
dū notādū ē qd in dei cōtra xpm uersi sūt
in magnā indignatōez: ex eo qd occasio
nem lucri sui auferebat dum de templo
oues ⁊ boues expellebat. Uersi sūt i ma
gnū stuporē: uidētes qd vnus hō men
sas capsorū subuertebat ⁊ a talia expelle
bat. Et hoc faciebat solus: ad que multi
sufficere nō potuissent. Uersi sunt in ma
gnū timorē uidētes radīū ⁊ fulgorē ex
eius facie pcedere. Tradūt enīz qui
dā sicut dī in historijs. scilicet qd fulgor ra
diosus egrediebatur ex oculis eius. quo
territi sacerdotes ⁊ leuite nō poterāt ei
resistere: ⁊ id sic indignari sic stupefacti
sic territi dixerūt: qd signū ostendis no
bis: qd hoc facis. quasi dicerēt. Non cre
dimus tibi hoc licere: ergo offendē no
bis signū qd credamus. Vel forte in do
lo petebant vt signū faceret: vt sic circa
aliqua signa occupatus. ab eorum infe
stinatione desisteret. Chastus autez eis

taliter rñdit. q in maiorem ammiratōez z
 supore eos induxit dicens: Soluite tē/
 plū hoc: z in tribus diebus recedificabo
 illud. Iudei aut intellexerūt hoc de tē/
 plo materialicredētes q veller dicere si
 sum tante potēte q si illud tēplum de/
 strueret possem in tribus diebus recedi/
 care. bñ possum de ipso oues z boues eij/
 cere. Et iō rñderūt qdraginta z sex anis
 edificatū ē tēplū hoc zc. Alii aut nō itel/
 lexerūt de edificatiōe tēpli sub salomo/
 ne que septē anis pfecta ē. sz de edifica/
 tione facta sub zozobabel que quadragi/
 tasez anis ipediētibus inimicis ptelata
 ē. Chriftus aut intelligebat de tēplo cor/
 poris sut: ac si dicat. Vos queritis signū
 de mea ptate: z ego vobis dico q si cor/
 pus meū dissolueritis p mortē: ego illud
 resuscitabo p meā virtutē. Uel scōz glo.
 vult dicere xps: hoc tēplū signat tēplūz
 corporis mei in quo nulla ē macula. Et me
 rito hoc figurale purgo qui illud ab ho/
 minibus morte solutū: resuscitare diui/
 na potētia queo. B Dicis aut corp⁹ xpi
 tēplum multiplici ratione. C Pmo ra/
 tione diuine inhabitationis: q in illo tē/
 plo tota diuinitas habitauit. Col. ij. In
 hoc habitat oīs plenitudo diuinitatis
 corporaliter. Iō dē tēplum quasi tenēs am/
 plum: q cōtinebat diuinitatē que sic est
 ampla q celū z terra ipam non possunt
 cōtinere. Eccl. li. Si celū z celi celoz: te
 non capiūt: quātomagis domus quam
 edificauit. C Scōdo dē tēplum ratione re/
 cōciliationis: q sicut deus recōciliatur
 in tēplo: sic deus p recōciliatus ē i xpo
 ij. Cor. v. Deus erat in xpo mūdū recon/
 cilians sibi. Augu. Xps ē deus: tēplum:
 sacerdos: z sacrificiū. Deus: cui sumus
 recōciliati. Tēplū in quo sumus recōci/
 liati. Sacerdos: p quem sumus recōcili/
 liati: Et sacrificiū: per quod sumus recō/
 ciliati. C Tercio dē tēplū ratione sa/
 bricationis: q sicut tēplū. xlvj. anis fuit
 fabricatū: sic corpus xpi scōm glo. fuit in
 tot diebus non dico organizatū: sed de
 exilibus organis que habuit in instātī
 cōceptientis ad nobilē quātitatē ē vedu/
 crum. Unde scōm qō dē in glo. hunc nu/
 merū dixit pfectōi diuici corporis cōuenire
 dictū ē quātū ad mēbroz distinctōz: non

quātū ad formationē: q i instātī fuit for/
 matū z organizatū. In alijs aut pueris
 hoc accipit q corpus ipoz supra dicto
 numero format z organizat. C Quātūz
 ad tertiū notādū q eius sapiētia ē tanta
 q oīum corda nouit. Unde dī. Ipe enīz
 sciebat qd eēt in hoīe. Unī leo papa. Ista
 est sapiētia summi iudicis iste tremēdus
 aspectus: cui molle ē oē foliū z aptum
 oē secretū: cui obscura clarent: muta re/
 spondent: silētiū cōfitei: z sine voce mēs
 loquim. Quia igit dei sapiētia ē tāta: iō
 nullus ab ea se pōt abscondere. ps. Quo/
 tbo a spū tuo: z quo a facie tua fugiā. Si
 ascēdero i celū tu illic es zc. B Cui/
 dam enim sunt qui abscondūt se sub si/
 mulato amore fingētes se amare celestia
 cū tñ nō amēt: sz dei sapiētia ibi ē z eoz
 simulatū amorē videt. Iō dicit: Si ascē/
 dero in celū tu illic es. C Alij sunt qui se
 abscondūt sub simulato timore fingentes
 se timē dei iudicia cū tñ nō timeant. Iō
 dicit sibi ibi adest. Et eoz simulatū timo/
 rē cognoscer. Iō dīc. Si descēdero ad i/
 fernū ades. C Alij sūt q se abscondūt sub
 simulato sermone: q aliud hñt in ore z
 aliud i corde latet. Sz eoz cor diuine sa/
 piētie manifestū ē. iō dicit. Si sumptero
 pēnas meas diluculo zc. Sicut cūm pē/
 ne sanctorum sunt virtutes: ita pēne hypo/
 critarū sunt simulati sermones qb⁹ hñ/
 gūt se volare i celū. Et iō dīc diluculo: q
 eoz sermones vident hēre lucē alicui⁹
 vitātis. Sz tñ man⁹ dei tales deducit a
 sua hypocrisi: iō dīc. Man⁹ tua dducat
 me. C Alij sūt q se abscondūt sub simula/
 ta puerfatōe pēdētes exteri⁹ scitātē. sz
 iteri⁹ hñtes inigtatē. iō dīc. Si hitauero
 flexu extremis maris. Mare ē mūdus: i cui⁹
 pfundo sūt pefores q sūt pfundati i di/
 uitijs: delitij: z honorib⁹. Sed scī vtri
 sunt i extremis maris: q d mūdō n accē/
 piūt nisi extrema z necessaria. Hypocri/
 te at fingūt se hitare i extremis maris. i.
 diligē mūdū ad necessitatē cū tñ diligat
 ad inatinitatē: iō dextera dei eos tenebit
 z sua falsitatē i iudicio oib⁹ manifestabit.
 Iō subdit. Et tenebit me dextera tua.
 C Ea dē scda seria quarte hebde. xl. Ser/
 mo secūdus.

T Muenit iesus i templo vides et emetes oues et boues etc. Quia xps semp avaritia pdenabat et honorem di pps zelabat: id inuenies qd sacerdotes oues et boues in templo ex avaritia vendi faciebant et ex hoc domū dei deturbabāt oēs eiecit: sic in pñti euāgelio otinetur. Id tria in pñti euāgelio dicunt. Et Nam ex pte sacerdotū notat magna avaritia. Et ex pte xpi magna iusticia. Et ex pte plī magna reuerētia. C Avaritia autē sacerdotū in hoc erat: qd timētes ne alig se excusaret a sacrificijs ex defectu hostiarū: ipsas hostias vēdi in templo faciebāt. Ista avaritia adhuc regnat in sacerdotibus et prelatis. Juxta illud dicit. vi. A minore vsqz ad maiore oēs avaritiē studentia ppha vsqz ad sacerdotē cuncti faciūt dolū. Inter maiores autē et minores sunt mediocres. In hoc ergo qd ppha dicit. A minori vsqz ad maiore. o. a. stu. intelligitur qd avaritiē studēt maiores et plari et mediocres. i. minores clerici. et minores laici. Pōt dici qd in aia sunt tres potētie s. memoria: quē ē prima. intelligētia qē media. et volūtas quē est vltima. A In aia igit oēs iste potentie a maiore et mediocri vsqz ad minore. i. a memoria et intelligentia vsqz ad voluntatem student avaritiē. Memoria enim studet avaritiē: dum semper recogitat et memoratur lucra pręterita. Intelligentia studet avaritiē: dum semper vias inquirīt et parat ad lucra presentia. Volūtas autē studet avaritiē: dum semper anhelat ad lucra futura. De ista avaritia dicit Amos. ix. Avaritia in capite omnium. B Avarus enim habet avaritiam in omnibus sensibus corporis. i. in oculis: dū semper vult aurū et argentū videre. In auribz. dum semper vult iminentia lucra audire. In naribus: dum de remotis partibus ferias et mūdinas vult odorare. In ore: dum de terrenis semper vult loqui et tractare. In manibus: dum eas clausas ad dādū et aptas ad recipiēdū cupit habere. Sed nō ē tātū piculū in istis dūmodo sup caput avaritia non ascēdat. Id non dixit ppheta. avaritia in oculis hominum vel in auribz: s; in capite oīum qd si avaritia

caput nō ascendit de facili ab alijs membris expellit. Tūc autē ē sup caput alii cuius. qm ipse dicitur sūt dñs et ipse seruus. Tales a ppha vocant viri diuitiarū non diuitie viroz. ps. lxxv. Tūc cim sunt diuitie viroz qm eas expendūt vt dñi. Tūc sunt viri diuitiarū qm eas tenēt vt seruus. C Scdo in xpo fuit magna iusticia qm oues et boues de templo eiecit. In hac tñ iusticia xps seruauit seueritatē: mansuetudinē et discretionē. Seueritatē: in hoc qd oues et boues quē templū sedabant eiecit. Lenitatē: in hoc qd cū colūbe non eēnt ad tale impedimentū vel sedatio: nem leniter vēdētibz dixit. Auserte ista hinc. Discretionē: in hoc qd non gladio nec cū baculo: sed cum flagello de fusticulis eiecit. Per qd dñs intelligi qd prelatus debet eē seuerus quātū ad duos: mansuetus quo ad bonos. discretus quātū ad oēs. B Ista tria significant per tria que erant in arca. Vbi erant. vīrga aaron: māna: et tabule moysi. in quibus scripta erat scientia dei. Per arca significat prelatus in quo dñs eē vīrga seueri correctōis quo ad malos. Māna dulcis exortationis: quo ad bonos. Et tabule moysi in quibus scripta erat sciētia dei: notat viri discretōis quo ad oēs. Istud etiā figurat. iij. Reg. vij. vbi dicit qd salomō fecit sculpti i basibus templi leones: boues: et cherubim. In leone ferocitas. In boue māsuētudo et lenitas. In cherubim sapiētē inmensitas designat: qd cherubim plenitudo sapiētē interpretat. Prelatus igit qui dñs eē basis et sustentamentū ecclesie debz habere ferocitatē leonū in corrigēdo malos. māsuētdinē bouinā in fouēdo bonos: et angelicā sapiētia patiēter leniter et sapiēter sustentando omnes. C Tercio ex parte templi dei requiritur magna reuerētia et munditia: ideo xps ipsum mondauit et purgaui. Pōt autē dici qd illud templum extra qd eiecit ista animalia significat templum celeste extra quod projiciuntur superbi: qui intelligentur per boues: qui comibus sue potentie alios ferunt. Projiciuntur etiā auari: qui intelligentur per mularios. Et Projiciuntur libidinosi: qui intelligentur per columbas que

Seria. iiii. quarte hebdo.

que est autis libidinosa. Projicient hypo-
crite: q intelligitur p oues: q: exteri⁹ ve-
niunt in pellibus ouium. Isti oēs tanq̃ ex-
cōicati extra tēplū celeste p̃ficiēti. Apoc.
xii. Foris canes et venefici impudici ho-
micide et idolis scrupulētes et oīs qui faciūt
mēdaciū. Oēs igit tales tanq̃ excōicati
extra tēplū celeste p̃ficiēti. § In ciui-
tate enī celesti tēplū est ipse xps ratioē
deitatis et hūanitatē. Apoc. xxi. Tēplū
nō vidi in ea. Dñs enī deus oīpotēs tē-
plū eius est et agnus. In isto tēplo quoti-
die fit officiū. ps. Beati q habitāt in do-
mo tua dñe. Thobie. xij. Per oēs vicos
hierlezz allelulia cantabit. Quia igit vā-
nati erūt excōicati: ideo sancti nō p̃fici-
pabūt cū eis in locutiōe. Nō enī cū eis
aliquas locutiōes habebūt: sed semp fa-
cies suas ab eis auersas tenebant. ps.
Eluertisti nos retro: sum post inimicos
nr̃os. Nec p̃cipiabūt cū eis in diuio offi-
cio: qd fiet in celesti tēplo. Ysaie. lxx. Ec-
ce serui mei laudabūt p̃re exultatiōe cor-
dis: et vos clamabitis p̃re dolore cordis
et p̃re p̃ritiōe spūs vlulabitis. Nec p̃fici-
pabūt cū eis in salutatiōe: q: eos nō salu-
tabūt. s. salutē eternā si optabūt. Immo
sicut dī in ps. Letabit iustus cū viderit
vindictā. Nec p̃cipiabūt cū eis in mēsa.
Beati enī stabūt in mēsa dei. Luce. xxi.
Ut edatis et bibatis sup mēsa mea in re-
gno meo. Bānati aut fame moriēt. Ysa.
lxx. Ecce serui mei comedēt et vos esurie-
tis. ecce serui mei bibent et vos sitietis.
Nec p̃cipiabūt cū eis in sacramentis: et
maxime in p̃ceptiōe sacramētī sacramē-
torū. i. corporis xpi. qd qdē sancti viri mō
p̃cipiūt sub sacramēto: sed tūc p̃cipiēt si
ne velamēto. Ipsi enī et anati sunt ca-
nes: sed sancti sūt filij dei. Ideo dicitur
Mat. xv. Non est bonum sumere panes
filiorū et mittere canibus.

¶ Seria tertia quarte hebdoē quadrage-
sime Sermo primus. 55.

In die festo mediātē asce-
dit iesus in templū.
Joā. vii. Inter iudeos erat di-
uersi qui de xpo diuersimode
sentiebāt: sicut patet ex p̃nti euangelio.
¶ Quidā enī illorū admirabānt dicen-
tes: Quomō hīc litteras scit cū nō vidi-

cerit. ¶ Alij tractabāt de morte sua. Un-
dicit: Quid me q̃ritis interficere hoīem
et. ¶ Alij idignabātur de p̃genie sua di-
centes: Hūc scimus vñ sit. ¶ Alij idigna-
bant de curatiōe cuiusdā hoīs quē cura-
uit in sabbato. Un dicit: Mihi indigna
mini: q: totū hoīez sanū feci in sabbato.
¶ Alij studebāt de captione sua. Un dī:
Querēbāt ergo eū app̃hendere. ¶ Quā-
tū ad p̃mū q xps fecit patri suo magnā
reuerentiā. Admirabānt enim iudei de
sua sapiētiā. Sed ipse dixit sapiētiā suā
nō habere a seipso: sed a patre. Dea in-
quit doctrina nō est mea: sed eius q̃mi-
sit me patris. Xps enī patri suo oīa at-
tribuebat. s. miracula sua. Joā. x. Opera
que ego facio oīa in noīe patris mei hec
testimoniū perhibēt de me. Verba sua et
opera. Eiusdē. xiiij. Verba que ego lo-
quor vobis: a meipso non loquor. Pater
enī in me manēs ipse facit opera. Xps
enī patrē suū maiore se vocabat: et ideo
sibi in oībus deserebat. Joā. xiiij. Pater
maior me est. Un Aug. ad Felicianū. q
maior: et minor dicit p̃r tripliciter. s. et a-
te: sicut senior maior est puero. Forma: s.
cut longior maior est paruo. Potentia: s.
cut fortior maior est ibecillū et debili. Et
subdī Aug. q filius nullo itior modo
rū minor est patre. Non etate: q: de p̃m-
cipio patre p̃stat in patre ipsū exitisse
p̃ncipiū. Nō forma: q: nō est fas ip̃z ali-
ud predicare q̃ deū. Iuxta illud. Phil.
ij. Qui cū in forma dei eēt et. Nō poten-
tia: q: oīa p̃ ipm facta sunt: et sine ipso fa-
ctū est nihil. Qualiter aut ipse pater vi-
cā esse maior. determinat idē Aug. sup
ps. Utroq̃ inquit dñs dicit: ego et pater
vnū sumus scdm formā dei. et pater ma-
ior me est scds formā serui. ¶ Quātū ad
scdm xps magnā patiētiā exhibuit. cum
enī dixisset. qd me queritis interficere:
iudei magnū opprobriū respōderūt sibi
dicētes: demoniū habes. sed xps ad tan-
tum opprobriū morus nō fuit sed poti⁹
eos docere non cessauit. In hoc dat no-
bis exemplū vt quādo iniurias recipi-
mus iram nostrāz tēperemus. B Po-
nit autem Seneca quattuor remediā cō-
tra illatas iniurias. ¶ Unū est obliuio⁹
tradere. vnde dicit iniuriarū remediūz

obliuio est. Unde et Cicero in laudez ces-
saris dicit: nihil solebat obliuisci nisi in-
iurias. C. Secundus negare iniurias re-
cepisse. Magnanimus enim nihil debet
sibi reputare iniuria. Unde dicit idem
Seneca inquires quid faciet sapiens co-
laphis percussus. dicit quod debet facere il-
lud quod cato fecit. Cum enim quidam
ipsius in ore percussisset: negauit se ab il-
lo iniuria recepisse. C. Tertius est quod debet
dissimulare se multa non audire nec vide-
re. Sen. Non expedit omnia audire vel
videre. multe iniurie non transiunt ex qui-
bus plerumque non accepit qui nescit non vis-
se iracundus. non sit iniurius. C. Quar-
tum est in ludus et solamen iniurias con-
uertere. Unde dicit idem Seneca: Circu-
scribenda est ira ut in ludum iocundus con-
uertatur. Unde narrat idem quod cum Dio-
genes quadam causam cum lentillo habe-
ret. lentillus tracta salius. pingui in sa-
ciem eius exiuit. ille facie asperges. in
ludum conuertit voces: Affirmabo omnibus
o lentille falli eos qui dicunt te os non ha-
bere. C. Circum tertium notandum Christus adhi-
bit rationem veridicam. indignabatur eis
quod Christus sabbato curabat: sed Christus ostendit
quod male monebatur. quod sepe pueros sab-
bato circumcidere debet: corpora curabantur:
multa soluebat. Nullo ergo fortius ip-
se corpora et animas in sabbato curare po-
terat. C. Nullum enim Christus sanabat cor-
poraliter quem non sanaret spiritualiter. et
ideo si corpora licebat sabbato curare:
multo magis animas curare licebat: quod
maior curas quilibet debet habere de ani-
ma quam de corpore. et hoc multipliciter ratio-
ne. P. Primo propter dignitatem. corpus
enim de terra est formatum. anima vero ad
imaginem dei et similitudinem facta est. Jo-
hannis dicit Ecclesi. x. Fili in mansuetudine serua
animam tuam et da illi honorem secundum me-
ritum suum. P. Secundo propter necessitatem.
anima enim est causa et principium omnium
bonorum et malorum. corpus enim per se nul-
lum bonum vel malum potest velle nec fa-
cere per se plusquam lapis. et ideo indiget ani-
ma maiori custodia quam corpus. P. Tertio
propter vltimum fines. id est gloriam et felicitatem.
corpus enim per se non est susceptibile
sed tota felicitas et gloria que erit in

corpore causabitur a gloria ipsius anime.
et ideo dignus est ut ipsam custodiamus
quam corpus. B. C. Circa quartum notandum
quod Christus ostendit suam diuinam et humanam
naturam. nam quantum ad humanam naturam
ipsum cognoscebat. vnde dicebat: et me sci-
tis. et vnde sim scitis. quantum ad diuinam na-
turam plus non cognoscebat. Unde ait: sed
est verus qui misit me quia vos nescitis
et. Quia igitur iudei eius cognationes
infimam sciebant. ideo ipsius despiciebant.
His multi sunt similes qui despiciunt pau-
peres et ignobiles. Notandum autem quod no-
biles et ignobiles quantum ad tria sunt
equales. Sicut habet Sapientia. vii. scilicet
quantum ad principium: medium: fines: vl-
timum. omnes enim ignobiles et nobiles si-
miles habent introitum. quia omnes de ter-
ra sunt formati et in ventre matris ex san-
guinibus configurati et cum lacru et fletu
emissi. Unde dicit ibidem. Sum quidem et
ego mortalis homo similis omnibus. ex
genere terreno illius qui primum factus
est: et primum voces simile omnibus emisi
plorans. Secundo sunt similes quantum ad me-
dium: quia omnes habent simile aere. non enim
est altus aer hoc ignobilis et nobilis ha-
bet simile terram. Unde sequitur. et ego na-
tus accepti communem aerem et insimul factus
decidi terram. Tertio sunt similes quantum
ad vltimum finem: quia omnes ad eandem mortem et
ad eandem vermes et ad eandem putredinem
deducuntur. et sequitur: vnus ergo introitus
est omnibus ad vitam et similis exitus. Job
xvi. Putredini dixi: Pater meus et mater
mea et soror mea verum. C. Circa quintum
ostendit Christus suam magnam misericordiam. ille
enim volebat eum capere: sed Christus eos cepit.
Unde dicit: de turba autem multi credi-
derunt in eum. Volebat quidem eum capere
corporaliter: sed ipse cepit eos spiritualiter.
Est enim sermo dei sicut panis: qui dum
capitur capit. Unde dicitur est apostolus
Mat. xiii. Venite post me facite vos fieri
piscatores hominum. Sicut autem omnis nos
capit: verba sua in nos immittendo: sic et
nos eum capimus ipsius amando et depre-
cando. Unde Ambrosius. Vltimum dno facimus:
non compellendo sed flendo. non prouocando
iniuriis: sed lachrymis exorando. non blas-
phemando per superbiam: sed per humilitatem

merēdo. o beata violētia que non indig-
natione percussit sed misericordia con-
donatur. quisq; enim violētor fuerit re-
ligiosior: habebit ab ipso xpo. Deinde sub-
dit. aggrediamur inquit in itinere dñm & more
latronū suis spoliare nitamur. cupia-
mus auferre aurū thesauros & vitā. ag-
grediamur inquit nō fuisse: nō ferro: nō sa-
ro: s; māfuetu die bñs opib; & castitate.
¶ Eadē feria tertia quarte hebdoma-
de. xl. Sermo sedes. 56

Tercium hōies sanū feci i
sabbato. magnū
ē sanare hōiem corpali. ma-
ius spūaliter. maximū ē sana-
re vtroq; mō. taliter sanauit xps hōiem.
tō dicit totū hōiem sanū feci in sabbato.
fuit verus medicus ad nos de celo trās-
missus vt oēs infirmitates nras curaret
ps. Qui sanat omnes infirmitates nos-
tras. Un Augu. Magnus de celo venit
medicus. q; per totū mūdum magn; sa-
cebat egrotus. De illo tāt; egroto & me-
dico qui totū hōiem sanū facit tria sunt
videnda. s. que sunt causę infirmitatis.
que sunt remedia curationis: que sunt
signa sanitatis. A Circa primū vidē-
dum q; quedā infirmitas causat ex ni-
mia commotione. tali modo infirmatus ē
adā qui de pomo verito comedit. & ideo
infirmitatē corpis & mētis incurrit. Istud
ē vitii gule in multis hodie dñas. & tō
sepe infirmant. Eccl. xxxvij. In multis
escis erit infirmitas. imo sepe multo mo-
riunt. Ibidem. Propter crapulam mul-
ti perierunt. corpora enim pinguis diu
vluerē non possunt. tum quia sunt modi-
ci sanguinis qui est causa vite. tum quia
calor naturalis sepe p̄nimitia pinguedi-
nis suffocatur. tum quia via spūs sepe ad
membra nimia pinguedine impedit: &
sic mors sequitur. ¶ Scdo causat infirmit-
tas ex nimia infirigiditate. Peccatū enī
mortale est nature frigiditas: ita q; ignē di-
uini amoris extinguit. est enim aqua frī-
gidissima que extinguit diuinū amorē.
Dicit. vi. Sicut frigiditas facit cisterna
aquā suā: sic frigiditas facit malitiam animā
suā. Istud ē frigus peccati facit hōiem
in bono ope pigrū. Prover. xx. Prop-
ter frigus piger arare noluit. Pctm enī p-

hibet arare hōies. i. cor. suū scindere per
p̄titionē: & ipm serere per bonā opatio-
nem. nō solū aut pctm asiam facit frigi-
dam sed ē cōgelata: ita q; resolui pōt p
mortē sed calērieri nō pōt per amorē dei.
Eccl. xliij. Frigidus vētus aquilo flauit
& cōgelauit cristallus ab aqua. ¶ Tercio
causat infirmitas ex nimietate & corru-
ptione sanguinis. Sanguis nimis ē abū-
dantia terrenorū que ē sepe causa pecca-
ti. ps. Prodiit quasi ex adipe iniquitas
eorū. Sanguis putridus ē ipa carnalis
cōcupiscentia que animā maculat & co-
ram deo putridā facit. De quo sanguine
dī ysa. i. Lū multiplicaueritis orationes
vestras non exaudiat. Manus enim vře
sunt plene sanguine. Osee. iij. Sanguis
sanguinē tetigit. tūc sanguis sanguines
tangit qñ vnū peccatū ad aliud adducit
¶ Quarto causat infirmitas ex humore
i. vitioū corruptione. ps. Corrupti sunt &
abominabiles facti sunt. non est qui
faciat bonū: non est vsq; ad vnū id est
vsq; ad xpm. Christus enim de seculo san-
guine xpi generatus & natus. nos autē
ex corruptione vitiosa sumus concepti &
nati & educati. B ¶ Secūdo videndū
que sunt remedia curationis cōtra ipas
infirmitates. Circa qđ notādū q; quattu-
or remedia attulit: per que istas infirmi-
tates sanauit. ¶ Primam enim infirmi-
tatem sanauit p̄ dietam: qñ quadragin-
ta diebus & quadraginta noctibus ieiun-
auit. nos etiam istas infirmitates gule
ieiunādo & abstinendo sanare debemus.
Eccl. xxxvij. Qui abstinent ē adiūcet ad
vitā. vt vero nra ieiunia sint meritoria &
possint volare ad deum. debent habere
duas alias. s. orationem: & elemosynam.
Quā enim auius non habet alas in terra
remanet. qñ tñ vnā hz parū pōt volare
qñ aut duas velociter volare pōt. sic ē
qñ quis hz abstinetiam & nullā elemosy-
nam nec aliquā oratōem suā abstinentia
manet in terra. qñ vero vnū istorū habet
parū volare pōt. sed si ieiunat: orat & ele-
mosynam dat: tunc ieiunū in celū volat
¶ Scdam infirmitatē xps sanauit p̄ su-
dorem. qñ factus ē sudor etus sicut gut-
te sanguinis decurrētis i terrā. ipse enī
totus inflāmatu s fuit igne nri amoris q

ipm sudare fecit: et nram frigiditatem calefecit. nos ergo sudare debemus: lachrymas emittendo: tunc enim oculi sudant quando plorant. In isto autem sudore lachrymarum homo frigidus inflamatur. Unde dicit Bregio. de magdalena qd frigidam venit et inflamata recessit. In isto etiam sudore lachrymarum spiritus sanctus libenter comoratur. Besh. i. Spiritus domini ferebatur super aquas. in isto etiam sudore lachrymarum diabolus contribulatur et submergitur. ps. Contribulasti capita draconum in aquis Exod. xv. Submersi sunt quasi plumbum in aquis vehementibus. Terciam infirmitatem christus sanauit et curauit per minutum nem: quando scilicet in latere et manibus et pedibus minutionem fecit. Istam minutionem et nos facimus quando vena oris nostri in confessione aperimus. Prouer. x. Vena vite os iusti. os impiorum operit iniquitatem. Aliquando enim sanguis est putridus: aliquando superfluus: aliquando necessarius. Tunc autem laudabilis est minutio quando sanguis putridus extrahitur: superfluus diminuitur: necessarius conseruatur. Sanguis putridus est amor peccati: iste ex toto est abijciendus. Sanguis superflus est amor mundi: quando scilicet quis amat diuitias ad superfluitatem. iste est per elemosinas diminuiendus. Sanguis necessarius est amor dei qui est causa vite anime: et iste sanguis est conseruandus. Quarta infirmitatem christus sanauit per amaram medicinam sumpcionem. ps. Bederunt in escam meam fel: et in siti mea potauerunt me aceto. Istam medicinam amaram scilicet doloem et contritionem cordis. nos recipere debemus. que quanto erit amarior: tanto ad expellendum malos humores erit virtuosior. ysa. xliij. Amara erit portio bibentibus illam. Iste dolor assimilatur torsioni et dolori parturientium et dolori silentium vniuentium. B. Isti enim tres dolores sunt maiores qui inueniri possunt. Et ideo scriptura dat nobis intelligere qd dolor peccati non debet esse paruus sed magnus vel maximus. De duobus primis dicit ysa. xlij. Torsiones et dolores tenebunt et quasi partu-

riens dolebit. De tertio hiere. vi. Luctum vniuenti fac tibi plangitum amarus. Tercio videndum est que sunt signa sanitatis. Circa quod notandum qd quatuor sunt signa sanitatis. Primum est appetitus ordinatio. Trias autem sunt que appeti possunt: nocua superflua: et vtilia siue necessaria. Si enim post infirmitatem quis appetit nocua vel nimis superflua: manifestum est qd non est perfecte sanus. Si vero appetit vtilia vel necessaria: perfecte sanatus est. Nocua sunt male societates vel peccati occasiones: que sepe sunt causa peccandi. Prouer. xij. Qui cum sapientibus graditur sapiens erit. amicus autem stultorum efficietur similis. Superflua sunt diuitie mundi: neque nimis superflue abundant. Illi igitur qui habent appetitum caninum terrena superflue appetendo perfecte sanati non sunt. De quibus ps. Same patitur vt canes. Necessaria et vtilia sunt spiritualia: que apostolus nos hortatur appetere dicens Col. iij. Que sursum sunt sapite. non que super terram. Secundum signum est totius cordis et corporis fortificatio. Debet enim esse fortis in faciendo opera fortia. Phil. iij. Omnia possum in eo qui me confortat. In proficundo de bonis ad meliora. ps. Ibi de virtute in virtutem etc. Etiam potenter et perseueranter sustinendo aduersa. Heb. xij. In disciplina perseuerate: quis enim est filius quem non corripit pater. Tercium signum est coloris venustatio. Illi enim qui habent viridem vel croceum colorem non sunt perfecte sanati. Debet autem perfecte sanatus habere tres colores. Iuxta illud Lani. v. Bilectus meus candidus: rubicundus: electus ex milibus. Debet habere colorem candidum per puritatem. rubicundum per charitatem. lucidum per lucidam conuersationem. Et iste est color electus ex milibus. Ille enim ex milibus eligitur qui inter malos sancte et honeste conuersatur. Quartum signum est leuitas et agilitas. Vere enim penitentes ad omnia mandata dei sunt valde agiles. ysa. xl. Qui sperant in domino habebunt fortitudinem: assumet penas vt aqulle: volabunt et non deficient.

B Peccatores aut sunt valde poderosi
z graues: ita qd nec deus pot eos portare
Hier. xxiij. Vos estis onus pccia qppe
vos. Ysa. i. Laboraui sustinens. Nec ce-
lum potuit eos sustinere: sicut patet in
lucifero. Luc. x. Videbam sathana sicut
fulgur de celo cadentem. Nec terra eos
potuit sustinere. Ysa. xliij. Ecce dies dñi
veniet crudelis z indignatioe plen^a ad
ponendum terram in solitudinem: z pec-
catores eius coterendos de ea.

C Seria quarta quarte hebde. xl. Ser-
mo primus.

Reteriens ⁵⁷ iesus vidit
hominem
cecu a natiuitate. Jo. ix. Dñs
noster sanando in hoibus sen-
sus corporales: sanauit z sensus spuales
A Nam quando reddidit surdo audi-
tum corpis: reddidit sibi auditu metis.
Illi auditu de quo dñs in ps. Audia qd
in me loquat dñs deus. Quando sanauit
mutu dñs ori corporis vt pferret ver-
bum de ore: dedit z cordi vt dei dulcedi-
nem pregustaret. De quo dñs in ps. Susta-
te z videte qm suauis e dñs. Qm illumi-
nauit illum celu vt videret corporaliter:
illuminauit ipm in mete vt videret spi-
ritualiter. Jo per istu celu illuminatum
intelligere possumus peccatoe iustifica-
tum. Circa cuius curatione tria videda
sunt. C Primo genus infirmitatis: qd
notat cu dñs. Vidit homine ceu a natiui-
tate. C Secdo modus curatiois: cum dici-
tur. Expuit in terra z fecit lutu z de spu-
to. C Tertio effectus ipsius curationis:
qui notat cu dñs: Abijt ergo z lauit z ve-
nit videt. B C Circa primum notadu
q cecitas spualis tribus modis causat.
C Primo modo. s. a putredine terre cu-
piditatis. quod figurat Thob. ij. vbi dñs
q thobias stercore hiru dimis excecatus
fuit. Ista stercorea sunt teporalia. De qui-
bus dñs Phil. ij. Omnia arbitror vt ster-
cora vt xpm lucrificia. Periculū ē aut
vt ista stercorea siue isti pulueres nimis
diu adhereant. Pulueres eniz recentes
cito ab oculis z pedibus eiciuntur. Pul-
ueres vero inueterati aliquado in sub-
stantia carnis couertunt. Jo dñs amo-
ner dices Matth. x. Excute puluerem
de pedibus vestris. Isti pulueres munda

ni adheret aliter affectibus sanctorum
viroz: z aliter affectibus auaroz. Nam
affectibus scdmz adheret p modū for-
me accidentalis. Accides antez est quod
adest z abest pter subiecti corruptionem.
In scis aut viris amor terrenoz z diui-
tiar inest p modū accidentis. Quia si ad-
sunt non corumpit eoz mens per supbia.
Si desunt non corumpit p impatiētiam.
Talis erat apls qui dicebat Phil. iij.
Scio abundare. scio penuria pati. i. scio
abundare sine supbia. z penuria pati sine
impatiētia. In auaris aut talis amor in
est meti ipsoz p modū forme substantia-
lis. Quia si diuitie adsunt: corrumpitur
eoz mens per superbiam. i. Tim. vi. Diui-
tiabus huius seculi pccipe non sublime
sapere. Ubi dicit Aug. q vermis diuitia-
rū est supbia. Si vero diuitie desunt: cor-
rumpit eoz mens per impatiētia. Ecce
v. Diuitie cōseruare in malū dñi sui pe-
reunt in afflictione pessima. C Secudo
causas cecitas mentis ex igne carnalis
pcupiscentie. ps. Supercidit ignis z nō
viderunt solē. Sicut igit visus excecatus
ad pelum cadentē: sic libidinosis ad
cōcupiscentiam ardētē. Nam ex pollutio-
ne carnal pcupiscentie sumositates ascen-
dunt que oculū mentis obscurat z exce-
cant. C Qm aut vas cordis per ignem
male cōcupiscentie ebullit: trip lex reme-
diū adhiberi debet. C Vnus est q vas
ab igne debet remoueri. i. a colloquijs z
aspectibus z viciniratibus muliez se ab-
sentare. Ecce. ix. Auerte faciē tuā a mulie-
re cōpta. Et infra. Specie mulieris alie-
ne multi admirantes reprobi facti sunt.
colloquiū illius quasi ignis erat descet.
C Secudo v. ligna vel prunas. i. cogi-
tationes ignitas a corde suo remouere
z abijcere. Quia sicut dñs Prouer. vi. Nū-
quid abscondere pot hō ignē in sinu suo
vt vestimenta illius non ardeant? C Ter-
tio debz aqua frigidā. i. pñiam asperaz
corpori suo imponere. Ecce. xi. Ablutitā
vnius hore obliuione facit luxurie ma-
gne. i. Lox. ix. Castigo corpus meū z in
fermitatē redigo zē. C Tertio causatur
cecitas mentis ex timore supbie: q sicut
dicit Grego. Timor metis ē obstaculum
veritatis: ista cecitas ē inducta a natiui-
tate. B Est enim quedā supbia i affectu

que ē appetit? excellentiēz ista ortū habuit in celo qñ lucifer excellētiā dei appetiuit. Est alia superbia in intellectu. que ē appetitus imoderate sciētiēz ista ortum habuit in paradiso terrestrī qñ homo appetiuit sciētiā dei. Et ē alia superbia in actu: que ē violentia irrogat iniuriēz ista ortū habuit in mundo qñ scilz cayn occidit abel frēm suum. Merito igit supbia ē cecitas a natiuitate: que ortum habuit in ipsa angeli creatione: in ipsa hominis formatione: in ipsa mundi habitatione. **E**t Circa scdm. l. modū curatiōis notādū ē qd ē triplex colliriū. **P**rimū ē totū amarū qd cōficif ex felle piscis: quo thobie oculi sunt sanati. vt habet Thob. xi. Et repñtat xpm put fuit in patibulo: vbi tāquam piscis fuit asfatus et felle potatus. Ista aut amaritudo passiōis dz sanare cecitatem inductā ex carnali voluptate: qz seruus non debet delectationes querere qñ videt dūm suū amaritudinibus repleri. Aug. Sub spinoso capite non dz mēbrum fieri delectatū. **S**cđm colliriū ē totū dulce: qd cōficif ex sauo mellis: quo sanati sunt oculi ionathe et illuminati. vt habet. i. Reg. xliij. Et significat xpm put erit in regno suo. Vbi erit totus dulcis. Eccl. xliij. Spūs meus sup mel dulcis. Ad el quidē in superficie ē dulce: in medio dulcius: in pfundo dulcissimū. **S** Sancti quidē ex vñsione corporis xpi habēt delectationes dulces: ex cogitaciōe anime ipsius dulciores: ex cōtemplatiōe pfunda deitatis hñt dulcissimas. Et illud colliriū dz expellere cecitatē causatā ex puluere terrene cupiditatis. Nata secundū Augu. oēs diuitie deberent ptempni: vt saltē vna hora possz videri facies dei. **T**ertiū colliriū ē ex parte dulce et ex parte amarū: qd cōficif ex salina que ē dulcis et terra que est amara. de quo habet hñc. Et signat xpm put erit in iudicio: vbi erit dulcis bonis: et amarus reprobis. Et illud colliriū debet expellere cecitatem inductā ex timore elationis: quia tunc superbi humiliabunt et reprimēt. ysa. li. Bles dñi exercitū sup oēm supbū et excelsū: et sup omnes arrogātē et humiliabif. **B** Circa ter-

tiū. s. effectū curatiōis notādū qd hō erat supbus et insipidus et i mūdus. Jō xps i terrā expuit sup oculos lutū posuit et vt se lauaret precepit. Quia igit erat insipidus: iō in terrā expuit. Per salinā intelligit dei sapiētiā q dicit Eccl. xliij. Ego ex ore altissimi pñij. Tūc ergo xps salinā expuit qñ diuinā sapiētiā hominī terreno infundit. **H** Salina vero aliqñ ē dulcis. aliqñādo amara. aliqñādo insipida. **S**alina dulcis ē sapiētiā diuina que spūalia facit dulcescē. **S**alina amara ē sapiētiā carnis que spūalia facit videri amara et carnalia dulcia. de ista duplici sapiētiā dī Rom. viij. Qui enim secū dñi carnē sunt que carnis sunt sapiūt. qui vero scōz spūm que spūritus sunt sentiūt. **S**alina insipida ē sapiētiā mundana. homines enim mundani insipidi sunt intātū qd nō possunt sentire dulce dñem dei. **A**n dī de sancto spū Jō. xliij. quē mūdus non pōt accipe qz nō videt eū nec scit eū. **S**cđo qd homo erat supbus. iō lutū sup oculos eius linit. lutū linit ē vt linit ē hamanā hominī ad memoriā reducē. et talis reductio ē hōi cā humilitatis. **A**dicē. vi. Humiliatio tua in medio tui. medū eim pñij ponit vt rñqz extremū. quasi dicat. cām habes humilitatis si respicias tuā natiuitatem: et vitā et morem. Unde quidaz interrogauit quēdā philosophū dicēs: qd fui. qd sum. et qd ero? Ille rñdit. sperma fetidū. facies illecebrā. et cib⁹ vñsū. **T**ertio qd hō erat i mūdus. iō pcepit ipm lauare. qui eiz i mūdus ē p peccatū dz lauare aqua pñsiōis. **H**iere. iiii. Laua malitia cor tuū et bñterlin vt salua sis. **A**ut aut lotus ē dz seruare se mūdū ysa. i. Lauamini mūdi estote. sed illi qui lauant se in qua dragēmina et post pascha se inquināt sūt tāquā canes i mūdū. tāqz porci fetidi. tāquā aratores stulti. De duobus primis. ii. **P**et. ij. Latis reuersus ad vomitū et sus lota in volubulo lutū. de tertio **L**uc. ix. Nemo mittēs manū suā ad aratru et respiciēs retro: ap⁹ ē regno dei.

Eadē quarta feria quarte hebē. xl. Sermo scđs.

A Buit ergo et lauit et ve-
nit videns. **Q**ui ali-
qs cecus. i. pctor: sit spualr il-
luminatus tria sunt signa.
Unu est qñ recte vadit et recte icedit.
ideo dñabyt ergo. **S**cdz ē qñ oēs ma-
culas lz minimas in se ppēdit: et eas ab-
luit. ideo sequit: et lauit. **T**ertius ē qñ
clare videt oia et cognoscit. et hoc est qd
sequit. Et venit vidēs. **A** **C**irca pri-
mū notādū qd qlibet iustus q est spuali-
ter illuminatus dzire recte nō distorte.
Vñ. xxvi. Scñita iusti recta est. et rectus
callis ei⁹ ad ambulādū. **Q**ñ vero aliqs
distorte icedit vel in via errat pfecte illu-
minatus nō ē. ideo monet apłs Heb. xij.
Rectos gressus facite pedib⁹ vñs: vt nō
claudicās qd erret magis aut sanct. **B**
Uideamus ergo q sint illi qui vadunt p
viā rectā. et qui vadunt p viam distortā.
Primo ergo p viā rectā vadūt paupe-
res xpi. per viā distortā vadūt auari. Est
eniz rectū cultus mediū nō discrepat a su-
is extremis. qlibz hō lz duo extrema. s.
natiuitatē et mortē. Inter hec duo extre-
ma est vnū mediū. s. vita. Tūc igit hō re-
cte incedit quādo suū mediū. i. vita non
discrepat a suis extremis. i. a natiuitate
et mortē. Natiuitas igit hoīs et mors sūt
cū paupertate: qd hō nudus nascitur et nu-
dus morit. Job. i. Nudus egressus sum
de vtero matris mee: et nudus reuertar
illuc. **Q**ñ igit mediū hoīs. i. vita et euz
paupertate: tūc ē vita recta: qd mediū eius
pccordat euz extremis. tales sunt de qb⁹
dicit **M**at. v. Beati paupes spūitū: qñ
ipsoz est regnū celoz. sed si aliqs lz na-
tiuitatē paupem et mortē paupes et vult
habere vitā locupletē: tūc vadit p viā
rectā: qd suū mediū discordat a suis ex-
tremis. de talibus dī **M**at. xix. Facilius
est camelū per forāne acus trāsire qd di-
ustem intrare in regno celoz. Camelus ē
in principio et in fine depessus: et in me-
dio gibbosus: et signat auarū qui a na-
tiuitate et in morte est mēdicus: et in vita
vult esse diuitijs sarcinatus. **S**ecūdo
per viam rectā vadūt humiles et man-
sueti. per viam autē distortā vadunt su-
perbi. homo eniz viliter et despecte na-
scitur et moritur. quando aliquis habet

vitam despectā et absectā ppter deuz. i.
humilē: tunc vadit p viam rectā: qd suū
mediū cōcordat cum suis extremis. **D**e
talibus dicit **B**ernar. Disce vnde venis
et erubescere. vbi sis et igemisce. quo vadis
et contremisce: quādo enim habet nati-
uitatē et mortem despectā et vult habere
vitam elatā: tunc nō vadit per viā re-
ctā. **E**cclī. x. Quid supbis terra et cinis
q. d. mirū est cum sis terra. i. de terra in
vêtre formatus. et iter in terrā seu cine-
rem sis redigēdus: et tamē in vitā vis ē
elatus. **T**ertio per viam rectā vadūt
homines q sūt in mūdo mortificati. per
viā autē distortā vadunt delictiosi et dis-
soluti. homo eniz cum fletu nascit et euz
dolore et fletu mouit. **S**acri igit viri qui
habēt vitā suā cum luctu vadūt per viā
rectā. de qb⁹ dī **M**at. v. Beati q lugēt
quoniā ipsi cōsolabunt. **Q**ñ vero qd lz
natiuitatē et mortē flebilez: et vult habere
vitā risibile. nō vadit viā rectā. de talib⁹
dī **J**ob. xxi. Tenēt tympanū et cytharā et
gaudēt ad sonitū buccine. ducūt in bo-
nis dies suos: et in pūcto ad sferuū de-
scēdunt. **C** **S**cdm signūz qd qd sit il-
luminatus est qñ maculas etiā minimas
in se aduertit et eas abluit. quāto et lz qd
illuminatus et magis sanct⁹ fuerit: tāto
magis oēs maculas et minas citius de-
prehēdit. sicut pōt ostēdi per tria exēpla
quoz duo pma ponit **L**hy. **U**nu ē qd
in loco pulchro et mūdo modice imūdi-
tie statiz apparēt. In loco autē imūdo et
magne imūditie non apparēt. **S**cdm
est: qd in veste alba modica macula statiz
videt. in veste autē nigra et magne ma-
cule non vidētur. **T**ertū est qd in aere
radio solari pfsuo minuti pulueres cō-
spiciūtur. in aere vero nō radiato nō cō-
spiciūtur. sed par pdest maculas reco-
gnoscere et eas nō lauare. et ideo signan-
ter dicit: abijt et lauit. **Q**ui autem macu-
las vult lauare debet ad similitudinem
mulieris i speculo respicere et maculas
que sunt i facie eius abluere. **U**nde dī:
Exod. xxxviii. Fecit labiū eneiū cū basi
sua de speculo mulieris et c. **D**eic i hūto-
sco. qd labiū eneiū erat vas lauatorium:
et in circuitu labij supremi erant specula
mulierū in qb⁹ sacer dos posset videre

si quas maculas i facie haberet ⁊ eas lauare posset. ⁊ sic mūdus ad sacrificiū dūz deo accederet. Per illud speculūz intel- ligimus xpm̄ incarnatū. Speculū enim fit de vitro ⁊ plumbū. neqz enīz vitrum per se neqz plūbz p se potest facere spe- culū: sed vtrūqz coniectum seu ꝓmixtū. vitrū enīz est lucidūz. plūbz vero ha- bet colorē terreū. Per vitrū enīz intelligi- tur diuina natura. per plūbz vero hu- mana natura. homo enīz nō poterat spe- culari in diuina natura ꝓpter inenīz claritatē. i. Tim. vi. Lucez habitat inac- cessibilē quā nullus hominū vidit sꝫ nec videre potest. nec in natura humana ꝓ- pter suā impuritātē. Prouer. xx. Quis potest dicere mundū est cor meū: purus suz a peccato. Ideo ꝓiunctū est vitrū di- uinitatis cū plūbo nostre humanitatis. ⁊ sic vnū speculū est effectū: quia xps est verus deus ⁊ verus homo. B In hoc igitur speculo oēs maculas possumus speculari ⁊ casper aquā. i. confessionez mūdare ⁊ lauare possumus. superb⁹ ibi specularitur deformitatē sue supbie. qz ibi videbit magnā humilitatē. Bar. xi. Discite a me qz mitis sum ⁊ humilis cor- de. Aluarus ibi specularibz sue auaritiē ⁊ cupiditatis deformitatē. quia ibi vide- bit magnā paupertatē. ij. Cor. viij. Sci- tis gratiā dūi nostri iesu xpi: qz cūz diues esset ꝓ nobis egenus factus est. Bulosus ibi specularibz deformitatē sue voracita- ris. qz ibi videbit magnā sobrietates. qz quadragita diebus ⁊ quadraginta no- ctibus ieiunauit: ⁊ nunquā carnes legif comedisse nisi de agno paschali ꝓpter preceptū legis. E Tertiū signū ē qz peccator fit illuminat⁹: qñ clare videt ⁊ cognoscit. Ista autēz cognitio in duob⁹ consistit. ꝑ Primo in cognoscēdo seipz. Unde in libro soliloquiorū dicit Augu. Ora qz breuius potes. Et respōdet Aug. deus semper nouerim te ⁊ nouerim me oratū esse. ꝑ Secūdo ista cognitio est in cognoscēdo deūz in p̄senti: ⁊ suā poten- tiaz ⁊ suā bonitatē. cognitio autē poten- tiē generat in nobis timorē qui timor fa- cit nos recedere a malo. scōz illud Pro- uer. xv. Per timorē autem dñi declinat ois homo a malo. cognitio bonitatis ge-

nerat in nobis amorē. qz quidē amor idu- cit nos ad bonū. qz sicut dicit Greg. Nō est amor dei octosus. opatur enīz magna si est. si autē opari negligit amor: non est. Cognitio autē nostri generat i nobis hu- militatē. iuxta illud Mich. vi. Humilitas tio tua in medio tui. humilitas autē ē cu- stos oīz virtutū. quia sicut dicit Grego. Qui ceteras virtutes sine hūilitate con- gregat. quasi puluērē in ventūz portat. Et sic patet qz hęc duplex cognitio: scilz dei ⁊ nostri est causa totius nostre salu- tis. nā cognitio potētiē dei generat timo- rez qui facit vitare malū. Cognitio boni- tatis dei generat amorē qui facit opera- ri bonum. Cognitio autē nostri generat humilitates que nos conseruat in vlti- mione mali ⁊ opatione boni.

C Seria quinta quarte hebdoe quadrage- sime Sermo primus.

T Bar iesus in ciuitatē que vocat naym. ⁊ ibant discipuli eius: cūz eo: ⁊ turba copiosa plebis. Eūz autē ap- propinquaret porte ciuitatis: ecce defun- ctus efferebat filius vnicus matris sue. Luce. vii. Quia hystoria huius euangelij satis est plana. ideo ad moralia transca- mus. De isto igit adolefcēte quattuor vi- cūtur. s. qz erat mortuus. qz extra domū iaz erat delatus. qz portabat sepeliēdus ⁊ qz plangentū multitudīne erat valla- tus. ideo merito per ipsūz intelligi potest peccator in mortali posit⁹. C Primo er- go erat mortuus. peccator autē assimila- tur mortuo. qz ad istar mortuū ē fetidus: frigidus ⁊ pōderosus. A Est autē con- sciētia peccatoris fetida triplici de cau- sa. ꝑ Primo quia est latrina diaboli qui libēter habitat in loco fetido ⁊ imūdo. Unde demones non petierūt mitti in co- lūbas: qz non amant simplicitates. neqz in turtures: quia non diligūt castitates. nec in agnos siue in oues. qz non diligūt inocētaz. sed in porcos: qz amat imūdi- tiaz vnde dī Job. xl. quipse diabolus ha- bitat in locis humēzibus. i. lutosis ⁊ fe- tētibz. ꝑ Secūdo ēctus sciētia fetida: qz sententiā pcti eo qz spurcitie oīz pctōz hīat ibi. ysa. xxiiij. ibi cubabit lamia. qñ ad pctm luxurie que dī hēre pedes

equos et cetera feminea. ibi h3 fouea est
cius. quaru ad pctm supbie: q3 supbi sem
per se pigat. ibi congregati sunt milui al
ter ad alter. qm ad pctm rapacitatis et
auaritie. ¶ Tertio e eius pscia fetida: q3
morta e sine vita dei. aia qde a qua re
cessit deus e mortua. et sepulchru e cor
pus ppriu. qd quis vdeat a foris specio
sus: m itus est spurcitia plenu. Mat. 23.
¶ De vobis scribe et pharisei hypocri
te q similes estis sepulchris dealbatis q
a foris appent toibus speciosus: itus aut
sunt plena ossib3 mortuoz et os spurcitia.
¶ Scdo pctor est frigidus eo q est sine
igne amoris diuini. amor quippe dei est
ignis. Lu. xij. Ignem veni mittere i terra
z. Chys. Qui no h3 igne amoris dei in
hyeme est. et si fuerit i media estate. ideo
dñs monet vt rogem3 deũ ne i tali hye
me moriamur dicens Mat. xxiij. Orate
vt no fiat fuga vestra i hyeme vel sabbato.
ve aut pregnatibus et nutritib3 illis
dieb3. B Fuga aut in hoc loco e mors:
q3 tuc aia fugat a deo vt rñem sibi red
dat. ab angelo pprio vt ptra ipsaz testi
moniu phibeat. a diabolo: vt ipsam ad
tartara rapiat. a pprio scelere vt ptra ip
saz accusatone pponat. corpus et a ver
mibus fugat vt ipm comedat. diuitie fir
gant a paritibus vt ipsas diripiat. oran
du est ergo ne fuga nra. t. mors nra fiat i
hyeme vel sabbato. Illi moriuntur i hye
me q moriunt sine igne amoris diuini.
Illi i sabbato q moriunt ocio et torpore
opis boni. Quadu est ne moriamur pgnā
tes vel nutrites. illi moriuntur pgnātes
q bona pposita que ceperunt no ppleue
runt. illi nutrites moriuntur q peccat sub
spe lōgioris vite vel sub spe diuine ventis
et vsq3 ad mortē deducunt. A ¶ Tertio
peccator est pderosus. nihil eis e pde
rosius pctō. qd patet q3 dñs h3 imensaz
fortitudinē. Job. ix. Si fortitudo qñtur
robustissim3 est. celū h3 firmissimā soli
ditatē. Job. xxxvj. Tu solita cū illo sa
bucar3 es celos q solidissimū qñ ere effu
si sūt. tertio terra h3 soliditatez. Ecce. i.
Terra aut in eternum stat. et tñ pctm ita
pderosus e q nec deus ip3 pōt portare.
biere. xxxij. Si dixerint qd e onus dñi.
dices ad eos: vos estis onus pñcia qppe

vos. loquit dñs ad similitudinē illius q
portat onus graue qd itatuz pderat q
ipm pñcit. Isa. xliij. Prebuiisti mihi la
borē in iniquitatibus tuis. nec celū potuit
ipm sustinere: sicut patet i lucifero. cui
supbia sic fuit pderosa q3 celus fregit et
ipse subito cecidit. Lu. x. Uideba sacha
sicut fulgur de celo cadere. nec terra ip
sum potuit tolerare. sicut patet Nume.
xvi. in dathan et abiron: q3 terra sub eoz
pedib3 rupa fuit et eos viuos duorant.
ecce q tā pderosus est pctm q pie sus
pderositate deũ pmit: celū fragit: a ter
ra scindit. B ¶ Scdo iste mortuus ex
tra portā erat delatus. Abi notādum q3
xps tres mortuos suscitauit. Am̃ in do
mo. s. filia picipis archisynagogi: vt dñ
Mat. ix. Alius extra domū: sicut vicitur
hic. Alium sepulchri et fetidum in mony
mēto: sicut lazaz. Joā. xi. E Quid aut
ista significet dicit Aug. in lib. de sermo
ne dñi in morte. Peccati sūt tres differē
tie: in corde: in facto: et in consuetudine.
¶ Una est qñ in domo qñ. s. pñtia libi
dini. ¶ Alia iā plara qñ extra domū cū
in factu pcessit pñsus. ¶ Tertia cū cō
suetudine mala tanq3 mole terrena pre
mis alius qñ in sepulchro iā fesset: tñc i
tur pctō est mortu3 in domo: qñ est i cō
sensu peccati. tñc e extra domū: qñ pce
dit ad opus peccati. tñc mole pñit et se
tet: qñ est in pñtitudine pcti. Qñ igitur
dñs suscitauit et reuocat aliquos a pñsu
pcti hoc est magnū. qñ ab opere: hoc ma
ius. qñ vero suscitauit a pñtitudine hoc e
maximū. Sed notādū q3 filia archisyna
gogi fuit suscitata eiecta multitudine.
puer ceturtonis corā multitudine. et laza
rus et eozā multitudine et ea flēte. nā fle
uit martha. fleuit maria magdalena. fle
uit xps. fleuerūt iudei. Per puellaz igit
in domo suscitata itelligit pctō: ocul
tus q deũ offendit. ideo d3 facere penitē
tiā in occulto vt deũ placet. Per puerū
extra domū itelligit pctō manifestus q
deũ offendit et proximū scādalizauit. id
d3 facere penitētiā manifestā: vt deũ pla
cet et proximū edificet. Per lazaz qñ tri
duum itelligit pctō pñtudinariū qui
deũ offendit et proximū scādalizauit et a
deo se nimis elōgaur. ideo d3 facere pe

nitentiā manifestā et acquirere sibi sanctorū
vīroꝝ suffragia. et sic placet deū: edificet
primū: et paulatim possit appropinquare
ad deū. **¶** Tercio iste mortuus por-
tabat sepeliēdus: sic et peccātor est sepeliē-
dus in inferno. Iuxta illud Luc. xvi.
Mortuus est diues et sepultus est in infer-
no. Portiores autē eius ad sepulturā in
fernāle secūdū Ambrosiū super Lucam
sunt quattuor specialia delicta. Quidā
deponitur a terra per appetitū terreno-
rum: sicut auarū. Alij ab aqua per appeti-
tū delictiarū: sicut luxuriosi. Alij ab aere
per appetitū ambitionū: sicut supbi. Alij
ab igne per irā et odiū sicut iracūdi. **¶**
Quarto ille mortuus plāgentiū mul-
titudine fuit vallatus. Per qd datur in-
telligi qd peccator debet a multis plāgi
seu feri. **¶** Primo enim fletur a deo. Asi
chec. vii. Ne mihi quia factus sum sicut
qui colligit racemos vindemie in autū-
no. plorat enī xps qd diabolus colligit
oēs vīas magnas. i. animas omnes ma-
gnas et ipse vix potest habere puas. Ysa.
i. Deū consolabor sup hostibz meis et vin-
dicabo: et inimicis meis. **¶** Et more ppi pa-
tris eos sicut inimicos plangit et pcutit.
¶ Secūdo plāgitur ab angelis. sicut eis
gaudent de cōuersione peccatorū. Iuxta
illud Luc. xv. Gaudii est angelis super
vno peccatore penitentiā agente et c. sic do-
lent et plorāt de eorū p̄uārcatiōe. Ysa.
xxxiii. Ecce vidētes clamabūt: angeli pa-
cis amare flebūt. **¶** Tercio plorāndus est
a seipso. Hier. vi. Luctū vīgentiū fac tibi
plāctū amarū. Itē Mich. i. Faci-
as tibi plāctū velut draconū et luctum
quasi strutionū. Mulier amarissime plo-
rat quādo vīgentiū suū amittit. Ora-
co plangit quādo elephas caput suū cō-
terit. strutio vīlulat quādo oīa sua p̄dit:
sic peccator debet flere quādo diabolus
animā suā vīgentiā extinxit. qd caput
suū. i. xpm abstulit. et qd omnia merita
sua eūz perdere fecit. **¶** Quarto flēdus
est a quolibet christiano. Aug. Sunt, ne
in te o christiane viscera misericordiē q
plangis corpus a quo recessit anima: et
non plangis animā a qua recessit deus?
Eccl. xxii. Super mortuū plora. deficit
enī lux eius. super fatuū plora. deficit

enīz sensu. modicū plora super mortuū:
quoniā regeat. nequissimū enīz nequissi-
ma vita. sup mortē fatui. luctus mortui
septēz dies. fatui autē et impij omnes di-
es vite illorūz. **¶** Ex qbus verbis ha-
betur qd tres sunt plorandi. s. mortuus.
ideo dicit: sup mortuū plora. et fatuū. id
dicit: et super fatuum plora. et homo im-
pius siue nequissimus. ideo subiungit: ne-
quissimū nequissima vita. sup mortē fatui:
ac si diceret: fatuus est peccator qd mortuus.
sed adhuc homo nequissimū siue ipius
peccator est qd fatuus. Isti igitur tres sunt
plorandi. s. mortuus: fatuus: et ipius. sed
differēter: qd mortuus est plorāndus p̄o-
tēpore. fatuus vero est plorāndus omni tē-
pore vite sue. ipius autē flēdus est et i to-
ta vita sua et post mortē suā. **¶** Tū subdit:
luctus mortui septē dies. fatui autē et im-
pij omnes dies vite illorūz.

Et adē quinta feria quarte hebde qua-
dragēsimē Sermo primus. 60

¶ hec vidua erat et c. Ista vi-
dua multum flebat ex eo
qd vnicū filiū suūz p̄diderat.
Et iste dolor generabat in ea
ex quattuor causis. s. ex eo qd erat mult-
er: ex eo qd erat mater: ex eo qd erat vidua:
et ex eo qd erat filius vnicus. **¶** Primo
quidē generabat in ea dolor: ex eo qd
erat mulier. naturalr enīz mulieres pa-
tiant magis et p̄pant qd viri. ex eo qd
hīnt afus magis mollez. vñ mulier dē qñ
mollier. et hoc ideo scd̄z p̄bm. in oī gene-
re aīalū femine sunt molliores qd viri p̄-
ter vrsūz et leopardā. Unde quādo inue-
nīst aliquā mulier seuera pōt vocari vr-
sa vel leoparda. Mulier enīz naturalr
ter ē frīgida. et ideo naturalr est magis
passibilis. vir autē siccus et calidus natu-
raliter. et is nō sic de facili patit nec p̄pa-
tit. ideo de filij morte vel ei⁹ aduersitate
mater magis dolet qd pater ex eo qd ē ma-
gis mollis et passibilis. In filij autē hono-
re ac sublimitate pater plus naturaliter
gaudet qd mater: qd est magis magnani-
mus. Istud apte insinuat Prouer. x. Fili-
us sapiēs letificat patrē. filius stult⁹ me-
lītia est matrīs sue. **¶** Secūdo causabit
in ea dolor: ex eo qd mater erat. naturalr
enīz plus mater filiū diligat qd p̄. et ideo

magis dolet de morte eius. de amissione enim rei quā magis diligimus magis dolemus. **B** Quare autē mater plus diligit filiū q̄ pater tres sūt cause. **P**rima est: q̄ illud circa quod plus laboramus: plus diligimus. Mater autē plus laborat q̄ pater circa filios: tam portādo q̄ in parturiēdo: q̄ etiā in educādo. **T**hobie. iiii. Meior enim ēē debes que ⁊ quāta pericula passa sūt ppter te mater tua in vtero suo. **S**ecūda causa est: q̄ illaz rem plus diligimus q̄ certitudinaliter magis nostrā esse scim⁹. Mater autē pro certo scit q̄ filiu de se generauit. Pater autē si credit tamē certus nō est. Unde iudas dixit de beniamin Ben. xliiij. Ipse enim solū h̄z inf sua. Nō eīz ausus fuit dicere ipse solū h̄z pater suus: q̄ sciebat q̄ pater certus nō erat. **T**ertia causa: q̄ illā rem plus diligimus in quā plus iuris nos habere scim⁹. Mater autē habet maius ius in corpore filij q̄ pater: q̄ secundū p̄m: plus est ibi de substantia matris q̄ patris. **T**ertio causabat iste dolor eo q̄ erat vidua. Nam vidue sepe decipiuntur: q̄ sunt sine viro cōsiliatore. Ideo dicit Marc. xij. Deuorāt domos viduarū sub obtentu prolixę orationis. Sepe etiā molestant: q̄ sunt sine viro de seniore. Ideo dicit ysa. i. Defendite viduā. Sunt etiā sepe in tristitia: q̄ sunt sine viro cōsolatore. Et ideo graue peccatū est tristitas iterū contristare. Hiere. xxiij. Viduā nolite cōtristare. Job. xxi. Loī vidue cōsolatus sum. Iaco. i. Religio mūda ⁊ imaculata apud deū patet: hec est: visitare pupillos ⁊ viduas in tribulatione. Quādo igit vidue filios amittunt multū dolēt: q̄ remāserant ei loco vtri filiatiōis: defensoris ⁊ cōsolatoris. **Q**uarto causabat scia iste dolor: ex eo q̄ erat vnicus. Si enim alios filios habuisset: super eos cōsolata fuisset. Et ideo amissio vnigeniti est nimium dolorosa. Unde scriptura quādo vult exprimere aliquē luctū nimis dolorosū assimilāt ipsū luctū vnigeniti. **E** ⁊ Tres enim sunt luctus dolorosi. **U**nus est in presentia mūdo quo peccator lugere debet de eo q̄ deū offendit. Et iste luctus assimilatur luctū vnigeniti. Hiere. vi. Luctus

vnigeniti fac tibi planctū amarū. **E**cclusus erit in iudicio: q̄ peccatores xp̄s videbūt in carne humana cū stigmatib⁹ vulnerū que p̄ ipsis pertulit. ⁊ iste luct⁹ assimilabit luctū vnigeniti. Zacha. xy. Aspiciēt ad me quez confixerūt ⁊ plāgēt planctu magno quasi sup vnigenitū: ⁊ dolebūt sup eū quasi dolere solet in morte vnigeniti. **T**ertius luct⁹ erit in inferno vbi nō erit aliqua lux: sed tenebre perpetue. Ubi loco festiuitatis erit perpetuus luctus: ⁊ loco cārici planct⁹ eternus. **A**le plact⁹ similiter assimilāt plactū vnigeniti. **A**mos. viij. Occidet sol i meridie ⁊ tenebescere faciā terrā. s. infernale in die luminis: ⁊ conuertā festiuitates vestras in luctū: ⁊ ponā eam quasi luctum vnigeniti: ⁊ nouissima ei⁹ quasi diē amarus. Quoniā autē hic fit mentio de vidua ideo de ipsis viduis tria videam⁹. **E**t primo quot sunt genera viduarū. **S**ecūdo quot sunt regule ipsarū. **T**ertio vtrū sit melius stare in viduitate q̄ trāsire ad aliū virū: vel ad secūduz coniugiū. **B** **C**irca primū notāduz q̄ sicut dicit Aug. tria sūt genera viduarū. **U**nū est qd̄ intendit epulis ⁊ delitijs. **S**ecūduz qd̄ intendit cure domus ⁊ filijs alendis. **T**ertiū est qd̄ die ac nocte intendit orationib⁹ ⁊ ieiunijs. **P**rimę vidue sunt male. De quibus dicit. i. Timo. v. Vidua que in delitijs est viuēs mortua est. h̄z enim viuēs sit corpore: est tñ mortua mēte. **S**ecūde sunt bone: ⁊ maxime quādo nutriūt filios suos in timore dei. i. Tim. v. **S**iqua vidua filios vel nepotes habet: disceat domū suā bene regere ⁊ mutūā vicē reddere parētib⁹. hoc enim acceptū est corā deo. Et infra: Siquis aut suoz ⁊ maxime domesticorū curā nō h̄z fidē negauit: ⁊ est infidelis detestator. **T**ertie sūt optime. De quibus dicit ibidē. Viduās honora q̄ vere vidue sūt. **E** **C**irca scōz notādū q̄ ap̄s fecit regulā viduarū q̄ h̄z q̄ttuor capta. **P**rimū est: vt sint in orōne deuote. **U**nū dī. i. Timo. v. **Q**ue autē vere vidua est ⁊ desolata speret in dñō: ⁊ siet obsecratiōibus diē ac nocte. De hoc habet exēplū i ana vidua. De qua dī Lu. ij. q̄ nō discebat de tēplo ieiunijs ⁊ obsecratiōib⁹ seruēs

deo die ac nocte. Exēplū de illa vidua q̄ ip̄ortune iudicē iter pellabat quā dñs ad exēplū adduxit: cuius ad orandū iduceret vt habet Luce. xviij. p̄ Scdm̄ capl̄z ē vt nō sint ociose. Tñ apl̄s rephēdit aliqs viduas dicēs. i. Tim. v. Simul autem ⁊ ociose discūt domos discurrere. Periculū est mulieri cū sit ociosa. Dñs enīz po- fuit adā ⁊ etiam in padiso terrestri vt ibi oparent: sed diabolus q̄daz vice iuētiēs feminā ociosaz eā aggressus ē ⁊ ipsaz tē- fuit: ⁊ in pctm̄ fecit ruere ipsaz ⁊ virū. Jō dicit Hiero. Semp̄ aliqd̄ boni facito: vt diabolus te inuentat occupatus. Sicut enīz i aqua stāte generant vermes: sic in aīa ociosa generant male cogitationes. Ecē. xxix. Multā malitiā docuit ociosi- tas. p̄ Tertiū capl̄z ē vt nō sint verbose. Tñ apl̄s q̄sdā viduas rephēdit dicēs. i. Tim. v. Nō solū aut ociose sed ⁊ verbose loquētes q̄ nō oportet. Quāvis enīz ver- bositās sit rephēnsibilis i viris: p̄cipue tñ in feminis: ⁊ maxie in viduis. Naz scdm̄ Chry. Mulieres sūt icaute: iō de facili decipi- unt. Quia sūt molles: iō ad bonum ⁊ ad malū cito flectunt. Quia sūt fragiles: iō facili- ter supant. Jō diabolus nō est ag- gressus vtz sz feminā. Sciēs q̄ femia fa- cili⁹ decipiet cū sit sexus icautus. ⁊ citi⁹ flecteret: cū sit sexus mollior ⁊ facili⁹ vin- cat. cū sit sex⁹ fragilior. p̄ Quartū capl̄z ē vt nō sint curiosē. Tñ apl̄s q̄sdā vidu- as rephēdit dicēs. i. Tim. v. non solum ociose: sed ⁊ curiosē discunt circuire do- mos. Legit̄ de naturis aīaliuz q̄ tur- tur amissō cōpari stat in nido ⁊ raro vi- scurrit. Sic vidua raro dz discurrere de domo in domū: sed debz morari in nido domus pp̄ie ibi in silentio habitādo. vel in nido p̄sciētie sue: ipsaz mūdando. vel in nido sancte ecclesie: oratōibus insiden- do. § Circa tertiū notādū est q̄ me- lius est ēē in viduitate q̄ trāsire ad secū- duz p̄iugū: quattuor de causis. C̄ Pri- mo q̄ maioris castitatis est indicium. Quā enīz mulier toties nubit: signū ē magne incōtinētie. i. Tim. v. Adolescentiores vi- duas deuita. Lū autē luxuriare fuerint in xpo nubere volūt. Jbidez. Vidua eli- gat q̄ fuerit vnus viri vxor. In aliquibus

enim aubus inuenit hoc: vt postq̄ vna morit̄: reliqua alteri nō sociatur. Bern. Pudeat ad negociū honestatis ratio: nō posse in homine: qd̄ natura potest in volucre. Hiero. in lib. p̄tra Iovinianuz. Portia minor cū laudare quedaz bene morigerata que secūdū acceperat viruz: rñdit. Felix ⁊ pudica matrona nūquā p̄ ter semel nubit. C̄ Secūdo: q̄ hoc est si- gnū maioris amoris ad primū vtz. qñ. f. amore primū mariti nulluz aliū vult ha- bere. Lū enīz ambo fuerit vna caro: mor- tuo viro mulier remansit semimortua. ⁊ ideo āplius nubere non deberet. Refert Hiero. vt supra q̄ cū valeria rogare se- cūdū virū accipere. Respōdit se hoc nō posse facere: q̄ primus adhuc viuebat. q̄ diu iquit vixero vir meus semp̄ per amo- rez viuet i corde meo. Idē etiā refert ibi- dez: q̄ cū marcia cattonis nollet itez nu- bere ⁊ virum defunctū semp̄ lugeret. in- terrogata quē diem haberet vltimū sui- luctus ait: quez ⁊ vite vltimū. C̄ Terti- o: q̄ hoc est ad maiorē securitatē. Vidua enim est dñā sui ⁊ in pace viuit. ⁊ si acci- pit vtrum: exponit se discrimini: q̄ forte habebit vtrum rixosum ⁊ duruz. Unde refert hiero. vt supra q̄ cū anna rogare- tur vt secūdo nuberet. Respondit non se hoc facere: quia bonū habuerat virū. ⁊ si secūdū acciperet: aut ille esset bonus aut malus. Si bonus: semper esset in ti- more ne ipsuz perderet. Si malus: sem- per esset in dolore: q̄ post bonū virū tam pessimū sustineret. C̄ Quarto: q̄ ad ser- uēdum deo maiorē libertatē hz. i. Loy. viij. Qui sine vxore est: sollicit⁹ est q̄ sūt dñi. ⁊ mulier inupta ⁊ virgo cogitat que sūt dei vt sit sancta cope ⁊ spū. que autē nupta cogitat que sūt mūdi quō placeat viro. Hiero. in eplā ad paul̄. Sacta ⁊ no- bilis melācia nostri t̄pis iter xp̄ianos na- tura nobilissima: cū calefēte adhuc ma- riti corpusculo necdū hūmator: duos fili- os p̄didit: rez dicturus iere dibile: sz xp̄o teste nō falsaz: stetit imobilis ⁊ ad pedes aduoluta xp̄i qñ ipm̄ teneret arriit ⁊ vi- xit: Expeditius tibi seruitura sum dñi: q̄ me tanto onere liberaſt. C̄ Seria sexta hebde quarte quadragesi- me Sermo primus. 61

QUIdā languēs laza-
rus a bethania de ca-
stello marthe & marie soror
ei⁹. Jo. xi. Lū quādā die xp̄s
hyerolimīs predicaret & inter cetera
diceret: Ego & pater vnū sumus. Iu dei ip-
sum cū discipulis suis lapidare volue-
runt. Sed ipse de manibus eorū euadēs
abiit trans iordanē lōge a bethania per
diēta. Bū autē ibi eēt lazarus infirmatur
sorores eius nūciū miserūt dño dicētes.
ecce quē amas infirmas. **A** Sed quare
non fuerūt psonafr sicut regulus & cen-
turio. **P** Ad hoc respōdet Chyso. q. v.
hementer cōsidebāt de xp̄o: & iō spabant
q. p nūciū faceret qd petebāt. **P** Alia rō
ē scdm eūdē Chyso. q. a luctu detinebā-
tur. **P** Tertia rō ē scdm theophilū q. nō
deceat quē amas infirmas. **B** Ali-
am qōnem facit hic Augu. quare. s. non
dixerūt vent & sana: vel iube & fiet. sicut
dixit cēturio qui ait. dic tantū verbo &
saniabit puer meus. sed tm̄ dixerūt. Dñe
ecce quē amas infirmas. **R** respondet
Aug. siue glo. q. sufficit amanti nūciare
necessitatē amantis: q. non deserit quē
amat. Vel pōt dici q. iō sanitatez fratri
suo nō petierūt: sed xp̄i volūtati cōmise-
rūt: q. nesciebat qd magis sibi expediret.
viri. s. sanari vel infirmari vel mori. xp̄s
autē nūciauit eis p nūciū. infirmitas hec
nō ē ad mortē. Et tūc xp̄s in loco vbi nū-
cius eum inuenerat mansit duobus die-
bus. iō xp̄s mansit scdm Aug. & Chyso.
donec lazarus expiraret: sepultus iace-
ret atq. feteret: vt sic miraculum magis
apperet. quarta autē die dixit iesus disci-
pulis suis. eamus in iudeā iterū zc. **L**
Circā autē istud miraculū fuerūt que-
dam retrahētia: quēdaz inducētia: que-
dam cōcomitantia: & quēdam subsequē-
tia. **C** Retrahētia fuerūt trīa. s. retractio
discipulorū qui xp̄s volebant retrahere
ne in iudeā pergeret. **C** Primo incutiē-
do sibi timorē dicētes. rabbi: nūc te que-
rebant iu dei interficere & lapidare: & ite-
rum vadis illuc. ipsi autē hoc nō dicebāt
compariēdo xp̄o. sed maxime timendo
sibi ipsis. quibus respōdit xp̄s. nōne duo
decim hore sunt diei. hic appellat se diē:
& duodecim apostolos duodecim horas

ac si dicat. hore sequūtur diē: nō dies ho-
ras. sic & vos debetis sequi volūtate me-
am: non ego vestram. & si volūtate meaz
qui sum dies secuti fueritis non offen-
detis. iō dicit. si quis ambulauerit in die
non offendit. si autē voluntatem vestraz
quē ē nox secuti fueritis offendetis. **B**
Vel aliter. nōne duodecim hore sunt diē
ei. quasi dicat: non debem⁹ credere q. tu-
dei pseuerent in volūtate me lapidandi
q. sicut hore mutabiles sunt: sic & affect⁹
hominū. & frequenter sepius mutat cor
hōis in die q. hore. & iō qui ambulat in
die. i. in pace sicut & ego & vos non offen-
dit aliquē. ideo securi eamus. **C** Secun-
do volebant eū retrahere assignādo bo-
nam rōem. nam cū xp̄s dixisset. lazarus
amicus noster dormit. responderūt. dñe
si dormit saluus erit. q. v. secūdu Augu.
Non oportet q. ppter hoc vadas. quia
sommus egrotantiū ē salutis indicium.
Et querūt hic Aug. qñō discipuli sicerāt
stulti q. crederent xp̄m velle ire per tot
stadia ad excitandū dormientē. & respō-
det q. credebant xp̄m loqui in enigmate
sicut sepe cōsuevit. Christus autē de dor-
mitione mortis intelligebat: sicut expo-
nit euangelista. **E** Bicitur autē mortui
dormientes tribus d. causis. **C** Primo pp
spēs resurrectionis. q. sicut de dormiēte ē
spēs q. debeat euigilare sic de mortuo ē
spēs q. debeat resurgere. i. Thessal. iiij.
Nolumus vos ignorare de dormiētibus
vt nō cōtristemini sicut & ceteri q. spem sibi
hnt. **C** Scōdo pp facilitatē resurrectionis
Aug. Dñs tanta facilitate excitat te de
sepulchro: quāta tu excitas dormientem
de lecto. **C** Tertio ppter meliorationem
inmutationis. sicut enim dormiētes sur-
gūt meliorati: i. melius mutati. sic & mor-
tui boni resurgent in melius mutati. i.
Cor. xv. Semina i corruptione: resurget
in incorruptione. **P** Tertio voluerūt xp̄s
retrahere offendendū magnā perturbatio-
nem. & hoc qñ thomas dixit: eam⁹ & nos
vt moriamur cū ipso. q. d. ex quo vult se
exponē morti moriamur oēs. Scdm autē
glo. non fuit verbū turbatiois s. amoris
Vbi dicit: ecce verus amantiū affectus:
aut cū eo viuē: aut cū eo mori. Scdm ve-
ro Chyso. fuit verbū somnolentis & timor-

ris. oēs eīz discipuli vt ibidē dicit iude os timebāt. sup oēs alios thomas. s. xps non dimisit nec ppter eoz pturbationē: nec ppter eoz amorē: nec ppter ipsoꝝ timorē. In hoc dat nobis exēplū qd ea q sunt ad gloriā dei ⁊ ad vtilitatē animaz non debemus dimittere: nec pp priuatū amorē. nec ppter alicuius perturbatio nem. nec ppter aliquā formidinē. § C Se cundo fuerunt quedā inducentia. ⁊ ista fuerunt tria. C Prīmū ē honor: patern⁹ vn de dixit. infirmitas hec non ē ad mor tem sed ad gloriā dei. B ¶ Circa quod sciēdū qd ē quedam infirmitas que ē ad mortē corporis tñi. s. sanctorū martyruz. C Alia ē infirmitas que est ad mortem anime que ē tñi peccatorū. C Tertiā in firmitas ē que ē ad mortē vtriusq: que ē dānatorū. Infirmitas autē lazari non fuit ad mortē corporis: qd nō fuit a mor te detentus sed resuscitatus. Nec fuit ad mortē aīe: qd grā fuit plen⁹. Nec fuit cuz mortē dānatorū: qd nō dēdit ad infernū cū dānatiss: sed i limbū cū patrib⁹ suis sanctis. ⁊ iō fuit p gloriā dei vt glori fice tur filius dei per illū. qd ⁊ deus p ei⁹ re suscitationē ē glorificatus. ⁊ xps deus ē manifestatus. C Secūdū inductiū fuit amor. Vñ dixit: lazarus amicus no ster ponit. iō diligebat iesus lazarus ⁊ mariā ⁊ marthā sorores eius. isti eīz qua dā speciali familiaritate xpo fuerūt con iuncti. ita qd lazarus vocabat eū amicū suū. maria magistru suū. ⁊ martha hospi tem suū. B C Tertiū inductiū fuit cō passionis affectus. Compatiebat enīm xps amico suo defuncto qui iacebat i tā to fetore ⁊ miseria. cōpatiebat sororibus dilectis que erāt in tanta tristitia. cōpa tiebat quodāmo sibi ipsi: qd carebat p sen tia tam boni amici. ⁊ iō his tribus cōsi deratiōibus intatū cōpassus ē qd cōpas sione ostēdit verbo: cum dixit. vbi posui stis eū. ⁊ est verbū pie cōpassionis. q. d. pater prius cōquerēdo de filio defuncto ⁊ sepulto. vbi posuistis filiū meū: ita xps quadā pia cōquestione dixit. vbi po suistis amicū meū. ostendit etia ipfaz cōpassionē in signo. quia lachrymas su dit. ostendit i facto: qd ipm resuscitauit. C Tertiū fuerūt qdā pcomitātia: ⁊ ista

fuerūt tria. C Prīmū fuit qd lapidē re mouere fecit dicēs: tollite lapidē. Pote rat eīz xps ipm facē resurgē nō remoto lapidē. vel solo verbo poterat remouē lapidē: sed voluit vt ipi accederent ⁊ vi derent ⁊ fetore sentirēt ⁊ de miraculo nō dubitarēt: nec dicē possent qd fantasma fuerit: vel qd alius fuerit qui resurrexit. ¶ Certificati enī sunt p oēs corpis sen sus. s. p vocē: quādo dixerūt: venite ⁊ vi dete. per visum qñ ipm fasciatū extire vt derunt. per tactum: quādo lapidem le uauerunt ⁊ vincula soluerunt. per audī tum quādo audierūt: lazare veni foras. per olfactum: quādo fetorem senserunt. C Scdm cōcomitās fuit qd xps fremuit ⁊ seips cōturbauit. lachrymas sudit. qd quidē xps voluit. vt scdm Theophylum se esse verū hominē ostēderet: quia tales passiones in deum cadere non possunt. vel ideo hoc fecit scdm Hiero. quia vole bat qd amicū suū ad istā miseriā reuo cabāt. vel ideo hoc fecit vt nos instruat qd debemus compati miserijs alioꝝ. C Tertiū cōcomitans fuit qd patrē ora uit dicens: pater gratias tibi ago. non autē hoc fecit vt indigeret oratiōe: quia eiusdem patris erat cum patre: qd mul tos sanauit sola iussione. sed ideo orare voluit vt ostēderet qd non erat p trarius deo: sicut iudei sibi imponebāt. Vñ sub dit. ego autē scieba qd semp me audis. s. ppter populū qui circūstāt dixit. Vel iō orauit vt ostēdēt qd miracula facēt vīr tute dei nō in potestate diaboli. sicut iu dei sibi imponebāt. Vel iō orauit vt do ceret nos in nrīs necessitatibus ad ora tiōis suffragiū qd ecurrēdū. R C Quar to ponūtur quedaz subsequētia. Inter il los enim qui ibi aderant. quidaz erant boni sicut discipuli. quidaz autē mali si cut iudei. ex isto enī miraculo boni fa cti sunt meliores. quia discipuli in fide fuerunt amplius confirmati. Maloz autē quidaz facti sunt boni: quia ad si dem sunt conuersi: sicut ibidē habetur. C Quidaz facti sunt peiores: de quibus dicit. Lolligerūt ergo pontifices ⁊ pha risei p siliū ēē. C Quidaz fuerunt dubij de quibus ē incertū vtrū fuerūt cōuersi vel non. de quibus dicit. C Quidā at ex

ipſi abierūt ad phariſeos ⁊ dixerūt, eis oīa que fecit ieſus vt dicit glo. ſiue aliqd nūciādo vt crederent. ſiue pdēdo vt ſe uiſerēt. Eodē modo accidit de pdicatione veritatis: q; quidā de ipa veritate de bonis efficiunt meliores: ſicut ſunt māſueri. quidāz de malis efficiunt boni: ſicut ad penitētia puerſi: qdā in ſua malitia pſeuerāt vt obſtiant: qdā nec peiores nec meliores efficiunt: ſicut tepidi.

Eadem ſexta ſeria quarte hebdo. xl. Sermo ſcōs.

O Diligebat Ieſus mar-
thā ⁊ mar-
iam ſororeſeius ⁊ lazārum. Jo.
xi. ¶ In iſto euāgelio ponun-
tur quedā vñ boni ⁊ iuſti debent gaudē.
quedā de quibus peccatores debēt tume-
re. quedāz vñ de ipi peccatores debēt ſpe-
rare. ⁊ quedā vñ tribulati cōſolationem
debēt recipere. A Boni cñſz audientes
q; a xpō diligunt: multū gaudē debent.
Unde dī hic: diligebat ieſus mariā ⁊ cē.
Boni aut ſunt in vita cōtēplatiua: aut
ſunt in actiua: aut ſunt in penitētia. Iſte
ſunt tres vie eundī ad celum. ¶ Prīma
via eſt ire p viāz cōtēplatiuāz. iſta ſigna-
tur per mariā que ad pedes xpī ſedebat
⁊ ei⁹ viſitō ⁊ locutiō pſcebat. iſta via
eſt diuturnior: q; actiua: q; illa finiſ. iſta
non auferſ. ideo dī pars optima que nō
auferetur ab ea. Actiua ei⁹ vita ē tantū
in pñti nō in futuro. Ibi enim nō ē neces-
ſe q; aliquis aliqūe induat: q; veſte imor-
talitatis ſunt oēs induiti. nec aliqūe po-
ter vel paſcat: q; oēs ſunt ſaturitate ple-
ni. Nec q; in hoſpicio recipiāt: quia oēs
ſunt in ppria patria cōſtituti. nec q; ali-
quem infirmū viſitet: q; nullus ibi inſir-
matur. nec q; ad ſepulchru⁹ vadat: quia
ibi nullus moritur. B ¶ Scda via qua
itur ad celum. actiua vita ē. ⁊ iſta ſignifi-
catur per marthā que pauperes ⁊ pere-
grinos recipiebat hoſpitio. ⁊ iſta vita ē
vtilior ⁊ fructuoſior q; prīma. Eſt enim
vtilior pximo: q; inde ſuſtentat. Eſt vtili-
or facienti: quia inde remuneratur. Bo-
na enim tpalia non ſunt noſtra propria:
ſed ſunt nobis accōmodata. nō ſunt mā-
ſura: ſed trāſitoria. nō ſunt precioſa ſed
vilia. elemoſyna ei⁹ facit vt accōmodata

ſint ppria: q; que paupibus dāmus p-
pria habemus. Petrus rauē. Da pau-
peri vt detur tibi: quia quicquid paupi
dederis: tu habebis. qd pauperi nō de-
deris alius hēbit. Idē. Si hic māſurus
es que tua ſunt hic depone. ſi illuc itur⁹
es: hic que tua ſunt cur relinquis. q; re-
linquēda ſeruat. alienorū cuſtos eſt non
ſuorū. Facit cñtm ea que ſunt tranſitoria
vt ſint ppetua: ſiue ppria ⁊ ſecura. Amb.
Hereditas in tuto loco ponit que ſo cu-
ſtode ſeruat. Petrus rauē. Quicquid pau-
per accipit pater celeſtis ſuſcipit ⁊ in ce-
lo recōdit. Aug. Quasi ſedus trāſectitiū
hic facis cum deo tuo. hic das res peri-
tūras. ibi recipis ſine fine manſuras. Fa-
cit etiam elemoſyna: vilia vt ſint precio-
ſa: q; terrā mutat in celum. vñum vertit
in centuplū. Petrus rauē. Da pauperi:
vt accipias celū. da nūmūz: vt accipias
regnum. da micā: vt accipias totū panē.
Et ſubdit. Deus vñum accipit ⁊ centum
dat: ⁊ tñ nolunt hoīes cum deo habere
cōtractum. Quantū deus diligit vitam
actiua⁹ oſtendit per hoc q; non d rachel
per quam ſignificat vita cōtēplatiua.
ſed de lya. per quāz ſignificat vita acti-
ua naſci voluit. ¶ Tertia via eundī ad
celum eſt per pñiam. Si enim aliquis p
mortale peccatū a vita cōtēplatiua vel
actiua receſſit: vñ ſibi reſtat remedium
ſ. q; recurrat ad penitētiē ſuffragiorū: ⁊
tunc qui erat mortuus per culpāz reſur-
git per penitētiā. Iſti ſignificant per
lazarū reſuſcitatum. Diligebat igitur
ieſus mariā ⁊ marthā ⁊ lazārum. C
Quia xp̄s diligit ſeruēter cōtēplātes:
vtiliter opantes: ⁊ a peccato reſurgētes.
Qui non ē in numero iſtoz triūz a deo.
non diligit ſed odit. Iſti ſunt tres viri
illi de quibus dī. Eze. xiiij. Tres iſti viri
ſ. noe: daniel: ⁊ iob: in ſua iuſticia libera-
bunt animas ſuas. Per noe qui deo ar-
cam fabricauit ⁊ in fluctibus rexit: ſigni-
ficantur actiui: qui ſepe fluctuatiōibus
exponunt. Per danielē qui celeſtes vi-
ſiones aſpexit: intelligunt cōtēplati-
ui. Per iob qui interpretatur dolens: in-
telligunt penitentes: qui de peccatis ſu-
is dolere debent. C Secūdo in iſto euā-
gelio ponunt quedā vñ de peccatores de

bent multū timere. Multū enim debent
timē peccātes: q̄ nūquā ppria virtute a
peccato p̄nt exire: sicut nec lazarus po-
tūisset resurgē nisi dei virtute. **B** Et su-
per hoc ponit triplex exēplū. **P**rimū
ponit ab **Arifto** qui dicit q̄ homo pōt
se per se in fouea p̄cipitare: sed per se nō
pōt inde exire. Et illud exēplū p̄tinet
ad auaros. de quibus dī **Ysa. xliij.** **F**or-
mido ⁊ fouea ⁊ laqueus super te qui ha-
bitator es terre. Auarus enim semp ē in
formidīne ne diuitias suas pdat. Semp
ē in fouea p̄funde cupiditatis: q̄ nūquā
pōt satiari. Semp illaqueatus ē a diabo-
lo: q̄ nūquā vult restituere. **S**ecūduz
exēplū ē **Chyso.** qui dicit q̄ sicut na-
uis fracto gubernaculo illuc ducit vbi
tēpestas voluerit: sic homo per dīto auxi-
lio gr̄e dei nō facit qd̄ vult: sed q̄ diabo-
lus. Et illud exēplū p̄tinet ad luxu-
riosos qui sunt i mari carnaliū volupta-
tum. que lī videant dulces: tamen in ve-
ritate sunt amare. Unde puer. **xxij.** Ocu-
li tui videbunt extraneos: ⁊ cor tuū lo-
quetur peruersa: ⁊ eris dormiens in me-
dio maris: ⁊ quasi sopit⁹ gubernator amis-
so clauo. i. dei auxilio. **T**ertium exē-
plum ē eiusdē **Chyso.** qui dicit. Antequā
peccemus liberi sumus. S; si semel ope-
ribus diaboli nos obligauerimus. iam
nra virtute liberari non possumus. Si-
cut enim populus facit regem: tamē tā
factū nō pōt expellere: sic postquā hoīes
thronū diaboli in cordibus suis posue-
runt: iam nullus pōt eos corrigere nisi
deus. Et istud exēplū p̄tinet ad sup̄bos
qui diaboli suū regē fecerūt. **I**uxta illd̄
Job. xli. Ipse ē rex sup̄ oēs filios sup̄bie.
Tertio in isto euāgelio ponunt que-
dam vnde peccatores multū sperare de-
bent. **Lazarus** enim erat mortuus ⁊ se-
pult⁹ ⁊ feridus. ⁊ tamē resurrexit ad vi-
tam. **P**er qd̄ datur intelligi q̄ quātūcū-
q; sit aliquis grauis peccator: tamē cum
dei auxilio pōt ad p̄ntiam resurgere. Be-
bet tamen quislibet deum rogare ne in
peccatis p̄fundet. Et si p̄fundatus fue-
rit debet recurrere ad deū vt non demer-
gatur. **H**oc modō orabat p̄pheta dicens
Nō me demergat tēpestas aque ⁊c. **T**ūc
tempestas aque hominē demergit: quan-

do grauis tentatio peccati impellit. **T**ūc
p̄fundum absorbet: q̄n p̄funditas vitio-
rum ipm detinet. **T**ūc puteus super os
suū vrget: q̄n in despationē ductus cōfi-
teri nō audet. **U**bi dicit **Aug.** Si cecidi/
sit o hō nō claudet sup te puteus os suū.
sed tu nō claudas os tuū: s; cōfitez̄ de-
i. **D**e p̄fundis clamaui ad te. ⁊ sic euades.
Nō d; tū ē p̄fundatus desp̄are: q̄ sicut
dī in ps. Dixit dñs ex basan cōuertā: cō-
uertam in p̄fūdū maris. **S**cōm glo. ba-
san interpretat cōfusio vel siccitas. **P**er
p̄fundū maris scōm glo. interpretant despe-
ratissimi. **E**st ergo sensus q̄ deus sepe
cōuertit illos qui sunt in cōfusione pec-
catoz ⁊ in siccitate gr̄e dei ⁊ bonorum
oper. ⁊ qui plaphi sunt vsq; ad p̄fundū
d̄sp̄atōis. **Q**uarto in isto euāgelio
sunt quedā vnde tribulati p̄nt cōsolari
Chyristus enīz vltigebat mariā ⁊ marthā:
⁊ tamē dñm̄it eas venire in magnas tri-
bulationē: vt per hoc des̄ intelligi q̄ de-
us amicos suos in p̄nti vīta multis tri-
bulationibus exponit. q̄ ipse tribulationes
sunt eis in signū amoris ⁊ meritū eterne
glorie. **U**nde ipse tribulationes a p̄pheta
appellat apes. i. dicit. **C**ircūdederunt
me: sicut apes. **A**pes enim l; pūgant: tñ
mel ppinant. **S**ic et p̄secutiones l; pun-
gant in carne: tamen dant cōsolationē ⁊
in mente. ps. **S**ecūdum multitudinē do-
lorum meoz in cor. meo cōso. tuc leti. ant
mam meam. **A**deo autem ipse p̄secutio-
nes vocantur vīrga siue bacculus dei.
Ysa. x. **U**e assur vīrga furoris mei. ⁊ bac-
culus ipse ē. **S**olet enim pater filii p̄cu-
tere vīrga: ⁊ postquam fuerit correct⁹ vīr-
gam p̄icit in ignem ⁊ filio dat suam hē-
reditatem. **S**ic deus per malos corrigit
bonos: ⁊ tādem malos p̄icit in ignē in-
ferni ⁊ bonos deducit ad hereditatem
celi. **E**t in hoc sensu loquitur dominus:
cum dicit: **U**e assur. quasi dicat. quāuis
per malos bonos corrigan tamen ve eis
q̄ postmodū malos igni infernali tra-
dam ⁊ bonos ad gloriam deducam. **A**b
Aug. aut in lib. l. omē. i. p̄secutores vo-
cant torcular ⁊ mole. **U**nde afr: **C**onside-
ra q̄ illi qui te persequunt apud deum
velut mole ⁊ torcular depurantur: tu
vero quasi olīva ⁊ vīna egregia. **S**icut

ergo in torcularibus uua et oliua pmunt
vt vinu et oleu feruent et ponant in cella
rio et cauata p nequitia maloz illi qui
boni sunt multis tribulationibus fatiga-
tur: vt ase eoz tanq vinu et oleu recondi
in eterna cellaria mereantur.

¶ Sabbato quarte hebde quadragesi-
me Sermo primus.

63

Quo sum lux mundi. q
sequit me no
ambulat in tenebris: sz habe-
bit lumē vite. Joā. viij. Su-
per hunc locū dicit Aug. hec verba dñi
cū verbis psal. pcorat dicētis: Quonia
apud te est fons vite: et in lumine tuo vi-
debim⁹ lumē. In istis visib⁹ corporalibus
aliud est lumē aliud est fons. Sōres fau-
ces querūt lumē oculi apud deū qui in
mē est. hic est fons qui tibi lucet vt vide,
as: ipse tibi manat vt bibas. In hoc igit
euāgelio: pmo luct se assimilāt euz dicit:
Ego suz lux mundi. ¶ Secdo ostēdit q ista
lux totes in via mox dirigit et illuminat
cū dicit: Qui sequit me nō ambulat i te-
nebris sed habebit lumen vite. ¶ Tertio
ostēdit q fulgor istius lucis iudeoz ocu-
los excecavit. Cū enī ad illud qd dñs
dixit: Ego suz lux mundi et debuisent eē
illuminati: potius fuerūt excecati dicen-
do: Tu de teipso testimoniū phibes: testi-
moniū tuuz nō est vey. ¶ Quarto absen-
tia huius lucis totes in iudicijs errare
facit. Vñ subdit: Vos scōz carnē iudica-
tis et. ¶ Quinto ista lux seipsuz et patrē
manifestat. Vñ ait: Solus nō sum: et ego
et q misit me pater vñū sum⁹. ¶ Et Cir-
ca primū notāduz q xps assimilāt luci
ex eo q oēs illuminat. Joā. i. Erat lux ve-
ra que illuminat oēs totes venientē: sed
tñ non oēs illuminant. Qd pōt ptinge-
re trib⁹ de causis. Vel q: hō in domo te-
nebrosa se icludit. Vel q: oculos claudit
Vel q: obstaculū iterponit. In domo ob-
scura se icludit qñ affectat ignorātiā.
Vñ dī Job. xliij. Ipsi fuerūt rebelles
lumini. Oculos claudit q nō apit volun-
tatē suā. Bañ. xij. Declinauerūt oculos
suos vt nō viderēt celū: neq: recordarēt
iudicioz iustoz. Obstaculū enī iterpo-
nit q hz mortalē culpā. Ysa. lix. Iniqui-
tates vestre diuiserunt inter vos et deum.

¶ Circa scōz notādū q ista lux xpi am-
bulātes illuminat ne tenebras icurrant.
ideo dicit: Qui sequit me nō ābulat i te-
nebris sed et. Vñ dicit Aug. tenebre mē
tue de sūt mox nō oculoꝝ. et si oculoꝝ nō
exterior: sed interior. Nō illoꝝ vñ discer-
nis nigrū et album: sed vnde discernis in
stū et iniustū. Nō pōt errare q vadūt post
istā lucē. i. xpm. B In ipso fuerūt tria
que toies defendūt ne erret in via: pedū
scz ferramētoꝝ ipressio: crucis erectio: et
spinaz siue plantaz reflexio. Xps igitur
fuit via. Joā. xij. Ego sū via et veritas.
In ista via fuit ipressio vulnez. Fuit cru-
cis erectio. i. crucis basulatio. Joā. xviij.
Bañ. sibi crucē. Fuit spinaz et plāta-
rū reflexio. i. de spinis coronatio. Imps-
sio igit ferramētoꝝ. i. vulnez docet nos
ad currēdū p istā viā patiēter aspiciēdo
scz q ipse fuit actor et psumator vulnez.
Heb. xj. Deponētes oē pondus et circū-
stans nos pctm. p patiētiāz curram⁹ ad
ppositū nobis certamē: aspiciētes i acto-
rez fidei et psumatorē iesū. Inspecio cru-
cis dz nos iuducere ad eū dū in via māda-
toꝝ dei valde gaudēter. Vñ subdit apo-
stolus: Qui pposito sibi gaudio sustinu-
it crucē omni cōfusione ptepra. Inspe-
ctio corone spinee dz nos iuducere ad eū
duz pseuerāter et ifatigabilr. Iudei eīz
ptradixerūt eū regē esse. Joā. xix. Nō ha-
bemus regē nisi cesarē. Et ideo in signū
derisionis coronā spineā sibi ipofuerūt.
Ista igit ptradictio et derisio iesu xpi: dz
nos iuducere ne deficiam⁹ in via p aduer-
sa aliqua. Vñ subdit apłs: Recogitate
eū qui talē sustinuit aduersus semetipm
a pctōibus ptradictionē: vt non fatige-
mini animis vestris deficiētes. Vñ dicit
glo. Aug. oia bona terrena ptepsit xps:
vt in illis nō queras felicitas. et oia ma-
la terrena sustinuit vt in illis nō timeres
ifelicitas. ¶ Circa tertū notādū q
iudei fuerūt de natura noctue que ad lu-
cē excecāt. Sic et ipsi cū debuisent illu-
minari: fuerūt excecati. Vñ dixerūt: Tu
de teipso testimoniū dicis: testimoniū
tuū nō est vey. Xps aut ostēdit eis q te-
stimoniū patris et suū est recipiendū: q
scriptū est in lege ipsoꝝ q in ore duoz
vel triū testū stat omne verbū. Vñ et est

tñ q in causa ppria nō accipit testimo-
 niū alicuius: sed i causa aliena: qz homo
 pōt fallere & falli. In deo aut non sic: qz
 nec in causa sua nec in cā nostra pōt fal-
 lere nec falli. Sicut eim obscuritas facit
 nos errare circa res cognoscendas, lux
 autē nō potest errare nec circa se nec cir-
 ca alia: qz i veritate se & alia manifestat.
 Sic & homo cū sit in tenebris ignorantie
 sepe potest fallere & falli. Deus autē cū
 sit lux nec falli nec fallere pōt. In hoc
 autē qz i dei dixerūt xpo, testimonium
 tuū non est verū, imponebāt ei menda-
 ctiū. Nā aliquādo iponebāt sibi menda-
 ctiū in ore: sicut h. ic. Aliquādo peccatū in
 corde. Jo. ix. Nos scimus qz hic hō pec-
 cator est. Aliquādo trasgressionē i ope.
 Ibidē. Nō est hic hō a deo qui sabbatus
 non custodit. Magna vesania est ipone-
 re mēdaciū veritati. Ja. xviij. Sermo tu-
 us. i. fili? tuus veritas ē. Imponere pec-
 catū sanctitati. Dan. ix. Vocat sanctus
 sanctor. Imponere trasgressionē sabba-
 ti dño. Xps eniz inquātū deus: dñs erat
 sabbati. Mat. xij. Bñs ē filius hois etia
 sabbati. C Circa qrtū notādū qz absen-
 tia veri lumis facit errare hoiez in iudi-
 ciis: vt dicat verba mala eē bona verba.
 Tñ dicit: Vos scōz carnē iudicatis. Illi
 eniz q nō hñt lucē grē & sapiētie dicūt vī-
 uitas & delittas & honores esse vera bo-
 na. B Sed qz isti errent patet. Diuitie
 entz tpales non sunt vere diuitie. qd pa-
 tet in morte & post mortē. Nā in morte de-
 ducūt hoiez ad dñudationē & sūmā pau-
 pertatē. Job. i. Nudus egressus suz d vte-
 ro mris mee: nudus reuertat illuc. Idē
 xvi. Saccū consui super cutē meā: ope-
 rus cilicio carnē meāz. Adusul entz fac-
 co & cilicio iuoluitur. Post mortē vero
 dducūt ad extremā penuriā: sicut patet
 Luce. xvi. de illo diuite qui ad tantā de-
 uenit penuriā qz non potuit habere gut-
 taz aque. Similiter delitie carnales nō
 sunt vere delitie. qd patet i morte & post
 mortē. Nā in morte corpus in delitijs nu-
 tritū deducūt ad vermium comestione.
 Job. xxi. In puluere dormiēt & vermes
 operiēt eos. Post mortē deducūt animā
 ad tineaz & vmiuz corosione. Ysa. xliij.
 Detrahit est ad inferos supbia tua. Con-

cidit cadauer tuū: subter te sternetur ti-
 neaz & operimētū tuū erunt vermes. Si-
 militer honores mūdani nō sūt veri ho-
 nores. qd patet i morte & post mortē. Nā
 in morte deducunt ad suppeditationē:
 qz illi qui alios suppeditabāt: tādē in
 morte ab alijs suppeditabūtur. qñ. s. trā
 scētes hoies & bestie & serpētes & vermes
 sup eoz foueā gradient. Ecē. x. Lū enim
 moriet homo: hereditabit serpētes & ver-
 mes & bestias. Post mortē vero deducūt
 ad laci infernalis pfunditatem. Ysa. xliij.
 Qui dicebas in corde tuo in celū pscen-
 daz &c. Ideo sequit: Verūtāmē ad infer-
 nū detraheris in pfundū laci. Xps autē
 qui lucē diuine sapiētie habet dat iudī-
 ctiū vey: & iudicat ista falsa esse. Tñ post
 qd dixit: Vos scōm carnē iudicatis. sub-
 dit: Ego nō iudico quēqz. s. scēduz car-
 nē. & si iudico ego: iudiciū meuz vey est.
 Ponit autē vey iudiciū de supradictis:
 scz de diuitijs & delitijs & honoribus: cūz
 dicit Mat. vi. Nolite thesaurizare vo-
 bis thesauros in terra vbi erugo & tineas
 demolit: & vbi fures effodiūt. Nō sūt eiz
 vere diuitie que ab erugine psumuntur.
 Nō sūt vere delitie: qz cor: pota dlicate nu-
 trita a tineis & vermib? comedūtur. Nō
 sunt veri honores: qz hoies exaltati i ter-
 ra effodiunt. & fures. i. dmones oēs glo-
 riā ipsoz furant. C Circa qrtū notādūz
 qz lux manifestat se & oia alia. Sic & xps
 manifestauit seipsum & patrē suū. Unde
 subdit: Ego suz qui testimoniiū phibeo d
 meipso: & testimoniiū phibet de me q mī-
 sit me pater. Et cūz iudei interrogassent
 vbi est pātus. rñdit: Neqz me scitis ne-
 qz patrē meū scitis. Que verba exponit
 Aug. dicens: Qñ vides aliquē alicui simi-
 les quotidiana locutio est. si hūc vidisti
 illū etiā vidisti ppter suā similitudinēz.
 Sic & xps dixit: Si me sciretis & patre
 meū sciretis. nō qz pī sit fili? s; qz pī est
 filius filius. Deidē Aug. subdit: Hoc autē
 verbū forsitā vī eē verbum dubitatiois.
 Hoies vero de reb? qd certas hñt: aliquā
 verbū dubitatiois ponūt. velut si idigne
 ris seruo tuo: & dicas ptenis me. cōside-
 ra. forsitā dñs tuus sum. Sic & dñs non
 dubitādo icrepat iñdeles: cū dicit: For-
 sitā & patrē meū sciretis. & Notandū

Sabbato quarte hebdo.

aut qd de pie nobis tria incognita erant
s. glia ei: q: nullū ad suā glia recipere
bat. Bēa etus: q: nullū sibi recōciliabat.
Veritas et sapiētia ei: q: nullū viā eūdi
ad celū demonstrabat. S. ista tria xps no
bis manifestauit et secū portauit. De qui
bus dī Jo. i. Vidimus glia ei: gloriā
quasi vni geniti a pie. istud refert ad pri
mū. Plenū gfe. istud refert ad secūduz.
Et veritatis. istud refert ad tertiū.
Eodē sabbato quarte hebdo. xl. Ser.
mo secūduz.

64

Ergo suz lux mūdi. Jo. viij.
Scdm beatū Aug. tan
ta ē vntas capitis ad mem
bra et mēbroz ad caput q
aliquādo caput assumit personam mem
broz. Juxta illud Actū. ix. Saule sau
le: quid me psequeris. aliqui mēbra nomi
nant ex pte capitis. Juxta illud ps. No
lite tangere xpos meos. Multo fortius
tāta ē vntas inter infem. s. beatam virgi
nem et eius filium iesum xpm q illud qd
dī de filio pōt matri cōuenire. Unde ver
bum ppositū. Ego sum lux mūdi. s. dī
ctum sit de filio: tamē et mri cōuenire pōt
Et est eim xps lux mūdi que illuminat
et non illuminat. Est et mater lux mūdi:
q: ē lux per quam mūduz illuminatur.
Qualiter aut ipsa sit lux mundi. Salo
mon admirādo ostēdit dicens. Cant. vi.
Que ē ista que ascēdit sen pgre dī quā
si aurora cōsurgens: pulchra vt luna. e
cta vt sol. terribilis vt castrorū acies ordi
nata. ecce qualiter ē lux mūdi. In mun
do enim sunt quidā tribulati. quidā
tentati. quidā peccatores. et quidā iu
sti. B. C. Ipsa qd ē peccatoribus sicut
aurora: q: eis dat radiū sue misericordie
C. Tribulatis ē sicut luna: quia eis dat
radiū sue cōsolatiōis. C. Ipsa iustus est
sicut sol: q: eis dat radiū gfe. C. Ipsa ten
tatis ē sicut acies terribilis: q: demones
expellit fulgore sue maiestatis. C. Prio
tgit ē peccatoribus sicut aurora: q: dat
eis radiū misericordie sue. Sicut eis au
rore tenebras expellit et lucē adducit: sic
eius misericordia a peccatorib: expellit
noctē culpe et dat eis lucē gfe. Jō vocat
mī misericordie: q: de in prāte sua tra
didit facē oēs misericordias. Jpa aut in

suis misericordijs nō ē auara: s. multū li
beralis et larga. Juxta illud qd dī. Pro
uer. vltimo. Manū suā aperuit in opie
et palmas suas extendit ad paupere. S.
eēt aliqua dīa que semp brachiū suū ex
tenderet ad paupes et manus aptas ten
neret et ipas manus plenas hēret: multū
liberalis eēt. Per istū modū loquit Sa
lomon de muliere forti. i. de beata virgi
ne que sic fuit fortis q: deū de celo tra
xit et diabolu vicit. Ista igit mulier for
tis vltus peccatores et brachiū extēdit
q: ei: misericordia ad oēs extēdit vniuer
saliter. Et manū aptā si clausaz: q: suas
misericordias nō dat difficilē s. valde
facilē q: nō multū nec diu facit se roga
re. s. manus plenas elemosinis: q: su
as misericordias largit dat et abūdat. S.
Igit ergo ei: misericordia nō hz beate
marie nō imputer postq: ipa brachiū ex
tēdit dādo vniuersalē: postq: manū ple
nam hz dādo abūdat. postq: manū
aptā et dādo facit. Istud igit officium
dāt et faciēdi misericordias de sibi cō
misit. Sicut enim in curia pape quedā
cōcedunt s. simplicis iusticie. qdā pu
re gfe. qdā mixte. s. que vident iusticiā
et grāz cōtinē. Sic deus in sua curia tres
hz cancellarios. L. Unū cui cōmisit da
re lras simplicis iusticie. Iste ē michael:
qui animas ponderat scdm mēsurā bo
noz vel maloz operū. Dat mēsurā sup
pliciū vel celestiu pmiōz. Alius cancellari
us ē cui cōmisit deus dare lras mixtas
s. iusticie et gfe. Iste ē beatus petrus qui
ē sanctorū celi. vbi sunt due porte. s. iusti
cie: per quas ingrediūtur qui saluātur
ex opibus iusticie. Quā portā ppheta fi
bi apiri petiit dicēs. Alperī mibi por. u.
sti. et. Alia ē porta gratie per quas igre
diūtur illi q saluant ex sola gfa dei: si
cut sunt pueri baptizati. Beata aut vir
go ē cancellaria dei: cui cōmisit deus da
re misericordia et grām. Jō talē cancel
lariā debemus sepe inuocare et dicē. Et
ergo aduocata nra il. tu. mī. ad nos cō.
C. Secūdo tribulatis ē sicut luna: quia
eis dat radiū cōsolatiōis sue. Luna eis
habet virtutē supra mare sic et ipsa sup
tribulatos et amaricatos. Et sicut luna
lucet in nocte sic et ipsa subuenit in tribu

latione. **B** Bicit autē pulchra vt luna. Luna enim tunc est pulchra qñ est plena et tunc tota nocte lucet. Quā autē luna nō ē plena mō lucet in principio noctis: mō i medio: mō in fine. Sic et sunt quidā sancti qui adiuuant tribulatos aliqui in principio tribulationis: cōstantiā in tribulatione tribuēdo. Aliqui vero pmitūt eos tribulari et tentari in principio: s; tamē iuuant in medio pseueratiā dādo. Alii qñ dmittūt eos tribulari in principio et in medio et adiuuant in fine: ne. s. per unpatiētiam cadāt victoriz eis cōferendo. Virgo autē Maria ē sicut luna plena q adiuuat in principio tērationis et tribulationis dādo cōstantiam. Adiuuat i medio dādo pseueratiā. Adiuuat i fine dādo coronā seu victoriā. Nec mirū si ista luna lucet tribulatis et obscuratis: q; ipsa et fuit tribulata et obscurata. et ideo scit melius tribulatis cōpati et misereri. **E** Scdm Augu. luna tripliciter obscurat. aut qñ ē vacua. aut qñ ē nube tecta. aut qñ ē eclipsata. **S** Beata virgo in hac vita habuit tres tribulationes. **C** Una fuit qñ herodes puez interficē voluit et ipsa in egyptū fugit. tūc enī ista luna omnino cōsolatiōe fuit vacua. quō enim cōsolatio sibi ē poterat qñ ipsa puella delicata de preu paulo ante surrexerat et in terram longinquā per vias asperas cōgebatur fugē. et qñ inter idolatras opel lebatur manē. et qñ puez sic tenerū coge bat circūferre. **P** Secūda tristitiam habuit qñ filiū suū amisisse credidit timēs ne in manus hostiū deuenisset. vel ad lō ginqvas ptes gētes cōuertēdas accessisset. vel ad patrē celestē sine redemptiōe humani generis redisset. et tūc fuit nube tecta: q; nubes obscura doloris et tristitie eius aīam occupauit. Unū ipa dixit: pat tuus et ego dolētes querebamus te. **T** Tertiā tribulationē habuit in filij passionē. et tūc luna fuit eclipsata. Luna autē quādo eclipsat tota sanguinea videt. et ipsa in filij passionē fuit gladio doloris vulnerata. iuxta illud Luce. ij. Et tuam ipsius aīam ptransiit gladius. **I**te Johe. ij. Sol. i. xps cōuertet in tenebras. **S** per mortem. et luna. i. beata Maria in sanguinem per dolores. **B** **C** Tertiū iustis

ē sicut sol qbus mittit radiū grē sine illu minar eim eos p exēplū et bñficiū. **P** Per exēplū qdē q; est speculū diuinū in quo nos debemus speculari. Sap. vj. Lādor ē eiz lucis eterne et speculū sine macula. Speculū enim fit de vitro et plūbo. Per vitru qdē ē lucidū intelligit virginitas et. Per plūbū qdē ē ductibile et h; colorem cinereū intelligit eius humilitas. et sicut vitru p se: vel plūbū p se: nō facit speculū nisi cōiungantur nec resultat imago. sic nec marie humilitas sine virginate: nec virginitas sine humilitate fecisset eam speculū dei vt in ea resulas xps qui ē imago dei nisi adinuicē iuncta fuisset. s. hūilitas cū virginitate: et vginatas cū humilitate. et sicut speculū recipit illū q se fecit. sic et ipa in suo vtero hūit illū q se creauit. Eccl. xliij. Qui creauit me re quieuit i tabernaculo meo. **I**n isto igitur speculo oēs debēt pspicē et maculas suas videre. nā supbi cognoscent ibi supbiām suā et maculā. respiciēdo ad suam hūilitatē. luxuriosi ad suā vgitatē. auari ad suā paupertatē. q; scia fuit eius vita ad quā speculari debemus: oñ dicit Hiero. in epla ad cromaciū et elio d. **O**z. Dicit eiz q ipa a mane vsq; tertiā orōi instabat. post modū ab orōe surgēs. a tertiā vsq; ad noonā opī manū vacabat. postmodū iter mittēs opa manū iterū ad orōnes redibat. et inde non recedebat donec āgelus veniebat qui sibi cibum ministrabat euz quo cōsolationē suā habebat. Et hoc igitur exēplū habemus vt instamus orōni et opationi. et q libentius cōuersēmur cū viris angelicis q cum viris diabolicis. **S** Secūdo lucet omnibus per bñficiū et dat bñficia illa. d. qb? d. Eccl. xliij. Ego mī pulchre dilectōis et ti. et agniti. et sancte spet. **D**at eis dilectōez: p quam inflā manē. **D**at eis timorē per quē humilientur. **D**at eis agnitionē per quam illuminantur. **D**at eis sanctā spēs per quā ad sperandum celestia animant. **D** Quarta tēratio ē sicut acies ordinata. quibus dat radiū sue defensiōis. Est eiz demonibus terribilis denominatio eius: salutaris eiuz: et laudatio eius. **Q**uicūq; enim ipaz noīam? vel salutam? vel laudam? ptnus dmones terribi fugiūt. **Q**uā enī

Dominica in passiōe.

diabolus audit nomē eius ita ē ac si sentiret bacculū vel clauū cū quo percuteret. Tūc. xxiij. Cōsurgit virga de israel et percutiet duces moab. Nū audīt eius salutatiōē ita ē ac si audiret tonitruū quo terreat. ps. Vox tonitruū tui i rora. Tūc eim diabolus tāquā infans terret. Nū vero audit eius laudatiōē: ita est ac si audiret seu sentiret gladiū quo iugulatur. Hoc figuratū est Judith. xvi. vbi dī q ipa pugione amputauit caput hō/lofernis. Si igitur grauemur a diabolo sive a tyrāno sive a corpore nro. ad ipsam curramus. ad ipsam appellemus. ipsa eis ē dñs et augusta sive imperatrix. et intermissis omnibus intermedijs sanctis ad ipsam appellare lz: sive quis grauetur a diabolo. sicut p3 in Theophilo q a diabolo deceptus et augustam appellauit: et statim liberatus fuit. Sive quis grauet a tyrāno. hoc signatū ē in mardocheo q ab aman grauebat et ad hester augustaz appellauit et aman cōdenatus: et mardocheus liberatus fuit. Sive quis grauet a carne sua. sicut p3 in maria egyptiaca que cū cēt voluptari dedita. ad augustā appellauit. et mox sibi castitatē cōcessit. Sive quis grauet a iusticia dei. Cū in de legīt in vita beati dominici q cū xps cōtra mūdū multū cēt iratus. virgo ei dixit: bone fili non debes cum eis agere secundum iusticiā tuā sed scōz misericordiā tuā. et sic ille sinaz reuocauit. Et ita i omni tribulatione ad eaz appellare lz. Propter quod dicit Bernar. Sis leat misericordias tuas virgo beata quicūqz te inuocatam in suis necessitatibus meminerit defuisse.

¶ Dominica in passione. Sermo p3 mus.

Quis ex vobis arguet me de peccato. si veritatem dico quare non creditis mihi. Ioa. viij. Una magna causa quare iudei xpm persequerantur erat ex eo q veritatē predicabat quā ipsi recipere nolebat. iō dicit: si veritatē dico q re nō creditis mihi. Al ille enim q dīcat veritatē doctrine v3 habere sanctitatē vite. iō pmitit. quis ex vobis arguet me de peccato. Non enim potuit argui

de peccato cordis: qz semp habuit cogitationes sanctas. nec de peccato oris: qz semp habuit locutiōes discretas. nec de peccato operis: qz semp habuit opationes iustas. nec de peccato omissionis: qz nullū bonū qz facere debuit omisit. non de peccato originis. qz nullū peccatū originale cōtraxit: sed fuit sanctus conceptus et sanctus in partu. Talis igit qui habet talē sanctitatē vite secure pōt predicare veritatē doctrine. B C Ponit autē dñs in isto euangelio quattuor veritates quibus tñ iudei cōtradixerūt: quarū due veritates spectant ad nos. alie due ad ipsum. C Prima veritas ē per quā ostēdit cām quare quidam audiūt verbū dei: et quidā nō audiūt. cū dicit. qui ex deo est nō natura sed fidei timor: et amor: verba dei audit. Ille vero qui veraciter in deū credit: et veraciter deū timet et diligit veraciter: verba dei audit. Qui vero non h3 fidē nec amorē nec timorē dei. si cut erat iudei audire nō pōt. iō subdit. iō vos nō auditis: qz ex deo nō estis. Isti veritati iudei nescierūt cōtradecere verbis. iō cōtradixerūt iniurijs dicētes. nō. ne bñ diximus nos: qz samaritanus es tu z demoniū habes? Cū xps negauit s. demoniū se habere. aliud cōcessit. s. samaritanū se ēē. Samaritanus eim interpretat custos. xps aut debet dici custos. de quo dicit ps. Nisi dñs custodierit ciuitatem frustra cē. Negauit aut aliud. s. q demoniū haberet. qz cōtinebat infamiā s. q demoniū haberet: qz talē infamiā nō poterat sustinere nō negauit illud in quo nulla erat infamiā: et poterat sustinere. s. q cēt samaritanus. In hoc eim dat nobis exēplum ne ad oia que de nobis dicuntur respondeamus. sed si talia sint que possint tolerari debemus dissimulare. Si vero infamiā importet possumus nos humiliter excusare. C Secūda veritas fuit p quā xps ostēdit virtutē et efficaciam quā hnt verba dei. cū dicit: anē vīco vobis. si quis sermonē meū seruauerit mortē nō videbit. i. non experiet in eternum. Per hoc aut q dicit in eternū ostēdit se nō intelligere de morte corpis sed anime. In hoc ostēdit magna xpi benignitas. qz illis a quibus tunc receperat

quittū: non negauit sue doctrine bñficiū
Isti veritati iudei cōtradixerūt inferen-
do iniuriā: cū dicitur. nūc cognouimus
q̄ demoniū habes allegādo rātionē fal-
sam: cū dicit. abrahā mortuus ē ⁊ pphē-
te ⁊ c. Fundabant enim suā rōnem super
falsum. s. q̄ xps dixisset de morte corporali
qui tamē intellexerat de morte eterna.
¶ Huc autē veritates sunt ad ipsum per-
tinentes. ¶ Una ē per quam ostendit su-
am natiuitatē eternalē: qua eternaliter
natus ē de patre sine matre. ⁊ suaz nati-
uitatē eternalē: qua tpaliter natus ē de
matre sine patre. cū dicit. abrahā pater
vester exultauit vt videret diē meū. vi-
dit ⁊ gauisus ē. scōm enim glo. pōt intel-
gi de diē sue eternitatis. vel de diē sue tē-
poralitatis: q̄ in carnē venit. ⁊ vtrūq̄ de
us abrahā reuelauit vñ imēsuz gaudiūz
habuit. dixerāt iudei sup̄ius q̄ xps non
erat maior abrahāz qui tñ mortuus est. ⁊
xps ostēdit se esse maiorē inquantū eter-
naliter natus de patre ⁊ inquantū natus
tpaliter de matre. q̄ vtrūq̄ diē abrahāz
tāquā fidelis seruus desi derauit videre.
Isti veritati iudei cōtradixerūt rñdētes
cū ira ⁊ uex suppositione falsa dicentes:
quingaginta ānos nūdū habes ⁊ abrahā
ham vidisti. supponebāt enim falsum. s.
q̄ xps dixisset se vidisse abrahā in p̄senti
vita oculo corporali qd̄ tñ non dixerat. ¶
Sed cū xps tunc b̄ret. xxiij. annos quō
iudei dixerunt cū eē quingagenarium.
¶ Unacā ē: q̄ iudei erant irati ⁊ ira ipe-
dit animū vt nō possit cernē verū. Alia
causa ē q̄ xps lz iuuenis eēt: nū videbas
quodāmo antiquus. tū ppter nimā mō-
rū grauitatē. tū ppter nimā corpis las-
situdinem ⁊ asperitatē quas sepe in cor-
pore fuerat exptus. ¶ Alia causa pōt eē
q̄ si homo iuuenis appellat senex infu-
riaz sibi reputat fieri. Iudei ergo iniuri-
am xpo credebant facē ⁊ dicē: q̄ ip̄s senē
vocabant. ¶ Scda veritas ptinens ad
ipsūz fuit p quā ostēdit suaz cū p̄e eter-
nitatē. cū dixit: amē dico vobis an-
tequā abrahā fieret ego suz. nō dixit an-
tequā abrahā eēt: q̄ abrahāz a deo fuit
factus. nō dicit ēt ego suz factus: q̄ xps
inquantū deus nō fuit factus: sed ab eter-
no patre genitus. Huc veritati iudei nō

cōtradixerūt verbis cōtumeliosis: vel ra-
tione vel suppositionibus falsis. quē ad-
modū p̄tradixerāt tribus veritatib⁹ su-
pradictis. sed cōtradixerūt huic verita-
ti iniurioso factor: volentes cū lapidare
tāquāz blasphemū. sed xps abscondit se
⁊ exiuit de tēplo: iō extuit ab eis vt au-
ferret ab eis causaz seutēdi. Vel iō exi-
uit: q̄ nō luit mori lapidatus sed crucifi-
xus. Vel iō extuit q̄ adhuc nō venerat
hora patiēdi. ¶ Ex supradictis pa-
tet q̄ iudeis odiosa erat vītas ⁊ q̄ xps
furētib⁹z cedebat. Veritas enīz multis
ē odiosa. Ita enim ē de veritate sicut de
luce odore ⁊ sapore. Lux enim ē amabi-
lis oculis sanis: sed odiosa egris. Odo-
r hominem recreat: sed serpētē fugat. Panis
palato sano ē sapiendus: sed infirmo ē pe-
nolosus. ¶ Veritas igit ē odiosa sup̄bis:
sicut lux oculis lippis. Si enim p̄dict-
catur sup̄bo de humilitate: talis veritas
ē sibi odiosa. Et cā est: q̄ lippitudo sup̄-
bie facit hanc lucēz displicere. Ecē. xliij.
Abhominatio ē sup̄bo humilitas. ¶ Se-
cūdo veritas est odiosa luxuriosis: sicut
odor serpētis. Si enīz p̄dicat eis d̄ odo-
re puritatis talis odor displicet sibi. Et
cā est: q̄ cōsueuerūt stare in fetore luxu-
rie. Ecē. xxi. Audiet luxuriosus ⁊ displic-
cebit ei. ¶ Tertio veritas ē odiosa aug-
ris: sicut panis palato corrupto. Si enim
p̄dicat eis cōtēptus terrenorū talis p̄cis
doctrinē lz in se sit suauis: cis tñ videtur
execrabilis. Ecē. xliij. Execratio diuitum
pauper. Laus ē: q̄ hñt palatū ase cor-
ruptū: nō pōt sentire sapore celestium.
i. Lor. ij. Animalis hō nō p̄cipit ea que
sunt spūs dei. ¶ Scdo xps a iudeis furē-
tib⁹z recedebat. p qd̄ daf nobis exēplūz
vt a furētib⁹z nos subtrahamus ne ip-
sorum tram amplius inflammemus. ¶
Habuit autē xps cōtra furorem iudeorūz
quinqz remedia: sicut patet in hoc euan-
gelio. ¶ Primum est patientiam seruā-
re. Unde cum plures iniurias audiret.
s. q̄ demoniū habebat. Ipse tamē pa-
tiētiā in oib⁹z seruabat. Nec habuit ali-
quem mortū in aīo: nec aliquē mortū ostē-
dit in signo: nec in verbo: nec in facto.
Unū dē ysa. xliij. Non erit tristis in animo
nec turbulētus i exteriori signo: nec cla-

mabit verbo. Calamū quassatū nō pteret in facto aliquo iniurioso. **C** Scdm reme dñi fuit tacere. **U**n cū iudei dixissent qd hēret demoniū & qd eēt samaritan⁹: ipse oīno tacuit. Sciebat enī qd illi dedisset iudeis occasiōē litigādī & materiā: qd si dixisset non sum samaritanus: forte iudei sibi respōdissent: imo es samaritan⁹: quia samariā iuisti & cum eis bibisti: cōmedisti cum eis: cōmoratus cum eis: & eis predicasti. Et iste est et pueniens modus extinguedi ignē furētis. s. tacere & cū talib⁹ nō litigare. Sicut enī ignis extinguit qñ ligna subtrahunt sen nō apponunt: sic ira furētis anihilat qñ inibi re spōdēt. **Prouer. xxvi. Lū defecerit ligna extinguetur ignis: & suffurione subtrahit iurgia p̄quiescūt.** **Q**uā vero qd litigat: ligna parat. **Eccl. viij. Nō litiges cum hoīe liguator: & nō strues in ignē illius ligna.** **G**reg. Imitatioe dei gloriōsius est irā tacēdo fugere: qm rīdendo supare. **T**ertii remediū qd habuit xps fuit pacifica verba rīdere. **Lū enī iudei verbū tā iniuriōsus sibi dixissent. s. qd demoniū haberet. ille patiēter rīdit eis dicens: Ego demoniū nō habeo. Et iste est cōueniens modus extinguedi irā furētis: verba. s. pacifica rīdere.** **L**or enim iracūdiū est si cut olla bulliens. **Prouer. xv. Os stulti ebullit stultitia. Sicut igit cessat ebullitio olle: qñ aqua frigida apponit: sic cessat ebullitio ire qñ pacifica verba q sunt refrigeratiua respōdent.** **Prouer. xv. Respōsio mollis fragit iram: sermo durus suscitāt furorē.** **Q**uartū remediū qd habuit xps contra iudeos furētes: quia voluit se ab eis absentare. Et hoc fuit quādo se abscondit & ab eis exiuit. **G**reg. Exēplo dñi nobis loquit: vt cū etiā resistere nō possumus: iras supbientū declinemus. Et iste similiter est pueniens modus extinguedi iras furētis: ab eis. s. facie recedere. Sicut enī olla que fortiter bullit: si ab igne eleuatur cessat eius ebullitio. Sic quādo ille cōtra quē furit elōgatur: cessat ebullitio. s. ire inflāmatio. **Prouer. xx. Honor est hominī qui separat se a cōtentionibus: oēs autē stulti mīscerunt cōtumelijs.** **Q**uintū remediū qd habuit xps cōtra iudeos furētes: fuit

beneficia impēdere. **U**nde postq iudei dixerūt ei: demoniū habes. Ipse tamē ppter tanta ipsoeria nō cessauit eis ipendere salutaria documēta dicēs: Siquis sermonē meum seruauerit &c. **U**bi dicit glo. hic discat hō lesus nō malus reddere: sed bonū. Et iste est pueniens modus extinguedi iras furētis: scilz beneficia exhibere. **Rom. xij. Si esurierit inimicus tuus ciba illi. si sitit: potum da illi. hoc enim faciēs carbonēs ignis pgeres sup caput ei⁹.** **I**sti carbonēs ignis scdm glo. sunt vel seruor: charitatis ad quam amplius icitatur. **U**el amor spūs sancti ad quē inflāmant. **U**el ardo penitentie ad quem prouocatur.

Et eadem dñica in passione Sermo secundus. 66

Talerūt lapideas iudei vt iacerēt in euz: scilz aut abscondit se & exiuit de tēplo. **O**īa q xps dicebat & faciebat ad nrām vtilitatē puerbebat & ad nrām istructiōē. Si eim dicebat verba puerbebat ea ad nostrā istructiōē. Si faciebat miracula: cōuertebat ea ad nrām dei cōfirmatiōē. Si pbebat exēpla: puerbebat illa ad nrām iformatiōē. sicut patet hic qñ dñs a iudeis furētib⁹ se absentauit: dāns nobis exēplū qd & nos sili faciam⁹. **I**n verbo ergo pmissio duo tāguntur. **C** Prīmū ē iudeor magna malitia: q xpm voluerūt lapidare. **C** Scōs ē magna xpi patiētia: q eis voluit cedere. **A** **C**irca p̄mum sciēdum q iudei q̄ttuor mortes xpi pati voluerūt. **C** Prīmū eim eū voluerunt occidē euz adhuc eēt puulus. s. tpe herodis. **C** Scōo voluerūt euz de quodā mōris supcillo p̄cipitare: vt sic p̄fracto cerebro & capite colliso morerēt sicut hī **Luce. iij. f** **T**ertio voluerūt ipz lapidare sicut patet hic. **C** Quarto voluerunt ipz crucifigere: & crucifixerunt. **M**ulti autē sūt q hodie istis q̄ttuor modis xps occidunt. **C** Prīmū euz ē adhuc puulus. **X**ps enim puulus ē in illis q de nouo ad p̄niam cōuertunt. **D**e quib⁹ dē **Mat. iij. F**ilioli mei quos iter p̄turio donec formet xps i vobis. **I**lligif q de nouo ad p̄niam puerfos scādalizāt vel ab ipsa p̄niam reuocat: xpm puulū i cor cor-

dib⁹ occidit. Contra quos dicit Mat. xviij. Qui scandalizauerit unum de pusillis istis qui in me credunt expedit ei ut suspendat mola asinaria in collo eius et demergat in profundum maris. Alij sunt. scilicet qui christum precipitant et caput sibi frangunt. Isti sunt heretici. Nam sicut dicitur. 1. Cor. xi. Caput christi est deus. Heretici igitur qui christum deum esse non credunt: caput sibi auferunt. Alij ipsius lapidant. Isti sunt qui malas cogitationes et voluntates habere non cessant. Quelibet enim mala cogitatio et mala voluntas est unus lapis quem in christum mittunt. Beda. Quot quot malas cogitationes quasi assunt: quasi tot lapides christo mittunt. Alij sunt qui christum crucifigunt. Isti sunt qui iterum ad petrum redeunt. De quibus dicitur in Hebr. vi. Rursus crucifigentes sibi metipsos filium dei. Amb. Quid est iesus nisi veritas: pax et iusticia? Qui igitur per falsitatem relinquit veritatem: et per cupiditatem diripit et odit pacem: per aliquo primo occultat iustitiam: huiusmodi aliud dicit facere quam lapidare et crucifigere et occidere christum. In hoc autem quod iudei in christum lapides voluerunt immittere: videmus pilam portis ichoasse. Nam christus dicitur pontifex. id est pontis facies. In epistola autem agit de ponte cui dicitur: Christus assistens pontifex. id est facies pontis. In euangelio autem agit de pila. Tunc enim iudei pilam fecerunt: quoniam lapides in christum miserunt. Sed in passione crux posita est super pilam: et sic nobis pons factus est. Adhuc enim iste erat tanquam fluuius rapidus et tanquam mare periculosum: in quo omnes periclitabantur. Sed contra istud naufragium dedit nobis christus triplex adiutorium. scilicet nauem: tabulam: et pontem. Navis enim innocentia est: qua positus fuit adas. Sed ista navis fracta fuit: quoniam ipse peccauit. In hac nauis fuit beata virgo: que nauis integra et saluus mercibus ad portum paradisi peruenit. In hac nauis sunt omnes pueri baptizati: qui diu seruant innocentiam baptismalem. Sed qui sece omnes frangunt nauem baptismalem in innocentia: id est deus pavit tabulam pnie. Nam secundum Hieronymum. pnia est prima tabula post naufragium. In hac tabula pnia fuit maria magdalena: qui cum ista tabula ad portum paradisi peruenit. imo et mulieres virginis que erant in nauis innocentie transierunt: et perueniunt ad meritum et perueniunt ad primum. Berni. Sicut deus non puabit bonis eos

qui ambulant in innocentia: ita non priuabit bonis eos qui ambulant in pnia. Quia vero sunt multi qui frangunt nauem innocentie: et qui perdunt tabulam pnie: id est deus tertium adiutorium preparauit. scilicet pontem passionis sue. Iste pons hodie imitatus est in pile fune: datore. sed in passu presumat? et in trabibus et tabularum suppositore. Tunc igitur quatuor traves superinducte sunt. Quarum prima fuit de palma. Secunda de oliua. Tertia de cedro. Quarta de cypro. De his enim lignis crux facta fuit. Deinde super has traves posita est tabula. id est caro christi purissima. que quatuor clauis fuit prefixa: et sic factus est pons. Iohannes christus beatus dicitur pontifex. id est pontis facies. Nihilominus dicitur pontifex triplici de causa. Primo pro habitu. Huius enim amictum quoniam fuit velatum. Habet albam quoniam ad herodem fuit ductus. et ab eodem alba veste fuit indutus. Habet planetam quoniam purpurea a militibus fuit circumdatus. Huit cingulum et stolam quoniam ad columnam fuit ligatus. Habet manipulum quoniam in manibus fuit clauis prefixus. Habet mitram quoniam spiritus fuit coronatus. Habet baculum pastoralis quoniam arido fuit sibi data in manibus. Habet sandalia: quoniam huius clauos in pedibus. Secundum dicitur pontifex pro victoriis mysterium. ipse enim fuit victor. Iuxta illud psalmi. Tunc te deus deus tuus oleo letitie preposuit tuis. Olim quando deus erat homini durus sed christus est victor. ideo factus est mansuetus. ideo dicitur: vixit te deus. Olim erat iratus sed factus est letus. ideo dicitur: oleo letitie. Olim de gratia sua erat auarus: sed in christo factus est largus. ideo dicitur: preposuit tuis. dedit enim sibi spiritum sine mensura. de cuius plenitudine omnes accepimus. Tercio dicitur pontifex propter officium. quod quidam officium triplex est. Primum est pro populo orare. et christus pro nobis orauit multipliciter. nam orauit verbis. Iohannes. xvij. Non pro eis rogo tantum: sed pro illis qui credituri sunt per verba illorum in me. Orauit lachrymis. Hebr. v. Cum clamore valido et lachrymis offerres exauditus est pro sua reuerentia. Orauit sanguine. Hebr. xij. Accessistis ad sanguinis asperersionem melius loquentem quam abel. Orat etiam quotidie cicatricum reparationem: quia eas quotidie patri repositat.

Heb. ix. Intrauit iesus in ipm celū vt appareat vultui dei p nobis. ¶ Scdm offi cū pōtificis ē sacrificiū offerre. et illud xps habuit q seipm p nobis in sacrificiū obtulit. Heb. ix. per spūm sanctus seipm obtulit immaculatū deo. qñ aut sacrificiū offerebat igne accēdebat. et ipse fuit accēsus igne amoris quo ad aīaz. De quo igne dī Luce. xij. Ignē veni mittere i terrā et c. Isto igne fuit totus accēsus. Joā. xv. Maiorē hac dilectionē nemo h̄t vt aīaz suā ponat qd p amicis suis. Fuit accēsus igne doloris quo ad corp⁹ et aīam. Thren. i. O vos oēs qui trāsitis p viā et c. Fuit accēsus igne passionis quo ad car nē suā. ps. Ignē me examinasti et nō est inuēta in me iniquitas. ¶ Tertiu officium pōtificis est pbedas distribuere: et ipse pbedas distribuit. sicut Amb. dicit in hec verba. Alcor humani generis i cruce ex tēsus pietatis officia diuidebat. psecutionem aplis. pacē discipulis. corp⁹ iudeis. patri spm. virgini paranympus. latroni paradisy. peccatorib⁹ isernuz. xpianis penitētib⁹ crucē pñie delegauit. ¶ Tercio in xpo fuit magna patietia in hoc qd a iudeis furētib⁹ se absetauit. In hoc dat nobis exēplū ne imi sceam⁹ nos rixis: sed hoīes rixosos et cōtentos declinē: maxime qñ ex nris cōnectōibus peiores fieri vident. ¶ Sūt enīz quidā sicut cera mollis. ¶ Alij sicut lapides. ¶ Alij sicut spine pungentes. Terra mollis si tāgīt statiz cedit et se vici pmittit: sic et sunt multi qui ita mansueri sunt qñ tangunt. i. rephendunt statim obediūt et ad omne opus bonū se duci pmittūt. in quoz psona ppheta dicit: Factū est cor meū tanq̄m cera liqescēs. tales sunt sepe admonēdi. qñ sicut dicit Lxx. Iustus si admonit⁹ nō fuerit: ne gligētiā euanesceat. ¶ Alij sunt sicut lapides. lapis enīz si tangit nō cedit: tñ non ledit. sic sunt multi qui qñ rephendunt nō obediūt: sed in sua duritia pstant. Job. xli. Lor ei⁹ idurabit qñ lapis. vñ tñ bonū habēt: qd ptra se rephēdētes nō mouent: nec verba iniuriosa eis dicunt. tales sepe admonēdi sūt et rephēdēdi: qñ sepe mollescūt cū rephēdunt et corrigunt. quia dī Job. xlij. Lapidēs exca-

uāt aque. sicut enīz lapides ex frequētia aque excauant: sic multoties hoīes duri ex frequēti rephēsiōe corriguntur. S. ¶ Alij sūt sicut spine. nā si spine tangunt nō cedūt: insuper pūgunt. sic sunt multi qñ rephēduntur nō se corrigunt et insup se rephēdētib⁹ verba ptime liosa iserūt. et ideo oportet q volūt tales hoīes spinosos rephēdere prius se armare forti patietia. i. dñice passionis memoria et charitate succēsa. De ista triplici armatura dī. y. Reg. xxiij. Preuaricatores qñ spine euellent vniuersi: que nō tollunt manib⁹. et siqs eas tāgere voluerit armabit ferro et ligno laceato. igne qz succēse pburent vsqz ad nihilū. Siqs igit tales rephēdere voluerit dī se armare lorica ferrea. i. impenetrabili patientia. ideo dī armabit ferro. dī se armare dñice passionis memoria. ideo dī ligno laceato. Xps enīz fuit lignum de quo dī in ps. Erit tanq̄m lignū qd plātātū ē sec⁹ et c. Istu d lignū fuit laceatū. i. in cruce lacea pforatū. dī se armare succēsa charitate: vt sic oīa verba maledicta ab illis spinosis plata igne charitatis pburent et ad nihilū redigant. sicut videm⁹ i spinis que igni impositae cōburūt et annihlantur. ideo dicitur: Ignēz succēse cōburent vsqz ad nihilū.

¶ Feria secūda quinte hebdomade quadragesime Sermo primus.

67

Miserūt principes et pharisei ministros vt apprehēderēt iesum. Joā. viij. Sicut dicit Joānes sup̄a im mediate. multi de turba crediderunt in xpm et dicebāt: xps cū venerit nūq̄d plura signa faciet q̄ quē hic facit? Eriō contra phariseos qui xpm psequēbant murmurabāt. qd audietes pharisei inuidia p̄mōti nō sunt ausi vt psonaliter ad xpm accēderēt timore barbarū ad ipm capiēdum. sed miserūt ministros: qñ tales persone p leui p̄ccō periculo se exponūt. In isto ergo euāgelio quattuor describūtur. ¶ Primo magna iudeoz puerio cū dī: Miserūt p̄ci. ¶ Secūdo sapiēs xpi respōsiō cū dicit: Adhuc modicū tēpus vobiscū sum. ¶ Tertio stulta iudeoz interrogatio cū dī: Quo hic iturus est: qñ

nō inueniemus eū? Quarto benigna
 xpi inuitatio: cū ait: siq̃s sitit veniat ad
 me & bibat. **C**irca p̃mā notādū
 q̃ iudei sepe xpm multipliciter p̃p̃hē-
 dere voluerūt. aliquādo in persona sua
 sicut h̃c. aliq̃i in sermone suo. **M**atth.
 xxij. Abēntes pharisei consiliū interunt
 vt caperēt iesum in sermone. aliq̃i i ope
 suo. **M**at. iij. Erat homo habēs manum
 aridam & obseruabāt cū si sabbato cura
 ret vt accusaret illū. aliq̃i i iudicio suo.
Joā. viij. Adducūt iudei & pharisei mu-
 lierē in adulterio deprehēsam. Et sequi-
 tur: hoc autē dicebat tētantes eū vt pos-
 sent eum accusare: aut de imisericordia
 si iudicaret ipsam lapidādā: aut de iniu-
 sticia. si diceret eam lapidandā non esse:
 q̃ tunc p̃tra legē iudicaret. **S**z xps p̃tra
 illud qd volebāt eum cape in p̃sona: ostē-
 dīt magnā potentā. **U**n de dicit: Adhuc
 modicū tēpus vobiscū sum. **L**hyf. q. d.
 quid festinatis me interficere: p̃p̃ expe-
 cte tēpus qd m̃hi vultis facere facu-
 ri estis: sed nō modo: q̃ nolo. **C**ontra il-
 lud qd volebāt eū capere i sermone: ostē-
 dīt magnā sapientiā dicēs: Reddite que
 sūt cesaris cesari. **C**ōtra illud qd volebāt
 eū capere in ope: ponit i c̃pationē verā
 dicens: licet sabbatis b̃ñfacere an male:
 aniam saluā facere an p̃dere. **C**ōtra illud
 qd volebāt eum cape in iudicio: ostēdīt
 simul in iudicio & iusticiā: cū dicit: Qui
 sine pctō est vestrū p̃m? in illā lapidem
 mittat. & suā misericordiā subdit: cū di-
 cit: Nec ego te p̃denabo: vade & amplius
 noli peccare. **C**irca scdm notādum qd
 pharisei faciebāt xpm querere & volebāt
 ipm apphendere. & ad vtrūq̃ r̃sūd xps.
 nā ad illud qd ipm faciebāt querere di-
 xit: queretis me & nō inuenietis. hoc fuit
 scdm Aug. post xpi ascensionē qm multi
 iudei p̃puncti ad predicationē apostolo-
 rum crediderūt. **U**n de dicit Aug. **U**ide-
 runt xpm suo scelere morientē & credide-
 runt in xpo suis sceleribus ignoscētem.
Et quousq̃ biberunt sanguinē quē effu-
 derunt de sua salute desperauerūt. **S**e-
 cundū autē **L**hyf. hoc fuit quādo ciui-
 tas eorū capiebāt. pbabile est enī vt di-
 cit: tunc eos meminit xpi & miraculoz
 eius vt eius p̃ntiā quererēt. & ideo dicit:

queretis me & nō inuenietis. **B** **I**stud
 autē quotidie accidit: q̃ multi xpm que-
 runt & nō inueniūt: ex eo qd nō querūt vbi
 est: sed vbi nō est. **X**ps enī nō est in deli-
 tijs: nec in diuitijs: nec i honoribus. & iō
 ibi nō inuenit. **J**ob. xxvij. **N**ō inuenit in
 terra suauiter viuentiū. hoc q̃tū ad deli-
 tiosos. abysus dicit: nō est in me. hoc est
 q̃tū ad auaros: quoz cupiditas si habz
 fundū. & mare loquit: nō ē mecum. hoc est
 q̃tū ad superbos: qui semp sūt tumidi
 & inflati. **I**nuenit autē i humilitate: pau-
 pertate & asperitate: q̃ ibi est. **I**sta enim
 tria xps in hunc mūdū venies secū por-
 tauit: & cū istis nasci voluit. **L**uce. ij. **I**n-
 uenietis infantē. ecce quanta humilitas.
 pannis inuolutū. ecce quanta paupertas.
 & positū i p̃sepio. ecce quanta asperitas.
Ad illd aut qd iudei volebāt eū apphē-
 dere & capere. xps respōdit: vbi suz ego.
 vos nō potestis venire: id est vbi suz ego
 imutabilis vnū cū patre. nō aut scōz gl.
 dixit nō poteritis: sed nō potestis. tales
 enī erāt tūc qui nō possent: sicut & alibi
 dixit petro: nō potes me sequi modo. se-
 queris aut postea. **Q**uis autē xps dicat:
 vbi sū ego vos nō potestis venire. tamē
 de misris suis dicit **J**o. xij. vbi suz ego:
 illic & minister meus erit. **L** **X**ps aut ē
 i dextera dei sedēs. **M**ar. vii. **E**t dñs qd
 dem iesus postq̃ loquutus est eis: assum-
 ptus est i celū & sedet a dextris dei. **E**st i
 gloria dei **P**hil. ij. **O**mnis lingua p̃nteat
 qd dñs iesus xps in gloria est dei patris.
Est in lumine dei. **t**. **T**imo. vi. **L**uce habi-
 tat inaccessibilē. **M**inistri ergo xpi erūt
 in dextera dei: q̃ pater dextera sue potē-
 tē eos in eternitate p̃seruabit. erūt in lu-
 mine dei: q̃ filius lumie sapientiē sue eos
 illuminabit: erūt in gloria dei: q̃ spiritus
 sanctus dulcedine sue suauitatis gloriā
 cabit eos. **P**eccatores autē erūt in dexte-
 ra dei sed sub pedibus dei. **T**res enī te-
 nebūt pedes suos ad gulā dānatorū: scilicet
 deus. ps. **P**onaz inimicos tuos sca-
 bellum pedū tuorū. mors perpetua. **J**ob
 xvij. **L**acet super eū quasi rex iteritus.
 & tota cōgregatio sanctorum. **M**at. iij.
 calcabitis impios cum fuerint cinis sub
 planta pedum vestrorū. non erūt etiam
 in lumine dei: sed i tenebris iserni. **M**at.

xxij. Ligatis manibus et pedibus mit. i. tenebras exteri. nec erit i gloria dei sed in pena eterna. Mat. xxv. Ibiit hi i sup pliciu eternum. C Circa tertiu notaduz q iudei pphetauerut ignoranter qn di xerunt quo hic iturus est q nō inuenie m? eū: niquid in dispersione gētiuz iu rus est? docturus gentes? vtz qdē dixē runt se dīgnatē dixerūt: q xps p apo stolos gentes docuit et ad fidē cōuertit. B Totū qdē genus humanū erat i tene bris ignorantiaz: et in pfunditate vitiōū Deus enim tenebat i celo veritatē suam et misericordiā suā. iuxta illud ps. Deus misericordiā tuā i celo et veritas tua vsqz ad nubes. Eadem deus veritatē. i. ve ram sui cognitionē i terrā misit. et eā in quodā angulo: idest in iudeoū populo occultauit. iuxta illud ps. Notus i iudea deus: in israel magnū nomē eius. gratiā tamen sue misericordie p quā oēs recon ciliaret et in gloria eos reciper eis nō de dit. Xps aut vtrūqz secū portauit. s. gra tiā et veritatē: ita q per veritatē verā co gnitionē de deo gētibz dedit: et p gra tiā eos reconciliauit sibi. De hīs duobus dē Joā. i. Lex per moysen data est: idest cognitio vnius dei data est per moysen sez populo iudeoz. sed gratia et veritas per iesuz xpm facta est. q: xps dedit gra tiā reconciliatē et veritatē illuminatē. E Circa quartuz notandū q xps ad aquā gratie sue nos inuitauit dicens: si quis sitit veniat et bibat. Aug. si sitimus veniamus non pedibus sed affectibus: nec migrādo s3 amādo. Ad istas aquas nos vocat deus per ysaiā dicens ysā. lv. Omnes sitiētes venite ad aquas. et qui nō habetis argētū pperate emite et co medite. venite emite absqz argēto et absqz vlla pmutatione vinū et lac. quare ap pēditis argētū non in panibus: et la borem vestrū non in saturitate: Domin? vocat sitiētes illos qui sunt vacui ab amore mūdi. et aquas vocat amores dei. tales enim debēt venire ad aquas gra tiaruz. ideo dicit: omnes sitiētes venite ad aquas. Aug. Si habitat in te amor mundi: non est quo intrat amor dei. vas es: si plenus es: funde quod habes. vt recipias quod non habes. funde amo

rem seculi: vt implearis amore dei: se quitur: Et qui non habetis argētum pperate emite et comedite. Per argen tum intelligit terrena substantia vel elo quētia siue subtilis intelligētia. si ergo sunt aliqui qui nō habēt argētū tēpoa lis substantie: nec humane faciēdie: nec p funde intelligētie. saltē properēt. emant et comedāt. properēt per desideriu et vo luntatē. emāt per seruētē orationē: et co medant per deuotā meditationē. Seq tur: venite emite absqz argēto. s. mun dane eloquētie vel pfunde intelligētie et absqz vlla cōmutatione tēpōalis sub stantie: vinū et lac. S Per vinū itelligit iocūditas mētis. per lac puritas corpo ris. emite ergo vobis oratiōes et deside ria spūalem iocūditatē in mētē: et purita tez in carne. vel per vinū et lac itelligit due nature i xpo. nam per vinū intelli gitur eius diuinitas iocūdistima. ps. Ut nū letificat cor hominīs. per lac intelli gitur eius humanitas purissima. Bebe mus ergo emere per desideria et oratio nes vinū et lac. i. vt nos possimus in ce lesti gloria cōtemplari eius diuinitatē et videre etus humanitatē: qm ista contē platiōe et visiōe consistit tota beatitudo sanctorū. et tūc verificat illud q dicit spō sa Cant. v. Bibi vinū cū lacte meo. seqz: quare appēditis argētū nō in panib? et laborē vrm: nō in saturitate. multi sunt qui argētū. i. eloquētiā vel igniū appē dūt et ponūt nō in panibus. i. nō i vera sciētia que h3 asam reficere. iuxta illud Mat. x. Nō in solo pane viuit hō: sed in omni verbo qd pcedit ex ore dei. et labo rez suū et studiū suū nō ponūt in saturi tate: qz discūt sciētias lucratias q asam non satiāt: sed euacuant. non adducūt saturitatē sed vanitatem. C Eadē scda feria quinte hebde quadra gesime Sermo scds. 68

S quis sitit veniat ad me et bibat. Qui cre dit in me sicut dicit scriptura. flumina de ventre eius fluent aque viue. Ista aqua viua quā xps vult dare sitiētibz non est materialis sed spūritualis. sicut imēdiate subdis. hoc autē dicebat de spiritu quem accepturi

erāt credētes in eū. **P** Magnū ē habere potentia receptiua gratie. maius est habere aliquē gustū gratie. maximū est habere plenitudinē gratie. **P** per maximū est habere pseueretiā gratie. Istas quatuor differētiās ponit dñs in verbis premissis. **P** Primo enī ostendit qd glibet habet potētiā receptiua gratie: qd i potēstate cuiuslibet ē venire ad fontē gratie: iō dicit: si qs sitit veniat ad me. **P** Scōdo pmittit dare gustū gratie cū sub dīr: et bībat. **P** Tercio pmittit dare plenitudinē gratie cū dicit: flumina de ventre eius fluent. i. de corde eius. **P** Quarto pmittit dare continuationē et perseuerantiā gratie: cum sub dīr: fluent aque viue. **A** **C** Circa primū notandū qd homines tā boni qm mali habēt potētiā receptiua gratie. soli autē dānati ista potentia carent. Nō enī ad istū fontem possunt venire nec de ipso fonte etiā minimā guttam haurire: ad fontē quidē venire non possūt: qd habēt ligatas manus et pedes et sūt in tenebris. **A** Mat. xxiij. Ligatis manibus et pedibus mit. cū i tenebras extēri. Nō igitur possunt venire: qd habent ligatos pedes. Nec etiā possunt se dissolvere: qd habēt ligatas manus. Nec etiā sciunt venire: qd sūt in tenebris. dānati habēt ligatas manus: qd nullū bonū velle vel desiderare possūt vel facere. sunt in tenebris: qd nullū bonū possunt intelligere. sunt in tenebris exteriorib: qd nullū bonū possunt sperare: sed sūt extra spem omnē salutis. dato etiā qd ad fontē posset venire: tamē de illo fonte nec modicam guttā gratie possent haurire: sicut patet in illo diuitē qui modicā guttam aque. i. gratie refrigerātis petiit: et tamē obtinere non potuit. Si ergo demones vel dānati haberēt istam potētiā receptiua gratie ad momētum vnus horum ita se disponderet qd ad istum fontē ventrent et aqua gratie obtinerēt. **A** Miseri autem peccatores quādo cūq; voluerint venire possunt et tamē venire contēnunt. **B** Iste enim fons omnibus patet tā bonis qm malis. de quo fonte dicit Zacha. xij. Erit fons patēs domui dauid et habitantibus hierusalem in ablutione peccatorum et menstruare. Per dauid qui

interpretatur manu fortis: intelligitur actiui. Per hierusalem que interpretatur visio pacis: intelligitur cōtemplatiui. nomine autē peccatoris intelligunt illi qui habent peccata spūalia. Per menstrua: tam autē qui habent peccata carnalia. omnes enim isti in isto fonte bibere debent: scilicet actiui: vt amplius roborentur. **C** **C**ōtemplatiui: vt dulcius cōtemplentur: et omnes peccatores vt a sordib: mūdantur. **C** **C**irca secundū notādum qd dominus seruis suis dat gustū gratie. et ille gustus est tāte virtutis: qd extinguit sitim omnī mūdanoz. est tāte dulcedinis qd in dulcedinē cōuertit supplicia tormentoz. est tāte suauitatis qd auert a desideria supernoz. qd enim eius virtus extinguit sitim mūdanoz. patet in magdalena quādo extinguit sitim carnalis concupiscētie. in matheo sitim auaritie. in paulo sitis superbie et mūdane glorie. in iacobo et ioāne extinguit amorē domesticū et amorem ppiū. nā sicut dicit **A** Mat. iij. Vidit iesus iacob et ioānē in nauī cū zebedeo patre eoz et vocauit eos. illi autē mox vt senserūt gustū diuine grē: reliquerūt amorem terrenū et patrē dūmiserūt in nauē. et sic reliquerūt amorē domesticū et secuti sunt xp̄m. nō seipsos nec ppias volūtates: et sic reliquerūt amorē ppiū. **A** Augu. Qui biberit de fluuiō paradisi cuius gutta maior ē oceano: restat vt i eo sitis mūdandi penitus extincta sit. **B** **N**ō autē dulcedo eius tormentā et supplicia vertat in dulcedinē. patet in stephano qd lapides torrentis fecit dulces. iuxta illud. **L**apides torrentis illi dulces fuerunt. **I**n andrea crucis suppliciu vertit in gaudiū. **U**nde dixit alloquēs ipsam crucē: securus et gaudēs venio ad te. **I**n laurentio ignis incēdium vertit in refrigeriū. **U**nde dixit decio: disce miser: qd carbonēs tui mihi p̄stāt refrigeriū. tibi autē parat eternū incēdiū. in aplīs oēs p̄tumelias vertebat in gloria. **A** c. v. **I**bāt aplī gaudēs et p̄spectu p̄teliū: qm digni habiti sūt p̄ nomie iesu p̄tumeliaz pati. qd vero ei suauitas faciat desiderare celestia dicit **A** Mat. xvij. **U**bi petrus aqua spūs sancti potat et quodāmo ebrius effect⁹ dixit:

dñe bonū ē nos hic esse. si vis faciamus
hic tria tabernacula. **E**t dñs aut taberna-
culū a taberna. volebat enim petrus q
ibi essent tres taberne in quibus vinum
spūs sancti venderet: ita q pater hēret
suam tabernam. filius suam. et spūs san-
ctus suam. In taberna aut patris vendi-
tur vinum forte. i. gfa coroborās: q ha-
bet animā in bono cōfirmare. In taberna
filij vendit vīnū claj. i. gfa illuminans:
que habet aīam in agēdis dirigere et illu-
minare. In taberna spūs sancti vendit
vinum dulce. i. gfa dulcorans que habet
animā celestī dulcedine adimplere. **S**
Et circa tertū notādū q xps vīris per-
fectis dat spūm sanctum in magna ple-
nitudine. ideo dñs flumina d ventre eius
fluent aque. Vocatur spūs sanctus flu-
men scdm Chrys. q sicut flumē nec re-
uertitur nec stat sed semper currit. sic et
illi qui habent spūm sanctum non reuer-
tuntur ad peccatū nec stant per oīa: s3
semper currūt ad fortia. De isto flumine
dñs Ezech. xlvij. Adensūs ē mille cubitos
et tra duxit me per aquam vsq3 ad talos.
Rursumq3 mēsus ē mille et per duxit me
vsq3 ad genua. Rursumq3 mēsus ē mille et
p duxit me per aquam vsq3 ad renes. De
hoc ē flumine dñs ysa. xxx. Spiritus do-
mī velut torrens inundās vsq3 ad me-
diū colli. Quidā ergo in hoc flumine i-
troducuntur vsq3 ad talos. quidā vs-
q3 ad genua. quidā vsq3 ad renes. qui-
dā vsq3 ad collum. In talis autem est
corporis supportatio. in genibus deam-
bulatio. in renibus viger cōcupiscentia.
a collo procedunt verba. Illi ergo in flu-
mine spūs sancti introducunt vsq3 ad
talos: qui fortes sunt ad supportandum
aduersa. ps. Spiritu oīs ei3 omnis vir-
tus eorum. Illi introducunt vsq3 ad ge-
nua: qui sunt magnanimes ad aggrediē-
dum opera virtuosa. Eze. i. Ubi erat im-
petus spūs. illuc gradiebant. Illi intro-
ducunt vsq3 ad renes i quibus extinguit
omnia desideria carnalia. Brego. Gusta-
to spū despuit omnis caro. Illi introdu-
cuntur vsq3 ad collū: qui habent vtilia
verba. Mat. x. Mar. xij. Non enim vos
estis qui loquimini: sed spiritus sanctus.
Et circa quartū notādū q spūs sanctus

dñs aqua viua quādo. i. quis h3 gfe cōti-
nuationē et psecutionem. Sine hac ei3
nihil valerent pcedentia. Berni. in epla
ad eugentum papam. Tolle persecutionem
nec obsequiū mercedem habet nec
bñficiū gfa: nec laudē fortitudo. Iste
aut fluitus aque viue spāliter fluit in ce-
lo. De quo dñs Apoē. vltimo. Ostendit mī
hi fluiū aque viue splendidū tāquam
cristallū pcedentem de sede dei et agni et
in medio platee hierlm. **E**t ex quib3 ver-
bis habet q iste fluius spūs sancti da-
bit facietatē reficientem: ideo vocat flu-
men. **I**n pñti enīz vita sancti vīri bi-
bunt aquam spūs sancti ad mensuraz.
Eze. xliij. Elquaz in mēsuraz bibes. In su-
turo aut in isto flumine erūt et sine mēsu-
ra bibere poterunt. Lañ. v. Bibite amici
mei et inebriamini charissimi. Seruit dei
in pñti sunt amici dei: i futuro erūt cha-
rissimi. Amici ergo bibūt q spūs sancti
hñt ad mensuraz. Sed charissimi erunt
ebrii: q ipm habebūt sine mēsurā. **S**e-
cundo iste fluius h3 emanationē: iō de-
scendit aque viue. Fluius aque mūdi de-
ficit. sed fluius spūs sancti deficere nō
valebit. Hierē. ij. De dereliquerunt fon-
tem aque viue: et foderunt sibi cisternas
diffipatas que continere non valēt aq3.
Mundus est sicut cisterna pforata: quia
amor eius dñcit cito. Spūs aut sanctus
ē aqua viua: q amor eius nūquam defi-
cit. q enim amor mūdi cito deficiat dicif
Joā. ij. Mundus transiit et cōcupiscentia
eius. q autem amor spūs sancti nō defi-
ciat dñ. i. Loz. xij. Charitas nūquā exci-
dit. **T**ertio h3 claritatē refulgentem.
ideo dñs. Splendidū tāquaz cristallū.
Fluius amoris mūdi ē turbidus: iō
facit animaz turbidaz. et sedaz. Hierē. ij.
Quid tibi in via egypti vt bibas aquaz
turbidam. Fluit3 vero amoris dei ē cla-
rus: et iō facit aīam claram et pulchraz.
Sap. vi. Clara est et que nūquam marces-
cit sapiētia. ysa. lviij. Implebit animā tu-
am splendoribus. **Q**uarto habz sua-
uitatem afficientē: ideo dicif. Procedē-
tem de sede dei et agni: hoc est de cōtem-
platione dei et eius diuinitatis et visione
humanitatis. Ex qua visione et cōtem-
platione causatur tota dulcedo et suauis

tas sanctorum. Fluvius autē mūdi habet
 aquas amaras. ysa. xliij. Amara erit po-
 tio bibētib⁹ illā. Exodi. xxv. vñ q̄ popu-
 lus nō poterat bibere de aquis marath:
 Marath eis interpretat amaritudo pec-
 cati. ⁊ signat mūdu i quo sūt multe ama-
 ritudines peccatorū. Fluvius autē spirit⁹
 scēi hz aquas dulces. Ecē. xliij. Spūs
 meus sup mel dulcis. ⁊ here. mea super
 mel ⁊ fauū. qui edūt me adhuc esu. ⁊ q̄
 bi. me ad. sūtiet. ⁊ Quinto hz pñtia assi-
 stentem: q̄ fluvit in medio platee hīerl⁹
 Mūdus dat suas cōsolatōes cū magno
 labore. quia opz q̄ hō vltra mare vadat
 ⁊ labores multos sustineat vt diuitias ⁊
 p̄solatōes mūdanas acquirat. Sed flu-
 vius spūs sancti ⁊ in pñtia vita fluvit ad
 ostium volūtatis. ⁊ in futuro fluvit i me-
 dīo civitatis celestis. Et quilibet sine la-
 bore pōt inde haurire. Deut. xxx. Man-
 datum qd ego p̄cipio tibi non sup te ē.
 neqz pcul positum: neqz trans mare: vt
 causeris ⁊ dicas. Quis ex nobis trāsire
 tare poterit mare ⁊ illud ad nos vsqz de-
 ferre: sed iuxta te ē valde in ore tuo ⁊ in
 corde tuo vt facias illud. Fluvit etiā ad
 ostiū nre volūtatis. Apoc. iij. Ego sto ad
 ostiū ⁊ pulso.

¶ Seria tertia quinte heb. xl. Sermo
 primus.

Ambulabat iesus in galilea.
 Jo. vii. ⁊ Sicut pz i isto euā-
 gelio inter iudeos qdā erat
 maliciosi: qui scilz xp̄s occidere volebāt
 De quib⁹ vñ in principio euangelij. Am-
 bulabat iesus in galileaz. Non enim vo-
 lebat ambulare in iudeā: q̄ querebāt iu-
 dei eum interficere. Et CScdo erat q̄-
 dam vanagloriosi qui mūdi gloriā que-
 rebant. sicut erant quidaz p̄p̄nqui xp̄i:
 qui dixerūt ei. trās hinc ⁊ vade in iude-
 am. C Tertio erat quidaz formidolosi:
 q̄ scilz in xp̄s credebant: sed pp̄ metu iu-
 deorum en p̄fiteri non audebant: de qb⁹
 vñ. ⁊ Quidam enim dicebant q̄ bonus
 ē. alij autē dicebant non: sed seducit tur-
 bas. Nemo tamē: scilz illoz qui in p̄senti
 credebant palaz loquebat de illo p̄pter
 metum iudeoz. Inter istos scilz malicio-
 sos: vanagloriosos: ⁊ formidolosos erat

xp̄s in medio cōstitutus. C Circa primū
 duo dicunt: scilz q̄ xp̄s in galileaz am-
 bulabat. ⁊ q̄ in iudeaz ire nolebat. Gali-
 lea autē interpretat trāsmigratio siue volu-
 bilis. Et signat p̄fiteri vitaz que ē volubi-
 lis ⁊ trāsitoria. In qua volubilitate xp̄s
 nobiscuz fuit: ⁊ id in galileaz cum disci-
 pulis suis ambulavit. Post resurrectionem
 autē discipulos suos in galileam p̄-
 cessit. Mat. vltimo. Precedaz vos in ga-
 lileam: q̄ iam cuz eis in vtre mutabilita-
 te nō fuit. Postq̄ eim in baculo crucis
 flumē nre mortalitatis trāsivit: oēm mu-
 tabilitatē abiicit. Sen. xxij. In baculo
 meo transiit iordanē istum. B Iste autē
 fluvius mutabilitatis humane triplicē
 habuit statū. C In p̄io quidē stabat ⁊
 paratus erat stare ⁊ fluere. Et hoc fuit i
 prima hōis p̄ditione: quādo hō habuit
 in potestate mori ⁊ non mori. C In scdo
 autē statu nō stat nec reuertit: s̄z semp flu-
 it. Iuxta illud. ij. Regū. xliij. Oēs mori-
 mur ⁊ quasi aque dilabimur in terraz q̄
 nō reuertunt. C In tertio autē statu iste
 fluvius reuertit: q̄ oēs qui fluxerūt per
 mortē: reuertent per resurrectionem. Et
 tunc iste fluvius semper stabit: q̄ nullus
 de cetero moriet. L Possimus igitē di-
 cere q̄ christus in isto triplici statu fuit.
 Naz virtute diuinitatis pōtuit mori ⁊ nō
 mori. Iuxta illū Jo. x. Potestātē habeo
 ponēdā a sam: meaz ⁊ iterū sumendī eaz.
 Inquātū autē homo mortalis fuit. in se-
 cundo statu fuit: q̄ idē nasci voluit vt
 moreret. Ideo in sua natiuitate magi si-
 bi myrrhā obtulerūt: ad innuēdū q̄ ho-
 mo mortalis erat: q̄ tūc corpora mortuo-
 rum p̄diebant cū myrrhā. Inquātū autē
 a mortuis resurrexit. fuit in tertio statu.
 Ro. vi. Christus resurgēs a mortuis iam
 non moriet. B CScdo vñ q̄ nolebat
 in iudeaz ire. Et sub dīf causā: quia que-
 rebant eū iudei interficere. Subtrahēbat
 ergo suā p̄sentiā ab eis triplicet de cā:
 scilz ratione sui: nostri ⁊ iudeorū. C Pri-
 mo ratione sui: q̄ nolebat adhuc a iude-
 is occidi ex eo q̄ nōdum venerat tēpus
 passionis sue ab ip̄o electū. Unde respō-
 det illis qui suadebant vt in iudeā irer.
 Tēpus meū nōdū aduenit: tēp⁹ autē tē.
 CScdo ratione nostri: vt nobis exē

plū daret q̄ aliqui p̄secutores possumus
declinare. Istaz rōm ponit beatus Au-
gu. dicens: Poterat dñs inter iudeos am-
bulare: z nō occidī ab eis. Hāc enim po-
tentiam qñ voluit demonstrauit: sed infir-
mitati n̄ se p̄bebat exēpluz. Non eim ip̄e
perdiderat potestātē. sed n̄ az cōsolaba-
tur fragilitatē. Futurū enīz erat. vt ali-
quis fidelis abscederet se ne a p̄secutori-
bus inueniret: z ne illi p̄ crimine latibu-
lum obijceret. p̄cessit in capite: vt in mē-
bris cōfirmaret. Tertio rōne iudeoz.
Hāc rōez assignat Theophilus dicens:
Nolebat in iudeā ambulare. Vnū enīz
reputabat in medio inimicōz manere z
magis ip̄os ad odiū incitare. Circa
secūdū notādū q̄ x̄ps quosdāz habebat
cognatos scdm carnē: qui more iudeoz
fr̄es dicebant: qui tamē de numero apo-
stolorū nō erant: nec adhuc in x̄pm crede-
bant. Isti enim erāt cupidi mūdane glo-
rie. Erat aut tunc in pximo dies festus
iudeoz scenophegia. Et dī scenophegia
a scenos qđ ē vmbra: q̄ tunc iudei in v̄m-
braculis habitauerāt. Et Isti igitur co-
gnati x̄pi volebāt q̄ x̄ps ad illud festum
ascēderet: z ibi gloriāz suā manifestaret.
Et imponebāt x̄po tria scdm L̄hyf. scilz
formidīnē: amorē glorie. z q̄ nō erāt ve-
ra multa miracula que de ip̄o dicebant.
Nā in hoc q̄ dicit q̄ nemo quidē in oc-
culto aliqd facit: notabāt eū de formidi-
ne. In hoc qđ subdit z querit ip̄e in pa-
lam eē: notant eū de amore glorie. Et in
hoc qđ subiungit si hoc facis manifesta
teip̄suz mūdo. notabāt eū q̄ nō faciebat
multa que dicebant. § Ch̄stus autez
rñdit eis ostēdens q̄ inter ip̄z z ip̄os tres
erat dñs. ¶ Unā ē: q̄ tps suū nōdū ad-
uenerat tps aut ip̄oz paratū erat.
Et pōt intelligi de tpe gloriificatiōis sue:
quasi dicat. Vos vultis q̄ ego ostendā
gloriā meā. sed tps glorie mee manifestā
de q̄le erit tps mee resurrectionis z ascen-
sionis nōdñm aduenit. Tps aut vestruz
idest gloria mūdi: semp ē patuz. Vel pōt
intelligi de tempore passiōis. Dicit enīz
L̄hyf. q̄ isti fr̄es qui in eū nō credebant
iō forte cōsulebant vt in iudeāz ascēdēt
vt ip̄m iudeis traderent. Et iō dicit: Tē-
p̄ meū scilz me tradēdi iudeis z ab eis

occidēdi nōdū aduenit. tēp̄ aut vestruz
standi cū iudeis semp ē paratū. § Ha-
buit aut x̄ps triplex tps scilz p̄terituz: p̄-
sens: z futurz. ¶ Tps p̄teritū fuit tēpus
natiuitatis: scilz de quo Gal. iij. Vbi ve-
nit plenitudo t̄pis misit deus filiū suū
zē. Et illud tps fuit ad gloriāz dei: z ad
paces mūdi. Unde tunc angeli gloriā
catauerūt dicētes. Gloria in excelsis deo
z in terta pax hominibus bone volūta-
tis. ¶ Tps p̄ns fuit tēpus vite sue. z illō
expēdit in vtilitatē n̄ram. totū enīz tē-
pus vite sue expēdit z cōsumpsit ad no-
stram eruditiōē z instructiōē. ¶ Tē-
pus futurz. erat tps sue passiōis z illud
expēdit ad redēptiōē generis humani
ecce q̄ vtiliter x̄ps totū tēpus expēdit.
Sed multi sunt qui tēpus suū p̄terituz
in vanitatibus cōsumperūt. tps p̄ns si-
militer in vanitatibus expēdūt. tēpus
vero futurū deo dare nolunt di. adhu c-
ero bonus homo. adhuc p̄niam faciāz.
Sed sicut dicit Aug. Qui p̄misit ventāz
penitētī nō p̄misit diē crastinū differē-
ti. dicit tñ Bern. q̄ vere penitens de tē-
pore nihil p̄dit. z q̄ p̄teritū restaurat per
cōtritiōē z cōfessionē. p̄ns per bonam
opationē. z futurū tenet p̄ boni p̄positi
cōstantiam z firmitatē. ¶ Secūda dīa in-
ter x̄pm z illos erat. q̄ x̄ps mūdum. i.
mūdānos reprehēdebat. z ideo mūdus
ip̄m odiebat. ip̄i aut mūdum diligebant
z iō mūdus eis faucebat. Unde subdit.
non pōt mūdus odisse vos. ¶ Ita est
enim de mūdo z mūdi cōtemporariis z
amatoriis. sicut de duobus hominib⁹
cōmoratiis insimul. Si enim duo ho-
mines insimul viui sunt: ambo mutuo
se p̄nt vidē z diligere. si vero ambo sunt
mortui: neuter pōt alterū vidē nec dili-
gere. Si aut vnus ē mortuus z alter vi-
uus: viuus mortuū videt: mortuus aut
viuū videre nō pōt. hō igit z mūdus sūt
quasi duo homines. tunc autem ambo
sunt viui quādo homo mūdum diligit
z mūdus sibi p̄sp̄ra tribuit. de his duo-
bus. i. Joan. iij. dicitur. Ip̄si de mūdo
sunt. z ideo de mūdo loquūtur z mun-
dus eos audit. tales erant isti fratres
x̄pi. ideo dixit eis: non potest mūdus
odisse vos vbi dicit L̄hyf. qualiter eos

mundus odit: qui eadē cū mūdo volūt
 & p eo student? Tunc ambo sunt mortui
 quādo homo mūdum non amat & mun-
 dus de ipso non curat. talis erat aposto-
 lus qui dicebat Gal. vi. Mihi mundus
 crucifixus ē & ego mundo. talis erat xp̄s
 qui mūdum reprehendebat. & ideo mū-
 dus ipm odiebat. Unde ait. me autem
 odit q: testimoniū phibeo de illo. q: ope-
 ra illius mala sunt. Tunc aut vnus est
 mortuus & alter viuus: quādo mundus
 de homine non curat: & tamē homo mū-
 dum amare non cessat. vel quando ho-
 mo mundum amare cōtēnt: & tñ mun-
 dus occupatiōibus eū astringit. 7 Ter-
 tia dīa erat inter xp̄m & illos: q: illi glo-
 riam mūdi amabāt. xp̄s aut gloriā mun-
 di p̄tēnebat. Un̄ ait: Vos ascēdite ad di-
 em festū hūc ego non ascendam scilz vo-
 biscū. vel nō ascēdā eo mō quo vultis. s.
 vt laudē & fauorē humanū habeā & acq-
 ram. 7 Isti volebāt semp in festo esse. Is
 nō in vigilia: q: semp volebāt habē glo-
 riam mūdi & nullaz ferre mundi mole-
 stiam. similes istis sunt multi in presen-
 ti vita qui volūt semp facere festum: & iō
 in futuro faciēt vigiliam. Volūt eiz mō-
 cē in comessatiōibus: risibus: & vanitatē
 bus. iō erunt semp in esurie: & in fletu: &
 in tribulatione. & iō mō faciūt festū: quia
 mō sunt in humana cōsolatiōe. de qui-
 bus dī Luc. vi. Ue vobis qui nūc ride-
 tis. ecce festum. q: lugebitis & flebitis. ec-
 ce vigilia. Ponat exemplū de lazaro &
 dīuitē. lazarus quidem fuit in vigilia. i.
 in paupertate & esurie & tribulatiōe. iō
 mō ē in festo: q: ē in abūdantia. i. satieta-
 te. & cōsolatiōe. diues aut fuit semp in fe-
 sto. s. in epulatiōe in pōpa & in letitia. iō
 mō facit vigiliās. q: mō ē i tormentis: in
 igne: esurie: ita q: nec guttam aque potu-
 it habere. R Circa tertium notādūz
 ē q: erāt quidā formīdolosī & timidi: qui
 in xp̄m credebant: s:z veritatē dicere nō
 audebāt. iō in veritatē peccabāt. Trib⁹
 enim modis vt dicit Ep̄y. in veritatem
 quis peccare pōt. alij veritatē tacendo.
 alij veritatē ipaz in mēdaciū cōmutan-
 do. alij ipaz veritatē nō defendēdo. erāt
 eodē mō quidaz hic qui veritatē p̄e tī-
 more tacebāt. vnde in euāgelio dī. alij dī

cebāt q: bonus ē. & subdīf. nemo tamē
 palam loquebat de illo ppter metuz iu-
 deor. Augu. Uterq: reus ē apud deum
 & qui veritatē tacet & qui mēdaciū di-
 cit. ille q: pdesse nō vult. iste q: nocē de-
 siderat. Alij erāt qui ipam veritatem in
 mēdaciūz cōmutabāt. de quibus subdīf
 alij aut dicebāt nō. sed seducit turbas. s.
 talibus dī Ro. i. Cōmutauerūt veritatē
 dei in mēdaciū. alij erāt qui ipam veri-
 tatem nō defendebāt. de quibus dicif.
 Abumur mult⁹ de eo erat in turba. mur-
 murabāt quidā de eo q: pharisei xp̄s p-
 sequebant: s:z tñ eū non defendebāt. nec
 apte resistere audebāt cū tñ dicat. Ecce.
 iij. Pro iusticia agonizare p aīa tua vs-
 q: ad mortē.

Eadē tertia feria quinq. hebdo. xj. Ser-
 mo scds.

Ascēdite ad diē festūz
 hūc. ego aut nō ascē-
 dam ad diē festū istū. A Bea-
 tus iōānes euāgelista descri-
 bit nobis tria festa. C Unū ē q: nūquaz
 ē celebrandum. q: xp̄s illud festū noluit
 celebrare. & hoc ostēdit xp̄s cū dicit. vos
 ascēdite ad diē festum hūc. C Secūdnz
 est quod ē celebrādum quasi occulte nō
 vane neq:z pompatice. de quo subditur.
 Ut aut ascēderūt fratres eius zc. Tunc
 & ipse ascēdit ad diēem festum: nō mani-
 fesse sed quasi in occulto. C Tertium ē
 quod est celebrādūz manifeste & cūz ma-
 gna solemnitate. sicut festum quod fiet
 in tēplo celesti. istud signatur per illud
 quod iōānes imēdiatē subdīt dicens:
 iam aut diē festo mediātē ascēdit iesus
 in templūz. C Circa primum notādūz
 est q: festum hominūz vanorū non est
 celebrādum. quia totum tēpus suūz po-
 nit in comessatiōibus: delectationibus
 & vanitatibus. De quo festo dicif Exod.
 xxxij. Cras solēnitās dñi ē. & subditur.
 & sedit populus māducare & bibē & sur-
 rexerūt ludere. B Istud est festum dīa-
 bolicūz & nō est fidūm triplici de cau-
 sa. C Prima quia hec vita tota est vi-
 gilia. ideo debemus sciunare & peccata
 nostra plangere: vt possimus ad festūz
 celeste peruenire. Jobel. secūdo. Con-
 uertimini ad me in tuto corde vestro

vs'o in ieiunio et fletu et plactu etc. **B**at. v. Beati qui lugent. ecce vigilia: quoniam ipsi solabuntur. ecce festum. sed homines mali volunt hic facere festum: ideo veniet ad vigiliam. **Z**ac. vi. Ne vobis quod saturati estis. ecce festum: quod esurietis. ecce vigilia. **S**ecundo istud festum non est celebrandum: quoniam ista vita tota est exilium. **S**icut enim est ille peregrinus qui in exilio positus vellet facere festum: sed deus expectare quousque ad suam patriam reuertatur. **I**sta igitur vita est quoddam exilium. **P**s. Advena ego super te et peregrinus. **P**atria autem nostra est regio celestis. **De**b. xij. Non enim habemus hic manentem civitatem: sed futuram igrimus. quoniam ergo hic peccatores faciunt patriam: ista patria celestis semper erunt exulantes et baniti. **A**poca. xxiij. Foris canes et venefici et impudici. **T**ertio istud festum non est fiendum: quoniam ista vita est locus laboris. **J**ob. v. Homo nascitur ad labores et autem ad volandum. id est servi dei sunt in continuo labore. **B**at. vi. **B**eaťi tempus habemus: operemur bonum ad omnes. et id est labore veniet ad quietem. **A**poca. xxiij. **A**modo itaque dicit spiritus: ut requiesce a laboribus. **U**ani autem homines volunt esse in ocio. et id est de ocio veniet ad laborem. **P**s. Laborabit in eternum etc. si enim penitet vivet adhuc in fine. **S**ecundo est quoddam festum: ut dicitur quod est celebrandum sicut quasi occulte. et tamen quod est celebrandum solenniter et manifeste. **E**t ad ista intelligenda notandum quod anime sanctorum viatorum tres habent status. **P**rimus status est in quo ipse anime in presenti vita cum suo corpore sunt pueri. et tali modo sunt in manu dei. **S**ap. iij. **I**ustorum anime in manu dei sunt etc. **S**ecundo status est in quo ipse anime a suis corporibus sunt exute. et quantum ad hoc sunt in sinu dei. **Y**sa. xl. **I**n brachio suo congregabit agnos. et in sinu suo leuabit fetas ipse portabit. congregabit agnos. id est innocentes: ne ab innocentia cadant. leuat et portat fetas. id est penitentes in sinu ut semper in operibus penitentem secum permaneat. **T**ertius est in quo anime ad sua corpora reuertentur et in suis corporibus beatificabuntur. et quantum ad hoc sunt in thalamo dei. **D**euter. xxxij. **A**matissimi meus domini habitabit: consideret in eo quasi in thalamo tota die morabitur et in humeris illius regetur. **D**e **I**n quantum igitur sunt anime adhuc in presenti vita cum ipso suo corpore commiscuitur. et sunt in manu. si deus eis fieri aliquid se

stus triplici de causa. **P**rimo propter periculum: quoniam ille qui est homo sanctus cras potest esse malus. **L**oy. x. **N**ut sciat videat ne cadat. **S**ecundo propter dubium: quoniam nescimus quod sunt in dextera dei vel sinistra. **M**ulti enim videntur esse boni et in eius dextera: quod tamen sunt mali et in sinistra: et e converso. **I**udas enim quando erat bonus videbatur esse in dextera dei. et tamen quantum ad dei perscientiam erat in sinistra. **A**tro quando erat in cruce videbatur esse in sinistra dei: et tamen in dei predestinatione erat in dextera. **T**ertio propter statum: quoniam sancti viri in mundo isto multis tribulationibus sunt expositi. homo autem qui est in tribulatione non indiget celebratione festi: sed per passionem animi. propter istam causam nec de christo nec de beata virgine quando fuerunt in hac vita: semper fuit aliquod festum: quoniam tota vita sua fuit in labore et afflictione. et ideo non erat eis necessaria celebratio festi sed per passio. **S**ecundo anime considerantur: putantur exute a corpore. et quantum ad hoc sunt in sinu dei. sicut enim illud quod est in sinu est secure est homo: caput est homo: quodammodo puerum. sic et anime secundum deum totum in sinu dei: sunt valde secure. **J**o. x. non rapiet eos quisquam de manu mea: sunt deo valde care. **L**oy. vi. **E**mpi estis pericio magno. sunt deo pueri et in vite. **J**o. x. **D**es vni sunt sicut tuus in me: ego i te. sicut enim filius est vni cum patre per naturam: sic et sancti vni erunt per gratiam. **E**t quantum ad istum statum de sanctis in presenti vita facimus festum tribus de causis: ut dicit **A**ug. propter fastidium. **P**rimo propter imitationem: ut scilicet ex hoc exemplum imitemur. **J**a. v. **E**xemplum accipite fratres mali exitus ioganini tatis et patientie et laboris a prophetis qui loquuti sunt in nomine domini. **S**ecundo propter meritum rationis associationem: ut scilicet meritis associemur et principem simus. **S**ancti enim merita sua participat his qui illos honorant. **T**ertio propter orationem eorum ut scilicet ipsi pro nobis intercedant. **J**o. di. **J**ob. v. **A**d aliquid sanctos querere. **I**stud autem festum deus fieri quasi occulte. id est non per opationem nec cum aliquo vanitate. **E**t hoc maxime peccat mulieres. **L**etra quod dicitur annos. viij. **L**onuerunt feminas vestras in luctum: et oia cantica vestra in platum: et iduca super oem dorsum sacculum: et super oem caput caluitium. **M**ulieres enim in festiuitatibus consueverunt ducere choreas: et varias dicitur cantilenas. **S**ed ista

catolica puerit in luctu isernali. Et tunc dicit. Luctus festiuitates vestras in luctu. Consueuerunt et fatua et vana ornamenta deferre. Sed ista ornamenta in sacculis mittantur: quia cum sacco et cinere sepelientur. Et tunc dicit. Induca super omne dorsum tuum fac cum. Consueuerunt capillos alienos offerre et caput suum vane ornare. Si ille ornamentum in caluitius puerit: sicut patet capitulum eius in monumentis totaliter decaluita sunt. Et tunc subdit. Super oculus caput caluitium. Tertius status est qui post beatam resurrectionem aie ad sua corpora reuertentur: et tunc faciet festum non semel in anno vel mense vel hebdomada: quibus non erit annus nec mens nec hebdomada: sed tamen una dies. Unde Augustinus exponens illud verbum christi. Non dum venit spiritus meus. exponit de tempore glorie in persona christi dicens. Iste dies festus meus non diebus istis puerit et transiens: sed permanens in eternum. Ipsa festiuitas est gaudium sine fine. eternitas sine labore. serennitas sine nube. Istud festum fiet non occulte: sed cum magna celebritate. quia omnes angeli et omnes beati simul deum laudabunt. Augustinus in libro de ciuitate dei. Vacabimus et videbimus et amabimus et laudabimus. Ecce quod erit in fine fine fine. Ad vacare igitur sequitur videre: quia nisi hoc vacet nihil videt. Iuxta illud psalmi. Vacate et videte. id dicitur. Vacabimus et videbimus. Ad videre sequitur amare: quia nulla res potest amari nisi videatur: vel nisi aliquo modo cognoscatur. id dicitur. Videbitur et amabimus. Ad amare sequitur laudare et commendare. Illa enim res quam odio habeo: semper vitupo. Illa enim quam diligo semper commendo et extollo. Et tunc dicitur. Alma bimus et laudabimus. Sancti igitur in patria vacabunt. vacando videbunt: et videndo amabunt: et amando laudabunt. Et hoc erit in fine fine fine.

Quinta quarta quinte hebdomade quadraginta sine Sermo primus.

Acta sunt encenia hierosolymis et hyemis erat. Ios. x. Encenia erat festum dedicationis templi. Et de encenia enceniorum in plurali: quia illud festum pluribus dies agebatur. Et de ab eo quod est in celo nos quod est nouum. vni encenia as. i. initiare vel aliquid de nouo facere. Vni vestre noua

encenia quod primo ea portat. Et episcopus ecclesiam encenia quod ea dicitur. Agebat tunc festum dedicationis templi. Et tamen secundum hieronymum tres fuerunt dedicationes templi. Prima facta fuit a salomone in autumno mense septembris. Secunda facta fuit a redeuntibus de captiuitate babilonica i vere mense martii. Tertia facta fuit a iuda machabeo: qui templum prophetae a gentibus mundauit. et in hyeme mensis septembris: de qua hic dicitur. Christus ergo ad illud festum dedicationis ascendit: et ambulabat in porticu salomonis. Scelerat quidem salomon quod a porticu ubi populus stabat ad orandum. et quousque illa porticus fuerit postmodum destructa: tamen credendum est quod tunc fuerit reparata. Tunc igitur iudei christum circumdederunt dicentes: quousque animam nostram tollis. Si tu es christus dic nobis palam. In hoc sicut dicit Christus. ostenditur pueritas iudeorum. qui quando christus eos erudiebat per verba: petebant signa dicentes illud Ios. ij. Quod signum ostendis nobis quia hec facis. Cum autem faciebat signa petebat verba sicut hic patet cum dicitur. Si tu es christus dic nobis palam. B. Nota dum est autem quod in dei intentione debet christus decipere: et tunc deterrere: vel ipsum perturbare. Sed christus contra hoc quod voluerunt eum decipere: se habuit sapienter. Contra hoc quod voluerunt eum deterrere: se habuit constanter. Contra hoc quod voluerunt eum conturbare: se habuit patienter: et respondit rationabiliter. Primo quod voluerunt eum decipere: permissit verbum adulationis ut citius eum decipere possent. dicentes: visus quousque aia no. tol. etc. Cogitabat enim taliter decipere: quia tunc respondit se non esse christum: et sic habebimus propositum nostrum. Et tunc se esse christum et regem et tunc sibi duo iponemus. scilicet abjectionem. Tunc dicit Augustinus. si diceret ego sum christus quod semel ne daret et ostendit: calumniabuntur quod sibi arrogaret regiam potestatem. Iterum usurpationem regni. Et per hoc cogitabat eum tradere potestati populi dei puniendum: quia qui sibi augustum imperium usurparet. Si autem respondit debet dubitare: dicimus quod ipse est homo duplex: quia aliud habet in corde et aliud videtur in ore. Sed ad ista omnia diabolus se habuit sapienter. Non enim dixit se non esse christum: quia dixisset contra fidem et veritatem. et ipse est veritas

ip̃a: q̃ mēiri non pōt. Rñdīt aut̃ ad alia
duo dicens: Loquor vobis ⁊ nō creditis
opa q̃ ego facio in noīe p̃is mei: testimo
niū phibēt de me. q. d. xps. Vultis me
audire si ego sū xps. ⁊ ego rñdeo vobis
qz nō opz q̃ ego dicā. qz opa q̃ ego facio
testimoniū phibēt d̃ me. ⁊ faciebat eiz
xps quedā opa que indicabāt suā hūan
tatē: sic esurire: siccire: ⁊ turbatōez oñdē
lassitudines sustinē. Quedā que suam
potētā oñdebat ⁊ diuinitatē: sic sp̃m
sanctū dare. Jo. xx. Accipite sp̃m̃ sc̃m
⁊ c. sicut p̃cta remittē. Luc. v. hō remit
tunt tibi p̃cta tua. Uñ dixerūt scribe ⁊
pharisei. Quis pōt dimitte p̃cta nisi so
lus deus: Sicut infirmos ⁊ mortuos so
lo impio suscitare ⁊ sanare. Mar. v. Pu
ella tibi dico surge. Ista opa p̃bebat te
stimoniū de eo q̃ ip̃e erat verus hō ⁊ ve
rus de⁹. Alia testimonia q̃ sit verus de⁹
⁊ verus hō ponit Joā. dicēs. i. Joan. v.
Tres sunt q̃ testimoniū dāt i celo: p̃: ver
bū: ⁊ sp̃s sc̃s. ⁊ hij tres vnū sunt. Et
tres sunt qui testimoniū dāt in terra. s.
sp̃s: aq̃: ⁊ sanguis. B. Qd̃ eiz xps fue
rit verus deus dedit testimoniū p̃: qñ
dixit Mar. iij. Dic ē filius me⁹ dilectus
Testimoniū dedit sc̃s sp̃s qñ i specie
colūbe sup ip̃m baptizatū descēdit. Te
stimoniū dedit ip̃e filius: qñ dixit: Ego
⁊ p̃ vnū sumus. q̃ aut̃ fuerit terrestris
ver⁹ hō tres sunt testes. s. sp̃s. i. aīa quā
in cruce emisit. Aqua: que de eius latere
emanauit. Et sanguis qui de ei⁹ ventis
fluxit. Sic ergo xps ad illō q̃ querebāt
s. si ip̃e erat xps: rñdīt. qz opa sua indica
bant qd̃ ip̃e eēt. Ad illō q̃ scire volebant
si rñdissēt dubie: ait. P̃ q̃ dedit mihi vt
sim verbū eius. vt sim vnigenitus filius
eius. vt sim splēdor lucis ei⁹. Et subdit
dicēs: Ego ⁊ p̃ vnū sum⁹. q. d. Vos vul
tis scire si ego locut⁹ fuero dubie: ego
dico vobis manifeste qz ego ⁊ p̃ vnū
sumus. Aug. Vtrūqz audī. ⁊ vnū. ⁊ su
mus ⁊ a carib⁹ ⁊ scilla liberaberis. q̃
dicit vnus liberat se ab arrio. q̃ dicit su
mus liberat se a sabellio. Si ergo vnus:
nō diuersi. si sum⁹: ergo p̃ ⁊ fil⁹. C. Se
cūdo iudei voluerūt xpm̃ deterrē. qd̃ no
rat p̃ hoc q̃ dī. Sustulerūt lapides iu
dei vt lapidarēt eū. Audiētes enī hoc

iudei q̃ dixit. Ego ⁊ p̃ vnū sumus. itel
lexerūt q̃ dicēt se equalē deo. ⁊ iō man⁹
ad lapides posuerūt vt sic eū deterrerēt
ne talia viteri⁹ dicē audēt. Sed xps ad
eor̃ terrore se hūit cōstāter dicēs: Mul
ta bona opa oñdīt vobis ex p̃e meo: p̃
qd̃ eor̃ opus vultis me lapidare. q. d.
xps. Nullus dī lapidari pp̃ bona opera
s̃ pp̃ mala. Ego aut̃ inter vos mala non
feci: s̃ multa bona opa opatus sum qz
leprosos mūdauī. cecos illumināui. mor
tuos suscitāui. ⁊ Sūt quidā q̃ reddūt
mala p̃ malis: ⁊ illud ē phibitū: qz deus
sibi hoc retinuit. Rom. xij. Vbi vīdī
ctā ⁊ ego retribuā. Alij sunt qui retribu
unt bona p̃ bonis: ⁊ illud ē quoddāz na
turale debitū. Mar. v. Si diligitis eos
qui vos diligūt quā mercedē habebitis.
nōne ⁊ publicani hoc faciūt. Alij sunt q̃
retribuūt bona p̃ malis: ⁊ illud ē perfe
cte charitatis inditū. Talis erat xps: qz
a iudeis multa recipiebat cōiūtia: ⁊ tñ
nō cessabat eis dare bñficia. Ista ⁊ doctri
nam docet xps suis dicēs Mar. v. Bene
facite his qui oderūt vos. Alij sunt qui
retribuunt mala p̃ bonis: ⁊ illud ē val
de intinquū. Tales erant iudei: quia a
xpo multa recipiebant beneficia: ⁊ tamē
multa referebant opprobria. ps. Retri
buūt mihi mala p̃ bonis: ⁊ odium p̃ di
lectiōe mea. Et iō xps eos charitatiue re
darguit dicēs: Multa bona opa osten
dīt vobis ex patre meo pp̃ qd̃ eor̃ opus
me lapidatis. C. Tertio iudei voluerūt
xpm̃ conturbare in hoc q̃ blasphemiaz
sibi imponētes dixerunt. De bono ope
re non lapidamus te: sed d̃ blasphemā
Non ē aliquis ita patiens qui non mo
ueretur ad conturbationē si sibi diceret
q̃ eēt bl̃ asphēmus. Christus aut̃ respon
dit patiet̃ ⁊ rōnabiliter dicēs. Nōne
scriptū ē in lege ṽsa: qz ego dixi dī es
tis q. d. me nō debetis lapidare si deum me
vocaui: qz scriptura vestra vocat deos
homines puros. Multo fortius pōt vo
cari deus ille quem pater sanctificauit
i. quē sanctū genuit ⁊ in mundum misit.
⁊ Dicit aut̃ glo. q̃ deus dicitur tribus
modis. s. nā: ⁊ hoc mō xps erat de⁹. Ado
ptiōe ⁊ gr̃a: ⁊ hoc mō sc̃i viri dicūt dī.
⁊ falsa nūcupatōe: ⁊ hoc mō idola ⁊ de

mones dñi appellant. Scđi ergo viri dñi
cunť dñi: nō per nām s; p grām. Aug. La-
lis ē vñsq; qualis ē dilectio sua. s. si
deū diligis deus es. Si terrā diligis: ter-
ra es. Diligamus ergo deū: vt dñi appel-
lemur. ptenamus terrē nē terra vocē-
mur. S; posset aliquis dicē. Volo vtrū-
q; facē. z deū diligē: z sic ero deus. z ter-
ram amare. z sic ero terra. Sed hoc fieri
nō pōt: q; sicut dicit Mat. vi. Nemo pōt
duobus dñis seruire. s. deo z mundo. B
Et istud pōt ostēdi per tria exempla. s.
vāis: manus: z oculos. Aug. i. li. omel.
hoc ostēdit exēplo vāis: q; si vās aliqd
v; impleri melle z ē plenū aceto opz q;
acetū effundat z sic mel infundat. Un-
dē. Est amor: vtilis z amor: noxi. Amor:
amore impellit. amor: noxius recedat. z
amor: vtilis succedat. Pleni sunt hoīes
amore huius seculi fundant z captant.
vis vt intrer mel: vñ de acetum non su-
dit. C Scđo hoc idem ostendit Aug. sup
Joānē exēplo manus dicēs. amorē ho-
mīnis sic putate quasi manum anime si
aliqd z aliud tenē nō pōt. Ut aut possit
tenere qđ dñi dimittat qđ tenet. Qui eīz
amat seculum deum amare non potest.
occupatā h; manum. Dicit illi de. tene
qđ dñi. Non vult dimittē qđ tenebat nec
pōt accipere qđ offert. Tercio hoc ostē-
dit Cyprianus in tractatu de duodecim
abusiōibus seculi: exēplo oculorū dicēs.
Abundā amor: z dei pariter i vno corde
habitare nō pōt. quēadmodūz oculi ce-
lum pter z terrā nequaquā cōspiciunt.
Dicit Aristo. in li. d aialib; q; aues clau-
dunt oculos euz palpebra infertori. afa-
lia ēo sensibilia cum palpebra supiori.
Per aues intelligunt scđi viri qui ad in-
feriora z terrena oculos claudunt: z ce-
lestibus z supiorib; irēdunt. Per aialia
intelliguntur mundani qui habēt ocu-
los clausos ad celestia: z apertos ad ter-
rena.

Ca de; quarta feria quinte hebde. xl.
Sermo scđs.

72

Opera que ego facio in
nōmē pñs mei:
hec testimoniū phibēt dñi me:
s; vos nō creditis: q; nō estis
ex ouib; meis. Oves mee vocē meā au-

diūt: z ego cognosco eas z sequunt me.
A Dñs nr qui ē verus pastor: ponit hic
duas dñas ouīs. C Sunt enim quedāz
oues q; nō sunt sue: s; oues diaboli. De q-
bus dicit. s; vos nō creditis: q; nō estis
ex ouibus meis. C Alie sunt oues sue: s;
qbus dicit. Oves mee vocē meā audient
zē. C Prime oues. s. oues diaboli faciūt
duos greges. C Primo grex ē i hoc mū-
do. Oves igit diaboli que sunt i hoc mū-
do sunt ipsi hypocrite. De quib; dicitur
Mat. vii. Attēdite a falsis pphetis q; ve-
niūt ad vos in vestimētis ouīū zē. B Di-
cit rñi Lhyf. sup Mat. q; lupus si tegat
pelle ouīna: pōt tñ cognosci q; sit lupus
per tria. C Primo p actuz: q; lupus de-
tibus mordet. ouis aut nō h; dentes vñ-
de mordet. C Secūdo per vlulatu: q;
lupus versus celum vlulat. ouis autem
versus terrā ad seipm balat. C Tercio
p cibū: q; lupus cibaf carnibus. ouis ve-
ro herbis virētib; pascit. Eodē modo
hypocrite cognoscūt. pāo p actū: q; ser-
uī dei nō mordēt nec detrahūt nec dñi
quo obloquūt. hypocrite aut mordent z
detrahūt. De quibus dñi Bal. v. Si inui-
cem mordeatis z comeditis: videte ne ab-
inuiē cōsumamini. L Ex hoc habet q;
alig mordēt. quidā comedūt. z qdā p-
munt. Ille qui mordet partes accipit z
ptem relinquit. Sic detractor: sepe i par-
te laudat z in pre vituperat. Ille vero q;
comedit cibū masticat z sibi incorporat.
Sic ē multi contra vītā aliorum mur-
murant: z tamen eadem faciendo sibi i-
corporant. Ille aut qui consumit nec de
pelle ne de carne nec de osse aliqd di-
mittit. Sic etiam multi condemnāt vi-
tam vituperāt famā: z iudicat cōsciētā.
C Scđo cognoscunt p voces. Serui eīz
dei balant aduersus terram ad seipos:
q; recognoscunt se terrā eē z multos de-
fectus habere. Hypocrite vero versus ce-
lum vlulat: q; cōtra hoīes celestes sepe
loquūt z ipsos infamant. ps. Posue-
runt in celū os suū. i. in celestes. Itē in-
quitate i excelsos locuti sunt. i. cōtra vi-
ros excelsos. C Tercio cognoscunt per
cibū. q; oues. i. boni vescunt herbis virē-
tib; i. celestibus amenitatib;. Eze. xxx
iij. Requiescent in herbis virētib;.

mali aut pascunt carnibus. i. carnalib⁹
voluptatibus. Roma. viij. Qui eis scdm
carnes sunt: ea que carnis sunt sapiunt.
Qui vero sunt scdm spm: ea que snt spi
ritus sapiunt & sequuntur. B Scds grex
diaboli ouiu e i inferno. De quibus d^r i
ps. Sicut oues in inferno posite sunt:
mors opascet eos. Nō qdē verbū quat
tuor modis exponit. C Primo sic. quan
do oues sunt insimul opseuerūt stare cō
presse & vna sup aliā facere: sic et dānati
adinuicē in inferno sicerūt compressi q
vn⁹ sup aliū iacebit. Et hoc inuif dat.
xiiij. vbi d^r. Prīmū colligitre sizanā & al
ligate fasciculos ad oburēdū. Sic ligna
in fasciculis sunt opressa: sic etiam dāna
ti adinuicē cōprimunt. Notādū ē tamē
q oues in magno calore stant opresse. in
magno aut frigore stāt separe. Sic dāna
ti quādo stant in igne sunt compressi vt
adinuicem se magis comburāt. Et quā
do stant in frigore sunt separati: vt quili
bet per se fremit & strideat dentibus. E
Scdo intelligit sic: Reges opseuerūt
adinuicē separari. sic & in inferno erūt
diuersi greges. i. diuersi dānatoz ordies
Nam erit ibi grex superboz. grex auaro
rum. & grex luxurioso. Et hoc innuitur
zachā. xij. Plangent terra. i. infernalis fa
milie. & familie seorsuz. Quia per se pla
gent familie supbozum. per se plangent
familie auaroz. & p se familia luxurioso
rum. C Tertio mō sic pōt intelligi. Con
sueuit pastor oues tondere & lanā ab eis
auferre. & sic attōsas ad pascua eas tras
mittere. Sic et oues diaboli dimittunt
hic lanā. i. res tpales: & sic attōse ad pa
scua infernalia dirigunt: & s bonis suis
nihil portant secuz. Job. xxvij. Bīues cū
domierit nihil secū afferet. F C Quar
to mō sic pōt intelligi. Cōsueuerūt oues
postq in vno prato pauerunt: ire ad pa
scendū in aliud pratu. In inferno sunt
duo prata. Vnū ē pratu caloris: aliud est
pratu frigoris. Postquaz igit oues dia
boli in prato caloris sunt aduste: transi
bunt ad pratu frigoris. Postquam in
prato frigoris sunt cōgelate: transibunt
ad pratu caloris. iob. xxxij. Ad nīmū ca
lores transibūt ab aquis nīmū. B C Se
cūdo sunt oues dei. Et ille cognoscunt

per quattuor signa. C Primo per opa q
faciunt. Istud signū dñs etiam ponit de
se qui ē pastor ouiu cum dicit. Opa que
ego facio testimoniu phibēt s me. Eodē
mō fideles sui ab opibus cognoscuntur.
B Dic notādū ē tñ q sunt quedam opa
que hoīez sanctū offendūt: sed non faci
unt. Sicut sunt opa miraculoz que et
aliquādo mali virtute fidei faciunt. Vñ
dicent in iudicio illud dat. vij. Domine
dñe: nōne i nomine tuo pphetauimus &
virtutes multas fecimus in nomine tuo.
Alia sunt opa que faciūt hominē sanctū
sed nō ostēdunt: sicut ē simplicitas & hu
militas sanctoz vtroz: & cetera virtutes
que faciūt hominē sanctū corā deo: sed
sepe reddūt eū despicabile coram mun
do. De quibus d^r Job. xij. Verider iusti
simplicitas. lapas cōtempta apud cogi
tationes diuītū. Vbi dicit Grego. q san
cti viri sunt lampas que lucet interiorius
sed cōtēpta: q exteriorius non lucet. Lam
pas sunt q interiorius virtutibus splēdēt
sed cōtempta: q exteriorius irrisiōibus pa
tent. Alia opa sunt que hominē faciunt
sanctū. q peccata oīa dimittūt. Eccl. iij.
Ignem ardentem extinguit aqua: & ele
mosyna resistit peccatis. Hominē et corā
hominibus sanctuz ostendūt. Eccl. xxxi.
Elemosynas illi⁹ enarrabit oīs ecclesia
sanctoz. C Secūduz signū ē q sūt oues
xpī qñ vocē ei⁹ audiūt. Unde subditur.
Oues mee vocē meū audient. I Quat
tuor enim voces iste pastor dat ouib⁹ su
is. C Prima ē exterior exhortatio. De qua
d^r Prouer. i. Sapientia foris predicat: in
plateis dat vocē suā. C Secūda ē interi
or inspiratio. de qua d^r in ps. Audia qd
loquat in me dñs de⁹. Job. xxxij. Inspi
ratio oīp otēris dat intelligētiaz. C Ter
tia ē bñficioz elargitio. ysa. i. Si volueri
tis & audieritis me bona terre comedet
tis. C Quarta ē corporalis flagellatio: p
quam homines sepe ad deū recurrāt. ps.
Multiplicare sunt infirmitates eoz: po
stea accelerauerūt. Sed quoniaz multi
sunt qui istas voces nō audiūt: ideo do
minus cōquerit. Prouer. i. dicēs. Voca
ui: scilz per exteriorē exhortationē: & re
nuistis. Extendi manus meas. s. beneficia
largiēdo. & nō fuit qui aspiceret. Despe

kistis oē cōsiliū meū quo vobis pposita bona inspirabā. ⁊ increpatōes meas neglexistis: p quas aliqui vōs arguebā ⁊ flagellabam. Jō sub dīf magna cōminatō. Ego quoq; in interitū vestro ridebō ⁊c. **R** Tertiu signū ē qd aliqui sunt oues xpī qn ipse xps qui ē pastor: eas cognoscit. Unde sub dīf. Et ego cognosco eas. Cognoscit aut fideles suos per imaginem suam quam eis impsit. Juxta illud ps. Signatum est super nos lumen vultus tui dñe. Per arma virtutū quib⁹ eos armavit. Roma. ij. Induamur arma lucis ⁊c. Per signa bonorū oporū quibus eos decoravit. Cant. viij. Pone me vt si gnaculum sup cor tuū: ⁊ super brachia tuā. Per doctrinā charitatis qua eos instruxit. Jo. xij. In hoc cognoscent oēs: qd estis mei discipuli si habueritis dilectionem adinuicem. Quia vero reprobi ista nō habent: iō a xpo in iudicio nō cognoscent. Sz dicet eis illud. Mat. xxv. Amen dico vobis nescio vōs. Qd verbū exponēs Chrys. dicit: Pater cognoscit filios suos p imaginē ⁊ similitudinē suā. Rex cognoscit milites suos p arma ⁊ vexilla sua. Pastor cognoscit oues suas p signa sua. Magister cognoscit discipulos suos per doctrinā suā. Ego aut nō cognosco vōs tāquā p filios suos: quia meā imaginē non habetis. Nec tāquā rex milites suos: qd mea arma non habetis nec vexilla portastis. Nec tāquā magister discipulos: qd meam doctrinā non seruastis. **Q**uartū signū ē qd sint oues xpī: quādo ipm verū pastorem sequuntur. Unde sub dīf. ⁊ sequuntur me. Vali nolūt xps sequi: sed eū fugiūt ⁊ ab eo se auertunt. Unde de talibus dominus cōquerit dicens. Mat. xxij. Quotiens volui congregare filios tuos quē adinodū gallina cōgregat pullos suos sub alas ⁊ noluistis? **L**egit de pprieta tibus autē qd aliquādo gallina simul ⁊ semel fouet oua ppria: ⁊ oua anatum: ⁊ oua pavonū. cū aut pulli creuerūt: vers pulli matrē sequuntur. anates aut ī aquā se immergūt. pavones de sua pulchritudine gloriātes: nurricē relinquūt. sic ⁊ deus tāquā bonus pastor: ⁊ bona gallina

congregat bonos ⁊ malos in vna fide ⁊ fouet eos per multa beneficia que eis cōfert. sed tādem quidāz eorū sequuntur ip̄s per imitationē bonorū oporū sicut humiles ⁊ māfueti. alij vero deserunt ip̄s ⁊ in aquas delitiaz se immergūt. sicut sunt voluptuosi. alij d suis diuitijs ⁊ honorib⁹ gloriātes xpm deserūt. sicut supbi ⁊ auari. sz qd vere xpī oues sunt ⁊ pulli ip̄s se quuntur. iō dicit. Et sequuntur me. **S**eria quita hebdoe quinte. xl. Sermo primus. 73

Rogabat Iesum quidāz phariseus vt māducaret cū illo. ⁊ ingressus domū pharisei discubuit. ⁊ ecce mulier que erat in ciuitate peccatrix. Luce. vii. Ecclesia supponit vniuersali ter qd ista mulier peccatrix fuit maria magdalena soror lazari: que etiam in bethania vixit pedes iesu xpī ⁊ caput. de qua dicit Mat. xxvij. Cum esset in bethania in domo simonis leprosi: accessit ad eum mulier habens alabastrum vnguēti preciosi ⁊ effudit super caput ip̄i usquecumbentis. ⁊c. quā etia dicit Joan. xij. Ante sex dies pasce venit iesus in bethaniam. ⁊ infra. Maria ergo accepit libram vnguēti nardi p̄fici preciosi ⁊ vxit pedes iesu ⁊ extersit capillis suis pedes eius. Utrū aut ista vinctio de qua facit mentionē Lucas. ⁊ illa que facta fuit in bethania fuerit vna ⁊ eadem vel fuerint due dubitat. August. autē dicit qd fuerunt due. Unde sicut dicit in libro cōsensu euangelistarum: eandem mariā bis fecisse intelligendum arbitror: semel vt Lucas narrat. Unde Iōānes cum de lazaro resuscitādo cepisset loqui anteq̄ venirent in bethaniam dixit. Maria autē que vxit dñz vnguento: extersit capillis suis pedes eius cuius frater lazarus infirmabatur. itaq; iam hoc maria fecerat. qd autē in bethania hoc fecerit rursus: aliud ē quod ad Luce narratio nem non pertinet. Siue autem fuerint due vinctioes siue vna: manifestum ē qd illa talis vinctio sepulturāz xpī representabat. Unde dicitur Mat. xxvi. Adhūc hec mulier in corpus meū hoc vnguentum ad sepeliendū me fecit. ⁊ quoniam

tēpus illud vocatur tēpus de passionē:
ideo legitur hoc euangelium in quo agi-
tur de illa vnctione. **A** In hoc igitur
euangelio ponitur genera egrotantium.
¶ Quidam enim erant egrotantes qui egrit-
udine suam cognoscebant et medicum re-
quirebant. de quorum numero erat ista pec-
catrix que infirmā et inuadam se cogno-
scens ad medicū et ad fontē venit. **B**reg.
q: humiliter turpitudinis sue maculas
asperxit. lauāda ad fontē misericordie cu-
currit. ¶ Alij erant qui nec egritudines
suas cognoscebant nec medicū require-
bant. imo egros et medicos iudicabant.
de quorum numero erat phariseus: qui di-
cebat intra se. hic si esset propheta sciret
utique. **B**reg. ecce phariseus apud se
superbus et fallaciter iustus: egrū repie-
hendit de egritudine: et medicū de sub-
uentione: que profecto mulier si ad pedes
pharisei venisset calcibus depulsa descē-
deret. inquinari se alieno peccato crede-
ret. ¶ Alij erant qui d' aliorū sanitate ego-
tabant: de quorum numero erat illi qui di-
cebant: quis hic qui etiā peccata dimittit?
Unde dicit **B**reg. ecce que ad medi-
cum venerat egra: sanata est. Sed de sa-
lute eius adhuc alij egrotāt. In medio
igitur egrotantium erat istorum medicus cō-
stitutus qui primum infirmū sanauit. scōz
rationabiliter confutauit. tertiū in ipsa
infirmirate dereliquit. **B** **C** Circa pri-
mū infirmū. s. ipsam peccatricē notadū
q' ipsa per quattuor deus offenderat. et
ideo per quattuor deo satisfaciebat: vt
verificet qd dicit **Sapiētie. xi.** Per que
peccat quis: per hec et torquetur. **C** Pri-
mo enim offenderat deum per oculos ip-
sos ad vana faciēdo sepius. ideo de su-
is oculis deo satisfaciebat amaras de ip-
sis lachrymas emittēdo. ideo dicitur: la-
chrymis cepit rigare pedes ei'. **L** In-
uenimus tamē q' ipsa quattuor lachry-
marū genera habuit. **C** Primo lachry-
mas compunctionis: quas fudit ex confi-
deratione peccatorū suorum. de quibus
dicitur hic q' lachryme fuerūt tante vī-
tutis et efficacie q' ipetrauerūt omnium
peccatorū suorum absolutionē. vnde di-
xit ei xps: Remittitur tibi peccata tua.
¶ Secūdo habuit lachrymas cōpassio-

nis. et hoc in morte fratris sui que fuerūt
tante efficacie q' induxerūt xpm ad fle-
tum et q' fecerūt eum resuscitare lazari.
Unde dicit **Jo. xi.** Videns Iesus mariā
plorātem lachrymas est. postmodum
ad monumentū suū et lazari resuscita-
uit. ¶ Tercio habuit lachrymas doloris
et hoc in morte xpi. Unde dicit **Luc. xxiij.**
Sequebatur illū multitudo de populo et mu-
lierū que plangebāt et lamēbantur euz.
Certū est autē q' iter illas mulieres ista
principalior adērat. et iste lachryme fine-
rūt tāte virtutis q' induxerūt xpm ad cō-
passionē. Unde dixit eis: filie hierusalem
nolite flere super sedē super vos ipsas fle-
te et super filios vros. quoniam venient dies et tē.
¶ Quarto habuit lachrymas amoris quas
fudit ex subtracta et desiderata pūtia cor-
poris xpi. Unde dicit **Jo. xx.** Maria stabat
ad monumentū foris plorās. et iste lachry-
me fuerūt tāte virtutis q' meruerūt an-
gelicā visionē. Unde dicit: vix ergo fletet
ad monumentū vidit duos angelos in al-
bis sedētes. **A**duerūt et xpi apparitio-
nē. **U**n dicit: pueris retrosum vidit Iesum
stantē. ¶ Secūdo offendit deū p' capillos ip-
sos vane pponēdo: ideo satisfecit xpi pe-
des de ipsis tergēdo. In talib' enim va-
nitatibus capillorū sepe offendunt vane
mulieres deū. **U**n dicit cōtra eas loquit
dicens **Ysa. iij.** Pro eo q' eleuate sunt filie
syon et ambulauerūt ex tēto collo et nūti-
bus oculorū ibant et plaudēbāt et pedib'
suis pposito gradu incedēbāt. **V**ane eis
mulieres mō collū extēdūt: mō nutibus
oculorū plaudūt: mō pposito gradu in-
cedūt. Sed ptra tales ponit penas dicens:
et erit p suauē odore fetor: et p zona sunt
culus. et pro crispātū crine caluitiū. et p
fascia pectorali cilicium. q. d. q' diuersos
sibi exhibebāt odores. intolerabiles i mor-
te habebūt fetores: que cingebant comi-
gys argēteis: tūc ligabunt pedes et ma-
nus funiculis: que ornabant vanitatib'
capillorū tūc habebunt caluitiū capitis: q'
portabāt fasciā sericā: tūc portabunt fa-
scia ciliciniā. **C** Tercio offendit deus ore
suo siue verba lasciuia dicēdo siue lasciu-
ia oscula dādo: siue lasciuie comedēdo.
iō de ipso ore satisfaciebat ipz in pedib'
xpi deuote figēdo et ipsos osculādo. **S**o

lent et boies inimici qñ ad pacē veniūt se inuicem osculari. Ista peccatrix deo guerrā fecerat: s; mō reconciliatōe accipiēs erat. ideo xpo i pedibus oscula dabat. De ista reconciliatōe peccatoris dī i ps. Misericordia et veritas obuiauerūt sibi. iusticia et pax osculate sūt. qñ peccator ex pte sua hz veritatē: q; de suis peccatis veraciter se accusat. statiz ex parte dei ipsi peccatori misericordia obuiat. ideo dicit: Misericordia et veritas obuiauerūt sibi. B Quādo et peccator hz iusticia: q; de seipso iusticia facit et se puniūt: statim pax dei sibi osculū tribuit. iō dī: iusticia et pax osculate sūt. C Quārto offendit deū per vnguentū: ea sibi ipsi vane exhibendo. ideo satisfaciebat xpo pedes eius de ipsis deuote vngēdo. E Est autē triplex vnguentum qd ipsa xpo obtulit. P Prīmū est pñitōis: qd signaf p illud vnguentū quo xpi pedes vngit et lachrymis rigauit. spēs huius vnguenti ex parte sūt amare: et ex parte dulces: q; d; habere amaritudinē peccator de peccatis suis et ipsorū ppetratōe. s; magnū gaudiū deuenie spetratōe. P Scdm vnguentū ē deuotōis: qd signaf p illa vinctio nem q; vngit caput xpi: vt h; Mat. xxvi. Et ps. Impinguasti i oleo caput meū: nūc caput oleo ipinguat: qñ mens suauis deuotōe replet. Spēs istius vnguenti sūt oēs suauēs: q; sūt bñficia dei et dona grā. rñ. P Tertiū vnguentū ē odorifere opionis. istud signaf p aromata qb corpus xpi vngere voluit. Spēs huius vnguenti odorifere sūt que sūt odorifera pñitōis: odorifera vita et odorifera fama. Prouer. xxvij. Vnguentis et varijs odorib; delectat cor. C Circa scd; infirmū notādū q; xps posuit sibi paradigma dicēs: duo debitores erāt zc. phariseū autē rñdit q; plus dilige debet cui plus dimissum fuerat. vbi dicit Hreg. Bñ sua omnia phariseus quincit: qñ freneticū funē portat cū q; ligat. Isti duo debitores erāt. Abarrā q; erat dñtrix deo qngētoz denario. rñ. phariseū aut qngētoz q; mñi credebatur se peccasse. et iō magdalena plus diligere debebat: q; maiorē remissionē acciperat: et q; plus diligebat: iō maiora obsequia xpo pbebat. iō dicit xps: itraui i do

mū tuā zc. Olim qñ aliqui recipiebāt aliquos hospitiū. Prīmo dabāt osculū in signū securi hospitij. deinde lauabāt sibi pedes pp laborē itineris. postea vnguentō refrigeratōis eorū caput vngēbāt: cōtra calorē estū. S; dñs phariseū respēdit: q; illa sibi n; exhibuerat: et tñ ista peccatrix ista sibi dederat. Iō dicit: Intraui i domū tuā zc. C Circa tertiū infirmū notādū q; illi q; de sanitate peccatricis infirmabant: erat sicut vesperilionēs q; ad lucez excecant. Sap. ij. Abilitia eorū excecavit eos. Erant sicut serpētes q; de bono odore moriunt. ij. For. ij. Xpi bonus odor sum. alijs qdē mortis i mortē alijs odor vite in vitā. Erāt sicut palatū ifectus hñtes q; circa sapoz naturā salunt. De qb; dī ysa. v. Ne q; dicitis malū bonū et bonum malū ponētes tenebras lucē et lucē tenebras. ponētes amarū in dulce: et dulce in amarū.

C Adē gnta seria quite hebē quadragesimē. Sermo scdō.

74

Ecce mulier q; erat i ciuitate peccatrix zc. Statū huius mūdi describē qñz ad tria. P Prīmo qñz ad statū culpe euz dī: Mulier q; erat i ciuitate peccatrix. P Scdō qñz ad statū pñe euz dī: Lachrymis cepit rigare pedes ei. P Tertiō qñz ad statū pñectio nis et grē: cum i fine pcludit. Fides tua te salua fecit. C Circa pñm statū notādū q; culpa istī mulieris fuit q; peccatrix erat et carnalib; voluptatib; se exposuerat. Hābit eim tria q; sibi et alijs mulierib; fuerunt et sunt cā pñi. P Prīmo pulchritudinē corpis: q; dī multū pulchra et formosa fuisse. P Scdō opulentia rei tpalis: q; fuit mltū locupleta. P Tertiō hñt dñiū suū et libertatē: q; fuit suū dñā: q; euz lazaro fce suo et martha sorore sua pñionū diuinitē magdalu; calstrū i pte recepit. A Ista tria vt dcm ē fuerunt sibi et multis alijs mulierib; occasio pñi. C Prīmū qd ē occasio pñi ē pulchritudo corpis. Prouer. xi. Circulus aureus in naribus suis mulier pulchra et fatua. Sicut enim sus hñs circuli aurei i lutū se imittit: sic mulier hñs pulchritudis i voluptatē se imergit. Qñ

aut mulier est pulchra et sapiens non est periculosa: quia sapiens se servat. Sicut quoniam est turpis et fatua non est periculosa: quia nemo eam sollicitat. Sed quoniam est pulchra et fatua: tunc est periculosa. Nam quia est pulchra sollicitatur a multis. Quia vero est fatua: custodire se nescit. De tali pulchritudine dicit Prover. xxi. Fallax gratia et vana est pulchritudo. B. Est enim vana: quia cito transiit. et est fallax: quia multos decipit. Pulchritudo enim mulieris est sicut carbo fulgidus. est sicut gladius splendens. est sicut pomum pulchrum plenum vermicibus. Pueri igitur videtes carbores fulgentes eos tangunt et perburunt. videtes gladios splendentes eos accipiunt et vulnerant. videtes poma pulchra exteri: usque iterum fetida eligunt et decipiunt. Sapientes autem ab omnibus sibi cauent. Sic et homines pueris virtutes assumunt sibi carbores in corde suo. id est ignitas cogitationes: et ideo perburunt. Prover. vi. Numquid potest homo abscondere ignem in sinu suo: ut vestimentum illi non ardeat? Assumunt gladios fulgentes dum volunt habere familiaritatem cum mulieribus: et ideo vulnerant. Hieronimus. Gladius igneus est spiritus mulieris. Unde dicit muliere Prover. v. Acuta est quasi gladius biceps. Et dicit mulier gladius biceps: quia occidit homines in anima et corpore. Sicut etiam tangit poma a foris pulchra: sed intus feda. Sepe enim qui sunt exteri pulchriores: sunt intus sediciores. Eze. xvi. Abominabile fecisti decorem tuum. Illa enim mulier abominabile facit decorum suum: quia est exterius decora sed interiorius abominationibus plena. Bessii. Filie babilonis quibus vere gloria et confusio est: induunt purpura et bysso: et sub pano sa periclitata iacet. fulget in montibus et fordescent moribus. C. Secundum quod est in muliere occasio peccati et opulencia rei palis. Ezechiele xvi. Hec fuit iniquitas sodomie et peccata saturitas panis et abundantia et ocium. ps. Prodit quasi ex adipem frumenti iniquitas eorum. L. Ita enim est de corpore humano non sicut de prato et instrumento ferreo. Quando enim pratum non irrigat herba arescit. quoniam vero debito modo ad aquam herba virescit. Sicut instrumentum ferreum quoniam debite exercetur consumitur. Quando nullo modo exercetur: rubigine corripitur. Quando vero debito modo exercetur: fulgidus invenitur. Sic etiam quoniam corpus suum

per abstinentias et immoderatos labores affligit: ipsum ad omne opus bonum utile reddit. Quando vero ipsum delictis nutrit: hostes a se ipsum inveniunt. Quando vero debito modo ipsum fouet: tunc anima ad adiutorium ipsum habet. Hugo de sancto victore. Qui carnem suam super modum affligit per abstinentiam corpus suum occidit. qui plus quam expedit alimentis reficit: hostem nutrit. Sic igitur caro nutrita est ut servietur et sic domata ut non superbiat. C. Tertium quod in muliere est occasio peccati est quoniam est sui domina et libera. Est enim mulier mollis multum et ibecillis et incauta: et ideo regenda et custodienda est. Io dicit Eccl. xvi. In filia non auertete se firma custodia: ne inuenta occasione abutatur se. Unde dicit muliere Eccl. xxv. Si non abulauerit ad manum tuam: confundet te in conspectu inimicorum tuorum. B. Quia enim mulier magis fragilis est et homo magis virilis: ideo circa mulierem quattuor custodie sunt adhibende si cut dicit Aug. in lib. 8. de decem choridis que sunt timor dei. diligens custodia viri. verecundia et confusio mundi. et terror legum publicarum que viros fornicarios persequuntur. Custodia autem viri ut ibidem dicit Aug. de decem timor dei et ipsa est virilitas. Et subdit Aug. Io mulieri adhibenda est maior custodia: quia in ea est maior infirmitas. Illa erubescit vir: tu non erubescis christum. tu liberior: quia fortior. Io tibi commissus es. Non igitur erubescit fornicari: quia illud faciunt multi. Tanta est perversitas generis humani ut aliqui metuendum sit: ne castus erubescat appere iter impudicus. L. Secundus status eius fuit status pueri: ubi tanta perditione ostendit quod de lachrymis eius pedes christi rigavit. Que ergo de lachrymis tres magnas efficacias habuerunt. C. Primo fecerunt ipsam totam mundam. Iuxta illud ps. Lauabo per singulas noctes lectum meum: lachrymis meis stratum meum rigabo. Unde Gregorius. quia enim mulier turpitudinis sue maculas asperxit: laudando ad fontem misericordie cucurrit. C. Secundo fecerunt sibi serenam periclitatam. Unde dicit Chrysostomus super hunc locum. Si cut ubi vehemens imber precepit sit serenitas: sic lachrymis effusus appet tranquillitas et perit caligo reatumum. Et sicut per aquam et spiritum: sic per lachrymas et confessionem beniuo mudamur. C. Tercio in ipsa aqua

lachrymarū submersa sunt oīa crimina eius. ps. Lōtribulasti capita draconū in ags. Draco. i. diabolus hz septē capita: idest septē mortalia pctā que aliqn fuerūt in peccatrice ista. sicut habet Marc. xvi. Appuit primo marie magdalene de qua eiecerat septē demonia. Tūc igitur xps capita draconū in ags tribulauit & p̄triuuit: qñ in lachrymis suis oīa peccata submersit. Nō tñ oīa pctā grauiā lauit: sed ē oēs cogitatōes que significatur p capillos quos in obsequiū xpi adhibuit. Un̄ dī q capillis capitis sui pedes terit. De istis capillis cogitationū dī Eze. v. Sumet tibi gladiū acutū radētem pilos & duces p caput tuū & barbā tuā & assumes tibi staterā p dērtē & dīui de eos. tertiā ptem pburēs igni. & tertiā ptes pdes gladio in circuitu eius. tertiā vero altā dispgees in ventū: & gladiū nudabis post eos. § Cogitatōes enī nostrē sepe in tres ptes dīuidunt: qz aut sunt bone: aut sunt male: aut sunt idiffērentes. Cogitatōes igitur bone sūt igne pburēde. i. spū sancto pmittēde & ab ipso islāmande. Cogitatōes indiffērentes que aliqn eueniūt p necessitatibus tēporaliū. sunt circūcidēde & moderāde vt nō sint supflue. Cogitatōes autē noīe & male sūt a nobis penitus expellēde & di spergēde. Et si forte redire satagerēt cōtra cas est diuine seueritatis gladius apponēdus. Tertius eius status fuit pfectionis gfe. qñ dixit ei xps. Uade i pace. Un̄ dicit Grego. Postq̄ dñs ei pctā dimisit nō sinit in remissōe pcti: sed ad iecit opationē boni. In hoc igitur qd dē Uade in pace. Notandū q ista habuit sollicitationē p bona opera: & q habuit pacē in sua psciētia. p Ipsa qdē habuit pacē per opa interiora: qz fuit pteplatiua Juxta illud Luc. x. Maria optimā ptes elegit &c. Per opa exteriora: qz fuit actiua: qz oīa opa misericordie erga psonas xpi exercuit. § Ipsa enim ipm paup. Joā. xij. fecerūt ei cenā ibi & martha ministrabat. maria ergo accepit libras vn̄ quēt &c. Luc. viij. Lū illo erat aliq mulieres curate. s. maria magdalena: & alie multe que ministrabāt ei de facultatib⁹ suis. Jpa cū hospitiō recepit. Eiusdē. x.

Intrauit iesus in quoddā castellū: & mulier quedā martha noīe excepit illū i domū suā: & huic erat foror noīe maria &c. Ipsa bysso puritatis & purpura charitatis cū induit. Juxta illud Prouer. vlti. Byssus & purpura idumētus eius. Ipsa enī in tribulationē posuit uisitauit & assolauit. Jo. xviij. Stabat iuxta crucē iesu mater eius & soror matris eius maria cleoppe & maria magdalene. Ipsa eius sepulture iter fuit. Luc. xxiij. Joseph accessit ad pilatū & petijt corpus iesu & depositū inuoluit in syndone: & posuit euz in monumētō exciso in quo nōdum qsq̄ positus fuerat. Secute sūt autē mulieres que cū ipso uenerāt de galilea: & p̄cipue maria magdalene: & in monumētō fixa p̄māsit. Joan. xix. Maria stabat ad monumētū foras plorās. h̄ p̄ Scōhobuit pacē in psciētia. Istā pacē psciētie nō pōt habere supbus. & rō est: qz ipse deo est p̄trarius. iuxta illud Job. xv. Lucturrit aduersus deū erecto collo & pinguit ceruice armat⁹ est: qz igit ē deo p̄trari⁹ nō pōt ēē sibi ipsi pacificus. Eiusdē. ix. Quis resistit ei & pacē hūit. Istā etiā pacē psciē nō pōt habere auarus. & rō ē qz hz terrā. i. terrena desideria in superiōri pte aīe: celestia in inferiori. terra autē euz sit grauis naturalr appetit deorsum de scēdere. & celū cū sit leue appetit ascēdere sursum. iō Prouer. xxv. Celū sursum & terra deorsum. qz igit in tali ascēsu & de scensu ē pugna. iō nō pōt ibi ēē pax aliq̄ Ysa. lviij. Corip̄ qñ mare seruēs qd q̄ scere nō pōt. Impius est auarus: qz ē sine pietate: cui⁹ cor ē sicut mare: qz semp est in motu & p̄turbatiōe. Luxuriosus ē nō pōt hēre istā pacē psciē. & rō est: qz aīa cū sit ad imaginē dei facta naturalr ap̄petit mūditiā & puritatē. & iō qñ in aīa irat aliq̄ simūdu naturalr illud abhorret detestatur & fugit. & ideo qd diu in aīa aliqua ē imūditia nō pōt ibi ēē pax vera. iō dē Heb. xij. Pace sequim⁹ & sanctimonīā sine qua nemo uidēbit deū: vōlens ap̄ls nos ad pacē iducere psciē: cōueniēter monuit nos ad scimonīā mūditiē. q. d. si uultis hēre pacē: hēatis sanctimonīā. i. mētis & corporis castitatē. qz igit brā maria magdalena vāz būilitatē

seruauit: oia terrena ꝓtēpit: ꝛ ꝓpetuam
mētis ꝛ corpis castitatē habuit. idē i vera
pace fuit. sicut enīꝫ bona ꝓficia aīaz dele
ctat. iuxta illd ꝓuer. xv. Secura mēs
quasi iuge zutuū: sic mala ꝓsciētia ani
mā cruciat. Gregorius nīcenus. Adala
ꝓsciētia sequit se: imo non recedit a se
vix potest foris aliqd esse remediū: quan
do intus est vulnus inclusū.

Et feria sexta hebde quinde quadragesi
 me Sermo primus. 75

Collegerūt pōtīfices
et phari-
sei ꝑciliū ⁊ dicebāt qđ faci-
mꝰ qꝫ hīc hō multa signa fa-
cit. Joā. xi. Qñ aliqꝫ rector ciuitatis au-
dit negociū graue ⁊ piculosum: ꝓuocat
ꝑciliū ⁊ exponit negociū ⁊ audit ꝑsilia
tores ⁊ tādē facit ꝑtūū. ⁊ tūc illa snia ap-
probat ⁊ quā plures ꝑsentūnt. Eodē mō
pōtīfices ⁊ pharisei fecerunt. audierūt
eīz sꝫ resuscitatōe lazari ⁊ quō oēs i xꝑo
credē videbant. vñ credētes ex hoc eis
imminē piculuz collegerūt ꝑciliū. In isto
igī euāgelio q̄tuor tagunt. ꝑ ꝑmo ꝑci-
liū ꝑgregatio cum dñs. Collegerūt pōt. ⁊
pha. ꝑciliū. ꝑ Secūdo negociꝫ diligēs inq-
sitiō cū dñs: qđ faciū: qꝫ hīc hō multa si-
gna facit. ꝑ Tercio ꝑonit vñ: ꝑ filiatio-
ris ꝑloquitur. Vñ sub dī: vñ: aut ex ip-
sis cayphas nomie tē. ꝑ Quarto ꝑonit
ipñ: snie ab oibꝫ ꝑfirmatio cū sub dī: ab
illo ergo die cōfigurauerūt eū iterfē. Nō
eīz fecerūt ꝑtūū: qꝫ nō diuiserūt se i ꝑtes
sꝫ oēs vñalimīter i mortē xꝑi ꝑseuerūt
¶ Primo igī ꝑonit ꝑciliꝫ collectio. ⁊ il-
lud ꝑciliū sūt iprouide ꝑgregatū: qꝫ cū
festinatōe: cū iniuriā: cū ira: cū iustīā: ⁊
cū īspīetīā ꝑgregauerūt. Al ꝑcilio
aut nō dꝫ esse festinatio: nec ira: nec īstī-
piētīa. ideo dicit Socrates ꝑ in cōcilio
duo sūt maxime contraria. s. festinatio ⁊
ira. nō dꝫ etiā esse tertīū. s. īspīetīa: sꝫ ꝑo-
tius magna sapiētīa. Prouer. viii. Ego
sapiētīa habito in ꝑciliis. pōtīfices igī
⁊ pharisei illud ꝑciliū nō fecerūt cū ma-
turitate ⁊ deliberatiōe: sed cū ꝑcīpita-
tione ⁊ festinatōe. mox enīz cū audierūt
ꝑ xꝑs suscitauerat lazari ⁊ ꝫ oēs ibant
post eū. ꝑciliū collegerunt: cū tñ debuiss-
sent cogitare: expectare: ⁊ deliberare qđ

magis expeditiss. id dicitur Prover. xix. Qui festinus ē pedibus offendit. q. eim nimis festinauerūt id offenderūt: q. xps occiderūt. Socrates. conciliū velox seg. par pnia. Varro pbs. Impitice signū est exigere cito fieri qd difficillimū ē. Ideo legitur de augusto cesare q. dixerat q. festinatio et temeritas male in duce cōne nūti dices: satis enīz celeriter fit quicqd bñ fit. ¶ Secō illud pñliū pgregauerūt cū ira et inuidia. audientes igit q. pples post eū ibat in graue ira et inuidia exarserūt. z in tali ira pñliū collegerūt. De tali cōcilio dī Ben. xlix. Symeon z leui vasa iniquitatis bellaria in pñlio eorū non veniat anima mea: q. in furore suo occiderūt vir. i. xpm. Dicit enim Hiero. q. d. symone pharisei. de leui autē pñfices extiterūt. Illud enim fuit pñculosus pñliū qd in furore et ira fuit celebratū. Bre. Si ira semel mentem possidere cepit: tu stū esse putat q. et crudeliter fit. Lhyso. Nō pōt pacifice loq. qui cor: hz turbatū. B. ¶ Tercio illud pñliū collegerūt euz inipiticia. sapiēs enim in eo qd hz facere attendit ad pñcipiū: ad mediū: z ad finēz vt. i. negociū suū inchoet sapiēter: z psequat pñtiter: z finat vtrū. Isti autēz pharisei ichoauerūt cū fatuitate: mādatū dātes vt xps caperet. Un dī pay in fra. Dederāt aut pñfices mādatū vt si quis cognouerit vbi sit id dicit vt apphen dāt eū. z psequuti sunt eū cū crudelitate q. morte xpi facere firmauerūt. vñ dī: ab illo ergo die cogi. iter et. Finierūt autēz cū sua destructiōe: q. illud qd timebāt. s. q. pderēt locū z gentē euenit eis. C. Se cūdo pontif negociuz sup quo debet haberi pñliū diligez expositio qd dixerunt quid facim⁹. s. cur tardamus. cur nobis nō puīdemus q. hic hō multa signa facit. si dimittimus eū sic. s. viuētē z signa facientē. oēs credent in eū. z venient romanī z t. l. no. lo. z gentē. Romanī enīz z multi alij pñcipes gentiū in magna reuerētia habebāt deū tēplū. Un ē alexander cū hierosolymā festinaret z iudei i. perit euz timerēt. pñfex i. datus pñfī. calibus z in capite suo hñs cidarim i. q. scriptū erat nomen dei tetragrāmātō. s. q. t. t. u. o. r. syllabay qd dī lene obulā sibi p.

cessit. Statimq; alexáder de equo descē
 dēs nomē dei adorauit ⁊ pōsticēz vene/
 ratus ē. ⁊ cū sup hoc a suis militibus ar/
 guerē. mīdit: nō istū sed deū in ipso ado/
 rāui. Deus enim celi in isto habitu mihi
 appuit ⁊ pncipatū psarūz mihi pmisit.
 Romani igit ⁊ pncipes gētū in magna
 reuerētia hēbāt tēplū. xps autē pdicabat
 sacramenta iudaica ⁊ ceremonialia esse
 abolēda. ⁊ iō dixerūt: si romani ista au/
 dierint tēplum contēnent. opes templi
 auferent. ⁊ nos ⁊ locū nostrū tollēt. Vel
 aliter: Iudei intēdebāt tunc romanis re/
 bellare ⁊ tributa eis nō soluere. Xps au/
 tem pdicabat nō esse alicui resistēdū vi/
 cens Matth. v. Ego autē dico vobis non
 resistere malo. sed si quis te percuterit i vna
 maxilla pbe ei ⁊ alia. ⁊ ideo qui vult in
 iudicio contēdere tecū ⁊ tuā tunicā tol/
 lere dimitte ei ⁊ palliū. ideo timebāt ne
 veniētib; ptra se romanis nullus se de/
 fenderet. vel aliter: Romani ordiauerūt
 si nullus rex pstitueret nisi ipi mā/
 darent. Multa autē turba sequebat xps;
 que etiā ipm regē ⁊ xpm consitebat. ⁊ iō
 timuerūt q; romani audirēt vt turba eū
 sequerē ⁊ crederēt q; vellent rebellare.
 ⁊ si audirēt q; eū regē psterent crederēt
 q; ipm regē vellent facere. ⁊ sic venirent
 ⁊ locū ⁊ gentē tollerēt. Ista autem sicut
 Ehyf. dicit pharisei qm ad veritatem
 nō credebāt cū turba que ipm sequebat
 nō eēt milites armati nec armigeri: sed
 inermes ⁊ simplices viri. sed iō dicebat
 vt ptra xpm pplinerēcitarent. C Tercio
 ponit vni⁹ malitiosa ploquutio cū dicit
 vos nescitis quicq; nec cogitatis. q; ex/
 pedit vobis vt vn⁹ hō moriā p pplo: ⁊
 nō tota gens pereat. In hoc autē verbo
 aliam intentionē habuit cayphas ⁊ alia
 spūs sanctus. Intēdebat enim cayphas
 q; expeditet vt xps occideret priusq; a
 romanis captiuerent. Spūs autē sanct⁹
 qui per os suum pphetauit intellexit q;
 expeditet vt xps pro humano genere
 morerē. Ubi dicit Aug⁹. hic docemur
 per homines malos spūs sanctū futura
 docere. qd tamen euāgelista dñino tri/
 buit sacramento. q; ipse. s. cayphas erat
 pontifex. quāvis autē pphetauerit: ta/
 men ppheta nō fuit. L Nā sicut dicit

Aug⁹. sup Bēn. ad lřam. Tria sunt que
 faciūt hominem esse pfectū pphetā. Vnū ē
 q; ipse aliquas visiones habeat. Scdm
 ē q; ipsas visiones itelligat ⁊ reuelatōes.
 Tertiū ē q; ipsas visiones et alijs manife/
 stare sciat. pmiū habuit Nabuchodonō/
 sor: q; statuum vidit. duo vero sequētia
 nō habuit: q; nec significationē itellexit
 nec ipsam visionē Danieli enarrare sci/
 uit. ⁊ ideo ppheta nō fuit. duo autē ex
 his habuit pharao. q; ⁊ visionē habuit
 qm septē bonos pingues ⁊ septē macilē/
 tos vidit ⁊ ipsaz visionē ioseph enarra/
 uit: sed non habuit tertiā: q; eius signifi/
 cationē nō itellexit. ⁊ ideo ppheta non
 fuit. nullū tñ ex his habuit cayphas. ip/
 se eniz de morte xpi nullā reuelationem
 habuit. ipse ē itellectū qm habuit spūs
 scūs nō itellexit. habuit tñ vnū qd mor/
 tē xpi necessāria fore denunciauit. ⁊ ideo
 sifr ppheta nō fuit. Sed spūs scūs q; os
 asine aperuit: per istā pphetiā pdixit qm
 ait: Expedit vobis vt vnus moriā hō p
 populo ⁊c. C Quarto ponit istius snie
 approbatio ⁊ pfirmatio cū dicit: ab illo
 ergo die cogitauerūt iterficere eū. Pri⁹
 quidē pluries ipm iterficere cupiebant:
 sed modo diffinitū dederūt sniaz. B
 Ista autē snia fuit iniqua ⁊ iniusta. ex ant/
 mo: ex cāz ex ordine. ⁊ Tunc snia est in/
 iusta ex animo qm ex ira ⁊ inuidia pferē
 tunc est iniusta ex cā qm iusticiēs cā non
 suffragat: tūc est iniusta ex ordine qm or/
 do iuris omittit. Snia igit quā pnceps
 ⁊ pharisei sup mortē xpi ptulerūt fuit in/
 iusta ex animo: q; ex inuidia ipm tradi/
 derunt. Unde dicit Matth. xxvij. Scie/
 bat eniz. s. pilatus q; p inidia tradidit/
 sent eum summ sacer dotes ⁊c. ⁊ Secūdo
 fuit iniusta ex causa: q; nulla causa mor/
 tis sue suberat. Unde dicitur Luc. xxij.
 Nihil inuenio cause in hoc homine. ⁊ in/
 fra. ecce ego coram vobis interrogans:
 nullam cām inuenio in homine isto ex
 his in quibus eum accusatis. sed nec he/
 rodes. iō dī Job. xxvi. Laus tua qm ipū
 iudicata ē. cām iudiciūq; recipies. ⁊ pot/
 esse verbū patris ad filiū. q; enim cā sua
 ipie iudicata fuit: iō ipse cāz iudiciūq;
 oīuz a deo pte accepit. Ioa. v. Neq; pa/
 ter iudicat quēq; sed oē iudicium dedit

filio zc. Tercio fuit iniusta ex ordine: q: nō fuit seruatus ordo iuris q: ipm cōdēnauerūt nec spōte cōfessum. nec testibus cōuictus. Unde dī Adar. xliij. Mul ti enim falsum testimoniū dicebāt: z cō uenientia testimonia nō erant. Quia igitur snia xpi q̄ iudicatus fuit sic fuit iniusta ex aīo: ex cā: ex ordine. iō ipse feret sniam iustam cuz dicit illud Adar. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū zc. Illa emz snia erit iusta ex aīo. q: non ex ira per uitiū: sed ex ira per zelū pfere tur. Sap. v. Accipiet armaturā zelus illi. erit iusta ex cā: q: opa misertordie non habuerūt. Tñ dicit. Esuriui z non dedistis mihi manducare. erit iusta ex iuris ordine: q: nō pferet nisi cōtra spō: re cōfessos z cōuictos. ipsi enim peccata sua sponte cōfitebunt. Sap. v. Ergo et raulimus a uia ueritatis zc. Cōscientia etiaz cōtra ipos testificabit. Roma. ij. Testimoniū illis reddente cōscientia coruz. C Eadē feria sexta hebde quite. xl. Ser mo scds.

Expedi vobis vt vnus moriatur hō p po pulo z nō tota gēs pereat. Al Spūs scs in ueris pphetis tangit corda eorū: reuelatōes z inspi rationes aliquas mittēdo. illuminat eorū mētes spaz reuelationū sensus z itelligē tiam tribuēdo. apit eorū os ad pferendū illas reuelatōes: uerba cōgrua ministrā do. ista tria tangunt. ij. Pef. i. Dis pphe tia scripture ppia interpretatōne non fit. i. ppia expōsitōe: sed a deo cōcessa. ecce q: ad spūm sanctū ptinet eorū que in spirat intellectu dare. Et sequit. nō emz uolūtate hūana illata est aliqñ pphetia sed spū scs inspirat. ecce q: ad spūritū scs ptiet otuina ispiratōis emittē. Seq̄ locuti sūt sc̄i dei oēs. ecce q: ad spūritū sanctū priet uerba cōueniētia ministra re. In caypha spūs scs nō illuminauit cor eius ad itelligēdū. Unde dicit Oū ge. Cayphas ex se nihil ptulit nihil dī xit: q: pphetia dei non accepit. nec teti git cor eius ad inspirandū: sed tñ apuit os eius ad pferēdū. vñ dicit Lhyf. Ore cayphe solū spūs sanctus vsus fuit. cō taminatum aut cor eius nō tetigit. Dixit

ergo. Expedi vobis vt vnus moriatur hō p populo zc. C Hō quidem erat mor tuus. ideo expediens erat vt moreretur xps vt eius mors nram destrueret. ideo dixit. expedī vobis vt vnus moriat zc. C Hō etiam erat perditus. z iō expedie bat vt xps ad nos ueniret z mortē subi ret: vt sic hoīem perditū tueniret. Ideo subdit. Et non tota gens pereat. C Erat etiaz hō a deo diuisus z diisus. iō ex p diebat vt xps hoīes ad eū cōgregaret. iō subdit. nō tñ p gente sed vt filios dei q erāt diispi cōgregaret in vnū. Ex his igitur habet q humanū genus erat mortu um: p dūm: z diisum. C Expediebat ergo vt xps moreret: z sic humanū gen⁹ mortuū uiuificaret. B Erat aut hō mor tuus quadruplici morte. Quarum due erāt in pñti. s. mors nature: z mors cul pe. Due aut erāt in futuro. s. mors gehē ne: z mors que causat ex priuatiōe uisio nis diuine. C Pñmā mortē. s. nature de struxit per suaz gloriōsas resurrectionē i. Lox. xv. Per hoīem mors. z p hoīem resurrectio mortuoz. Dscē. iij. Viuifica bit nos post duos dies in die tertia susci tabit nos. C Scdm mortē. s. culpe de struxit per sui sanguis effusionē. Apoē. i. Laui nos a peccatis nris in sanguine suo. Heb. ix. Sanguis xpi emidabit cō sciētiam nostram ab operibus mortuis. C Tertiā mortē. s. gehēne destruxit per inferni expoliatiōē. tunc enim infernū expoliauit qñ sc̄os p̄es inde eduxit. Dscē. xij. Ero mors tua o mors morsus tuus ero o inferne. C Quartā mortem que causat ex priuatione uisionis diuine destruxit per sue uisionis restitutionē. quā quidē restōem petebat sibi fieri pro pheta dicens. Red de mihi lertitiaz saluta ris tui. C Ista aut mors est grauior q̄ gehēna. Vñ Augu. in enchiridion. a re gno dei exulare. a ciuitate dei alienari. a uita dei cadere dulcedine dei carere: tam grauis ē pena vt ei nulla possint tor menta que nouimus cōparari. De hac etiam sic dicit Lhyf. in li. de repatione lapsi. nōnulli impītorum putant sibi sa tis eē z optabile uideri si gehēna tantū modo careant: ego aut multo grauiores q̄ gehēna dico eē cruciatus: remoueri z

abijci ab illa gloria. et ita excludi a bea-
tis. et alienum effici ab his que prepa-
ta sunt sanctis: tantum generat cruciatum: tum
doloris: ut si etiam nulla extrinsecus pena
torqueretur: hec sola sufficeret. ois eis gehē
ge superat cruciatum. **B** **E**scō expedie-
bat xpm mori ut hoīem perditū inueni-
ret. xps enim venit ad querendū hoīem
pditum. dimisit domū suā celestes et ve-
nit ad nrm cilium. unde ppheta admi-
rando dixit Hiere. xliij. Quare quasi co-
lonus futurus es i terra. et quasi viator
declinās ad manēdū: reliquit societate
angelicā et venit ad nrm cōfortiū. Ba-
ruc. iij. Post hec in terris visus ē et cum
hoīb⁹ querelatus ē: ipse ēt cū ēēt indutus
lumine induit se nřz saccus. Apoca. vi.
Sol factus ē niger quasi saccus cilicij
h̄s his tribus dī Hiere. xij. Reliqui domū
meāz. s. domū celestē. dimisi hereditatez
meāz. s. angelicā societate in quib⁹ ego
regnabaz. Dedi dilectā atāz meāz in ma-
nus inimicōz ei⁹: assumēdo. s. humanāz
carnē quāz tāquāz saccū cōsui sup meāz
diuinitate. Job. xvi. Saccū cōsui super
cutē meāz. quē quidē saccū dedi i mani-
bus inimicōz meoz q ipm occiderūt et
lacerauerūt ut in p̄ciū sanguinis emana-
ret. ps. Lōsci disti saccū meū. nec mirū si
tā misericorditer nos redemit. **E**tria
enim ipm induxerūt ut misericorditer
nos redimēt. **P** Unū fuit ex parte sui. s.
eius viscerosa pietas. **P** Sed⁹ ex pte no-
stri. s. nra magna necessitas. **T**ertium
tā ex pte sui q ex pte nra. s. nra cū ipso et
sua nobiscū magna ppinquitas. **P**ri-
mū enī est eius pietas. ē eis ille p̄ benī-
gnus qui super filiūz p̄dignū reuertentē
misericordia motus ē: sup collū cecidit
et osculat ē eū. et dixit filius meus mor-
tuus erat: et reuixit. perierat et inuentus
ē. De hac viscerosa misericordia eius di-
cit Augu. Nemo de dei pietate dissidat.
maior ē eius misericordia q nra mise-
rita. tardius quidē ut peccatori veniam
sibi tradē q ipi peccatori accipe. **S**e-
cūdū qd ipm induxit ad misericordiam
et ad p̄ditū requirēdū ē magna nra ne-
cessitas. hō qdē errauerat et ad viam re-
ctam ire nesciebat. vñ clamabat. Errauī
sicut ouis que perijt rē. Iste ē pastor ille

bonus de quo dī Luce. xv. qui non agni-
tanouē oues reliquit et ouē centesimā. i.
hoīez querere venit. **S** hoc sic dicit Aug.
in li. cōtra quinqs hereses. cū eēs inimi-
cus p̄i meo: recōciliau te per me. cū in-
ter montes et siluas errares quesitū te.
humeris meis portauit te. patri meo red-
didisti te: laborauit: sudauit: caput meum in
spinis opposuit. man⁹ meas clauis obie-
cit: lācea latus meū aperuit: sanguinē me-
um fudit: aīaz meāz posuit et iunxit te mē
hī. et tu diuideris a me. **T**ertium
qd ipm induxit ad misericordiā et p̄ditū
requirēdū fuit nra cū ipso et sua nobiscū
ppinquitas. ipse enim de sua p̄genie nos
fecit qn ad suāz imaginē et similitudinē
nos creauit. tā de⁹ se fecit de p̄genie no-
stra: non de p̄genie angelica. iuxta illud
Heb. ij. Nusquāz angelos apprehēdit s̄
semē abrahe apprehēdit. ex prima parē-
tela facti sum⁹ filij eius. ex scōda facti su-
mus fratres sui. et iō non debuit nos de-
relinquere sed nos redimere: et patri re-
cōciliare. ista ē illa mulier sapiens. s. vñ
uina sapiētia que amiserat diāgnā de-
clīnā. t. humanāz naturā suā imagine in
signitāz ppter primā parētelāz et suo no-
mine appellatā. q a xpo dicimur xpīa-
ni. et iō lucernāz accēdit q: lucē sue diuī-
nitatis terre nre mortalitatis vniuit. et
sic diāgnam quam p̄diderat inuenit.
Tertio expediebat xpm mori ut hūa-
nū gen⁹ dispsum reuocaret. vñ dī ista.
pphetauit q: iesus moriturus erat p gē-
te. s. iudeoz. nō tñ p gēte s̄z per filios dei
s. de p̄plo gētiliū qui erāt disp̄si cōgrega-
ret in vñū. hec autē sicut dicit Aug. scdm
predestinationē dicta sunt. q ipi gētiles
adhuc filij dei non erāt. expēdiēs igitur
fuit mors xpi ut dispersos congregaret.
Chrīst⁹ fecit tāquā vexillifer. tāquam
venator. tāquā speculator. **V**exillifer
vexillū in alnū leuat et disp̄sos cōgregat
xps igit ut dei filios cōgregaret: vexillū
crucis in alnū leuauit. huius vexilli ha-
sta fuit crux. tela ibi posita fuit caro xpi
affixa. **S** Que quidē tela fuit de tribus
coloribus. colore. s. albo: rubeo: et nigro.
Eius enim caro fuit alba per innocentie
cādorē. fuit rubea per sanguinis asper-
sionē. et fuit nigra in morte per lūorē.

Dēs igit̃ qui sunt a deo dispersi. debent ad illud vexillum congregari. Ysaie. xi. Leuabit dñs signū in nationes ⁊ congregabit p̃fugos in israel. id̃ ipse dicit̃ Ioan. xii. Si exaltatus fuero a terra oīa trahā ad meip̃m. T̃ Sc̃do fecit x̃ps tāquā venator. Solēt eīz venatores arbores ascēdere: carnē cruciat̃z mōstrare ⁊ ad aues sibilare. sic fecit x̃ps hōi. Hō qdē a deo volauerat. Ofec. ix. Effraim quasi auis auolauit. Iō x̃ps arbore crucis ascēdit. carnē cruciat̃z suaz habuit ⁊ ad nos clamare ⁊ sibilare cepit. Ysa. v. Leuabit dñs signū in nationes p̃cul: ⁊ sibilabit ad eū de finibus terre. T̃ Tertio x̃ps fecit si cur speculator. Solēt eīm speculatores ī altū ascēdē vt videāt ⁊ clamēt. Sic x̃ps in speculā crucis ascēdit. Uñ Ber. Ascēdit x̃ps in altū vt videret: fortiter clamauit vt audiret: clamorū lachrymas int̃scuit vt hō ei p̃pateret. ⁊ Iō igit̃ ī speculā crucis ascēdit vt videret. s. oculo ītellect⁹ p̃ meditationē ⁊ oculo affect⁹ p̃ deuotionē. ps. Respice ī faciē x̃pi tui. H̃ Iste aut̃ respect⁹ sanat vulnera p̃corūz qd̃ signatū ē Numeri. xi. ī illis qui respiciebant serpētē: qui a moribus serpētūz sanabant. Betergit caliginē ignoratiāz. Hoc signatū ē in longino: qui cū male videret ⁊ ex tactu sanguis x̃pi ē illuminatus. Sanguis eīz x̃pi verū colliriū ē qd̃ illuminat oculos mētū. Apoc. iij. Colliro iunge oculos tuos vt videas. Dat̃ ēt iste respectus patiētiāz aduersorū. Heb. xij. Per patiētiāz curramus ad p̃positū nobis certamē aspiciētes in actorē ⁊ cōsumatorē tesum. T̃ Sc̃do fortiter clamauit vt audiret. Eius tñ vocē non audīunt auarī: qui in auribus suis ponūt terrā auaritiē. Iō clamāt x̃ps dices Job vi. Terra ne opias sanguinē meū: neq; inueniat locū in te latēdi clamor meus. Non audiūt etiāz superbi nec luxuriosi. Et ideo superbi sunt lapidibus duriores. Et luxuriosi sūt mortuis fetidiores: q; ad clamorē x̃pi lapides sūt scissī: ⁊ monumenta ap̃erta sunt ⁊ mortui resurrexerunt. R̃ T̃ Tertio x̃ps clamorū lachrymas addidit vt hō cōpateret. Debz qp̃pe hē x̃po cōpati qui fuit in tanto dolore. Thre. i. d̃ vos oēs q̃ transitis p̃ viam

attendite ⁊ videre si ē dolor ⁊c. Qui fuit in tanta derisioe. Dat. xxvij. Pretre: untes aut̃ blasphemabant mouētes capita sua qui fuit in tanta ignominia ⁊ vilificatione: q; tāquam latro cūz latronibus fuit crucifixus. Et p̃pter hoc cōpassus fuit sibi sol quādo splēdorē suūz abiecit. Et vestibus nigris induit sc. i. te nebris. Lōpassa fuit terra qñ p̃e nimio dolore tremuit. Lōpassi sunt angeli. De quibus dī Ysaie. xxxij. Ecce vidētes clamabunt solis. angeli pactis amare flebunt.

T̃ Sabbato quite heb̃oe. xl. Sermo p̃mus. 77

Sableuatis iesus oculis in celū dixit: P̃e venit hora clarificā filiū tuū vt fili⁹ tu⁹ clarificet te Jo. xviij. Al̃ Q; in isto euāgelio sepe fit mētio de clarificandō. Iō notā dū q̃ sicut videmus in istis nālīb⁹ quēdā claritas ē que a nullo illuminat ⁊ cetera illuminat vt ē claritas solis. Alia ē claritas q̃ illuminat ⁊ illuminat: sicut ē claritas lune q̃ illuminat a sole ⁊ illuminat inferiora. Et ē quoddam corpus claz qd̃ illuminat a sole ⁊ nō illuminat inferiora. tñ aliquos fulgores emittit. sicut videmus in quibusdam metallis fulgidis: videlz ī auro ⁊ argēto. Est aliud corpus opacū qd̃ illuminat: s; tñ nec illuminat nec aliq̃s fulgores emittit. sicut ē elementū terre. Eodē mō ē in spūalibus. ⁊ Est eīm qdā claritas substantialis. s. claritas diuina q̃ a nullo lucē recipit ⁊ oīa illuminat. Joā. i. Erat lux vera q̃ illuminat oēm hōiem ⁊c. Alia ē claritas q̃ illuminat ⁊ illuminat: sicut sunt doctores ⁊ p̃clati q̃ a diuina claritate recipiūt influentiā sapientie: ⁊ subditis dāt lumē doctrinē. De quibus dī Phil. ij. Inter quos lucetis sicut luminaria in mūdo verbū vite p̃tinētes T̃ Alij sunt qui illuminant sed nō illuminant: tñ aliquos fulgores emittunt. sicut sunt boni subditi ⁊ auditores qui recipiunt a supiorib⁹ lumē sacre scripture tñ ipsi non illuminant aliquos p̃ verba doctrine. Verūtamen emittūt aliquos fulgores ex sua lucida conuersatiōe. De quibus dī Dat. v. Sic luceat lux ṽsa corāz

hoib⁹ vt videāt opa v^{ra} bona. **P** Alij sūt tenebrosi: sicut sunt mali subditi q sepe illuminat p sacra scripturā. s. tū nec ipi illuminat nec aliqū fulgorē emittunt per aliquā bonā vitā: s. semp remanēt i tenebris ignorāte & male vite. De talib⁹ dī Gene. i. Terra aut erat inanis & vacua: & tenebre erant sup facies abyssi &c. Hōies eīm terreni sunt inanes: q: pleni vanitate. & sunt vacui ab oī ope bono & hñt tenebras ignorantie. Ista q̄druplex dīta tangit hic. Nā claritas diuina que illuminat & nō illuminat ē pī & filius & ipi ritus scītus. De qua dī. Pī clarifica filiū tuū vt filius tuus clarificet te. Claritas que illuminat & illuminat fuerūt aposto li. De quib⁹ dī: Pī manifestauit nomen tuū hoibus quos dedisti mihi de mūdo Deinde alij illuminant q & emittūt fulgorē bonorū opey. vt sunt boni audito res: q ad p̄dicationē aploz crediderūt. s. qbus infra dī. Nō p his aut rogo tñ: s. p eis qui credituri sunt in me. Alij q semp in tenebris sūt & illuminari nō pñt: sunt hōies terreni & mūdant p quibus xp̄s nō rogat q̄dīu tales sunt. iō dicit. Nō p mūdo rogo. Leteris aut omīssis dicamus tñ de pīa claritate. s. diuina: de qua quattuor sunt vidēda. **P**rimo qualr pī clarificat filiū. **C**Secō qualr filius clarificat pīem. **C**Tertio qualr ip̄e filius clarificat suos filios. **C**Quarto qualiter ipi fideles clarificant xp̄s. **B** **C**irca pīmū notādū q pater ē claritas. filius claritas. & spūs sc̄s ē claritas & tñ sunt oēs vna deitas seu claritas. Pater ergo filium clarificat qñ ipm gloriose resurgē fecit. **U**n̄ **A**lugu. dicit. **U**t n̄t hora clarifica filiū tuū. tāquā si diceret. **U**enit hora seminare humilitatis fructū: nō differas claritates. **L** **I**n xp̄o q dem tres fuerunt substantie que ante resurrectionem videbant obscure. s. caro: aīa: & diuinitas. **L**aro eīm videbas ob scura pp mortalitatē. **A**īa pp passibilitatē. **D**eitas videbas obscura ppter ea q: paucis fuit manifestata. **S**ed in resurrectione clarificata ē caro eius: q in duit i mortalitatē. **A**īa eius induit ipassibilitatē & felicitatē. **E**t diuinitas eius accepta manifestationē. **T**ūc enim deus ma

nifestatus ē ex eo q p dīnitatis sue potentiam resurrexit. **C**Secō fili⁹ clarificauit pīez inquātū. s. q i lu dea solūmō not⁹ erat i toto mūdo ipz manifestū scē. **U**n̄ sup illd. **U**t filius tuus clarificet te. dicit **A**lugu. ac si dicēt xp̄s. **R**esuscita me vt inotelas toti mūdo p me. **B** **F**ilius eīz toti oībi de pīe tria maxime manifestauit. s. notittaz suaz. **J**o. i. **N**emo deum vidit vnq̄ nisi vnigenitus qui ē in sinu pīs. **I**p̄e nobis enarrauit misericordiā suam. **L**uc. vi. **E**stote misericordes sicut pī vī misericors ē. **L**iberalitātē suā. **L**uc. xij. **N**olite timē pusillus grex: q: ppla cui pī vfo dare vobis regnū. **J**ā igit si pōt se excusare infidelis si in deo nō credit: q: toti mūdo manifesta ē notittia sua. **J**ā nō pōt desp̄are aliq pctor de deo: q: toti mūdo manifestata ē misericordiā sua. **J**am nullus pōt verēcudari: q: toti mūdo manifestata ē liberalitas eius. **C**Tertio ip̄a claritas diuina fideles suos clarificabit: qd notat cū dī: Sic dedi sti ei p̄tātē oīs carnis. s. oīum hoīum a pte totū vt oē qd dedisti ei: det eis vitam eternā. **H**ec ē aut vita eterna vt cognoscant te solū vēr deū & quē misisti iesum xp̄m. **T**unc igit fideles suos clarificabit qñ eos in vita b̄sa glificabit. **E** **V**itam aut beatā ponit i dei cognitōe. **S**ic dī. **L**oz. xij. **V**idemus nūc p speculum in enigmate: tūc aut facie ad faciē. **D**e hac vīsiōe dicit **F**ulgēt⁹ sic. **S**ic p speculum vitreū trina nobis vīsiō adīnistrat qz nosipos & ipz speculū & qcqd pīs adest videmus. sic p speculū diuine claritatis & ipz deū quātū possibile erit creature & nosipos & cetera oīa vera certa scīa cognoscemus. **S** **C**Quarto nos deū clarificamus qñ ipm laudamus. **N**os igit i pīst & in futuro deū debemus clarificare & laudare cū opibus nīis: cū sensibus nīis & cū vocibus nīis. **D**e laude opum sic dicit **Z**ug. in li. de cathetisādis rudibus. **Q**uicq̄d hō fecerit laudabilē in suis factis sicut deū. **S**i bñ egerit laudabilem inuenit p iusticiāz premioy. **S**i peccauerit: p iusticiāz supplicioy laudabilem inuenit. **S**i peccata p̄fessus fuerit: laudabile inuenit p indulgētiāz delictorū. **D**e laude sensuū dīc **L**hry. i. qdā omel.

sup pſal. Oculis deo preſtat obſequiū: ſi
turpia declinet aſpicere. Lingua meret
piniū ſi in deſ laudib⁹ occupat. Audir⁹
placebit deo: ſi ſe detractiōibus nō ſimi
ſcet. Pedes laudare deū poterūt ſi cur
ſus ſuū ab oī malitiā reuocare feſtināt.
Manus bñdicūt deū ſi raptiis remitt
ent ⁊ ad miſericordiā pperēt. Be laudi
bus cū voce dicit pphā. Repleat os me.
lau. vt cā. glo. tu. Et dicit Repleat. Lete
ros enī debemus laudare cū meſſio ore
ideſt moderate tñmētes ne aliqui iueniat
prrariū: ⁊ ſic erubescant. In deo autez
nō ſic eſt. Aug. ſup ps. Quid d⁹ hō ma
gis laudare q̄ illud qd ſic placet vt non
poſſit diſplicere. Securitas aut laudis
in dei laude ē vbi laudat. ſecurus ē vbi
nō tñmet ne de laude erubescat. Be lau
de aut que erit in patria dicit Aug. in li.
de ciuit. dei. Ipſe eſt finis deſiderior. no
ſtrumz qui ſine fine videbit: ſine faſtidio
amabit: ſine fatigatiōe laudabit. ⁊ Pri
mo dicit ſine fine videbit. Aliqbus ſicut
vānatis deus abſcōdit faciē ſuaz. Deut.
xxxij. Abſcōdā faciē meā ab eis. Aliqb⁹
oſtendit aliqē ſplēdorē faciei ſue. ſicut
ſanctis viris in pñti vita. Un ppheta ſi
fuit auſus petere viſionē faciei: ſed ſplē
dorē dicens: Illuſtra faciē tuā ſup ſeruū
tuū. Beatis aut aperte oſtēdit faciē ſuā
i. Jo. iij. Videbimus eum ſicuti eſt. B
C Sequi ſine faſtidio amabit. amor car
nalis aliqñ h⁹ faſtidium. Ezech. xvi. Fa
cta es quaſi meretrix faſtidioſa augens
preciū. Aliqñ vertit in odiū: ſicut patet
de Amōn ⁊ Thamar. vt habet. i. Reg.
xij. aliqñ in abſinthiis. Prouer. v. No
uiſſima illius amara quaſi abſinthium.
Deus aut amabit cū ſuauiſſime: cū cele
ſtatiōe ⁊ cū dulcedine. Eccli. xxiij. Qui
edūt me adhuc eſuriēt. ⁊ qui bibunt me
adhuc ſitiet. C Sequi ſine fatigatiōe
laudabit. illa enim laus fatigatiōe da
re nō poterit: tum q: laudati erit iocūda
mulier. ps. Deo nſo iocūda ſit laudatio:
tum q: illi cui fiet. ſ. deo mulier erit gra
ta. Un deus reprobas ſacrificiū carnale:
approbat ⁊ acceptat ſacrificiū ſpūale di
cens p ppheta: Nūquid māducabo car
nes tauroz ⁊ c. q. d. nō. Et ſub dī: ſimola
deo ſacrificiū laudis. ⁊ itez: ſacrificiū

laudis honorificabit me. Ideo glībet ſan
ctus alii poterit admonere vt frequen
ter canet ⁊ ſibi dicere illud pſa. xxiij.
Bene cane frequēter canticū vt memo
ria tui ſit: tum q: laus ē magno pſcio re
munerāda. Eccli. xxiij. Qui elucident
me: vitam eternā habebunt.

C Eodē ſabbato quinte hebēbe quadra
geſime Sermo ſecundus. 78

Mea oīa tua ſunt ⁊ tua mea
ſunt. Joā. xviij. quāuis
iſta verba dixerit xp̄s ad pa
trē: pñt tñ dici ad matrē. nāz
oīa ſua officiā de⁹ ſibi omiſit. ⁊ ipſa oīa
que habuit deo dedit. Si igiſ oīa officiā
ſua beate virgini omiſit deus nō incon
grue pōt ſibi dicere. oīa mea tua ſūt. ſiq
dez pater fecit eā theſaurariā ſuā. filius
fecit eā camerariā ſuā. ſpūs ſanctus fe
cit eā cellariā ſuaz. tota trinitas fecit eā
elemoſynariā ſuā. A C Primo igiſ pa
ter fecit eā theſaurariā ſuā. Lōmiſit eū
pater ſibi theſaurū potentie ſue. iuxta il
lud Eccli. xxiij. In hierlem ptas mea. h⁹
aut aliq magnū poſſe in curia alicuius
regis aut ppter parentelā. ſicut qñ qd ē
frater vel filius regis. aut ppter gratiāz
inuentū: ſicut qñ qd ppter ſuā ſapientiā
⁊ pbitatē iuenit gratiā apud regem. aut
ppter obſeqa exhibita: ſicut qñ qd mul
ta fecit in obſequiū regis. B His trib⁹
de cauſis d⁹ maria vīro habere magnū
poſſe in curia celeſti. C Primo ppter pa
rentelā: q: eſt mater regis. ⁊ iō rex nihil
d⁹ ſibi denegare. Unde dixit Salomōn
Berſabee matri ſue. iij. Reg. ij. Pete
mater mea qd vīs. neqz enim ſas ē vt aue
ram faciē meā. Berſabee interptat pute
us ſatietatis. Quīdā ſūt qui hñt puteūz
ideſt aīum ſuū gratia dei euacuātū. ali
qui hñt ſemiplenū. ſed beata vīro hñt
plenū ⁊ ſupplēnū. ⁊ ideo fuit puteus ſa
tietatis. nō debet igiſ a filio auerti ſz ab
eo in omni ſua petitiōe exaudiri. C Se
cūdo h⁹ poſſe rōne gratie apud deū iue
re. iuxta illud Luce. i. Inueniſti gratiāz
apud deū. Eua quidē pdidit gratiā ⁊ p
quinqz milia annoz ⁊ amplius pdita re
māſit: ſed beata vīro ipſam iuenit. non
tñ ſibi inuenit. ſed etīaz p nobis imo ⁊
p nos. q: ſi pctōres nō fuiſſemus deus de

ipsa carnem nō assūpisset. et iō possum?
dicere: redde nobis gratiā quā inuenisti
p nobis et p nos. **C** Tertio h3 posse
propter obsega que regi exhibuit: qz oīa
opa misericordie sibi spēdit. vñ xps pōt
sibi dicere: Esuriui et dedisti mihi mādu
care. me. s. infantem nutriendo. Sitiui et
de. mihi bi. tuo lacte virgineo me potan
do. nudus erā et cooperuisti me vestimē
tum tui corporis tribuēdo. Hospes eras
et col. me. fr. mēibus in tuo vtero me ho
spitādo. Infirmus erā et vi. me infanz
in necessitatib3 subueniēdo. In carcere
erā et venisti ad me icarceratū in crucis
patibulo associādo. **C** Secūdo filius fecit
eam camerariā suā in suo vtero tāquāz
thalamo regali gescēdo. decet aut thala
mū regale esse pulchrū et depectū et sic re
gē sibi gescere. **B** Uterus igit beate vir
ginis fuit pulcher. iuxta illud Lanf. iij.
Tota pulchra es amica mea et ma. nō est
in te. Fuit enim pulchra: qz xps pulchrū
fecit ventrē suū. Fuit sine macula: qz spi
ritus sanctus purgauit eius mēte et vētre
ps. Sāctificauit tabernaculū suū altissi
mus. **E** **C** Secūdo iste thalamus fuit depi
ctus triplici colore nigro hūilitatis. al
bo puritatis. et rubeo charitatis. Lanf.
i. Nigra suz. ecce nigre dō hūilitatis: sed
formosa. ecce cādor puritatis: sicut pel
les salomonis q erat pelles arietū rubi
cate. ecce rubedo charitatis. Postq3 iste
thalamus sic fuit pulcher et opictus: rege
uit ibi dei fili3. iuxta illud Luc. i. et vñ
altiss. i. xps q ē dei virtus et dei sapiā: obū
brabit tibi. et bñ dīc obūbrabit: qz nisi ibi
deus sibi vmbra fecisset nequaq3 ipsaz ca
pere potuisset. **S** Deus eiz ē ignis ier
tiguibilis. Heb. xij. Deus nñ ignis cōsu
mēs est. Est lux inaccessibilis. i. Tim. vi.
Lucē hītat iaccessibile. est dulcedo iessa
bilis. Eccl. xxij. Spūs me3 sup mel dul
cis. Habēdo itaq3 brā virgo in vtero dei
filiū. habat ibi ignē iertiguibile. lucem
iaccessibile. et dulcedinē iessabile. et cum
ipsa cēt pura creatura: nequaq3 tñ ar
dore potuiss3 sufferre: nec tāta lucē spī
cere: nec tāta dulcedinē sustinē nisi se li
bi obūbrasset. ignis enim diuinus se sibi
obūbrauit: qz inter se et aiām beate marie
corpus assūptū posuit et sic tñ ar dorem

sustinere potuit. sicut hō aliqñ inter se et
ignē ponit aliq3 mediū. lux diuina sibi se
obūbrauit qñ carni terrene se vniuit: et
sic brā virgo lucē i testa tāq3 i laterna vi
dere potuit. dulcedo diuina se sibi obū
brauit: qz tāta dulcedinē carne velauit.
et sic ipsa tāta dulcedinē sustinē potuit.
velut si aliq3 aliqñ bolū mellis aliquo
extriseco velaret ne tāta dulcedinē senti
ret. **C** Tertio spūs sc̄tus fecit eā cellariā
suā. iuxta illud Lanf. ij. Introduxit me
rex i cellam vinariā. Tñ ipsa dī crater et
aqduct3. Dī enīz crater qz vinū spūs sc̄i
nobis ifūdīt. Lanf. vii. Umbilicus tuus
crater tomatilis nūq3 egēs poculis. Est
enīz crater qz semp ifūdīt. est tomatilis
qz semp circūit: et iterus ad primū redit et
nunq3 idiget poculis: qz quātūcūq3 iflū
at nunq3 tñ deficit. Est etiā aqueductus
iuxta illud Eccl. xxij. Ego qñ aqduct3
extui de padiso. **B** Per ipsaz enīz tāq3
p aqueductū fluūt aq gratiaz in capuz:
viridariūz hortū. H3 capū viridariū et
hortū in q fluūt aq3 gratiaz. iuxta illud
Lanf. iij. Fons hortoz pu. aq. vi. q flu
unt ipetu de libano. hortus brē virginis
sunt boni et sibi deuoti: quia suos sensus
claudunt ne ad illicita dirigant. in istis
oriunt flores virtutūz: tñ crescē nō pnt
nisi ab isto aqductu vgis fluat i eis fons
gratiaz. iō dī. Fons hortoz. Capus sunt
perōres in qbus nō ē aliq3 clausura sen
suū et in qbus aruerūt flores et herbe vir
tutū et bonoz opoz. Sz si ad beatā virgī
nē quertant: mox ab isto aqductu fluent
in eos aq vincentes que oīa arida et mor
tua viuificabūt. et iō dī pute3 aquaz vi.
q fluūt. Viridariūz brē virginis sūt beati q
sūt in pīa in qbus ipsa spatiat. mō spa
tiat inter rosas mariyz. mō iter lilia vir
ginū. modo inter violas pscelloz. In isto
viridario fluūt aq spūs sancti. ab isto cā
nali cum ipetu vehemētī. iō sub dī: que
fluūt ipetu de libano. Ad hoc aut q aq
cū ipetu fluāt tria regrunt. s. q veniant
ab alto: q fluāt in abūdācia: et q nullaz
iuentāt resistentiā. Alq3 igit spūs sancti
grate q fluūt in brīs cō ipetu vadūt. tūz
qz fluūt a mōte altissimo trinitatis. tum
qz fluūt in abūdācia maxime plenitudis
tū qz in beatis nullū iuentūt obstaculuz

alicuius mortalis peccati: nec est ventralis. Quarto tota trinitas elemosynaria suam eam fecit. oēs enim elemosyne q̄ de celo fluūt p̄ suas manus trāseūt. ipsa aut̄ tāq̄ bona elemosynaria dñen dñt opp̄ssos: pauperes famelicos: et vestit nudos. id̄ dñt de muliere forti. Prouer. vlti. Bedit p̄dam domesticis suis et cibaria ancillis suis. Et sequit̄. oēs domestici ei⁹ vestiti duplicibus. Id̄ sūt eis quidāz opp̄ressi a diabolo: carne: et mūdō: s̄ ista domesticis suis. i. sibi deuotis tales hostes dat in p̄dā et facit eos de ipsis hēre victoriam. et hoc ē qd̄ dñt. Bedit p̄dā domesticis suis. Sūt et qdāz famelici quos nutrit cibo sp̄iali. id̄ dñt et cibaria ancillis suis. Eodē aut̄ cibo aīas q̄ sūt ancille sue nutrit q̄ ipsa nutrit. iuxta illud Lanf. v. Comedi fauū cū melle meo bi. vi. cum lacte meo zē. Per fauū in quo ē cera et mel intelligit̄ xp̄s in quo ē cera humanitatis. et mel diuinitatis. ipsa igit̄ comedit fauū cū melle: q̄ summe delectat̄ in vīdō humanitatis: et in cōtēplatiōe diuinitatis. Istō cibo nos pascit qñ grām nobis infundit per quā dlectamur in humanitate et diuinitate xp̄i. Beinde sub dñt. bibi vīnū meū cum lacte meo. tūc vīnū cum lacte bibit qñ spūs sc̄s etus mēte p̄fundit vīno sp̄ualis letitiē. et ei⁹ carnē lacte vīrginalis mūditiē. Istō potu et nos potat quādo nos facit hēre vīnum iocūditatis i mēte et lac puritatis in carne. Que nūc sint elemosine quas ista elemosynaria dat nobis. ipsa dicit̄ Ecclesiastici xxiij. Ego mī pulchre dilectōis: et timoris et agnitōis: et scē sp̄et. ipsa eis fr̄dos i amore dñi inflamat. id̄ dñt. Ego mī pulchre dilectōis. ipsa p̄sumptos humiliat. id̄ dñt. et timoris. ipsa ignaros sapia diuina illustrat. id̄ dñt. et agnitōis. ipsa pusillanimes ad spem venite reuocat. id̄ sub dñt. et scē sp̄et. L Sūt et quidāz nudi quos ipsa vestit duplici vestimēto. id̄ dñt. oēs domestici eius. i. deuoti eius vestiti duplicibus. Illud duplex vestimentum ē de quo s̄ dñt dñt. Byssus et purpura in dumentū eius. Per byssum que est candida intelligit̄ munditia carnis. Per purpurā que ē rubicūda intelligit̄ charitatis feruor. Tunc igit̄ suos deuotos

vestit duplicibus qñ eis dat mūditiā in carne et seruētē amorem in mente. T Se cūdo oīa que fuerūt mīris. fuerūt filij. id̄ dñt filius. et tua mea sunt. Ad In matre quidē tria fuerūt. i. spūs: aīa: et corp⁹ iuxta illud. i. Thes. v. Ipse enim deus patris sanctificet vos p̄ oīa vt integer sp̄ritus v̄s et aīa et corpus sine querela i aduentu dñi n̄rī Jesu xp̄i seruet. Ista tria beata vīrgo dedit filio suo. Et id̄ pōt sibi dñcē filius verbū p̄positum. et tua mea sunt. Nā corp⁹ et vter sūi sibi dedit ad habitādū. Aīam suā aīe xp̄i p̄ amore vniuit: et quod dāmō vnaz fecit. Sp̄m suum diuinitati xp̄i indissolubiler cōiūxit. T Vīrgo enim beata fuit domus dei in qua fuerūt tria solaria p̄dicta. Spūs qui ē solariū sup̄ius. Aīa que ē solariū mediū. Et corpus qd̄ ē solariū inferius. De his trib⁹ solarijs hui⁹ dom⁹ dñt Lanf. iij. Serculū fecit sibi rex salomō de lignis libani. colūnas ei⁹ fecit argēteas. reclinatoriū aureū. ascēsus purpureū: mediā charitate cōstravit. Serculū dñt vas escar. et signat beatāz vīrginē: in cuius vtero rex nouē mēsis se paui. Et fuit de lignis libani que sunt i putribilīta: q̄ ipsa fuit i corrupta. Solariū igit̄ infimū fuit etus corpus siue vter in quo xp̄s regerūt. Et hoc ē qd̄ dñt. reclinatoriū aureū. Et enī corpus fuit aureū: q̄ oīno incorruptū. Et fuit subnīxū colūnis argēteis: ita q̄ nūc quā cadē potuit p̄ peccatū. De istis colūnis dñt Prouer. i. Sapia edificauit sibi domū: exctidit colūnas septē. i. septē dona spūs sc̄i. Vel septē colūne sūt septē virtutes. i. tres theologice: et quattuor politice. Solariū mediū ē etus aīa i qua xp̄s habitauit p̄ amore. De quo dñt. Ad diā charitate p̄stravit. Etus enim aīa in tantū charitate fuit plena q̄ tota fuit i amorē cōuersa. O Sicut enim ferrum missū in igne totū factū ē ignis: sic aīa Marię tota facta ē charitas. i. charitate succēsa: q̄ tota fuit ex amore languida. Lanf. ij. Nūciate dilecto q̄ amore languet. Quia tota fuit liquefacta. Lanf. v. Aīa mea liq̄facta ē vt dilect⁹ me⁹ locutus ē. Quia tota fuit p̄ amore vulnerata. Vñ dñt: Sponfa vulnerata charitate ego sum. Solariū sup̄ius ē etus spūs in

quo xps habitauit p inseparabile vnione.
 is dicitur. Ascensu purpureu. Color purpu-
 reus est igneus: sanguineus: et rubicundus
 Eius igit spūs fuit rubicundus siue pur-
 pureus. Tū q: fuit celestis desiderio inflā-
 matus. Tū q: fuit in xpi passioe doloris
 gladio cruciatus. Tū q: fuit charitate
 dei repletus.

Enica in ramis palmar. Sermo pa-
 mus.

Quam appropinquasset ie-
 sus hierosolymis et
 venisset bethphage ad montem
 oliueti. Mat. xxi. Tota corti-
 nentia huius euangelij prophēdicit i quattuor
 obsequijs q xpo fuerūt hodie exhibita.
 p Quorū primum fuit exhibitū a discipu-
 lis. p Secundū a iumentis. p Tertium a turbis
 p Quartū a pueris. A Primum igit ob-
 sequiū fuit exhibitū a discipulis. Sciēs
 enim iesus q appropinquaret tps sue pas-
 sionis: appropinquare voluit loco passio-
 nis. vt dicit Beda. Et cū venisset bethphage
 que erat vicus sacerdotū in monte oliueti
 duos discipulos misit in hierl. B. Isti
 duo discipuli scōs quosdā fuerūt petrus
 philippus quos misit binos pp fraternā
 societate. Eccl. iij. B. B. E. duos ēē si-
 mul q vnū. tū pp vbi auctoritate. deut.
 xix. In ore duorū aut trium testium stat oē
 vbi. Tū pp geminā charitate dei. s. p.
 xim. Tūc dixit eis: Ite in castellū quod co-
 tra vos ē: supple positū. Et nō vocat hic
 rusale ciuitate. q: nō erat ibi ciuiū vni-
 tas: s; multiplex discordia iter eos. Vo-
 cat aut eā castellū: q: munita erat armis
 malitie ptra xps. Precepit aut eis vt ad-
 ducerent asinā et pullū. et sigs aliqd eis
 dicēt: rñderēt ei. q: dñs hīs opus hz. Nō
 dixit eis dicite q: dñs nř: s; dñs vnīuer-
 saliter. q: sic dicit Lhyf. libidē. Ego sum
 dñs osum nō solū illoz q mihi subiecti
 sunt: s; et illoz q mihi pterarij sūt. Boni
 esm mei sūt q dñtōe et volūtate. pcores
 aut mei sunt q dñtōe: volūtate aut diabo-
 li. Idē et Lhy. dicit q dñs iumentoz nō
 pmississet vt psonē ignote ea acceptissent
 nisi spūs xpi puenisset qui cor ipius dñi
 pparasset. et sic qñq discipuli asinā et pul-
 lū ad xps adduxerūt. C. Scōs obsequiū
 fuit sibi exhibitū a iumentis. Volēs igit

xps iplē pphetiā zach. ix. dicētis. Ecce
 rex tuus venit tibi māsuctus. Secit sibi
 adductū asinā et pullū. B. cū q i hierl
 qdā asina cōis seruabat p paupibus ad
 portandū aquā cū ciuitas ēēt i alto et ha-
 beret aque penuriā. et pp alia opa neces-
 saria. Et erat añ domū alicuius ligata:
 et qui idigebat tenebant illo die ad lo-
 cū eā reducere p pabulum sibi dare. Pul-
 lus aut p hoc eodē ope nutriebat. Nū-
 dam aut dicit q xps nō sedit sup vtrū-
 q; iumentū: s; tñ sup pullū. Vñ et ceteri
 euāgeliste nō faciūt mētōez nisi de pul-
 lo: et maxime q: brevis via erat. Et tō ses-
 sione vtriusq; iumentū nō idigebat. Alij
 dicit q: pno sedit supra pullū: s; q: laet-
 uus erat et via rectā nō tenebat: cū descē-
 dere fecerūt: et sup asinā eū posuerunt. S;
 cū ista sessio sup iumenta nō fieret pp ali-
 quā necessitate s; tñ pp mysticaz signifi-
 cationē: nō vī aliqd inconueniēs dicit: q:
 s; via brevis ēēt: xps tñ sup vtrūq; sedē
 voluit. pno sup asinā: postea sup pullū:
 vt significaret q vtrūq; pplū ad fidem
 suā debebat adducere: et vtrūq; ad fidē cō-
 iungere. Nō iplētū fuit i primitiua ecclē
 qñ multitudine iudeoz ad fidē cōuersa ē
 Istud tñ maxime in vltimis fiet tpibus
 qñ plebs iudaica puerit. Per asinam
 enī intelligit plebs iudeoz: q fuit mē-
 getū et edomita multitudine pceptuū.
 Per pullū vō intelligit pplū getū li-
 ber et lasciuus cui nullus ceteroz frenū
 imposuit correctōis. C. Tertium obsequiū
 fuit sibi exhibitū a turbis: q: qdam eorū
 sternebant in via vestimēta sua. quidam
 ramos palmar. et ista faciebant. Tū pp
 reuerentia et quā ad ipsum habebāt. Tū
 pp miracula que faciebat. Et maxime p
 pter suscitationē lazari. sicut dicit Jo. xi.
 Tū etiam vt iumenta leuaret sine lesio-
 ne incederet. C. Quartū obsequiū fuit
 sibi exhibitū a pueris qui clamabant.
 Osanna filio dauid: bñdictus qui venit
 zē. Vñ dicit infra. Vidētes aut principes
 sacerdotū pueros clamantes in templo
 osanna filio dauid. Ipsi eiz pueri et cete-
 re turbe que antecederant et que seque-
 bant cū laudibus et cantictis xpm vsq; i
 tēplum deduxerūt. Et cū quidā ex pha-
 riseis dicerent christo sicut habet Luce

xviii. yfipos tacē faceret: rñdit. Bico vo
bis q si hī tacuerint lapides clamabūt.
L Supradicta quattuor obsequia a no
bis xpo sunt exhibēda. C Primū perti
net ad p̄dicatores. C Scōm ad peniten
tes. C Tertiū ad actiuos. C Quartū ad
cōtēplatiuos. C Primū enim obsequiū
exhibītum fuit a discipulis qui asinam
z pullū ad xpm ad duxerūt. Isti sunt p̄
dicatores qui bestias. i. peccatores bestia
les debēt suis p̄dicatiōibus cōuertere
ad dñm z ad xpm ad ducere: z sic illi q
erant brutales fiunt rōnales. Peccator
enim vere bestialis ē. Nam bestia super
terraz respicit. Tales sunt auari qui su
per terraz respiciūt. ps. Oculos suos sta
de. in ter. Bestia vna femina non ē cōtē
ta: sed plures inuadit. Tales sunt luxu
rioli qui pp̄ia vxore nō sunt cōtēti. He
re. v. Unusq; s; ad vxorē pximi hūnte
bat. Et ibidē. Equi amatores in semias
z emissarij facti sunt. Bestia etiā nō re
gitur ratioe. Tales sunt superbi qui nō
regunt ratione: sed pp̄ia voluntate dicē
tes illud Sap. ij. Opprimamus pauperē
iustum zc. Sit aut peccitudo nra lex iu
sticie. Quādo aut peccator cōuertit ad
deū: tunc ille qui erat bestialis efficitur
rationalis. Be talibus dī. i. Cor. vi. Qui
hāt vxores tāquāz non hñtes sint. z qui
vtunt hoc mūdo tāquāz nō vtant. z qui
gaudēt tāquāz non gaudentes. Ille ha
bet vxorē tanquam non hñs qui ea vřf
non ad voluptatis expletionē: sed ad fi
liorum p̄creationē: Ille hoc mūdo vřf
tāquāz nō vtat qui diuitias retinet non
ad vanitatē: sed ad necessitatē z ad pau
perū sustentationē. Ille gaudet tāquā nō
gaudeat qui inter p̄spera non effertur i
elationē: sed humiliter recognoscit suā
p̄ditionē. B C Scōm obsequium xpo
fuit exhibītū a iumentis qui ipm sessorē
habuerūt. Isti sunt penitētes qui si ha
buerint aliqui sessorē diaboli: nō debent
habere sessorē xpm. s. vt rō subijciat deo
z caro subijciat rōni z ratō dñet carnē: z
tūc ē pax in domo aie. Dicit enī Augu.
sup ps q aliqui in domo maritus z vxor
aduersus se dissentiunt: z tunc ē ibi pu
gna z labor molestus. Si aut marit⁹ vin
carur z vxor dominetur: tunc est tibi pax

s; peruersa. Si vero vxor subijciat z ma
ritus dñat: tunc ē ibi pax recta. Pōt ēt
addi quartū qñ. s. vir z mulier bñ cōue
niunt. nec in aliquibus vxor honestis re
sistit vřro: nec vir vxori sed mutua pace
gaudet: tunc est pax optima z perfecta.
Vxor sicut idē Augu. dicit caro ē. vir au
tem rō. In pñti aut vita iste vir z vxor
valde dissentiūt. Juxta illud Gal. v. La
ro enim cōcupiscit aduersus spūz z spi
ritus aduersus carnē. hec enim sibi inui
cem aduersant. Et iō mō i sanctis vřtis
est labor molestus. Nñ aut caro dñatur
z rō subijcitur: tunc in domo aie est pax
puersa. Jō dicit Berni. Dñam ancillari
z ancillam dñari magna abusio est. Nñ
vero caro subijciat rōni z rō deo: tunc in
domo aie pax ē recta. Taliter carnē suā
subijciebat ap̄ls. i. Cor. ix. dicēs: Lasti
go cor. me. z in ser. re. Augu. vbi supra.
Expediit inferius subijci sup̄iori. agno
sce ordinē. quere pacē. tu. deo. tibi caro.
tu maior. mñor tibi. seruias tu ei qui se
cit te: vt tibi seruat qđ factum est p̄pter
te. Perfectissima aut pax ē qñ nec spūs
carni nec caro spūi resistit: s; quicquid
vult spūs vult z caro. z cōuerso. z illō
ē in patria. Juxta illud. ysa. xxx ij. Se
debit populus in pulchritudine pacis.
in tabernaculis fiducie. in requie opulē
ta. E C Tertiū obsequiū fuit xpo exhi
bitum a turbis: q in vita strauerūt vesti
menta. ramos oliuaz z palmar. Et illō
ptinet ad actiuos. Quoz quidam sunt
incipiētes. quidā p̄ficientes. quidā p̄
fecti. z quidā pseuerātes. Ad incipiētes
ptinet habere opa misericordie. Et isti si
gnificant perillos qui sternerāt xpo ra
mos oliuarii. Per oleū enim misericor
dia intelligit: q oleū misericordia iter
terp̄at. Dicit enim ibi glo. Oliua lucis
mñistra ē: z laborū z dolorū solarium ē.
z eminet ceteris liquoribus. § Ex quib⁹
bus verbis habet q ipsa elemosyna va
let homini i vita: q dolorē z vuln⁹ pec
cati sanari. iō vñ q ē dolor solamē. Talz
in morte: q ad instar lucerne viam aie
dñōstrat ne in tenebris mortis incidat:
iō dicitur q ē lucis mñistra. Valer etiā
post mortē: quia aiām sursum leuat. iō
vñ q excellit cunctos liquores. Jsta tria

ponit Raphael angelus Thob. iij. Ele
mosyna a morte liberat. et ipsa est que pur-
gat peccata. et facit inuenire vitam eternam.
Ad perfectos. scilicet qui proficiunt de virtute in
virtute pertinet exhibere alijs exempla
virtutum et bonorum operationem. Isti signifi-
cantur per illos qui vestimenta sua in via
sternebant. Vestimenta autem diversorum colo-
rum sunt varietates diversarum virtutum.
Et Nam charitas ibi ponit colore aure-
um. humilitas nigrum. puritas album.
meditatio passionis christi rubeum. contemplatio
resurrectionis viridem. Beatis varietati-
bus dei in psalms. Assistit regina a dextera tuis in
vesti. beau. cir. va. Tunc igitur ista vestimen-
ta virtutum in via sternimus quando ea ali-
is in exemplum prebemus. Celsarius. Bene-
dicta deo anima illa cuius humilitas alte-
rius confundit superbiam. cuius patientia
proximi extinguit iracundiam. cuius obedi-
entia pigritia alterius increpat. cuius fer-
uor inertiam alieni corporis suscitatur. qui
proximi sui turbatur per iram oculum cordis.
gratia consolatoris atque edificatoris illumi-
nat. Ad perfectos et perseverantes pertinet
semper in dei opere continuare. Isti signifi-
cantur per illos qui sternebant in via ramos
palmarum. Palma enim semper virescit in vere
et autumno. in estate. et in hyeme. Tales in
servitio dei debent semper vivere et florere
in vere iuvenutis. in autumno senectutis.
in estate prosperitatis et prosperitatis. in hye-
me adversitatis et patientia. Quartus
obsequium fuit christo exhibitum a pueris et a tur-
bis que eum laudabant dicentes: Osanna filio da-
vid. Osanna id est quod salua obsecro. et illud
spectat ad contemplativos qui debent insistere lau-
dibus divinis et orationibus devotis. H
Tunc autem oratio est devota et deo grata quan-
do hinc trahitur. C Primo quoniam a fervore cordis
est emissio. Et hoc notatur cum dicitur. Clamabant.
Intresum enim desiderium animi est magnus
clamor in auribus dei. De isto clamore
dicitur Exo. xiiij. Quid clamas ad me. C Secundo
quoniam fundit cum fiducia. Et hoc notatur cum
dixerunt: Filio david. Magnas enim fidu-
ciam et spem de nostra salute habere debe-
mus et possumus quoniam ipsum esse fratrem nostrum
et de nostra natura progenitum consideramus
Berni. Puto quod me iam spernere non pote-
rit os ex ossibus meis: et caro de carne

mea. C Tertio quoniam petunt designa. scilicet illa que
sunt ad salutem eternam. quod notatur cum dicitur.
Osanna in excelsis. id est non petimus salutem
in infimis: sed maxime salutem petimus
in excelsis.

Eadem die dominica in ramis. Sermo se-
cundus.

So

Plurima autem turba strauit
vestimenta sua in via. Hodie sancta ma-
ter ecclesia duas processionis re-
colit. C Prima fuit qua iudei christus a mo-
te ostendi usque hierusalem cum ramis oliuari
et palmarum magnis canticis associatauerunt.
Et ista processio fuit magne reuerentie et
honoris. Et ista repetitur ecclesia in euan-
gelio hodierno. C Secunda fuit qua iudei
christum a hierusalem usque ad montem
caluarie cum magnis obprobriis et irri-
sionibus deduxerunt. Et ista fuit processio
magne ignominie et doloris. Et ista re-
presentatur in passione que recitat hodie. A
C Circa primam processionem quattuor sunt
videnda. C Primo a quibus ista processio
facta sit. Quia non est facta a magnis et
diuitibus: sed a pueris et pauperibus. Un-
de dicitur. Plurima autem turba strauerunt ve-
stimenta sua in via. imo quoniam pauperes et hu-
miles hodie christum susceperunt et processionem
liter deducebant: pharisei et principes
sacerdotum eius mortem tractabant. Sim-
plices enim et pauperes christo adherebant.
diuites vero et potentes christum fugiebant.
Unde christus de omnibus diuitibus unum solum
habuit amicum. scilicet zachariam. De quo habetur
Luc. xix. De omnibus potentes unum. scilicet eunuchum.
nem. de quo habetur Mat. viij. De omnibus
sapientibus unum. scilicet nichodemum de quo dicitur
Joannis. iij. Unde apostolus. i. Cor. i. Videte vo-
cationem vestram fratres quoniam non multi sapientes
secundum carnem. non multi potentes. non multi
nobiles. sed que stulta sunt mundum elegit
deus ut confundat sapientes etc. B C Se-
cundo videndum est quare christus vadens ad
mortem tantum honorem voluit accipere: cum
alio honore regni respuerit. sicut patet Jo-
vi. Ad quod dicens quod hoc id fecit ut ille qui
in magnis honoribus constitutus est: debet
memoriam mortis habere si non vult superbi-
re. Si enim quis magnas diuitias habet cogi-
tet quod vadit ad mortem: et quod de omnibus

suis diuitijs nihil p̄ter cōficiū vel sacenz
 portabit secuz. Un̄ dicebat Job q̄ fuerat
 rex magnus. Job. xvi. Saccum p̄sum sup
 cu. mea & ope. ci. carne mea. Itē eiufdēz
 i. Nudus egressus sū de vtero m̄ris mee:
 & nudus reuertar &c. Sigs ēt est in ma/
 gnis honoribus p̄stitutus: cogitet q̄ va/
 dit ad mortē. vbi s̄ erat in gradu supmo
 pones i loco infimo. i. sub terra. Si ascē/
 derat sup alios eis ip̄erādo: serpentes &
 bestie sup fouea etus ascēder eā calcādo
 Eccl. x. Lū ei3 mortē h̄s hereditabit ser/
 pētes bestias & vermes. Si aliqs vel ali/
 qua tenet corpus suū in delictijs diuersis
 ip̄m delicate nutritiō diuersis colorib⁹
 faciē depingēdo. p̄ciosis & diuersis mu/
 tatorijs ornādo. voluptates carnis exer/
 cēdo. cogitet q̄ vadit ad mortē vbi ver/
 mes corpus suū tā delicate nutritus co/
 medēt & lacerabūt. Job. xxi. Viscera ei⁹
 plena sūt adipē: & medulla ossis illi⁹ ir/
 rīgant: & tñ i puluere dormiēt & vermes
 opiet eos. L Tertio vidēdū ē q̄rē x̄ps
 tāto honore sibi exhibito lachrymas vo/
 luit imiscē. Dicit ei3 Luc. xix. Qui cum
 ducere cū tāto honore i hierlēz videns
 ciui. fletit sup illā. Qd̄ qdēz x̄ps fecit vt
 oñderet q̄ oīa gaudia & honorabilia hu/
 ius mūdi lachrymis & dolorib⁹ sunt ad/
 mixta. In celo qdē sūt oīa pura. In mū/
 do oīa mixta. In inferno oīa feculenta.
 Un̄ Aug. i li. d. ciui. de lib. xxi. cap. xxx.
 in p̄sona dei ponit octo purissimā q̄ sūt
 in celo dicēs: Quid ē ali3 ero illoz dñs
 nisi ero eis oīa q̄cūq; desiderant. s. vita:
 salus: victus: copia: glia: honor: & pax: &
 oīa bona. Ista oīa in celo pura sunt. in
 mūdo mixta. in inferno feculenta. & vt oīa
 illa possū melius vidē singula pcur/
 ramus. Vita put est in mūdo ē mixta: q̄
 ibi est vita & mors. Prout ē in inferno est
 feculenta: q̄ nō ē nisi sola mors sine vita.
 Salus put est in celo pura est: q̄ ibi est
 salus sine egritudine. Prout ē in mūdo
 est mixta: q̄ ē salus & egritudo. Prout ē
 in inferno est feculenta: q̄ ibi ē egritudo si/
 ne sanitate. Victus. i. satietas put ē i ce/
 lo est pura: q̄ ibi est satietas sine esurie.
 Prout est in mūdo est mixta: q̄ ibi ē esu/
 ries & satietas. Prout est in inferno est fe/
 culenta: quia ibi est esuries sine satietate.

Copia. i. diuitie put sunt in celo sūt pu/
 re: q̄ ibi sunt diuitie sine paupertate. Pro/
 ut sunt in mūdo sūt mixte: q̄ ibi sūt diui/
 tie & paupertas. Prout sūt in inferno sunt
 feculente: q̄ ibi ē sola paupertas sine diui/
 tijs. Glia. i. pulchritudo put ē in celo est
 pura: q̄ ibi ē pulchritudo sine deformati/
 tate. Prout est in mūdo est mixta: q̄ ibi
 est pulchritudo & deformitas. Prout est
 in inferno est feculenta: q̄ ibi est deformati/
 tas sine pulchritudine. Honor put ē in
 celo ē purus: q̄ ibi est honor sine indigni/
 tate. Prout est in mūdo est mixtus: q̄ est
 honor & indignitas. Prout est in inferno
 est feculentus: q̄ ibi ē dedecus sine hono/
 re. Pax put est in celo est pura: q̄ ibi est
 pax sine pugna. Prout est in mūdo est
 mixta. q̄ est ibi pax & pugna. Prout ē in
 inferno est feculenta: q̄ ibi est pugna sine
 pace. Dia bona put sunt pura sūt in ce/
 lo: q̄ ibi sunt oīa sine aliquo malo. Pro/
 ut sunt in mūdo sunt mixta: q̄ ibi sūt bo/
 na & mala. Prout sūt in inferno sūt secu/
 lēta: q̄ ibi sunt mala & nulla bona. Pro/
 pter illa significāda dicit p̄pheta. Calix
 in manu dñi vini meri plenus mixto &
 inclinauit ex hoc in hoc: verūm fex eius
 nō est exinanita. B Ex qbus verbis ha/
 bet q̄ dñs h̄z tres calices. 1. Unus ē ple/
 nus vino mero: iste est celū. Iste enī ē ca/
 lix plenus vita: sanitate: satietate: diui/
 tijs: pulchritudine: honore: pace: & oib⁹
 bonis. 2. Alius calix est plenus mixto: &
 iste est mūdos. Iste enī calix ē plen⁹ cū
 vita. cū morte. cū sanitate. cū egritudie.
 satietate esurie. diuitijs paupertate. cu3
 pulchritudine deformitate. honore igno/
 minia. pace pugna. bōis & malis. 3. Ter/
 tius calix est infernus: & iste est plenus
 fece. Est enim plenus morte: egritudine:
 esurie: paupertate: deformitate: dedeco/
 re: ignominia: pugna: & omnib⁹ malis.
 Quarto vidēdū est quare x̄ps noluit
 sup equū sedere: sed super asinā. Quod
 ideo fecit ad innendū q̄ non sedet i cor/
 dib⁹ superboi: sed humilī & māfue/
 toz. Lhys. Non sedet x̄ps in curru au/
 reo p̄cioso purpura fulgēs. non ascen/
 dit sup feruidū equū discorde amatorē
 & litis: sed sup asinā tranquillitatis & pa/
 cis amicā. Per equū igit̄ superbus. per

asinaꝝ humilis designat. Equus enim si tangit recalcitrat. asinus si tãgit man-
suetus morat. Sic supbi si rephẽdunt ipa-
tenter ferũt. mansueti patietur audiunt.
Quedã asalia sunt q̃ nō p̃mittit se tãgi.
Sive q̃ arrogãtia sunt: sicut equus & leo.
Sive q̃ nimis siluestria sũt & domestica
rī nō p̃iit: vt lupus. Sive q̃ p̃ugitiua: vt
ericius. & Tria genera hoĩum sũt qui
nolũt rephendi. ¶ Primũ sũt supbi. Isti
sunt sicut equus vel leo qui designatur
tãgi vel rephẽdi. Heb. xij. Bestia q̃ tetige-
rit montẽ lapidabit. Eccl. xij. Dives in-
iuste egit & fremebit. paup̃ aut̃ lesus ta-
cebit. ¶ Alij sũt in malũ idurati q̃ instar
lupi nō p̃iit domesticari nec ad bonũ in-
duci. Eccl. i. Perueri difficile cori. ta-
les nolunt corrip̃i. Eccl. xxxij. Peto: hō
vi. correctionẽ. ¶ Tertij sunt boies astu-
ti qui si tãgunt. l. arguuntur statim sicut
ericius p̃ excusatiōes multiplices se ab-
scõdunt. cũ tñ dicat Prouer. xxiij. Qui
abscondit scelera sua nō virget. tales et̃
p̃iunt: q̃ rephẽdentes odiũt. Amos
v. Odiō habuerũt corpietẽ. ¶ Et Cir-
ca scõdã p̃cessionẽ duo sunt q̃ considerãda.
¶ Unũ est q̃ in magna illa p̃cessiõẽ fuit
magna p̃sonarũ varietas. Quidã fuerũt
ibi boni: q̃dã mali. Bonorũ autẽ fuerunt
tres dñe. Quidã enim fuerũt boni q̃ po-
stea fuerũt mali. sed tñ postea recupera-
uerũt bonitatẽ. sicut. l. ap̃li qui fidẽ p̃di-
derũt sed postea recupauerũt. Alij sine-
rũt boni qui facti fuerũt mali & nũquã
recupauerunt bonitatẽ: sicut iudas. Alij
fuerũt boni qui semp̃ seruauerũt bonita-
tẽ: sicut beata virgo. Malorũ autẽ due sũt
dñe. Quidã enĩ fuerũt mali qui postea
facti sunt boni: sicut latro a dextris & lō-
ginus. Alij fuerũt mali qui semp̃ in sua
malitia p̃seuerauerũt: sicut latro a sini-
stris: & iudei qui xpm crucifixerunt. ¶
Ab illa p̃cessiõẽ quidã fugerunt corde &
corpe: sicut ap̃li q̃ corporalr xpm relq̃-
rũt & fidẽ p̃diderũt. Alij fugerunt corde
sz nō corpe: vt Maria magdalena & cete-
re mulieres q̃ iuxta crucem corporalr stete-
rũt sz tñ fidẽ p̃diderũt & amiserunt. Alij
fugerũt corpe sed non corde: sicut credẽs
de iacobo fratre dñi. s̃ quo dicit Hiero.
in lib. de viris illustrib⁹ q̃ in passiõẽ dñi

votũ vouit se nō comesturũ donec vide-
ret xpm resurgentẽ. Videt ergo q̃ ille si
dez de resurrectiõẽ habuit: & timore mor-
tis fugit corpore sed corde stetit. Alij sũt
qui nō fugerũt nec corde nec corpore: si-
cut virgo beata que iuxta crucẽ stetit &
fidẽ integralr seruauit. ¶ Scõdã q̃d in
ista p̃cessiõẽ ostẽdit est in iudeis magna
voluntatis mutabilitas. ¶ In p̃ma p̃ces-
sione fecerũt iudei sibi sex magnos bo-
nores. ¶ In scõda fecerũt sibi sex magna
vituperia & p̃fusiones. ¶ Nã in p̃ma cũ
magna reuerẽtia & deuotiõẽ ipm super
asellũ posuerũt. ¶ In scõda cum magna
ignominia in patibulo affixerũt. ¶ In
p̃ma vestimenta sua in via strauerunt.
¶ In scõda ipm vestimẽtis p̃p̃ijs expo-
lauerunt. ¶ In p̃ma cũ ramis oliuarũ &
palmarũ sibi obuiã p̃cesserũt. ¶ In scõda
spinas acutissimas eius capiti infixerũt
¶ In p̃ma appellauerũt eũ regẽ: vt ha-
bet Joã. xij. ¶ In scõda negauerũt eũ eẽ
regẽ dicẽtes: nō hẽmus regẽ nisi cesarẽ
¶ In p̃ma appellauerũt eũ saluatõrẽ di-
cẽtes: osanna. i. salua obsecro. ¶ In se-
cũda negauerũt eũ eẽ saluatõrẽ: q̃ et̃ se
ipm saluare non poterat: dicentes. alios
saluos fecit: seipm saluare nō p̃t. ¶ In
p̃ma dixerũt ipz eẽ bñdiciũ & in nomine
p̃is venisse in mũdũ dicẽtes: Bñdici⁹
q̃ venit in noĩe dñi. ¶ In scõda dixerunt
ipz eẽ malefactorẽ & cruci patibulo affi-
gẽdũ dicẽtes: si nō eẽt hic malefactor: nō
tibi tradidissẽm eũ. tolle tolle crucifi-
ge eũ. ecce t̃p̃a instabilitas fuit in istis:
q̃ quẽ tñ honoraauerunt: postmodũ
statim ignominiose tractauerunt.

¶ Seria scõda sexte hebde quadragesime
Sermo primus.

Exaltat⁹ fuero a terra oĩa
trahã ad meipm. Joã. xij.
Xps vocat hic exaltatiõẽ su-
az passiõẽ sicut euãgelista ex-
ponit dicẽs: hoc autẽ dicebat significãs
qua morte esset morturus. Scõm enim
Chryso. dicẽdo: oĩa trahã. plus dicit q̃
si dixisset: resurgã. si enim dixisset tñ re-
surgã: significasset resurrectiõẽ sed nō
tractiõẽ. dicendo vero trahã vtrũq̃ in
nuit: q̃ nō possz trahere nisi resurgeret.
hoc aut̃ q̃ dicit oĩa trahã tribus modis

exponit secundum Augustinum. Primum ut hoc non intelligat quantum ad vniuersitatem omnium hominum quia non omnes sunt tractati. sed quantum ad integritatem nature. scilicet spiritum: animam: et corpus. Trahit enim spiritum sibi dicens de fidei agnitione. Trahit animam per gratie infusionem. Trahit corpus per beatam resurrectionem. Vel hoc quod dicit omnia. refertur ad omnia predestinata ad salutem: vel refertur ad omnia genera hominum. quia de omnibus generibus hominum aliqui sunt tractati. scilicet de omnibus linguis. de omnibus ritibus. de omnibus gradibus. In verbis autem premissis duo ponuntur. Primum igitur ponit genus passionis cum dicitur: si exaltatus fuero a terra. Secundo fructus passionis cum dicitur: omnia traham ad meipsum. A Circa primum nota dicitur quod Christus noluit mori in aliquo domo: nec sub aliquo tecto: sed in aere voluit exaltari triplici ratione. Primum quidem quia aer est elementum commune. potest enim habere propriam terram vel propriam aquam: vel proprium ignem. Alteram vero propriam nemo habere potest. Secundo quia est elementum medium inter celum et terram. Tercio quia est elementum immundum ex fumo hostiarum idolis immolatarum. Christus ergo voluit primo in aere exaltari ad inuendum quod sicut aer est omnibus communis: sic et passio Christi. nam passionem aliorum sanctorum fuerunt proprie. quia petrus passus est propter se. paulus propter se. et sic de alijs. Christus autem non est passus propter se sed propter omnes. Beata enim passio fuit communis illis qui in celo sunt. scilicet angelis qui sunt repositi. illis qui sunt in mundo: qui per suam passionem sunt saluati. Col. i. Pacificas omnia per sanguinem crucis eius: siue qui in terra. scilicet homines: siue qui in celis. scilicet angelos. fuit communis illis qui sunt sub terra. scilicet sanctis patribus qui erant in limbo qui in deum sunt liberati et illuminati. Eccl. i. xliij. Penetrabo inferiores partes terre et inspicia omnes dormientes et illuminabo omnes operantes in domino. Non fuit autem communis illis qui sunt in profundo terre. scilicet demonibus qui sunt in malitia idurati. et ideo miserunt in superplacitis desolati. ysa. liij. qui dicit profundum desolare. Et Secundo Christus voluit in aere exaltari ad inuendum sicut aer est medium inter celum et terram. sic Christus fuit mediator inter deum et hominem. Gal. iij. Mediator non vnus est nature sed duplicis diuine. scilicet humane. et ideo sicut aer ex parte superiori

habet puritatem per quam peruenit cum celo. et ex parte inferiori habet quadam grossitatem per quam peruenit cum terra. sic et Christus est mediator inter deum et hominem: cum deo peruenit ipse ratione nature diuine: cum homine vero ratione nature humane. Erat igitur discordia inter deum et hominem. nam deus perquirebat de homine quia eius mandata non seruauerat. homo perquirebat de deo: quia creaturam suam reliquerat. ideo venit Christus et mediator se fecit. Beatus mediator autem inter deum et hominem tria debebat habere. Primo similitudinem ut esset similis homini in natura et in defectibus naturalibus ut sic homini participati sciret. Secundo equalitatem ne hominem potentiaz grauaret. et si grauaret posset coram iudicio dei ipsum commouere. Tercio debebat habere ex utraque parte auctoritatem: arguendi et repellendi illam partem quam suam sententiam non seruaret. et qui homo non poterat inuenire talem mediatorem qui ista tria haberet. ideo perquirebat dicens Job ix. Neque enim viro qui similis est mei respondebo. Istud refertur ad similitudinem. nec quia medium in iudicio ex equo possit auferri. istud refertur ad equalitatem. non est qui utrumque valeat arguere et ponere manum suam in ambobus. istud refertur ad auctoritatem. Christus vero ut verus mediator esset. ista tria habere voluit. Primo similitudinem in natura et in defectibus naturalibus ut sic sciret iudicare misericordius. Heb. ij. Debuit per omnia fratribus assimilari ut misericors fieret. Secundo habuit equalitatem cum utraque parte: quia equalis fuit deo in quantum deus. et equalis homini in quantum verus homo. et ideo nulli parti potuit esse suspectus. Vnde dixit deus humano generi in psalmo. Ponam in salutari. et respondet homo. si fiducialiter agam in eo. quia deus hominem de questione nostra que est iter meum et vos ponam in salutari meo quia est filius meus. respondet homo. si fiducialiter agam in eo: quia est frater meus. Tercio habuit auctoritatem arguendi et repellendi utraque partem. arguisset enim si voluisset homines dignam satisfactionem facere. ysa. ix. Arguet in equitate per mandata fueris terre. arguisset quodammodo deum si dato per impossibile quod voluisset satisfactionem non dignam recipere. Unde ipse deus dicit ysa. i. Venite arguite me dicit dominus. Tercio voluit in aere exaltari ut ipsum immundum sanctificaret et mundaret. Sancti

ficauerat quod terra triginta tribus annis
super eam ambulando. Sanctificauerat aquam
in ipsa se baptizari faciendo. Sanctificatu
rus erat ignem: apostolis spiritum sanctum in
specie ignis mittendo. Non restabat igitur
nisi ut aer sanctificaretur: non sub recto sed
in aere moriendo. Et secundo ponit fructus
passionis cum dicit: omnia traham ad meipsum.
Et circa quod notandum quod tria sunt que na
turaliter attrahunt. Primum est sile. istud
videmus in animalibus. Ecce. xlii. Omne ani
mal diligit sile sibi. sic et videmus in ho
minibus. Ut subdit: omnis homo simili sui so
ciabitur. videmus in volatilibus. Eiusdem
xxvi. volatilia ad sibi similia pueniunt.
Secundum est vacuum sicut pater in vetera
que cito stappa per ignem euacuat et aere
non implet sanguinem ad se trahit. Tertium
est calidum sicut pater in sole quod virtute sui
caloris vapores ad se trahit. Christus
igitur trahit nos ad seipsum triplici similitu
dine. Primum similitudo est imaginis: quod ad
eius similitudinem creati sumus. Secunda simi
tudo est assumptae humanitatis. Phil. ii. in
similitudinem hominis factus. Tertius est imi
tationis quod ipsum tanquam boni filii imitari de
bemus. Eph. v. Estote imitatores dei si
cut filii charissimi. Propter istam triplicem
similitudinem debemus ad christum ire et ab ipso
trahi. mali autem quod non habent istam triplicem si
militudinem ab ipso non trahunt. habent enim ima
ginem deturpata. et ideo a deo non cognoscun
tur. habent naturam maculatam. et ideo fratres christi
non vocantur. habent vitam sceleratam. et ideo non
christum sed diabolum imitant. Sap. xliii. Omnia
comixta sunt animam iniquam. istud re
fertur ad imaginis deturpationem. natiui
tatis imutatio. istud refertur ad nature vi
lificationem inordinatio mechae et ipudic
tie. istud refertur ad vite depravationem.
Et secundo enim christus nos attrahit per va
cuum. fuit enim vacuum in natiuitate: in
vita et in morte. In natiuitate fuit va
cuus ab omnibus rebus necessariis. Non enim
habuit lectum ubi quiesceret: sed in prese
pio regeuit. Non habuit et pannos quibus
mater cum inuolueret: nisi viles et pano
sos. Non habuit seruientes qui assisterent:
nisi bouem et asinum. Et secundo fuit vacuus in
vita: quod non habuit domum ad habitandum. Mat.
viij. Vulpes foueas habent et volucres eceli

nidoes: filius autem hominis etc. Non habuit
diuitias ad possidendum. iij. Corinth. viij.
Propter nos egenus factus est cum esset diues.
Non habuit et cibos ad comedendum: quod se
pe esuriuit. Mat. xxi. Hanc reuertens
ad ciuitatem esuriuit. Tertio fuit vacuus
in morte. Eius enim corpus fuit vacuum
et euacuatum sanguine: ita quod remansit in cru
ce aridum sicut lignum. ps. Aruit tamquam testa
virtus mea. Eius alia fuit vacua omni pro
latore: et implet tristitia et dolore. Mat.
xxij. Tristis est anima mea usque ad mortem.
Passio eius fuit vacua utilitate et valo
re: quia illa die tamen unum latronem et lucratus
ysa. xlix. In vacuum laboravi sine causa: et va
ne solitudine mea consumpsi. Mater eius
fuit vacuata omni gaudio et plena omni ama
ritudine. Luc. ij. Et tuas ipsius animas propter
sibi gladium. Eius familia fuit euacuata
fide: quod omnes apostoli fidem perdidit. Et
tertio trahit nos per calidum. Christus enim
in passione totus fuit calidus igne amo
ris. quod pater per quatuor signa quod sunt: sudare
sinit: rubere: et vestimenta ferre non posse.
Non enim alius sudat in facie et in toto cor
pore: signum est intensi caloris. Christus igitur su
dorē emisit quod totus fuit quod in terra decur
rebat. Et tantus fuit ardor quod humorem
slegmaticum in sanguinem peruerbat. Et se
cundo sinitur: quod fuit signum magni caloris.
Ber. Sicut ait christus non doleo. O discipulus si
tis: fide vestra: salutem vestram: gaudentium tu
orum: plus animarum vestrarum quam corporis mei crucia
tus me tenet. Et si non mei. saltem vestri mi
seremini. Tertio christus in corde et facie to
tus rubuit: quod totus sanguine crucietur si
nit. Ysa. lxiij. Quare rubuit et vestimentum tu
um: et indumenta tua sicut caleantium in for
culari. Christus etiam in cruce vestimenta ferre
non potuit: sed nudus ascendit. ac si ipso fa
cto vocat. Tunc igne charitatis ardeo quod
vestimenta ferre non valeo.

Et ad seriam secundam sexte hebdomadae quod dra
gestime Sermo secundus. 82

Exaltatus fuero a terra omnia
traham ad meipsum. Christus per suam
passionem traxit ad se omnia. scilicet ter
restria: celestia: et infernalit. A
Traxit quod celestia: patrem reconciliando.
Traxit terrestria: gentile populum ad fidem con
cedendo. Traxit infernalit: sanctos per quos gerant

in limbo liberado. **I**o voluit xps in cruce exaltari vt p caput sursum nos deo reconciliaret. Per pedes deorsum: infernum concutiret. Per manum dexteram ad aglonem extensam: gentes in frigore infidelitatis positas attraheret. Per manum sinistram ad austrum expasam: iudeos in quibus aliqui calidius fidei viguerat ecclis sue merito reprobareret. Nihilominus quotidie peccatores ad se trahit ad fiduciam et spem quam perfidit rat corporis christi in cruce positi disponem. De quo sic dicit Berni. Quis non rapit ad spes ipetradigis fiduciam quam ei perfidit rat corporis disponem. scilicet caput inclinat ad osculum. brachia extensa ad amplexandum. manus perforatas ad largiendum. latus apertum ad diligendum. pedum perfixione ad nobiscum permanendum. corporis extensione ad se nobis totaliter impendendum. **B** Ex quibus verbis habetur quod christus in cruce existens per modos peccatores ad se trahit. **P**rimo per capitis inclinationem: sicut amicus nutu capitis amicum vocat vt dicit sibi osculum. Istud osculum petebat genus humanum dicit. Cant. viij. Quis mihi det te fratrem meum sugentem vbera matris mee vt inueniam te foris et deosculer te. **L** Habet igitur deus duo labia. scilicet gratiam et gloriam. **N**on sicut habet homo duo labia. scilicet veritatem et pacem. De quibus dicit Zacharia. viij. Veritatem tuam et pacem diligite. **N**on enim osculari debet deum cum duobus labiis suis. scilicet veritate et pace: vt. scilicet veritate de se in perfessione dicat: et cum deo et primo pacem habeat. et tunc deus ipsum osculabitur cum duobus labiis suis. scilicet cum gratia et gloria: quia dabit sibi gratiam in presenti et gloriam in futuro. ps. Gratia et gloria dabitur tuis. **N**otandum autem quod christus in cruce passionis sue caput inclinatum habuit ad dexteram siue vt per hoc significaret quod participate propter peccatores quod fecerant primi parentes eius dextera. Siue vt per hoc innuere quod non vocat hominem ad leuam. id est ad vitam temporalem. sed ad dexteram. id est ad vitam eternam. Siue vt per hoc ostenderet quod in his que facimus non sinistram: sed rectam intentionem habere debemus. Iuxta illud Matthei. v. Nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua. **E**t Secundo trahit per brachiorum extensionem: sicut mater

trahit ad se puerum brachia aperiendo. Deus autem duo brachia extendit. scilicet sinistrum quo congregat ad fidem et sui agnitionem. Et dextrum quo deportat ad beatitudinem eternam. **U**triusque autem brachii olim deus clausum tenebat: quia nulli veritate sue fidei dabat: et nullum ad suam beatitudinem deducebat. Tandem aperuit brachium sinistrum quando ad fidem veram deduxit populum iudeorum. Dextrum autem non aperiebat: quia nullum ad suam gloriam recipiebat. **M**odo autem vtriusque brachii apertum habet: quia fidem et sui cognitionem omnibus aperit: et ad suam beatitudinem fideles recipit. **U**nde quilibet fidelis anima potest dicere Laticor. viij. Leua eius sub capite meo. et dextera illius amplexabit me. Leuam suam deus sub capite ponit: quoniam in presenti vita sui agnitionem et fidem infundit. Dextera illius amplexum tribuit quoniam sanctos eternaliter sibi vnit. **U**nde etiam quilibet fidelis dicere potest cum ps. Tenuisti manum meam: et in voluntate tua deduxisti me. scilicet per viam tue veritatis me deducendo. et cum gloria suscepisti me. scilicet ad tuam beatitudinem me recipiendo. **T**ertio trahit per manus perforationem: sicut liberalis trahit egenum ad se veniendum. Habuit autem christus in cruce manus aptas: ad innuendum quod dat facilius et liberaliter: quia gratiam suam omnibus tribuit. heb. xij. Tanquam filius offert se deus. Sap. vi. Preoccupat qui se concupiscit. **I**deo dicit Ecclesiastes. iij. Non perahas datum angustiarum. Habuit manus fixas: ad innuendum quod dat immutabiliter et perseveranter. Ecclesiastes. ij. Respice fily nationes hominum: et festote quia nullus sperauit in domino et confusus est: permansit in mandatis eius et derelictus est. **P**auci autem sunt qui habent istam inobislem voluntatem seruilem et beneficiam. **I**o dicit de multis in ps. Converte tibi cum benefeceris ei. Ecclesiastes. vi. Est amicus socius in me. Habuit manus perforatas: quia dat omnibus largiter et abundanter. Sicut enim vas perforatum largiter effundit: sic christus largitur tribuit. i. Timotheo. vi. Qui prestat nobis abunde. Iaco. i. Qui dat omnibus affluenter et non impropat. **N**on solum autem est liberalis sed quod dabo perditus: quia habet manus perfo-

76

ratas. sicut dicit de aliquo p'digo qui n' h'it sibi scit retinere. Iste h'z p'foratas manus. Valde p'digus e'et q' p' potu patri/ moniu' suu' daret. Sic x'ps p' potu aque frigide dat mercedē celestis gl'ie. Matt. x. Quicūq' dederit potu' vni ex istis mi/ nimis calicē aque frigide: amē dico vo/ bis nō p'det mercedē suā. B' X'ps in vi/ ta sua fuit multū liberalis: q' multa b'f/ ficia dedit. In fine autē v'ste sue quodā/ modo fuit p'digus: q' nihil sibi retinuit sed oīa dedit ēt vsq' ad vestes. Nā petro dedit ecclesiā. Joāni matrē suā charissī/ mā. Patri dedit animā suā p'ciosam. La/ troni dedit paradisum. Nischodemō z to/ seph dedit corpus pp'iū. Nobis oībus dedit suū sanguinē p'ciosum z crucifixo/ ribus v'stimēta. B' Quarto x'ps tra/ h'it nos p' lateris ap'ione: vt eius amorē ostēdat. Amor autē aliqui ostendit ex ser/ mone. Iuxta illud Mat. xij. Et abundan/ tia cordis os loquit'. Nū enīz cor abun/ dat in amorē. os abundat in sermone. Ali/ qñ amor manifestat in ope: z ille ē amor/ De quo dī. i. Joā. iij. Nō diligamus ver/ bo neq' lingua: s'z ope z veritate. Aliqñ amor radicat in corde. De quo Matth. xxij. Diliges dñm tuū q' toto corde tuo. Primus amor q' ē in sermone nihil valet nisi sit scōs amor qui ē in ope. Nec primus nec scōs aliquā valēt nisi amor radicat in corde. P' Primū amorē x'ps nobis ostēderat in sua salubri eruditōe. P' Scōm ostēderat in multiplici benefi/ cioz largitōe. P' Sed tertiu' s'p'cordiale amorē nobis ostendit in lateris aper/ tione. Berni. Clauus penetrans. clauus referās factus ēt mihi. qd n'hi vt videā per foramen clamat clauus. clamat vul/ nus: q' deus vere sit homo in x'po mūdū reconciliās. C' Quinto trahit nos p' pe/ dūz afflictionē: sicut amicus positus in carcere trahit amicū ad se vitādū. X'ps p'pter amorē nostrū incarcerationi se fecit qñ in cruce affligi voluit. Debemus eim ad eius pedes currere. Quia sicut dicit Beut. xxxij. Aut appropinquāt pedib' eius accipiet de doctrina eius. Ad pe/ des ergo eius debent currere p'ctōies z tribulati. Nā vnus pes vinctus est oleo. iste ē eius misericordia viscerosa. Beut.

xxxij. Ungat in oleo pedem suum. Se/ cundus pes est tinctus sanguine. iste est passio eius gl'iosa. ps. Ut intingatur pes tuus in sanguine zc. Peccatores igitur accedant ad pedem intinctum oleo misericordie: z inueniant mēdelam z sa/ nationem. Ysaie. lxi. Spiritus domini sup me eo q' vnxit me vt mēder cor/ tritos corde. Tribulati accedant ad pe/ dem intinctū sanguine: z ibi inueniēt consolationēz. Brego. Si passio christi ad memoriaz reducitur: nihil est quod non equo animo toleretur. C' Sexto tra/ h'it per sui corporis extensionēz. Postq' enim pro nobis taliter se extendit: debe/ mus z nos ad ipsum extendi z ab ipso trahi. Nam extendit se pro nobis de ce/ lo vsq' ad virginis vterum. de vtero ūr p'p'etium. de p'p'etio in mūdū exiit/ um. de mūdū in patibulum. de patibulo in sepulchru'. de sepulchro in limbu'. de limbo rediit in mūdū. de mūdū se extendit vsq' in celum. de celo se exten/ det vsq' ad iudiciū.

C' Seria. iij. sexte hebde quadagesime Sermo primus. 83

Agno quasi agnus mā/ suctus qui portatur ad victimam. Die/ remie. xi. Sepe christus i scri/ pturis agnus appellatur propter man/ suetudinem z innocentiam. Nam sicut dicit Jhdo. cetera animalia armauit na/ tura: solum agnum dimisit inermem. non enim habet cornua ad ventilandū: nec dentes ad mordendum: nec ungues ad lacerandum: sed mansuetus z inno/ cens inuenitur. eodem modo christus nunquam vlli nocuit sed omnibus pro/ fuit. Al' dicitur autem christus in au/ ctōitate p'missa agnus. z agnus man/ suetus. z agnus victimatus. Agnus au/ tem secundus Jhdo. dicitur ab agnosce/ do: q' iter omnes innumerabiles greges solo balatu matrē cognoscit. B' Eodē modo x'ps dicit agnus ab agnoscendo: q' x'ps in cruce existens agnouit tria ge/ nera p'sonaz. s. patrē: matrē: z suos crucifixores. C' Nam patrem agnouit si/ bi animam suam recomēdando dicēs: Pater in manus tuas comēdō spiritū

meū. dī enim & scriptū repit q̄ xps exi-
stens in cruce torum illū psal. xxi. Deus
deus meus respice in me: vsq; in te dñe
sperauit: sileter dicere incepit. & cū perue-
nit ad illum versuz. in manus tuas dñe
comendo spūs meū. vt dī Luce. xxiij. for-
titer exclamauit dicens. Pater in man-
us comēdo spūs meū. **E** In hoc autē
bat nobis exēplū vt cū ad extrema ap-
propinquamus: spūm nrm deo comēde-
mus. & hoc trib⁹ de causis hēdū ē. **P**ri-
mo videlz vt deus ab insidijs demonūz
nos custodiat & nostrum spūm. Dēmo-
nes cū in via parati sunt vt animā ra-
piāt. Sed aīa que in manu dei ē nullum
dī timere. Jo. x. Nō rapiet eos quisquā
de manu mea. **S**ecūdo vt aīam nr̄ amp
angeloz ministeriū ad celum deducat.
Ero. xxiij. Ecce ego mitto angelū meūz
qui precedat te & custodiat i viā & intro-
ducat in locū quē preparauī. **T**ertio vt
animas a morte custodiat. Sap. iij. Ju-
storū aīe in manu dei sunt & nō taget
illorū malitie seu mortis. **S**ecundo
agnouit iste agnus nr̄em: spālē curaz
de ea hūdo & ioāni eam recōmendando
qñ dixit: ecce mī tua. In hoc bat nobis
exēplū vt dī parētibus nr̄is vsq; ad mor-
tem curā & diligētiam habeamus. **P**e-
tro quidē recōmēdauit ecclesiam. ioāni
vero nr̄em suam. Si vero inuenisset di-
gniores aliquos. ceruū ē q̄ talitū thesau-
roz eos fecisset custodes. pecuniā vero
tūde recōmendauit. ad inuēdū q̄ pecu-
niā tpālīs ē res vils & indigna. & tō cu-
stodi indigno & vilissimo recōmēdauit.
Nos ergo exēplū ioānis habemus eam
in nr̄em si volumus eā habere in nutri-
cem. **S** Lū enim sit triplex status ho-
minis sicut dicit Augu. s. in viā: in mor-
te: & post mortē. **I**psa in isto triplici sta-
tu a diuūat filios suos qui eam habent
in nr̄em. **U**nī cantat ecclesia. Maria ma-
ter gfe mater misericordie tu nos ab ho-
ste ptege. & hora mor. suscipe. **A**diuuat
igif in viā. si in viā sint quidam iusti.
istis impetrat p̄seuerantē gratiam. ideo
dī. maria mater gratie. **S**uaritx vel con-
seruatritx. **A**lij sunt peccatores istis ipe-
trat peccatoz ventiam & dei misericordi-
am. iō dī mater misericordie. **S**ecun-

duz status ē put sunt in morte qui ē sta-
tus piculosus. q; hostes. i. demones ad
moriētes accedūt. & si aliqđ ius habent
inquirūt: s; beata virgo hostes. i. dēmo-
nes expellit & aīas ptegit. iō subdif. tu
nos ab hoste ptege. **T**ertius status ē
post mortē. i. qñ aīa de corpore ē egressa.
& iste status ē similiter piculosus: quia
ibi sunt demones rugiētes animam de-
uorare volētes. sed beata virgo animas
in morte suscipit & in celū deducit & a de-
monibus defendit. iō subdif. hora mor-
tis suscipe. **U**nī quilibet talis aīa pōt re-
gratari beate **M**arie & sibi dicere illud
Ecclīci. li. Liberaſti me scdm multitudi-
nem misericordie nominis tui a rugien-
tibus preparatis ad elcam de manibus
querentū animā meam. **E** **T**ertio
iste agnus agnouit suos crucifixo-
es orando dicēs Luce. xxiij. Pater di-
mitte illis. nō enim sciūt quid faciunt.
Aliqñ pōt iniuria irrogari in cōtumeli-
is verbox & hec est magna iniuria. **A**li-
qñ in spoliatōe rez. & hec ē maior. Aliqñ
in irrogatōe supplicioz. & hec ē maria.
Iste tres iniurie fuerūt xpo in passiōe
irrogate. ipe enim fuit cōtumelijs laces-
situs. vñ dī **M**att. xxvij. **P**retereuntes
blasphemabāt eū mouentes capſa sua
& dicētes: valē qui destruit te implū dei
& in trib⁹ diebus il. rehedifi. **I**pse fuit
omnibus rebus & vestibus suis denuda-
tus. vñ de signat p ioseph d quo dicitur
Ben. xxxvij. **N**udauerūt eū tunica talari
& polimita. **I**sta fuit tunica xpi. i. cōsuti-
lis desup cōtexta per totū. ps. **B**iusserūt
sibi vesti. mea rē. **I**ste fuit multis vulne-
ribus sauciatus. ysa. liij. **I**pse autē vulne-
ratus ē ppter iniquitates nostras. **I**n
his igif iniurijs magnū ē habere patien-
tiam. matūs habere letitia. maximū da-
re bñſcentiam. xps autē oīa ista nō tantū
portauit patienter. iuxta illud. ysa. xlij.
Tacui semp filii. patiens fui. **N**ō tñ leſa-
ter. iuxta illud ps. **C**ōscidisti saccū meūz
i. corpus meū & circū. me le. sed etia; su-
is crucifixoibus bñſicium impendebat
dū pro eis orabat dicens. Pater ignosce
illis rē. **E**t qñ iste agnus in cruce exis-
cognouit p̄em suū spūs sibi recōmēda-
uit. cognouit & nr̄em de ea spālē curaz

hūdo. cognovit ēt snos crucifixoꝝ pro
eis orādo. cuius oꝝo multos de ip̄is con
uerit & deo recoꝛdauit. iō in missa ter
agnus cāta. q. d. ecclesia. Agne dei q. co
gnouisti p̄em sp̄m tuū in manib⁹ suis
recoꝛmēdando. misere nobis. Agne dei
qui cognouisti m̄em de ea sp̄alem curā
hūdo. misere nobis. Agne dei q. cogno
uisti inimicos p̄ eis orādo: & deo eos pa
cificando dona nobis pacē. § C Secū
do fuit agnus māfuetus. sicut eiz agn⁹
qñ occidit non murmurat nec clamat.
sed tñ quasdaꝝ voces querulosas emit
tit. sic & xps non murmurat nec clamat.
ysa. liij. Sicut ouis ad occisionē ductus
& quasi agnus corā tō dēte se obmutescet
& non ap̄let os suū. f. ad blasphemādū
vel murmurādū. Emisit tñ quasdaꝝ vo
ces p̄e cōquestionis. vñaz emisit ad pa
trem dicens. Aar. xxvij. Deus meus de
us meus vt qd dereliquisti me. C Aliaꝝ
emisit ad m̄em. M̄ere. xv. Ne mihi ma
ter mea quare me genuisti virū rixē. vñ
discoꝛdie in vniuersa terra. Iudei enī
sepe rixabant cum eo & sepe discoꝛdias
inter se inueniebant. sepe ēt ip̄m maledi
cebant. Vñ subdis. Oēs maledicūt mihi
C Tertiaz emisit ad circūstantes & p̄e
tercūtes. Th̄e. i. i. O vos oēs qui transi
tis per viaꝝ attēdite & videte si est dolor
ēc. C Quartaz emisit ad terram dicens
Job xvi. Terra ne operias sanguinem
meū nec inueniat locū in te latendi cla
mor meus. C Quintaz emisit ad celum
dicens M̄ere. ij. Obstupefiscite celi super
hoc. i. sup obprobrys & iniurijs mihi a
iudeis illatis & porte eius desolamini ve
hementer. Et seq̄. Bno enī mala fecit
populus meus. me dereliquerūt fonteꝝ
aque viue: & foderūt sibi cisternas vissi
paras que nō valent cōtinē aquas. ac si
dicat. ita duo mala fecerūt iudei. q. me
qui sum fons aque viue siccauerūt. i. oc
ciderūt. & barrabaz qui erat aqua turbi
da cōseruauerūt & bibere dīmiserunt. §
C Tertio fuit agnus victimarū. Est at
dīa inter hostiam & victimā. q. hostia vi
citur sacrificiū p̄ hostibus vincēdis.
victimā aut p̄ hostibus victis. siue autē
ēet hostia aut victimā oportebat vt igne
accēderet vt sic sumus ēet deo odorise.

rus. talis victima siue hostia fuit ch̄: A
Eph. v. Dilexit nos & tradidit semetip̄s
p̄ nobis oblationē & hostiaz dño in odo
rem suauitatis. § Ista aut hostia vt ēet
odorifera quadruplici igne inflāmata ē
C Primo videlz igne amoris. de quo dī
Luc. xij. Ignē veni mittere in terram. ma
gnū indicū amoris ē dare amico suo tē
porales substantiam. mai⁹ ē dare in obse
quū suaz p̄sonaz. maximū ē dare i mor
tē vitaz suaz. Istud maximū signū amo
ris habuit xps. Jo. xv. Maiorē hac dile
ne. hz vt aiam suam po. q. p̄ am. suis.
C Secō ista victima fuit inflāmata igne
doloris. quāto enīz caro ē melius cōple
xionata tāto ē maioris doloris sensitiua
sicut caro oculi magis sentit dolorēz q̄
caro calcanei: q. melius ē cōplexionata.
Caro igit xpi fuit manibus sp̄is sancti
de purissimis sanguib⁹ virgis facta. & iō
maioris doloris fuit sensitiua. C Tertio
ista victima fuit inflāmata igne passiois
de quo igne dī in ps. Ignē me examiauit
& nō ē inuenta in me in. Itē ossa mea sic
cremū auruerūt. si eiz ossa fuerūt cōcre
mata. manifestū ē q. caro & pellis cōcre
mata fuerūt. C Quarto ista victima in
flāmata fuit igne cōpassiois. magna q.
dē p̄passioe replebat qñ m̄em desolatā
& afflicta videbat. qñ ap̄los disp̄os & in
errorē plap̄os cernebat. qñ suos cruci
fixoꝝ i frenesim versos respiciebat. Si
cut eiz pius p̄: qñ videt filiū suū frenetū
cū i ip̄m furgēte: dolet & ploꝛat. nō sui in
iuria sed filij furti. sic xps nō suos dolo
res s̄z perditionē suoz intersectorū do
lebat. iō p̄ eis orabat & clamabat Heb. v.
In diebus carnis sue preces supplica
tionesq. ad deū. ecce q. orabat cū clamo
re valido. ecce q. clamabat. & lachrymis
offerēs. ecce q. ploꝛabat.

C Adē feria tertia sexte hebdo. xl. Ser
mo secundus. 84

Hic ē sanguis meus noui
testamenti qui p̄ mul
tis tradet. Aar. xiiij. Dē tē
stamētū. sicut dī Heb. ix. cō
firmat morte testatoris. & iō deus voluit
vtrūq. testm. f. vetus & nouū sanguine
suo cōfirmare. De p̄firmatōe veteris te
stamētū p̄ sanguinē dī Heb. ix. Lecto eiz

mandato legis a moyse vniuerso populo accipies sanguine vitulorum et hyrcorum cum aqua et lana coccinea et yso. ipse quoque librum et oves populi accepit dicens: Hic est sanguis testamenti quod mandauit ad nos deus. De confirmatione testamenti noui per sanguinem dei in auctoritate premissa. hic est sanguis noui testamenti etc. Nota adu autem quod christus in nouo testamento quod in sua passionem perdidit octo legata dimisit. de quo testamento sic Ambrosius auctor humani generis in cruce christi pietatis officia diuidit. persequutionem apostolis. pacem discipulis. corpus iudeis. patrem spiritum. virginem parantem. latronem paradisum. peccato rebus infernum. crucem penitentem penitentibus legauit. Primo igitur legauit apostolis persequutionem. illud enim legauit quod ipse possedit. Io. xv. Si me persecuti sunt et vos persequentur. et illud legatum fuit perfecte apostolis perfolutum quod et persecutores habuerunt et morte sustinuerunt. hereditas autem transit ad heredes cum onere suo. deus igitur hereditatem eterne hereditatis. adiunxit onus. id est tollere etiam passionis. cum isto onere habuit eam christus. Luc. vi. Oportuit christum pati et ita intrare in gloriam suam. habuerunt etiam hoc onus omnes apostoli Act. xxiij. Per multas tribulationes oportet nos intrare. habuerunt etiam hoc onus omnes fideles. y. Tim. iij. Omnes qui volunt pie vivere in christo Iesu persequutionem patientur. Qui igitur vult assequi eternam beatitudinem et nullam pati tribulationem: vix esse dignior christo et apostolis sanctorum cunctis fidelibus melior. Hieronymus. Difficile est imo impossibile ut persequentibus quod futuris fruatur bonis et ut de delictis traseat ad delicias ut hic veterem et illic mercedem impleat. ut in celo et in terris gloriosus appareat. Secundo legauit discipulis pacem. Io. ix. Pacem relinquo vobis. habebat enim christus quosdam discipulos qui fuerant ita fortes sicut apostoli ad sustinendum persequutiones. et ideo reliquit eis non tamen pacem eterne uitae christi sed et temporis. non enim infirmis et debilibus statim sunt gratuita imponenda. Tertius enim ex euangelio quod non sunt imponenda tristitia festiuitas. nec fortia infirmis. nec insolita inexpertis. Ista notatur Mat. ix. Non enim sunt imponenda tristitia festiuitas. ideo dicit dominus ibidem. Nihil quid potest filij hominis lugere quod diu cum illis est spiritus. si-

lii autem spiritus et festiuitas sunt contemplatiui qui semper cum deo illud festum faciunt. de quo dicit in psalmo. Relige cogitatio. dicit festum agere tibi. talibus enim non debet imponi tristitia ne impendantur et turbentur a contemplatione interna. Secundo non sunt imponenda fortia infirmis. ideo subdit. Nemo autem mittit commensuram parui rudis in vestimentum vetus. paruum autem rudis. id est nouus est doctrina noua euangelica que inducit ad preceptum terrenorum. sic tales infirmi non sunt statim ad preceptum terrenorum inducendi. non sunt enim imponenda insolita inexpertis. ideo addit: nec vinum nouum in utres veteres mittitur. Per utres veteres intelligit mentes assuetas terrenis. Per vinum nouum doctrina que inducit ad appetitum celestium. sed homines assueti diligere terrena non sunt statim cogendi ad celestia. Tertio legauit corpus iudeis ut. scilicet ipsum crucifigeretur: et sic in eam saluationem pericerent. Job. xi. Terra. id est caro christi de nostra terrena substantia assumpta data est in manus spiritus. id est per latronem iude. Corpus autem fuit sic quodam sacramento diuinum in quo erant tria preciosa inclusa. scilicet sanguis. anima et diuitas. Locus igitur de sua carne epistolarum fecit quo infirmitas nostre supbie frangeretur. Aug. Et ecce homo humilitatis exemplum. supbie medicamentum. De sanguine fecit collirium quo cecitas nostre ignorantie curaretur. Apo. iij. Collirio unge oculos tuos. ut videas. animas de dicitur periculum quo seruus redimeret. Mat. xx. Filii hominis non venit ministrari sed ministrare et dare. animam suam redemptio per multas. Deitas fuit balsamum quo fetore nostre immunditie tolleret. Ecclesi. xxiiij. Sic cinis et balsamum odor dedit. Quarto legauit per spiritum Luc. xxij. Pater in manus tuas committimus spiritum meum. In hoc dicit nobis exemplum quod in manus dei debemus recomendare spiritum nostrum. Illud enim quod est in manu dei est securum et est ante conspectum dei. et est preciosum. Primum quod dicitur autem quod sunt in manu dei sunt secure ita et ut nunquam perdamus. Io. x. Non ra. eas quisquam de manu mea. Secundo sunt deo proxime ita ut diuina visio fruatur. ysa. xlix. Ecce in manus dei descriptum. muri tui co. octu. meis semper. Tertio sunt per se ut in ornamentum dei assumantur. sic enim anulus ornatur manu. sic anima sanctorum quodammodo ornatur deum. unde dicit dominus de quodam magno perficere. Dicitur.

xxij. **U**nio ego dicē dñs. qz si fuerit fecit /
os anulū i ma. dex. mea euellā eū inde.
E **Q**uinto legauit panympñū v̄gini
qn̄ dixit: mulier. ecce fili⁹ tu⁹. Qd̄ quidē
voluit facē triplici rōe. C **P**riō rōe sui.
dederat eiz legē. Exo. xx. Honora pa. t. z
ma. tuā zc. Decebat igit vt q dītor legis
suaz legē seruaret. C **S**ecdo ratōe nri vt
nos doceat q de pētib⁹ nris nō tm̄ i vi.
ta sz ēt in morte curā hēamus. C **T**ertio
rōe v̄gis. amittebat enī filiū: z iō p cōso
latōe dīm̄tebat sibi fidē discipulū: sed
tū qualis ei poterat eē p̄solatio illa dicē
Ber. o qualis pmutatio. iōānes et p̄ iesu
tradit. seru⁹ p dño. discip⁹ p magro.
fili⁹ zebēdel p filio dei. pur⁹ hō p vō deo
C **S**exto legauit latroni padisus dicēs
amē dico tibi. ecce quāta firmitas: quia
modus fuit iurādī. qz: hodie. ecce quāta
celeritas. mecū eris. ecce q̄ bñā societas
in padiso. ecce q̄ta loci amenitas. Tō at
xps isti latroni sic fuit liberalis. qz i illa
societate trīu⁹: erat vnus totalr bon⁹. s.
xps. erat ali⁹ totalr malus. s. latro a fini
stris positus. tert⁹ erat mediocris bon⁹
z mediocris malus. s. latro a dextris po
situs. ipe eim̄ nō oīo malus erat qz culpa
bilem se cognoscebat. nec oīo erat bo
nus: qz adhuc grām assecut⁹ nō erat. Ha
buit igit se laudabilr ad totalr malū: qz
ipm̄ icrepauit ad totalr bonū: qz ip̄z ex
cusauit. ad se mediocris bonū: z medio
criter malū: qz ventā postulauit. C **S**e
ptimo legauit p̄corib⁹ infernū cū dixit
Mat. xxv. Bisce dīte a me ma. in ignem
eter. Qd̄ qdē legatū valde cōpetit eis. qz
pulchri⁹ stat in inferno q̄ in padiso: qd̄
onidit triplici exēplo. C **P**rimū ē: qz pul
chrius manet porcus in luto q̄ in flori
do prato. porcus ē luxuriosus qz imūdi
tia voluptatū delectat. ij. Pet. ij. Sus lo
ra in volu. luti. iō pulchri⁹ manet i luto
infernalis voluptatis seu seditatis q̄ i
prato florido celestis amenitatis. C **S**e
cundum exēplū ē. qz pulchri⁹ stat seru⁹
in cloaca q̄ i camera picta. seruus ē aua
rus. Lot. iij. Auaritia que ē idolor seru
tus. talis seru⁹ pulchrius stat in cloaca
ifernū q̄ statet i camera picta celi. C **T**er
tiū exēplū ē: qz pulchri⁹ stat latro in pa
tulo q̄ in regali solio. Latro ē supbus

qz furat illud deo qd̄ ē p̄pitiū dei. s. gl̄iaz
ysa. xlij. Gl̄iaz meaz alteri nō dabo. talis
igit latro stat pulchri⁹ i patibulo ifernā
lis tormēti q̄ statet i solio maiestatis di.
C **O**ctauo legauit crucē p̄nie volētibus
penitē. Luc. ix. Sigs vult ve. post me ab
ne. semetip. z tol. cru. snā z se. me. Quid
at velit dicē cū ait. abneget semetip̄z. ex
ponit. Sic. i ome. di. Relinqm⁹ nosmet
ipsos q̄les peccādo nos fecim⁹ z manea
mus q̄les nos p gr̄az facti sum⁹. ecce eiz
q supb⁹ fuit. si hūilis fact⁹ ē: seip̄z religit
si luxuriosus vitā mutauit. abnegauit
q fuit. si auar⁹ elargiri didicit z aliena
rape desistit. semetip̄z religit ē qdē ipse p
nām: sz nō ē ipse p malitiā. Deī subdif.
tollat crucē z sequat me. vñ subdit idēz
Breg. duob⁹ modis crux tollit: aut cū p
abstinētiāz affligit corp⁹: aut p p̄passio
nē p̄ximi affligit animus. S.

C **S**er. iij. septe hebdo. xl. Sermo p̄m⁹.
Vulneratus ē p̄p̄ inq̄
tates no
stras. attrit⁹ ē p̄p̄ scelera nra
disciplina pacis nre sup eū:
cui⁹ lūore sanati sum⁹. ysa. liij. Sic dicē
Diero. ysaias nō tā fuit p̄pha q̄ euāgeli
sta. Uē enīz nō tā p̄phetia textē de futu
ro q̄ h̄istoria scribē de p̄terito. Uñ xpi
passionē plusq̄ p angēros ānos p̄uidēs
eā sic apte describit: ac si eā p̄ntialr sp̄se
xisset di. vulneratus ē zc. C **U**bī p̄rio po
nit q̄ ip̄a passio xpi fuit valde penosa
cū dicē. vulnerat⁹ ē zc. C **S**ecdo ponit q̄
fuit valde fructuosa. cū subdit. cui⁹ lūo
re sa. su. C **P**ena aut xpi describitur
triplex. qz fuit vulnerat⁹. attrit⁹. z disci
plinat⁹. C **P**riō fuit vulnerat⁹ vt redē
p̄riois nre p̄ciū de corpe suo emanaret.
C **C**orp⁹ eiz xpi erat tāq̄ sacc⁹ plen⁹ the
sauro tāq̄ alabastrū plēnum vngūeto. z
tāq̄ apotheca plena balsamo. B homo
enīz erat captiū⁹ vulnerat⁹ z fetidus vo
luit igit xps vulnerari vt saccus scinde
ret z thesaurus inde exiret quo captiū⁹
redimeret. De isto thesauro di. t. Pet. i.
Non corruptibilibus au. nec ar. redēpti
estis sed p̄recto. san. quasi igni incōta. z
ina. iesu xpi. De sacco vero in quo erat
iste thesaurus di. Prouer. vij. Sacculus
pecunie secū tulit. vñ saccum plenū mī

mericordia sua misit deus pater in terrā. Saccū inq̃ i passioe p̃cidit: vt effūdāf qđ in eo latet precii nrm. ¶ Scđo corp⁹ xpi erat tanq̃ alabastrū pleni vnguēto. z iō voluit vt illud multis vulnerib⁹ frāgeret: vt inde vnguētū p̃ciosūz exiret q̃ vulneratū curaret. Ista vnguēta pete- bat spōsa dicens Cant. i. Trahe me post te cur. in odore vnguētoz tuoz. Ista vn- guēta sūt suauia: q̃ delectat corda. z sūt sanatiua: q̃ curat peccata. Eccl. xxxvij. Vnguētarius faciet p̃gmetā vauitatis z vinctiōes p̃ficiet santratis. Istis vnguē- tis sanatus ē samaritan⁹ vulneratus vi- no z oleo iposito. i. sanguine xpi q̃ fuit tanq̃ vinū inquantū parrē letificauit. z fuit tanq̃ oleū inquantū ip̃s ad misericor- diā inclinauit. ¶ Tercio corpus xpi fuit tanq̃ apotheca plena balsamo. z iō volu- it q̃ ista apotheca apiret vt inde balsa- mū efflueret quo fetidus sanaret. Tunc autē ista apotheca fuit apta qñ vnus mī- litū lācea latus eius aperuit. De odore eius dē balsami dī Eccl. xxiiij. Sicut cin- namomū z balsamū aromati. odore de- zē. ¶ Oīa que in balsamo sūt dicūtur ēē virtuosa. s. cortex: folia: semē: z liquor. Sic ēt qcquid fuit in xpo virtuosus fuit scz cortex. i. corpus. folia. i. verba. Se- mē. i. eius aīa in corpe seminata. Liquor i. dēt sanguis p̃ciosus. ¶ Scđo xps fuit attritus. Sicut enīz herbe terunt vt in- de fiat emplastrū p̃ qđ apostema frāgat z sanet. Sic corpus xpi fuit attritū vt in- de fieret emplastrū: quo tumor nre sup- bie frangeret. Sit autē emplastrū de her- bis floribus z sp̃ebus aromaticis aliquo liquore infuso. ¶ In xpo autē fuit caro tanq̃ herba: iuxta illud ysa. xl. Oīs ca- ro fenū. fuit autē tanq̃ flos: q̃ fuit valde pulchra z amena Cant. ij. Ego flos capī fuit diuinitas tanq̃ sp̃s aromatica. fuit sanguis tanq̃ liquor infusus. Ex istis ergo factū est emplastrū qđ dē frangere tumorē nostre supbie. ¶ Tercio fuit disciplinatus. i. dē: disciplina pacis no- stre sup eū. hō deū offenderat: z ideo dī sciplinari debebat. Xps autez flagellari voluit: z deū sic pacificauit. ¶ Oīz pax tribus modis inītiabāt z firmabāt. s. p- cussione: q̃ adinuicē se manibus pcutie-

bāt. ¶ Signi erectiōe: q̃ aliquā colūna vel pilā lapideā erigebāt. De istis duo- b⁹ dī Josue vlt. Percussit iosue i die illo sedus. Ecce percussit. Deinde subdit: Et tulit lapidē pgrādem dicens: z lapis iste erit vobis in testimoniu zē. ¶ Tercio aq̃ effusiōe. De hoc dī. i. Reg. vij. Hauserūt aquā z effuderūt i p̃spectu dñi. Per qđ volebāt inuere q̃ sicut de aq̃ nihil rema- net cū effundit: nec substatia: nec sapor: nec color. Sic si aliq̃ pacē nō seruaret: nec de illo: nec de his q̃ ad ip̃m spectant aliqd remaneret. Ut ergo xps firmā pa- cē cū deo nobis acqueret fuit disciplina tus. p̃cussus nō tm in manibus: sed ēt in pedib⁹ fuit pforatus: z in toto corpe fla- gellatus. fuit ēt tanq̃ signū eleuat⁹ in cruce. Joā. xij. Si exaltatus fuero a ter- ra oīa trahā ad meip̃m. fuit ēt insup si- cut aq̃ effusus: q̃ nihil sibi remansit nec sanguis: nec aīa: nec vīta: nec vltis: nec familia. ¶ Scđo eius passio fuit fru- ctuosa. Ideo dī: Lixore eius sanati su- mus. Corpus enīz xpi fuit in morte liut- dū z nigrū. Alpoē. vi. Sol factus ē niger tanq̃ faccus cilicū. fuit ēt rubicūdus ysa. lxiij. Quare rubrū ē indumētū tuū Iste liuor z nigredo z rubedo nos oēs sanauit. Ideo signat p̃ moroz. i. Bach. vi. Elephātis ostenderūt sanguinē mort ad acendū eos ad p̃liū. Adz autē sicut dicit Amb. p̃mo ē albū: postea rubeū: po- stea nigrū. Sic xps fuit albus. i. innocēs in tota vīta sua z quersatiōe. fuit rubi- cūdus in cruce p̃ sanguinis effusione. Et fuit liuidus z niger in morte. Ad po- terat dicere aīa xpi illud Cant. i. nigra sum p̃ corpus mei liuorē z deformitatē. sed formosa: p̃ corpus mei mūditiā z pu- ritatē. sicut pelles salomonis: ppter ru- bētis sanguinis effusiōē. Pelles enīz salomonis erat rubicundi coloris. Per istos liuores sanati sumus. ¶ hō qđ erat infirmus in capite. i. in intētiōe: que ē caput aīe. Quia in his q̃ faciebat non sanā intētiōē hēbat. Erat infirm⁹ in cor- de: q̃ hēbat cogitatōes noxias z vanas. Erat infirmus in pedibus: q̃ hēbat affe- ctiōē imūda aut terrenā. Pes enīz se- cūdū Aug. ē affectus z amor aīe. Sicut enīz corpus vadit pedibus: sic aīa vadit

affectibus. Erat isimus in toto corpore: quod habebat tota vita mundana et peruersatio: ne uana. **D** Ut igitur Christus suis liuoribus et suis uulneribus nos sanaret. uoluit primo uulnerari in capite: ut sanaret nostras obliquas intentiones. Uoluit uulnerari in manibus: ut sanaret nostras malas et remissas operationes. Uoluit uulnerari in corde: ut sanaret nostras noxias et uanas cogitationes. Uoluit uulnerari in pedibus: ut sanaret nostras imundas et terrenas affectiones. Uoluit uulnerari et flagellari in toto corpore: ut nos omnes sanaret.

Eadem feria quarta sexte hebdomade gratia: gesime Sermo secundus.

Hic est calix noui testamenti in meo sanguine qui pro uobis effundetur. Luce. xxij. Sanguis Christi qui confirmauit nouum testamentum fusus est pro nobis ut nos redimeret atque saluaret. **E**t per hoc quod erat exclusus a celis: inclusus in inferno siue in limbo: et reclusus in exilio. **P**er hoc sanguis Christi fusus est ut hominem ad celum reduceret. de limbo extraheret. et in mundum siue in exilio perfortaret. **P**rimo igitur homo exclusus erat a celo: ideo sanguis Christi effusus est ut ipsum ad celum reduceret. **B**ertra autem erat que hominem impediebant ne ad celum rediret. **P**rimus est: quod porta celi erat clausa: quod signatum est Gen. iij. per cherubim quem dominus ad sanas paradisi posuit ut ipsam custodiret. **S**ecundum erat: quod flamma erat quedam interposita que hominem ab ingressu arceret. **T**ertium ibidem dicitur: Et flammam gladium etc. Per quam flammam significatur reatus et obligatio ad penam eternam cui homo merito peruariationis sue erat obligatus. **T**ertium erat iusticia dei: quia multum erat seuerus. que significatur per rupeam bis acutam quam cherubim in manu tenebat. Iusticia enim dei dicebatur bis acuta. siue quod corpus et anima incidebat. **S**ive quod de comminatis et omissis rationem querebat. **I**deo sanguis Christi fuit clauis dei: aqua dei: et precium dei. **F**uit clauis: quod ianuam paradisi aperuit. De illa clauis dicitur Ps. xxij. Dabo clauem domus dauid super humerum eius: et aperiet et non erit qui claudat. claudet et non erit qui aperiat. **I**sta clauis secundum gloriam. fuit crux.

Christi quam ipse super humerum suum batulauit: ideo sanguis Christi clauis est paradisi. **S**ecundo fuit aqua dei: quod ignem uehementem gehene extinxit: quod ulterius in bonos non potuit perualere. **I**sta aqua est signata in aqua que de latere Christi emanauit. De qua potest exponi illud Eccl. iij. Ignem ardeat. s. infernale. Extinguit aqua. s. illa que de latere Christi effluxit. **D**icero. Rubea illa flamma et foribus phidemia cherubin Christi extincta et reuerata sunt sanguine. **T**ertio fuit scutum dei: quod diuine iusticie satisfecit. **P**s. lxxvij. Quod si rapui tunc exsoluebat. quasi dicat Christus. Ad id fecit furtum: et ego solui debitum. **U**n carat ecclesia in benedictione ceteri paschalis. Qui pro nobis eterno precepto ade debitum soluit. **S**ecundo hoc erat iclusus in inferno siue in limbo. et ideo Christus sanguinem suum sudat quod portas inferni commouit fregit et sanctos patres inde eduxit. **Z**ach. ix. Tu quoque in sanguine testamenti tui eduxisti uincos tuos de lacu in quo non erat aqua. **L**egit in hystoria scholastica in capitulo illo de operibus templi in fine quod salomon habuit strutionem huiusmodi pulli: quem pullum salomon in quadam cauea vitrea nutritabat. **L**uero per pullum suum habere non posset: uermem quemdam de deserto portauit de cuius sanguine illam caueam linxit. et continuo fracta fuit. et sic pullus illi de cauea extraxit. **B**ertra uermis est Christus: qui dicitur in **P**s. xxi. Ego autem sum uermis et non homo. **U**ermis enim non nascitur per generationem carnalem: sed de humore terre uirtute radij solaris producit. **E**t sic pater habet in celo. s. sol. et mater in terra. s. humores. **S**ic et Christus in celo habet patrem sine matre: et in terra mater sine patre. **P**ulli inclusi in cauea: sunt patres inclusi in infernali cauea. **S**ed uenit Iesus uermiculus et uirtute sanguinis sui caueam fregit. et inde sanctos patres eduxit. **P**s. cvi. Contriuit portas creas et uerces ferreas perfregit. **T**ertio homo erat reclusus in exilio siue in mundo: non Christus sanguinem suum sudat ut homines ibidem confortaret. **H**oc quod erat mortuum: multis tribulationibus pressus. ad uertendum se ad deum multum durus. et a diabolo in seruitute detentus. **E**t hoc Christus sanguinem suum sudat. **P**rimo ut homines uiuificaret. **L**eu. xvij. **A**lia omnis carnis in sanguine est. **D**ice. vi.

Uiuificabit nōs post duos dies. In die
tertia suscitabit nos. Sumus enim uiuifi-
cati p̄a die passiōis sue et in secūda die se-
pulture. S; suscitati sumus i tertia die
resurrectōis sue. Et q̄ serpēs mul-
tum odit p̄sequit pellicanū. et dū pelli-
can⁹ abest intrat nidū et pullos occidit.
Pellicanus autē rediēs tribus dico⁹ plā-
git pullos mortuos. Tertia autē die cum
rostrō se vulnerat: et de sanguine suo su-
os pullos aspergit: et sic illi resuscitantur.
Iste pellicanus ē xp̄s q̄ dicit in ps. ci. Si
mills fact⁹ suz pellicano tē. Serpēs est
diabolus q̄ humanū genus occiderat.
S; xp̄s in q̄q; p̄tib⁹ vulnerari voluit:
et sic pullos suos mortuos. i. hoīes mor-
tuos p̄cto uiuificauit. Et scōm sangui-
nē suū fudit: vt hoīes tr̄bulatos dulco-
raret: et ad cōsolationē reduceret. Hoc si-
gnatū ē Exo. xv. vbi dñs p̄cepit moysi q̄
signū i aquas amaras mitteret: et sic eas
dulcoraret. Biegō. Si passio xp̄i ad me-
mortiam reducit n̄hīl ē qd nō equo aīo
toleret. Ber. Vidētes angustias dñi no-
strī. leuius n̄fas portabimus. Refert ari-
sto. q̄ si fiat vas de cera noua et diligēter
claudat et in mari ponat aqua que p̄ po-
ros intrabit dulcis efficiet. Istud vas ce-
reū ē corpus dñicū. Sicut enīz cera ge-
nerat ex apib⁹ sine corruptōe et p̄mixtio-
ne: sic caro xp̄i fuit gn̄ra a v̄rgine sine
corruptōe. Fuit autē caro noua: q̄ nulla
p̄cti vetustate vitata. Fuit et clausa cla-
ue: q̄ nulla diabolice tētatiōi fuit apta.
pori eius sunt vulnera elus. Si igit no-
stras amaritudines per recordationē et
deuotionē i vulnera eius miserim⁹: mor-
in dulcedinē cōuertent. Heb. xij. Recogi-
tate est qui talē sustinuit a peccatoribus
a dner. semetipz cōtraditionē vt nō fari-
gemini aīs v̄ris officiētes. Et tertio xp̄s
sanguinē suū fudit vt corda dura ad pe-
nitentiam frāgeret. hoc signatū ē Mat.
xxvij. vbi dī. terra mota ē. petre scisse sūt
monumēta apta sunt: et multa corpa san-
ctoꝝ q̄ dormierāt surrexerūt. Ex quo da-
tur intelligi q̄ ad memoriā dñice passio-
nis illi q̄ erat terra: amādo. s. terrena de-
bent moueri ad amādū celestia. Illi qui
erat duri sicut petre debēt frāgi p̄ cōtri-
tionem corꝝ monumēta. i. oia debēt ape-

riri p̄ p̄fessionē. et mortui. i. mortalia pec-
cata debēt exire et surgē p̄ satisfactionē
Repit quoddā genus adamātis qd non
frāgit p̄cussione nec ignis adustioe. nec
p̄ aliquā t̄pis inueterationē. Frāgit autē
sanguinis infusione. sic multri sunt q̄ ad
p̄niam nō frāgunt. nec p̄ diuinaz cōm-
nationē siue flagellationē. nec p̄ spirit⁹
sc̄i iternā ispirationē. nec p̄ etatis lōgā
inueterationē. Frāgunt autē p̄ officii san-
guinis meditationē atq; v̄ritatē. Quar-
to fudit sanguinē suū vt hoīes de manu
diaboli liberaret. Istā liberationē fecit
p̄udēter. s. diaboli astutiam decipiēdo.
Decepit enim eū scōz Aug. tāquā murē:
q̄ tētēdit crucē tāquā muscipulā in qua
posuit sanguinē tāquā escā. vñ dicit Au-
gu. Venit redēptor et victus ē deceptor.
et qd fecit redēptor captiuator in fo tētē-
dit muscipulā. i. crucē: et posuit i ea escā
i. sanguinē suū. Ille autē effudit sanguinē
nō debitoris sed redēptoris pp̄ qd recess-
sit a debitorib⁹. Scōm autē Bieg. decepit
eū enī tāquā piscē: q̄ posuit exteri⁹ car-
nē et sanguinē. Interius autē occultauit
ferrū hamū. i. diuinitatē. diabolus autē
voluit cape escā carnis et captus est ha-
mo diuinitatis. Tñ Job. xl. dī. An extra-
here poteris leuitā hamo et fune ligabis
linguā eius. Scōz vero remigū decepit
eū tāquā auē. Tñ exponēs illud verbus
Job. xl. Nūqd illudēs ei quasi ams. dīc
illudēs q̄ illusus ē diabolus i morte xp̄i
quasi auis. nā xp̄s sua carnis mortalita-
te abscondit diuinitatē vt laqueū quo eū
velut auē iprouidā p̄udēri irretiuit mu-
scipula. Et Refert valeri⁹ q̄ doctores et
atheniēses dū adiucē decertaret co dr⁹
rex atheniēsiū de euētū belli apollinem
requirit. Qui rñdīt q̄ si se occidi p̄mitte-
ret gēs sua victoria obtinēt. Lū vero ho-
stes illud oraculū audiuissent: p̄ceperūt
ne aliqs regē atheniēsiū tāgēt. ipe ergo
ne cognoscere rusticanū habitū accipi-
ens et sarmēta assumēs i humeris ad ho-
stes p̄cessit. ibiq; quēdāz militē cū falce
puocans ab ipō et occisus. quo cognito
corēses me mores oraculi fugerūt et athe-
niēses victoria hūerūt. Iste rex fuit xp̄s
qui ne a demonib⁹ cognoscere habituz
serui accepit. sarmēta. i. crucē i qua sue

ruut diuersa ligna s humeris baiulant
z sic mortuus fuit. si enim demones ipm
cognouissent: nunquaz occidi cu pcuras-
sent. i. loz. ij. Si enim cogno. nunquaz do-
minu glie cruci. Per suas aut morte de-
mones fuerunt expoliati z victi. loz. ij.
Expoliant principatus z pates tradu-
xit pidentes palaz triumphans illos i
semetipso.

In die cene dñi: Sermo pñ. S7

P Robert sic de pane illo
edat z calice bñbat. i. loz. xi.
Si aliqs dz aliquē cibū cape
opz q videat z pbet si cibus ille sit san-
z si stomachus sit bñ dispositus. si enim
hoc non faceret cibus eēt magis sibi in-
nocuentu q in pñcuū. Cibus aut ille
celestis nō ē pbandus: qz semp ē bonus.
sz homo ē pbandus si bñ sit dispositus
seu patus. Un nō dixit pbet aut hō istū
cibū sed pbet seipm hō. Bieg. Sic cibus
corpallis cū ventrem inuenerit diuersis
humoribus occupatū amplius ledit z
magis nocet. nullū prestat auxilium. ita
cibus spūalis ē si aliquē repit maligni-
tate pollutū magis eu perdit. nō sū na-
tura sed vicio recipientis. A Notan-
dum aut q ille q dz hunc cibum suscipe
dz tria pbare. C Primo seipsum quā te
sit puritatis. z ista puritas attēdit quā-
tum ad manus quibus ministrat. quātū
ad os p qd suscipit. quātū ad cor in quo
recipit. manus quidē debēt eē munde z
inocentes. ps. xxv. Lauabo inter inocē-
tes ma. me. z cir. altare tuū dñe. iō sicut
dicit Byoni. sacer dos accessurus ad cō-
secrādū lauat digitos p qd peccata ve-
nialia designant. ad inuēdū q nō tantū
magnis sz et a paruis peccatis dz eē mū-
dus. p Debz igit hēre manus mundas. i.
mūda opa. qz hz opa imūda nō est dñ-
gnus tāgē nec recipe illud sacm. Legit
ij. Reg. vi. q oza a deo percussus ē co q
arcam dei manib⁹ suis tetigit z assignat
in detrosz: q in nocte pcedēt facerat
cū vxore sua. Si igit ille percussus est qui
facerat cū vxore: qua percussioe dign⁹
ē qui facit cū meretrice. si ille ē percussus
est qui facerat cum vxore ppria. z qui i
digne tetigit arcam dñi ligneam. qua p

cussione dignus ē q indigne carnē xpī re-
cipit verā. Si ille qui arcaz tetigit vt ar-
cam inuaret ne pateret ruinam: qua p
cussione dignus ē qui leuat corpus xpī
ad pñciēdū in latrinas. i. in cōscientiaz
imūdam. B C Scdo dz hēre os mūdū
p qd suscipit. z maxime a duobus pec-
catis. detractōis z gulositatis. Un dī. i.
loz. xi. vbi apls loquit d hoc sacro dī.
cōueniētibus nobis i vñ. i. ad ecclesiā.
audio scissuras eē. ecce pñm detractio-
nis. z ista. Ali⁹ quidē esurit. alius autē
ebrius ē. ecce pñm gulositatis. primus
i. detractor ē sicut canis. scds. i. gulosus
ē sicut porcus. iō dī Mat. vij. Nolite scm
dare canibus: quātū ad primū. nec pū-
ctatis margaritas añ porcos quātū ad
scdm. C Tercio dz hēre cor mūdum
in quo recipit: qz cū iste cib⁹ sit splēdor
z speculū sine macula. nō hitat nisi i mē-
te pura. Sap. vij. in aias scfas se trāssert
Lant. ij. Qui pascit inter lilia. i. iter pu-
ra corda. Auarus aut pñcit ipm in ter-
raz. qz hz cor terrenū amādo terrena. lit
curiosus pñcit ipm in lutū: qz hz cor i
mūditijs plenū. supbus pñcit ipz ad uē-
tū: qz hz cor vōrosus. i. ambītōe z supbia
repletū. C Scdo dz pbare corpus dñicū
hēre similitudinis. In ipō eiz sacro tot⁹
xpō cōrinet quātū ad corpus. sanguinē.
alam. spūm hūanū. z destatem veram.
Accipien do igit eius corpus verū corpi
mystico vnimur. z bonoz operū partici-
pes efficiimur. vnde dī. i. loz. x. Panis
quē frāgimus: nōne participatio corpo-
ris dñi est. De hac pñcipatōe dī in ps.
cxvij. Participez me fac deus osūm tū.
mē. te z custo. man. tua. B Recipiendo
eius sanguinē ab omni ipuritate cōscie-
tie mūdāmur. Heb. ix. Sanguis xpī emū.
pñci. nō. ab opibus mor. ad seruū. deo vi-
uēti. Recipiendo ei⁹ alam ab oī seruitute
redimimur. Jo. x. Bonus pa. aiaz suam
po. p oibus suis redimēdis. Mat. xx.
Filius hoīs si ve. mini. sz ministra. z da.
alam suā redē. p mul. Recipiendo ei⁹ spū-
ritū ab oī morte corporis z aie viuifica-
mur. Jo. vi. Spūs est qui viuificat. caro
aut nō pdest quicqua. Ro. viij. Qui lu-
scitauit iesum a mortuis viuificabit mor-
talia corpora p inhabitantē spūm eius

In nobis. Recipiēdo eius deitātē oī dulcedine satiamur. Jo. x. Ingrediet. s. ad cōtēplationē deitatis et egrediet. s. ad visionē humanitatis et pasqua inueniet i vtroq. De hac refectōe dī Mat. xi. Venite ad me oēs q labo. et onē. estis et ego refici. vos. **E** Tercio dī pbare indigne sumētis periculū quātē sit penalitatis. Incurrit enī penā tpālē et spūalem et eternalē. **P** De tpālī dī. i. Loz. xi. Ideo iter vos multi infirmi et ibecilles et dormiunt multi. Bī in libro paschasti q gcūq indigne cōicat nisi misericordia et bonitas dei gladiū suspenderet: ab angelis ad hoc positis pīneref. **S** Scōdo tales i currūt penam spūalem. q: diaboli in eos maiore prātem accipit. Unde dī de iuda Jo. xii. Post bucellā introiuit i eū sathanas. amplius. s. q erat. et tñ illa bucella non erat corpus xpi. sed diaboli in xpm introiuit: q: ausus ē accipe bucellam de manu dñi: quātōmagis in illum intrat q indigne aude recipere corp⁹ xpi. Augu. Nullus malignus ad corpus xpi accedat. nullus stultus accedat. nullus fuscato aīo apporximare audeat ne qd tydas sustinuit patiat. nam in illū post cōicationē mense diabolus introiuit: nō q: sumpsit dñicū corpus: s. q: ip: uidentia iude et malignitas mentis aduersari unīnhabitare fecit: vt discas q indigne mysteriorū secreta celebrantibus diaboli insidie prepanf. **T** Tercio incurrunt penam eternam. Unde sup illud Pauli ad Loz. i. cap. xi. Reus eris corpis et sanguinis dñi. Dicit Amb. Mortis xpi penas dabit. ac si xpm occidissz pīnirer. **Q** Quattuor enī sunt occisores xpi. s. iudei. ingrati. recidiuātes. et corpus xpi indigne sumētes. Et illud pōt oñdī p tale exēplū. Est alius hō q habz quattuor marchas auri. **U**na sibi violēter auferi. **A**lliam dat igrato. **T**ercia pōntr in mercib⁹ que sibi auferūt. **Q**uarta pūcīt i latrinā. Iste pōt dicē se quatuor marchas amississe. Iudei igit sunt illi qui marchas violēter auferūt: q: vī tam xpi cū violētia abstulerūt. Ingrati sunt similes illis q bñficiū non cognoscunt: q: tales tñ bñficiū passionis non agnoscūt nec aliq seruitiū ipediūt

Recidiuātes sunt siles illis q merces auferunt. Christus cū aīas nras sanguine suo redemit et emit. Et iō ille qui ad peccatū reuertit: aīam emprā sibi auferre conat. Illi vero q imūda mente recipiūt corpus xpi: ipsi quātū ē in seipso in latrinā pūcīunt. **Q**uarto dī pbare indigne recipiētū fructū quātē sit vtilitatis. Que quidem vtilitas attendit i vīta et in morte. In vīta eīm ē dñissimū nobis in memoriale passiōis xpi: et in medicamentū curatiōis. **H**abemus igit triplex memoriale passiōis dñice. **U**nū ē in visu. s. passio xpi depicta. et illud dī affectum nostrū multū mouere. **S**ecūdum ē in auditu. s. passio xpi audita vel predicata. et illud dī nos mouē magis. **T**erciu ē in gustu. s. passio xpi in hoc sacramēto tā veraciter et tam singulariter expōsa. et illud dī nos mouē maxime. **S**cōdo dñissimū ē nobis in medicamentū nre curatiōis. **E**st enī medicina efficax cōtra oēs infirmitates nostras: sicut pī in illa orōne pro defunctis Purificent nos quesumus dñe sacra q sumpsimus etc. **E**st enī medicina curatiua: q sanat oēs morbos vitiōis. **U**nū dī sit absolutio scelerū etc. **E**st medicina cōfortatiua: q roborat et confirmat in sanitate receptatō sub dñi. sit fortitudo fragilitū. **E**st medicina pseruatiua: que pseruat hoīem ne iterū cadat. **U**nū sub dñi. sit cōtra mūdi picula firmitatū. **E**st medicina melioratiua quia viuos et mortuos ad meliōre statū perducit. **U**nū sub dñi. sit viuor atq mortuorū fidelīū remissio oīū peccatorū. **R**ecidendo aut attendit hec vtilitas in morte. **U**ia eīm quaz aīa de corpē decedens est factura ē vīa tenebrosa. Job. xix. In calice meo tenebras posuit. Est vīa piculosa. **U**nū ps. cxli. In vīa hac qua abui. absco. sup laqueū mibi. Est vīa longa. iij. Reg. xix. Brādis tibi restat vīa. Est vīa ignota. ps. xli. cinitatis hīra. nō inue. **Q**uādo igit corp⁹ xpi aīabus decedētib⁹ dat: portant secūz lucē ad tenebrosē vīe illuminationē. Jo. viij. Ego sum lux mūdi. **I**te eiusdē. xij. Ambulate dñ lucē habetis: ne tene. vos ppe. **D**ñi secū pugilem ad hostiū defensionē. Job. xvj. **P**ōe me

iuxta terz cufufus manus pugnet ptra me. ps. xxij. Si ambulauero in me. ym. mor. nō tūmbo mala qm tu mecum es. Hñt secū cibū ad confortationē. ps. ciiij. Pāis cor: hois cōfir. iij. Re. xix. Ambula uñt in forti. ct. il. vsqz ad montē dei oreb. h3 secū ductorē ad uie directōez. Mich. ij. Efcēdit iter pā. an eos. ps. cvf. Bedu xit eos ad por. vo. cor.

¶ Eadem die scilicet in cena dñi. Ser. mo secundus. 88

Quæ cena facta cū diabo, lus laz misisset in cor: ut traderet cū iudas si monis scarothis surrexit a cena et posuit vestimēta sua. Jo. ij. Qñ amici ab iniucē sepant cōsueuerunt ad iniucē epulari. Sic ēt xps sciens qd bebat ab aplis recedere prio uoluit cū eis cenare. Uñ dicit Luc. xxij. Desidero dñi. hoc pas. mā. vobis antequā pa. A ¶ In hac cena aut xps assumpsit psonā amici. psonam ferui. et psonā epī. C Pri mo qdē assumpsit psonāz amici i hoc qd tam familiarē et amicabilem cū eis comedere uoluit. In hac at cena comedit xps agnū paschale. Qñ aut comedi debēbat. determinat. Ego. xij. vbi dñ. Non comedetis ex eo crudū qd: nec coctū aqua s3 assum tñ igni. Caput cū pedibus et in testinis vorabit. Edēt aut carnes nō ete illa assas igni et azimos panes cū la. crucis aggressibus. C Primo igit non t3 comedi ex eo crudū qd nec coctū aq: sed assum tñ igni. Duo hic phibent. s. qd nō comedat crudus nec coct⁹ aqua. C Tertiu pēpif. s. qd igne asfē. Cruda eim caro nullo igne excocta nō ē sapīda Caro uero lixa s3 cocta tñ non est adeo sapīda. Caro uero assata: et igne cocta et ē sapīda. B Illi igitur comedunt crudū qui habent cor crudū id est nō ex coctum igne amoris. Illi comedunt lixū q habent cor lixum. i. insipidum et nō sapidū sapore deuotōis. Illi comedunt assum: q habēt cor excoctū p amorem: et sapidū p deuotōez. E Iste igit agnus fuit triplici igne assatus. et ideo nō debz comedi crudus nec lixus: sed assatus: fuit ergo assatus igne amoris. De quo igne dñ. Luce. xij. Ignem ueni mittere in

terram. Igne doloris. Threnorum pī. me. Attendite et uidete si est dolor sicut dolor meus. Et igne passionis. ps. xvi. Igne me examinasti etc. B C Secūdo debet comedi eius caput cum intestis et pedibus. Caput istius agni est eius diuinitas. i. Cor. xi. Caput xpi deus ē. Pes est caro i. ius que est natura infima in ipso. Intestina eius: ē asa eius. Ista omnia debemus vorare. i. per veram fidem nobis incorporare. Fuerunt autē qdam heretici q dixerunt ipsum non habuisse diuitatē. Isti non comedebant caput. i. sibi per fidem nō incorporabant caput. i. diuitatē. Alij dixerunt ipm non habuisse uerā carnē humanā: sed fantasti. carnē de celo delatā. Isti pedes non comēdebant. i. eius carnem per uerā fidem sibi non incorporabant. Alij fuerunt q dixerunt ipsum non habuisse animā rationalē: sed diuitatē loco anime. Isti intestina non vorabant. i. eius aiam per uerā fidem sibi non incorporabant. Nos igit caput cum pedibus. et intestis voramus. i. de eius diuitate carne et anima fidelit et catholice sentiamus. E C Tertio debet comedi cum lactucis aggressibus. i. cum amaritudine sine de peccatis omnibus. Notandū autē q qdam sunt q sumunt istas lactucas integras. qdaz cōtritas. et qdam succum ipsarū. Est enim quedam amaritudo superficialis. quedam precordialis. et quedam mixta cum lachrymis. Sunt enim qdam q habent de peccatis quedam superficiale dolorē q attritio dici potest. Isti sumunt istas lactucas integras seu confectas. Talis attritio peccatorum non plene iustificat. Diere. v. Percussisti eos: et nō doluerunt attrituisti eos et renuerunt accipere disciplinam. Alij sunt qui omnia peccata sua in mortariolo memorie sue congerunt et pistillolaboris minutatim conterunt. Et talis dolor: contritio appellat. Isti sumunt istas lactucas cōtritas. Et talis contritio vulnera peccatorum sanat. Osee. xiiij. Sanabo p̄tritionem eoz diligas eos spontaneē. Alij sunt maioris perfectiois qui. s. peccata non soluz sic cōterūt sed etiam lachrymas emittūt Isti sumunt agnū cum succo lactucarū

id est cū abundantia lachrymar. Grego. in
moral. Carnes cum lactuctis agrestibus
sunt edēde: vt cū corpus redēptoris no/
stri accipimus nos p peccatis nris in fle/
tibus affligamus. q̄tinus ipsa amaritu/
do pnie abstergat a mētis stomacho per/
uerse humorē vite. ¶ Quarto debet co/
medi cū panibus azimis. i. cū panibus
nō fermentatis. Scōz Bre. panes sine fer/
mēto comēdit qui opa bona sine coru/
ptiōe vane glorie facit. Vel scōz eūdem.
Qui opa sine admittōe peccati exhibz
ne puerse diripiat qd̄ quasi recte dispen/
sat. Quib⁹ p iereparationē dñs dixit: Sa/
crificate de fermento laudez. De fermento
nāqz laudē imolat qui deo sacrificiū p
rapinā parat. Vel ille sine fermento co/
mēdit: qui se a mala societate custodit.
i. Cor. v. Adodiē fermentū totā massam
conūpit. Vel ille azimū sine fermento mā/
ducatur: q̄mētis et corpis puritatē seruat.
i. Cor. v. Epulēmur nō in fermento vete/
ri. i. in veteri puerfatiōe: neqz in fermento
malitiē et neq̄tie: sed in azimis sinceri/
tatis et veritatis. § C Scōdo xps assū/
psit psonā seruī: in eo q̄ pedes seruorūz
suoz lauit. Lauit autē corpales pedes et
spūales. Corpales aut lauit in exēplūz et
documētū. In exēplū qd̄ humilitatis.
Vñ ipse dixit Joā. xij. Exēplū dedi vo/
bis: vt quēadmodū ego feci vobis: ita et
vos faciatis. Ista aut tāta humilitatē pe/
tr⁹ hominē dīcēs: Non laubis mibi pe/
des in eternū. Qui rñdit iesus: Si nō la/
uero te: nō hēbis prēmecū. Tūc petr⁹ tū/
more et amore pculsus obrulit lauandos
pedes man⁹ et caput. Sz xps eū corpu/
it dīcēs et asserēs q̄ nō idigeret lotōe ca/
pitis nec manū: sed tñ pedū. S Per
caput itelligit intentio. p man⁹ opatio.
p pedes vero affectio. Duo autē pma. s.
opatio et intentio in petro mūda erat et iō/
lotōe manū vel capitis nō indigebat.
Hēbat enim inrēctionē in oibus recriz et
opationē mūda. Affectio aut in petro et
in ceteris scīs sepe aliquo puluere terre
ne affectiōis aspsit: et iō indigēt vt laue/
ret. Aug. Ipsi hūant affectus sine qbus
in hac mortalitate nō viuuntur pedes sūt
vbi et hūanis rebus afficimur: vt si dixe/
rimus qm̄ pctm̄ nō fecim⁹ nosmetipsos

seducimus et decipimus. ¶ Scōdo lauit
pedes in documētūz vbi docuit et osidit
q̄ plati debēt lauare subditos. Tūc enīz
pedes lauit: qm̄ plar⁹ verbo et exēplo sub/
ditoy affectus purgat et mundat. Sepe
aut p̄rigit q̄ pedes nō lauant: aut qm̄ ma/
nus ē inquinata: aut qm̄ aq̄ ē turbida et im/
mūda: aut qm̄ imūditia in pedib⁹ ē luc/
terata. H his tribus de causis subditi
pedes nō lauant. ¶ P̄mo qm̄ man⁹ plato
rū. i. opa eorum sūt imūda. Eccl. xxxij.
Ab imūdo qd̄ imūditia. Bre. nanzāen.
Abūdari p̄us oportet: et sic alios mūda/
re. sapiētē fieri p̄us: et sic alios facē sapē/
tes. lunē effici: et ita alios illuminare. ac
cedē ad deū: et sic alios ducē ad deū. san/
ctificari: et sic alios sc̄ficare. manus hēre
rectas: et sic eē recti p̄siliū et rectū dare p̄s/
liū. ¶ Scōdo qm̄ aq̄ ē imūda. Aqua imū/
da ē amor mūdi. de q̄ dī dīere. ij. Quid
tibi in via egypti vt bibas aquaz turbi/
da. Talis enīz aq̄ non lauat: sed inquinat.
Aug. Quisqz es q̄ es in mūdo ad te ve/
nit qui fecit mūdū: vt eripiat te de mun/
do. q̄ si adhuc aliqua delectatiōe te retē/
net mūdus semper vis esse imūdus. si tñ
aliqua necessitate retinet te mūdus: ha/
bitat in te q̄ mūdus imūdos et eris mun/
dus. ¶ Tertio qm̄ ipsa macula pedū ex nē/
mia frequētatōe efficii nūms tenax et in/
ueterata. Vñ dī Eccl. xxxij. Qui bapti/
zat a mortuo. i. q̄ lauat a mortali pctō. et
itēz q̄ tāgit mortuū qd̄ pficiet etus laua/
tio. ij. Pe. ij. Facta sūt eis postertora po/
ribus deteriora. Cōtingit enīz eis illud
verū p̄ouerbiū. Velut canis reuersus ad
suū vomitū: et sus lota in volutabro lutū
¶ Scōdo lauit pedes spūales aq̄ sui san/
guinis. De qua lotōe dī Apoc. vii. Laue/
runt stolas suas et dealbauerunt eas in
sanguine agni. ¶ Ex quo igit sanguis
xpi hz dealbare videt q̄ hēat virtutem
lactis et nō sanguinis. Lac enīz sanguis
est in vberibus decoctus. Sanguis xpi ex/
coctus fuit in corpe suo et in corde nro.
In corpe suo: igne amoris. Tā vehemen/
ter enīz in suo corpe ebulliuit q̄ apto la/
tere suo cū ipetu emanauit. In corde no/
stro sūt duo vbera. s. intellect⁹ et affect⁹.
Debet autē excog in vberē intellectus p
meditationē. Et in vberē affectus p de

notionē. Et sic sanguis xpi est excoctus in corpe suo per amorem. In corde nostro p meditationē. Et affectus vertit in albedinē et aīas nostras dealbat et mūdāt. Apoca. v. Lauit nos a pctis nīis in sanguine suo. R Ad lauādas aīas xps fecit spūale līxiuū: in quo p aqua posuit sanguinē pccosus. i. Joā. v. Hic est qui venit per aquā et sanguinē iesus xps. Pro cinere amaritudinē penar. ps. ci. Līxi rem tanq̃ panē māducabā. Pro igne calefaciēte: amorē inēsum. Joā. xij. Luz dilexerit suos qui erāt in mūdo: in finē dilexit eos. Sed qm̃ līxiuū erat nimis forte. Tū ppter nūmā cinerū amaritudinē. Tū ppter nūmā ebullitiōē. Ideo xps illud līxiuū duplici aq̃ tēperauit. s. aq̃ lachrymatiōis quā i cruce effudit: vt habet Heb. v. Et aqua regeneratiōis q̃ de eius latere emanauit. Sic ergo ex tali līxiuio sic facto ex aq̃ sanguinis. sic cōmixto ex cinere amaritudinis. sic calefacto ex igne amoris. sic tēperato ex aq̃ lachrymatiōis et regeneratiōis lauat pedes oīum. i. affectus oīum aīar. C Tercio accepit psonā xpi qm̃. s. panē et vinū in corpus suū trāsūstāciāuit. et aplīs prātes pccēdi et trāsūstāciā dēdit. Et ista est maior: prās q̃ vnq̃ data fuerit alicui. 2 Est qdā prās dei magna facere de aliquo aliqd: sicut qm̃ fecit hoīem de terra. et euā de hoīe. Est alia dei prās maior. s. facere d̃ nihilo aliqd. Sicut qm̃ dñs de nihilo fecit celū et terrā. Est alia prās dei maxima facere. s. vt ita dicam⁹ de creatura creatorē. Istā prātes nō dedit angelis sed sacerdotib⁹ solis. q̃ dñi na virtute panē et vinū in corpus et sanguinē xpi quertūt. Vñ Eusebius: Vñsibi līs sacerdos visibiles creaturas in corpore et sanguinē xpi verbo suo secreta potestate pmutat. Illo. s. verbo qd̃ dicit sacerdos. s. Hoc est corpus meū. Ad Nō igit debet aliq̃ attēdere ad visum suū: q̃ vīsus putaret se videre colorē panis. et tñ nō est ibi panis. Nec ad gustū suū: q̃ putaret se sentire gustū panis. et tñ nō est ibi panis. Nec ad tactū suū: q̃ putaret se tāgere substāciā panis: et tñ non est ibi panis. Nec ad olfactū suū: q̃ putaret se sentire odores panis et vīni. et ta

men non est ibi panis nec vīnum. Sed debet attendere ad auditum suū: quia cum audit Hoc est corpus meū: ita est per omnia vt audiuit. Hoc signatus est Beñ. xxvij. in Ysaac quando benedixit Jacob. Fuit enim deceptus suus vīsus: quia oculi eius caligauerant et ipsum non cognouit. Fuit deceptus olfactus suus qui credidit sentire odorem vestimentorum esau. et erat odor vestimentorum que induerat Jacob. Fuit deceptus gustus eius: quia credebatur se comedere de venatione esau: et comēbat de venatione Jacob. Fuit deceptus tactus eius: quia putabat se tangere manus Esau et tangebatur manus Jacob. Sed tamen auditus quo vocem Jacob audiuit: non fuit deceptus. immo dixit: Vox quidem iacob est. Sic etiam in isto sacramento omnes alij sensus praeter auditum decipiuntur. Et ideo omnes fideles quando audiunt. Hoc est corpus meum: ita esse firmiter et veraciter credere debent. 89

In die parasceues Sermo primus.

Sciens iesus quia omnia cōsumata sunt vt consumaretur scriptura dixit sitio. Illi autē spongiā plenā aceto p̃posito circūponentes obtulerunt ori eius. Cum ergo accepisset iesus acetum dixit: consumatū est. Et inclināto capite tradidit spiritum. Ioan. xix. Et Christus in vita sua iudeis dederat multa salutifera documenta: exhibuerat multa sanctitatis exempla. Contulerat multa beneficia atq̃ miracula: sed hodie miseri iudei pro documentis dederunt christo dura verba. Pro sanctis exemplis: dederunt ei duriora verbera. Pro beneficiis dederunt illi durissima crucis tormenta. Non restabat autem nisi vna pena: scilicet vt ipsum felle et aceto potaret: sicut in auctoritate supraposita habetur. In qua quidē auctoritate tria ponuntur ex parte christi: et vnum ex parte iudeorū. 1 Na ex parte xpi primo ponitur eius seruus decus caritas: cū dicit sitio. 2 Secūdo cōsumata veritas: cū dicit: cōsumatū est. 3 Tertia magna pietas: cū subditur: Et inclināto capite tra

didit spūs. **¶** Quarto ex pte iudeorū magna crudelitas: in hoc qd sibi ad bibēdū pōnerūt acetū. **¶** **B.** Circa p̄mū no tādūz qd in hoc qd iesus dixit sitio: eius seruēs charitas designat. Nō enīz sitiebat aqua sed salutē nostrā. Non sitiebat vinū s; pfectū n̄m. Nō sitiebat aliquē li quorē: sed nostrū amorē. **¶** **Bersī.** Sitio ait xps nō doleo. o tñe qd sitio: fidē vestrā: salutē vestrā: gaudiū v̄m: plus aīaz vestrāz qd corpis: p̄p̄ij cruciatu me tēner. z si non mei saltē vestri miseremini. **¶** **Ista** aut xpi charitas tā intēsa oēs altos amores supat z excellit. s. amorē nālem: matrimonialē: socialē: z aīalez. **¶** **Amor** nālis est qd ē inter patrē z matrē z filiūz. Et istuz amorē amor xpi excellit. Nulla enīz mater filiū suūz intm̄ dilexit q̄tum hodie xps nos amauit. **¶** **Ysa. xlii.** Nunq̄d obliuiscī pōt mater infantē suūm vt nō misereat filio vteri sui. Et si illa oblita fuerit: ego tñ non obliuiscar tui dicit dñs: ecce in manib; meis d̄scripsi te: m̄ri tui corā oculis meis semp. Nūq̄ fuit aliq̄ mater que tñ filiū suū diligere vt nomē suū in manib; suis p̄ngi vel scribi faceret: vt sic die ac nocte memoriā eius hēret. Xps autē die ac nocte ī manib; suis scriptos nos portat vt semper memoriā nrī hēat. Et illa scriptura non fuit facta cuz calamo vel attramēto. vel in pgamēno: sed calami fuerūt acutissimī clauī. Attramētū eius sanguis p̄cio: sus. scriptores iudei p̄uersi. pgamēnum caro manū xpi. **¶** **Scdo** excellit amorē matrimonialē qd est inter vīz z vxorē. Et hoc in duob;. **¶** **P̄mo** in hoc qd si vxor fornicat: vltērius a viro suo nō recipit. S; si aīe n̄re xpm sp̄sūm deserūt z dīa: bolo adulterō p̄sentit: xps eas penitētes recipit. Et iō in cruce manus extēsas tenet. ad īnuēdū qd p̄ctōres ad se reuersos p̄tinus amplexat. **¶** **Diēre. iij.** Vltgo dī. si dimiserit vīr vxorē suā z rece: dēs ab ea duxerit vīz alēz. nūq̄d reuertit ad eū vltz: nūq̄d nō polluta z p̄taminata erit mulier illa: Tu autē fornicata es cū amatorib; multis: tñ reuertere ad me: ego suscipiā te dicit dñs. **¶** **Se** cūdo amor xpi excellit matrimonialē in hoc qd si est aliq̄ vxor que hēret maculas

in corpore vel in facie z non possit ab illis emūdari nisi vīr vulnerari se faceret z ī suo sanguine se balnearēt vxorē. nō ē aliq̄s vīr qd vxorē suā intm̄ diligere vt ista sustinere vellet. **¶** **Alie** autē nōstre que erāt xpi sp̄sōe maculis p̄ctōz erant plene. Et iō xps in quinq; p̄rib; se vulnerari fecit z sanguinē suūz fudit in quo sponsa sua se balneauit: z ab oib; maculis mundata fuit. Et hoc est qd dī **Eph. v.** Viri diligite vxores vestras sicut z xps dilexit ecclesiā. z tradidit semetip̄z p̄ illa vt eā scificaret mūdās cā lauacro aq̄ in verbo vīte vt exstiberet sibi gloriosā ecclesiā nō h̄ntē maculā neq; rugā aut aliqd huiusmodi: sed vt sit sancta z imaculata. **¶** **Tertio** amor xpi excellit amorē socialē qd ē inter amīcū z amīcūm. Nullus hō inueniret qd vellet mori p̄ suo inimico. vix aut aliq̄s inueniret qd vellet mori p̄ amico. sed p̄ amico bono. i. simplici z fideli z innocēter decepto forte aliquis morti se exponeret. Nos igit nō eramus iusti neq; boni: sed eramus ip̄i z dei inimici: z tñ xps pro nobis mori voluit. Et hoc est qd dī **Rom. v.** Cū adhuc infirmi essemus xps p̄ ip̄is mortuus est. Vix eīz p̄ iusto qd morit. Nā p̄ bono forsītā qd adeat mori. p̄medat autē deus suā charitatē in nobis. qm̄ cum adhuc p̄ctōres essemus: xps p̄ nobis mortuus ē. Possit autē dici qd xps hēbat vnū amīcū. i. deūz patrē. z vnū suūz z patrīs inimicū. i. genus humanū. Ut igit xps inter istos pacem faceret se mediatorem īterposuit. i. **Tm̄. ij.** Unus est mediator dei z hoīum hō xps iesus qd dedit semetip̄m in redēptiōnē p̄ oībus. Sepe enīz p̄tingit qd aliq̄s inter duos rixates īterponit: ab vtroq; vulnerat. Sic z xps vulneratus fuit a patrē. **¶** **Ysa. liij.** Propter scelus populi mei p̄cūssi eum. Vulneratus sum ē ab hoīe. **¶** **Zach. xii.** His plagatus sum in domo eorū qui diligebāt me. **¶** **Quarto** amor xpi excedit amorē aīalez qd est īter aīam z corpus. aīa enīz intm̄ diligit corpus qd ab eo separi renuit. z oēm corporis laborē fugit z vitat. **¶** **Alia** aut xpi īntatū aīas nostras dilexit qd a corpore suo p̄ nostra salute voluit separari. **¶** **Joan. x.** Animā meā pono p̄ ouibus meis. Intm̄

dilexit q̄ passa est corpus suū cū multa
letitia in quinqz p̄ribus lacerari: vt sic p̄
cū nōstre redēptiōis abūdāter efflueret
Un̄ in sua p̄sona dicit p̄pheta dauid ps
xxix. Lōscidisti faccū meū ⁊ circūdedisti
me letitia. **D** Sēdo ponit p̄sumata
veritas cū dicit: p̄sumatū est. Lōsumata
quidē ⁊ p̄pleta fuerūt oīa predicta. s. de
sua natiuitate ⁊ sua p̄uerfatōe ⁊ de sua
passiōe. hodie quoqz p̄sumatū fuit cor
pus suū. p̄sumatus fuit ⁊ sanguis suus.
¶ Corp⁹ qdē p̄sumatū fuit imo p̄sūptū:
q̄ oīa ossa sua apparebāt ⁊ dinumerari
poterāt. ps. xxi. Dinumerauerūt oīa os
sa mea. Nec mīz si corp⁹ suū sic fuit p̄su
matū q̄ fuit tribus disciplinis grauissī
mis flagellatū. Est enīz qdā disciplina q̄
fit cū virgīs. ⁊ ista ē fortis: q̄ carnē fran
git. Est alia que fit cū spinis duris ⁊ acu
tis: ista ē durior ⁊ fortior: q̄ vsqz ad ossa
p̄ferādo p̄tingit. Est alia q̄ fit cū ferreis
inistis. ⁊ ista ē fortissima q̄ aīaz a corpe
excūtit. Ista triplici disciplina fuit cor
pus xpī flagellatū. ⁊ tō totālī p̄sumatū.
¶ Primo enīz corp⁹ xpī fuit flagellatus
virgīs seu funibus nodosis qñ p̄latus
ip̄m ad colūna fecit ligari ⁊ flagellari. ⁊
illa talis flagellatio torū corp⁹ vulnera
uit. ¶ Sēdo xps fuit vulnerat⁹ cū spinis
qñ. s. spinis durissimis ⁊ acutis fuit co
ronat⁹. Et illa talis flagellatio secūduz
Bernī. os capitis p̄forauit ⁊ vsqz ad cere
brū puenit. Et scōz L̄hyf. Mille pūctis
caput eius implef. Et si dicat q̄ nō videt
possibile q̄ spine capitis os tam dūx po
tuerūt p̄forare. Vicedū q̄ h nō fuit sc̄m
sc̄m nām sed scōz volūtate diuina. nec
ē p̄rariū ei qd dicit Joā. xix. os non cōmi
nuetis ex eo. q̄ os eius capitis non fuit
p̄minutū l̄z fuerit p̄foratū. ¶ Tercio fu
it flagellat⁹ cū inistis ferreis. i. cū clauis
acutis. ⁊ illa talis flagellatio aīaz a cor
pore excussit. Mat. xxvij. Iesus autē cla
uas voce magna. s. p̄ nimio dolore: emi
sit spm. ¶ Sēdo ei⁹ sanguis fuit p̄suma
t⁹: q̄ tor⁹ fuit a corpe euacuāt⁹. E Oīa
eīz opa sua fecit dñs i numero ⁊ pōdē ⁊
mensura vt hētur Sap. xi. Excepto ope
nīe redēptōis. ibi eīz nō seruauit nume
rū: vt. s. vnā vel duas guttas sanguis sui
daret cū tñ vnā sola sufficeret. Nō serua

uit pōdus: vt. s. vnā librā vel vnciā vnāz
effunderet. Nō seruauit mēsurā s̄z torū de
dit totūz suū dñt. ps. cxxix. Lōpiosa apud
eū redē. Bernī. Priorius copiosa. q̄ non
gutta sanguis s̄z vnda fluminis p̄ quāz
ptes corporis emanauit. ¶ Tercio
oñdīt magna cōpassiō ⁊ magna pietas
in eo q̄ dñ. iclinato capite tradi. spiritū.
Magna qdēz pietas. q̄ iudei spm xpī
ab eius corpe violētē cū multis suppli
cijs expulerūt. ps. cxxvij. Utin faciebant
q̄rē. aīaz mea. Ex hoc autē qd dñ iclina
to capi. tradi. spm. ¶ Quidā volūt dicē
aīaz p̄ncipale sedē hēre i capite. sup hoc
tñ iter sapiētes fuerūt q̄ttuor opiones.
¶ Quidā eīz dixerūt aīaz eē in capite. ⁊
hoc pp illā auctoritatē qua dñ Bernī. In
spirauit i fa. ei⁹ spira. vi. Illa eīz i spira
tio n̄hil aliū fuit q̄ aīe iusio. ¶ Alij di
xerūt ip̄az eē i corde: ⁊ hoc pp illā aētatē
q̄ dñ Mat. xv. De corde ex. male cogit. Lū
eīz cogitatōes excūit ab aīa. si cogitatōes
excūit a corde. ergo aīa ē i corde. Un̄ die
ro. in epla ad fabiolā. q̄ris vbi p̄ncipale
sit aīe. Plato i cerebro. xps mōstrat i cor
de. ¶ Alij dixerūt ip̄az eē in sanguine. ⁊
hoc pp illū qd dñ Leuit. xvij. Aīa oīs car
nis in sanguine ē. Alij dixerūt ip̄az eē in
toto corpe ⁊ in q̄libet pte totā. ⁊ hoc pp
illud. ij. Reg. i. Adhuc tota aīa mea ē in
memetipso. nō enīz dixit: ē i capite meo
vel in corde vel in sanguine meo: s̄z in me
metipso. i. in corpe meo. **S** Iudei igit
volentes aīaz xpī cruciāre. vident istas
q̄ttuor opiones saltē ipso facto sciuisse.
¶ Priō ip̄az aīaz cruciāuerūt i capite:
q̄ fuit spinis coronatū. Ansel. Coronat⁹
icedebat: s̄z ipsa sua corona cruciat⁹ ē: q̄
mille pūcturis ei⁹ speciosissimū verticē
vulnerauerūt. **D** Sēdo cruciāuerunt
ip̄az in corde. s. qñ fuit iuxta cor in latē
vulneratus: vt si ibi forte aīa remāsisset:
cruciātū sentiret. v̄z cū triplex sit amor
sc̄z sermonis: cordis ⁊ opīs. xps offende
rat nobis sermonis amorē in sapiētī pre
dicatōe. amorē opīs in miraculoz exhi
bitōe. qd restabat nisi ostēderet amorē
cordis que ostēdit in lateris apertione.
Bernī. Clau⁹ p̄ncipalis. clauis reserās fa
ctus ē mibi qd vidēā per foramē clamat
clau⁹. clamat vuln⁹ q̄ deus ver⁹ ē i xpō

In die parascenes

mundū sibi recōciliās. ¶ Tertio crucia uerūt eius aīaz in sanguine. s. qñ clauis acutis eius uenas aperuerūt et totū sanguinē cū doloribus extraxerūt ita qd cor pus ei⁹ remāsit in cruce totū aridū sicut lignū. Un⁹ ps. xxi. Aruit tanq̃ testa uir⁹ mea. Itē ossa mea sicut cremiūz arue rūt. et assimilāt corpus suū xps cremiū et teste. nam testa que prius erat hūmida: postmodū ab igne fit arida. Sicut cremiūz est lardū adustū a quo omnis pique do recessit. sic corpus xpi in cruce fuit si cut testa: qz ab oībus suis hūoribus fuit exsiccatū. et fuit sicut cremiūz: qz toto san guine suo fuit euacuātū. ¶ Quarto afflixerūt aīaz in toto corpore: qz a planta pedis vsqz ad uerticē nō fuit in eo san tas. Cruciat⁹ fuit in toto corpore. s. in pte sup̃ma: medīa et īfima. nā ī pte sup̃ma fu it spīnis coronat⁹. ī medīa fuit ad colū. nā ligatus et flagellat⁹. ī īfima fuit pe dibus pforatus et cruci affixus: ubi ma gnū dolorē sensit: et qz locus erat neruo sus: et qz vnus pes sup̃ aliū positus: et qz grossis clauis pforat⁹: et qz īnitebat cla uatis pedib⁹ totū corpus. ¶ Quinto ponit ex pte iudeoz magna peruersi tas. qz os xpi aceto potauerūt. Huc ma gnerusticitates oīi xpi hodie facite fue rūt. ¶ Una ē qñ acetū sibi dederūt bibē. ¶ Secūda qñ iudas ore suo turpissimū os xpi sanctissimū osculari p̃esup̃sit. sic ho die duas rusticitates mlti faciūt oīi xpi. Quidā enīz adhuc dāt sibi acetū. i. opa praua. ps. ix. Exacerbauit dñs pctōr. Lū enīz xpi oīi deberent dare uinū suauē. i. opera bona deoz placita dāt sibi acetū idest opa mala et acerba. ysa. v. Expecta ui ut facerem uias et fecit labruscas. ¶ Tercio sunt adhuc quidā q cū iuda os xpi osculant. Quattuor enīz p̃sone xpm osculare fuerūt. nā ipm osculata fuit m̃ etus: qñ enī infantē in suis brachijs batu labat: sepe ipm osculabat et hoc in signū amoris. Osculatus est eū etiā symeon qñ. s. in vīnas suas eum accepit et illud osculū fuit signum reuerētie et honoris sicut qñ qs manus vel pedes epi oscula tur. Osculata fuit eū maria magdale na. et hoc in signū recōciliatōis sic qñ ini mīci ad pacē ueniūt se mutuo osculant.

Osculatus fuit eūz iudas. et hoc in si gnū pro ditiōis. sicut et ioab osculatus est amasan. ij. Reg. xx. Quicūqz igit hodie osculat xps: uideat q̃l̃r osculet. Ille eū q nullū hz odiū et rācorē: s. ad deū et p̃ri mū sincere amorē: osculat cū maria. Ille q ad xpi passiōē multa reuerētia et de uotiōē et lachrymarum effusione afficit. osculat cū symeone. Ille q prius erat deo inimic⁹. s. in ista qdragesima ē sibi recō ciliatus. osculat eūz magdalena. Ille q hodie crucifixū osculatur et in pascha in mensa altaris cū xpo epulat et post pa scha ad pctā reuertit: osculat eum iuda p̃ditore. magna enīz p̃ditō ē hodie xpo osculus dare et in pascha et in mēsa xpi comedere. et postea de domo cordis sui xpm expellere. et inimicū xpi capitalē. i. demonē in cor suū intro ducere. Talibus xps pōt dicere illud qd dī in ps. lxxij. Tu uero hō vnanimis dux meus et not⁹ me us: qui simul mecum dulces capiebas ci bos in domo deiambu. cū p̃sen. Et seq tur in eodē ps. Veniat mors sup̃ illos et descendunt in infernū utentes. ¶ Eadem die. s. parascenes Sermo se cundus. 90

Aspice et fac scōz exem plar qd tibi in mōte monstrat⁹ est. Exo. xxv. Xps est tanq̃ liber ex plariis ad cinus exēplū totā vitā nrāz debem⁹ deducere et ip̃saz corrigere. Ecclesia quo qz officia sua et obseruātiās suas ab isto libro extraxit. maxime aut in hac die ec clesia in officio multa mystica facit que ab isto libro extraxit. et ideo sup̃radictū verbū pōt esse verbū dei patris ecclesiāz alloquētis et dicētis. inspicite et fac scōm exēplar qd tibi in mōte monstrat⁹ est. ¶ Videamus igit que sunt ista mysteria q ecclesia hodie facit et que ab isto libro ex traxit. ¶ Prīmū est: qz altaria sunt uenu data. altare quidē est xps qui hodie fuit su⁹s uestibus denudatus. Habebat enīz xps tria genera uestimentoz. ¶ Prīmū hēbat uestes materiales quas ferebat si cut ceteri hoīes. ista fuit denudat⁹. Un⁹ ps. xxi. Diuiserunt sibi uestimenta mea. ¶ Hēbat enīz uestimētū. s. corpus ppriū qd est aīe uestimētūz. Ito uestimēto ho

die aīa xpi fuit spoliata & suo corpe de-
nuda. Jo. xix. Et inclinato capite tra-
di. spūm. & habebat ē vestes spūales. i.
suos apostolos qui xps vestiebat & oma-
bant. Ysa. xlix. Vtū ego dicit dñs: quia
his omnibus velut ornamento vestieris.
Isti vestibus fuit xps denudatus: quia
fuit ab oībus aplīs derelictus. Joā. xvi.
Ecce venit hora. & iam venit vt dispa-
mini vnusquisq; in propria & me solum
relinquatis. **B** **C** Secūduz est quia ec-
clesia tribus diebus morte xpi plangit
tenebras facit. ad innuēdū q; sol tribus
horis tenebris se induit & morte xpi de-
plangit. Vel ad innuēdū q; triplex cre-
atura mortē xpi desleuit. s. pure corpora-
lis. sicut terra que premittit: & sol qui ob-
scuratus est. Pure spūalis: sicut angeli
Ysa. xxxij. Angeli pacis amare flebūt.
Et cōposita: sicut hō: videlicet apostoli
& sancte mulieres. Vel tribus diebus oīs
ecclesia plāgit. ex eo q; tribus diebus &
duabus noctib; xps mortuus iacuit. **L**
C Tertiuū est q; cāpane nō pulsantur ex
eo q; oēs cāpane hodie siluerunt. Xps
enīz habebat. xij. cāpanas. i. xij. aposto-
los. Quaz vna penitus fracta fuit. s. iu-
das. Et remāserūt vñdecz. Inter quas
erat vna ceteris grossior. s. petrus. qui se
mel tā alte sonuit q; eius sonus sup an-
gelos ascendit. qñ dixit Matth. xvi. Tu
es xps filius dei viui. Ista cāpana hodie
sonū perdidit qñ xpm negauit. Simili-
ter & ceteri apostoli sonū piderunt qñ
xpm reliquerūt. Alia cāpana fuit xps q;
in hac vīta nō cessauit sonare. i. predica-
re. Tandē eleuata est in cāpanili crucis:
& ibi dedit sonū pie q̄uestionis in auri-
bus patris cum dixit Mat. xxvij. Deus
meus deus meus vt qd dereliquisti me.
Dedit sonū amoris in auribus mīis cum
dixit Joā. xix. Mulier ecce filius tuus.
Dedit sonū magni doloris in auribus
humani generis cū dixit The. i. O vos
oēs qui trāsistis per viā attēdite & videre
si est dolor sicut dolor meus. Tantiuz so-
nuit ista cāpana q; rauca facta fuit. ps.
lxxvij. Laboraui clamans rauce facte sūt
sauces mee. Tandem ista campana fu-
it fracta & in quinq; partes perforata. &
tūc oīno siluit & sonū dimisit. Alia cāpa-

na fuit vīrgo beata que tam dulciter so-
nuit q; filius dei ad eius sonū venit: qñ
ipsa dixit: Ecce ancilla dñi: fiat mihi. Tā
dulciter sonuit q; Joānes baptista ad
eius sonū in vtero matris tripudiauit.
Ista cāpana hodie ferro doloris perfo-
rata fuit: & ideo sonū perdidit. Luc. ii.
Et tuā ipsius animā pertrāsibit gladi-
us. Alia cāpana fuit vniuersitas creatu-
rarū: que dat triplicē sonum. Quia pre-
dicat dei potentia: ex sua magnitudine.
Dei sapientia ex suo ordine. Dei bonita-
tez ex sua bonitate. Ista cāpana hodie
intantum siluit q; ex toto confusa fuit.
Versi. Ad hoc peccatū expauit tota ma-
china mūdtalis: & fere in atiquū chaos
reducta sunt vniuersa. Unde etiā philo-
sophi videntes eclypsim solis cōtra na-
turam fieri dixerūt: aut ordo nature per-
ueritur: aut elemēta mentiūtur: aut de-
us nature patitur & elementa sibi cōpa-
tiuntur. **B** **C** Quartū est quia tabule
hodie percutiūtur. & Ista aut percussio
tabule representat clamorē crucis que
clamat iudeorum malitiā & xpi innocen-
tiam. & Secūdo representat clamorem
sanguinis qui clamat pro nobis & cōtra
nos. Nā pro nobis clamat: petens a pa-
tre misericordiaz. Heb. xij. Accessistis ad
sanguinis aspersionē melius loquentēz
q; abel. Clamat autē cōtra homines ter-
renos. Job. xvi. Terra ne operias san-
guinē meum: neq; inueniat in te locum
larēdi clamor: meus. Latet enīz sanguis
xpi in eorum memoria: quia non habent
de eo recordationē. In eorū intelligen-
tia: quia nulla habent meditationē. In
eorū volūtate: quia nulla habet deuo-
tionē. **C** Tertio sonus tabule represen-
tat sonū qui fuit in inferno. siquidē xps
claustra ifernalia confringebat. ps. cxi.
Qui priuit portas creas: & vectes ferre-
os cōfregit. Angeli valēter clamabant.
Tollite portas principes vestras &c. Sā-
cti patres iubilabāt. Bānati qui ibi rell-
quebantur flebant. Demones vlulabāt.
Et sic cōmixtus erat sonus flentiū: & so-
nus gaudentiū. i. Esdre. iij. Nō poterat
cognoscere quisq; vocē clamoris letan-
tiū: & vocē fletus populi. **C** Quarto so-
nus tabule repñtat strepitū armorū quē

Sabbato post pascha.

fecerunt in dei in captōe xpi. Exierunt enim ad ipm capti dū. cū armis. fustibus. & lā ternis: & gladijs. **¶** Quinto sonus tabule fit ad excitandum tristitiam & merorō. Hodie quidem ecclesia oēs sonos letitiae tacet: & facit tristitiae sonos. Nā tacet sonū campāne & facit sonū tabule. Tacet lectōes: & facit lamentatōes. Tacet cantus letitiae: & dicit cantus meroris & tristitiae. **¶** Quintū ē q: passiones aliorū sanctorū celebramus cū gaudio: Passiōē autē xpi agimus cum lamento. Lulus rō ē: q: alij sancti passi sunt ppter se. vt. s. p. suaz passiōē acquirat gloriā celestē. Et id in sua passiōe ex eo gaudemus q: ad eternaz beatitudinē perueniunt. Christus autē nō ē passus ppter se. s. gloriā acquireret quaz habebat. s. ppter peccata nra delenda. Illia ratio ē: q: fleuit hodie sol quādo obscuratus ē. Fleuit terra: quādo cōtremuit. Fleuerunt sancte mulieres. Luce. xxij. Filie hierusalē nolite flere super me. Fleuerūt apostoli. Unde cantat. Tristes erāt apostoli d. nece sui dñi. Fleuit petrus. Mat. xxvi. Egressus foras fleuit amare. Fleuit beata virgo doloris gladio pforata. Fleuit xps. Mat. xxvi. Tristis ē ala mea vsq: ad mortē. Fleuerūt angeli. Ysa. xxxij. Angeli pacis amare flebūt. Fleisset si possibile fuisset deus p. videns filiū suū taz ignominiose tractari. Ergo inter tot fletus nullus debet gaudere. **¶** Sextū: q: missa hodierna nō hz p:ncipiū nec finē: q: introitus nō dē: nec cū bñdicamus domino finis: ad inuendū q: qui ē p:ncipium & finis a nobis recessit. Et etiam ille qui ē in tribulatōe nō idiget benedictio: ne sēd cōpassiōē: & id nō dē. Benedicam dño. Nō hz etiam ista missa medium: q: sacra hostia non consecrat. ex eo q: vera hostia. i. xps ē hodie oblata. **¶** Septimū ē: q: circa crucē ter genua flectim? vt illum honoremus q: ter fuit p nobis illusus. s. ab herode qui veste alba induit eū. A militibus: qui ipm spūis corona uerūt. Et a iudeis qui sibi in cruce exstī insultauerūt. Facinus ēt ipm officium in lingua greca & latina: q: iste due lingue ipm cōfitemur & adorant. Lingua vero hebraica sibi silet: q: iudei ipm nō cōfi-

tent. **¶** Octauū ē: q: ante crucē totaliter nos psterim? & postea osculamur. Ipe enim pp nos se pstrauit vsq: ad terrē susceptionē. Phil. ij. Semetipz exinanuit formaz serui accipiēs. Usq: ad terrē habitationē. Baruc. iij. Post hec i terris visus ē: & cū hoibus cōuersatus est. Usq: ad terraz per mortis deflectiones. Hiere. xlvj. Fortis spegit in fortē. & abo pariter conuerūt. Usq: ad terrē penetrationē. Eccl. xxij. Penetrabo inferiores ptes terre & inspicias oēs dormientes: & illuminabo oēs sperantes in dño. **¶** Nonum est: q: hodie ecclesia pro omnibus orat. Lulus ratio ē: q: hodie xps fuit valde pius in parcedo. qñ dixit Luc. xxiij. Pater dimitte illis: q: nesciunt quid faciunt. Fuit valde liberalis in largiendo: q: ad modicam petitionē dedit latroni celum. Fuit valde largus in donando: q: non gutta sed totū sanguinē p nra redemptionē dedit. ps. cxxvij. Etpud domū misericordia: & copiosa apud euz redemption. Ideo ecclesia ad similitudinē xpi ē hodie multum liberalis in orādo: & multū pia in parcedo. **¶** Decimū ē: q: hodie fideles ecclesias oēs & altaria sanctorū visitare cōsueuerunt. Lulus rō triplex est. **¶** Prima ē: q: illa talis visitatio representat visitationē apostolorū & sanctaz mulierū q: crebro sepulchrū dñi visitabant. **¶** Secūda: q: xps hodie oēs sanctos qui fuerūt a principio mūdi vsq: tūc pntialiter visitauit dū ad limbus descendit. Luc. i. Visitauit nos oriens ex alio. **¶** Tertia ratio ē: q: sancti debēt hodie ēē liberales: q: hodie de carcere fuerunt liberati. Siquis enim de carcere liberaret & ad imperiū eleuaret illum diē multū diligeret & in illa die multū liberalis ēt. Merito igitur fideles sanctos hodie visitant: vt ab ipsis de carcere liberatis & in imperiū celeste sublimitas beneficia obtinere valeāt.

¶ Sabbato pasche. Sermo primus. **¶** **Q**uēnit maria magdalena & altera maria vidē sepulchrū. Matt. vl. Alia gna dignitas est septimi diei eo q: sabbatu appellat. q: in eo tota trinitas requieuit. Nāz pater in opere crea-

tionis qđ fuit opus infimie potencie ⁊ attribuit patri: requieuit ab omni opere qđ patrarat. Filius i opere recreatio nis qđ ē opus sapiencie ⁊ attribuit filio requieuit in monumento iuolutus syndone. Spūs sanctus requieuit hodie i virgine: qđ ceteri apłi ⁊ mulieres a gřa spiritus sancti ceciderūt. In virgine autē ipsa gřa ⁊ fides firma pmanſit. Quia igit hodie xps in sepulchro requieuit: iō sancte mulieres frequēter ip̄s viſitabāt. mō vt corpus eius inuēret. mō vt ip̄s mortuum deſcēret. mō vt ip̄m ſublātū inquirerent. Iō dī in auctoritate pmiſſa. Venit maria magdalena ⁊c. Circa igit sepulchrū dñi tria ſunt notāda. C Primo quale fuit eius sepulchrū. C Secdo qualis fuit eius ſepultura. C Tercio qualis nos cū eo ſepeliri debemus. B C Circa primū notandū qđ sepulchrū xpi fuit nouū: ſcđ dī Mat. xxvij. Et hoc fuit triplici de cauſa. C Primo ne crederet qđ nō ip̄e ſed alius ſurrexiſſet. Iſtam rōnem tangit Amb. in li. de virginibus dicens Beatus Mattheus monumentū nouum dixit: ne monumento veteri alius ſurrexiſſe crederet. C Secdo ppter reuerentiam xpi. Iſta rōnem aſſignat Aug. dicens: Sicut in vtero marie nemo ante eū ⁊ nemo poſt eum fuit. ita ē i iſto monumento nullus ante eū nullus poſt eū fuit. C Tercio ad ſignificandū qđ qđ xpi corpus vult recipere dī habere nouitatem in corde. Corpus quidē nřm mō eſt nouū in iuuetute. mō vetuſtum in ſenectute. mō putridū in morte. Spūs autē non debet talī variari: ſed debz ſemp in melius renouari. C Sūt tñ quidā quorum spūs ē vetuſtus per peccati malitiam. Unde mōnet apłs. i. Cor. v. Expurgate vetus fermētū vt ſitis ⁊c. Alij ſunt quoz spūs eſt putridus per cōſuetudinem lōgāz. Iohel. i. Lōp utruerūt iumēta ſua in ſtercore ſuo. Alij ſunt quoz spūritus eſt nouus ſemp per puritates cordis ⁊ munditiā. Unde dicit apoſtolus ij. Cor. iij. Lz his qui foris ē noſter homo corūmpat. tñ is qui intus ē renouatur de die in diem. talis qui habet iſtam nouitatē dignus eſt recipere corpus dñi. i. Cor. v. Epulemur in azimis ſincerita-

tis ⁊ veritatis. B C Secdo ſepulchrū xpi non fuit ſuū ppriū ſed alienū. ⁊ hoc tribus de cais. C Primo ad oſtēdēdū qđ nō debebat detineri a morte. Iſta rōem tangit Amb. in li. de virginibus dī. bene ſcđm ſcām alienū fuit monumentū xpi. habeant tumulū qui ſub lege ſunt mortis. victor mortis non habuit tumulū. nō enim ille ſepulchrū mortis deſiderabat qui de morte triūphū querebat. Idē in li. ſermonū. vt quid illi ſepulchrū quid triduo tps ſpatio nō tam in ſepulchro mortuus ſacuit qđ velut in lecto dormiens quieuit. ip̄a enīz tps breuitas declarat potius ſomnū fuiſſe qđ mortē. C Secundo ad oſtēdēdū qđ nō p ſua ſed p aliena ſalutē moriebat. Amb. Jaz i aliena ſepultura dñs ſacuit. qđ p aliena moriebat ſalutē. vt qđ illi ppria ſepultura: qđ in ſe ppriaz mortē nō habebat. C Tercio ad oſtēdēdū ſuam paupertatē. ſicut eiz in aliena domo voluit naſci ⁊ in aliena domo cōuerſari. ſic in alieno monumento voluit ſepeliri. Mat. viij. Vulpes ſoueas habēt ⁊ volucres celī nidōs. Fili⁹ autē hois non hz vbi caput ſuū reclinet. ac ſi dicat. nec in morte mea habui ſepulturam. nec in viſta mea habui nidū m. i. domū in qua poſſem cōmorari. nec in natiuitate habui lectū i quo a mſe mea potuerim reclinari. E C Tercio monumentum fuit grandī lapide ſiue ſaxo clauſus: cuius triplex eſt ratio: quoniam due principaliter ſunt litterales. tertia ē myſtica. C Prima ē ne ip̄e locus beſtīs eēt apł⁹. C Secdo rōem tangit glo. dī. aduoluit ſaxū magnū ad hoſtiū monumenti vt nō poſſet apłi ſepulchrū ſine auxilio mul- torum. C Tercia rō eſt myſtica. p hoc eiz inſinuānt qđ illi qđ corp⁹ xpi debēt ſuſci- pere debēt eē clauſi ne peccatū in corū corda poſſit intrare. S Sūt autē quatuor ſaxa que ad cor debent aduolui ne peccatū poſſit intrare vt dicit Ber. ſ. pu- dor: amor: dolor: amor. Multi enīz ſūt qđ p pudorē hoīum diſmunt peccare. Alij ſunt qđ ceſſant a peccatis pp inēſitātē doloris quā hñt de ip̄is peccatis. Alij ſunt qđ vitāt peccare pp timorē pene eter- ne ne ip̄am incurraūt. Alij pp amorē glorie ne ip̄am perdant. Iſti ſunt quattuor

saxa ingēta q̄ debēt monumētū cordis claudere. ne illō aliqua peccata possint intrare. Dicit tñ idē Ber. q̄ duo p̄ma s. pudor: & dolor: nō sunt fortia multū ad resistēdū q̄ sepe pudor solatiū capit de peccatū multitudīne dolor: de aliq̄ hui⁹ mūdi cōsolatiōe. validissimū autē ad resistēdū peccatis. amor: dei ē vīris p̄fectis īp̄fectis vero tior sup̄plicij. **¶** Quarta monumētū xp̄i fuit monumētū iusti. i. ip̄ius ioseph qui erat vīr iustus & bon⁹ vt dī Luc. xxiij. Voluit autē xp̄s sepeliri si in monumēto pilati sed iusti. **¶** P̄mo ad ostēdēdū q̄ xp̄s nō requiescit nisi i cor de iusti. Tñ Amb. super Lu. Bene xp̄s i monumēto iusti voluit sepeliri vt hēat filius hōis vbi caput suū reclinet. Chri⁹ stus enim nō quiescit in aīo auari cū sit spinosus. sed nec in aīo luxuriosi cū sit lutosus. nec in aīo sup̄bi cū sit v̄tosus: sed in aīo iusti cū sit floridus. sicut illō Lanf. i. in fine. Lectulus n̄ floridus. **¶** Scō ad inuēdū q̄ nō debeat aplius p̄ peccatoribus īmolari. natus eīm fuit inter duo aīalia. q̄ hōies bestiales facturus erat sp̄iales. Vixit inter peccatores vt eos iustificaret. mortuus ē inter latrones vt vnū lucrificeret s̄ hodie requieuit in monumēto iusti. non enim voluit amplius peccator cōsolari. q̄ p̄ peccatis amplius moriturus nō erat. Ro. vi. Christus resurgēs ex mortuis s̄z nō moris: mors illi vltra nō dīnabit. **¶** Tertio ad inuēdū q̄ s̄z in hac vīta sint nixti boni & mali. post mortē tñ p̄ se erūt boni. s. in celo. & p̄ se erūt mali. s. in inferno. & p̄ se erunt mediocriter boni & mediocriter mali. s. pueri q̄ erunt in limbo. **¶** Scō vidēdū ē qualiter xp̄s fuit tumulatus. nam ip̄e fuit s̄ndone īuolutus vt dī Luc. xxiij. fuit vnguētō p̄fecto ex myrrha & aloes īnūctus vt a putredīne seruaret vt hētur Jo. xix. fuit līntheis cū aromatis ligat⁹. vt hētur ibidē. **¶** Per ista autē significānt illa q̄ debēt hēre illi qui corp⁹ xp̄i volūt recipere. Corpus enim xp̄i dicimus eē tāquāz cādorē eternum. Sap. viij. Cādorē eīm lucis eterne tāquā panē āgelicū. ps. lxxvij. Panē angelorū māducauit hō tāquā carbonē diuinum. Jo. damascen⁹. Diuinū carbonē assūm

mus vt ignis eius qd ē in nobis sc̄ti de-
siderij assumētes eā q̄ ex carbone agnī
tionis inflāmet n̄ra pectora: & illuminet
corda n̄ra. ē eīm tāquā celeste electuari-
um qd cōfecit celestis vnguētarius faci-
ens p̄gimēta sanitatis. iquātū īgīf cor-
pus xp̄i ē cādor etern⁹ regit magnā mē-
tis puritatē. & hoc signat p̄syndonē mū-
dā. Tñ dīcī ibī glo. syndone munda iuo-
luit iesus q̄ pura mēte eū suscipit. iquā-
tū ē panis āgelic⁹ d̄z recipi cū duota ora-
tōe. hoc significat p̄ aromata. Ep̄o. viij.
Ascēdit fum⁹ aromatu. i. icēsoz de oīs
bys factoz de manu agnī corā deo. iquā-
tū ē carbo diuin⁹ d̄z recipi cū mēte ab oī
hūore vitiōz d̄ficata. sic eīz ignis n̄ īflā-
mat ligna hūīda s̄z d̄ficata. sic & carbo
diuin⁹ nō īflāmat corda nisi q̄ īuenit ab
hūiorib⁹ vitiōz d̄ficata. & illō significat
p̄ aloes q̄ h̄z vtutē d̄ficatiuā. iquātū ē
celeste electuariū regit corda a cibis nō
xp̄is. i. a peccatis euacuata: & illō signifi-
cat p̄ myrrhā q̄ ē amara. & significat cō-
tritionē q̄ oīa p̄cta expellit & euacuat. **¶**
Tertio vidēdū ē quali debemus cūz
xp̄o sepeliri sp̄ualit. Dīcī eīz ap̄ls Ro. vi.
Cōsepulti eīz sumus cū xp̄o. sepulchz
autē illud in quo debemus sepeliri ē ip̄a
religiō: q̄ ip̄e religiosus sp̄ualr d̄z mori
& sepeliri. Assimilari autē d̄z religiosus
mortuo quātū ad plura. **¶** R **¶** P̄mo
quātū ad cēsus. sic eīz mortu⁹ n̄bīl habz
ppriū sic & religiosus n̄bīl sibi d̄z reti-
nere. s̄z in cōi diuidē. qlibet laycus debz
dicē illud Job. i. Nudus egressus suz de
vtero m̄ris mee & nudus reuertar illuc.
Religiosus autē d̄z eē nudus i ingressu
vt n̄bīl sibi retineat. nudus i p̄gressu vt
n̄bīl possideat. nudus post egressum vt
n̄bīl i morte post se relinqt. **¶** Scō d̄z
assimilari quātū ad sensū & motū. sicut
eīm mortuus priuāt sensu & motu: sic &
religiosus d̄z eē mortu⁹ q̄tū ad declara-
tiones q̄ ad sensūz carnīs p̄tinēt. & sicut
mortuus nō mouet motu p̄prio sed alie
no. sic verus religiosus nō d̄z duci mo-
tu p̄prie volūtatis s̄z ad ip̄sū suū sup̄io-
ris seu rectoris. & sicut mortu⁹ se mouē-
tī nō q̄tra dīcīt: sic & religiosus d̄z plato
se regēti nō cōtradīcīt: s̄z i oībus obedī-
re. Tñ dīcīt Ysa. l. Domin⁹ aperuit mi-

hi aurē ego aut nō cōtradico: retrosum
nō abij. ¶ Tertio d3 assimilari quātū ad
domiciliū. q3 sicut mortu⁹ claudis in se/
pulehio. sic religiosus d3 ē clausus in
claustrō: sicut mortuus nō exiit de mo/
numento nisi ad iussione dei qñ sibi dice/
tur. Surgite mortui venite ad iudiciū.
sic nec religiosi debēt exire claustrū sine
iussioe prelati. & sicut mortu⁹ nō murmu/
rat qñ trāssert de monumento in monu/
mentū. sic nec religiosus d3 murmura/
re qñ trāssert de monasterio in mona/
steriū. ¶ Quarto maxime d3 assimilari
morti xpī iuxta illud Ro. vi. Si cōplāta
ti facti sum⁹ similitudini mortis illius
s. xpī. simul & resurrectionis erimus. In
morte cū xpī aīa fuit a corpore separata. tñ
aīa & caro deitari fuerūt vnite. sic i vero
religioso aīa d3 separā a carne. s. vt car/
ni non cōsentiat in aliquo amore carna/
li. aīa tñ & caro debēt deo ēē vnite. aīa p
amōrē. caro p incorruptionē vt possit di/
cere cū ppha. cor meū & caro mea exulta
bunt in deū vīuū.

¶ Eodem die. s. sabbato pasche. Sermo
secundus.

92

Asciculus myrrhe dilectus
meus mihi inter vbera mea
cōmorabit. botrus cypri di/
lectus me⁹ mihi in vineis ēgaddi. Cant.
i. A Virgo beata xpī passiōe multā ha/
buit amaritudinē. iō dīc. fasciculus myr/
rhe ēē. In sua aut resurrectionē multā ha/
buit letitiā & exultationē. iō subdit bo/
tr⁹ cypri dilectus meus mihi in vi. ēga.
In cypro enī nascit vīnū optimū qd est
Ietificariū. In vineis ēgaddi nascitur
balsamū odoriferū. Dīc ergo virgo bfa:
dilect⁹ meus fuit mihi myrrha amaritu/
dinis in sua passiōe. s3 fuit mihi vīnū iō
cū diratis & balsamū odoris in sua resur/
rectione. Et sic p3 q in verbis ppositis
duo tangunt. I. amaritudo doloris quāz
bfa vgo hūit in filij passiōe. & gaudiū cor/
dis qd habuit i eius resurrectionē. Circa
primū tangunt tria. ¶ Primo magnitu/
do amoris. cū dī. dilect⁹ me⁹. Secūdo ma/
gnitudo doloris. cū dī. fasciculus myr/
rhe. Tertio magnitudo deuorōis. cū dī.
inter vbera mea cōmorabit. ¶ Circa pri-

mū notādū q bfa virgo dilexit filiūz sa/
pienter & discretē: q3 saluatōez hūani ge/
neris pposuit passiōi filij sui quāuis cū
itē diligēt. quāuis sciret q ipse in sua
passiōe multos dolores hēret. nūquā tñ
voluit sibi dissuadē spāz passiōez pp hū/
mani generis saluationē. B Notādū
aut q in corde vrgis pugnabant duo
amores & duo dolores. duo amores erāt
amor filij. & amor hūani generis. Amor fi/
lij nolebat xp3 pati. amor hūani generis
volebat ipm pati: s3 tñ amor generis hu/
mani supauit amorē filij. Sī pugna/
bāt duo dolores. s. dolor quē hitura erat
de morte filij. & dolor quē habebat de no/
stra perditōe. s3 dolor quē habebat d no/
stra perditōe supauit dolorē quē habi/
tura erat de morte filij. Un poterat dicē
cū aplo illud qd dī Phil. i. Mihi vīuē
xp3 est & mori lucrū. ac si dicat. vīta filij
mei: vīta cordis mei ē. mors vero sua est
lucrū gñis humani. ¶ Secūdo ponit ma/
gnitudō doloris sui. cū dīc: fasciculus
myrrhe. Myrra eīzē amara. fasciculus
igitur myrrhe est collectio passionū xpī:
quarū cōsideratio magnum p̄stabat sibi
dolorē: tpe aut dolor cabat in ea ex rōne
filij: ex rōe fuit ex rōe supplicij. ¶ C Lau/
sabatur quidē in ea dolor: ex rōe fuit: q3
mf erat & nālter dolet mf de afflictione
filij. ¶ Secūdo ex eo q erat tota mater.
quādo enim dolor diuidit in multis mī/
nor inuenit in singulis. si enim aliq ma/
ter filiū amittit dolorem suum cum p̄e
cōdiuidit. & iō talis dolor ex tali diuisio/
ne quodāmodo minuit. Virgo autē bea/
ta cū nullo dolore suum diuidere potu/
it: q3 nullus pater ibi erat. ¶ Tertio ex/
eo q erat vnicus matri si aliqua mater
filiū perdidit cōsolationē accipit quan/
do alios h3 vel habere sperat. virgo autē
Marta nullū habebat aliū: nec se ha/
bere spabat. Un poterat dicere illud. ij.
Reg. i. Sicut mater vnicū amat filiū ita
te diligebā. ¶ Quarto ex eo q p̄ns erat
ad vidēdū. qñ aliqua mf audit filiū suū
mortuū multū dolet sed quādo horribili
morte ipm audit fuisse occisum: magis
dolet. quando vero ante oculos suos vi/
det filium suum occidī maxime dolet.
Virgo igitur beata inenēso dolore vul-

nerabat quādo videbat filiū suū occi-
di & horribili morte necari: & āte oculos
suos hec omnia fieri. ¶ Quinto ex eo q
erat ad iuuandū spōtens. magna p̄sola-
tio est alicui matri qm̄ filiū suū in sua
morte osculari & amplexari & adiuuare
potest. hec aut̄ in nullo filiū suū poterat
rūc adiuuare. au diebat enīz cum fūire &
nō poterat ei potū porrigere. videbat ip-
sū vulnerib⁹ plenū: & nō poterat vulne-
ra alligare. p̄spiciebat ipm̄ sanguie ple-
nū & nō poterat lintheo extergere. vide-
bat ipm̄ male captū teneri & ipm̄ nō po-
terat liberare. videbat ipm̄ caput male
tenentē & nō poterat sustētare. videbat
ipm̄ in cruce flentē & nō poterat lachry-
mas extergere. videbat ipm̄ expirasse &
nō poterat amplecti nec osculari. vide-
bat sanguinē in terra affluere & nō pote-
rat recolligere. & iō poterat dicere illud
i. Reg. i. Mulier infelix nimis ego sum.
¶ Sexto ex eo q nullū habebat adiuto-
riū: qz oēs ap̄si cā reliquerāt. iō nō hūit
nec ipsa nec filiū adiuuātes in tribula-
tiōib⁹ illis. Eccl. li. Respicies eram ad
adiutoriū bonū & nō erat: nec aliquē cō-
patientē. ps. lxxvij. Sustinui q simul cō-
tristaret & non fuit: nec aliquē p̄solātez.
An sequis: qui consolaret & non inueni.
¶ Scdo causabat ille dolor in ip̄s rōne
filiū. multū enim dolet mater qm̄ amittit
filiū bonū & sapientē: & sibi in oībus obe-
dientē. ipsa vero amittebat filiū de quo
ipsa dicit in cātica cap. Ego m̄ pulchre
dislectōis & timoris & agnitōis & scē sp̄ci.
Amittebat quidēz filiū matrē tam dulci-
ter diligentē. iō dicit: ego mater pulchre
dislectōis. filiū matrē tā humiliter reue-
rentē & filialiter timentēz. iō subdit: & ti-
moris. filiū in cruce matrē tā feliciter
agnoscentēz. iō subdit: & agnitōis. fi-
liū erga matrē tā pium & clementē. iō
subdit: & sancte sp̄ci. B C Tercio cau-
sabat ip̄se dolor rōne supplicij. videbat
enīz filiū suū pati penā ignominiosā:
qz inter duos latrones tanq̄ latro fuit
positus. penā acerbā in locis neruosis &
maxime sensituis fuit vulneratus & p-
foratus. penā diuturnā: qz ab illa hora
noctis qua captus fuit vsqz ad horā no-
nā qua expirauit in supplicijs & dolorib⁹

bus semp fuit. penā iniustā. qz sicut dicit
tur. i. Pe. ij. Peccatū nō fecit nec inuen-
tus est dolus in ore eius. Et qz virgo bea-
ta fuit tāta amaritudine plena poterat
dicē illud Ruth. i. Ne vocetis me noemī
idest pulchrā: s; vocare me mara. i. ama-
rā: qz amaritudine repleuit me oīpōtēs.
E C Tercio ponit magnitudo sue de-
uotōis cū dī: Inter vbera mea p̄morabitur.
In aīa tria sūt vbera. s. memoria: in-
telligētia: & volūtas. Inter ista tria vbe-
ra beata virgo istū fasciculū myrrhe. i.
collectionē penarū filij sui portabat. In
memoria p̄ p̄tinuā recordationē. In in-
telligētia p̄r assiduā meditationēz. Et
in volūtatē per mellisuiā deuotionem.
C Scdo ponitur magnitudo gaudij qd
ipsa habuit de filio in resurrectionē cum
dī: botrus cypri. & Nō solū aut̄ de hoc
ipsa gausa est sed ēr oēs creature. s. su-
periores: medie & inferiores. C Supio-
res. i. angeli gausi sūt p̄pter nostrā re-
dēptionē. p̄pter suā repationē. & p̄pter
xp̄i glorificationē. iō dī Jobel. iij. In il-
la die illabūnt mōtes dulcedinē & colles
fluent lac. Et ecclesia ad dī: & mel. Zac ē
dulce & mel est dulcius. dulcedo p̄p̄hē
dīr oēm rem dulcē. Montes igit̄ & col-
les. i. āgeli maiores: mediocres: & mino-
res afficiūtur dulcedine magna de n̄s
redēptionē. maiorē de sua repatiōē. ma-
xīma de sua glorificationē. B C Scdo
gausē sunt medie. i. hoīes. An̄ p̄pheta
dauid. cxvij. dicit: Hec dies quam fecit
dñs exultemus & letemur in ea. Bebeant
oēs hoīes in xp̄i resurrectionē multū gau-
dere: qz p̄ suā resurrectionē facti sūt an-
gelorū cōcīues & socij. Unde super illud
Mat. vlrimo. Nolite expauescere. dicit
Bregio. Vos aut̄ cur expauescitis qui ve-
stros cōcīues videtis. Facti sunt fratres
xp̄i. vñ post resurrectionē suā xp̄s apo-
stolos fr̄es vocauit dicens Jo. xx. Uade
ad fr̄es meos &c. Facti sunt in aīa & cor-
pore glorificati. nā modo in aīa stola se-
licitatio accipiūt. in futuro aut̄ in corpo-
re stola immortalitatis hēbunt. Propter
ista tria dī dicit. vij. in fine. Judeis. i.
sanctis deī p̄sistentibus & laudatib⁹ no-
ua lux oīri vīsa est. gaudij honor: & tri-
pudiū. Habebūt enīz magnū gaudij de

angelica societate. honorez inensum de
xpi fraternitate. et magnū tripudium de
corpis et aie felicitate. ¶ Tercio gauise
sūt creature inferiores. i. sancti patres in
limbo positi qui erāt ibi in magna deso
litiōe. et ppter locū: q̄ erāt in loco infi
mo q̄ debebāt esse in loco supmo. i. in ce
lo. et ppter dānuz: q̄ erāt in caligine in
ferni qui debebāt esse in visione dei. et p
pter p̄sentiā: q̄ habebāt demonū vicini
tate qui debebāt habere angeloz socia
rez. sed hodie exultauerūt valde: q̄ xps
de loco infimo eos extraxit: et in sua ascē
sione eos in celū deduxit: suā beatā visio
nem eis reddidit: angeloz socios eos
fecit. Unde dicit de eis ysa. xxxv. Eandē
et letitiā obtinebunt. fugiet dolor et ge
mitus. Habuerunt enīz gaudium: quia
ascēdunt sunt diuine visionis aspectum.
Habuerunt letitiā: quia dimiserūt locū
tā infimū et ascēdunt sunt celū. Fugit ab
eis dolor et gemitus: q̄ euaserunt tā hor
rendum consortium demonū: et ascēdunt
sunt consortiū angeloz. 93

¶ In die sancto pasche Sermo primus.

Maria magdalene et ma
ria iacobi et salome
emerūt aromata ut venientes
vngerēt iesū. Mar. vl. Quā
uis multe mulieres dñm sequerent: iste
tñ tres precipue venerūt: q̄ xpo plus ob
ligate fuerūt: ex eo q̄ multa beneficia ab
eo receperāt. ¶ Maria enim magdale
na multū ipsi tenebat: q̄ ab ea septē de
monia eiecit. ¶ Maria aut iacobi mul
tū xpo tenebat. tñ q̄ nepos suus erat.
tñ q̄ tres filios suos. i. iacobū alphai: sy
monē et iudā cardinales. i. apostolos se
cerat. ¶ Tertia maria. i. filia salome si
militer xpm multū diligere tenebat. tñ
q̄ nepos suus erat. tñ q̄ ipse duos fili
os suos. i. iacobū et iohannē apostolos se
cerat. ¶ In p̄senti euāgelio de duobus
sit mētiō. i. de sanctarū mulierū deuotio
ne: et angelica appartiōe. ¶ De
deuotio autē sanctarū mulierū in tribus at
tendit. ¶ Primo in hoc q̄ xpm volue
runt vngere. unde dicit: emerūt aroma
ta. i. vnguēta aromatica: ut venientes vn
gerēt iesū. ¶ Secūdo in hoc q̄ tēpestiue
venerūt volētes ad monumentū accedē

unde dicitur: et valde mane vna sab. et.
¶ Tercio in hoc q̄ dicit q̄ monumentū
desiderabāt apertū iuenire. vñ dī: et dīce
bāt adnūcie: quis reuol. nobis lapī. ab
ostio mo. B Circa p̄mū notandū q̄
ex magna deuotiōe volebāt corp⁹ xpi vn
gere. Cōsuetudo eis erat antiquis corpa
mortuoz iungere vt p̄seruariēt a fetore
a verminū corosiōe: et ab icineratiōe. sed
iste mulieres erat decepte: q̄ corpus xpi
deitate erat balsamātū. et iō si p̄ decē mi
lia annoz in terra iacisset nō potuisset
putrefieri: nec icinerari: nec a verminibus
corodi. In hoc tñ scē mulieres volue
rūt oīdere dilectōez mortuū quā habue
rūt viuo. ¶ Paucior enīz sūt q̄ amici ve
re diligāt in vita: q̄ fere oēs amicūz dili
gunt ppter sua nō ppter se. Eccl. vi. Est
amicus socius mēse et non pmanebit in
tpe necessitatis. Pauciores sūt q̄ diligāt
in morte: imo sepe pientes filijs: et filij pa
rētibz aduersant in morte qñ p salute
aie volūt aliq̄ ordinare. Paucissimi sūt
qui diligāt post mortē: q̄ modicū et fili⁹
patris et pater filij: et amic⁹ amici obliuit
scilicet. ps. xxx. Oblitus sum sum tanq̄
mortuus a corde. Idē: perijt memoria co
rū cum sonitu. Eoz enīz memoria perijt
cū sonitu cāpanaz vel palmarū siue cla
morū siue fluctuū. Iste aut mulieres dile
xerūt ipm in vita: q̄ seqbant cū p̄dicātez
Luc. viij. Seqbat euz maria magdalena
et alie mulieres que ministrabāt ei de sa
cramētibus suis. Dilexerūt euz in morte:
q̄ associatuerūt euz in cruce p̄dentē. Jo
annis. xix. Strabant iuxta crucē iesu m̄
eius et soror matris eius. Dilexerunt euz
post mortē q̄ voluerūt euz vngē in mo
nūto iacere sicut dī hic. ¶ Sed mī
rūz videt q̄ beata virgo cū istis nō iuit:
s̄z domū remāsit. Sup hoc p̄nt tres cau
se assignari. ¶ Una est: quia mater sepul
chroz filij recēter sepulsi sine nūmō do
lorē videre nō posset. Sic beata virgo se
pulchroz filij videre nō potuisset qñ gla
dius doloris eius animā p̄forasset. Et sa
tis p̄babile est q̄ si ire voluisset iohannes
eius custos nō permīssset. imo etiā cēte
ri apostoli dixissent iohānt. Non p̄mittas
eā illuc ire: q̄ si fuerit tantū ibi flebit et se
mactabat q̄ fere se occidet. ¶ Secūda cā

Et: q; in parascene & sabbato tñ fleuerat
 & in tñ semactauerat: q; sustinere nō va
 lebat. Un̄ diē Ber. q; oportuit q; iter ma
 nus discipulorū tāquā semisua de cru
 ce ad domū p̄tā deponeret. Aug. Illa
 ap̄pe p̄ta m̄f in vīa dolore cūlans & pe
 ccora delicata cōtūdēns. ita ip̄a viscera
 oīaq; fatigauerat membra. vt iam sensu
 deficiēs vix potuiss̄z venīre ad xp̄i fun⁹
 ¶ Tertia cā ē: q; iste mulieres corp⁹ xp̄i
 in monumēto adhuc eē putabant. B̄ta
 aut̄ vīrgo sciebat q; ibi nō erat: sed q; iā
 resurrexerat & iō illuc ire nolebat. § Et
 pie credēdū ē q; sibi añ oēs xp̄s appue
 rat. Nō pōt offidi tripl̄r. Primo p̄ aucto
 ritatē. Sedulius eīz magnus & antiqu⁹
 doctor: ecclesie agēs de xp̄i apparitōe di
 cit. Semp vīrgo manēs huius se visib⁹
 astās luce palā dñs p̄tus obtulit. Secūdo
 p̄ ecclesie romane atiquā & p̄batā cōsue
 tudinē. Sūmus eīz p̄tīfex ad sc̄lāz ma
 riā maiorē i die pasche primā stationē ce
 lebriat: p̄ hoc tñuēs ad beatā mariā p̄tāz
 factā fuisse appitōnē. Tertio p̄ quādam
 moralē rōem. Deus enim p̄cepit. Hono
 ra p̄m & m̄fem. S; si eēt aliq; filius in
 vlt̄a marinis p̄tib⁹ p̄stitutus de quo
 m̄f intellexisset q; mortuus eēt: & tandēz
 sanus rediens p̄sonas extraneas visita
 ret & ad m̄fēz tribulatā vltimo accedēt:
 iste bonus filius non eēt nec m̄fēz hono
 rasset. Sic ē xp̄s m̄fēz nō multū hono
 rasse videre si p̄tus alios de sua resur
 rectione letificass̄z: & tandē m̄fēz desolate
 appuisset. ¶ Secūdo deuotio istarū mulie
 rū offidi in hoc q; valde tēpestiue volue
 rūt venīre. iō b̄. Et valde mane vna sab
 batōz veniūt ad monumētū orto iāz so
 le. S; si erat valde mane quō sol iā ort⁹
 erat. Ad qd̄ dicēdū q; iste mulieres erāt
 habitātes in ciuitate. Sepulchrū autēz
 xp̄i erat extra ciuitatē. Ip̄e at̄ valde ma
 ne surrexerūt. Sed quā vīa longa erat
 & honestas dñas nō l; currere: s; matu
 re incedere. Et porte ciuitatis tādē ape
 rieban̄: iō iam ortus erat sol quā ad se
 pulchrū puenērūt. Est ergo sensus val
 de mane veniūt. i. venīre inceperūt. orto
 iam sole. i. quādo puenērūt. § Vel sol
 dupliciter d̄i orit̄. Vel quātū ad fulgo
 rem suūz quīp̄o aurora: vel quātū ad spe

ram suā. ¶ Primo mō nō scdō ort⁹ erat
 sol. Un̄ dicit Aug. orto iā sole. i. cū celus
 ab oritēns p̄te albesceret. Vel noīe solis
 intelligit xp̄s qui dupliciter fuit ortus i
 hoc mūdo. i. de m̄fīs vtero: p̄ natiuitatē
 penosāz. Et de sepulchro: p̄ natiuitatēz
 gloriosāz. § Est ergo sensus. valde ma
 ne veniūt. sed tñ verus sol. i. xp̄s qui p̄t
 us ortus fuerat in hoc mūdo natiuitate
 carnali: tam ortus erat natiuitate celesti
 ¶ Tercio deuotio istarū mulierū cōsistit
 in hoc q; monumētū aptū vidē deī de
 rabant. Un̄ dicebant: Quis reuoluet no
 bis lapidēz ab ostio monumēti &c. I
 ¶ Monumētū qdē tripl̄r clausum erat
 grandi lapidē ad os eius aduolutōe. si
 gilli tñp̄rēssioe. & m̄fū armatorū depu
 tatōe. Et iō mulieres nō spabant intrare
 se posse: q; lapidē tā gradē cū ip̄e essent
 fragiles remouē n̄ possēt. Et milites eas
 fugarent & sigillū p̄hdis frāgere nō au
 derent. Ch̄stus aut̄ qui exiūt de clau
 so vtero m̄fīs: & qui intrauit ad discipu
 los ianuīs clausis: ip̄e exiūt d̄ monumē
 to lapidē clauso: saluis sigillis: & custō
 dībus expauetactis. Postquā at̄ resur
 rexit angelus lapidē reuoluit vt sic mu
 lieribus aditū introeūdi daret. Et q; p̄
 p̄ter milites mulieres ire tñmīssent: iō
 milites facti sunt sicut mortui: vt dicit
 Mat. Suerūt eīz ita exterit̄ ex terribīlī
 angelica visioe: sic dicit Mat. ex monu
 mētū tam subita aptōe: & ex terre magna
 p̄cussioe. Sicut eīz d̄ Mat. xxviii. Ter
 remotus factus ē magnus &c. vt. i. mili
 tes exterreret. vel vt terra de xp̄i resur
 rectione letitā mōstraret. Sic eīz i passio
 ne mota ē in signū tristitīe: sic in resurre
 ctōe mota ē in signū letitīe. Vel scd̄z glo.
 Iō terremotus factus ē: vt per hoc signū
 ficaret corda terrenoz per fidē passiois
 & resurrectionis mouenda. ¶ Tercio in
 euāgelio sit mētō de ageli appitōe: qui
 quattuor fecit erga istas mulieres. Nam
 primo cōfortauit eas dicens. Nolite ex
 pauescere. R In hoc enīz cognoscit̄ bo
 nus angelus a malo: q; bonus in p̄ncipi
 pio terret ex suo fulgore. in medio p̄for
 rat ex sua allocutōe. in fine letificat ex i
 mensa cōsolatiōe. Malus aut̄ angelus
 ecōuerso. In principio terret ex sua ter

ribili vifioe. In medio decipit ex fallaci
pmiffioe. Et in fine cōtriftat ex fubfecu-
ta dceptōe. **E** Scō ipas cōfortatas &
de refurrectōe certificatas ad aplos de-
ftinavit dicens: Ite dicite difcipulis ei⁹ &
petro q: rē. **E** Prīa mulier fuit media i-
ter fēpētōz hoīez: trahēs ipz ad p̄ditio-
nē. **E** Scōa mulier. f. vīrgo bfa fuit me-
dia iter deū & hoīez: faciēs nrāz reconci-
liationē. Ite at mulieres fuerūt medie
inter angelū & aplos: ānūciantes eis no-
ftam faluationē. Jam nō pōt hō cōque-
ri de muliere: q: fi p̄ia dānauit. fēda fal-
uauit. tertia ānūciat. Si p̄ia fuit cau-
fa mortis. fēda fuit cā vite. tertia nūcia-
trix falutis eterne. **E** Tercio ipas
ad petrū fpālīter miffit: cum fubiūxit. Et
petro. Petrū folū noīauit triplici de cā.
E Prīma ē quā ponit Bieg. dicens: Pe-
trū vocat ex noīe: ne desperet ex negatio-
ne. Si eis noīatum eū nō expūnēt q: ma-
giſtrū negauerat: venire inter difcipu-
los nō auderet. **I**ō fpālīter dixit petro
q: nō indignum ē iudicabat difcipulatu
q: ter negauerat: f: p̄ca nō nocent qn nō
placēt. **E** Scōa cā ē vt angelus ſibi tāq̃
ſūmo pōtīfici honorē deferret. Si enim
quīs pape vel collegio cardinaliū litte-
ras mitteret papā noīatim expūneret:
cardinales vero in genere pferret. An-
gelus igit noīatim petrū expieſit tanq̃
ſūmū: difcipulos aut gnālīter tāquā col-
legiū. **E** Tercia cā ē: q: petrus iterpraf
agnofcēs: ſeu diſcalciat⁹: ſine diſſoluēs.
Ille eīm xpm̄ iuenit q: deū & ſe veraciter
agnofcit. quī affect⁹ ſuos ab amore car-
nali diſcalciauit. goēs colligatōes ip̄e
tatis a ſe diſſoluī. **E** Quarto angelus
p̄ iſtas mulieres ap̄pōnē xpm̄ in galileā
am denūciat dicens: Quia p̄cedet vos ī
galileā: ibi eū videbitis ſicut dixit vobis
N Iſta aut ap̄itio facta ē in galileā licz
fuerit occulū: tñ pp̄ myſterīū fpālī no-
minat. Galileā eīm iterpraf trāſnigra-
tio. Chriſtus eīm dē in hac vita hūit
mortalitatē in coſpe. paſſibilitatē in aſa.
i vitroq; miſeria & penalitatē. Sed poſt
refurrectōnē facta ē tranſnigratio: q: q:
corpus trāſnigrauit de mortalitate ad
imortalitatē. Aſa de paſſibilitate ad im-
paſſibilitatē. Corpus & aſa de miſeria &

penalitate ad gloriā & felicitatē. Leo pa-
pa paſſionē xpi laudās dīc. Ruptis mor-
tis vinculis iſirmitas ī virtutē: mortali-
tas in eternitatē. p̄tūmelia trāſiuit ī glo-
riam quā nobis rē. 94

Eodē die ſancto paſche. Sermo ſcōs.

Eſum queritis nazare-
num crucifixum
ſurrexit nō ē hic. Sed ite dīcī
te difcipulis eius & petro: q: p̄-
cedet vos ī galileā. **M**ar. vi. ca. **E** Dñs
in hac vita nobilē hūit ſocietatē. f. apo-
ſtōles & quasdāz ſctas mulieres. **E**pe nī
paſſiōis qdā ab eo reſceſſerūt quātūz ad
corpālē aſſociationē: fidē & amorē. ſicut
iudas. **A**lij aut reliquerunt quātūm ad
corpālē aſſociationē & fidē: ſed nō quātū
ad amorē: ſicut ceteri aplī q: ipz relique-
rūt & fidē amiſerūt. **A**lmorē tñ etus nō
p̄diderūt: q: ēt ipm̄ defunctū amabant.
Alij ipm̄ reliquerunt quātū ad fidē tñ
ſed nō quātū ad aſſociationē: nec quātū
ad amorē. **S**icut ſanctę mulieres que fi-
dem p̄diderunt: ipm̄ tamē iuxta crucem
aſſociabant: eū defunctū amabant. **U**ir-
go aut beatā ipſum non dereliquit nec
quātū ad ſocietatē: q: iuxta crucē ſterit
Nec quātū ad fidem: q: eam ſemper reti-
nuit. Nec quātū ad amorē: q: eū p̄petuo
amore dilexit. **I**te ergo ſancie mulieres
quātū fidē p̄didiſſent: tñ q: eū defun-
ctum amabant. iō ipz inungere volebāt
Quas angelus allocutus ē dicens. Je-
ſum queritis nazarenū crucifixū: ſurre-
xit nō ē hic. **I**te dīcite difcipulis rē. **I**n
verbis igit p̄miſſis quattuor ponunt.
E Unū ex parte mulierū. f. querēdi ſu-
ditiſas. qd notat cū dī: Jeſus queritis
na. **E** Scō ex p̄te xpi ponunt tria. f. **E**t
magna charitas. cū dī: crucifixū. **E** **T**er-
tio etus magna felicitas: cum dīcī: ſur-
rexit non ē hic. **E** Quarto etus magna
pietas in hoc q: petro & ceteris difcipu-
lis in galileā & alijs locis voluit appare-
re. iō ſubdit. **I**te dīcite difcipulis eius &
petro: q: ſurrexit p̄cedet vos in galileāz.
B **E** Circa p̄mū. f. ſtudiotates querē-
tium mulierū. **E** Notandū q: quidam
poſt paſſionem queſierunt chriſtū in ma-
ne ſicut iſte mulieres de quibus dicitur.
valde mane vna ſabbatorum rē. **E**t

istis iuvenire fuit facile: q̄ statim iuenerūt
 Alij q̄sierūt eū i vesp̄e. sic duo discipuli q̄
 ibāt i emaus. sic h̄etur Luc. xxiij. q̄ dixe
 runt. mane nobiscū dñe q̄ itaz ad vesp̄e
 rascit zc. z istis iuvenire fuit difficile. vñ
 vñct eis. o stulti z tardi corde ad creden
 dū. ¶ Alij quesierūt eū in sero. de quib⁹
 dicit Jo. xx. Lū ēēt sero zc. z istis iuvenire
 fuit dubitabile. Un̄ dicit Luc. xxiij. vbi agi
 tur de ista apitiōe. cōturbati vero z cōte
 riti existimabant se sp̄m videre. ¶ Alij
 quesierūt ip̄m in nocte sicut milites posi
 ti ad sepulchrū vt eius corpus noctibus
 custo dirēt. z istis iuvenire fuit impossibile.
 ¶ Per mane intelligit iuētur. illi igit
 xp̄m querūt in mane qui ad xp̄s cōvertū
 tur in iuēture. z istoz iuētur h̄z facili
 tatem q̄ de facili xp̄m iuēniūt. Prouer.
 viij. Qui mane vigilauerit a d me inue
 nit me. tales qdē sunt molles ceras: q̄ de
 facili ad bonū ducunt. ps. Factū est cor
 meū tāquā cera liquecēs in medio ven
 tris mei. Sūt sicut recens testā: q̄ semp
 in bono cōseruant. Prouer. xxiij. Adole
 scens iuxta vias suā ēēt cū senuerit nō re
 cedit ab ea. Sūt sicut nouella z gracilis
 vga: q̄ de facili ad oē bonū flectunt. ps.
 cxliij. Quoz filij sicut nouelle plātatio
 nes a iuēture sua. ¶ Per vesp̄e intelli
 git senectus. illi igit querūt in vesp̄e q̄
 cōuertunt i senectute. Et istoz quersio
 h̄z difficultatē: q̄ difficile cōuertunt q̄ i
 malo iueterant. Un̄ postq̄ David ppha
 dixit in psona iuuenū. ps. xxi. Factus ē
 cor meū tāquā cera liquecēs. sub dñf in
 psona senū. Aruit tāquā testa virt⁹ meā
 tales eūm ab oī humore gr̄e exiccant. iō
 dñ. Aruit tāquam testa virt⁹ mea. z vix
 vel nūquā cōfiteant iō sub dñf. Et lingua
 mea adhesit faucibus meis. z sepe i pec
 catis suis mortuū. iō sub dñf. Ibidē. Et
 in puluere mortis deduxisti me. i. dedux
 ci pmissisti. ¶ Per sero vbi ē finis diei. i.
 intelligit mors que ē finis vite. illi ergo in
 sero xp̄s q̄ querūt i extremis ad deū redi
 re volūt. z istoz cōuersio h̄z dubitates.
 Un̄ Aug. in lib. omel. Si delis bñ viuens
 securus hinc exit. agēs pñiaz ad vltimū
 z reconciliatus. si securus hinc exit: ego n̄
 sum securus. L. Jo aut sanct⁹ Aug. du
 bitat de his qui penitēt in morte: q̄ qdā

penitēt tñ timore pene. qdā amore iusti
 cie. qdā ex cōsideratiōe virtusq̄ cause.
 z tales potius vident penitēt timore pe
 ne q̄ amore iusticie. iō eoz penitētia du
 bia ē vt. ¶ Per noctē intelligit obscu
 ritas infernalis. Illi igit querūt ip̄m
 in nocte qui volūt eū q̄rere post mortē in
 eterna dānatōe. z talū iuētō h̄z ip̄o sibi
 litatē. Un̄ de talibus dicit Prouer. i. Lūc i
 nocabunt me z nō exaudia. mane p̄sūt
 gent z nō iuēniēt me. B. Dānatū qdē iue
 nitent deū z nō iuēniēt. Deus eūm ē i mū
 do p misericordiā. in celo p gl̄iaz. in in
 ferno p iusticiā. nō poterat igit deū in
 uenire p misericordiā: q̄ hoc mō ē i mū
 do. nec p gl̄iaz: q̄ hoc mō ē in celo: sed i
 uenient eū in inferno p iusticiā vt iudices
 z tortores: q̄ hoc mō ē in inferno. ¶ Se
 cūdo ponit inēsa charitas: cū dicit. cruci
 fixū. ip̄e eiz cū infinita charitate mō vo
 luit. Joā. xv. Maiorē hac dilectionē ne
 mo h̄z vt aīaz suā ponat q̄s p amicis su
 is. L. Et ponit hic vltimū signū amo
 ris. amor eūm p q̄tuor signa pōt manife
 stari. ¶ Pr̄o p verba q̄ eiz cor abūdat i
 amore tūc os abūdat i sermone. Luc. vi.
 Ex abundātia cordis os loq̄t. ¶ Sc̄do p
 collata bñficia. z illud ē maius signū q̄
 primū. multi seruierūt v̄bis q̄ nō seruierūt
 rebus suis. de isto signo dicit. i. Jo. ij. Non
 diligamuz v̄bo neq̄ lingua s̄z ope z ve
 ritate. ¶ Tertio ostendit p obsequia psona
 lia. z illud ē maius signū q̄ primū vel se
 cūdn. Multi enīz seruierūt de substantia
 sua q̄ nō seruierūt de psona sua. De isto si
 gno dicit Ben. xxix. Seruauit Jacob p Ra
 chel septē ānis. ¶ Quarto manifestat p
 aduersa q̄n. s. q̄s p amore amici se morti
 exponit z illud ē vltimū signū amoris
 vltra qd nō ē aliud inuenire. Multi eūm
 darēt psonaz suam ad seruiedū qui non
 darēt aīaz suā ad mortē. ideo dixit dñs:
 maiorē hac dilectōz nemo h̄z zc. In hoc
 igit q̄ xp̄s p nobis crucifigi voluit z mo
 ri. infinitaz nobis charitatem ostendit.
 ¶ Tertio ponit in xp̄o magna felicitas:
 cū dicit. surrexit nō ē hic. Alij sancti nō re
 surgūt sed suscitant. Christus aut surre
 xit quia virtute pp̄ia se excitauit. Joā.
 ij. Soluite tēplum hoc: z in tribus die
 bus excitabo illud. S. Ista potētia fuit

Infinita qñ. s. mortuus suscitauit semet
ipsum. Inuenimus enī q aliquādo vi
uus suscitauit mortuū: sicut petrus tabi
tham. Un̄ habet Act. ix. Aliquādo mor
tuus suscitauit mortuū. sicut helyse⁹ mor
tuus suscitauit aliu mortuū. vt habetur
iiij. Reg. xij: s. nūquas inueni q aliquis
mortuus suscitauerit seip̄. Christus aut̄
uiuus suscitauit mortuū. sicut Lazarus
mortuū. z mortuus suscitauit mortuos:
q multa corpa sanctorū q dormierāt sur
reperūt. sicut dī Mat. xxvij. z insup mor
tuus suscitauit seip̄m. Jo. x. Potestatem
hēo ponēdi aiam meaz z iterū sumendi
eā. B C Quarto in eo fuit magna pie
tas in hoc. s. q post suaz resurrectionem
petro z alijs discipulis tribulatis appa
ruit: s. eim xps deposuerit oēm miseriā
z mortalitatē. it̄ nō deposuit misericor
diam z cōpassionē imo post passionem
factus est magis passibilis z misericors
ex eo q in seipso n̄as miseras ē exp̄.
D Infirmittates nāq corpales alit̄ co
gnoscit medicus theoricus. aliter bon⁹
practicus aliter infirmus. Theoricus eiz
cognoscit infirmittatē per suam artē z
peritiā. Practicus cognoscit eā p exerci
tationem longam. Infirmus cognoscit
eā per experiētiā. Sed si eēt aliquis me
dicus qui eēt bonus practicus z infirmi
tates sepe expertus. iste quidē infirmā
tibus multum eēt misericors z cōpassi
bilis. Talis ē dñs n̄s iesus xps. Ante in
carnationē quidē sciebat n̄as miseri
as per quādam theoriciā. s. per suaz eter
nam sapiētiā. z ideo multum erat mise
ricors. ps. cij. Quomō miseref p̄ filiorū
misertus ē dñs t̄. se. qñ ipse cog. fig. no.
Post incarnationē vero sciebat miseri
as nostras p quādam practica z exerci
tationem longā: q trigintates annos
inter nos practicauit z exercitauit. z id
magis misericors debuit eē. I Sed de
quibusdāz cōqueris dñs dicens per ps.
liij. Cōtristatus sum in exercitiis. mea. ac
si dicat xps. de tribus cōtristo: C Priō
qñ exercitatio mea non hz effectum. id
dicit. Cōtristatus sum in exercitacione
mea. C Scōdo qñ plus valet inimici mei
suggestio q mea inspiratio. id dicit. z cō
turbatus sum a voce inimici. C Tertiō

quādo oportet me peccatorē tribulare z
punire. ideo subdit. z a tribulatōe pec
catoris. Tandē sciuit humanas miseri
as per exp̄iētiā: q eas in suo corpore ē
expertus. id dī Heb. iij. Non habemus
pontificem qui nō possit cōpati infirmi
tatibus nostris. tēta. aut̄ per omnia pro
simili. absq peccato. Ibidem. v. z qdem
cū eēt fili⁹ dei didicit ex his que passus
ē obe. z cōsumatus factus est omnibus
obtemperan. sibi causa salutis eterne.
C Seria secunda post pascha. Sermo
mo prius.

T A solus peregrin⁹ ea
in hierusalem
Luc. xlii. Quātū xps in p
pria psona venisset z omnī
dñs eēt in mundo voluit cōuersari si
cut peregrinus. id nullam domū pp̄iaz
habere voluit in hoc mundo. si aliquis
nasceretur in hoc mūdo in pegrinatōe:
oporteret q in aliena domo nutrīretur.
postq aut̄ creuisset oporteret q i aliena
domo cōuersaret. si moreretur in peregri
natione oporteret q in alieno monumē
to sepeliret. A Ita ē xps fuit peregri
nus. nam in aliena domo fuit natus. in
aliena cōuersatus. in alieno monumen
to fuit sepultus: z id fuit vere peregri
nus. id ipse Luc. ix. dixit. Volupes foue
as hñt. z volu. ce. iii. z c. Filius aut̄ homi
nis non hz vbi caput suū reclinet. ac si
dicat: ego in morte non habui foueam si
cut vulpes vbi possem sepeliri. ego i vi
ta non habui nidū. i. domum sicut volu
cres vbi possem hospitari. ego in natui
tate non habui cervical vbi caput meuz
potuerim reclinare. B Ut aut̄ melius
vidamus qualr xps fuit peregrinus.
Notādū ē q xps fuit peregrinus quātū
ad habitū quē assumpsit. quātū ad vias
quas fecit. quātū ad hospicia que in
trauit. quātū ad pericula que sustinuit.
z quantum ad insignia que repositauit.
C Priō dī pegrinus quātū ad habitū
quē assumpsit. ipse enim habuit sclau
nam. habuit scarfellam. pillem. z bac
culum. Per sclauinam intelligit eius
caro quam virgo beata in vtero sibi fe
cit. i. Reg. ii. Tunicam parua sibi facie
bat mater sua. C Ista sclauina fuit priō

albissima. i. purissima. de purissimis sanguinibus virginis facta. Unde dixit xps de se et alijs. qui habent sclauinas. i. corpora sua pura. Apo. iij. Ambulabunt mecum in albis etc. Deinde ista sclauina facta est in cruce rubea: quia tota fuit sanguine aspersa. Unde angeli admirantes dicebant Ysa. lxiij. Quare rubrum est indumentum tuum sicut calcantiū in torculari. **E**t **U**ltio facta est sclauina ista tota nigra quando scilicet in cruce remansit mortua et liuoribus plena. Apo. vi. Sol factus est niger sicut sacculus cilicinus. **E**t Per scarsellam intelligit eius anima. Peregrini enim in scarsella solent portare argentum. Alia autem xpi fuit plena argento. i. triplici thesauro. scilicet gratie: sapientie et glorie. Joa. i. Vndim gloria eius. Ecce primus thesaurus. Plenus gratie. Ecce secundus thesaurus. Et veritatis. Ecce tertius thesaurus. Huius enim erat a celesti gloria exclusi. ideo portauit thesaurum glorie per quem eos ad gloriam reduceret. Erant dei inimici ideo portauit thesaurum gratie per quem eos deo patri reconciliaret. Erant ceci et tenebris obuoluti nescientes viam iuentire que ducit ad patriam: ideo portauit thesaurum sapientie per quem eis viam celestis patrie demonstraret. **E**t **T**ertio assumpsit pilulez. i. coronam spinam. Solent peregrini portare pilulez contra estum ventum et pluuia. Sic consideratio illius corone spinam nobis debet esse in ymbra: culum ab estu voluptatis vt refrigeremur. Quia sicut dicit Augu. Non decet sub spinoso capite mebrum fieri delicatum. Debet esse in defensione a pluuia tribulationumz vt alleuetur. Quia sicut dicit Breg. Si passio xpi ad memoriam reduciatur nihil est quod non equo animo tolere. Debet esse in absconsione a vento tetatio nū vt ppulset. Quod signat Numeri. xxi. vbi dicit quod ad visionem serpentis enei i pilulo suspensi saluabant illi qui a serpentibus percutiebant. De his tribus dicit Ysa. liij. Tabernaculum erit in ymbra: culum dicit ab estu. in absconsione a pluuia et a turbine. **D** **Q**uarto assumpsit bacculum per quem intelligit crux. Peregrini enim viantur bacculo ad sustentationem. ad fluuiorum trasuadationem et malaz bestiarum percussione. Sic xps per bacculum

crucis hoies tribulatos sustentat ne fatigent. Heb. xij. Recogitate cum qui talem sustinuit a peccatoribus a aduersus semetipsum contra dictorem vt non fatigemini animis vestris deficientes. **E**t **S**ecundo per bacculum crucis fluuium istius mundi transiit et ad patriam peruenit. Gen. xxij. In baculo meo transiui iordanem istum. Luc. vltio. Oportuit xpm pati et tra intrare in gloriam suam. **E**t **T**ertio per bacculum crucis diabolum percussit. Ysa. lxx. A voce domini pauebit assur virga percussus. Ideo demones ipsi bacculum crucis timent. Lhyso. Ubique demones bacculum crucis videt: territi fugiunt timentes bacculum quo plagam acceperunt. **E**t **S**ecundo peregrinus xps dicit: propter viam quam fecit. Solent peregrini disigere vias planas: et odire ascensum vel descensum. Iste autem peregrinus nihil habuit de plano: sed tota vita sua fuit descensus vel ascensus. **E**t **P**rimo enim fecit magnam descensum quoniam. scilicet de celo venit in mundum. Joa. xvi. Exiit a patre et venit in mundum. Deinde fecit magnam ascensum: quoniam. scilicet de mundo ascendit in patibulum. Joa. iij. Sicut moyses exaltari ferpentem in deserto: ita exaltari oportet filium hominis. Deinde fecit magnam descensum quoniam. scilicet de cruce descendit in limbum. **E**t **I**nde fecit magnam ascensum quoniam. scilicet de limbo rediit et de sepulchro resurgens ascendit in celum. Eph. iij. Qui descendit ipse est et qui ascendit super omnes celos. Alia pars est via quedam in qua nullus fere vult habere aliquam difficultatem in ascendendo. i. in aggrediendo aliquid difficile. Nec in descendendo. i. sustinendo aliqua aduersa: sed tamen ire per plana. i. habere omnia prospera et delectabilia. Sed quicumque non vadit post xpm errat: quia ipse est via veritas et vita. **E**t **Q**uattuor sunt que non permittunt in via errare. scilicet ferramentorumz ipse. **U**nde in vulgato: Tene viam ferratam si vis habere viam rectam. **E**t **S**ecundum crucis erectionem: quia cruce in via recta erigunt. **E**t **T**ertium est ramorum et plantarum reflexio. **E**t **Q**uartum est lapidum aggregatio. Et quia pars est via: voluit habere ista quattuor insignia. Habuit enim ferramentum. i. quattuor vulnera in corpore suo cum ferramentis impressa. Habuit crucem quam super humeros baiulauit et super quam ascendit.

Habuit reflexionē plātar. i. coronatiōez spinay. Habuit aggregatiōē lapidū: qz iudei pluries eum lapidare voluerunt. Qui igit nō vult errare xp̄s sequat. Q: est vta vbi sūt ista q̄ttuor signia qui non sūt p vias planas s; asperas. Qui igit nō vult sustinere aspa sed oia vult bēre p̄spera: p̄stat q: multū errat i via. ¶ Ter tio xp̄s dī pegrinus p̄pter hospitā que intravit. Solēt pegrini ter in die itrare hospitū. i. in tertia ad p̄adēdū. In meridie ad bibēdū z gescendū. In sero ad cenādū z dormiēdū. ¶ Sic iste pegrinus tria hospitā habuit. ¶ Prīmū fuit vterus virginis gl̄iose. Et istū hospitū itrauit in tertia. i. in Martio. q ē tertio mensis a Januario. Vel in tertio tpe. i. gratie. ¶ Prīmū fuit p̄s nature. sc̄m legis scripte. tertium legis gratie. In isto hospitio xp̄s p̄adū fecit. h̄is carnē virgineā p̄ cibo: z sanguinē p̄ potu. Et istū cibum z potū dat nobis Ioan. vi. Caro mea vere est cibus z sanguis meus vere est potus. ¶ Sc̄o hospitū fuit patibulū crucis. Et illud hospitū ad l̄amin gressus ē in meridie ibi bibit qm dixit: sitio. Sed tñ q: iudei obtulerūt ei acetuz: qm gustasset noluit bibere. Ibi requirit: qm inclinato capite tradidit spūz. Iō dicit sp̄sa Lant. i. Indica mihi vbi cubes vbi pascas in meridie. ¶ Tertio hospitū fuit sepulchru: vbi dormiuit. ps. iij. Ego dormiui z somnu cepi. Ibi ē cenā fecit oībus sc̄is. Hester. i. Assuer rex tertio anno iperij. i. tertio tpe gr̄e. fecit grā de pututū cunctis p̄ncipibus. i. patribus: p̄phētis: z ap̄lis: z suis pueris. i. virgib: puritate seruātibus. fortissimē p̄sar. i. martiribus. z medoz inclitris. i. p̄fessoribz p̄fectis p̄inctay. i. angelis. ¶ Quarto dicit pegrinus quātū ad picula q sustinuit. Solēt pegrini sustinē picula q̄qz a socijs qui eos p̄dūt. q̄qz ab hospitibus q eos occidūt. q̄qz a latronibus qui eos expoliāt. Sic z xp̄s a suo socio. s. a iuda fuit traditus. Mat. thei. xvi. Amen dico vobis: q vnus ve strū me traditur est. A iudeis iter quos fuerat hospitatus a quibus fuit vulneratus z occisus. Zacha. iij. Quid sūt plage iste in medio manū iuarum z dicer:

Ihs plagatus sum in medio qui dilige bant me. A militibus a quibus fuit vestitus expollatus. Joā. xix. Adītes ergo cum crucifixissent eū acceperūt vestimenta sua z fecerūt quattuor partes vni cuiqz militū partē zc. ps. xxi. Diuiserunt sibi vestimenta mea zc. insuper: z sup vestē meā miserūt sortē. ¶ Quinto dicitur xp̄s peregrinus p̄pter signia que reportauit. Solēt peregrini quedā insignia in sc̄alvina portare: ad ostēdēdū q pegrinatiōē suā p̄pleuerūt. z vt homines cito moueant ad benefaciēdū eis. z vt securius p viā incedant p̄tra timorē hostiū. Sic xp̄s ad patrē rediēs cicatrices i carne retinuit. ¶ Pr̄o in ostēsiōē p̄ine obediētie. Pater enī sibi cōmīstīvi humanū genus sua passiōe redimeret. Ut igit patri oīderet q opus sibi inīuctū p̄sumauerat cicatrices retinuit. Joā. xvij. Opus p̄sumauī qd dedi: sibi mihi vt facerēt. ¶ Sc̄o i puocatiōez p̄ine misericordiē: vt. s. h̄is patri ostēsis eū ad misericordiā puocet nobis bīssa: ciat: z misericordiā suā nobis spendat. Debeo. ix. Intravit iesus in ipm celū vt appeat nūc vultui dei p nobis. i. Jo. ij. Aduocatus habemus apud patrē me: sum xp̄m iustū: z ipse est p̄piciatio p peccatis nostris. ¶ Tertio in signūz nostre securitatis nobis acquisite ne. s. decetero hostes in viā timeamus. Sicut enim hostes timent z fugiūt quādo vidēt vexilla alicuius regis: sic demones timent z fugiunt qm vident crucis signaculūz. Ysa. xlv. Sup montē caliginosum. i. oīa bolum. leuate signum.

¶ Eadem feria secūda post pascha Sermo secundus.

Surrexit dñs vere z apparuit symon. ¶ Vbi vel quādo domin⁹ symon apparuit non determinat. Quidā tñ dicūt q quādo ipse cū ioāne ad monumentū cucurrīt: vt habet Joā. xx. Tunc xp̄s cum a monumento rediret sibi in viā apparuit. In hystoria tamen scholastica dicit q quādo petrus xp̄s negauit p̄e nimio dolore z tristitia fugit in quādā foueā que gallicatus dicitur: z ibi p tres dies in lachrymis fuit.

Et potest esse qd ibidē xps sibi apparuit. Quicquid autē sit de tēpore vel loco: cer-
tū est qd sibi apparuit. Ideo dicit: Sur-
rexit dñs vere & appuit symoni. Al In
quibus verbis ostendit qd xps surrexit:
potenter: veraciter & apparuit misēricor-
diter. ¶ Potenter quidē surrexit cū di-
citur: dñs. Nam dñs est nomen potesta-
tis. Eius autē resurrectio est tante pote-
statis qd est causa efficiens nostre resur-
rectionis: que fit i presenti & que fiet in fu-
turo. Resurrectio nostra que fit in pēn-
tē est nostra iustificatio. Et dicit resurre-
ctio prima. Apoc. xx. Beatus qui ha-
bet partē in resurrectione prima. Resurre-
ctio qd fiet in futuro est corporis resuscita-
tio. Et dicit resurrectio scda. Ad scdam ne-
mo pōt resurgere nisi prius resurrexerit
resurrectione pma. Un dicit Osē. vi. Uiuifi-
cabit nos post duos dies: & i tēte tertia su-
scitabit nos. B Ad resurrectionē qdē
pma duos dies regnū. s. ablutio culpe
& collatio grē. Ad resurrectionē vero se-
cūda tres dies regnū. s. ablutio culpe
& collatio gratie consummate: & depositio
ois miserie. Resurrectio igit xpi tāte est
potētie qd est cā effectiua vniūsq; resur-
rectionis pme & scbe. Faciet eis in fine mū-
di resurrectionē scda. s. corporis nostrorū
resurrectionē. i. Corinth. xv. Qm qdē p
hoīez mors. s. per adā. & p hoīez resurre-
ctio mortuorū. s. per xpz. Quotidie autē
facit resurrectionē pma: que est p iustifi-
cationē in qua pctō: a culpa resurgit &
ad gratiā dei redit. Ro. iij. Traditus est
ppter delicta nostra & resurrexit pp iu-
stificationē nostrā. Ista autē resurrectio
oportet qd sit integra: vt sicut hō in scda
resurrectionē resurget cū toto corpore: sic
in pma resurrectionē oportet qd resurgat
cū toto corde: vt sicut i scda resurrectionē
nihil deest d veritate nature humane qd
nō resurgat ad gloriā. sic & in pma resur-
rectionē nihil sit in corde qd nō resurgat
ad pniā. L In corde qdē qttuor: potē-
tie pñderant. s. intellectiua: memoriatiua:
affectiua: & opatiua. Sūt igit qdā qd intel-
lectiua suā dant deo. memoriatiua dant
pctō. affectiua dant mūdo. opatiua dāt
diabolo. In talib⁹ tres ptes sūt mortue.
quarta viuit. & iō integrali nō resurgūt.

Dant quidā suam intellectiua deo: qd in
ipm credūt per fidez. Tales sunt demo-
nes. Jac. ij. Tu credis qd vnus est deus:
& bene facis. & demones credunt & pte-
mūcūt. Ad memoriatiua dant pctō de aliq-
bus inuiditijs memorādo & delectando.
Tales sunt illi qd dicebat Numeri. xi. In-
mentē nobis veniūt cucumeres & pepo-
nes: porri & cepe & allea. Cucumeres &
pepones frigidī sūt. Porri & cepe sūt ca-
lores accēsui: & hec oia sūt villa. Eodē
modo pctā sūt villa & frigida: qd ignem
amoris dei extingūt. Sunt incētiua: qd
malā pcupiscētiā accēdūt. Sunt oia vi-
lia: qd aīaz viles faciūt. Hieremie. ij. qd vi-
lis facta es nimis iterās vīas tuas. Affe-
ctiua dant mūdo querētes diuitias: vili-
gētes delicias & honores. cuz tñ dicat. i.
Joā. ij. Nolite diligere mundū neq; ea q
in mūdo sunt. B Et ponit Joā. duas
cās quare mundū diligere nō debemus.
Una est: qd amor mūdi nō pōt stare cuz
amor dei. Un sub dicit: Si q diligat mū-
dū nō est charitas dei in eo. Alia est: qd
amor mūdi breuis est & cito trāsīt. iō sub
dicit: Et pcupiscētiā eius. Opatiua suam
dant diabolo: qd faciūt opa grata diabo-
lo. Joā. viij. Vos facitis opa patris ve-
stri. Que aut sūt opa: sub dicit. Ille homi-
cida erat ab initio. cū loquit mēdaciū
ex ppijs loquit. Dicit ēt Sapientie. ij.
Inuidia diaboli: mors intrauit in orbē
terraz. Dicit ēt Job. xli. Ipse est rex sup
oēs filios supbie. E Ex qb⁹ verbis ha-
bet qd opa diaboli sunt occidere: menda-
cia dicere: inuidere & supbire. Ut igitur
hō integrali resurgat: oportet qd deo cor-
totū tribuat: vt. s. viuat in intellectuā in
deū veraciter credēdo. Viuat in memo-
ratiua: xpi passiōē & dei beneficia me-
moriter retinēdo. Viuat i affectiua sem-
per deū sup oia diligēdo. Viuat in opa-
tiua pietatis opa facien do. ¶ Scdo xps
resurrexit veraciter cuz dicit: Surrexit
dñs vere. Sic & pctō: debet veraciter & a
pctō surgere: & in gratia viuere. qd autē
hō veraciter viuat duo sunt signa. s. sen-
sus & motus. S ¶ Notādū est autē qd
spūs ptingit aliqñ qm ad motū tñ:
sicut qñ aliqñ spūs aliqñ corp⁹ assumit.
Aliqñ quātum ad sensum tñ sicut dicit

Aug. qd spūs mali sunt p̄fecti igit infer
nali nō dātes igni motū s; recipiētes ab
illo igne sensus. nullū enī illoz corpōz
est viui. Aliqñ qm̄qñ spūs corpōi q̄tū
ad sensus z motū. sicut ala rōnalis cōm
gīt corpōi organico: z illō corpus ē viui.
Est tñ quōdā corpus qd nō hz sensum
neq; motū. sicut lapī q nec fēit nec mo
uet p se. Sigs igit vult scire si veraciter
a peccato resurrexit z si veraciter viuit:
videat si habeat sensum vel motū. Sūt
enī qdā qui habēt sensum tantū. i. fidē
per quā de deo recte sentiūt. sed nō hnt
motū: q; ad bona opa nō mouent. sicut
mali xp̄iani. Isti nō sunt viui s; mortui.
Q; sicut dī Jā. ij. fides sine opib; mor
tua ē zc. Alij sūt qui nō hnt sensus: q; de
deo veraciter nō sentiūt. Vident tñ hēre
motū: q; vident facē aliq̄ opa de genere
bonoz: sicut heretici. Isti sūt mortui
lz aliqb; videant viui. Apoc. ij. Scio
opa tua: q; nomē hēs q; viuas z mortu
es. Alij sunt q; habent sensus fidei recte
z motū opatōis bone: sicut boni xp̄iani.
Isti veraciter surrexerūt z viuit seruā
tes illud qd dī Titū. ij. Sobrie z p̄se z iu
ste viuam⁹ i hoc seculo. Isti vliūt sobrie
q̄tū ad seip̄os. P̄se q̄tū ad deū. Et iuste
q̄tū ad p̄ximū. Alij sūt pessimi z idura
ti q; nec de deo: nec de futura vita fidem
hnt: nec p bona opa se exercēt. Tales sūt
fīles statuis z lapidib; q; nec hnt sensū
nec motum. ps. cxij. z. cxxxiij. Simula
ra gentiū argētū z aurū: opa manū ho
minū. Jdē. Os habent z nō loquent. S
C Tertio xps appuit misericorditer: q;
appuit symoni. Petrus qdē ex eo q; xp̄s
negauerat: in multa tribulatiōe erat z fle
re non cessabat. Magna ergo misericor
dia z pietas xp̄i fuit: q; discipulū negan
tē z tribulatū nō despect: sed spālter si
bi appuit z cū benigne p̄solatus fuit. Sc
cit xps p̄tra humanā p̄suetudinē. Hofes
etm tria mala iducere p̄sueuerāt. C Pri
mo obliuionē. Un dī Gen. xl. q; pincer
na pharaonis succedētib; p̄sp̄is ob
litus est iterp̄is fut. p̄ Scdo iducit ela
tionē. Bre. Plerūq; si ad regimimis cul
men q; eruperit in elationē p̄tinus cō
mutat. Sicut saul q; indignū prius se cō
sideras suggerat: mox vt regni gubernā

cula suscepit: intumuit. Un ēt vulgari
ter dī q; honores mutant mores. p̄ Ter
tio inducit incōpassionē: q; magnates
p̄ncipes parā ad paupes sunt p̄paratiētes.
Un Amos. vi. Optimates capita popu
loz ingredientiētes p̄oparice domū dñi: z
nihil p̄pariebant sup p̄tritise domus io
seph. Xps vero post resurrectionē suam
sic exaltatus fuit q; celi z terre potestātē
accepit. Matthei vlt. Data ē m̄hi oīs
potestas in celo z i terra. Et tñ tāta eius
exaltatiō nō induxit ip̄m in aliquā obli
uionē. Non ēt pauper suoz habuit ob
liuionē: sed benignas recordatiōē: z iō
benigne visitauit. h Deū enī suoz
fidelium obliuisci nō pōt tribus de cau
sis q; ponunt ysa. xli. C Prima ē p̄pter
maternū affectū. Un dī: Nunqd obliu
isci pōt mulier infantē suū vt nō misereat
filio vteri sui. z si illa oblita fuit: ego tñ
nō obliuiscar tui. C Scdo p̄pter memo
riale p̄petuū. Un subdit: Ecce in mani
bus meis descripsi te. C Tertio p̄ solli
citationē assiduā. Angeli enī q; sūt datī
nobis in m̄x p̄tra hostes. semp; nobis
deū sollicitat. Un subdit: Aurī tui corā
oculis meis semp;. C Scdo non induxit
in eū aliquā elationē sed solita seruauit
humilitatē. Un dixit magdalene Joan.
xx. Uade ad frēs meos z dic eis. Ascen
do ad patrē meū z patrē vestrum zc. In
hoc q; pue mulieri tā familiariter loqui
voluit z ipsaz nūciā destinauit: notatur
magna hūilitas. In hoc q; eos frēs vo
cat: notat magna eq̄litas. In hoc q; di
xit: Ad patrē meū z patrē vestrum: notat
magna cōstas. Xps igit sic exaltat⁹ nul
lā habuit elationē: q; tāta habuit humi
liratē: equalitatē z cōitatē. C Tertio nō
induxit in eo aliquā incōpassionē: s; po
tius magnā seruauit p̄passionē oib; suis
discipulis apparēdo: Specialiter petro
magnā ostēdit p̄passionē: q; magnā ha
bebat tribulationē. Intantū enim de ne
gatiōe voluit: q; tota vita sua in lachry
mis fuit. Un dicit Clemēs q; intrātū fle
bat q; tota facies sua ex lachrymis vide
bat adusta. Un ēt sudariū in sinu habe
bat quo fluētes lachrymas detergebat.
Insup qñ aliqū gallū cantantē audie
bat: lachrymas continere non poterat.

Quia igit sic tribulatus erat: ideo christus sibi specialiter apparuit: et cum benigne consolatus fuit.

97

¶ Geria. iiii. post pascha Sermo primus.

Sermonis igitur in medio discipulorum suorum et dixit: Pax vobis. Luc. ultio. **A**liis noster inter suos discipulos tria specialiter habuit in usu. scilicet in medio eorum stare: pacem eis semper offerre. et si aliquando turbabant eos statim reconciliare. Ista tria in presenti euangelio designantur. **P**rimo enim in medio discipulorum stetit. Ipse quidem semper medius discit. Nam in natiuitate stetit in medio duorum animalium. In morte stetit in medio duorum latronum. Post resurrectionem stetit in medio discipulorum: sicut dicit hic. Per hoc nos instruit quod in omnibus operibus nostris debemus tenere medium et fugere extrema. Aliiter enim ipsa opera non essent virtuosa: quia omnes virtutes sunt in medio. **B** Et ponamus exemplum in virtutibus cardinalibus et theologicis. Prudentiam quidem circumstant duo extrema. unum per modum excessus. scilicet nimia curiositas. Aliud per modum defectus. scilicet fatuitas. Prudentiam vero tenet medium: non declinat ad extremum curiositatis vel fatuitatis. Iustitiam circumstant duo extrema. unum per modum excessus. scilicet nimia seueritas. Aliud per modum defectus. scilicet nimia lenitas. Iustitiam vero tenet medium: non declinat ad extremum seueritatis nec nimie lenitatis. Temperantiam circumstant duo extrema. unum per modum excessus. scilicet gulositas. Aliud per modum defectus. scilicet nimia extenuatio. Temperantiam vero tenet medium: non declinat ad extremum gulositatis nec nimie extenuitatis. Fortitudinem circumstant duo vitia. unum per modum excessus. scilicet crudelitas. Aliud per modum defectus. scilicet pusillanimitas. Fortitudo vero stat in medio non declinat ad extremum crudelitatis vel pusillanimitatis. Sicut fide circumstant duo extrema. unum per modum excessus scilicet nimia leuitas. quoniam scilicet homo nimis est facilis et leuis ad credendum omnia quae audit. Aliud per modum defectus. scilicet nimia tarditas. Sicut autem tenet medium: quia credit credenda: et ideo non declinat ad extremum leuitatis

nec tarditatis. Similiter spem circumstant duo vitia. unum per modum excessus: scilicet nimia presumptio. Aliud per modum defectus scilicet desperatio. Spes autem tenet medium: quia sperat speranda et non sperat non speranda. et non declinat ad extremum presumptiois nec desperatiois. Caritas autem non habet aliquod extremum per modum excessus: quia nullus posset diligere deum nimis: sed christus in medio stabat ut instrueret quod semper in nostris operibus medium teneamus. **E**t secundo christus pacem discipulis obtulit dicens: Pax vobis. dicit autem Iohannes quod ista apparitio et in alia qua fecit in octauo die: christus iter dixit eis: Pax vobis. Ad notandum quod homo debet habere pacem in corde: in ore et in opere. **P**ax cordis est quies et tranquillitas mentis cum deo. de qua dicit Iohannes xvij. In mundo pressura habebitis: in me autem pacem. Sed notandum quod quidam sunt qui habent pacem et quietem cum deo in mente et non corpore: ut serui dei qui iugum christi accipiunt carnem suam mortificando. de qua dicit Iohannes xvij. Mentem suam a malis fantasmatibus conservando. De talibus dicit Mat. ix. Tollite iugum meum super vos: et inue. re. a. vest. Iste autem sabbatum est illud de quo dicit Leviticus xvi. Sabbatum requiescentis est. et affligentis animas vestras religionem perpetua. Alii sunt qui habent pacem et quietem in corpore sed non in mente sicut peccatores. de quibus dicit Hieronimus xlvij. Requirit in seibus suis. Luc. xi. Anima mea habes multa bona requirit. sed non potest in mente. quod sicut dicit Psalms lviij. Cor ipsum quasi mare feruens quod quiescere non potest. Istam talem requiem demones derident. Thome. i. Uiderunt eam hostes et deriserunt sabbata eius. **P** Alii sunt qui habent pacem et quietem mente et corpore sicut beati. Psalms xxxij. Sedebit populus meus in pulchritudine pacis et in tabernaculis habundantie et in rege opulenta. Istud est sabbatum requietis. de quo dicit Psalms vi. Erit sabbatum ex sabbato et ex requie mentis peruenit ad requiem eternitatis. **P** Alii sunt qui non habent pacem: nec quietem nec corpore nec mente. sicut dicitur. de quibus dicit Psalms xvi. Seruientis domus alienigena non dabunt vobis requiem die ac nocte. **P** Secundo debemus habere pacem in ore ut semper verba pacifica habemus. Proverb.

xxij. Qui autē pacis incunt q̄silia sequet
eos gaudiū. ex hoc entz cognoscit q̄ ho
mo sit ciuis celestis q̄n. s. loquitur verba
celli. B̄ deus entz tres puicias fecit. z
in q̄libet istaz ppriū lignagii posuit. s.
puincia celestē: terrestre z isernale. Lin
guagiiu puicie celestis est verba pacis z
edificatiōis h̄ere hoc ē deū b̄ndicē z lau
dare. ps. lxxxiij. Beati q̄ habitāt i domo
tua dñe i secula scloz lau. te. Lignagiiu
puicie terrestris ē de terrenis tractare.
Joā. iij. Qui de terra ē de terra loq̄. Li
guagiiu puicie isernalis ē deū maledicē
z blasphemare. Un̄ dē de b̄natis ysa.
viij. Lū esurierit irasceat z maledicet re
gi suo. Cognoscit igit q̄s de qua puicia
sit ad loquelā suā. Un̄ dictū fuit Petro
de qua esset puicia. Mat. xxvi. Basileus
es. naz z loquela tua manifestū te facit.
Qui igit loquitur verba pacis z edifica
tiōis z laudis dei. signū ē q̄ ille spectat
ad puiciā celi. Un̄ dicebat dñs q̄ habe
bat linguagiiu celi Joā. viij. Quare loq
lā mea nō cognoscitis? Qui loquitur ver
ba terrena z mūdāna: signū ē q̄ spectat
ad puiciā mūdi. i. Joā. iij. Ip̄si de mū
do sunt. ideo de mūdo loquunt z mun
dus eos audit. Qui loquitur verba mēda
ciū maledictōis z detractōis: signum est
q̄ ptinet ad puiciā inferni: q̄ illud est
ppriū linguagiiu diaboli. Joānis. viij.
Qui loquit mendaciū ex ppriis loquit:
q̄ mendax est z pater eius. E p̄ Ter
tio debemus habere pacē in opibus no
stris vt. s. cū oibus hoibus pacem habea
mus. Romanoz. vij. Si fieri potest qd̄ ex
vobis est cum oibus hoibus pacē haben
tes. Ista entz pax ad tria videt ēē bona.
p̄ Primo ex hoc multiplicat bona tē
poralia. Vt. Concordia parue res cre
scunt. discordia vero maxime dilabunt.
p̄ Secdo per pacē acgrunt bona spūalia
z illud dicit Chrys. sup Joā. q̄ si decem
hoies vnanimes habitauerint. vnus est
in. x. z. x. in vno. vnusq̄q̄ eoz decē aīas
h̄z. viginti manus habet. viginti oculos
z viginti pedes. Dicunt aut decem aīas
habere q̄ cōcānt sibi sua desideria z su
as orōnes. dicunt h̄ere viginti oculos: q̄
cōcānt sibi sua q̄silia z suas puisiones.
dicunt h̄ere viginti manus: q̄ cōcānt

sibi sua opera z suas defensiones. b̄cā
tur h̄ere viginti pedes: q̄ cōcānt sibi sua
onera z suas supportatiōes. p̄ Tertio ex
pace acgrunt celestia. B̄ deus enim in suo
testamēto pacē nobis dimisit. Joā. xxiij.
Pacē relinquo vobis. pacē meaz do vo
bis. Qui igit testamētū patris nō serua
bit: hereditatē celestem non possidebit.
Soli entz pacifici sunt filij dei. Mat. v.
Beati pacifici: q̄ filij dei vocabunt. soli
autē filij dei sunt heredes dei. Rom. viij.
Si autē filij z heredes. § Tertio xps
discipulos cōturbatos confortauit. ip̄si
enim remaserant post passionē suam in
multo merore: z multo timore: z multo
errore: sed xps resurgens z eis apparēs:
mellos letificauit. B̄ Un̄ dē. adhuc au
tez illis nō credētibz z mirātibz pie
gaudio: timidus p̄foitauit. h̄ Quidā
enim inter eos erat qui credebāt ip̄m eē
sp̄m. sed illis dixit: palpite z videte: q̄
sp̄s carnem z ossa nō habet sicut me v̄
detis habere. Alij credebāt assumpsisse
corpus suū sed nō veraciter sed fantasti
ce suscitatum. ideo dixit: habetis hic ali
quid qd̄ māduceat. fantastice enīz resusci
tati comedere nō p̄nt. Alij credebāt ip̄s
assumpsisse corpus alienu z nō corpus p
p̄riū qd̄ in cruce fuit p̄fixū. istis dixit: Vi
dete manus meas z pedes meos: q̄ ego
ipse sum. In hoc autē q̄ xps cicatrices
vulnez suoz ostēdere voluit: dat nobis
exēplū q̄ vulnera cordiū nostroz nō de
bemus abscondere: sed ea sananda mani
festare. p̄ Sed notādū q̄ vulnera
sunt aliquādo recētia: aliq̄ inueterata:
aliq̄ putrida effecta. recētia curantur
vinctiōe siue lentis emplastri appositōe.
inueterata sanātur adustōe. putrida in
cissione. p̄ Tūc igitur vulnera peccatoz
nostrorū sūt recētia q̄n adhuc sūt in vo
lūtate siue in recēt ope. Tūc sanari p̄nt
vingueto vel emplastro. i. lentis p̄nere
medio. Eccl. x. Laguo: prolixior: grauat
medicū. breuē laguo: p̄cedit medicū.
Eiusdē. xxxviij. Unguetarius faciet pig
mēta suauitatis. z vinctiōes p̄ficiet sa
nitatis. p̄ Tūc vero inueterata sunt q̄n in
lōgā p̄suetudinē sūt deducta. in quoz
persona dicit p̄pheta. Inueterauit inter
omnes inimicos meos. Et tunc sanātur

Seria.iii.post pascha.

adustione. i. a dustiua ⁊ pūgitiua carnis
maceratōe. Ista a dustione petebat pphē
ta dicēs. Ure renes meos ⁊ cor meū. Tūc
vō sunt putrida qñ hō tādiu stat in pec
catis q̄ fetet corā deo ⁊ hoīb⁹. Jobel. i.
Cōpūuerūt iumēta in stercore suo. In
p̄sona taliū dicit ppha. Putruerūt ⁊ cor
rup. sunt cica. mee a sa. isipt. mee. Talia
vulnera sanant incisiōe. i. incisiua a deo
imissa tribulatōe. Tūc enim sepe carnes
putride auferunt ⁊ ipsi tribulatiōib⁹ p
uocati ad deū celeriter puerunt. ps. xv.
Multiplicate sunt infirmitates eorū po
stica accelerauerūt.

¶ Eadē tertia seria post pascha. Sermo
scōs.

98

Erit iesus in medio di
scipulorum suoz ⁊
dixit eis pax vobis ego sum
nolite timē. Luc. vlti. Ista ea
dē appitio plen⁹ ponit Jo. xx. vlti dī: cū
eēt sero die illo vna sabbatorū vēit iesus
⁊ stetit in medio ⁊ dixit pax vobis. A
Circa hāc appitōez sciēdū ē q̄ post xpī
passiōez discipuli n̄ credebāt nec spabāt
cū apli⁹ resurrecturū. Vñ xp̄s in ista ap
paritōe p oēs qnq̄ sensus corpis suā re
surrectiōe eis oñdit. ¶ Prio p vsum.
cū dixit: ydēte man⁹ meas ⁊ pedes me
os q̄ ego ipse suz. ⁊ iōānes addit q̄ offē
dit eis lat⁹. B Nō sine cā aut dñs volu
it recipe in his trib⁹ locis vulnera q̄ in
hac appitōe eis oñdit. s. in latē iuxta cor
In manib⁹ ⁊ pedib⁹. sigs eiz ē frigidus i
amādo videat lat⁹ xpī iuxta cor pforatū
⁊ islāmabit ad amorē. Vñ spōsus alloq̄
spōsam dicēs: Pone me vt signaculū su
per cor tuū. vt signaculū sup brachium
tuū: q̄ fortis ē sic mors dilectio. Sigs ē
tepidus in opando videat ei⁹ manus p
foratas ⁊ incitabit ad laborē. Ysa. xlii.
Ecce i manib⁹ meis descripsi te. Vñ xp̄s
manib⁹ laborauit qñ i cruce eas extēdit.
Prouer. i. Extēdit man⁹ meas ⁊ nō fuit
q̄ aspicer. Si q̄ ē infirm⁹ i aduersa susti
nēdo. videat ei⁹ pedes pforatos ⁊ alabit
ad suppositū dū. ei⁹ eiz pedes fuerūt pfo
rati ⁊ sanguie tincti. ps. lxxv. Intingaf
pes tu⁹ i sanguine. Pedes enīz sat tortū
cor⁹ sustētauerūt ⁊ ide dolorē maxiz
sustinuit. sustinēcam⁹ ⁊ nos exemplo xpī

aduersa. Debre. xij. Recogitate cū q̄ talē
aduersus semetipm sustinuit a pctōib⁹
p̄tradictione: vt nō fatigemini aīs. vlti
dehictōes. L C Scōdo manifestauit suā
resurrectiōē p auditū: cū dixit: Pax vo
bis. Audiētes eiz discipuli vocē dñi euz
ad loq̄la cognouerūt. Maxime q̄ hēbat
modū talē. s. pax vobis. p qd̄ dat itelligi
nobis exēplūz vt verba pacis semp ha
beamus. S3 de multis dī Ecclesiici. xx.
viii. Lingua tertia multos cōmouit ⁊ dī
spersit illos de gēte in gēte. Cōtingit ali
qñ magnū mōstrū. s. q̄ vn⁹ hō habz tres
linguas. ¶ Vna ē lingua adulatiōis: q̄
blādit in facie. ¶ Alia ē detractōis: que
mordet i abūria. ¶ Tertia ē dissensitiōis: q̄
femiat iurgia. Dēs istel lingue abscedēde
sunt. ¶ P̄ria: q̄ decipit. Ysa. liij. Popule
me⁹ q̄ beatum te dicūt: ip̄s te decipiunt.
¶ Scōda: q̄ ifamat. Jō nō v3 aliq̄s mora
ri neq̄ assidius eē cū talib⁹. Vñ de eo q̄
cū talib⁹ conuersat assidue dī. Ecce. xx.
iiij. Ne forte assiduitate tua ifamat⁹ ip̄o
plū patiaris ⁊ maluisse si nāci. ¶ Ter
tia: q̄ p̄turbat. Ecce. vij. Calātia p̄tur
bat sapiētē. imo talis lingua valdē a dō
ddit. Prouer. vi. Sex sunt q̄ odit dñs: ⁊
septimū detestaf aia eius. Istud aut se
ptimū ē ille qui femiat inter frēs discor
diā. ¶ C Terto manifestauit suaz re
surrectiōē p olfatū: p hoc qd̄ dicit Jo
ānes in sufflauit ⁊ dixit eis. Accipite sp̄
ritū sc̄luz. Etus ēt flatus erat valdē odo
riferus: q̄ ab illius pectore pcedebat: qd̄
apotheca oīuz carismatū erat. In xpō q̄
dē fuit myrrha. i. caro mortificata. Fuit
thus. i. aia deuotissima. Fuit balsamū. i.
deitas p̄ctosissima. Ille igit flatus hēbat
odorē myrrē iquātū pcedebat a carne
mortificata. Hēbat odorē thuris inquā
tū pcedebat ab aia deuota. Hēbat odo
rē balsami inquātū pcedebat a deitate
p̄ctiosa. ¶ C Quarto manifestauit suaz
resurrectiōē p gustū: q̄ obtulerūt ei⁹ par
tez p̄ctis assi ⁊ fauū mellis. In fauē ce
ra ⁊ mel. Per piscē assuz itelligit ei⁹ ca
ro i cruce assata. Per mel eius ditas dul
cissima. Per cerā eius aia lumie sapien
tie plena. Illi igit comedūt piscē assūm
q̄ delectant circa etus passiōē. Illi co
medūt mel: q̄ delectant in etus deitate.

Alit comedunt mel cum cera: qui delectantur
in deitate beata et in anima gratia plena et veritate.
¶ Quarto manifestavit resurrectionem
suam patrum. Unde dixit. Palpate et videte
quia spiritus carnis et ossa non habentur me vide-
ris habere. Et iohannes dicit quod prebuit pal-
panda sua vulnera cum dixit. Thome. In-
fer digitum tuum huc: et vide manus meas.
¶ Christus eis servavit cicatrices vulnerum
suorum: et ratione sui et ratione nostri. Ratio sui: ut secus
semper deferat insignia sue gloriose victo-
rie. Unde dicit Beda super lucam. Miles in pre-
lio fortiter agens et victoriam obtinens mul-
tis vulneribus perfolatus est. Dicit ei medi-
cus. Vis sanari sine ulla cicatrice: sine ulla
deformitate. puto quod signum victorie sue
cicatrices servaret. Ille enim cicatrices
sunt in christo non in deformitate: sed in magna
pulchritudine. Unde dicit Chrysostomus. quod cicatri-
ces in christo sunt radio solis lucidiores.
Sicut eis honor et militum de plio reueren-
ti deferre scutum fractum sic honor est christo de-
ferre secum sue victorie gloriosius triumphum
Unde dicit super lucam. Non ex impotentia curam
dici cicatrices servavit: sed ut perpetuum victo-
rie sue circumferat triumphum. Sed servavit
cicatrices vulnerum ratione nostri: ut scilicet eas pro nobis
patris reparet et ipsas nobis reconciliaret. Et
cicatricum eis reparatio est quedam pro nobis
apud patrem intercessio. Sicut miles tacens
ab imperatore ipse petit qui vulnera que pro
ipso recepit sibi demonstrat. Unde legis
in historia scolastica in capitulo illo quod in-
cipit post hoc factum est. et in sequenti. quod an-
tipater idumeus pater magni herodis in
quo dam plio servituti impatoris vulnera
multa suscepit. quod tamen ab emulis accusa-
tus et ab impatore citatus: relictis vesti-
bus dixit. Ego cesar nolo me excusare
apud te si ego diligo te: sed ista vulnera que
recepit pro te loquantur pro me. Tunc impator
placatus in gratiam suam ipsum recepit. Sic et
christus vulnera patris ostendit ut insinuet quantum
nos dilexit: et quod care nossemit ut sic ad
misericordiam patris inducat. Unde beatus an-
selmus assumens illud versum. Respice in sa-
ciem christi tui dicit. ac si dicat propheta. Si
non vis pater respice in nos: respice in filium
tuum qui tamen care emit nos. Ver. Securus
habetur accessum ad patrem. ubi enim ante
filium. filius ante patrem. enim ostendit filio peccatum

et verba. filius ostendit patri latus et vulnera.
Nulla ergo poterit esse repulsa: ubi tot et
currunt charitatis insignia. Ex his igitur
patet quod christus pro omnibus corporis sensus manife-
stavit suam resurrectionem. Ipse enim filius
dei resurgens a mortuis iam non moritur
mors illi ultra non dominabitur. id est faciat nos
resurgere a peccato. Faciat mori sine pec-
cato. Faciat ut ultra non dominetur nobis pec-
catum. ut sic a peccato resuscitati: peccato
mortui: a peccato liberi. De ista patria resur-
rectione a culpa: puenire mereamur ad
secundam resurrectionem in gloriam. Ad quam me-
ritis gloriose virginis et precibus nostris sue et
et beati officii patris nostri ipse filius dei nos per-
ducit. Qui cum patre et spiritu sancto per infinita
secula regnat. Amen.

Bulcia melissuo manantia dogmata fore
Effundit nostri sacra vorago libri.
Virtutis riuos plene gustaverit omnes:
Os quisquis nostris fluctibus imbuerit
Respiciet siquidem sermones totius anni
Aurea qui vixit dant documenta bone.
Brande sophos merito factori dicet abili
de
Ingenium si quis praeferret eloquio.
Nam quicumque sacri niti dissima flumina
verbi.
Eloquij furo turbat: ineptus homo est.

¶ Finis Sermorum Quadragesimalium
Eximij Doctoris fratris Jacobi de No-
ragine ordinis predicatorum: quondam
Archiepiscopi Januensis.

Sermo de passione.

Incipit sermo de passione dñi nři iesu xpi.

Uo abiit dilectus

tu o pul

cherrima mulieruz. Cant.

vi. In oī tpe virtuoso z

maxime scē p̄dicatōis q̄

ē opus diuini angelicuz

z apostolcū ip̄lorāda ē gr̄a spūs sancti
sine qua nullū rīte fundat exordīuz. Et
q; huiusmodi gr̄a teste angelo beata vir
go ē inuentrix. Inuenisti inqt gr̄az ap̄d
dei. Lu. i. Cōsuetū ē in alijs sermonib⁹
ad sp̄am virginem gl̄iosam recurrere p
gr̄a impetrada. q; vero. ip̄a hodie ē val
de afflicta z mirabilr desolata p̄p̄ vo
lores: derisiones: exprobratiōes: alapas:
sputa: sp̄inaz pūctiones: dura verba: du
riora verbera: z hōnēda mortis suppli
cia: que hodie vnicus filius suus a tude
is sustinuit. Jō nō p̄suevit ecclesia eā ho
die angelica salutatiōe implorare. z me
rito. si enim diceremus eidē: Alue gratia
plena. Respondere posset. Uterum est: q;
fui triplici gr̄a plena. s. corpali que ē glo
ria mee virginitatis in carne mea. sp̄ua
li. s. abūdan̄tia virtutū z donoz sp̄it⁹
sancti in mente mea. singulari. s. p̄stia
diuinitatis. ix. mensū spatio in ventre
meo. Sed iam omni gratia sum vacua
ta per mortē filij mei dulcissimi qui int
hī erat amor: vnice. vita anime mee. gau
dium singulare z omniū diuinitaz desi
derabiliū thesaurus. Si verō dixerim⁹
eidē dñs tecū respondere poterit. vcz
est q; deus pater mecum erat: q; ego sp̄o
sa eius vnicum habens secum filium: cu
ius ip̄e ē pater eternus. ego vero mater
electa. mecum dñs filius qui de mea sub
stantia corpus fuit humanitatis assūpsit
mecū sp̄itus sanctus qui z aiam z cor
pus meū intantū sanctificauit vt digna
essem redēptōrē z creatorē mūdi d̄ meis
viscerib⁹ generare. sed iam illuz per di
di. z a me ē longius separatus quem su
ne dolore peperī. quem pannis inuolui.
quem virgineo lacte lactaui. quē tenerri
me educaui. quem meis brachijs frequē
ter z studiosē bauiant. quem in egyptū
transuexi. quē tantopere dilexi hūc q;
pe mecum iam non habeo: sed inter ma
nus inimicōz cerno. sciens cum sustine

penam ignominiosaz. s. penaz latronū.
dolorosaz: q; in tanto corpore fuit vulne
ratus. acerbaz: q; in locis nervosis fuit
transfixus. cōtinuam: quia a mediā no
cte durauit vsq; ad suaz mortē. iniustaz:
q; sine eā fuit cōdemnatus. vitupatus.
dehonestatus. flagellatus. vulneratus.
z interfectus. Si autē diceremus eidē
Benedicta tu in mulieribus. i. sup oēs
mulieres. Rñdere poterit q; aliquando
ad supmū gradū bñdictōis p̄ cūctis ali
is mulierib⁹ puenit: q; fuit simul parens
z virgo: inf z filia. plena filio dei. z va
cua semine virili. nūc autē tanta bñdictio
ne sum p̄suata z dolore maledictionis
p̄ime mulieris supra modū repleta. Si
vero diceremus eidē. Bñdictus fruct⁹
v̄tris tui. Rñdere poterit vcz ē q; bene
dictus fructus v̄tris mei cuius benedi
ctio tanta fuit: q; o dor etus p̄rem recon
ciliauit. sapor demones de mūdo eiecit.
sp̄s eius totū mūdū repleuit. Nūc autē
cū inq; deputatus est vt dī ys. liij. Et
maledictus oīs qui pendet in ligno. vt
dī Deut. xxi. Ego igit̄ ait v̄rgo beata do
lore afflictissima ad quē dēinceps resu
giam z quis m̄sp̄i restituet lumē oculoꝝ
meoz. gaudium cordis mei. coronā meā
vt inuente queā aliquā cōsolationē. Ip̄
sa igit̄ scdm ecclesie representationē nūc
ē dolore afflictissima que vberime fien
do oīa que xps corporaliter patitur in
corde suo reponit z oēs plagas quas vt
det in xpi corpore in se reuocat z sigillat ī
mente: sicq; exitijs p̄e dolere vulnerat
z cruciat p̄e nimio amore. Non ē igitur
cōueniens vt sibi iaz p̄ntem salutatio
nem angelicaz que singularē cōtinet le
ttitē materiā. Sed n̄sp̄ilominus p̄ gra
tia impetranda ad patres misericordie
mentes n̄as deuotius erigamus dicen
tes sinceriter pater noster zc.

Uo abiit dilectus tuus o
pulcherrima mulie
rū. Cant. vi. Hec verba origi
naliter habent. z p̄ cōtēpla
tione tāti mysterij passiōis. s. iesu xpi dñi
nři assumunt que sunt verba sapientis. p̄
pheticō sp̄itui olim passiōē ip̄am p̄co
gnosceētis z ī p̄sona cuiuslibz aīe deuote
alloquētis v̄rginē gl̄iosaz z decentis.

Quo abiit dilectus tuus etc. Ipsa quidem in ipso fuit pulcherrima mulier et hoc quatuor ad corpus quod nunquam alia mulier habuit fornicosus. et quatuor ad animam quam habuit per cunctis alijs gratia plena. Est ergo anima deuota ipsi virgini gloriose quo abiit dilectus tuus. non enim quisquam de illo querere debet a petro: quod hodie ipse ter negauit. Mat. xxvi. Neque a iuda qui eum perditose tradidit. Mat. xxvi. Neque a iohanne qui secundum expostionem quorundam fuit ille de quo legitur Mat. xxiij. qui relictus synagoga nudus aufugit. neque a discipulis: quod relicto eo omnes fugerunt. Mat. xxvi. Neque ab angelis: qui scriptum est Ysa. xxxij. Angeli pacis amare flebunt. fletu. scilicet per passionem videntes maximam penam quam creator spiritus iniuste sustinebat. Queramus ergo ab ipsa virgine gloriosa in qua sola fides remansit et dicamus illi. Quo abiit dilectus tuus etc. Et hoc nobis respondere non valeat per passionem filij sui ignominiam et mortem crudelissimam. profundissima suspiria amarissimos gemitus et lachrymarum suarum fundatissimos fluctus: ad damus tamen sue resurrectionis letitiam qua ipse perissima virgo oculos suos lachrymis conspersos a filio parumper auertere et ad nos conuertere dignetur. dic igitur obsecramus quo abiit dilectus tuus etc. Respondet. Primo ad ultimam vite presentis refectionem. Secundo ad tolerandam cruciulem in horrore ligatione. Tercio ad plurimum iudicii iniquorum presentationem. Quarto ad causam innocentis peruersam decissionem. Quinto ad sententiam mortis in crucis patibulo executionem. Sexto ad sui corporis in alieno monumento reponere. Circa si querat a beata virgine quo abiit dilectus tuus etc. Respondet quod abiit ad ultimam vite etc. Circa quam refectionem euangeliste refferunt tria antecedentia. tria concomitantia. et tria subsequencia. Tria quidem antecedentia fuerunt. passionis et tribulationis christi pronuntiatio. principis sacerdotum et scribarum consultatio. scilicet vnius apostolorum occasio. De primo sciendum quod ad ostendendum quod christus voluntarie sustinuit passionem et non coactus sed illud. Ysa. liij. obla-

tus est: quod ipse voluit: ipsam plurimum precium clauit discipulis unde cum presciret eam poterat euitare et ad alia loca accedere. si solum autem morte ipsam ac genus mortis sciret et videret. habet eum Mat. xxvi. quod dixit discipulis suis. Scitis quod post biduum pascha fiet et filius hominis tradet ut crucifigatur. si intelligat de biduo integro. hoc dixit sexta tertia ante passionem. Si vero de biduo sumendo parte per toto. potuit et hoc esse sexta quarta. Nota pascha fiet. id est comedet agnus paschalis qui secundum legem erat imolandus et comedendus post vesperam. ut per Exo. xij. ob memoriam beneficii recepti a deo tali nocte: quod scilicet agno imolato in egypto a filiis israel et interfectis primogenitis omnium egyptiorum ab exterminatore ipsi iudei illesse egressi sunt de seruitute pharaonis et in figura passionis christi agni immaculati que inchoata fuit in tali nocte per quos israelite. id est veri fideles liberantur de seruitute diaboli occisis vitijs saluati sunt. si tamen sanguine agni limati sunt postea domus. id est fides passionis habeat inmemorem te opere. Nota filius hominis. id est virginitas tradet ut crucifigatur. Fuit autem traditus a deo patri ipsum ad mortem exponendo et mittendo per nuntiam erga nos charitatem. Roma. viij. Qui propter filio suo non pepercit sed per nobis tradidit illum. et Jo. iij. Sic deus dilexit mundum ut filium suum unigenitum daret. Traditus est a seipso ad nostri redemptionem. Eph. v. Dedit se metipsum per nobis oblationem deo in odorem suauitatis. Traditus est a iuda scariotho ad auaritie satisfactionem. Lu. xxij. Accepta pecunia querebat opportunitatem ut eum traderet. scilicet iudeis. Traditus est a iudeis pilato ob inuidie infectionem. Matt. xxvi. Sciebat enim quod per inuidiam tradidissent eum. De secundum. id est de principis sacerdotum et scribarum consultatio habetur Mat. xxvi. Tunc scilicet illa die qua christus discebat illa verba congregati sunt principes sacerdotum et magistratus. quidam scilicet officiales in atrium principis sacerdotum qui dicebatur cayphas. ubi concilium de captura factum: precipium per proditores postularum et pactum circa hoc firmatum. Lon-

Sermo de passione

gregati igitur sunt ad p̄siliū faciēdū. et tra-
ctādū vt iesuz dolo tenerēt et occiderēt.
alias caypha dāte p̄siliū decreuerāt euz
occidēdū. Nūc q̄rūt de mō capiendū v̄si-
gētī ne euaderet. vñ dīcūt: Nō ī die festo
scz hoc faciām. s. capē eū. Et oñdīt euā-
gelista q̄ hoc nō dixerūt ex reuerētia ad
festū: sed ne extraheret de manib⁹ eoz a
pp̄fo. vñ subdīt: Ne forte tumult⁹ fieret
in populo. hōz p̄siliū vel potius p̄spira-
tiōē puidēs iacob patriarcha detestat⁹
ait: Symeon et leui vasa iniquitatis bellā-
tiae in p̄siliū eoz nō veniat aīa mea: neqz
in cetū eozz sit glōria mea: et rōnem assū-
gnās subdit: q̄ in furore suo occiderunt
vīz. et postea maledict⁹ furoz eoz: q̄ p̄ti-
nax. et indignatio eoz q̄ dura. Ben. pe.
de tribu leui certū ē fuisse sacerdotes. de
tribu symeon dī plurimos ex scribis de
scēdisse. scribe q̄ fuerūt p̄ncipales in p̄ci-
lio de morte xp̄i quoz mētes fuerūt ini-
que bellātes p̄tra xp̄m q̄ nō ex rōne: sed
furore et inuidia tractauerūt et p̄curau-
rūt vīz. i. xp̄m totū virtuosū occidi. Fu-
roz eoz fuit p̄tinax: q̄ cū pilatus eū vel-
let liberare vt inocētē. p̄tinaces erant in
clamando. Crucifigat. C. De tercio. s. de
sceleris iude occasiōe habet Mat. xxvi.
Cū autē esset iesus in bethania in domo sy-
monis leprosi zc. vsqz ibi. Amē dīco vo-
bis vbicūqz p̄dicatū fuerit zc. Que vn-
ctio scā xp̄o et iude murmuratio hic po-
nit nō q̄ die cōcilij iudeoz fuerit facta.
imo sabbato p̄cedēti: vt patet Jo. xij. Sz
forte iō hic annexa et narratio huius: q̄
illud fuit occasio accepta non data iude
ad p̄ditionē faciēdam. Nā vt dicit glo.
xij. q. i. Judas p̄sueuerat furari decimā
p̄tē eoz q̄ sibi dabant seruāda. et vnguē-
tū illud effusus volebat vēdi cū p̄ctuz
erat. ccc. denarioz. hōiū decima ps erat
xxx. Quia igit nō poterat furari scimā
p̄tem qm̄ vēditū nō fuit q̄s volens reco-
p̄sare dānū sibi sequutus. xxx. denarijs
argenteis fecit p̄ditionem. vñ ipse iudas
percipiēs sacerdotes p̄gregatos ad tra-
ctādū de captura xp̄i intrāte in eū satha-
na vt dicit Lucas nō q̄dem p̄ vexatiōē
corpis sed p̄ nouū malitie effectū accē-
sit ad p̄gregatos in p̄cilio dicens: Quid
vultis mibi dare: et ego vobis eū tradaz.

O vocē temerariā p̄sūptione plenā.
oīz dñm cui oīa tradita sūt a p̄e eter-
no tanq̄ eēt sub sua p̄tate p̄mittit se il-
lis traditurū. vñ dicit: Quid vultis zc.
O vox oī pena dīgnissima: oīz et ingm̄
suū qui ei tot bñficia p̄tulerat: ad dīgnī-
tatē sumā apostolat⁹ vocatur at: ad p̄di-
cādū et faciēdū miracula euz alijs mīse-
rat: suū p̄curat⁹ instituerat: et nunc eū
vēditōis exponit: ac vt vile mancipiū
p̄ciū in emptoz volūtate p̄ponit dīcēs:
Quid vultis zc. Hec tñ ē doctrina quā
tradidit maḡ optimus. Ipse te docuit
tp̄alia p̄tenere neminē ledere: p̄tīmū p̄-
posse iuuare: et tu nūc p̄e auaritiā inocē-
tissimū p̄dis: et ad mortē tradis dicens:
Quid vultis zc. At illi iudei p̄gregati
hoc audito gauisi sūt dantes ei. xxx. ar-
genteos p̄ hoc ope. Sicqz īpleta ē figu-
ra que habet Ben. xxxvii. de Joseph Ju-
uene p̄fectissimo q̄ fuit vēditus. xxx. ar-
gēteis suggerēte iuda fratre suo et tradi-
tus in manib⁹ ymaelitaz ex zelo iudicie
ne dīnaret eis. Sed sicut p̄trariū accidit
eis qd̄ itendebat: q̄ p̄ hoc ille exaltatus
est: adorat⁹ et vocatus saluator mūdi. ita
et iesuz p̄ istā traditiōē in manibus gen-
tiliū et passiōē deus exaltatū eū. et de-
dit ei nomē qd̄ est sup̄ oē nomē Iesus q̄
interpretat saluator vt in noīe iesu oē ge-
nu flectat⁹ et spopōdit iudas facere p̄di-
tiōē recepta pecunia. Exinde querens
opportunitatē tradēdi cum eēt sine tur-
bis in quo ope sceleratissimus iudaz p̄-
petrauit nō solū p̄ditionē et plagiū: sz et
sacrilegiū et simoniā vēdendo xp̄m son-
tē oīs gratie. vñ Bre. nazāzenus: Judas
oīz redēptorē vēdidit. mox laqueo su-
spēsus. tā dē gratiā redēptōis non obti-
nuit. et merito q̄ nemo pōt retinere qd̄
vēdidit. i. q. i. q̄ studet. vbi ē notādū qd̄
ait Beda sup̄ Marcū. Multi hodie iu-
de scelus: q̄ dñm ac magistrū deūqz suū
pecunia vendiderūt: velut imane et nesa-
riū scelus horrent: nec tñ cauēt. Nā cū p̄-
munerib⁹ falsuz p̄tra aliqū testimoniū
dīcūt. p̄fecto q̄ veritatem p̄ pecunia ne-
gāt deū pecunia vēdūt. ipse enim dixit:
Ego sus veritas: et cū societate fñitatis
aliq̄ dīco: dīe peste p̄maculat deū p̄dūt:
q̄ deus charitas ē maxīme cū non infir

mitate vel ignorantia peccat: sed in simili tudine iude quod oportunitate ut vir tutem crimine mureret. xi. q. iij. abyt. et de co se. di. iij. ieiunia. De quod seria gratia iudas traditionem vni cogitavit. i. tractavit. Vni antiquus tali die ieiunius servabatur: ut pater in. d. c. ob reverentia passionis. nunc aut loco huius a pluribus tali die car nes non comedunt: non ex precepto sed ex de votio. Et quantum ad ipsas christi ultimam re sectionem et eius precomitantia: ut habetur Mat. xxvi. Prima die azimorum. i. seria grata quod de prima azimorum: quod in sero illius dies cum agno comederat azima non fer metatum. quod postea servabat per septem alios dies sequentes qui dicebant dies azimorum accesserunt discipuli ad iesum dicentes: ubi vis parem tibi comedere pascha. i. agni paschale: qui secundum legem ab omnibus iude is debebat comedere: quod christus cum apostolis do mu propriam non habebat. ideo querunt de loco de terminato. Tunc christus ut habet Luc. xxij. Adsit petrus et iohannem. Petrus ut magis diligenter. Iohannem vero ut magis ceteris dilectum dicens eis et dans signa. Ecce itro euntibus vobis in civitate occurrerit vobis homo amphi hora aque batilias. segmint cum in domu in qua intrat et discite per fami lias domus. Dicit tibi magister. Ubi est di versorium. i. locus secretus ubi madduce pascha. i. agni paschale cum discipulis me stris. Et ostenderet vobis cenaculum magnum strat. i. aula et ibi pater. i. necessaria no bis. noluit autem christus notare hoc secundum Chrysostomum. Iudas audies ordinatus cum ibi ca pi ante hora statuta. cures ergo et iuvenien tes oia pauerunt quod oportebat. In quo co nstituto secundo nota tria quod christus egit. primo agni paschale comedit. secundo pedes discipulo rum lavit. tertio sacramentum eucharistie in stituit. Et quantum ad tria subsequencia sciendum quod hec fuerunt discipulorum perturbatio. dilectio eorum de exhortatio. et gratiarum red ditio. Et primo habet Mat. xxvi. Ne sperere autem factio discubebat cum duodecim discipulis suis et edebat illis. scilicet in fine cene dicit: Amen dico vobis quod vnus ve strum me traditurus est: contrastrati valde cepunt singuli dicere: Numquid ego sum dicit. quasi dicat quis preceperit nos non remordeat de cogitatione tanti scelus.

tu tamen qui nosti occulta cordium indica ut tantum nefas impedias. Iudas autem ne ta cendo se suspectum ostenderet ait: Numquid ego sum rabbi. Luc. xps: Tu dixisti. quod non est intelligendum. quasi dicat tu dicitis ve ritate: quod tu es ille. sic enim illi manifeste stasset alijs. Sed tu dixisti. i. tu hoc dicitis ego non dico quod tu sis. et subdit: Qui in tingit mecum manum in parapsidem: hic me tradet. ut autem homini illi. scilicet eterne danationis per quem tradar ego. Ad hunc quisisset homini illi si natus non fu isset: quod si mortuus fuisset in utero matris ad limbum descenderet: sed natus propter hoc flagitium non penitens descenderet ad infernum. vel etiam quia est melius est quam non esset: tamen non esse videtur melius quam male esse: quod priuari malo habet rationem boni. ideo melius est ei esse si natus non fuisset etiam in utero: id est non fuisset. Ex his tamen ver bis non fuit proditor manifestatus: quia omnes simul intingebat in vno catino ubi erat succus lactucarum aggressum ut sal sa secundum mandatum legis. In quo ostenditur quantum peccata occulta non debe ant alijs intimari. Unde Augustinus. ij. q. i. ait: vnus ex vobis me traditurus est. Bene dixit ex vobis: non ex nobis. Ex vobis enim est a quibus per iudicariam potesta tem confessus aut convictus exclusus non est. a me vero quod nullus ergo argumetis et omnia certissime noui separatus et cius sus est. Tale est ac si diceret. Et si ego per occultum iudicij sententiam danatus habeo vos tamen illum per tolerantiam sustinete hec ille. Petrus autem zelo magistri scire cupiens proditor: quia si cognouisset cum occidisset ait Chrysostomus. non audes ipse per se submitti socijs. scilicet iohannem euangelista ut querat ab eo de proditore. Cui iohannes querenti quis esset. Xps submisit respon dit ita ut alij non audiret. Ille est cui in tinctum bucella dederam. Pe. da. Dico parabilem virum: proferi christus verbum in medium: tacet tortus senatus apostolo rum Iohannes solus consultor accedit. Vi citur autem Iohannes recubuisse in sinu vel supra peccus iesu quo ad litteras: quod cum iuxta eum staret in mensa vel ecortia inclinavit iohannes caput suum super pec tus iesu ut secretius loqueretur. Adyslice

Sermo de passione.

aut dabat intelligi scdm Bedā q̄ de do/
minici pectoris fonte vbi sunt thesauri
sapientie dei absconditi potādus erat quo
eructaret illud diuinū mysteriū. In p̄ci
pio erat verbū. Et cuꝯ iesus intinxiſſet
bucellaz. Jude pōnexit. Et post bucellā
introsiuit in eū sathanas nō quidē d̄ no/
uo. iam enī in intrauerat sed per nouum
effectū malitie vt qđ cōceperat executō
mandaret per p̄ditionē. Non fuit bucel
la ista sacramētū. tam enī dederat. sed
figura eius qui indigne accedit. Aug. d̄
cōse. disti. ij. Sicut cū bucellaz tradidit
ei xps nō malū accipiedo: sed male acci
piēdo locū d̄dit diabolo. sic q̄qz idigne
sumens corpus xpi non efficit vt q: ma
lus ē malū accipit: aut q: nō ad salutem
accipit nihil accipit. Dixit at ei iesus: q̄
facis fac cētius. q. d. Ex quo nec mic nec
blāditte te a malo p̄posito reuocant. qđ
facis. i. disponis facē. i. p̄ditionē fac cē
tius: nō sollicitans ad malū: sed deside
rium ostēdens humane redēptōis. Ne
mo tñ discipuloz dicit Jo. intellexit ad
quid illa verba d̄seratis: q: loculos ha
bebat iudas putauerūt eū dīcē vt emēt
necessaria in festo vel egenis aliquid da
ret. vbi Augu. xij. q. i. hēbat dñs loculos
a fidelibus oblata cōseruantes: et suoz
necessitatibus et alijs indigentibus tri
buebat. Post bucellam egressus ē iudas
ad exequēdam p̄ditionē nocte iaz facta
Dñc p̄gressum inde ingrediedo et egre
diendo ad tractādū p̄ditionē: et ip̄ exe
cutionem in ps. Si ingrediebas. i. in do
mum. vt videret. i. aptitudinem ad op̄
vana loquebas. i. mala et falsa murmu
rans de effusōe vnguēt: cor eius cōgre
gauit iniquitatem sibi multas iniquita
tes pponendo facere vt sacrilegiū et alia
Egre diebas foras ad capiendūm oppor
tunitatem et loquebatur in idipsum. i. in
malum perficiendū. Et qui edebat pa
nes meos magnificauit super me sup
plantationem. i. magnam fecit sup me p
ditiones. de qua supplantatione ch̄rist̄
antea loquens dixit. Amen dico vobis
vñus vestrum me traditurus ē quod fu
it turbationis apostolorū occasio. C De
dulci aut ip̄soꝝ exortatione vide a. x.
iij. Joā. vsqz ad. xviij. inclusiue vbi iter

alia dixit. Nunc clarificatus est fili⁹ ho
minis et deus clarificatus ē in eo. i. scōz
Aug. Nūc clarificatus ē cē. Quia exclu
so imūdo iuda remanserūt soli mūdī cū
suo mandatore. q. d. Hec ē figura future
glorificationis vniuersalis in qua nul
lus malus erit et nullus bonus erit.
Et deus glorificatus est in eo. i. dei gl̄ia
perfecte manifestabitur et hoc per virtu
tem suam. C De tertio. i. gr̄az actōe bre
uis mētio fit. Mat. xxvi. vbi d̄. Et hym
no dicto. non eim fecit xps sicut quidaz
dicunt fecisse. Exod. xxij. vbi d̄. Sedit
ppls māducare et bibē: et surrexerūt lu
dere. et sequi. Et ceciderunt in die illa
quasi. xxij. milia hominū. Nec tamē ex
hoc dñs fuit pacificatus. qđ p̄z in fine ca
pituli vbi dñs ait. Ego aut in die vltio
nis. i. finalis iudicij vltitabo hoc p̄m
eorum. sed hymno dicto gr̄as reddidit
deo patri dñs nobis exēplū in resectio
ne accepta nos ita faciamus. Et sic pa
ter quid xps egerit in sua vltima presen
tis vite resectione quā tō facere voluit
cū aplis suis. vt sicut p̄uaricatio et pec
catū ade incepta a resectione Adam dñ
comedit de fructu vltio: ita xps ad ostē
dendum q̄ p suam passionē illud repa
re venerat. illam voluit a resectione in
choare. Si qua igitur fidelis anima vir
ginem beatam interrogauerit dicens.
quo abiit dilectus tuus cē. Responde
bit ad vltimam vite presentis resectio
nem.

Secundo abiit ad
tolerādā crudelē i orto ligatō
nē. sicut eim habet Mat. xx.
vi. hymno dicto extēdit in mōtē oliuarū
et venerūt i villā que d̄ gethsemani. p̄a
seuntes prius quēdaz tonētē qui diceba
tur cedron. qui erat in mōtis oliuarū ra
dice. Et ab hoc transitu tonētis cedron
Jo. incipit narrationē passionis. In vi
cta aut villa erat quidam hortus in quo
iesus solitus erat alqñ cōuenire cū di
scipulis ad orandum et docēdū secretio
ra. Qđ aut p̄dixit negationē petrā hoc
mattheus et mar. referunt factuz postq̄
egressus ē de domo in montem oliuarū.
Lucas vero et ioānes narrant hoc factū

in domo ubi cenauerat. **Ad** Aug. ad cōcordiam reducit dupli. Uno mō q̄ illi duo scilz **Mattheus** et **Mar.** illa dixerunt p̄ recapitulatōne. s. eorū que omiserant facta in domo. **Aut** **Lucas** et **Jo.** p̄ occupationē. i. narrādo prius qd̄ factū ē postea. qm̄ modus frequentatus est ab euāgelistis. Alio mō pōt dici q̄ pluries xps̄ predixit negatōne petri futurā et p̄ trī mōne p̄sumptuosaz. s. in domo d̄ qua **Luc.** et **Jo.** et postea iterū in horto de qua **Matthe.** et **Mar.** in monte oliuaz. **Circa** hoc tertiū nota petri negatōez quā xps̄ p̄dixit oīnem quā ter fudit: et multitudinē que ad capiēdū venit. De hac captura ei⁹ p̄phetauit d̄iere. dicēs **Thren.** iij. **Christ.** dñs capt⁹ ē p̄ peccatis nr̄is. cui diximus i. vmbra tua. i. passionē tuā obscura viuem⁹. **Egressus** igit̄ cū discipulis. x. dixit eis. **Dēs** vos scandalum patiemini in me in nocte ista. **Scandalū** vocat amissionē fidei de eius v̄ritate in quā inciderūt visa eius captura tam ignominiosa. vnde et fugerūt **Cōfirmat** aut̄ dictū suū p̄ p̄phetiā **sacharie** hoc p̄dicētis **sach.** xli. Percutē pastore et dispergent oues. **Loquū** p̄pheta ad deū p̄em. p̄cutē. i. p̄mitte vt p̄cutiat pastor. s. xps̄ passione a iudeis et sequit̄ ex hoc dispersio. i. fuga ouium suarum s. discipulorum. **Euangelista** aut̄ videns p̄phetiā impletam loquitur in perso. nā p̄dis ad p̄phetā dicēs. p̄cutiā. i. p̄mitte vt p̄cutiat. et sic dispergent oues **gre.** i. apli. **Sz** cōfortas eos subdit. Post quā aut̄ resurrexero. s. d̄e tertia vt p̄dixerat alias. inducēs figuraz tōne qui stetit tribus diebus in vētre ceri. **Preceda** vos in galilea. apparēs. s. vobis. **Lui** respondit petrus. **Et** si oēs scādelizati fuerint sz non ego. **Iesus** aut̄ ad **Simone** et **petrum** q̄ magis videbat de sua virtute p̄d̄e ait. **Simon** ecce sathanas expetit vos vt cribraret sicut triticū. i. quesiuit et licētā a deo accepit als nō potuiss̄. **set** tētātēz h̄ere cōmouēdi et sepādi vos a tritico electorū dei. **Nā** ex p̄motōe multa cribra aliqñ ē triticū cū lolio descendit i. terrā. **Ego** aut̄ subdit. orauit p̄ te in quātū hō vt nō deficiat fides tua. s. finalis defectōe. **Nō** ei⁹ dixitorauit vt nō neges

nō solū aut̄ xps̄ orauit p̄ petro. sz p̄ tota ecclesia petro cōmissa nō pōt non fuisse exauditus. **Nūquā** ei⁹ fides eccle. defect. **Quātū** eim̄ aliq̄ decidant a fide. semp̄ tñ aliq̄ pmanēt in ea. **Uñtpe** passiois et si in aplis defectit. remāsit tñ i. v̄rgie matre. **Et** tu aliqñ puerus subdit p̄firma fr̄s tuos. puerus. s. ad p̄nias de lapsu tuo. **Et** petrus. **Dñe** pat⁹ sum tecū i. carcere et in mortē ire. **Lui** iesus. **Dico** tibi petre. q̄: antequā gallus bis vocē dederit i. nocte ista vt ait **marcus** ter me es negaturus. **Et** petrus. **Etiam** si oportuerit me mori tecū nō te negabo. **Non** dixit petrus mēdaciū q̄: sic tunc p̄ponebat. sz nimis p̄sumptuose loquebat. ignorās suā infirmitatē quā et iesus cognoscēs sinuabat. **Sist** et oēs alij dixerūt. **Am̄b.** **Hec** d̄ dicta sunt vt sciamus neminē lactare se debere. **Nā** et si **petrus** lapsus est qui dixit. **Et** si alij scādelizati fuerit sed non ego. q̄s alius de se p̄sumat. vi. q. i. imitare. **Facta** ē aut̄ cōtentio iter eos. q̄s eorū videre tur eē maior. **Luca** referēte. huius cōtentionis inquit **Breg.** potuit eē causa: quia audierāt dñm migraturū ab eis. vñ que rebant quis post hoc eēt gerēs vices ei⁹. **Sz** ad humilitatē eos dñs subito reduxit. ostēdens p̄sidentes aiāz: non debē eē vt p̄icipantes in seculo gquerūt dñari subditis: sed qui maior eēt ille omnibus ministraret. **vans** in hoc exemplū sui q̄ do minus existens eis seruauerat lanando pedes. **Dei** d̄ vt scribit **Lucas** solus: vixit iesus discipulis: **Qm̄** m̄si vos sine sacculo et pera et calcamentis: nōquid aliqd̄ defuit vobis. **Qui** r̄siderūt. **Nihil** **Et** ait. **Sed** nūc qui habet sacculum. s. p̄ pecuniā seruanda tollat. **sist** et peram. s. p̄ virtualibus. et qui non habet vendat tunicam suam et emat gladiū. q. d. **Nūc** usq̄ sine predictorū reseruatōe habuistis abundanter necessaria me presente. **Beinceps** aut̄: quia p̄secutiōne patienti nō dabuntur vobis ista. et ideo concedo vobis vt pro necessitate de his vobis prouideatis. non solum de virtualibus ad viuēdum. sed et armis ad defendendū cū oportet. **Dixerunt** aut̄ discipuli. **Bonū** ecce duo gladij hic. **vnus.** s. qui incidat aurem serui et appeat erus

Sermo de passione.

dñi in sanādo. alter qui nō euaginet. vt
 ostendat nō fuisse facta oēs defensionē
 que poterat p dñō. Dixit ergo iesus: Sa
 tis ē. hz ecclesia vtrūqz gladiū. Exide in
 gressus in ortū illū vīlle gethsemani assū
 ptis ad ptē Petro Jacobo z Joāne. ce
 pit iesus tedere pauere z mestus ēē. Ostē
 dens ex hoc veraz humanitātē habere q
 affligit ex cōsideratiōe penaz quas sibi
 patas videt. Un̄ z dixit eis. Tristis ē aīa
 mea vsqz ad mortē. i. tristitiaz z afflictio
 nem sentio mortālē. Sustinete hic z vigi
 late meci. Et qz in angustijs nīl decēti
 q̄ per ordē ad deū habere recursū. Iō
 recedens ab eis quātū iactus ē lapi
 dīs vt ait Lucas. pēdit in faciē suā oīs
 z dicēs: Pī si possibīl ē transfer calicez
 istū a me. Calicē appellat passionē: q̄
 triplr exponit. ¶ Vno modo petens vt
 virtus sue passionis trāsiret a se ad om
 nes martyres z patiētes p xpo afflictio
 nem. vt. s. merito eius daretur illis p̄sā
 tia ad sufferēdū sicut z ipē habuit. z hec
 Aug. ¶ Scōdo mō vt qz sciebat populū
 illū iudeoz p cuius salute tm̄ laboraue
 rat ex ipsa passiōe pp p̄sā diaz suaz exce
 candū z damndū. ei cōpatiēs rogat n̄
 vt non bibat calicē passionis. s. trāseat
 ab illo pp̄lo vt per alios pcurerur. Hec
 Amb. ¶ Tercio mō scōz Dionysiu z Alle
 xandrum. Non hoc petit vt nō aduentat
 ei calix nisi enīz aduenerit transferri nō
 poterit. sed vt percepat iaz p̄ntez passio
 nem cepit affici z trīstari. z quā iam p
 pinquante ea dixit. transfer calicē istum
 leniter ergo inuadentē tentatiōē flagi
 tat pelli. Et hoc ē non intrare in tētatio
 nem q̄ cōsulit eē orādū. Verūtāmē non
 mea volūtas sed tua sit. Athanasius ge
 minū hic velle ostēdit alteruz quidē hu
 manum q̄ ē carnis. i. p̄ris sensitiue. alte
 rū vero diuinū. humanitas enim ob car
 nis fragilitatē recusat passiōē. sed diui
 nus eius affectus affectanter eā subiit.
 Hec ille. Nō ergo dicit. Nō mea volūtas
 intelligit scdm̄ instinctum nālem z sen
 sualem. Et q̄ addit. Sed tua fiat. i. vo
 lūtas. que vna z patris z fili z spūs san
 cti. cui oīno semp subdita erat volūtas
 sua humana scdm̄ instinctū rōnalem. Et
 vt dicit magister i. iij. sentē. Sciebat xps

ordē nō exaudīē dā: sed nec volebat se
 cū dum rōez exaudiri nec tm̄ frustra hoc
 orabat. Un̄ ps. cv. in eius p̄sona. Deus
 meus clamabo per diē z noctē: z n̄ exau
 dīes. non tm̄ ad insipietiaz mīhi. s. i. puta
 bī: s. z ad dādūm nobis formā q̄ in an
 gustijs possumus petere licite ab eis li
 berari si illud sit scdm̄ voluntatē dei.
 Nō si non audimur: debemus estimare
 deū illud non velle. z iō patiēter ferre s
 bemus. Ode facta reuersus ē ad locum
 vbi discipulos dūmiserat. sunt illi tres
 Petrus Jacobus z Joānes ad quos ac
 cesserat. Et inueniens eos dormitētes. vi
 xit Simon qui plenius p̄miserat p eo
 mori: Simon dormis non potuisti vna
 hora vigilare mecum. Ad oēs aut etiam
 alios. Vigilate z orate ne intreris in ten
 tatiōē. i. ne succumbatis tentatōi. Spī
 ritus quidem p̄mptus ē. i. ratio z feruor
 ad patiēdū z bñ agendū. caro aut infir
 ma. i. sensualitas debilis ad exequendū
 q̄ dicit rō z istigat spūs. Et eos dūm
 tens iterū accessit ad locū vbi prius ora
 uerat: eandē orōnem fundens. Et reuer
 tens scōdo ad discipulos z inueniēs dor
 mientes. p̄e tristitia enim z somno gra
 uati erant oculi eoz. dūmīit illos z ter
 tio ad locū reuersus eundē sermonem
 orādo exp̄ssit. Et vt dicit Lucas solus
 apparuit ei angelus de celo cōfortans
 eū. i. dicens aliqua verba cōsolatoria il
 li parti sensitīue ex terrote ex rep̄satiōe
 sibi facta p̄ne imense: quā iam debe
 bat sustinere o dñe dñs nr. passio ista ei
 to transibit z ex ea fructus maximus se
 que. redēptio humani generis q̄ tātm̄
 dilexistis z restauratio rūmē nrē. z iō cō
 fortē cor vrm. Et factus in agonia. i. an
 xietate p̄lixius orabat. Tātā aut afflictō
 nem sensit in illa angonia p̄e cōsidera
 tiōe passionis iminentis: q̄ factus est
 sudor eius sicut gutte sanguinis decur
 ris in terram. Et cū venisset postea ad di
 scipulos z dormientes inuenisset dixit.
 Dormite iam z requiescite. Sufficit. Et
 vt oīdat se volūtariē parti deposito om
 ni timore ait. Surgite eamīs versus no
 stros aduersarios. non dormiuit iudas
 ad psequēdā p̄ditionē. Ecce appropin
 quabit qui me tradet. Adhuc eo loquē

te. Ecce turba ⁊ iudas vnus ex .xij. ante-
cedebat eos. Sciebat enim iudas locum
dicit Joā. q. frequēter iesus illuc cōue-
niebat cum discipulis. ⁊ precipue dieb⁹
festis aliquid subline docens eos: quos
ad capiendū magis volebat eē semotos
a tumultu pploꝝ. ⁊ iō vt ait Theophi-
lus imaginatus ē iudas q. solēnitare tā
inchoata ibi eēt cum discipulis ad docē-
dum. Nocte enim iesus extra ciuitatem
manebat sepe. ⁊ iō non accessit ad domū
vbi cū dīniserat. Non venit aut solus: s. ⁊
vt dicit Ioānes. accepit cohortē. s. milī-
tū a pꝛeside ⁊ a pontificibus ⁊ phariseis
ministros cū lāternis ⁊ facibus. ne scilz
possz occulte fugē. ⁊ armis ad resistēdū
⁊ offendēdū si forte turbe deuote ad eū
vellent illum de manibus eoꝝ liberare.
pꝛterea duxerūt gētiles milites vt ma-
gis tūnerent pecunia ducti. Processit er-
go iesus obuius eis. ⁊ ait vt testat Jo. so-
lus. Quē queritis. Non hoc dixit quasi
nesciēs. sed osidere volens q. ⁊ cuz pꝛis
eēt cum videre nō poterant vel ab alijs
discernere. Et cū rñdisset. Iesum nazare-
nū. dixit iesus. Ego sum. In medio eorū
existens ait Lhy. Exccecauit eoꝝ oculos
Ut aut dixit iesus. Ego sum ad vocē istā
oēs ceciderūt retrosuz in terra simul cū
iuda. Qd iō fecit iesus scōz Lhy. vt ostē-
deret q. nō solū cōprehēdē. s. nec eū vi-
dere possent nisi ipe pcedēt. Aug. Quid
iudicaturus faciet qñ iudicādus hoc fe-
cit. Et nūc vbiq. per euāgeliū dicit xꝑs
Ego sum. Et a iudeis expectat antixꝑs
vt retro redeant ⁊ in terrā cadant. qñ
deserētes celestia terrena desiderāt. Ite-
rū aut interrogauit eos. Quē queritis.
Lhy. ne q. dīcat qñ ipe iudeos ad hoc
induxit vt cum occiderēt scīpm in mani-
bus eoꝝ tradēs: manifeste eis oñdit oīa
que reuocare eos sufficebant. Sz q. p.
manebant in malitia ⁊ nullaz hēbāt ex-
cusationē tūc in manibus eoꝝ se tradi-
dit. Un̄ respondentibus illis secundo.
Iesum nazarenū dixit. Dixi vobis quia
ego sum. Si ergo me queritis finite hos
abire. s. discipulos meos. q. d. meīpm vo-
bis trado. dīmittite istos vsq. ad vltimā
horaz ait Lhy. ad suos dilectōis cōfer-
uantiam ostēdens. Tunc vt ait Lu. ap-

propinquauit iudas vt oscularē eū. Nā
referēte Adarco dederat eis signū tradi-
tor dicens: Quēcūq. osculatus fuero ip-
se ē tenete eū ⁊ ducite caute. Dicit magi-
ster in hystoria scola q. Jacobus minor
erat valde similis xꝑo in effigie: adeo q.
qui nō habuisset familiarē conuersatio-
nē cū eis. nō sciuisset discernere aliū ab
altero. Iudas autē qui cōuersatus erat
diu cū eis sciebat discernere. Ne ergo da-
tis signis alijs de iesu effigie caperēt Ja-
cobū loco eius. iō de ait signū osculi. Et
addit. Ducite caute ne. s. euaderet d. ma-
nibus eoꝝ cū tñ sceleratissimus exptus
fuisset q. cū volebat in medio eoꝝ exire
nemo cōtingere poterat. Accedens ergo
osculatus ē eum. dicens. Aue rabbi. Lut
iesus. Amice ad quid venisti. q. d. cuz te
habuerim vt amicū charissimū. quō de-
venisti ad tantā offensā. Iuda osculo
filiū hoīs tradis. vt refert Lu. Osculus ē
signū amoris ⁊ pacis: ⁊ tu hoc signo p-
ditionem facis. Lhy. Non ē discedēdus
a fr̄m admonitōe q̄uis nihil pp̄ista ver-
ba eueniat ⁊ si nō p̄suaseris hodie. p̄sua-
debis foris: cras piscator: p totā diē re-
tia trahens vacua: sero piscē capit. Un̄
⁊ p̄is ⁊ si sciret iudaz nō cōuertēdum.
nō desistit facere que sua intererat pp̄i-
um nomē imponit dicens: Iuda qd ma-
gis volentis erat ⁊ reuocātis. q. puoca-
ti ad iraz. Vidētes aut discipuli qd futu-
rū erat. i. capturā Jesu. dicit scdm Lu.
Bis si pcutimus in gladio. s. vt defendā-
mus te. Petrus aut seruentior ceteris n̄
expectauit rñsū s. extrahēs gladiū d.
vagina seruū p̄ncipis sacerdotū nomē
ne malefici: vt dicit Joā. pcutiens: ampu-
tauit auriculā eius dextrā. Amb. Lum
legit passio vñi n̄ ad diuinitatē eius re-
seruū infirmitatē corporee passiois ex-
ciditur auricula ⁊ exciditur a perro. qui
non ē passus xꝑm pphetam etimari: s.
dei filium docuit fidelī cōfessione signa-
ri. xxiij. q. i. Si petrus. Iste seru⁹ vt au-
dator ceteris voluit extendere manus
ad capiendū iesum. propter quod pe-
trus intendens percutere caput decli-
nantis ictum abscidit auriculam. Om-
nes euangeliste abscissionem hanc nar-
rant. sed Ioānes ⁊ Adatthens addūt

Sermo de passione

reprehensione quaz iesus fecit petro discipulis: Conuerte gladiū tuū in vaginā. Nō enim licebit platis ecclesie ut gladio materialit sicut licuit in veteri testō: ut patet in phineas et alijs. sed gladio spūali. La licē quē dedit mihi pater nō vis ut bibā illum. i. passionē nō vis ut sustineā. Omnis enim qui accipit gladiū. s. ppria auctoritate et non datum sibi a deo vel a lege: gladio peribit tēporali si iuste iudicabit. vel saltē gladio diuise fuit in alia vita si non penituerit. Aug. xxiij. q. iij. Ille gladiū accipit qui nulla superior ac legumina prate vel iubete vel concedēte in sanguinē alicuius armat. An putas: quod nō possum rogare patrē meū et expibebit mihi. i. ad meam defensionē plus q̄ xij. legiones angelor. Legio ē numerus sex milia sexcēta sexaginta sex continēs. Et si vnus angelus solus de exercitu senacherib occidit in vna nocte cētū octogintatria milia. quid facerent tot milia angelor. Non ē ergo nūc tēpus vindicationis sed humilitatis. Quomodo eim ipsebunt scripture tot de passionē loquētes si non pmittares eos inferre q̄ sic oportet fieri: cum deus hoc ordinauerit et p̄nūciauerit. Lucas autē scribit solus sanationē huius. Dixit enim Iesus. Sinite vsq̄ huc. s. venire ad me. Et cū tetigisset auriculā eius sanauit eū. Nō poterat se p̄tinere fons pietatis ab exhibitōe bñficior etiam erga inimicos. Dixit autē iesus ad p̄ncipes sacerdotū et magistratus tēplis et seniores. Tanq̄ ad latronē existis cū gladijs et sustibus p̄p̄hēdere me. cū quotidie apud vos erā et non me tenuistis quasi dicēt: per experientia vidistis q̄ non possetis me apprehēdere si nō velle et ideo nō erat necesse q̄ ventretis ad me capiēdum sicut stur ad vnū latronē ne possit euadere. Sed hec ē hora vestra. i. vobis a me p̄missa ad capiēdum et p̄tās tenebrarū cōcessa vobis tenebris peccatorū detētis. Et tunc iniecerūt manus in iesum. et ligauerūt eū ut captū ducerēt. Quo facto oēs discipuli fugerūt eo relicto. De ista captione et ligatōe habetur figura diere. xxxix. vbi dicitur q̄ exercitus chaldeorū comprehēdes de dechiaz regē iuda duxerūt eū ad regē babylonē

nis q̄ multa opprobria exercuit in eum. Sic iudei armati xpm capiētes duxerūt eū ad annā inimicū xpi sibi multa opprobria inferēdo. Si ergo nūc querat a virgine gloriosa. Quo abiit dilectus tuus et. Respondere poterit ad tolerandam crudelē in horto ligatonem.

Tertio abiit dilect⁹ vir

ginis Marie ad pluriū tu dicuz in quorum p̄sentationē. vbi scēdum q̄ xps p̄mo fuit ante Annā p̄sentatus. scēdū ad Cayphas et ibi a petro negatus et falso contra eum testificatus. Tertio ad pilatū assignatus. Ut ergo dicit Joan. p̄ncipes sacerdotū magistratus tēplis. et scribe veniētes nō p̄ se ut dicit Aug. sed per suos ministros ad iesum. demū ligauerūt eum ut latronē: et ducebāt eū captū ut credibile est cum multis cōtumelijs irrisionibus et clamoribus et per cussionibus habētibus eum pro inimico capitali. via erat satis longa. Sequebatur autē istos quidā adolescēs: ut refert solus Mar. indutus syndone sup nudum. quē ministri arbitrates discipulum iesu tenere curarūt. sed relicta eis syndone nudus aufugit ab eis. dicūt alii quī hunc fuisse Joānem. Alii Jacobum miniorē. sed p̄minior et verior opinio est q̄ nullus illorū fuit: sed quidā qui habebat habitationē suam in via per quā iesus ducebatur. qui cū iam iussit dormitū. audito rumore trāscentiū surrexit: et ut citius p̄cipere posset causam clamorum sumēs vestem lineaz super carnē exiuit domū. et vidēs iesum duci captū: motus deuotione vel curiositate sequebatur eos. Duxerūt autē ministri intrātes ciuitatē iesum ad annā pontificē socerū cayphas: qui cum eēt pontifex anni illius philis dedecrat de morte iesu. Erant enim plures p̄ncipes sacerdotū qui vel forte vel precio ut cayphas scēdū Josephū officiiu exercebat ad tēpus sumi pontificis Ideo p̄mo adduxerūt ad annā quod refert solus Joā. Uel quia habitatio eius erat in via qua ibatur ad domū cayphe ut complaceret in hoc viriq̄. Erāt enim affines nō solum carne sed et crūine: et ut magis excusaretur cayphas consilio

etiam sententia si argueret peccasse contra
 Iesum. Petrus autem sequebatur a longe: et
 alius discipulus qui creditur fuisse Jo-
 annes. Ideo a longe sequebatur: quia time-
 bat ne putaretur esse ex discipulis Iesu:
 ideo a longe secundum Ambrosium: quia elo-
 gatur tam a christo mente passionis timo-
 re ductus. Ideo a longe secundum Bedam
 quia si ecclesia signata in Petro sequeba-
 tur Christum in passionibus: tamen a longe: quia
 christi ecclesia patitur pro suis peccatis. Christus
 autem pro ea: et quoniam nimis distat utraque pas-
 sio quantum inter iniuriam creatoris et crea-
 ture. Intrantes ergo atrium anime pontificis
 ministri statuerunt Iesum vincitum ante annam.
 Intrauit autem cum multitudine illa et
 Joannes: quoniam notus erat pontifici: forte quia
 ante discipulatum cum esset piscator: refer-
 uabat sibi et ferebat electos pisces. Pe-
 trus autem non ausus est intrare sed socius
 eius Joannes accessit ad ancillam ostia-
 riam rogans ut sineret eum intrare. Quod
 cum faceret intuita per eum dixit: Num-
 quid et tu es ex discipulis hominis istius?
 Nota secundum doctorem: quod causa dominice
 passionis fuit prima culpa utriusque pa-
 rentis Adee. scilicet et Eue. ad inuicem dum per
 eam passionem uterque sexus liberandus
 erat. Ideo diuina dispensatio prouidit: ut
 non solus sexus virilis sed et muliebris
 ad eam operaretur. Et quod non potuit
 ancilla agere in persona christi: quia vilio-
 ris conditio hoc facere curauit in di-
 scipulo ad negandum instigando: vel po-
 tius ut discipulum esse repperit ad affligen-
 dum capetur. Qui subito negauit dicens
 Mulier non noui illum. Lysius. Quid agis
 o Petre: vox tua repetere mutata est: non ti-
 bi flagella: non dura tibi sunt illata tormen-
 ta. Nullus te interrogat cuius auctorita-
 tem possis formidare. Mulier est que
 interrogat et vilis ancilla: quia ostiaria.
 Ambrosius. Ideo negauit Petrus quod promi-
 sit incaute. Aug. xij. q. ij. Non solus abne-
 gat Christum qui dicit eum non esse Christum: sed il-
 le etiam qui cum sit negat se esse Christianum.
 Dominus enim non ait Petro. Discipulum meum
 te esse negabis. Negauit ergo ipsum cum se
 esse discipulum suum negauit. Quid autem
 isto modo quod se negauit esse Christianum. An
 Petrus non negauit Christum sicut qui dicitur

peruerso favore excusare instituitur: quia ab
 ancilla interrogatus hominem se nescire
 respondit. hec ille. Ubi et Glossa. dicit quod li-
 cet corde credat in Christum et ore neget. non
 excusaret a mortali. Et idem Theobaldus in sum-
 mas. Annas vero pontifex cepit Iesum interro-
 gare de doctrina sua et discipulis: ut scri-
 bit Iosaphat. solus. et hoc non causa intelligere
 de veritatis sed occasione calunians. si
 esset doctrina eius contra legem: vel quare di-
 scipulos congregasset quasi seditionem: que-
 res. Cui Christus mitissime respondit. dicens:
 Ego palam loquutus sum mundo. Ego sem-
 per docui in templo et in synagoga ubi om-
 nes iudei queniunt. Et in occulto loqui-
 tus sum nihil quoniam scirent aliqui presentes
 saltem discipuli. Quid me interrogas. In-
 terroga eos qui me audierunt: ecce hi om-
 nes sciunt quid dixerim ego. nihil etiam
 in occulto loquutus est. quoniam non ut trepi-
 das et seditionem excitas ut aliqui estima-
 bant. Interroga eos qui audierunt etc. q. d.
 secundum Lysium. Quid me interrogas de me
 is. Interroga inimicos meos qui mihi
 insidiatur. sunt autem hec verba confidens
 de eorum que dicta sunt veritate. hec est
 enim veritatis saltercabilis demonstratio
 cum quis inimicos inducit in testes. Tunc
 vnus ex ministris assistens dedit alapam Iesu
 ut refert Iosaphat. solus. hunc dicit Lysius. fuit
 ille malchus cui Iesus auriculam abscissam
 a petro restituerat. et dixit: Sic respon-
 des pontifici. Cui Iesus ut agnus mansue-
 tus quod portatur ad victimam mitissime re-
 spondit dicens: Si male loquutus sum: vel
 respondens pontifici vel docens in templo testi-
 monium phibere de malo. Aug. Quid ista
 risioe verius mansuetius et iustus. Qui
 ei recepit alapam: nonne velle eum quod percus-
 sit aut celesti igne consumi: aut terra dehi-
 scente forderi: aut conceptum demonio volu-
 tari: aut pena aliqua alia esse grauiori pun-
 niri. Quid horum propter eam iubere non po-
 terat: propter quem factus est mundus. Nec tamen
 horum aliquid egerit. Lysianus dicit. xxiij. Dominus
 Iesus rex iudee et dominus noster passum subdit
 cum alapam accepisset nihil humiliter et p-
 sonam pontificis loquitur: et magis in o-
 rati sua tutatur? et dicens: Si male loquitur
 suum testimonium phibere de malo. quod oia humi-
 liter scia sunt et patienter: ut nobis humiliter

Sermo de passione

tis et patientie tribueret exemplum. Sed nota quod dominus non prebuit alteram maxillam percutiendam sed potius de illata pie reprehendens ait: Si autem bene quid me cedis. Ubi nota secundum Augustinum quod dominus percutienti se non prebuit alteram maxillam: sed potius prohibuit ne faceret et iniurias augetet: et tamen patiens ducenerat non solum in facie percuti: sed et per quibus hoc patiebatur crucifixus occidit. Ex hoc ostendens quod precepta que dederat de patientia illa. scilicet si quis te percuterit in dexteram maxillam prebe illi et alteram etiam. sunt in propria ratione cordis retinenda magis quam opere exequenda: ut in secreto teneas animi patientiam cum benivolentia. In aperto fiat id quod eis predestine videtur. xxvij. q. i. patet. Demum misit cum annas ligatum ad focum suum caypham: ubi accessio igne in medio artium propter frigus Petrus interrogatus cum alijs ut videret finem magistrum ne agnosceretur esse discipulus iesu: et ipse cum alijs se calefaciebat ad ignem. Quia enim famignis charitatis in eo erat extinctus: igne accessio in medio synagoge victorum ad illum Petrus se calefaciebat. Intuita autem cum alia ancilla dixit altatibus. Et hic de illis discipulis citus est. Luitus verbis moti sunt audiētes ex quibus vnus dixit: Uere et tu ex illis es. Petrus autem sebo negauit dicens: O homo non sum. Et quis petrus stenderit dicere quod non esset discipulus iesu: tamen vix dixit secundum altum sensum: quod scilicet non habebat esse spirituale. Et aduertendum quod Iohannes ponit petri negationem primam factam in domo anne: et tunc primo gallus cantauit. Sed alij euangeliste describunt omnem trinam negationem factam in domo cayphe. Quod dici potest ideo sic enarrasse: quod illi tres euangeliste non curarunt mentionem facere de presentacione iesu coram anne: quod extrordinaria erat: cum non esset summus pontifex qui haberet discutere causas: sed ad placetiam virtusque ut affinium fecerunt tamen pro vno iudicio hntes: vel quod ambo simul fuerunt summi pontifices pro illo anno tamen contra legem. Tamen quislibet habebat causam discutere et pro vno tribunali habebatur. Et ideo in domo cayphe ubi terminata fuit omnis illa negationes referunt faciem. Post pusillum autem quod pusillum quantum foret Lucas expressit dicens: Interuallo fa-

cto quasi vnus hore cum quidam dicerent: Uere tu ex illis es. nam et galileus es: loquela tua manifestum te facit. Non quod diuersum esset ydionia galileorum a iudeis. nam vnus scilicet hebraicum erat comē eis: sed erat differens modus pronuntiandi seu accentuandi sicut iter senes et florētinos. Et cum petrus vellet se excusare dixit cognatum malchicum xpus auriculam sanauit. Nonne ego te vidi in horto cum illo quando apprehendimus cum. Tunc petrus ut magis sibi crede res cepit iurare et anathematizare et detestari quod non nouisset illum. Et primo galileus secundo carauit. Ubi plura mysteria. Et primo quod ista negatio petri signat offensam mortalem cuiuslibet de ecclesia. Nam ut dicit Hieronymus. Quoties vinctur vitis atque peccatis toties deum negamus. xl. q. ij. extimant. Trina negatio significat offensam triumphariam: cordis: oris et operis. Que negatio offense ad istigationem ancille et victorum. id est ad suggestionem vel istigationem sensualitatis et demoni per se vel persuasionem malorum viro. Ad cantum galli petrus recognoscit excessum suum: non prius sed secundum cantum: quod ad predicatores vel ad monitores bonorum non solum ad aures sed ad mentem attingere potest: propungitur et penitet. Et secundo sciendum secundum Gregorium in omel. quod omnipotens deus cum quem cuncte ecclesie preesse disposuerat: ancille vocem premeccere et se negare permisit. magne utique dispensacione pietatis ut futurus pastor ecclesie in culpa sua disceret: quater alijs misereri deberet. di. l. desiderandum. Conuersus autem dominus ait: Tu respexit petrum. quasi diceret. Recognosce peccatum. ubi et eius imensa pietas ostendit ut iter illusiones et tortores positus: quasi suarum penarum oblitus petri lapsum volens respiceret ut desceat. Que tamen respectu et querfione Augustinus magis dicit intelligendum de querfione et respectu spirituali diuine miseracionis quam de per prophetam. Conuertere deus et eripe animam meam. et illud: Respice in me etiam de corporali respectu. Et egressus petrus foras fleuit amare. Cum bonis et discipulis querfians confessus est christum filium dei. Inter malos se reperies iudeos ipsum negauit: negatōe segregarus a malis fleuit. Et nonne illa ministri insignissimi qui tenebant eum. scilicet

ligatū multipliciter vexauerūt iuxta illud: Castigatio mea in matutinis. Nam vt dicit Lucas illudebat ei cedētes et velauerūt eū et pcutiebāt faciem eius dicentes: Prophetiza nobis xpe qd est qui te pcutit. O ineffabilis humilitas et patientia iesu xpi. O inenarrabilis crudelitas iudaici populi: faciem illā plenā otus gratiarū spuris deturpare nō verētur. i. quā desiderāt angeli pspicē. Caput illud gazophilatiū thesaurorū sapientie et sciētie dei: pcutiētes affligūt. Oculos dñi luctuosos sole et pietate plenos velis operuerūt. aures que audiūt organa sanctorū et thronos angelorū: pumelijs et blasphemis malignorū plene sunt. Unde et ipse Lu. dicit: Et alia multa blasphemantes dicebāt in eū. Hanc autē sacro tēpestiue puenērūt oēs pncipes sacerdotū et sentiores plebis et scribe in concilio querētes falsum testimoniū contra iesum: vt eū morti traderēt. et non inueniebāt. Venum venerunt duo falsi testes: vt refert Mat. et Mar. q. dixerūt. Nos audiūm: q. hic dixit. Possuz destruere hoc tēplū manu factū et in triduo reedificare aliō nō manufactū. Et non erāt pueniētia testimonia eorū. Et merito: q. hoc nūq. dixerat. s. dixerat soluite tēplū hoc. i. soluetis tēplū hoc. et i triduo excitabo illō loquēs de tēplo corporis sui: nō de illo salomōnis tēplo. Et surgēs princeps sacerdotū scz cayphas dixit: Nihil rñdens ad ea q. isti testificant contra te. Iesus autē tacebat scis q. nō causa iueniēdi veritatē s. calūniādi interrogabat. et dixerunt qdā alij ex pmiōribus. Si tu es xps dic nobis. Et xps rñdit vt refert Lu. Si dixerō vobis nō creditis mihi. Si iterogauero non rñdebitis mihi neq. dimittetis. Ex hoc autē erit filius hoīs sedēs a dextris virtutis dei. q. d. q. iniuste iudicor. ex hoc debet mihi ptas mīdūz iudicādi. Et quia nō apē dixerat se eē filiū dei. surgēs pnceps sacerdotūz motu corporis indicās iñanē mēris. ait vt refert Mat. et Mar. Ad iuro te p deū viuū vt dicas nobis si tu es xps filius dei bñdicti. Iesus autē et si nō tenētur rñdē: q. supior su? nō erat. Alii et grauitē peccauit sic eū adiurādo tñ ob reuerētiāz hoīs dei iuocati rñdit:

Tu dixisti: q. filius dei suz ego. Tūc pnceps sacerdotum scidit vestimēta sua dicens: Blasphemauit. Quid amplius egemus testib⁹. Ecce oēs audistis blasphemiam. Quid vobis videt? Rñderunt oēs Reus est mortis. Et si isti pessimi erāt et falso mouebātur dicētes: Iesus blasphemare cū diceret filiū dei in quo dicebat sumā veritatē: tñ ita honebant dei blasphemias q. non poterāt patiēter audire: sed iudicārēt talē reum mortis. et vestimēta sua scindebāt in signū detestatiois. In quo et figurabāt sacerdotiū iudeorū destruēdūz: vt dicit Brarian⁹. ij. q. vij. Tūc ipm iesuz pspūtū et colaphizatū vinctū duxerūt ad pilatū. Iudas autēz traditor vidēs iesuz morti adiudicāduz pnia ductus vt refert Mat. retulit triginta argēteos pncipib⁹ sacerdotū et sentioribus dicēs: Peccauit tradēs sanguinez iustuz. Et illi: Quid ad nos? tu videris. q. d. Si maluz fecisti tu subeas penam. Aug. Iudas qui penitēs iuit ad phariseos relinquēs apostolos nihil inuenit auxiliij nisi augmētū despiciēdis. Dixerūt eim: Quid ad nos tu videris? Si peccasti tibi sit. Nō tibi succurrimus: nō pctā tua charitatie suscipim⁹ nec q̄r deponas onus docem⁹. Quid nobis ē miseri cordie q. nec opera segmur iustitie. Ifflet ad frēs. islet ad illos q. orauerūt p socru petri se bñdictāre: q. chananeā iprobā mifericordie obtulerūt. Interrogaret petrū p se effundētem lachrymas. nō fugisset Mariā et marthā q. vitaz lazaro ipetrarāt. iuit ad diuissos. s. phariseos et diuissos perijt. d. pe. di. vi. c. i. Et pccētis. xxx. argētēis in tēplo abiēs laqō se suspēdit. Et d. act. i. suspensulus crepuit mediuz: et diffusa fuit oīa viscera eius. et notū factū est verbū istud oībus hirantib⁹ hierlez. Hiero. de dt. ij. Nihil profuit iude egisse pniaz p quā scelus corrigē nō potuit. Si eiz frater peccat in frēs vt emēdare valeat pōt ei dimitti. Si opa pmanēt frustra assumit pnia. hec ille. Itē leo papa. Secleratio iō iuda oībus et iselicioz extitisti. quē nō pnia reuocauit ad deū: sed despecto traxit ad laqueū zc. de pe. dt. ij. Principes autē sacerdotū suprie argētēis dixerūt: Nō h. mittē. i. remittere i corbonā. i.

Sermo de passione

locū oblationū: q̄ p̄ciū sanguinis est. Et p̄silo inito emerūt ex eis agrū figuli in sepulturā pegrinorū. volētes crudelitatez sceleris coopire sub ope pietatis. s. emptōis agrī p̄ sepultura. Sed ne late-
ret mūdus scelus eorum factū est deo vi-
sp̄sante q̄ ager ille emptus vocatus sit
acheldemach q̄ latine sonat ager san-
guinis. In quo facto ostendit euangeli-
sta Mat. p̄phetiā hieremie iplerāz qua
dicit. Accipunt. s. p̄ncipes sacerdotum
triginta argēteos p̄ciūz app̄ciati. i. q̄ tri-
ginta argēte fuerunt p̄ciūz xp̄i app̄cia-
ti quos app̄ccauerūt. i. p̄ p̄cio obrule-
runt ipsi iudei. accipunt autem a filiis
israel. i. a iuda qui fuit de filijs israel po-
nitur pluralis p̄ singulari cū p̄picit eos
in tēplum. et dederūt eos in agrū figuli
scilz p̄ emendo agro p̄ sepultura pegri-
norū. hec p̄phetia p̄ parte etiā habetur
Zacha. xij. c. Si q̄s ergo querat a virgī
ne gloriosa quo abijt dilectus tuus rē.
rūdere poterit ad pluriū iudicū in quo
rum p̄sentationem.

Quarto abiit dilectus

virgīs Martē ad causē innocētis puer-
sam decessione. Et circa q̄d scēdū q̄ vt dī
Joā. xviij. adducunt ministri iudeorū ie-
suz a caypha in p̄torū. erat autē mane et
ipsi nō itroierūt in p̄torū vt non p̄tami-
narent s̄z māducarēt pascha. Exiuit er-
go pilatus ad eos foras. p̄torū dī sedes
idest locus ad dādā snīaz. et ē loquutio
obscura. q̄ cū dī q̄ iudei nō itroierūt in
p̄torū videt loq̄ de p̄torio pilati. in cui⁹
domū: q̄ gētilis erat intrare in illa solē-
nitate extimabāt se p̄tamiari. i. imūdos
fieri. S̄z quō p̄us dī. q̄ adduxerūt iudei
xp̄s in p̄torū a caypha. Hoc autē Aug. sic
p̄cordat: q̄ in domo cayphe q̄ lata et spa-
tiosa erat et p̄torūz cayphe iudicantis
de q̄busdā. Et in alia p̄te domus erat et
p̄torū pilati iudicantis et in cā sanguis.
Et sic de vno p̄torio. s. cayphe duct⁹ fuit
ad aliud. s. pilati. Vel q̄ cayphas dimis-
so iesu in palatio suo accessit ad domū
pilati p̄ aliqua informatōe q̄ tū cūz suis
noluit itroire in p̄torū eius q̄ gētilis. s̄z
pilat⁹ exiuit ad eū et socios. et de iūz re-
uersus cayphas ad palatiū suū misit ie-

sum vincitū ad pilatū. Exiēs ergo pilat⁹
ad eos ait: Quā accusationē affertis ad
uersus hoīez istū? At illi vt refert Joan.
Si nō ēēt hic malefactor non tibi tradi-
dissem⁹ cū. Quib⁹ pilatus: Accipite eūz
vos. et scōz legē vestram iudicate eū. s. ex
quo nō exp̄mīs mibi maleficiū suū.
Cū rīderūt: Nobis nō l̄z ītericē quēq̄.
Cū eīz ēēt romāta subditi nō hēbant
iudei cām sanguis. sed p̄ses quēz mitte-
bāt illuc romani ad regēdū eos. Et tūc
erat pilat⁹ positus p̄ses p̄ romanis. Bi-
xit ergo eis pilat⁹: Quid mali fecit iste?
At illi explicauerūt dicētes scōz Luca 3.
Hūc iuenimus subuertētē gentē nostrā
phibētē tributa dari cesari. et dicētes se
xp̄m regē ēē. Que oīa falsa erāt. nō enīz
gentē subuertebat querēs sibi gentē cō-
gregare ad seditionē sed cōuertebat ad
salutē i ducēs humilitatē et subiectionē.
Nec phibuit cēsūz vel tributū dari cesa-
ri. sed p̄posita sibi q̄nē a q̄busdā sup̄ ea
re rīderat. Reddite q̄ sūt cesaris cesari.
Necq̄ se regē faciebat: sed cū voluit eum
p̄pls fatiatus ab eo ex q̄nq̄ panibus or-
deacētis et duob⁹ p̄sēbz facē regē fugit.
et paup⁹ cū paupib⁹ et mītibus icēdebat.
Pilat⁹ ergo duabus p̄mīs obiectōibus
omissis vt virtuolas et falsas reputāz in-
trās p̄torū q̄siuit a iesu de tertia dicēs:
Tu es rex iudeorum. Cū iesus vt refert
Joā. ait: A temetipso hoc dīcis: an alij ti-
bi dixerūt de me. s. q̄ s̄z rex iudeorū. Ad
quē pilat⁹: Nunq̄d iude⁹ s̄z ego. Gens
tua et p̄tīfices tui tradiderūt te mibi. q̄.
d. Ego nō s̄z iudeus vt scīā p̄uerfatio-
nē tuā. sed iudei q̄ sciunt facta tua dede-
rūt te in manus meas. q̄d ergo fecisti p̄
pter quā causam te ita victū duxerūt ad
me vt reuz. tu explica. At iesus ad eum:
Regnū meū vt narrat solus Joānes. nō
est de hoc mūdo. q̄. d. Non me habeo vt
rex tp̄alis. nec mibi vsurpo dignitatē
regalē vt gens mea iposuit. sed vt paup⁹
et mēdicus et abiectus icēdo. Si eīm re-
gnū meūz ēēt de hoc mūdo: ministri vtiq̄
mei dēcertarēt vt nō traderet iudeis. pu-
gnarēt enīz p̄ me et defenderēt ne p̄uale-
rēt contra me. Nūc autē regnū meū non
est hīnc. Regnū eīm spūale virtutum q̄d
p̄ducit ad regnū eternū erat q̄d nobis

quererebat. et per quo nobis offerendo patiebatur. An pilatus interrogauit eum quod fecisset. poterat respondere iesus. Que ego feci in populo isto ista sunt. Eduxi patrem eorum Abraham de terra chaldeorum. Ego pater et eius et ysaac et iacob sui vbiuersus abulauerunt. Ego ioseph in egyptum promisi ad sustentandum eos tempore famis in egypto quasi dominum constitutendo. Ego de dura seruitute pharaonis eduxi. flagellatis multipliciter egyptiis et demum in mari submersis. Ego populum istum ut peculiare elegi ex cunctis nationibus dando eis legem meam. Ego. xl. annis manna per desertum eduxi. Ego in terram promissionis adduxi expugnatis habitatoribus terre illius etc. Demum ego ex eis carnem assumens iter eos humiliter commuersatus sum. Ego omnibus beneficia et vultu innumeras sanitates perfeci. Cecis visus. claudis gressus. surdis auditum. loquelam mutis. mendaciam leprosis. vitam mortuis restitui. peccatoribus donauit indulgentiam. mentis letitiam. plurimis gratiam. ignorantibus sapientie doctrinam. Nec sunt pilate quod feci quibus posset me accusare si digna sunt ista. Tunc dixit ei pilatus: Ergo rex es tu. scilicet ex quo regnum habes. et si non de hoc mundo. Lui iesus: Tu dicis. scilicet veritatem: quia rex sum ego. Et merito. huius enim omne dominus sum per omnia cui flectit omne genu celestium terre. firmum et infernorum. Ego in hoc natus sum. subdit et ad hoc veni in mundum ut testimonium perhibeam veritati: reprehendendo vitia: consuetudinem erroris. Et quia veritas odium parit. ideo iudei nolentes vitia eorum argui. ex odio mortem eius percurarunt. Quis ex veritate. id est cui placet veritas seu quod ex deo per gratiam genitus quod veritas audit vocem meam observando meam doctrinam verissimam Lui pilatus: Quid est veritas? Non expectauit pilatus rationem anhelans ad liberationem eius. Sciebat enim dicit Mat. et Mar. quod per iudicia tradidisset eum. Exit ergo ad eos pilatus dicens: Ego nulla causam mortis inuenio in homine isto. Est illi clamauerunt dicens: Commouit vniuersum populum. scilicet seditiones faciens et congregans sibi gentes ad rebellandum. Voces a galilea usque huc. scilicet in iudeam. Pilatus audiens galilea nominare ut refert Tu. interrogas et percipies quod galileus est. id est

tritus et quersatus in galilea: misit iesus vincitum cum accusatoribus suis ad herodem regem galilee qui venerat tunc hierosolymam ad solennitatem illam tanquam pertinetem ad iurisdictionem suam et iudicium ut subditum suum. Herodes autem viso iesu coram eo adducto gauisus est valde. cupiebat enim diu videre. eo quod multa audisset de eo et sperabat aliquod signum videre fieri ab eo. Stabant autem et principes sacerdotum ante eum in multis accusantes eum. Interrogauit autem eum herodes de multis qui ad nihil eorum respondit: hoc quia non ea veritatis: sed curiositatis illa querebat. Ad cernens herodes spreuit eum cum exercitu suo. et ut in sanum iduta veste alba linea remisit illum ad pilatum. Ex hac velatione honoris quas fecit pilatus herodi facti sunt amici ad inuicem herodes et pilatus: quanta inimici erat. Nec inimicitia pertracta erat: quia pilatus videbat perturbasse iurisdictionem herodis ex eo quod occidit quem dauid galileus qui multos fecit admanerat quasi principem faciens populi iudeorum. dum in morte quem dauid sacrificijs insisteret. Remisso igitur iesu ad pilatum dixit pilatus: Obtulisti mihi hunc hominem quasi subuerterem populum: ecce coram vobis interrogans ne pilatus inuenio cause in eo ex his in quibus accusatis eum: sed neque herodes. nam remisit eum ad nos: ecce nihil morte dignum actum est ei: committatur ergo illum dimittam. At illi clamabant dicentes: Crucifige: crucifige eum. Pilatus igitur existimans quod si faceret iesum flagellari acriter: iudei moti commotione non aliud pene vel punitionis quereretur de eo. Apprehedit ergo pilatus iesum et flagellauit: ut refert Joa. Et flagellationem istam fuisse diuinam ostendit ps. dicens in eius persona. Qui flagellatus tota die. id est in magna parte diei. et ysa. liij. Disciplina pacis nostre super eum: et linore eius. scilicet ex percussibus viris sanati sumus. Flagellatum autem pilatus adducit eum foras dicens: Ecce homo. quod d. non est vobis sufficiens castigatus? At illi clamabant: Crucifige: crucifige eum: Et ille: Ego nullam causam mortis inuenio in eo. Est autem vobis consuetudo ut dimittam vobis unum ex victis. scilicet morte dignum. Hunc enim mortem introduxerat iudei: ut. si in mortem beneficii recepti a deo

Sermo de passione

in tali solemnitate. s. liberatōis ipsi^o po-
puli de morte p̄mogenitorū & de serui-
tute egyptiacha mortifera. vnus ex ma-
lefactoribus captis morte plectēdus li-
ber donaret populo. alij ad mortē iudi-
carent quem mores romani p̄fides eis
seruabant. Dixit ergo eis pilatus. Quē
vultis ex duobus dimitti iesum q̄ dicit
x̄ps: an barrabam. Hic barrabas latro
erat scdm̄ Jo. scdm̄ alios & homicida. q̄
in seditōe fecerat homicidiū. At p̄inci-
pes sacerdotū p̄suaserūt turbis vt pete-
rent barrabaz. Clamauerūt ergo oēs vi-
centes. non hunc s̄ barrabaz. dixit eis
pilatus: Quid igit factam de iesu q̄ dicit
x̄ps. At illi: Crucifigat. Dixit eis pilat^o:
Accipite eū vos & crucifigite. Ego enim
nullam causaz inuenio i eo. At illi: Nos
legē habemus & scdm̄ legē n̄iam d̄z mo-
ri. q̄ filium dei se fecit. Vidētes q̄ pi-
latus tēdebat ad liberationē eius dice-
runt: Si hūc dimittis non es amicus ce-
saris. Omnis etiā qui se regē facit cōtra
dicit cesari. Pilatus aut̄ hec audiēs ma-
gis timuit: s̄ timore tñ mundano: ne. s. i
curreret indignationē cesaris si accusa-
rent. & dignitate illa p̄luaret. Iterū er-
go introiuit pilatus p̄torū & interro-
gauit iesum. Uti es tu. Iesus aut̄ respō-
sum non dedit. Lui pilatus. mihi nō lo-
queris. Nescis q̄ p̄tatem habeo crucifi-
gere te: & dimittere te. At iesus ait. Po-
testatem nō haberes in me vllā: nisi tibi
datum eēt desup. s. deo permittēte. Pro-
pterea qui me tradidit tibi malus pecca-
tū h̄z quasi diceret. Et si deo p̄mittēte
hoc agas nō tñ excusaris a peccato me
cōdēnando cū tūpse dicas q̄ habes po-
testatem dimittēdi & iam cōfessus es pu-
blice. q̄ non inuenisti cām mortis: & tñ
non dimittis. peccatū tamē tuū nō ē ita
grauē cū ex infirmitate pcedat: sicut iu-
deorum qui me tibi tradiderunt ad mor-
tem cū pcedat ex malitia. Pilatus ergo
vidēs q̄ nihil p̄liceret sed magis tumultus
hiebat vocibus magnis postulatib^o
vt crucifigeret dimittō eis barrabam vt
postularunt. duxit foras iesum & sedit
p̄ tribunali in loco q̄ dicitur lichostratos he-
braice gabatha. Erat aut̄ parascēue pa-
sche hora quasi sexta. Mar. aut̄ dicit q̄

hora tertia crucifixerunt eū. quā sup̄fi-
cialem dissonantiaz. Aug. de pe. vl. i. pe-
riculose. sic resoluit q̄ videlz x̄ps hora
tertia crucifixus ē linguis. s. iudeorum
hoc petētibz q̄ scribit Mar. s̄ actua-
liter & manib^o gentiliū hora sexta cru-
cifixus ē. put̄ refert Jo. Sedēte aut̄ p̄o
tribunali pilato: misit ad eum vxor: sua
teste. Mattheo dicens: Nihil tibi & iusto
illi. s. cōmune quasi dicat vide ne seras
iniam cōtra eū. Nam & multa passa sum
ista nocte p̄ eum. s. terribiles visiones &
cōm̄nationē. Ercd̄ q̄ q̄ diabolus ce-
pit p̄pendē iesum eē redeptorē humani
generis & v̄tutē crucis: q̄ sentiebat pa-
tres limbi iam exultare p̄o sua quaz ex-
pectabant in liberatione. iō tētabat im-
pedire. Et iō in somnis inmisit visiones
vxor̄ pilati cōm̄natozias maloz q̄ p̄sila
to euenirēt i ip̄m cōdēnaret. Ut h̄s au-
ditis pilatus se retrahēt: s̄ non valuit
aliquid efficē. Nam p̄sila dicēte. Ecce
rex vester quasi derisorie. clamauerūt si-
li. Tolle tolle crucifige eū. Quibus pi-
latus. Reges vestrum crucifigaz. At illi.
Non habemus regē nisi cesarē. Pilat^o
ergo vt dicit Marthe^o. accepta aqua co-
ram populo lauit manus suas dicens:
Innocēs ego sum a sanguine iusti hui^o:
quasi dicat. Ego quārum ē ex me non cō-
dēno eum sc̄iēs eē iustum: s̄ importuni-
tas vestra me cogit ad cōdēnandum.
vos videritis. S̄ certe hoc nō excusa-
uit eum. q̄ nūquam iudex pp̄ quo dēuq̄
malū vel scandalum euitandū d̄z inocē-
tē cōdēnare cōtra ordinē & formam
iuris vt h̄c accidit. Clamauit aut̄ popu-
lus. Sanguis eius sup̄ nos & sup̄ filios
nostros. quasi dicat. Si tu in hoc peccas
pena huius peccati & vindicta veniat
sup̄ nos & filios nostros. Que imp̄catio
v̄tq̄ accidit eis. Nam in punitōe tanti
sceleris h̄ier̄s capta fuit. & innumeris mi-
libus hominum mortuis. ferro: peste: &
fame. q̄ remanserūt v̄diti sunt i seruos.
& v̄spp̄i ordem. Forma autē huiusmo-
di cōdēnatiōis put̄ p̄c cōtemplari pos-
sumus talis fuit. iesu nazarene tuū ge-
nus te reprobauit reges te fecisti contra
imperatorū statuta. filium dei te noīasti
cōtra legis iudeoz mandata tributū ce

fact dare phibuisse cōtra eius impia. se-
ditionē in populo cōcitasti in maria cō-
munitatis dispēdisti. Jō morti te adfudi
cō q̄ int̄ duos latrones te iubeo crucifigi
O q̄ iniqua ē hec snia crudelis et intusta
d qua Job. xxxvi. dī. Lā tua quasi impij
iudicata ē iudiciū causamq̄ recipies.
Lā quidē xp̄i iudicata ē a pilato quasi i
pij et peius q̄ impij. q̄ si latro vel homi-
cida a curia capis non p̄demnat nisi pri-
us fiat p̄cessus ordinarius datis termi-
nis et dilatoribus ad pbandum et repro-
bandum increpandū vel excusandū.
sed xp̄s absq̄ p̄cessu ordinario cōdēna-
tus ē. de qua cōdēnatōe ps̄. ait. Attiterūt
reges terre et principes. sannas et cay-
phas cōuenerūt in vñū aduersus dñi n
et aduer. xpm̄ eius. Sigs̄ igit̄ beatā vī r-
ginē interrogare voluerit. Quo abijt di-
lectus tuus. statim respōdē poterit di-
abijt ad causē innocentis peruersas de-
cisionem.

Quinto abijt dilect⁹ vir-
ginis marie ad
snie mortis in crucis patibu-
lo executionē. Data itaq̄ sen-
tentia cōtra iesūz vt crucifigeret. milites
ps̄i dīs cōgregauerūt circa eū vniuersam
cohōrē teste mattheo. et exuerūt eū vesti-
mentis suis chlamidē coccineaz circū-
dederūt ei. s. ruber coloris quasi purpu-
ream vestē. et plectentes coronā d̄ spinis
ip̄osuerūt capiti ei⁹ loco corone. Hec co-
rona seu fertū dī fuisse de spinis duris
et oblongis que perforabant caput suū vt
q̄ ad cerebrū dederūtq̄ et arūdinē i ma-
nu eius et pcutiebant caput eius. Demū
post illas cōtumelias et illusiones exuta
chlamide coccinea et vestimētis pp̄ijs i
dutus ducebatur ad locū caluarie sociat⁹
duobus latronibus cōdēmnatis etiam
ad crucē p̄ sceleribus suis. ip̄les pp̄hia
ysa. liij. Cū iniquis deputatus ē. Et ba-
tulus sibi crucē scōm figurā isaac q̄ li-
gna portauit in humeris sup̄ gbus fuit
extētus vt occideret. et in dicto loco vt
dicit Lhr̄. i quo et iesus crucifix⁹ ē ibi n̄
fili⁹ abrahe: s. aries h̄is caput spinis i-
herens occisus ē q̄ nō filius dei p̄is s. z
hūanitas dux ecclē spinis coronata mor-
tua ē. Et batulas sibi crucem theophi. b

adimplet illud ysa. fact⁹ ē p̄cipat⁹ sup̄
hūerū ei⁹. p̄cipat⁹ ei⁹ iesu crux ē pp̄ē
quā de⁹ exaltauit eū scōm aplin. Et sic ē
signū dignitatis aliq̄ portat balthēi: aliq̄
mitrā: sic xp̄s crucē. et si ingras inueni-
es nō aliter i nobis regnare iesūz nisi p
asp̄itates. quo fit vt delitiosi inimici sint
xp̄i. v̄ez q̄ debilitatus iesus flagell⁹ et
spinis ac vigilijs noctis quibus fuerat
afflict⁹ et de scēdebat cū crucē. timētes
iudet ne ista tarditate pilatus quē vide-
rāt quasi iustū ferre sniam eā reuocaret
et vite donaret inueniētes in via quē daz
noie simonē cyrenēū venientem de villa
p̄tem alexādrī et russi. vt referūt Mat. et
Mar. hūc angariauerūt portare crucē
iesu vt citius ambulare possz. Portabat
aut̄ simon crucē post iesum q̄ scōz simon
gruū erat vt prius ip̄e crucis tropheū
erigeret. postea illud martyribus trade-
ret erigēdū. Nec iudeus ē iste symon: s.
alienigena et pegrinus: q̄ cyrenēus. nec
ante: s. post iesum portat crucē. gentilis
enim pp̄ls non iudeus sequit̄ crucem
et fert eam implēs illud. Tollat crucem
suam et sequat me. Be villa ventens cru-
cē amplectit. cū pagani ritibus dereli-
ctis ait Beda. vestigia xp̄i sequit̄. Villa
enim latine: pagos grece dī. vñ dicti sūt
pagani. s. a pagos. Simon interpretat̄
obediēs: q̄ obedit diuinis p̄ceptis. Se-
quebat aut̄ eū multitudo magna muliē-
rum populi que ex deuotōe ei cōpatiē-
tes plāgebant et lamentabant illum. Je-
sus aut̄ cōuersus ad eas vt refert solus
Luc. cōsolatus ē eas dicens: Est hic hieru-
salē nolite flere sup̄ me moritūrn: q̄ scilz
mortē cito resurrectio gloriosa dissoluet
et ip̄a mea mors mortē ip̄az et mortis au-
ctoem diabolū destructura ē inquit Be-
da. Sz sup̄ vōsips̄a flete et sup̄ filios vo-
stros. s. p̄pter mala que vētura sunt vo-
bis. Qm̄ ecce venient dies in quibus di-
cent. bfe steriles et vētres que nō genu-
runt: et vbera que nō lactauerūt. Qd̄ dī-
cit pp̄ obsidionē futurā a romanis. in q̄
ad tantā calamitatē famis degenerent
vt m̄res aliq̄ue comederent filios pp̄i-
os. Tunc incipiēt dicere montibus vidē-
tes se in tātis angustiis. La dīte sup̄ nos
et collibus coopite nos. Beda. refert eim

Sermo de passione.

Iosephus romanis insistentibus iudeos
cateruatim petisse mortuū et collum cauer,
nas ad euadendū. Quia si in viridi li,
gno hoc faciūt: in arido quid fiet. i. scōz
Theophil. Si in me qui sum lignū viri,
de per virtutē faciēs fructū romani hoc
faciūt: qd faciēt in p̄plo iudeoz arido et
infructuoso. Vel scōm Bedā. Stego q
suz sine peccato lignū vite appellatus. si
ne igne passionis de hoc mūdo nō exeo.
quid eis putas im̄ne tormētū qui sunt
fructibus bonoz operū vacui. Et postq̄
venerunt in locū qui caluarie dī. ibi crū
cifixi erunt eū. Quidam voluerunt dicē
vt hebrei. ideo dīctū locū caluarie: quia
ibi erat caluaria. i. caput adāz p̄mū iho
mīnis sepultū. S. Hiero. reprobāt hoc:
quia in ebron dī sepulchuz ad eē. Sed
Beda dīct q̄ foris portā erant loca vbi
trūcabantur capita dānatoz. ideo cal
uarie locū illuz appellatū. Et sic p om
nium salute innoxius quasi noxias inter
noxios crucifigī: vt vbi abūdauit deli
ctum: supabūdet et grā. Crucifixerūt eū
p̄ius antequā crucēfigerent dederūt ei
vinum mirratū. i. mirra amarissima mi
xtū. vel vt dīcit Mat. vinum felle mīxtū
Mos erat iudeis qui adhuc seruatur
apud christianos in multis locis vt de
bilitatū ret euz ducunt ad mortē ex hor
rore huius cōfortarentur cōsectionibus
et optimo vino. loco cuius ad augmētū
pene christo dederunt vinū mirratum.
Exuētes aut eū omnibus vestibus vulne
ra renouarūt. Naz cum per flagella du
rissima totū corpus eius eēt dīlaceratuz
seu decorticatū. vestimēta sua resumpta
fortiter inhererant carni a qua nūc sepa
ratione fieri potuit vt accidit in vulne
ribus fasciis resolutis. Mo dū aut cruci
fixionis nullus euangelīstaz explicat.
Unde potuit fieri scōm aliquos vt cru
ce in terraz extensa super eaz affigerent
corpus iesu manibus et pedibus. Et po
stea erigerent ip̄az. Vel etīaz q̄ p̄ius eri
gentes crucez et in terraz trūcum figen
tes et firmantes. postea in ea corpus cō
fixerunt: aliquo corpus sustentante dum
cōfigerentur manus eius deinde de pe
des clauis ferreis satis grossis vt ostēn

ditur. Et q̄ ex cōfixione et maximo volo
re nerui erant retracti et mēbra decurta
ta qñ secūdā manus affixerunt. et pedes
etīaz sunt p violentīaz brachiū aliud et
pedes p̄traxerunt intantūz q̄ oīa ossa
corpus dinumerari possent impleto qd
p̄dixerat. ps. xxi. in p̄sona christi. Sode
runt manus meas et pedes meos. dīni
merauerūt omnia ossa mea. Nulla hysto
ria docet hoc in dauid impletū vel alio
de populo illo: sed in domo nostro iesu
xpo. Erat autem titulus continēs cau
saz mortis in quadaz tabula pua script⁹
litteris grecis latinis et hebraicis. vt ex
omni natione qui conuenerant in die fe
sto legē possent. que tabula affixa erat
paxillo posito in pte sup̄ior crucis i me
dio. versus quem caput iesu pendebat.
Naz crux per se erat ad modū thau. nec
habebat aliquid sup lignum quod erat
per transuersū. Sed appositus fuit pa
xillus euz tabula vt dīctū est. Scriptu
ra anteq̄ tituli hoc erat. Iesus nazaren⁹
rex iudeoz. Sed vt refert solus Joā.
quia locus vbi crucifixus erat prope ci
uitatez extra tamē hierusalē ē. pene om
nes de ciuitate ibant ad videndū. quod
fuit ad maximaz penaz cōfusionis ip̄i
iesu scōz illud ps. lxxvij. Tota die verēcū
dā mea contra me est: et confusio faciei
mee opuit me zē. Pontifices ergo euz le
gissent scripturaz reputantes hoc eē ad
iniurias suaz scilicet q̄ rex suus crucifi
xus eēt dixerunt pilato. Noli dicere rex
iudeoz scīlz q̄ sitis quia dīcit rex suz
iudeoz. vt scīlz appeat q̄ p̄pter istam
arrogantiāz et ambītiōnez qua se voluit
facere regez sit crucifixus. Quibus pi
latus. Quod scripsi scripsi. i. scripturaz
illam volo sic pmanere firmaz. hoc dī
sponente deo: quia vere ē rex iudeozum
ad litteraz et iudeoz et omniūz natio
num. Moraliter rex iudeozum. i. cōfi
tentium. interpretatur enim iudas cō
fessio vel cōfiteus. Est enīz speciali mo
do rex id est regnans p gratīaz et postea
per gloriāz eoz qui cōfiterentur scilicet
fidei articulos credendo: defectus pio
prios sacerdoti pandēdo. et diuinas lau
des gratias agendo. Milites autē gen
tiles qui eum cruci affixerunt lictores p̄

lati: diuiserunt sibi adinuicem vestimē-
ta sua p sortem statuentes quis quid ac-
ciperet. quod narrant omnes euangeli-
ste. sed Jo. plenius dicit enim q milites
qui crucifixi erant quattuor fecerunt par-
tes de vestibus unicuiqz sua dantes: Tu-
nicam autē suaz que erat inconsutilis z
desuper contexta p totū. i. facta ad acuz
non diuiserunt dicentes. Non scindam⁹
eam: sed fortiamur de ea cuius sit. Qd
factum inducit Joan. psalmistaz. xxi.
hoc prenūciasse cum ait in psonaz xpi.
Partiti sunt seu diuiserunt sibi vesti-
menta mea scilz qui me crucifixi erant. z
super vestem meaz miserunt sortez. i. su-
per tunicam inconsutilem. Augu. Mat-
theus autē dicendo diuiserunt vestimē-
ta eius sortē mittentes. ad totaz vestimē-
torum diuisionē voluit intelligi etiaz il-
lam tunicaz pñere de qua sortem mise-
runt. Tale est etiaz quod ait Luc. diuidē-
tes vestimēta eius miserunt sortez. Diui-
dentes enīz venerunt ad tunicaz d qua
facta ē sortitio. dicendo autē sortez plu-
raliter pro singulari posuit. Marcus au-
tē solus videtur scilicet aliquaz questio-
nem. dicēdo enim mittentes sortem sup
eis quis quid tollēt tāquam sup omni-
bus vestimētis: non sup sola tunica so-
missa sit locutus videatur. Sed etiam
hec breuitas obscuritate facit. Sic enim
dictum ē mittētes sortē sup eis ac si dice-
retur. mittētes sortē cum diuiderent. q
aut dicit quis quid tollēt. i. quis tunica
tollēt tāquā si totuz ita diceret. Mitten-
tes sortē super eis quis tunicaz que par-
tibus equalibus sup fuerat tollēt. Spūa-
liter vero quadripartita vestis dñi nst
fesu xpi. quadripartita figurauit eius
ecclesiam quattuor. s. pñibus in obē diffu-
sam. z in eis dē equali. i. exorditus distri-
butam. Tunica vō illa sortita osium par-
tium significat vnitates: que charitatis
vinculo cōtineat. Si aut charitas supermi-
nentiorē vltim habet z supereminet scie-
z sup oia pcepta. est merito vestis q signat
desup cōtexta z addidit p totū: qz nemo
ē expo eius q pñē inuenit ad totum: a
quo tota catholica vocat ecclesia. Incon-
sutilis aut ne aliqui discindat: z ad vnuz
puentia: qz oēs in vnum colligit. In sorte

aut dei grā cōmēdata ē. Lumen huius for-
mittit non psona cuiuscūqz vel meritis.
sed occulto iudicio dei cedit. Hec Aug.
Quare aut pot⁹ mortē crucis sustinere-
rit q aliam omitto hic ponere. Et pte-
reuntes turbe equiūt Mat. z Mar. blas-
phemabant eū dicentes. Vah qui destrui-
is templū dei z in triduo illud reedifi-
cas. Sed z principes sacerdotū eūz scri-
bis z senioribus illudebant dicētes: Ali-
os saluos fecit: seipm nō pōt saluum fa-
cere. q. d. Nunc apparet qz non vere sa-
nabat infirmos: sed t virtute beelzebub.
si filius dei est descēdat nunc de cruce.
credimus ei. dixit enim: filius dei sum⁹.
Sed z milites. s. pilati illudebant ei di-
centes: Si tu es rex iudeoz saluū te fac.
Iesus aut in cruce manens sustinet tot
dolores imētos: tot irrisiones z contu-
melias. Primum quidem verbum dixit
in cruce: vt refert solus Lucas instrūes
ad dilectionē inimicorum. dixit eīz Pa-
ter ignosce illis: qz nesciunt quid faciūt.
Contra oēm iusticiam ostenditur: quia
innocētissimus sine aliquo peccato so-
lus ab his quibus semp benefecerat: a
ppo quē in peculiare assumpserat. ledi-
tur in oibus summe. in substantia abla-
tis sibi vestib⁹. in fama cōtumeliis z blas-
phemijs. in psona morte turpissima z ac-
cerbissima cōdēnatus. z tñ p illis orat
dicens: Pater ignosce eīs. Et sic impleta est
pphetia Ysa. dicētis. lū. p transgressorib⁹
bus. i. contra legem agētib⁹. orauit ne
pñrent. Cum aut cum eo crucifixi essent
duo latrones. vnus a dextris alius a si-
nistris. dicit Mattheus z Marcus ab-
breuiando q idipsum iproabant ei z
cōuitabāt qui cum eo crucifixi erāt. Sz
Luc. plenius hoc exprimit. Dicit eīm q
vnus ex latronibus qui scilz erat a sini-
stris blasphemabat eum dicēs. Si tu es
xps saluum fac te ipsum z nos. Dicē-
dum est ergo q vel in eo quod dicunt
Mattheus z Marcus d ambobus la-
tronibus cōuitantibus xpo. ponit ibi
pluralis pro singulari: quia vnus eorū
fuit tñ put dicit Lucas. Vel quia si am-
bo fuerunt qui conuiciati sunt xpi
sto. hoc fuit in principio. Sed postea
quā a dextris erat penitētia ductus

Sermo de passione

reprehēdit socium: et xpo se recōmendans ait: Memēto mei etc. vt dicit Lucas. An subdit. Rūdes aut alter increpabat eū dicēs: Neqz tu tūmes deū q in eadē dānā tione es: sicut isti pfdi iudei q crucifixe rūt hūc taz inocēter. Et nos qdē iuste. s. pdenati sumus ppter scelera nra. Naz digna factis recipim⁹. hic vō nīpīl mālī fecit. Et dicebat ad iesum: Bñe memēto mei cū veneris in regnū tuū. Et dixit ei iesus. qd est scdm verbū. Amē dico tibi: hō die mecū eris in paradiso. Qd vtiqz verū fuit. Nā mortuo iesu illa die: aīa se parata a corpore sociata diuinitate: descēdit ad limbū patruz: et aīa hui⁹ latronis post mortē xpi et ipsa a corpore sepata de scēdit nō ad infernum dānatorūz vel purgatorūz: sed ad limbum vbi clare vidēs diuinitatē xpi fuit beata. Et hoc est vere paradisi locus. s. qui parat dei visum. Hō die mecū etc. Hiero. Ut parū magnus aspicias et diues pastor morbidam non ptenas ouem: xps de cruce in paradisu latronē tulit. Et ne quis feraz aliquid putaret pniāz fecit homicidiū penāz martyriū. De pe. di. l. Importuna. Hinc et Julius papa. Vera cōfessio in vltimo esse pōt: sicut latro vnius momēti pniā meruit et in paradiso in hora vltimo cōfessionis. xvi. q. vi. Si pīhyer. August. Qui prius a peccatis relinquitur q ipse relinquat ea: nō libere sed quasi necessitate pdenat. Etenim latro veniam meruisset in fine de omni crimine: nō tñ de dīt baptizatis peccādī et pseuerandī auctoritatē. Tūc enīz primū baptizatus ē scz baptismo flammis: qz tūc primū in cruce xpm pfessus est. De peni. disti. vii. Nullus. Sed vere mirabilis fuit deuotio et fides huius latronis. Nullū vidērat eū facere miraculū: nō predicātē: nō turbis circūdatū eius doctrinā sitientibus sed crucifixū cū eo. Omnesqz maiores. s. pncipes sacerdotū et milites et doctores legīs eū subfannātes et exprobātes: et sociū suum in idipm facientē et tamē venerat vt deū sua delicta pfites: socium increpās: et omnes ei iniuriātes: nō veritus seuitiā iudeoz: seqz ei humiliter recōmendās et dicens: Memēto mei etc. Petrus apostolus et ceteri negāt: et po-

puli veridēt. et ipse ipm cōmendat: ipm regē fates: se sibi cōmendās. Iesus autē vt oblitus suarum penarū ipm cōforat de sua puerione et fide: pmittens ei pmiū maxmū. Hō die iquit mecū etc. Et de tāto labore sue passionis qd erat sufficiens pccatū redēptiōis omnīū. Nō solū huius mūdī: sed et mille si eēt: iesus nō vidēs nunc seq fructū nisi cōuersionis vnius latronis: nec hūc minimū despicit sed et ipm colligit. Stabat autē iuxta crucē mater iesu et soror matris eius maria cleophe et maria magdalene. Qd refert solus iōānes de matre iesu et ipso toanne. Stabat dolore anxata: amaritudīne vulnerata: mente autē et intellectu erecta et firmata in dei volūtate: quā ferebat cē vt filius suus pateref pro redemptōe humani generis. Et cum oēs discipuli et discipule cecidissent a fide sue diuinitatis: ipsa sola stabat in fide firma. Et qz sciebat ipm q pariebat esse dei filiū inde maxime dolebat d tāta offēsa deo facta. Et sicut nulla mater vnqz tātūz dilexit filiū suum. Tū non solū qz vniūgenitū: sed qz ex se totū sine patre generatū. Tū qz optmū et sanctissimū. Tū qz verū deum: ita nulla mater vnqz dolore tātūz habuit de morte filij. Tūc fuit iplera pphetia Symeonis dicētis: Tuam ipsius animā ptransibit gladius: tpi⁹. s. passio nis. An dolores quos alie mulieres sustinēt in partu: sibi reseruate fuerunt in passione filij: vt pgruere sibi posset illō Psal. Ibi dolores vt ptiētis. Nec vnqz aliqz martyr sustinuit tātāz penā in suis tormētis: sicut virgo Maria iuxta crucē filij. Unde et plusqz martyr fuit vt ait Hiero. Tū ergo vidisset iesus matres ne videret eius oblitus: in hoc ostēdēs pietatē quā debēt filij exhibere parentibus et pūdere pposse cū ab eis discedūt dixit matri sue. Mulier ecce filius tu⁹. Dīcere noluit mater: ne sic nominando magis vulneraret dolore cor eius. Sed mulier expmēs sexū: nō virginitatis violatōez. Ecce filius tuus. q. d. hūanitas ista que cernit est filius tuus. q. d. humanitas per mortem: ne sola remaneas: ecce Ioannes erit filius tuus p me. Ipse virgo et virginē sociabit. Nā tunc creditur

mortuus fuisse sponsus eius ioseph: alio
non altert eam qmēdasset q̄ sponso suo
si viueret: vt dī. xxvij. q. ij. Deinde dicit disci-
pulo. s. Joāni. lz nō se noiet sicut nec ali-
bi euz de se loquit. Ecce mater tua. t. ha-
bebeas eam qmēdatur vt matrem. The-
saurum maximū quē in terra relinquo:
nulli alteri q̄ tibi p̄ ceteris dilecto re-
linquo. Ecce mater tua. Et ex illa hora
accepit eam. s. Joānes in suā. s. matrem
vel curaz. Incōparabilis certe ista p̄mu-
tatio: qua dā marie discipulus p̄ magi-
stro: seruus p̄ dñio: riuulus p̄ sapiētie
fonte: nepos p̄ filio: creatura p̄ creato-
re. Et tñ acq̄nit humiliter qd̄ filius in-
stituit. A sexta autem hora vsq; in nonā
vt referūt euangeliste oēs: tenebre facte
sunt super vniuersā terrā solē. s. patiēte
eclipsim qd̄ naturaliter ēē non potuit.
Nā eclipsis naturalis accidit ex iterpo-
sitionē lune iter soles ⁊ nos: cū est super
nostrū hemispheriū sol ipse in cursu suo.
Tūc autē cū ēēt luna q̄nta decima p̄lmi
mensis: q̄ scdm legē tunc ichoabat festū
azimorūz directe ex opposito erat luna
ad solē. Vnde cum tūc sol ēēt hora sexta
dñi i medio hemispherij nostri. luna erat
in medio hemispherij qd̄ est infra nos seu
subtus nos. Vnde nō poterat naturaliter
esse eclipsis. Qd̄ cernens Dionysius
ariopagita maximus philosophus euz
tūc ēēt in egypto qñ facta ē ista eclipsis:
ppendēs nō ēē naturalē inqt. Aut deus
nature patitur aut totius mūdi machi-
na cito dissoluēt. secū dū autē nō accidit
adhuc: sed bene p̄missi impletū est: q̄ iesus
deus verus ⁊ homo passus est. Et tūc ab
atheniēsis fabricatū est altare in vene-
rationē illius qui tūc passus est: intitula-
tes illud altare ignoto deo. Vbi etiam
aliē eclipsatōes solis non durāt per ho-
ram: hēc permāsit per tres horas. Ad lit-
terā tanta erat iniquitas ⁊ crudelitas iu-
deorum: vt ipse sol quasi non serēs tāta
insuria sui creatoris se subtraheret radi-
os suos ab eis ⁊ quasi compatiēs morti
eius tenebris vt nigro induerēt. Spiri-
tualiter. Datus fuit dolor huius passio-
nis: vt sol intelligētie nostre eclipsetur
⁊ obscuretur ad intelligētiam eius: nec
plene capere potest. Et ex imēsitate hu-

ius dolous clamauit magna voce scdm
Matth. ⁊ Marcū: hely hely ⁊ ē. i. deus
meus deus meus vt quid derelictū me.
Que verba sunt sumpta originaliter ex
Psalmo. xxi. vbi dauid loquitur in per-
sona xpi totū illum psalmū de sua pas-
sione. dixit enim. Deus meus respice in
me: quare me dereliquisti longe a salute
mea: cor: porali scz faciunt me esse verba
delictorū meorū. Appellat autē delicta
sua peccata mēbriorū suorum. t. humani
generis pro quibz pattebat. Bicit autē
se derelictū a deo: non quia diuinitas so-
ret separata ab humanitate: q̄ nunquāz
eam deseruit postq̄ assumptis: sed quia
subtraxerat potentiā suā non impedie-
do illos ab illo opere ⁊ non liberādo eū
de manibus eorū: sed permittēdo facere
que eis placebat erga ipsum. Vel etia
dicit se derelictū a deo: eo q̄ pars intel-
lectiua que etiā tunc fruebatur deo euz
sūmo gaudio: nihil refrigerij ⁊ psolatio-
nis influebat in sensitiuā. Et cū ex maxi-
mis doloribz esset anxius ⁊ desicca-
tus in spiritibus. Dixit quintū verbum
vt refert solus Joānes. Sitio. Sitebat
autē non solū corporaliter sed ⁊ metaliter
sūme cupiēs fructum sue passionis
ad omnes exēdit: acetam virtutē eius
cōmunicari omnibus martyribz ⁊ ad
uerſa patiētibus p̄ eo: vt merito ipsius
passionis patientes ⁊ fortes redderent.
Et vt ait apostolus ad Heb. Oians cum
lachrymis. s. iesus in cruce ⁊ clamore va-
lido exauditus ē p̄ sua reuerētia: vt om-
nes qui deuote suscipiunt sacramēta in
quibz virtus passionis remāsit salutē
cōsequatur. Cum autē sic clamasset: qui-
dam qui portabat vas plēnū vīno ace-
toso qd̄ dicit felle vel mīta mixto ama-
rissimo: iungēs spōgiam impleuit liquore
illo amarissimo. ⁊ imposita spongia cala-
mo de vso posposuit ori eius ad bibē-
dum. Quidā alij ex romanis ministris
qui non intellēbēt ydioma hebreū cum
audissent iesus prius clamasse: hely hely
⁊ ē. Dicebāt illi qui offerebat spōgiaz ad
bibēdum. Helya vocat iste. Sine si forte
veniat helyas ad depōnēdūz eum. Sed
iesus cū gustasset noluit bibere propter
amaritudinē. Et impleta ē p̄phetia dauid

Sermo de passione.

dicētis i psona eius: Dederūt in escā me
am felle: in siti mea potauerūt me aceto.
Solebat iudei qū alig illa morte cōdē/
nabant portare vas optimi vini ad con/
forandū. Sed nūc ad magis affligēdū
dederūt vinū acetosum felle mixtum in
quo signabant malitiaz suaz. populus
enim ille erat vt spongia vacua virtutib;
bus: cauernosa simulationibus. plena
aceto frigide malitie. vbi prius in patri/
bus fuerat vinum bonū charitatis: et mi/
xto felle amarissimo odij et inuidie. Et
iō iesus noluit bibē. i. incorporari in eccle/
sia sua talem pplm: sed abiiecit a se. Luz
ergo accepisset acetū non quidē bibēdo
s; gustādo dixit: teste solo Joāne. Cōsu/
matū ē sextū verbū. i. adimpletū qd pre/
nūciatū et figuratū ē de mea passione.
Tūc et pcedētibus dīebus cū pāxit pas/
sionē suam aplis: dixerat: Ecce ascēdi/
mus iherosolimā: et consumabunt oīa q
scripta sunt de filio hoīs. Cum ergo sci/
ret omnia impleta. dixit: Cōsumatū est.
Et omnia illa sacrificia in lege manda/
ta et multa alia certimonialia hanc pas/
sionem figurabant. Iō illis impletis om/
nia illa cessauerūt et vīute caruerūt. Et
iō dixit cōsumatū ē verum et signatū sa/
crificiū. In omnibus alijs sensibus i cru/
ce fuerat afflictus. In tactu manibus et
pedibus in quibus maxime viget clauis
cōfixis. Visus videndo irrisiones iudeo/
rum et crudelitates. Auditus: audiēdo
cōtumelias ipsoz et blasphemias. Odo/
ratus sentiēdo fetores cadauerū que i
illo loco erant. Restabat solus gustus il/
lesus i cruce. Reliquū corpus totū erat
cruciatum et fractū per flagella et coro/
nationem. Quia igitur pīmus adā cū
mortificauit totū genus humanū vi/
su offendit aspiciendo lignum seu fru/
ctum eius quod erat pulchruz visu. Et
verissimile ē qd odoriferū erat senties ol/
factu. Auditu audiens verba serpēris
in insursum dei. Tactu quoq; cum tulit
de pomo vetito. Gustu: cum sensis come/
dendo suauitatem cibi. Per quos sen/
sus velut per portas peccatorū intrauit
in mundum: decuit multiformis prodi/
toris diaboli ars vt artem falleret: et me/
delam ferret inde hostis hostis vnde le

serat. Iō gustata amaritudine pot^o iast.
Consumatū est. i. impleta solutio debiti/
humani generis. Insuper et matrimon/
um contractum inter xpm et ecclesiam.
initiatū in patriarchis et pphetis. p p/
missiones etiam iuratas: ratificatum in
eius incarnatione in cruce. per cui⁹ vir/
tutem ecclesia mundaata vīta est xpo:
consumatū ē. Et ibi offensa ē maxie ple/
nitude sue ad nos dilectionis: que est fi/
nis oīa cōsumationis scdm psal. C. Be/
mū inclināto capite dicens: Pater i ma/
nus tuas comēdo spūm meū. Quod fit
it septimū et vltimū verbum: vt testat so/
lus Lucas. Tradidit spūm. i. animā suā
que tunc separata a corpore est et sociata
veritate. ad limbum patrū descendit. Co/
mēdo inquit in manus tue potestatis:
ad carnem reassumēdā. In manus tue
misericordie et benignitatis ad vīstrādū
animas que erant in penis tenebrarū. In
manus tue voluntatis: vt semper tibi ab
ea deseruaf. Et hoc quidem verbū sum/
ptum ex ps. vbi ait. In manus tuas co/
mēdo spūm meū redemisti me dñe deus
veritatis. Quod sic videt exponēdus.
O dñe qui es deus actor veritatis: tu me
redemisti. i. morte tua qua dixisti: In ma/
nus tuas comēdo spiritum meū: redemisti me
domine deus veritatis. Ver/
bo igitur predicto terminato cū valido
clamore emissio et inclinatio capite xps
mundi redemptor emisit spiritum. Su/
per quo Ber. ait. O bone iesu quid tibi i
morti: nos peccauimus et tu luis: nos de/
bemus et tu soluis: nobis debebant fla/
gella et afflictiones eterne: et tu p nobis
traditus flagellari voluisti: vt nos a fla/
gellis eternis misericorditer liberares.
Eternam demerueramus mortem: et tu
p nobis mori dignatus es. Hec ille. Et
tunc impleta ē pphēcia ysa. liij. dicētis
qui tradidit aīam suam in morte et cum
sceleratis deputatus est: et ipse peccata
multorum tulit. Si quis igitur a virgīe
gloriosa quereretur. Quo abiit dilect⁹ tu/
us: vtiq; respondere poterit quod abi/
it. Ad sententiē mortis in crucis pati/
bulo executionem.

Sexto et ultimo abiit

dilectus virginis Marie ad sui corporis i alieno monumento repositionem. Nam spiritu christi a suo corpore emissus. tunc omnia insensibilia visa sunt corporati et dolere de morte christi sui. Nam terra mota est petre scisse sunt. Velum templi quod erat ante sancta sanctorum: diuisum est a summo usque deorsum: ut pateret sancta sanctorum signas regni celestis patre nobis clausum iam reueratum. Te nebre facte sunt super vniuersam terram monumenta aperta sunt. Et ut ait Deus. per preoccupationem tamen multa corpora sanctorum surrexerunt: quod utique fuit factum non hic sed christo resurgente. Et venerunt in hierusalem et appa-ruerunt multis: referentes (ut pie creditur) de diuinitate christi et redemptione humani generis facta per eius passionem et de uisitatione patrum in limbo. Multi autem ex simplicioribus iudeis vel gentilibus videntes huiusmodi signa compuncti sunt. Et reuertentes ad penitentiam percutiebant pectora sua. confitentes. scilicet peccatum suum quod commiserant in cooperando passioni christi dicentes: Vere hic homo iustus erat. Centurio autem qui missus fuerat a pilato ad exequendam iusticiam: et ipse compunctus dicebat. Vere filius dei erat iste. Cum autem sero fieret: ne corpora illa remanerent in crucibus die sequenti sabbati qui erat sollemnis iter dies illius festi. et sic videret festum de honorari: accesserunt ad pilatum iudei postulantes ut possent eos qui in cruce erant crucifrago occidere et inde deponere. Quod cum concessisset ei pilatus: venerunt ministri eius. Et cum adhuc latrones in cruce viuerent: fregerunt crura eorum. Ex qua confractione ossium ex vehementia doloris mortui sunt. Ex quibus anima eius qui erat a dextris: qui vulgariter dicti nuncupantur. Distinse: descendens ad limbum patrum fuit subito glorificata ex uisione diuine essentie cui unita erat christi anima: et sic habuit paradisum sibi promissum. Alter latro dictus Belinas impetrens mortuum: descendat ad locum domatorum. In quibus duobus latronibus

figurati sunt omnes homines electi et reprobis. Omnes enim furati fuimus in primis penitibus secundum virtutem feminalem existentes diuinitatem quantum eis fuit cum eis dictum fuit a serpente. Eritis sicut dii. Hoc affectantes voluerunt autem Augustinus. rapti diuinitatem et perdidit felicitatem. Et propter istam rapinam omnes damnamur ad crucem et penititiam huius vite et mortem. Sed cum hac differentia: quia reprobi patiuntur crucem suarum penarum sed sine fructu salutis: quia non eos penitet: neque se recognoscunt: sed dei vitam suam blasphemant: et ideo damnantur. Electi autem confitentes peccata sua et se deo humilantes: ad gloriam perueniunt: non virtute sua sed misericordia christi virtute passionis eius. Qui ut serpens eneus. scilicet sine veneno peccati: sed carnes simile nobis peccatoribus hominibus suspensus fuit in ligno crucis: propter debitum furti nostri soluendum. Iuxta illud psalmi. lxviii. Quod non rapui (inquit iesus) tunc exoluebam. scilicet in cruce. Vnde apostolus ad Thimotheum. iij. Cum in forma dei esset. scilicet iesus. scilicet verus deus: non rapinam arbitratum est esse se equalem deo. scilicet ipse iquantum homo sicut prius pariter: sed semetipsum exinanivit factus obediens usque ad mortem: mortem autem crucis. Cum autem venissent ad ierusalem videntes cum mortuum: non eius crura fregerunt ut impleret scriptura inquit Ioannes que habetur Exodus. xij. de agno eius figuratiuo. Os non commue-tis ex eo. sed vnus militum illorum gentili lancea sua directa contra latrum eius transfixit magnus vulnus inficiens: et continuo ex latere eius exiit sanguis et aqua ut testatur Ioannes solus. impleta est illa prophetia zacharie. xij. Videbit in quem transfixerunt. hic dictus est longinus qui postea conuersus ad fidem martyr pro christo sustinuit. Dicunt etiam aliqui quod cum esset cecutiens. id est parum vel nihil videret: ex stilla sanguinis tangente oculos eius: subito perfecte vidit. Ex his etiam offensum est vera humanitas christi nobis similis. Unde et. i. Ioan. v. dicitur. Tres sunt qui testimonium dant in terra scilicet de christi humanitate vera homo autem de terra originaliter. Spiritus: aqua et sanguis. quod christus habuerit spiritum id est

Sermo de passione.

ai. 13 p. 3: q. inclinatio capite vt dicitur ē tra-
dit spūm. s. deo cōmēdas ip̄z spūz. i. ai. 13
suā. Aqua autē z sanguis que exierūt de
latere. qui sunt duo humores in corpore
nō magis noti z copiosi ostēderūt corp⁹
suū vix eē nō fantastici: q. tale nō habz
sanguinē neqz aquā. Et spūaliter signat
sacra ecclesie: q. virtutē hnt ex passione
xp̄i. Nā baptisimus q. ē primum sacroꝝ z
maximū in effectu signat in aqua. Eu-
charistia q. ē vltimū z finis alioꝝ sacra-
mentoz z maximū in eē: inuit in sanguine.
Unde Chy. Q. hinc sumūt institū sacra
celestia: vide vt sicut a xp̄i costa dibitur
accedas. s. ad ip̄a. Quidā autē ex iudeis
nobilibz decurio z olues ab arimathia ci-
uitate ostēdus. i. ramatha discipulus ie-
su: qui nō cōsenserat actibus z cōsilio iu-
deoz de morte iesu: s. cōtra dixerat poti-
us. Hic accessit ad pilatū z petijt sibi da-
ri corpus iesu. vt. s. deponē possz de cru-
ce z sepelire. Pilatus autē miratus q. ita
cito obijssz: accessit centurione q. execu-
tor fuerat iusticie si res ita se hēret. pper-
to hoc eē dedit illi licētā deponēdi. Un-
veniens cum nichodemus legisperito qui
discipulus occultus erat iesu z ad eum
nocte venerat p informatōe sui circa eū
Deposuerūt eū de cruce clauis euulsis.
Quis autē hēre dubiū pōt quin mī corp⁹
eius depositū suscepit in gremio suo in
brachijs suis: z nūc caput spinis pforatū
nūc manus sanctissimas quaz tactu in-
firmi sanati fuerant aspiciens clauis p-
fossas. nūc pedes quos quoti die discurre-
bant ad querēdū hōiū salutē. nūc la-
tus lācea aptū copiosissimis lachrymis
pfundebat. Sz z maria magdalena ad
cuius pedes remissionē peccatoꝝ accepe-
rat. nō oblita bñficiū magnifit sui illos la-
chrymis irrigabat. z alie matre z disci-
pule iesu. Et qd dicit Luc. stabant a lōge
noti etus z mulieres zc. priusquā in cru-
ce pateret locū habuit. A p̄ncipio qdem
stabat iuxta crucē mī iesu z iōānes. sed
post verbū ad eā. ecce filius tuus zc. mul-
titudine succrescēte elongati fuerunt a
cruce mī z alij noti. Demū q. nox appo-
pinquabat ioseph z nichodemus afferē-
tes myrrhē z aloē mixturas libras cētū
ad cōdiciū corp⁹ iesu. qd seruabāt in

corpibus hōiū nobiliū ad p̄seruandū
a corruptiōe: inuolūtes corpus ip̄m in
syndone mūda. i. lintheaminibus z su-
dario pesto sup facie eius scōm morem
iudeoz. posuerūt eū in monumēto nō-
uo ip̄ius ioseph i petra exciso i quo nō-
dum quicquā positus fuerat. qd monu-
mētū erat in quādā spelūcha cuiusdā
horti iuxta montē caluarie vbi crucifi-
xus fuerat. q. alij euangeliste narrēt so-
lum de ioseph nō ē cōtrariū ei qd dicit so-
annes z de nichodemus. Sz qd illa tacue-
runt iste exp̄ssit ast Aug. Et qd alij dicūt
de syndone iōānes de lintheis scripsit.
Qualiter autē corpus xp̄i sepulture da-
tum fuerit p̄ se sic possumus cōtemplari
vū ioseph z nichodemus vellēt eū in se-
pulchro ponē postulabat mestissima mī
sepeliri cū illo. Amplexabāt filiū suū in
explicabili amoris dulcedine de osculā
illū z dicens teste Aug. in li. de passiōe do-
mini. Quid fecisti ingt fili charissime: q.
re te iudei crucifixerūt. z cā mortis tue.
cōmisisti ne scelus vt tali morte pires.
non fili nō. sz sic nos redimē dignatus
es z nō te mortuū in gremio teneo. vbi
Egādiū illud indicibile qd i tua natiui-
tate habui. dic fili charissime. dic amor
vnicē. vīta aīe mee. singulare gaudium.
vnicū solatiū quare me sic in dolore per-
mittis. cur tam lōge factus es a me. mi-
nate tu mihi p̄. tu mihi sponsus. tu mi-
hi filius. tu mihi oīa eras. Nūc orbo: pa-
tre. viduo: sponso. desolo: ple. quid fa-
ciam. quo vadā. quo me veraz dulcissi-
me. qs mihi solatiū p̄stabit. O fili mī q.
dura z amara ē tibi humani generis re-
dēptio p qua mī patri z tibi grās ago.
hec Aug. in forma. Tādē nichodemus
z ioseph ceterisqz q aderāt volētib⁹ cor-
pus xp̄i de manibus virgīs auferre z se-
pulture tradē dicebat illud qd cantat
ecclesia: Tollētibz occisum vobis grās
agam. sustinete modicū vt natū meū tā-
gam. Dōplectar nūc de osculer z plā-
gam illū saltē mortuū amplexibus con-
stringam. Et illud Job. xix. Miseremi-
ni mei miseremini mei saltē vos amici
mei. Illū adhuc paululum relinquitte
mihi vt factē eius subtracto velamine va-
leā cōtemplari vt vidēdo aliquātūqz pos-

fin solari. Ponit tandē dñs in sepul-
 chro ac reuoluit lapis super illud. lapt/
 dem sepulchri maria apliciti & deofcu-
 latur ac madefacit irriguo lachrymarū
 fonte mēti fūma mē ac genuflectēs & fīl-
 um adorans oī corde & qua potuit voce
 filiū benedixit. O quis enarrare valeret
 magdalene gemitus & singultus: ac cor-
 dis dolōrē cum extinctum cernebat & in
 sepulchro ponebat quē diligebat anima
 sua. Cū autē in hīs diutius moraret me-
 flissima mater vsq; ad completorū ho-
 ram. Accessit iohānes cui eam cōmenda-
 uerat xps lugēs & ipē multū. non enim
 poterat se cōtinere leuauit eā lugentē.
 nam cruciata gemitibus. fatigata dolo-
 ribus. afflicta plorantibus. Pedibus stare
 nequibat. Altrēde aīa mea q̄ dure iacula-
 tionis aspectus maternus cōstitutus pre-
 bet quādo a sepulchro filij dolorose auul-
 sa pallens facie aspersa sanguine cum
 anhelosis suspirijs & gemitibus interrup-
 ptis ac fletibus lachrymosis versus ciuit-
 tatem reducif adiuta manibus fidelis
 mulierū vertebat se sepius mēta mater
 dū tardo gressu rediret hierusalē & locū
 in quo extinctū filium reliquerat pspi-
 ciens gemitus renouat. Interim cū por-
 te cluitatis appropinquaret forte pcurā-
 tibus sororibus mris dei portata sūt ve-
 stimenta & capitis vela noue & mēte vi-
 dustatis. que illam induerūt: & caput ei⁹
 velauerūt. Cū autē hora tam tarda ingre-
 deretur hierlꝯ plorantibus cunctis femi-
 ne multe sentientes ploratus. accurrentes
 pietate mote sup tam afflicte mris dolo-
 re: ad luctū cōuertebant amara & illarū
 quedā sequētes eaz cū illa vberissime plo-
 rabant. Tā pte plorabat & tā amare do-
 lebat beata virgo q̄ vix poterat cōtine-
 re lachrymas quicūq; videbat vel sentie-
 bat eam. fiebat luctus quocūq; trāsibat.
 plorabat ipā. plorabant & abulantes euz
 ea. plorabant multe venientes obusam
 ei. hic tandē deducif a plorantibus quo-
 usq; vētum ē ad domū in qua quādoq;
 cū filio suo residere solebat. quam cū in
 gressa ēt rememorans loca domus in q
 bus cū ea fuerit cōuersatus filius suus
 renouabat ploratus & vlulatus lachry-
 mabiliter dicens: Deu me dolentes; vbi

est nunc filius meus dilectus. vbi amor
 meus. vbi honor meus. vbi ē lumē oculo-
 rum meorū. vbi corona capitis mei. vbi
 es tu gaudiū cordis mei. vbi es vita mea
 vbi es affectus meus. vbi solatiū mēuz.
 vbi spes aīe mee iesu fili mī. O fili mī ie-
 su. O amor meus iesu. O spes mea iesu.
 Nec erat qui eaz cōsolari posset ex oib⁹
 caris eius. sicq; impleta ē figura Ithob.
 x. vbi dicit. Flebat igit mater eius irre-
 mediabilibus lachrymis atq; dñcebat.
 Deu me fili mī. Alcedētes autē principes
 sacerdotū & pharisei ad pilatū dixerunt
 Dñe recordati sumus q̄ seductor ille ad
 huc viuēs dixit. post tres dies resurgaz.
 Iube ergo custodiri sepulchrū vsq; ad
 diem tertiu ne forte veniant discipuli ei⁹
 nocte & furent ei⁹: & dicant plebi. surre-
 xit a mortuis. & erit error: nouissim⁹ pe-
 io: priore. Quibus ait pilatus. Habetis
 custodiam. Ite & custodite sicut scitis.
 Illi autē abeūtes signauerūt lapidē. s. cū
 sigillo & dimiserunt ibi custodes vt cu-
 sto dīrent ne quis ipm raper. Marie autē
 sorores matris iesu cū magdalena pesti-
 quā corpus eius fuit in sepulchro collo-
 catū vt dictum est. qd semp erat deitātē
 vnitū. illo sero emerūt aromata pfecto-
 ra & cōposuerunt vnctionē preciosas vt
 vngerent postea corpus iesu tāquā ho-
 minis sanctissimū ad ipz cōseruanduz
 nō credētes cū deū eē. Et sabbato quidē
 sequēti quo corpus xpi iacuit in sepul-
 chro siluerunt ppter solēnitatē sabbati
 expectantes dñcū diē in quo quid fecer-
 rint ipā die dño fauente declarabif. Si
 ergo querat a virgīe gloriosa. Quo abi-
 it dilectus tuus. Respōdere poterit ad
 sui corporis in alieno monumento re-
 positionē.

¶ Finit sermo de passione.

Sermo de plāctu beate marie virgis

Incipit sermo de planctu beate Marię virginis.

Tabat iuxta

crucē mat̃ iesu. Joan. xix. Tāta ē pietas huius virginis matris. nō solū erga filiū natura liter iuxta cuius crucem stabat. sed et erga

filios suos adoptiōis: tanta facultas ipe trandi quod velit apud deū patrem vt sermocinātes quiq; nutrices populorū non aliū de confidat lac doctrine p̃ eos propinā dum nisi meritis eius et p̃ebus pcurati. Ad quod efficiēdum cythara dulcissime salutaris ad eam vtuntur. Sed cōsuetudo ecclesie cum de passiōe filij eius iesu est sermo: p̃dicāti dicere videtur illud qđ heliseus p̃pheta ait gēzī discipulo suo de sunamite mortē vni geniti sui deploranti. iij. Regū. iij. f. d. mitte eā. anima enim eius in amaritudi ne est. quasi diceret nō salutes. Nam cythara illa angelice salutaris in luctu versa apparet. nā quomodo aue ei dices ab a qđ est sine et vt deriuatū que doloribus plena est vt dicere valeat illud Esthēc. vij. ve anime q; defecit timoratus a terra filius meus quē impleuit spiritus timoris dñi. Mariam apte nuncupare nō possumus put domina vel illuminatrix interpretat: cum satis obscura quasi luna eclipsata iueniat. Nolite ergo vocare me noemī. i. pulchrā: sed vocate me mara. i. amarā: q; amaritudo ne repleuit me dominus. dicere pōt cum illa noemī que de felicitate ad infortuniū deuenērat ruth nō gratia plena sed vacua iudicorū die. flectā enī genua mea ad patrem domini mei iesu vt misereatur filij cōmunis et me nō audit. deprecor iesum filiū vt suis verbis mellisflus me p̃solem mihi nō loquitur nisi illud. Ecce filius tuus. qđ verbū vt gladius pertrāsīt anī maz meā cum pro magistro et filio mihi dā discipulus: iudicis supplicio vt amodo filio meo compatiatur et ipsi cōtume lias et subannationes adiungunt. mortē in ioco vt post filiū non superstes remaneas et fugit a me. iuxta crucem sira ad

ipsas elamo flecte ramos arbor alta ten sa laxa viscera vt deosculer filiū meum et rigida et imobilis perscuerat. vñs tecū vtiq; in me vsq; dñs filius fuit mecū me confortas me relictis et ego secū ipius sequens verba eius dulciora sup mel et farina audis miracula eius vides: et gloriam dñi ex eius opibus magnificas p̃spiciēs: nūc autē me reliquit animā corpore egredientē patri recōmēdans. Benedicta me in mulieribus angelus dixit que nunc infelicio cūctis mulierib; inuenior. Nā que mater vnq; fuit que in p̃sentia filij p̃stituta angustijs et afflictōibus circūdari nō valuerit vel in aliquo refrigeriū prestare. Audis cū ad mortē vsq; sitientē ex maximis penis nec potū aque frigide porrigere valeo: sed video spongia acceto plena et felle ad os eius apponi. Et si felix fui et bñdicta i mulieribus in partu eius nō senties dolorem: sed mihi video reservatos et nūc adauctos qm̃ nulla mater tantū dolorē vnq; sensit in partu filij sicut nūc ego in passionē xpi. Sed nec martyr aliq; vel alī qua in suis varijs cruciatib; vnq; tantā penā passus est vt nūc ego. Est et ne bene dictus fructus ṽtris mei iesus cui omnes maledicūt in dei et gētilēs. vnus euz appellat malefactorē: alius seditiosum: alter blasphematorē. multi ambitiosus regnum vīrpare volentē: reliq; mendacem aut seductorē vt verimis et nō homo opprobriū totum et abiectio plebis est effectus. q; et secū dū legē maledictus omnis qui p̃det in ligno. i. isamīs. Ex quo ergo in luctu cōuersa appet cythara illa angelice salutaris emitte eā vt non salutes: sed nihilominus cū ea iuxta crucē maneat: ipsam meditando: ipsas adorādo: ipsam salutādo: et eius auxiliū iplorādo et dicēdo: O cruz aue spes vñs: ca hoc passiois tēpore: auge p̃is iustitiā reissq; dona veniā. Stabat igit iuxta crucē mater iesu. in qbus verbis tria posunt notari de virgine maria. et Sanctitatis excellētia incomparabilis. Stabat. et Penalitatis enīnētia ineffabilis. iuxta crucē. et Propinquitatis attinētia venerabilis. in iesu. Quātū ad p̃mū cū dicit. Stabat. Rep̃imus i scripturis stare

disci de creatore et de creatura scilicet aliter et aliter. Nā stare de creatore dicitur ppter immutabilitatē. de creatura autē ppter vtriusque statum siue sanctitatē. Stat ad iudicandū dñs dicit ysaias de deo vero: q̄ etiam deus ait per Joannez Apoca. iij. Ego sto ad ostiū. s. anime et pulso. s. ispi. rādo et illustrando intellectū q̄ est ostiū anime. sigs aperuerit mihi ianuā hic acceptando: intrabo ad illā per gratiā cedendo cum illo et ipse mecum precipue de agno assato in cruce igne charitatis reficiendo. in hīs tamē ego sto semper immo- tus et inuariatilis. Ego enī deus q̄ non mutor dicit ipse Malach. iij. Creatura vero stare dicit cū iuste et sancte viuūt nō cadēdo in peccata. Unde Eccl. ij. dicit: Sta in iustitia et timore. s. non cadēdi secundū illud apostoli. Qui stat scilicet in virtute videat ne cadat. Et Boet. de deo ait: Stabiliſq; manēs dat cūcta moueri Stabat ergo beata virgo maria nō infirmitate vel immutabilitate sed sanctitate. et hoc tripliciter. p̄ Stabat fide leuata. p̄ Stabat peccato nō inclinata. p̄ Stabat dei voluntati cōformata. ¶ De p̄mo dicit apostolus Rom. xi. d̄ quolibet fide li. Tu fide stas. Prima eīz recitudo mētis est vera fides: fundamētū virtutū. tempore quidē passionis omnes apostoli et discipuli xp̄i qui prius stabāt fide eleuati ad xp̄m credendū: non solū verum hominē sed et verū deū. vnde petrus p omnibus dixerat. Tu es christus filius dei viui. Matth. xvi. Omnes pstrati sūt in infidelitatē. Et sicut cū captus fuit xp̄s in porto a iudeis omnes corpore ab eo fugerūt vt dicit euāgeliste: ita et mente credentes quidē eum esse verū hominē sanctū et iustum virū prophetā in opere et sermone: sed non verū deū cernentes passionē eius tā ignominiosā. Quā- tis enim Petrus et Joannes post fugā reuersi sunt ad eūdem post magistrum captum. Petrus tamē sequebat eum a longe ne agnosceret vt discipulus. qm̄ imo et ipsū cū iramēto negauit se nō uisē. Joānes et si vsq; ad crucē sequū- tus. iuxta crucē stabat corpore. a lōge tamen mente: nec ipse agnoscens diuinitatem. Sola beata virgo stabat fide ele-

uata et fixa: de eius diuinitate expectās indubie suam tertia die resurrectionem vt merito dicatur maris stella a stādo. et lumen fidei mūdo naufrago retinēdo. In huius signū triduo officio domi- nice passionis cum quindecim cādele accense firmetur ante altare paulatim et successiue omnes extinguūt sola vna accensa absconditur que post officiū omnibus proferat ad illuminādū. Quindecim cādele accēse significāt. xij. aposto- los et tres maras: magdalene: salome et alphet. que p̄ ceteris cū apostolis videbātur fide illustrare et firmare. sed in illo triduo oēs extincti sūt lumine fidei dei- tatis xp̄i. solū in virgine remāsit lumen fidei occultū. quod postea omnibus patefactū est ad omnes suo exēplo illuminandū. Et hinc est q̄ non accessit mane vñica sue resurrectionis ad monumētum cū prefatis marijs: non quia minus arderet amore ad filiū: s̄ quia expectabat eūz resurrectionē se visurā ante oēs. Ideo nō querebat vñicē cū mortuis vt ille. ¶ Quātrū ad secundū stabat a peccato nō inclinata nō iacebat nō sedebat: non curua erat: sed stabat. facit quis i peccato per prauā operationē: sed et p̄ mentis p̄sensionē. inclinā per sensuale delectationē. oēs nos cecidimus quasi solū. s. a perfectōe virtutū. salte quo ad cōplacentiā sensuale vbi consistit veniale. Nā vt ait beatus Aug. lib. de natu. et gratia. Si oēs sancti et sancte interrogati fuissent dū hic viuerēt vtrū peccatū haberēt: omnes rīderēt illud Joā. in canonica. Si dixerim? q̄ peccatū non hēmus veritas in nobis nō ē. Excepta hac sancta virgine de q̄ cū de peccatis agit nullaz p̄sus d̄ ea volo hērmētione. Nō ergo cecidit nec in veniale. d̄ quo salomon. Sc̄ptas in die cadit iustus s̄ semp stabat. ad q̄ ēt hortabā apls discipulos dīcēs: State ergo succincti lūbos vestros i veritate: ne delectatio venialis sit in vobis pro posse. Et nī cū btā vgo fuerit immunis ab oī pctō voluit deus ipaz expiri tātā passionē in morte filij: quātam nullus vñq; martyr sustinuit in sua passione: vt dicit btus Hiero. Hinc discas nī turbārī mīrari si vides sc̄tōs et sc̄tās mltā aduersa

Sermo de plāctu beate marie virgis

sustinere in mūdo: sed itelligē verbū Sa-
lo. in puerbijs. Quēz diligit deus cor-
pit & flagellat omnē filius quem recipit.
Naz vt dicit apostolus Rom. viij. Pro-
pito filio suo non pepercit: ita nec matri-
etus cū tamē nullū haberet peccatū. Et
si quis bene p̄sideret iueniet q̄ qui acce-
ptior fuit deo & sanctior: ille magis affli-
ctus est in mūdo: nō quidē ad purgatio-
nem peccatorū que habeat: cū nullū ha-
buerit btā virgo. sed ad maius meritū
& premiū cōsequēdū. Sta ergo supra pe-
des tuos dicit dñs Ezech. ij. cap. Super
affectus ne cadas. Quātūz ad tertiū
stabat beata maria firma volūtati dei cō-
firmans se ad quod hortat apostolus fi-
deles Phis. iij. Sic stete i domino cha-
rissimi scz conformādo vos dei volūtati
Stabat beata virgo q̄ dei volūtas erat
filiū suū pati & ppter hoc in mūdū ve-
nerat & scripture que sibi satis note erāt
hoc prenūciabāt que falli non poterāt.
Et cū in omnibus requireret vt de
ipsa canis que nō aliter vere queritur &
possidet nisi pformādo se dñe volun-
tati secūdū rationē. ideo stabat nō mur-
murabat q̄ filius inōcētissimus patre-
tur. non blasphemabat iudeos q̄ ab eis
quibus tor bñficia fecerat tam crudeli-
ter tractaret. Non vindictā a deo pete-
bat q̄ illi a terra viui absorberent vt me-
rebātur. non capillos vel vultū scinde-
bat: quia vidua & sine filio p̄solatore re-
manebat. Sed stabat verēcūda: mode-
sta: lachrymis plena: doloribus imersa.
Ansel. O dñā quos fontes lachrymarū
dicā erupisse de pudic. limis oculis tu-
is cum attēderes vnicū tuūz inōcētē
corā te flagellari: ligari: mactari: & carnē
de carne tua ab ip̄is crudeliter discer-
ri. Et tamē ita dñe volūtati cōformis
fuit: vt saluti humani generis aut dissim-
ma esset vt dicere audeā q̄ si nullus fu-
isset reptus qui filiū crucifigeret ad hoc
vt sequeretur salus hominū: & adimpleretur
volūtas dei secūdū rationē si oportuisset
ipse posuisset se i cruce. Neq̄z enīz credē-
dum est inīoris fuisse p̄fectionis & obe-
dientie ad deū q̄ abrahā: qui p̄pitiū
filium suū obtulit deo in sacrificiū ma-
nibus p̄pitijs occidēdūz & comburēdūz.

Stabat ergo fixa in dei voluntate.

In secūda parte notat

penalitatis eminētia ineffabilis: quia
iuxta cruce vbi aduertēdum q̄ aliquis
stetit i cruce. stat aliquis iuxta cruce. al-
quis lōge a cruce. & In cruce fuit solus
xps. i. in maxio cruciatus totus. crux cūz
dicit a cruciatu & magnū cruciatū susti-
net: qui vim sustinet. i. q. i. nullū dubiū.
Dicit autē ps. xxxvij. in p̄sona xpi: vim
faciebant qui q̄nerebāt animā meā. i. vt
taz tollere. In omnib⁹ enīz illis locis in
quibus extimatiū est vitā hominis p̄siste-
fecerūt maximā vim. Nā cū aliqui dicāt
vtrā repiri in capite. alij in corde vel epa-
te. alij in sanguine. in omnibus illis lo-
cis fecerūt maximā vim. In capite p̄ co-
ronā spineā. in corde p̄ ap̄ione lateris.
in epate vel sanguine p̄ flagella in dorso
& clauos in manib⁹ & pedibus vñ totus
sanguis exiret. In cruce ergo totus in
vi cruciatus & solus. vñ ipse ait ysa. lxiij.
Torcular. s. crucis calcavi solus & de ge-
tibus non est vir mecū. & in ps. Singula-
riter suz ego donec transeā. s. ex hoc mū-
do ad patrē: q̄ ipse solus nō erat subdi-
tus morti: ex debito tamē ipse solus pec-
cata nostra p̄pitiū crucis in corpore
suo. i. penāz peccatorū portauit: ipse so-
lus fuit in passione sine cōsolatione. cui
alij qui passi sunt habuerūt aliquod re-
frigeriū: vt dicitur. vñ quando in horto
orauit pro calice passionis transferēdo
auulsus ē a discipulis quantū tactus est
lapidis: vt dicit Luc. xxij. Ad innuēdūz
q̄ tanta distātia est inter cruciatū xpi in
passione: & cruciatū alioz sanctorū quā-
ruz distat purns homo a xpo. Petra cūz
seu lapis ait apostolus est xps qui quasi
in infinitū distat in p̄fectōe ab alijs. & Re-
moti a cruce sunt omnes illi qui nolunt
sustinere aduersa in mūdo sed mūmū-
rant cōtra deū: nec cōpatiūtūz xpo. & si
sustinet: iūti hoc agūt. isti & si iuxta xpi
cruce eē videatur inquatū patiātūz. cor-
porē quidē sunt iuxta sed non mēte. & si
niles sunt latroni a sinistris xpi qui cru-
cifixus cūz ipso blasphemabat eūz cum
alijs: eo q̄ non liberaret eū a pena quāz
inuitus sustinebat vñde & reprobatus.

similes siment cyreneo qui angariatus fuit portare post xpm. p. Juxta crucē vero stat oēs electi qui vt mēbra xpi carnē suā crucifixerūt cū vitijs z cōcupiscētijs vt ait apls qui nō solū patiēter aduersa ferūt: s; gaudent: qm digni habiti sunt p. noīe iēsu cōtumelias pati. Qui p. patiūtur doloribus z afflictionibus eius quas p. eis ē passus. Imitant hī latronē q. iuxta crucē fuit a dextris arguētē sociūz eo q. nō patiēter ferebat crucē z se dignū p. clamantē tantis penis. Et nos qui des iuste. Nam digna factis recipimus: excusante xpm z cōpatiēte tante ignominie hic vero nil mali egit. Rogantes illū vt deū p. salute aīe sue. Ademento mei domine dū veneris ī regnū tuū. Luc. xxiij. Hoc igit sentiētes qd ē in xpo iēsu fuisse: cū nō deceat sub capite spinosū mēbrum fieri dīcatū. dīcūt cū affectu z effectū illud ps. Calicē salutaris accipia. i. volum tūc bibēdo: et nomē dñi iuocabo vt me adiūuet ad sumēdū z nō horēdū vt sim iuxta crucē. z inde a dextris eius collocatus. Nullus fuit cū xpo in cruce sustinendo scilz tātas penā quātas ipē. s; nec paulus quāvis enī dīcat crucifigē suz: nō dicit q. sit affixus cruci xpi sed sue. Quis enī ferre posset crucē xpi. certe nullus. Dēs igit sancti iuxta crucē stant p. p. iniquis tñ alter altero. Nulla autēz p. iniquior: ad eaz mīe eius. z merito cū ēēt illud corpus de eius substantia. licet alia p. sona ab ea. p. maxime igit stabat iuxta crucē mīe eius p. p. iniquissima in doloribus. vt dicere possz illud Thren. i. O vos oēs qui transitis p. vias. i. vīte p. sentis vñ dīcimur viatores. attēdite: videte si ē dolor sicut dolor meus. Tūc impleta ē in ea p. p. etia. Simeonis dīcentis Luc. ij. Tuā ipius aīaz p. trāsibit gladius. Animaz siq. dē intellectuā p. trānsibit gladius verbi dei penetrabilior omni gladio ancipiti. tūc ruminādo z intel ligēdo scripturas que ostēdūt imēnitatem doloris xpi in passiōe. ita videt exponē beatus Amb. Et ex eius meditādo gladius doloris eius p. trāsīuit animaz sensitiuam. nec illud est contra id quod dīctum est supra. i. q. beata maria erat cōformis voluntati dei qui volebat filium

suū pati. Nam sicut de xpo eius filio dīcimus q. scdm volūtātē rōnalem volebat pati. z tamen scdm partem sensitiuā summe doluit z acerbissimos passus est dolores. q. vt ait ysa. liij. c. Vere dolores nostros ipse portauit. ita et mīe eius cum stabat iuxta crucem scdm rationes assentiebāt q. fili⁹ pateref z quēta erat scdm sensualitatem summe dolebat vt merito dicat. Attēdite z videte si ē dolor sicut dolor meus. Nouerat vtiq. sacras litteras. z spiritu sancto reuelante optime intelligebat. Et ex his z naturalī ratione tripliciter poterat deprehendere imēnitatem doloris ī filio patiente. qui erat sibi gladius summe afflictionis nec ei similis. p. Ex passiōis causalitate. p. Ex afflictionis puritate. p. Ex cruciationis circumstantialitate. Cōsiderādo causam passiōis fili mei videte si est dolor sicut dolor meus. Cōsidero enī q. causa huius passiōis est vt redīmat genus humanū z vt satisfiat deo p. peccatis hūmanis generis totius. pro peccatis dico non solum originalibus: s; etia actualibus: mortalibus: z venialibus: totius humani generis non solum pro electis sed z pro reprobis. dīcat enī ysa. liij. c. Omnes quasi oues errauim⁹ vnus quisq. in viam suam declinauit. i. p. diuersa peccata cōmissa: z dominus posuit in eo iniquitatē omniū nostrum. i. peccata peccatorum omniū nrm. Et ipē dominus iēsus dīxit. venit filius hominis saluare quod perierat. Luc. xix. S; totum perierat. totū ergo saluauit quātum in eo fuit. i. sustinēdo penam pro peccatis omniūz. Deus autem sicut omnium rerum ita z culpārum z penārum eis debitārum habet notitiā z nil impunitum sua iusticia dīmittit. Luz ergo p. quolibet mortali debeatur pena infinita. i. infernalis. nec homo cum sit vītutis finit⁹ pōt per se satisfacere debito infinito vt deo satisficeret de tantis offensis. oportet q. xps filius meus qui infinitus est sua diuinitate in humanitate assumpta patiēdo sic satisficeret p. omnibus per passiōē meritū infinitū. vñ penam sustinebat pro omnib⁹ peccatis nostris: z sic pena eius erit quasi infernalis

lis. Et propterea psalmista dicit in eius p
sona. Repleta est malis anima mea. s. sen
sitiva malis. s. penarum: et vita mea in i
ferno appropinquavit propter similes penas:
et hoc pro peccatis nostris: quia que non rapui.
ait idem per ps. tunc. s. in passione exol
uebam. Egerunt patres et alij
succedentes solum se subtrahendo et
suum obsequium deo et ego hac rapinam
exolui. me ipsum extingui vermis: extin
ctus et non habeo usque ad mortem crucis to
tum me exhibere deo. Tu ergo filius meus
sustineas tales cruciat? ego que suz ma
ter et pater eius: quia non alium patres
habet in terra optimus amantissim? vi
dete si est dolor: sicut dolor meus. ut et ego
dicere valeas. dolores inferni circumde
runt me gemitus mortis et dolores infer
ni circumdederunt me. Et quod adauget do
lorem meum est. quia cum filius meus sustineat
tot inenensos dolores et tantam penam que
sufficiat pro omnibus satisfacere et omnium de
bita soluere. tamen plurimum propter suam ceciti
tatem et ingratiuam deum se priuabit tan
to fructu. Et secundo ostendit magnitudi
nem doloris in virgine ex puritate affli
ctionis in filij sui passione. puritate aut
dico: quia non habuit mixturam consolatio
nis sicut vinum de puri quod non habet mixturam
alterius liquoris. dolor fundat in amo
re. tantum enim quis dolet de amissione
vel lesione alicuius rei quantum ipsa diligat
Et quia summe diligebat me virgo filium
suum dilectione et naturalis et gratuita: et quia fi
lius: et quia optimus ut dici posset vtriusque
vna anima vni cor. Iam bene dictum fuit a Sa
meone. tuam ipsius. i. aiam tuam. que est quasi
aia eius propter summam adinuitam dilectionem
pertransibit gladius afflictionis. pertransibit
i. per totum transibit absque refrigerij admi
nistratione. Siquidem quanto quis est delicatior et
complexione habet corporis melius dispositi
tam tanto magis affligit et dolore sentit
ex aliqua lesione corporis ipsius. Et hinc
est quod de eadem persecutione et omni simili in
firmis magis grauius et dolet delicatius
quod rusticus: quanto etiam pars corporis que
patitur lesione est magis sensibilis tanto le
sio magis affligit. Vnde videmus prope
sententiam quod frigus vel alia lesio magis af
fligit in manibus vel pedibus quam in reli

quis partibus corporis: ex eo quod est pars ma
gis sensibilis propter concurrentiam plurima
ossium: nervorum et venarum. Tu autem precipue pas
sio christi fuerit in manibus et pedibus facta
et hoc pro conformatione eorum cum clavis in cruce et
suspensione totius corporis in illis. Id quod
do virgo me vidit impleri illud ps. xxi.
in persona filij sui dictum. Eodem erant manus
meas et pedes meos: et dinumerauerunt
omnia ossa mea. i. ita violenter extenderunt
in cruce ut possent sigillatim omnia ossa di
numerari. maxime voluit filius pro passio
nem ipsam pro passionem. in tanta passione
nullam habuisse aliam consolationem. Unde
dicebat per prophetam. Qui me consolaretur
non inueni. Non enim consolabatur sicut fieri
solet morti abdicatis et dicentibus eos. Non
iudet: sed illud debant ei cum periculis
sacerdotum et blasphemabant. Non genti
les: sed coronas spinarum imponentes ca
pitum percutiebant eum. Non discipuli qui
fugerant secus illud ps. lxxxvii. Luge se
cisti notes meos a me. Non Maria cum
Ioanne que fide diuinitatis eius amice
rant. Non pater eternus consolatus est enim
sed ad liberandum eum de manibus inimicorum:
sed pro nobis tradidit illum ait apostolus. s. volun
tati eorum permittendo agere quicquid crude
lia voluerunt. Et quod plus est et omni admi
ratione et compassione dignum simus: quia et ipsa
pars intellectiva christi que fruebat continue
deum non est consolata eum: sed dereliquit illam
partem sensitivam tantis doloribus immer
sam. Et propterea ipse in cruce clamauit
cum lachrymis et clamore valido. ut ait
apostolus ad Hebr. Deus meus deus meus ut
quid dereliquisti me. Mat. xxvii. Clama
uerunt iustus deus exaudiuit eos. ait ps
xxiiij. Patres veteris et noui testamenti
in tribulationibus suis et cruciatibus deus
exaudiuit. et si non semper liberando ab illis
penis: tamen semper consolando mentem eorum ut
in virtute persistenter respectu presentium et diuini
beneplaciti. Ego autem clamabo pro diebus
et non exaudies dicendo deus meus etc. Clama
mans se derelictum non ex eo quod diuinitas
separata esset ab illa humanitate: quia quod
semel accepit dei filius nunquam dimisit
ait Damascenus. sed se derelictum dicebat: quia
pars eius intellectiva: eius gaudij et con
solationis quo fruebat in verbo: nullum in

fluebat aut cōcabat sensitine ad cōsola-
tionem: et in hoc non exaudiebat. q̄s in
nullo sanctorū accidit. Et ideo dictum
ē q̄ hec afflictio vel passio fuit pura. s. si
nē admixtione cōsolatiōis. Hec aut ver-
ba audiens mater gladius pertransiuit
animaz eius intelligens eum non dere-
lictum per separatiōē deitatis: sed per
subtractionē omnis suffragij: refrigerij
et suauitatis. Attēdite ergo et videte rē.
Nāz et si presens fui et iuxta crucē steti: et
hoc totū ad augmentū doloris. Que-
ritur mater que habens filiū presentē etiā
in tormentis non valeat vel in aliquo cō-
solari. ip̄s aplexari. osculari. potū poni
gere sitienti. Ecce filius meus dilectus
ad mortē fuit hoc exprimitur vt resocille-
tur. nec stillā aque possūz prebere. s. sibi
offertur in mei presentia actū et sel. vul-
nera video nec possum alligare sangui-
nem effluere nec possum ipsūz extergere
caput ex grauiamine inclinatūz nec va-
leo illud brachijs sustentare. a me remo-
tum: vnde nec aplexari. Et si audio ver-
bum ex ore eius nec filius tuus scilicet
Joānes. et hoc utiq; verbum dei gladi-
acutus quod pertransiuit animā meaz.
Reuera inquit beatus Bernar. Hoc ver-
bum ecce filius tuus plusquāz gladius
fuit quod pertransiuit animāz eius vs-
q; ad diuisionē anime et spūs. O quā cō-
mutationem. Joānes pro iesu traditur.
seruus pro dño. discipulus p magistro.
filius zbedei p filio dei. purus homo p
vero deo. Quō tuaz affectuosissima ani-
mā nō ptransiuit. hoc audito quando et
nostra l̄z saxeā l̄z ferrea pectora scindat
sola huius recordatio. Ensel. O domina
mea quibus singulisbus estimabo pu-
rissimū pectus tuum vexatum: eum au-
ditores. Mulier ecce filius tuus. Unde cō-
grue dicere poterat illud Hiere. Amari-
tudine replesti me rē. C Quantūz ad
tertūz scilicet de circumstantijs ipsius
passionis potest perpendi inmensitas do-
loris virginis matris que stabat iuxta
crucem. Notandum q̄ septem sunt cir-
cūstantie circa ipsam passionem chri-
sti. Ex patiens dignitate. Ex inse-
rentis peruersitate. Ex temporis solē-
nitate. Ex loci vilitate. Ex afflictio-

nis vniuersalitate. Ex p̄sustinentis socie-
tate. Ex fructu paucitate. C Quantū ad p-
mūz manifestū ē q̄ q̄to dignior ē perso-
na que offenditur: tanto maior est offen-
sa: et per consequens sustinentis et os atti-
nenti ei et si diligit cum occasio est maio-
ris doloris. Dominus iesus deus erat et
homo. vnde dignior: persona esse nō po-
terat. et quantum diuinitas sua pati non
posset nec aliquis eam attingeret ad of-
fendendum: tamen quia humanitas il-
la erat organum quoddam et vestrūmen-
tum quasi diuinitatis. Unde apostolus
ait. et habitu inuentus vt homo. Phi. ij.
Ideo omnis iniuria facta illi humani-
tati et corpori potest dici facta deo sicut
qui frangeret vel spueret in vestem qua
indutus est imperator non diceretur sa-
cere iniuria vestis: sed imperatori: quia
ea indutus est. Inquātū etiam homo
erat de progenie regali et sacerdotali ge-
nitus rex et sacerdos summus innocentis-
simus sapientissimus ex miraculis san-
ctitate et doctrina famosissimus. Cum
igitur ei fuerint illate tot contumelie ir-
risiones maledictiones infamationes et
afflictiones corpori inde magnus sibi
exurgebat dolor: et matrī eius que stabat
iuxta crucem omnia illa audiens et vt-
dens dicere poterat illud Job. Os meū
perforatur doloribus ossa sunt potentie
anime quibus consistit robur eius. Os
autem dicit in singulari quia potentia
sensitua. Nam vt ait beatus Bern. La-
ptuorum libertas capitur. gloria angeli-
corum illudatur. deus omnium flagella-
tur. candor lucis eterne et speculum sine
macula conspuitur. Et cum vīta omnīū
occidatur quid restat nobis miseris agē-
dum nisi vt eamus et nos et moriamur
cum eo per cōpassiōēz eius et ad matrem
eius. Bolebat siquidem de inu rīs tan-
ti filij tam sancti tam innocentes: sed non
minus de offensa dei. Et ideo attendite
et videte rē. Sed dicere posset q̄ ait Ber-
nar. in psona christi patiens cū sit tātus
dolor quē patior tamē plus crucior: cuius
te ingratum experior: scilicet de tāto be-
neficio. C Oñēdatur scūdo magnitudo
doloris in virgine ex circumstantia inse-
rentis illam passionem filio. Quāto enim
pp:

Sermo de plāctu beate marie virgis

plures concurrūt ⁊ diuersorū statuum ⁊ magistratū ⁊ amici ⁊ valde beneficia ti ad faciendū iniuriā ⁊ mortem valde ignominiosaz alicui tanto maior dolor ⁊ afflictio sequitur in passio. ⁊ in quolibet attinente ⁊ amico eius. Sed ad inferendam passionē tam amaraz ⁊ opprobrosaz xpo concurrerūt de omni genere ⁊ etiā qui prius erant discipuli ⁊ etiā sūme beneficiati. Et ideo virgo mater eius dilectissima sūme doluit stas iuxta crucem. Astiterūt reges terre: ait psalmus scōs. Et principes conuenerūt in vnus aduersus dñm ⁊ aduersus xpm eius. s. ad mortē ei inferendā. Reges qui dēz astiterūt scilicet herodes rex galilee qñ sp̄euit illū cum exercitu suo indutū veste alba ⁊ vt fatuū remisit illum ad pilatū vt iudicaret eū. Rex romanorū monarcha. s. tyberius imperator. ⁊ signō in persona tamē per suum locūtenentē pilatum. s. presidē iudee qui dedit sentētiā mortis contra eum ad tumultū populi clamantis. s. crucifige crucifige euz. principes quoq; sacerdotū omnes isti astiterunt. i. ante alios omnes ⁊ gētiles ⁊ populos iudeorū vt principales. Nam principes sacerdotū colligētes conciliū propter hoc ⁊ principales eorū sūmo sacerdoti caypha consulente ⁊ decernente: qz expedit vobis vt vnus moriā pro populo. exinde quesierūt opportunitatē capiendi. Quē cum cepissent nocte proditio nem faciēte iuda discipulo suo. iterum sūmo mane conuenerūt ad inquirendū falsum testimoniū contra eum. ⁊ cū non inuenire possent testimoniā conuenientia multa falsa dicerētus ad interrogatōnez ⁊ ad a diurationē cayphe sūmi sacerdotis cū diceret se esse xpm filius dei benedicti ad expressionē tante veritatis ⁊ tātis miraculis suis approbate doctrine sue iudicauerūt eum reum mortis. ⁊ post spūta: alapas ⁊ cōtumelias vt male factorē pilato presentauerūt occidēdus. Et euz in ipsa passione sexus femineus affuit: ⁊ vilissima ancilla hostiaria que ⁊ si non petuit adire iesum ppter multitudinē aliorum eum irridentū ⁊ affligentū ostendit discipulū querēs vt caperetur tanq̃ discipulus xpi. sed qz hoc

incōsulte negauit euasit capturā. Astiteres autē pilati qui gētiles erāt post sententiā latam a pilato postq̃ illuserūt satis: idutū veste coccinea ad crucis patibulum deduxerūt. Et sic omnes pueniunt in vnū aduersus xpm. Quantum autē fuerūt beneficiati ab eo nō possēt etiā prolixo sermone ⁊ tēpore explicari: aliquid tamē vel breuiter perstringam vtens verbis pphete Michē. vi. in persona xpi ad populū illū scelestū ⁊ ingrātissimū. popule meus quid feci tibi ⁊ in quo ēē. hoc bonū tibi feci p̄ces tuos. Jacob cū filius suis in egypto per Joseph enutritū famis tpe ne perirēs. Et post tēpora multiplicatos sup̄a numerū dura seruitute egyptiorū te eduxi. Afflagellis quibus egyptū totam percussit te liberū feci. mare rubrū tibi aperui vt per eū sicco vestigio transires. Pharaonem autē cum exercitibus suis ibi submersi. Vana de celo p̄stito per. xl. annos te paui. Equam tibi de petra fluxit insurgentes contra te hostes prostrauit Seon regē amorcorū ⁊ og gygantē regem basan. Terram fluentē lac ⁊ mel patribus tuis a me promissaz exterminatis xxx. inde regibus ⁊ plurimis nationibus tibi largitus sum. Et prius in montē syna leges seruandā tradidi. Alcapitate diuina. s. per. lxx. annos propter scelera tua in babilonia portata te liberans ad propria sua esdra: neemias ⁊ zorobabel reduxi. De graui opp̄essione antiochi regis per iudam machabeum cū fratribus te excussi. Ecce quid feci tibi. Responde ergo mibi. si tāta beneficia a me tibi collata hanc talē retributionē meruerint vt me crucifigeres. In q̃ monestus responde mibi. Ego ex genere tuo carnē sumens regale solū celi vimi si vt tibi frater cōsem. Ego per ciuitates tuas castra ⁊ vicos discursi: in tui vtilitatem laborā. Ego semper in tēplo docui que te saluū facere possent. Ego eos tuos illumināui: leprosos mundaui: claudos erexit: obsecros a demonibus liberāui: surdīs auditū restitui: mutis loquelaz: infirmis varijs sanitatē: mortuis vitaz. Nūquid in his molestus fui p̄cepta declarāui: errores confutāui: vitia

rephēdi: q̄silla pfectōis adiect. Sz q̄ ve-
ritas odiū parit apud insipientes q̄ gi-
gnere dz dilectionē. Jō in hīs tibi mole-
stus fuit: nolēti veritatē audire. Quid vl-
tra tibi facere potui z n̄ feci. Deccine red-
dis dño pp̄le stulte z isipēs. Cōsiderās
virgo mater beneficia facta a filio suo po-
pulo illi: tūc ab eo tanta puerilitate: tā
ta crudelitate cruci affigi: valde dolebat
vt dicere possz illud ps. xxx. Befecit in
doloze vita mea. Attēdite ergo z videte:
si ē dolor: sicut dolor meus. C Ex t̄pīs so-
lēnitate etiāz aplicatus ē dolor in virgi-
ne matre. Erat enim sollemnitas pasche
seu azimoz: que erat p̄cipua sup oēs ali-
as in qua tenebant ex lege oēs iudei de
quibuscūqz ciuitatibz z locis venisse ad
tēplū in hierosolymis sitū ad sacrificiū
offerēdū: nisi legitimū hērent impedimen-
tū. Et q̄ p varias captiuitates eoz erat
satis disp̄si p orbē z in italia z in asia z ī
africa: vt p3 Actūū. ij. De oī pene natio-
ne cōuenerant hierlīn ad illud festum.
Quāto aut quis dānā ad mortē pp̄ ma-
leficiū: cōcurrente maiori cōcursu ppli:
tāto maior ei insurgit pena cōfusionis z
erubescencie. Cōsiderat enim q̄ quilibz
videns narrat alijs: z si pegrin⁹ ē reuer-
sus in p̄siam suā refert z diuulgat ciui-
tati suē de illo malefactorē z ignominio-
sa punitōe: sic vbiqz infamis ab omni-
natur. De grauitatē criminis calūnioso
accusarunt de blasphemia dei grauitē:
ma apud iudeos: quia dei filium se dixe-
rat. De crimine lese maiestatis maxime
apud leges gentilium. Unde in titulo
super crucez scribi fecit ipse pilatus. Je-
sus nazarenus rex iudeorum. q. d. Hec ē
causa passionis huius: quia vsurpauit si-
bi regnum iudeozū faciendo se regem: z
phibendo tributa dari cesari: z per hoc
quali rebellare faciente populum Ty-
berio imperatori: z vt omnes possent le-
gere ex quo de omni gente ibi erant. s. iu-
deorum: grecorum: z latinorum: scribi
fecit l̄t̄eris grecis z hebraicis: z latinis
Cōsiderans igit virgo mater que sta-
bat iuxta crucem: tantam confusione
tam publicandam per orbem filij sui de-
famationem: non poterat non valde do-
lere: sed z de offensa dei in tāte solēnita-

tis t̄pē in quo magis d̄bebat deū venera-
ri p̄ b̄ficijs collatis illi pp̄lo. Erat enīz
festū illud institutū in recognitionē libe-
rationis illius populi de seruitute egi-
pti p sanguinē agni. Vbi ergo debebant
sacerdotes tēplū dī ornare: vasa dñi mū-
dare: sacrificia p̄parare oibus dimissis
ad hoc totū studiū ponūt: vt agnus ima-
culatus qui tollit peccata mūdi occidat
nō vt sanguine ei⁹ fuso mūdus redimā-
t: sz ne terrena amittam⁹ ne veniat roma-
ni z tollāt locū n̄m z gēte: ne correctorē
vitioz n̄foz hēam⁹: ne cū magis honora-
tū q̄ nō a pp̄lo videam⁹? Qd aut dicit
Nō ī die festo hoc agam⁹: n̄ ob reuerētiā
festi cōueniūt hoc facere ne de⁹ offendat
sz ne tumult⁹ ppli p̄gregati fieret z de
manibz eoz auferat. Et iō dicē poterat
virgo m̄ illud Thren. i. Posuit me dñs
desolatā tota die merore p̄lecta. z infra.
Audire obsecro vniuersi ppli: z videte
dolorē meū. s. si ē filius. C Quarto oñdis
ex loci vilitate augmentatio doloris ei⁹:
q̄ in loco v̄lissimo crucifixus ē. Naz vt
narrat euāgeliste duxerūt eū ī golgota
q̄ ē caluarie loc⁹: z ibi eū crucifixerunt
Qui loc⁹ ideo dī caluarie: quia ibi erat
ossa mortuozū z caluarie z alia cadaue-
ra: z ibi occidebant v̄lissimi homines z
magni malefactores. Ibi stabat iuxta
cruce⁹ mater eius: z videns locum tam
vilem: ac filiū eius regēz regū z dñm do-
minantiū factū opprobriū hominū z
abiectionē plebis dicē poterat illō Thren.
i. Jecirco ego plorāz q̄ oculus meus de-
ducens lacrymas: q̄ longe factus est a
me cōsolator. Sed iste locus fuit vltim⁹
terminus passionis considerans z alia
loca in quibus passus ē z q̄ v̄lilia. Et pri-
mus quidez fuit in hortō: vel p̄pe hor-
tum in quo fecit orationem ne bibet
calicem passionis: sedm̄ institutum sensua-
litaris: non secundum determinatōnez
rationis. In hortō delictarum scilicet pa-
raclisi fuit furtum perpetratum a primo
adam de fructu arboris inter dicere: z p-
pe hortum fuit p̄ncipium z finis pas-
sionis: qua a secundo adam christo solu-
tū est furtū in arbore crucis. vñ in Lāt-
cis dī: Sub arbore mala suscitauit: mor-
tua ī p̄ctis. Ibi corrupta ē genitrix tua

Sermo de plāctu beate marie vīrgis

eua scilicet per fructum decepta. Ad illum locum accedens prope hortus multitudinem magna cum fustibus: gladiis et lateribus: ut ad latronem magnum captendum duce eorum iuda proditor: cum appropinquasset ei. ostendit dominus iesus et portatus suus et benivolentia. Potentiam quidem: quia eo dicente: ego sum quem queritis: subito omnes ceciderunt in terram retrorsum: amissis corporis viribus ut pateret omnibus: quia non coactus videbatur. Benivolentia: quia et si tanta crudelitate ad capiendum venerant abscessam auriculam malleo a Petro: quia primus interfecerat manum in magistrum eius restituit. Eo autem capto ex discipulis eius fugientibus: unus forte loquens: ut pie credi potest. et si euangelium non ponat venit in bethaniam: ubi mater iesu erat cum alijs maris nuntiatis cum lachrymis capturam filij: quo audi to pertransiit doloris gladius animam eius noctem ducentis insomne et lachrymis plenam. Et quid orare aptius poterat quam illud ps. xix. Exaudiat te dominus in die tribulationis: precat te nomen dei iacob. Mittat tibi auxilium de sancto etc. Ligatus autem iesus ut a vinculis peccatorum solueremur de loco illo ductus fuit ad annam primum socerum cayphe ubi a ministro eius crudeliter alapatus est. Indeque ad atrium cayphe principis sacerdotum ductus est et tota nocte afflictus secundum illud ps. lxxij. Castigatio mea in matutinis. Mane autem facto matre eius civitatem intrante: plurimis devotis mulieribus associata lachrymis plena omnes inclinabat ad fletum mulierum res occurrentes. Vidensque filium tam afflictum sputis: manibus ligatum ductum ad pilatum: gladius pertransiit animam eius. Ipseque sequens nec loqui valens impedita a multis peruenit ad plateam domus pilati: ubi iudicium de eo exercebatur: flagellari filium plurimis et durissimis scitis audiens: nec flagellis satisfiatos adhuc clamare: crucifige crucifige eum et non hunc sed barrabam nobis dimitte. Quot de pudicissimis oculis suis lachrymarum fontes exstant: certe gladius pertransibat animam eius. De-

num sententia iniquissime data: cum bucceretur ad locum caluarie: sequebatur eum multitudo mulierum plangentium et lamentantium de morte eius: quarum prima ipsa erat. Vidensque filium cum corona spinosa quam capiti infixerant milites pilatus: faciens illas speciosas pre filiis hominum sanguine de picturis spinarum flucte cruentatam: sputis spinis deturpata. Crucem sibi impositam in humeris prelastridine ferre non valentes dicere poterat: quid me mihi per te mori fili mi. Quod si mihi lumen non solum oculorum meorum: sed gloria omnium populorum. Ad eos autem qui eum sequebantur: et illas conuersus: recompenfas affectum et consolatus est dicens. Filie hierusalem nolite flere super me: pronuncians eis futurum excedium ut sibi provideant: subdens. Sed super vos omnes flete et super filios vestros etc. Verum in illo vilissimo loco caluarie crucifixerunt eum. Unde stans ibi iuxta crucem dicere poterat. Attendite et videte si est dolor similis sicut dolor meus. Quinto ex afflictionis generalitate ostenditur magnitudo afflictionis in christo patiente et matre compatiens. Ad litteram verificatum est in eo illud Ezechielis primo. Et planta pedis usque ad verticem non est in eo sanitas: et a vertice inchoando caput illud sanctissimum gargarum saphirum sapientie dei puncturis acutissimis corone spinee penetrantibus usque ad os perforatum fuit. Egredimini filie syon anime fideles ab alijs mundi cogitationibus et videte meditando regem salomonem sapientissimum: qui dedit sapientiam salomoni: dyademate spinoso in quo coronavit eum mater sua synagoga iudeorum ex qua secundum carnem natus est. Oculi purissimi a quibus intuitus Petrus cognoscens peccatum suum fleuit amare: in derisum velati sunt. Facies eius plena gratiarum deturpata est sputis et sanguine ut leprosus videretur ysa. liij. Nos vidimus eum quasi leprosum. Unde nec reputavimus eum. Bene etiam candidi et rubicundi alapis percussus sunt. Ecce dedit corpus meum percuti tibi. ait ipse per ysa. l.c. Et genas meas vellentibus: aures ille que melos audit

angelorum replete sunt blasphemij: detractionibus: contumelijs irrationibus populorum. Propheta inquit in eius persona: factus in derisum oī populo meo canticus eorum tota die. Et iterum omnes maledicunt mihi. Nares beatissime eius ad cuius odorē reuiuiscunt mortui ut balsami aromatisatis fatigant fetoribus cadauerum caluarie loci. Capilli ei⁹ capitis ⁊ barbe delectissimi violetia tracti aut euulli sunt. Os eius quod tā sanā tam sapidissimā: tāz vtilissimā ⁊ verissimā doctrinā protulerat: pessus est: ⁊ tanquā ovis ad occisionē ductus nō aperuit os suū ad excusandū vel p̄mmandū vel maledicendū. sed benedicendū ⁊ orandū pro inimicis. Colulus eius suauissimū colaphis attritus est. Albas eius potētissime ex quarū p̄tatu in infirmi plurimi sanati sunt ⁊ leprosi mundati: clauis durissimis cruci affixe sunt. Pedes eius quorum terra scabellū ē: quique discurretes per ciuitates: villas ⁊ castra: tantū laborauerūt pro hominū salute in cruce extensi sunt: secundū illud ps. xxi. Foderunt manus meas ⁊ pedes meos: dinumerauerūt oīa ossa rē. Totū corpus illud dulcissimū quod in cibū ⁊ ludū salutis nobis reliquit: flagellis multis ⁊ viris celsus: dilaceratū ⁊ sanguine cruentatū. secundū illud ps. lxxij. Sūt flagellatus tota die. Ossa illa confracta sūt: remanserāt sola lingua ⁊ cor integrū. Sane ⁊ illa sine sua lesione manerent. Lingua eius aceto ⁊ felle in siti mortis amaricata est ut impleteretur illud. Dederūt in escā meā fel: ⁊ in siti meā potauerūt me aceto. ps. lxxvij. Bemū eo mortuo non satatis de cruciatibus viuētis ⁊ morte ei⁹ spiritū tradito latus eius lācea apertus ē. Vñ exierūt sanguis ⁊ aqua medicina nostraz aīarū. Sed ⁊ in reb⁹ sibi adherentibus. s. vestibus inturiati sūt. Nā viderunt sibi vestimēta mea: ait ipse ps. Et sup vestē meā. illā. s. inconsutile quaz fecerat ei mater sua: misserūt sortē. Conuersantes quoz cū o discipulos eū derelinquere cōpulerāt: capere cupientes adolecētē qui eū sequebat syndone suā per nudo idmū nisi fugisset. Stabat ergo iuxta crucē mater eius ⁊ hec videns ⁊ scripta ⁊ p̄nūciata recolēs dicere po-

terat illud Thren. ij. Oculi mei afflicti sunt: nec tacuit. eo quod non ēēt requies donec aspiceret ⁊ videret dñs de celis. i. nō tacuit a fletu: eo quod nō ēēt requies alii cui mēbro filij mei donec aspiceret dñs: scz resuscitādo ipsū a mortuis. Attendite igit ⁊ videte o vos oēs si est dolor sicut dolor meus. Sexto nō modica causa doloris sicut fuit i xpo patiēte: ita in matre cōpatiente. hoc. s. quod cū latronib⁹ crucifixus est. Sicut enī pati iustus ⁊ innocētē cū alijs sanctis ⁊ probis viris ⁊ iustis condēnari ad mortē est aliq̄d refrigētiē: e contra condēnari cū sceleratis est augmentū pene cū ex hoc vidētes iudicent illū sceleratē. Unde ⁊ pro specia li iniuria ⁊ crudelitate erga eū p̄dixit ysa. liij. c. Et cū sceleratis deputatus est. s. ad mortē. quod vidēs virgo mater in filio impleti: cū in medio latronū crucifixus est: valde doluit. Hoc etiam xps hōiens secū dū sensitua orabat per ps. dicens: Ne perdas cū impijs deus aīaz meā. s. vitā. Unde ⁊ subdit quasi declarans se: neqz cū viris sanguinū vitā meā. Erat siquidē crux illo tēpore suppli cū latronū. Licet nūc propter xps in ea extensū cū sūma veneratione transeat ad frontes imperatorū ⁊ omnīū xpianorū. Erat mors maxime infamē ⁊ acerbissimē pene. Unde in lege dictū est. Male dictus omnis qui p̄det in ligno male dictione. s. infamē. Quod intelligētes ipsi maligni iudei: vt refert quidā sapiens hoc p̄nūciādo dixerunt non recte: sed puerse cogitantes morte turpissima p̄denemus. Hoc genus mortis ideo xps elegit potius q̄ aliā mortē: vt doceret ⁊ confortaret quēlibet ppter nullum genus mortis quātūcūqz ignominiosus: quātūcūqz asperū deū seu mandatū eius quodcūqz deserendū: vt notat beatus Thomas post Augustinū in tertia parte eūz ⁊ ipse rex regū ⁊ dñs dominā tium mortē sustinuit imaturā: q̄ in flore iuuentutis violetā: q̄ ab alijs ⁊ beneficiatis: ⁊ acerbissimā: q̄ crucis vilissimā: q̄ in medio latronū. Humiliauit inquit apostolus semetip̄s. Phil. ij. vsqz ad incarnationē inquit glosa. vsqz ad humanē mortalitatis participationē: vsqz ad

Sermo de plāctu beate marie virginis

diaboli tentationē: vsq; ad populū deri-
sionē: vsq; ad sputa: vīcula: flagella: ala-
pas: & si hoc parū aliqd de genere mor-
tis addendū est nō cutus scūq; sed crucis
que ceteris ignominiosior est. Et quāto
ait Berni. Maiorē se fecit humilitatē tā-
to se ostēdit maiorē bonitate. Et quāto
viltor: tanto in de carior. Idē sup Lanf.
O humilem & sublimē: o altissimū & no-
uissimum: o opprobriū hominū & gloria
angelorū. nemo sublimior: nemo despe-
rior. esto viliū quātūcūq; nunquā xpo
viltior eris. Ipse liquidē rex regū & dñs
dominantū fuit vilissimo pcto venalis
expositus: a vilissimo populo: vilissima
passus: vilissimo loco crucifixus: crucis
supplicio traditus: inter latrones positus:
cū iniquissimis & vilissimis hoībus depu-
tatus: inodo vilissimo tractatus. Et enī
tanq̃ malefactor bonus dñs capis: tanq̃
furiosus mansuetus vinculis astringit
Tanq̃ pestifer saluator accusat: tanquā
fatuus dei sapiētia irridet: tanq̃ homi-
cīda vīra hominū mortī dānat: tanq̃ le-
prosus & imundus mūdator: criminū ex-
tra menia eijctur: tanq̃ latro crucifigis:
tanquā flagitiosissimus confutatus ab
oībus & inēdus nudas: & tanq̃ vermis
vilis & vilissimus sūmus deus conspuis
abijcit & conculcat. Nec ille. Et tū inter
tantas iniurias & vilificatiōes pro cruci-
fixoribus suis deprecat: latronē & si pro-
pter scelera sua crucifixo ad penitentiā
conuerso non solum veniā sed paradī-
sū pollicet dicens: Hodie meū eris in
paradiso. Stabat iuxta crucē mater ie-
su hec meditans & doloribus quasi dese-
cta ait ad crucē vt pie credi potest flecte
ramos arbor: alta tēsa laxa viscera rē.
Ad filiū autē mihi non loqueris: pro iu-
deis intercedis: latronē consolaris. Ad
quā ille. Ecce filius: ex quo ad patrē per
mortē vado loco mei iohannem dimitto.
Sed ista cōmutatio adauget dolorē cuz
filius hominis mihi deī p filio virginis
sino & deī. Attendite ergo & videte rē.
Septimo offendit magnitudo dolo-
ris sicut in xpo patiente: ita & in matre
seu vtilitatis ipsius passionis ex parte
miserie & perueritatis & ingratitudinis

hominū. Nam cuz copiosa fuerit apud
deū redēptio adeo q̃ preciz sanguinis
ei nedū oēs homines erat sufficiens ad
redimēdū sed & mille mūdōs si fuissent:
& tamē pauci sunt qui se faciāt partici-
pes fructus ipsius passionis ppter desi-
diā & ingratitudinē hominū. Sicut au-
tē ex magno lucro qd quis videt se con-
sequi ex suo labore multū gaudet & con-
solat: ita econtra cū maximo labore quē
quis tolerat videt cōsequi modicū fru-
ctū vel nullū multū contristat & dolet.
Clamabat iesus in cruce sitio: Et ille ad
litterā ppter intensus dolorē sitire cor-
poraliter: maior tamē erat sitis spūalis
desiderij saluatōis humani generis. Et
cū videret ipse & mater eius pene nullū
fructū tunc sequi: sed potius ruīnā ppa-
rari iudeorū ppter pñdā suā: casū cōt-
gisse apostolorū & in futurū multos peri-
turos xpianorū dicere poterat cū dolore
illud Michē. vii. Ne mihi q: facit? sum
sicut qui colligit racemū in autūno. nāz
tūc vīndemiata vinea nō reperit nisi alī
quis racemus: ita & tpe passionis totas
pene vineas humani generis vīndemia-
rat diabolus vt sibi subditā: remāsit alī
quis paruus racemus vt latro puerus
cēturio fidē xpi pfessus: & aliq; alī quē
xps collegit. Multum ergo dolet xps &
mater eius de tāta ingratitudine. Tū cla-
mat per beatū Berni. Ad te clamo qui p
te morior: te exhortor qui i cruce patior:
vide clauos quib? cōsōdior: vide latus
quo aperior: & cuz sit tantus dolor: intus
& exterior: plus tamē cruciat q̃ te ingra-
tū exterior. Nec ille. Et per beatū Aug.
Cū esses inimicus patri meo recedisti aut
te p me: cū lōge esses veni vt redimerē
te: & inter mōtes filias cū errares que:
fui te: inter lapides & ligna inueni te: &
ne lupo: inter ferarūq; rapido ore laniare:
ris collegi te: labori autē sudanti: caput me-
ū spinis opposui: latus meū pforari p-
misi: tot iniurijs laceratus sum vt cōiun-
gerez mihi terz tu videris a me: tanta
scilicet est ingratitudo tua. Et Osce. vi.
conquerēs dominū ait: Misericordia
vestra quasi nubes matutina & q̃ ros
mane pertrahens. Misericordia vestra
idēst quā vobis feci in redimendo quasi

nebula matutina que scilicet cito per-
trāsīta illud a memoria vestra et qua-
si ros qui adueniēte sole cito desiccatur
ita adueniēte calore tentationū et tribu-
lationū subito perijt a vobis memoria
passionis et gratia per eā recepta. Sed et
anima deuota dicit illō Thren. Memo-
ria memor ero et tabescet in me anima
mea ex cōpassione.

De tertio principali Luz dici
tur Mater iesu: Mater immaculata: Ma-
ter intacta: Mater vnigeniti dicta: Ma-
ter dei et plasmatoris omnīū. eius qui in
celis est sine matre: in terris sine patre.
mater vnici filij iesu. et ideo plus amās
et plus dolens. Mater sola genitrix to-
tius iesu. et ideo plus amās q̄ si patres
habuisset: quia plus sua res. et inde plus
dolens. Unde hieremie. xxxi. c. ast. Se-
mina circūdabit virū. Solet homo cir-
cū dare quod suū est propriū non quod
alienū. In alijs filijs substantia filij nō est
tota propria matris: sed et patris. et ideo
nulla mater circūdat filius vt virgo ma-
ria. Omnis alia figura pluribus lineis
formatur. circularis vero figura vna li-
nea clauditur. sic beata virgo maria so-
la clausit intra viscera sua christum. Alij
alijs duabus lineis figuratur: scilicet pa-
tre et matre quod circūdatur ex nulla
parte est apertū: sed vndiqz clausus. sic
beata virgo maria ante partū in partu
et post partū. et ideo circūdabit virum:
scilicet iesum totū perfectū. Sed dolo-
res partus quos euasit aperiendo sibi
reseruati fuerūt in passione filij vt dicit
Ioannes Damascenus. Nec vlla vnquā
patiens experta ē tantum dolorē sicut
ipsa iuxta crucē in cōpatiēdo. Ex ipsa
autē maternitate id est generatiōe iesu
facti sumus fratres iesu propter quod
non confunditur homines vocare fra-
tres vt ait apostolus ad Hebrēos dicens
per psalmistā. xxi. Narrabo nomen tuū
fratribus meis. Et ideo sicut debemus
cōpati fratri nostro iesu christo in tanta
eius passione pro nobis: ita et matri no-
stre de morte fratris nostri et filij sui. vn-
de vt dicit beatus Hugu. Lū annuatim
exiit passio ab ecclesia recollitur: ita de

bet nos mouere ad cōpassionē sicut nūc
videmus impleri. Sic et matri nostre cō-
pati que stabat iuxta crucē. Ipsus autē
vespere depositum sacratissimū corpus
per Nichodemū et Joseph suscipiens
in gremio mater quorū lachrymarū flu-
mina: q̄ amarissimos singultus: q̄ alta
suspiria: que verba mellitē plena ex ea
processerint quis posset exprimere cū sin-
gula mēbra perquireret tam dire crucia-
ta: tam turpiter delusa oscularetur et la-
chrymis irrigaret sociata maria. Mag-
dalena: et alijs marijs et deuotis mulieri-
bus. Cum autē sero factum esset deuoti
homines pie et deuote corp⁹ illud de bra-
chijs accipiētes posuerunt in monumē-
to mente cōsepulta cum eo. Reminiscēs
ergo beati sanguinis ait dominus Lat-
nus ordinis predicatorū cardinalis. quē
profudit amator hominis perfunde la-
chrymas. Non est locus ingratitudinis
vbi torēs tante dulcedinis attingit ani-
mas. Iesu bone cur tāta pateris cū pec-
cati nihil p̄miseris flos innocētie. Ego
latro: tu cruce moreris. ego reus: tu pe-
na plecteris nostre nequitie. An te fecit
sic amor: ebitū vt nec crucem putes op-
probriū amoris gratia. sed ve mihi mise-
ro si non recognouero. ve mihi misero
si non recōpensauero dignis operibus
regnū queritis non intrabitis sine cru-
cis nauis. portū petitis non venietis sine
crucis clauis. Sola enim digna fuit ferre
seculi precitū atqz portū preparare nau-
tā mūdo naufrago vite eterne quā ipse
concedat quē est benedictus in seculorū
secula. Amen.

¶ Expliciunt Sermones Quadragesi-
males Eximij Doctoris fr̄s Jacobi de
Voragine ordinis p̄dicatorū: quodā Al-
chiepiscopi Januensis. Una cū tractatu
de passione dñi nostri iesu xpi. et de plan-
ctu gloriose virginis quā diligentissime
emendatū: ac cū magna sollicitudine cor-
rectū et castigatū. Impressi Papie cura
ac ipensis Jacob de Paucis diaps de
burgo franco die 2 Septēbris 1499
ad laudē dei ac gloriose Marie virgi-
nis. Amen.

Registrum

aa
Congregare.
contenendum
cumento

bb
Xps cum
enim genus
eis allegare
nus culpas

cc
sint aqua
Istam autem
tissactionis
dos agilitatis

dd
esto mihi
paruit dicens
ratq xps
fuit excoctus

ee
Tertio recepit
ad cuius
bolus habemus
serpentes

ff
de proprio
iple et vsq
Peccator: enis
cia determinata

gg
sunt propter
Lant. i.
Inuenit Iesus
Inuenit Iesus

hh
nitentiam
deo dse ac nocte
ris omnes
bent multuz

ij
non inuenimus
erat credentes
tas sanctoruz
mundus odit

kk
lachrymaru
cessit statimq
abijci ab illa
boibus vt

ll
ficauerat
raras. sicut
hudo. cognouit
xxij. Tiuo.

mm
dilexit q passa
die aia xpi.
tionis qd fute
hi aure ego

nn
Aug. q spūs
xxij. Qui aut
Illi comedūt
Quo abijt

oo
ligati multipliciter
querabat. et
sari dare
lati: diuiserūt

pp
similes symoni
fluebat aut
reprehendit.

